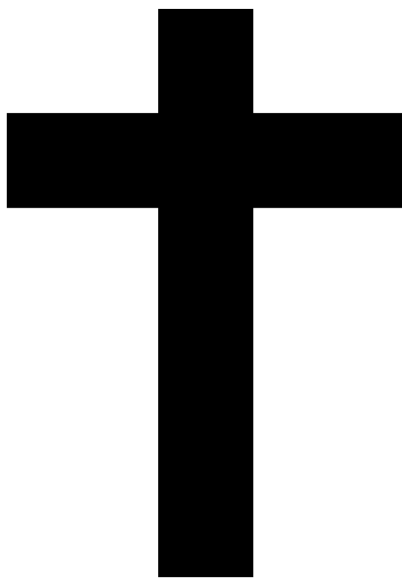

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítyú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Píívyéébé ihjyu: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PÉ:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48

Contents

Matéo	1
Mááco	73
Róóca	116
Jóáa	187
Héécho	239
Romááno	301
1 Coríítio	327
2 Coríítio	353
Gáárata	370
Epéétsio	380
Piripéétse	389
Corotséétse	396
1 Tetseronitséétse	402
2 Tetseronitséétse	408
1 Timotéo	411
2 Timotéo	419
Tíító	424
Piremóo	427
Heeberéo	429
Tsajtiágo	449
1 Péédoro	456
2 Péédoro	464
1 Jóáa	468
2 Jóáa	475
3 Jóáa	476
Jóódaá	477
Apocaríhtsi	479

MATÉO

Matéó Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnáaúvu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabíiii, Aavaráaa, íjcyámútsiúvúj tsíiménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó íjcyáábé ihdé múnáaúvú illuúme:

² Diibyéhjáa Aavaráa tsíimavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáa tsíimavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jodáake tsíjtyehji íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáa tsíimavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraá, íjcyámútsikye. Aabéhjáa Pááre tsíimavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsíimavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráa tsíimavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáa tsíimavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsíimavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsíimavá Bóóke Raáadívu. Aabéhjáa Bóo tsíimavá Obéেকে Róótídivu. Aabéhjáa Obéé tsíimavá Itsaíkkye.

⁶ Aabéhjáa Itsaíí tsíimavá ávyéjuube Dabíikkye. Aabéhjáa Dabíí tsíimavá Tsaromóoke Oriá táabadívu.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsíimavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáa tsíimavá Abíake. Aabéhjáa Abía tsíimavá Áátsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áátsa tsíimavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáa tsíimavá Joráake. Aabéhjáa Joráa tsíimavá Otsíake.

⁹ Aabéhjáa Otsía tsíimavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáa tsíimavá Acáake. Aabéhjáa Acáa tsíimavá Etsekíake.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekía tsíimavá Manatséেকে. Aabéhjáa Manatsée tsíimavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsíimavá Jotsíake.

¹¹ Aabéhjáa Jotsía tsíimavá Jeconíake tsíjtyehji íñahbémuma. Téjyúhjáa Babiróónía múnáa hójtsiri méihdéekte ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsí pañétú íjchívyéné boone Jeconía tsíimavá Tsaratiéেকে. Aabéhjáa Tsaratiée tsíimavá Tsorobabéেকে.

¹³ Aabéhjáa Tsorobabée tsíimavá Abióoke. Aabéhjáa Abiío tsíimavá Eriakíikkye. Aabéhjáa Eriakíí tsíimavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsíimavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsíimavá Akíikkye. Aabéhjáa Akíí tsíimavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Eriío tsíimavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáa tsíimavá Matáake. Aabéhjáa Matáa tsíimavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jotséেকে Maaría tajíí íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maaría tsíimavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeíbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnáaúvu. Diibyéhjáa muurá Aavaráaúvú tsíimavá tsáápiíkkye. Aabéhjáa dsíjívénétu dííbyé hajchíyējuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívénétu dííbyé hajchíyējuco cámaavéne. Ehdúhjáa icyóhodu 'camácámá' llíyaatéhijcyámé 14-ihjyúvá Dabííúvuke ditye tsíimávanévújuco. Áábeúvudítýúhjáa idyé llíyaatéhijcyámé téhdunéré 14-ijyúva. Áijyúhjáa diityéké Babiróónía múnáa méénujcátsítyu ityáhjámeke

tsajtyé iinújivu. Téjyútúhjáa idyé ditye líyaatéhijcyané téhdunéré 14-ijyúvá úújetenáa Críjtoréjuco tsíimávameíne.

Jetsocríjtoke Maaríá tsíimaváne
(Rc 2.1-7)

¹⁸ Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsíimaváne: Dílbyej tsíijúhjáa íjcyáille Maaríake Jotséé áábajáa ityáábávaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcatsítyúné ihderé tsúúca Maaríá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Ípííchoj tééveri pícyoóne.

¹⁹ Aabéhjáa diibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu nééllema íjcyane. Áanélliihyéhjáa íjtsámeíbyé ílluréjuco dílleke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnáaaca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácutsóné muhdú dílle íjcyane.

²⁰ Ááneríhjáa díbye ítsámeíhijcyánáa níjkyéji múnáajpi ityúwá pañe dílbyedívú bóhówááveebe nééhií:

—Jótsej, Dabíiúvú tsíiménémúhaabe u íjcyáabej, tsá muhdú u íjtsámeíityú dítyáába íjcyáille Maaríadítyu. Tsá muurá dílle éévane ímityúné íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébere Ípííchoj tééveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu díllekej.

²¹ Muurá tsíimáváille wájpííkye. Áábe mémei Jetsóó díbye íhyájkímuke ímityuháñetu pájtyetétsoíínéllíhye. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néé Jotséeke ityúwá pañe.

²²⁻²⁵ Ahdújucóhjáa díbye ípyééne dílleke újcujéné ihjyávu. Áállekéhjáa tsá díbye dómájcotú dílle tsíimávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúúca dílle tsíimáváábeke meménuube Jetsóodívu. Ehdúhjáa pájtyéné Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpij tééveri íllu néhdújuco:

Wájpííkye úújétúné badsíjcaja éévaáhi. Aane tsíimáváille wájpííkye. Áábe mémei Emanoée, ‘íjcyabe Píívyéébe méémaá’ nééiyóne.

Ehdúhjáa Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpij tééveri néhdújuco tene pájtyene.

2

Waajácu múnaa Jetsóoke úújeténe

¹ Aanéhjáa Jodéa iinújivu dílbyeke tsíimavámé Beréé coomívú Heróódé téené iinújí avyéjuube íjcyánáaaca. Áijyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate mícúru waajácu múnaa tsááme wajtsí Jerotsaréevu.

² Aaméhjáa técoomí múnáake nééhií:

—¿Kíá diibye éhneva jodíómú avyéjuube íjcyáíbyeke tsáápille tsíimávaábe? Muurá íne nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame máájtyumí tsúúca díbye íjcyane úúbálléné mícúruwake. Áanéllii muha metsáá dílbyeke medúúruvávame.

³ Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúúca waajácuhi. Aanéhjáa dílbyeke tsíwárejcáro pámeere teene Jerotsaréé múnáamájuco.

⁴ Áanélliihyéhjáa pihjúucuube pámeekéré llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekéhjáa dílloobe kíavú diibye Pájtyetétsoobe íjcyáíbyeke ditye tsíimávaiíne némeíhijcyane.

⁵ Áanélliihyéhjáa néémeé:

—Beréevu Jodéa iinújiri íjcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéá iinújiri íhtsútú coomíí íjcyánetu tsá íatéréecóómí Beréé íjcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnáa tahñéjté meíjcyámedítú tsaapi íjcyáá ámuhá avyéjuube ámuhakye téhméíbye.

⁷ Ehdúhjáa dítye úúbállénéllí Heróódé píuvá wáájácúratúné díitye mícúru wáájacu múnáake. Áamekéhjáa dílloobe ímíñeúvú mújyútújucóhjáa ímichi mícúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjáa teene Beréevu iwállóomeke neébe:

—Cána mepééne ímíñeúvú méwajácute díibye tsííméneke. Aane ámuha díibyeke maájtúúmícooca oke méúúbálleco téhdure o dúúrúvaté díibyeke.

⁹ Ehdúhjáa ávyéjuube Heróódé díityémá íhjúvátshdyu idyé pehíjcyámé díibye mícúruwá tujkévetu. Aaméhjáa tsúuca tétsihvu úújeténáa díbyéwu íjcyátsíí hallúvú mícúruwa táchúúreevéhi.

¹⁰ Áaneríhjáa mítyane ímíjyuvéme.

¹¹ Aaméhjáa tééj pañévu úcaavémé úújeté tsíju Maaríama íjcyáábéwúudívu. Áabéwúukéhjáa duurúvámé ímíhmóúbánema. Átsihdyúhjáa bohbanúme díbyéwúuke óoroó, íjtsiéétsoo, mííraá, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjáa Píívyéébe díityéké ityúwá pañe néé Heróódé íjcyáhullétú dítye íóómíjyúcoótuki. Ahdújucóhjáa dítye óómiñe íiñújivu tsiéletúréjuco.

Jetsóoma tsíjyumútsí Ejíhtó iinújivu úmíváne

¹³ Aaméhjáa tsúuca íiñújivu óómiñe déjuvu idyé tsiíñe níjkyéji múnáajpi Jotséedívu ityúwá pañe íbóhówáavéne néé díibyeke:

—Maájkyéne méumíva dítyáábá nííhyoma Ejíhtó iinújivu. Aame ámuha meíjcyáá téhulle ámuhakye o néené hajchóta. Muurá Heróódé néhcoó aadi tsííménéwúuke ídsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjáa dítye íajkyéne péene tépejcójuco teene Ejíhtó iinújivu.

¹⁵ Áhulléhjáa ícyahíjcyámé díibye Heróódé dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpij tééveri íllu néhdújuco:

Ejíhtori íjcyáábeke ó píuvá Hájchíwúuke.

Ávyéjuube Heróódé tsíímédívu lííhyánutsóne

¹⁶ Aanéhjáa Heróódé ávyetá íhnáho cayóbáavaté díitye wáájacu múnáa tsiéletúréjuco óómíñeri. Áánemáhjáa íjcyáabe lííhyánutsó wapímúj tsíímédívu míñeécú pijcyábatu lííñevu íjcyáméhjidípívu, díityéhjáa wáájacu múnáa míñeécú pijcyábájuco ípyé mícúruwake íajtyúmínetu íjcyáne ééveri íjcyáméhjidívu. Teenéhjáa Beréé múnáaj tsíímédívu lííhyánútsoobe técoomí únúri íjcyáméj tsíímémájjuco.

¹⁷ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpi Jeremíá íllu néhdújuco:

¹⁸ Ramáa íjcyátsihyi dsíjívé maatyóbá melleebóhi. Rakyéé muurá tahíjcyá íáachimúhá íjraéémuj tsíímé dsíjíveneri. Aalle tsá ímíletú díílleke mebohíjtsóne.

¹⁹⁻²⁰ Aanéhjáa díibye Heróódé tsúuca dsíjívénéllí níjkyéji múnáajpi tsiíñe Ejíhtovu Jotséedívu ityúwá pañe íbóhówáavéne nééhií:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha íjraéémú iinújivu. Tsúuca dsíjívémé tsííménéwúukée dsíjívétsóllehíjcyáme.

²¹ Ahdújucóhjáa dítye óómiñe íiñújivu.

²² Áronáacáhjáa diibye Heróódé cápáyóóvé íllíyéjuco Akyeráo teene Jodéa iinúji avyéjuube íjcyane Jotséé iwáájácúne íllityé téhullévú ipyééyóneri. Áanéllíhyéhjáa Gariréa iinújivúréi péeme Píívyéébe diityéké ityúwá pañe téhullévú dítye pééityúné néénéllíhye.

²³ Aaméhjáa úújeté Natsaréevu diibyhjáa Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyaiñé tsúúcajátújuco Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa néhijcyádújuco.

3

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne (Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)

¹ Téijyúhjáa Jóáa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa iinújiri íinéubará píívyétútsihyi.

² Íllúhjáa úwáábohíjcyáabe:

—Méihvéjtsó ímityú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mecápáyóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúejte meíjcyá meke újcuíñé tsúúca méhdivu píihíjucóóhií.

³ Diibyhjáa Jóáadityu Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía néehíí:
Mélleéboó íinéubará píívyétúné iinújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne:
“Méímibáávyé ímityú ámuha meícyahíjcyánetu tsáímíyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívakí.”

⁴ Aanéhjáa diibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema íjcyáábéj pínetú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyáabe.

⁵ Áábé uwáábóhjáa illéébúacunú tsáácunúhijcyámé pahúllevátú Jerotsarée múnáaa, pámeere teene Jodéa iinúji múnáa, Joodááj píhíri íjcyané iinúji múnáa, íjcyame.

⁶ Áámedítýúhjáa muhdú íícyahíjcyanéhi úúbállémeímyekéjuco díbye tsótsohíjcyané teene Joodáatu.

⁷ Áijyúhjáa tétsihyi mítyame paritséó imyémé íjcyáha múnáama, tsadotséó imyémé íjcyáha múnáa íjcyame idyé imíllerá téhdure ítsójtsótsámeíñé peecútére. Árómekéhjáa íllure tsijpájuúbe. Neebéhjápeé:

—Ávyeta ámuha ííñimyémúeméjté meíjcyámeke múha ámuhakye néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepájtyetéiyóné Píívyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraiñé méúmíwari íjcyánetu?

⁸ Ímiáané ámuha metsójtsótsámeíñé meímílléhajchíí ímityúné ámuha meícyahíjcyané meihvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá tééneréjuco ámuhadítýú íbóhówaúcunúki.

⁹ Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe meíjcyámeke tsá iná múúhakye pajtyéityúne.” Tsá múu ehdu ihjyúvatúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavaráaúvúj tsiiménémúháabeke.

¹⁰ Aabe muurá téhmehíjcyá ímityúmeke iwáágóoiñé éhne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéhíí íllóne cóvajtsódu.

¹¹ Muurá ihdyu ímiáané ámuhakye ó tsótsohíjcyá nújpácýori ámuhá ímityú ámuha meihvéjtsómé íjtsaméi tsíhdyuréjuco cápáyóóvémeke. Áánetu ihdyu íjcyaaabe táhboone úwáábóibye ávyeta táehnííñevu íhtsútuube íjcyáabeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dílbyedívú o píihívéityúroóbe. Diibye ihdyu

ímiáané cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébé Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóíibye.

¹² Aabe muurá míamúnáake íimíbájchómeke dówajcároó ímítyúmedítyu. Ááne tsaimíyé pícyóóíibye diitye ímiáámeke. Áánetu ímítyúmeke waagóóíibye cúújúwá pañévú éhne múúne tríígotu íimíúhjí meújcúne íatéréene téjuuhójíma mecóvajtsódu. Ehdúhjáa paritséómuke neebe Jóáaá.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

¹³ Téijyúhjáa Gariréa íiñújítu Jetsóó péé Joodáavu Jóáa téhulle íjcyáábe éllevu dííbyedívú itsójtsótsámeíki.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jóáa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú cáábyerá uke ó tsójtsoó oke u tsójtsóíyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méénuú tehdu Píívyéébé ímillédújuco.

Ehdúhjáa díbye néénéllí Jóáa tsojtsó dííbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa itsójtsótsámeítsihdyu íjchívyeebe ííténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dííbyedívu.

¹⁷ Áanáacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píívyéébe nééhií:

—Áánu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

4

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne
(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtsótsámeíñé boone Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íinéubá píívyétúné íiñújívu téhullévú Naavéné dííbyeke ímáváríjchoki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájucó mājchótuube íjcyáabe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné imújtátsóro nééhií:

—Bo ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho díívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré mājchó tájpi meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébe meke néhdu meíjcyame tééne tájpi méijcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó áñújcúnéllí tsajtyéébé dííbyeke Jerotsaréevúréjuco. Áábemáhjáa néríívyemútsí cáámevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dííbyeke:

—Áyu cána ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe walloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íiná uke ipájtyétuki. Aabe tsá íinéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné néérónáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Téhdure muurá nééne dííbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memáváríjchóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néérónáa íhvéjtsótuube tsiiñe tsajtyé dííbyeke caméhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcautúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁹ Áánemáhjáa neébe:

—Páneevúré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvájahajchííjyu.

¹⁰ Áanélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke nééhií:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ílluréjuco díbye íhvéjtsoíñúné dííbyeke. Áané boonéhjáa níjkyéji múnáaréjuco dííbyeke íícuvéne.

*Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa iiñúji múnáadítyu
(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)*

¹² Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné uubállé Jetsóó iwáájácúne péé Gariréa iiñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

¹³ Ácoomíyíhjáa wahájchotaré íjcyáne ííneebe Capenaóovu, teene Gariréa iiñújiri íjcyáne unéúcóbá úníuri Tsaboróoo, Netaríii, íjcyáne dohjíba múnáa iiñújícú úníuri íjcyácoomívu.

¹⁴ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía íllu néhdújuco:

¹⁵ Jodíómú íjcyátúné míamúnáa íjcyá Gariréa unéu íjcyátsihyi Joodáá úníuri, Tsaboróoo, Netaríii, íjcyáne dohjíba múnáa iiñújícuri.

¹⁶ Aame ícyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi meíjcyadu ímiáájú wáájácútmé wágóóóvéiyóme. Árómemá tsúuca íjcyájúcooróné ditye pajtyetéiyóné uwááboju. Ehdúhjáa Itsaía nééhií.

¹⁷ Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií:

—Méíhvéjtso ímítyú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméí mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúuca níjkyéjiri íjcyáabe Píívyéébe íavyéjújte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií.

*4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)*

¹⁸ Aabéhjáa Gariréa unéu úníuri péhíjcyáabe úújeté tsaatétsí íñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáápi méméhjáa Tsimóo Pééodoro. Áánetúhjáa tsíjpi mémé Aderée.

¹⁹ Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúráávyé. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyóó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávétsóíñe wákimyéivu.

²⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

²¹ Átsihdyúhjáa éhniíñéwúuri ájtyúmíbe tsíjtyetsi íñáhbema Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí cááni Tsebedéoma íhmííne pañe íjtsínú pájáábohíjcyamútsikye. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaábe.

²² Aamútsíhjáa téhdure íhmíínema cááníkye íhvéjtsóne péé dííbyemáyéjuco.

*Jetsóo mítyámeke úwaabóne
(Rc 6.17-19)*

²³ Páneeree Gariréa iiñújiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake díityé pihcyáávejááne pañévu. Úwáábohíjcyáabe ímiáájú Píívyéébé avyéjutu íjcyáne uwááboju díityéke. Aabée bóhíitsohíjcyá páhduváre néene chémeháñeri chéméméhjike.

²⁴ Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsííriá iiñúji múnáa iwáájácúne tsívahíjcyá dííbye éllevu páhduváre néene chémeháñeri chéméméhjike:

Avyéháñeri íjcyámeke, naavémú ípañe íjcyámeke, méivatéméhjike, íjpi vaaúmeítyúneri chéméméhjike. Áamekéé bóhíitsohíjcyaaábe.

²⁵ Ávyetáa pahúllevaré múúhama díbye péhíjcyáhulle mítyame míamúnaa dííbyeke úráávyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsaréee, Jodéá iíñúji, Joodáá tsiñéjcuu, íjcyátsíhji múnaa.

5

Cáméhbáu hallúvú Jetsóó úwaabóne

¹ Aamée dííbyedívú píhcyáávénéllii cámeéhbáu hallúvú ácuúveébe.

² Áábedívúu muha mepíhcyáávémeke pámeekéré úwááboobe nééhií:

Muhdú néené míamúnaa ímí íjcyane

(Rc 6.20-23)

³ Maímijyu dítye íjcyane ídátsó Píívyéébé icyánéjcu píáábójuri tsúúráméihijcyáme. Muurá tehdu néémé wáábyuta dííbyé avyéju.

⁴ Maímijyu dítye íjcyane ídátsó kímóhcó nénehji pátyehíjcyáme. Muurá Píívyéébe tehdu nénehji pájtyémeke ímíjyúúvetsóhi.

⁵ Maímijyu dítye íjcyane ‘mityáhmítyá’ néétume ímí tsaííbuwáre ícyahíjcyáme. Píívyéébé díityéké íajcuíñé néené iíñúji muurá díityé wáábyuta.

⁶ Maímijyu dítye íjcyane Píívyéébe ímillédú íjcyáíyóneri tsúúráméihijcyáme. Muurá tehdu néémeke píááboobe díbye ímillédú éhniíñevu ímí dítye íjcyaki.

⁷ Maímijyu dítye íjcyane pamévakéré ídaatsólléne píáábohíjcyáme. Muurá tehdu néémedi téhdure Píívyéébe ídáatsóvéne píaabóhi.

⁸ Maímijyu dítye íjcyane panévatúré ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúráméihijcyáme. Muurá tehdu nééme tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

⁹ Maímijyu dítye íjcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúráméihijcyáme. Muurá tehdu néémeke ímiááné Píívyéébe dílló ítsíímedi.

¹⁰ Maímijyu dítye íjcyane ímiáájú Píívyéébe néhdújuco ímí iúráávyéné déjúcotu ícúbáhráméihijcyáme. Muurá ehdu néémé wáábyuta dííbyé avyéju íjcyá níjkyéjiri.

¹¹ Maímijyu ámuha méijcyane tahñéjté ámuha méijcyané déjúcotu míamúnaa ámuhádi ícúbáhrámedi iúúhívaténe nehníwu állíuháñé íhjuúvahíjcyáme.

¹² Muuráhjáa ehdu nénehji éíjyúúvú téhdure Píívyéébé íhjuú uubálle múnáake patyéhijcyáhi. Ahdícyane tehdu nénehji ámuhakye pájtyérónáa íllure méimíjyuhíjcyaco. Muurá tehdu ámuha méicúbáhráméihijcyáne áhdó ávyeta íné ímíjyaú ámuha méijcyaa níjkyéjiri.

Píívyéébeke wáájácútúme uwáábojte

(Mc 9.50; Rc 14.34-35)

¹³ Aame ííñújiri ámuha méijcyá cánáámadu. Muurá teene cánááma íímúnéllii meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píáábóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene néeca mewáágoóné míamúnaa ííteíñuhíjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meúráávyénetu meíhvetéhajchíi waagóojtéréjuco ámuha méijcyaiñe.

¹⁴ Muurá peetédú ámuha méijcyá ííñújiri ímiáájú ámuhádítyú bóhówaúcunúhijcyáme. Muurá tsácoomi cámeéhbáu níjcáuri íjcyacóómí tsá téévetúne.

¹⁵ Ahdure peete tsá múijyú tsíeménevu maávohjácóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íajchúacunúki.

¹⁶ Ahdu ámuha menééme ihdyu óví ímiáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene iáptyúmine tsijtye iávyéjútso dúúrúvaméré níjkyéjiri íjcyaa Méécáánikye.

Píívyéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

¹⁷ Álliúúmé ihdyu méjtsúcunúdí Píívyéébé taúhbaju, dííbyé ihjyú uubálle múnáape úwáábohíjcyanéjii, íjcyane o tútávajtsóvaabe o tsááneé. Muuráhjáa ihdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyané ímíñeúvú míamúnáadívú o bóhówájsoki.

¹⁸ Aane ímiááneturé ámuhakye o nées muurá Píívyéébé taúhbaju tsá mújyú wágóóóvéityú páneere níjkyéjima ííñuji wágóóóvérónáaaca. Muurá páneere dííbyé waajácúháámitu néhijcyanéjii pájtyeé muhdú tene néhijcyádújuco.

¹⁹ Muurá tsaate dííbyé taúhbajúúnetu íhtsúnéwu íjcyaróné cáhcújtsotúme múhdurá dáríívehíjcyámé tsá ávyejúúllémeíityú dííbyé avyéjuvu. Áanetu panévare dííbyé taúhbajúúné ímí cáhcujtsómé téjijtójuco míamúnáake úwáábohíjcyámé dííbyé avyéjyú níjkyéjiri íjcyanévu avyéjyúúlléméíihi.

²⁰ Muurá ímiááné ámuhakye o nées eene taúhbajúúné uwáábojtémá paritséomú múhdurá ícyahíjcyádú ámuha méjcyáhajchíí tsá mújyú ámuha méjcyáityú Píívyéébé avyéjuejte.

*Cááyóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)*

²¹ Muurá ámuha méwaajácú éjyúúvú ámuhá ihde múnáaúvuke íllu némeíñe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívetsotúne. Muurá tehdu néemema ihnáhooíñe tene ímibájchómeíñe.”

²² Áhdure ámuhakye o nées tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávatéróné muurá téhdure ápíchó díityé hallúri. Áhdure idyé tsaaté ehdííva tsijtye néhajchíí díityémá ímityúné ímibájchojte teene ímibájchoóhi. Áhdure tsijtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéiyóne.

²³⁻²⁴ Áánéllii múu díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáríívéjcatsíhajchíí ímibáchójcatsíhi. Áijyú ihdyu Píívyéébeke dúúrúvameíhíjcyátsihvu tsíeméné u tsájtyeneri u dúúrúvane ímí íjtsúcunúúbe.

²⁵ Téhdure múu tsaatémá ámuha ímityunéhí ditye ímibájchóhullévú metsátyéjcatsíhajchíí téhullévú iúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcatsí ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

²⁶ Ímiááneturé ámuhakye o nées tsá muurá cúvéhóójatu ámuha méjchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyú.

Ihdícyámema míamúnaa dómácójcatsíñetu Jetsóó úwaabóne

²⁷ Tsúúca muurá ámuha méwaajácú éhnéjháa éjyúúvú méihde múnáaúvuke Píívyéébe íllu úwaabóne: “Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítyúne.”

²⁸ Áhdure idyé ámuhakye o nées muurá tsaapi pevénéré tsáápílledi úmúúpívyérónáa tsúúca dííllema múu dómácójcatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméí pañe.

²⁹ Áhdícyane díhyállúuri u ííteneri ímityúné u méénúíyóneri u úmúúpívyéhajchíí múu waagóó teéu. Óvíjyúco ihdyu tsau díhyálluu u wáyýrou wágóóóvéné u ímíjpyeté tsáijyú múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénáaaca.

³⁰ Áhdure díhyójsiri ímityúné u méénune uke tútávátsóhajchíí múu waagóó téhojtsi. Óvíyucu ihdyu téhojtsi u wáiyúrohójsi wágóoovéné u ímíjpyeté tsáiyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénáaaca.

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsíityuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)

³¹ Áhdure muurá tsúúca ámuha méwaajácú ámúhá ihdé múnáaúvukée Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakye íhvéjtsócooca dílleke ajcú teene úúbálléné waajácúhaamívu.”

³² Áronáa ámúhakye o nées muurá tsaapi méwakye ímityunévú méénutsó tsíjpiima ícyahíjcyátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiikye tájíváneri. Áhdure díbye dílleke táábávaabe ímityúné meenú méwamájíí tsíjpi táábama íjcyáneri.

Meíhjuvádújuco meméénúiyóné Jetsóó úwaabóne

³³ Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éjyuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsane múu ímiááneturé imyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa díbye mémé idyómajcóné meenú muhdú íñéhdújuco.”

³⁴ Áronáa ámúhakye o nées téeméné ámuha meméénútuki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkeyi muhdú ijcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe avyéjúrú teene.

³⁵ Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví ííñuji muhdú ijcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe éhnéré idyé teene ííñuji. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsarée muhdú ijcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabe cóómíyé técóomi.

³⁶ Áhdure idyé díhñíwau íjcyáróutu tsá múu néétune: “Bo óví muhdú táhñíwau ijcyá o állíhajchííjyu.” Muurá u néesjuri tsá tsájíubaré llíjcyáítyuró díhñíwácotu. Áhdure tsá tsájíubaré cúúvenúítyuró u néesjuri.

³⁷ Áánéllí múu ímiáánéjuco íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Éée ímiááané tehdujúco teene.” Áánetu ímiááané íjcyatúné múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaá tehdu néénejíívari.” Ehdu íhjuváné tsá múu éjkétsotú Píívyéébedítyu. Muurá tehdu meíhjuváné Naavénedítyuré tsááhií.

Mepíámeíityuróné Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)

³⁸ Áhdure muurá ámuha méwaajácú éjyuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke tsiíñé Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsáápiikye íhyálluu tsíjpi bóhdúcúúbe hálluu téhdure bóhdúcúúveéhi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyúúcuúbeéhi wápíyúúveéhi.”

³⁹ Áronáa ihdyu ámúhakye o nééhií: Tsá múu ámúhakye ímityúné tsaate dáriívéhajchíí píámeítyúne. Áhdure tsaate ámúhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítyúne.

⁴⁰ Áhdure idyé tsaate ámúhama tsane íímíbájcho ipíúvamedítyú ámúhá caaméeja dójtúcúhajchíí múu íná néétuméré íhvejtsó téhdure hállúeja ámúhá tsuucójá díbye itsájtyeki.

⁴¹ Téhdure tsaate ámúhakye ‘múúhá píichutátú múúhakye mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé diityémá ehniíñevújuco.

⁴² Áhdure tsaate ámúhakye tsííñé piáábó táúmeíhajchíí múu píaabóhi. Áhdure tsaate ámúhakye tsíeméné bóónétu íóómíchoíñé táúmeíhajchíí múu ajcúhi.

*Meke múnáájsórómeke mewáyyune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Muurá ámuha méwaajácú miamúnaa illu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wáyyúmemaýé múu wajyújcatsíhi. Áanetu uke múnáátsohíjcyámeke tsá múu wáyyutúne.”

⁴⁴ Áronáa ámuhakye o néehíi: Ámuhakye múnáájsórómeke múu wáyyúhi. Áhdure ámuhakye múhdurá dáriívéromé hallúvú múu piááboju táúmeí Píívyéébeke.

⁴⁵ Áijyu ihdyu ámuha méijcyaá ímiáané ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsíime. Diibye muurá núhbake ájchutsó pámeere ímityúroméhjima ímiáámélliíhye. Áhdure níjyaba állétsohíjcyaaabe ímiájíjtó úráávyehíjcyámema téjijto úráávyehíjcyátúromélliíhye.

⁴⁶ Muurá ámuhakye wáyyúmekéré ámuha mewáyyúhajchíi tsá ímiá wáyyú tene íjcyatúne. Ehdu ámuha mewáyyújcatsíñé tsá Píívyéébe ímí ámuhadívú íjtsúcunútúne. Muurá ímityúme íjcyaromé téhdure diityéké wáyyúmeke wáyyúhi.

⁴⁷ Áhdure ámuhakye ímí náhbévahíjcyámemaýé ímí ámuha meíhgyúvájchíi tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáájácúturomé ímí íjcyámema ímí ihgyúvájcatsíhi.

⁴⁸ Áhdícyane ímiááméré múu ijcyá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ímiáábé íjcyadu.

6

Ímiáánéré meméénune Jetsóó úwaabóne

¹ Tsá múu miamúnaa ámuhadi iúllévenúkíyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhajchíi níjkyéjiri íjcyaaabe ámuháj Caani tsá ímí ámuhakye íjtsúcunúityúne.

² Áánélli múu ídáátsómeke ipíaabóné tsá úbálléjcatsítúyú eene ímityúme bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádu. Diitye muurá teene méénuhíjcyá pihcyáávejaáne pañévú, ulléjijtonéj pñévú, miamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkíyey. Aane ténetu ámuhakye ímiááneturé o néé apááñéré téene áhdójuco íjcyane miamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

³ Áánélli múu tsaatéke píaabó téévéneúvúre.

⁴ Áijyu ihdyu ámuháj Caani pane wáájácuube ímí ámuha meméénuhíjcyáne ííténe téene áhdó ámuhakye píááboóhi.

*Píívyéébema meíhgyuváne Jetsóó úwaabóne
(Rc 11.2-4)*

⁵ Áhdure tsá múu Píívyéébema ámuha meíhgyúvácooca eene diitye ímiáámeúvúdú bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádú méénutúne. Muurá eene pihcyáávejaáne pañévú ulléjijtoné úniúvú Píívyéébema ihgyúvahíjcyámé miamúnaa íítérokíyey. Aane ímiááneturé diityédítúyú ámuhakye o néé apááñéré téene áhdójuco íjcyane miamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

⁶ Áánélli ihdyu múu dííbyema íhgyúvácooca ímijcóhó pañévú iwátáháávéne ihgyúvá múha wáájácútúnááca. Áijyu ihdyu ámuhakye píáábóíbye.

⁷ Áhdure idyé tsá múu ihdícyanéhjiré íhgyúvatú dííbyema íhgyúvácoóca. Pane tsá múu biwáánéré wápihtsúcuhíjcyatú dííbye wáájácútúme méénuhíjcyádu.

Muurá itsúcunúhijcyámé ditye b̄wáánéré wápihtsánuhijcyánetu dibye diityéké illéébóne áñújcúiyóne.

⁸ Ahdícyane tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méécááni tsúúca waajácú ñná méhdityu píhtone dílbyekéi metáúmeityúrónáaaca.

⁹ Áánéllii múu illu ihjyúvá dílbyema:

Múúháj Caáni níjkyéjiri u íjcyaaβej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére.

¹⁰ Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevétso íññújiri muha meijcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhijcyádu.

¹¹ Aabe ihdyu óví múúhake majchóvú ú ácuhijcyá paíjyuvaré téene tájpi muha meijcyaki.

¹² Áhdure muha ímityúné meméénuhijcyáné múúhadi dídáátsóvéne dáβájíívé múúhake ímityúné méénuhijcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábájíívehijcyádu.

¹³ Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohijcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeityuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáityuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áyu tehjújuco. Ehdú múu Píívyéébema ihjyúváhi.

¹⁴ Ahdícyane muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaβe ámuhadi ídáátsóvéne áβájíívéé ámuha ímityúné meméénuhijcyáné tsijtye ámuháma ímityúné méénuhijcyáné diityédí ámuha meídáátsóvéne maábájíívéhajchíjy.

¹⁵ Áánetu ámuha diityédí meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá dibye ámuhadi ídáátsóvéityúne.

Píívyéébema meihjyúvácooca tsáijy majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

¹⁶ Áhdure múu ámuha tsáijy dílbyema meihjyúva majcho maáwácooca tsá kehdóvémeihjiúvú íjcyatú eene bañú múnáa íjcyame míamúnáa iúllévenúkiyé ícyahijcyádu. Muurá ímiááneturé o nées apááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnáa diityédí úllévenúhijcyáne.

¹⁷⁻¹⁸ Ahdícyane dílbyema ámuha meihjyúva majcho maáwácooca tsá múu boohówáneúvú méénutúne. Óví ihdyu dílbyere ámuháj Caani waajácú tehjújuco ámuha meméénuhijcyáne. Áijy muurá ámuhake píáábóíbye.

Ímí níjkyéjiri meijcyáné uwáábo

(Rc 12.33-34)

¹⁹ Tsá múu íññújiri íéhnéváiyóneri tsúúrameityú múhajchótá téene tájpi ámuha meijcyáiyóneríívari. Muurá ámuha téene tájpi meijcyáronéhi ámuhadívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnáa ámuhadívú ícúbáhraáhi.

²⁰ Áánéllii múu tsúúrameí níjkyejívú Píívyéébe ámuhake ávyéjuutétsóíñeri. Teene ihdyu tsá múijyú muhdú ámuhadívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnáa íjcyáityú ámuhá avyéjú ámuhadívú tútáváajtsóiyóme.

²¹ Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámuhake pájtyénéjcuríyējuco ámuha meííjiveíñe.

Méhálluúúcú peetédú nééneé

(Rc 11.34-36)

²² Muurá ámuhá hálluúúné peetédú nééneri ámuha ímiááneré meíténeri metsúúrameihajchíí teene ámuhadityú bóhówaúcúnuúhi.

²³ Áánetu ímityúnéré ámuha meíténeri metsúúrameihajchíí tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áijy muurá Píívyéébe icyánécúejte ámuha meijcyaróné tsáhájjuco wáájácúmeityú illuréjuco ámuha metútáváávénéllíhye.

Míjijtócú meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)

²⁴ Tsá muurá tene ímíityuró míityétsikye ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha méíícúvéiyá cáábyeké éhnííñevu ámuha mewáyyúúbeke. Áánetu tsijpíyo íícúvérátuube imíchi ámuha mewáyyútuúbe. Ehdu néénéllii tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñé mityane meéhnéváiyóneri.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene
(Rc 12.22-31)

²⁵ Ahdícyane ámuhákye o néé téene tájpi ámuha meíjcyáneríyé meíjyáacunútu majchoo, adoo, wáyyamuu, íjcyáneri. ¿Aca páneere ñná ámuhádi íjcyáne tájpi tsáimíyé ámuha meíjcyáiyáhi? Tsáhaá, muurá íjcyáne tsane téene tájpi éhnííñevu ímí meíjcyane.

²⁶ Cáhawáá meíjtsúcunu wahpéjteke bajtsóubaré mújyú méénútúrómeke diibye ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe máchótsohíjcyáne. Aanéjii muurá diityé éhnííñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áámeke ámuhákye Píívyéébe tsá íínetú píhtótsóityúne.

²⁷ ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámuhádiyú iye éhnííñevu cáámenútsámeííyoóbe? Íjcyáábejiihari.

²⁸ Aanéjii óvíjyacóóné ámuha meíjtsámeíhijcyáne ámuha mewáyyamúúváiyóneri. Cáhawáá meíjtsúcunu wajcóháñé múhdutú píívyehíjcyáne pevétaré íjcyaróne.

²⁹ Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsijtye ávyéjuté éhnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

³⁰ Ehdu muurá Píívyéébe tsáimíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímiñe íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáá muurá ámuhákye éhnííñevu tsáimíyé téhmeéhi. Ehdu téene, ámuúha cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

³¹ Ehdu muurá páneere Píívyéébe tájpiyé íjcyáhi. Áánéllii tsá múu néétune: ¿Aca ñná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íñemá íñe méwajyámú méújcuúhi? Tsá múu ehdu íjtsámeítyú Píívyéébe íjcyátúcoocájjhari.

³² Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcujtsotúme ehdu íjtsámeíhi. Áánetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe waajácú ñná ámuhádiyú píhtone. Aabe ihdyu ámuhákye píááboóhi.

³³ Áánéllii múu tsane ámuhádiyú píhtóroneri íícúvetúme tsúúrameíhijcyá múhdutú tsáimíyé Píívyéébeke iúráavyéne dííbyé avyéjuvu iú cáávéiyóneri. Áijyu muurá tsá ámuhákye díbye íínetú píhtótsóityúne.

³⁴ Áánéllii tsá múu íjtsámeítyú muhdú ámuhá úmíwa íjcyáneri. Múu íjcyájcoójiri muhdú íjcyáneríyé íjtsámeíhi. Muurá Píívyéébe ámuhákye píáábohíjcyáá panévaturé pajcóójivare.

7

Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjuvátityuróne
(Rc 6.37-38, 41-42)

¹ Ahdícyane tsá múu tsijtye múhdurá íjcyáneri íhjuvatú Píívyéébe ámuhákye íñéetu téhdure ímityúme ámuha meíjcyane.

² Muurá tsijtyeke ámuha ímityúné medáríívéhajchíí téhdure ámuhákye Píívyéébe méénuú muhdú ámuha diityéké meméénuhíjcyádu.

³ ¿Aca íveeki ámuha méijyácunúhijcyá ámuhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné ijcyáneri ámuhá hálluúúné pañe úménebááné ijcyane wáájácúmeítyúme?

⁴ Muura úménebááné ámuhá hálluúúné pañe ijcyame tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámuhakye mebóhdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe ijcyane.”

⁵ ¡Ávyeta bañú múnáa ámuha méijcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméí eene úménebááné ámuhá hálluúúné pañe ijcyane botsíí ímí ámuha mááptyumímé mebóhdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe ijcyane. Ehdu néene tsá múu tsaate wahdííwáné imítyúwu méénúneri íjyácunútú tsáijyu múu éhniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

⁶ Tsá muurá ámuha ímiáánevu oohímyeke maájcúityuró bóónétu íllure ámuhakye dígújcúiyómeke. Áhdure muurá tsá ícyááve méénímudívú ámuha mepóvihjúcúityuró íllure téuhji tádíríhcoíyómedívu. Ehdu néene tsá múu ímiáájú Píívyéébe uwááboju bañúháñe úwáábotúne.

*Píívyéébeke piááboju metáúmeíñe
(Rc 11.9-13; 6.31)*

⁷ Múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meícyahíjcyáné ámuhakye díbye íajcuki. Métsúúraméí ímí ámuha méijcyáíyóneri ámuhakye díbye ipiááboki. Áhdure métáuméí ámuhakye díbye ityúkévéjtsoki.

⁸ Muurá téene tájpi íjcyáne táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke piááboóbe. Dííbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoóbe.

⁹ ¿Aca ijcyámé tsaate ámuhadítyú íjtsiméné majcho táúmeícyooca nééwayúvuré ájcúiyóme?

¹⁰ Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táúmeíñáa íñimiyédívuré ájcúiyóme?

¹¹ Muurá ímityúmé ámuha míamúnáa méijcyarómé méimíllé ímiááneuvuré ámuháj tsíimeke maájcune. Aanéjii awáá muurá ámuháj Caani níjkyéjiri ijcyaaabe imíllé dííbyeke ámuha metáúmeímyeke ímiááneuvuré íajcune.

¹² Muurá ámuha méimíllé míamúnáa ímí ámuháma íjcyane. Áanéllii múu iéhnéjcutu diityémá ímiááméré ijcyá ditye téhdure ámuháma ímiáámé íjcyaki. Ehdu muurá Píívyéébe meke úwaabó Moitséeúvú waajácúháámítu, téhdure tsijtye dííbye ihjyú uubáalle múnáa waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

*Imiájijto
(Rc 13.24)*

¹³ Múu íhnáho íuráávyé néérojijto úraavyé níjkyejívú meúújetéjijto. Muurá íjcyajijto tsíjijto tsáimíyé méijcyajijto. Áronáa téjijto meúraávyerómé níhñéétsihvuré méicúbáhrámeíhi. Árojijto muurá mítyame úraavyéhi.

¹⁴ Áanetu íhnáho íuráávyé néérojijto meúraavyémé meúújeté múijyú muhdú méijcyáítyúhullévu. Ájijto uhjéméré úraavyéhi.

*Muhdú méijcyánetu méwaajácúmeí muhdíívamé méijcyane
(Rc 6.43-44)*

¹⁵ Tsáma téibúwá méijcyá állíu múnáa Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáadi díllómeíhíjcyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdú ámuhakye nahbévahíjcyá ávyeta bájú oohímyédú néémeé.

¹⁶ Muurá téévetúné téeméjté íjcyánetu méwaajácú állíu múnáaré ditye íjcyane. Cáhawáá méijtsúcunuj, tsá muurá múijyú wacyónejke baaco nééváítyuróne. Tsá átéréehé múijyú ímiááhé nééváítyuróne.

¹⁷ Áhdure ímiááhé tsá múijyú átéréene nééváítyuróne. Áánetúré méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

¹⁸ Muurá oove íjcyane nééváné uméhé tsá nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyahé tsá ímiááhé nééváítyuróne.

¹⁹ Áánéllíi múúne átéréehé meíllóne mécójajtsóhi.

²⁰ Aane muurá úmehééné méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane iñéévatúre. Ahdu íhvane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú ditye íjcyánetúre.

*Píívyéébe íavyéjuvu újcuímye
(Rc 13.25-27)*

²¹ Muurá oke ávyéjuubévahíjcyáromeke tsá pámeekéré níjkyéjiri íjcyaahe Méécááni Píívyéébe íavyéjuvu újcuityúne. Muurá ihdyu díbye ímillédú íjcyámekéré újcuíibye íavyéjuvu.

²² Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca mítyame oke avyéjuubévaá iíllityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, muurá muha díuwaáboju méúwaábohíjcyáhi. Aame dimyémeri muha méwáámíuhíjcyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdu muha dimyémeri méméénuhíjcyá méénúraítyúronéhji.”

²³ Ehdu oke ditye néérónáa ó neé díityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámúhake o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méícyahíjcyáhi. Aame meííne óhdityu.” Éhdure ó neé díityéke.

*Míityétsi íahpa ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)*

²⁴ Áhdícyane íñe caabyé o úwaabóné illéébóne tehdújuco íjcyaahe muurá éhne múúne wájácúnéjcuube cóhpétsihvu ihjya méénuubédu.

²⁵ Muurá ávyéta cóhpé ihjya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye méénúnéllíihye.

²⁶ Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcóóroobe ímí íjcyátuube muurá éhne múúne wájácúnéjcuúube cóhpétútsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihjya méénuubédu.

²⁷ Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihjya méénúnáa níjyaba ávyétá íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeja wááoja cáhvyabáhi.

²⁸ Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

²⁹ Ávyétá ímíi úwáábohíjcyaahe díityéké tujkévéwu ávyéjuube múúne íhjuvájítójucó. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú taúhbájú uwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhiĩtsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)*

¹ Aabée Jetsóó teene cámeéhbáutu níityéébeke mítyame míamúnaa úraavyéhi.

² Áánaacáa tsaapi íjpi chájááveebe dííbye éllewu itsáane dííbyé lliíñévú ímímóúúvéne néé dííbye:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhiĩtsóne?

³ Áánélliihyée neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dííbyeke dócárájconeri tsúúca bóhííbe.

⁴ Áábekée neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúbáledí íñe muhdú u bóhííne. Tsapéhduré llúúváábe éllevu pééne dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne. Ehdúu Jetsóó nées dííbyeke.

Tsodáhómú avyéjuúbé únú múnáájpikye Jetsóó bóhíitsóne
(Rc 7.1-10)

⁵ Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyéjuube dííbye éllevu itsááne piáábó táúmeíhi.

⁶ Neebépeé:

—Ávyéjuúbej, táúnú múnáajpi chémeebe ávyetá ihnáho ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucóo ípi vááúmeítyúne.

⁷ Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Cána bo o péé o bóhíitso dííbyeke.

⁸ Áánélliihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, muurá íñe tsíjtye múnáajpíyé o íjcyaaabe ídátso o neébe jávú tsá u ááhívéítyuróne. Áánéllii ihdyu uke o neé íchihdyuré u íhgyúváne tujkéveri díbye íbóhíiki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhíííñe.

⁹ Muurá táavyéjute oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiikye diityédítýú tsiéllevu o wállóócooca peebe téhullévu. Áhdure tsáápiikye o piúvácooca tsaábe. Áhdure táúnú múnáájpikye tsíeménevu o táuhbáné méénuúbe. Áhdícyane ó waajácú u neécooca táúnú múnáajpi bóhíííñe.

¹⁰ Ehdúu diibye tsodáhómú avyéjuube neéneri iúllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímiááneturé o neé tsá muurá tsáápiúbaré tamúnaa íjraéémudítýú cáhcújtsotú íñe áánu cáhcujtsódu.

¹¹ Ehdú muurá pahúllevátú tsaaímyé mítyame íjraéémú íjcyáturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódú ímí Píívyéébeke cáhcújtsóímye. Aame dííbyé avyéjuvu úcaavémé nahbévájcátsíi majchóháñeri Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámema.

¹² Áánetu íjraéémudítýú mítyame wágóóóveé ícyuuvétsíi pañévú Píívyéébé avyéjuto ímichi diityé wáábyuta íjcyáronetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeímyé tahíjcyáá íhwáñeene ííhdónema.

¹³ Ehdúu íñééné boonétú tsiíñe neebe diibye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dípye dihjávuj. Óvíi ihdyu u cáhcujtsódú íjcyane úuma díúnú múnáajpi bóhííhií.

Ehdúu Jetsóó neéne tujkéveríhjáa tsúúca bóhííbe.

Péédoró báábeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)

¹⁴ Áhdurée dííbyema muha Péédoró javu mepéénáa diibye Péédoró baabe áíívyeri chémelle ícyuwájá pañe.

¹⁵ Áállekée Jetsóó íhyójsitu ékééveneri tsúúca bóhíille múúhakye májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)

¹⁶ Tépejcóo Jetsóó éllevu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu íjchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííñe chémeri íjcyámeke bóhíitsoóbe.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó méénuhíjcyá téijyu Píívyéébé íhgyú uubálle múnáajpíhgyáa It-saíá íllu néhdújuco: “Dííbyere méhdityu páhduváré nééne chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjáa Itsaíá néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke iúraavyéné ímílleróme
(Rc 9.57-62)

¹⁸ Áábedívúu téijyu mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénélli múúhake neebe muha únéúcóbá tsiñéjcuvu mepájtýeki.

¹⁹ Áánáacáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbye éllevu itsááne nééhií:

—Uwááboóbej, ó ímíllé úúmáye o péhíjcyáne kiávú u péhullévújuco.

²⁰ Áánéllíhyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá iyámé óówamu íjcyarómé íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté íjcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

²¹ Áíjyúree idyé tsaapi dííbye déjuri péhíjcyámedítýú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé líhíyo éllevu. Óví íhdyu múijyú óhdivu dsíjívéebe úúmáyejuco o úllehíjcyaki.

²² Áárónáacáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi íhdyu tsamééré ímíájíjtó úráávyetúmé cúúújcatsí ídsíjívécoóca. Wa íhdyu ookéréjuco duráávyej.

Kíjyébama nohjí Jetsóó íhvetétsóne
(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)

²³ Átsihdyúu muha mánneri mepéé únéú tsiñéjcuvu.

²⁴ Áánáacáa ávyéta tsíjpá néené kíijyébari mítyane nohjí íjcyane múúhake pámaúcúiyáhi. Áíjyúu Jetsóó cuwáhi.

²⁵ Áábekée muha íícúí maákyéjtsóne menééhií:

—ÍÁvyéjuúbej, meke pájtýetétso! ÍTsúúca mémájcánuúhi!

²⁶ Áánéllíhyée neebe múúhake:

—Íííneríami ámuha méíllityé ayájú íhnáhóhajaj? ÍTsáháikyéha ímí ámuha mecáhjútsotú Píívyéébeke!

Ehdúu múúhake íñétsihdyu kíjyébama nohjí íjcyane úhbaabe tene íhvetéki. Áhdújucoó tene íhveténé dáíhahéréjuco.

²⁷ Ehdúu téijyu Jetsóó méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—ÍMuubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

Tsaaté pañe naavémú íjcyane
(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)

²⁸ Aanée tsúúca muha tsíñejcúeúvú méúújeté Gadáará íiñújivu. Áánáacáa dííbyeke mítyétsi cáhdahíró naavémú ípañe íjcyamútsi níjkyénéj pínéréhjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhgyáa apííchówu néémutsi tétsii ícyahíjcyánélli tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

²⁹ Aamútsíi Jetsóoke kévadíjcyó ílluú:

—ÍMúhtsikye íhdyu pásaríjcyodí Píívyéébé Hajchi u íjcyáábe! ÍTsáhái muurá ícúbáhraméi éévé íjcyatúne!

³⁰ Áíjyúu tétsíj pihíri mítyame jéémú meenímú majchóri.

³¹ Áánéllíhyée naavémú diityétsi pañe íjcyame Jetsóoke nééhií:

—Múuhakye íjtyétsí pañétú u wáágóóhajchíí aatye méénímú pañévuréjuco muha meújcameliñe.

³² Áánélliihyée neebe diityéke:

—Wa ihdyu méújcaméí diityé pañévuj.

Ahdújucóo ditye íjchívyéne újcámeíñe diityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévú cáhtsíñibámé mājcanúhi.

³³ Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri diityé tehmejté ávyétá ihnáhó íllityéhi. Áánemáa íícúí tét síj pihíí íjcyáméhji éllevu ídsíínéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánélliihyée pámeere tsáácunú Jetsóo éllevu. Aamée dííbyeke néé tét síhdyu muha mepéékií.

9

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóo ímíjpyetése

(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe bīwáhullévúré múúhá coomívu.

² Átsihyíi muha meíjcyánáa Jetsóo éllevu tsaate tsivá íjpi vááúmeítyúúbeke ííbotári. Aamée dííbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne dííbyeke ííténe neébe:

—Llíhij, wa ílluréjuco díimijyúúvej. Muurá tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú o ábájíwéjucóóhií. Ahdícyane tsáhájucóo íiná díhyallúrí íjcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo nééne tsaate taúhbájú uwáábojte illéébóne ííbuwááné pañe néehíi:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíivari?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeíñe Jetsóo iwáájácúne néé diityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá o píivyté miamúnáadi o ídáátsóvéne diityé imítyuháñe diityémá o ímíbajchóne. Áánélli o píivyté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure o píivyté o nééneé: “Dímíjpyeténe dipye.”

⁶ Ahdícyane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpídívúu o ípivyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúu diityéké íñétsihdyu tsiiñe neebe dííbyeke:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri miamúnáa íllityéne Píívyéébeke ávyéjutsó dúúrúvaméré dííbyé íhtsúturi díbye ehdu méénúnéllíhye.

Matéoke Jetsóo újcune

(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá íiñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike o áhdótsohíjcyátsihyi o íjcyáábeke. Aabée oke néehíi:

—Ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóo o pééne dííbyemáyéjuco.

¹⁰ Áábemáa téijyu tahjyávu muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téénere dsíídsí áhdótsó múnáa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúmé íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekée ííténe paritséómú néé múúhakye:

—¿Aca íveekí eene ámuhá uwááboobe majchó aatye ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu cheméméhjikéré tááboóbe.

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú meéévé ámuha mewáájácu Píívyéébé waajácúháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apááñéré o ímíllétú ámuha oke Píívyéébeke iyámedi meíícúvehíjcyáne. Téhdure ó ímíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáá diityéké téenetu o ímíbaávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

Jetsóó mamýmú majcho áwatýúne
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

¹⁴ Áhdurée tsáijyu tsojtsó múnáajpi Jóáá mamýmú Jetsóó élleву itsááne dííbyeke dílló tsáijyu Píívyéébema íhhyúvácooca majcho iáwahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyu muha paritséómuma Píívyéébema meíhhyúvácooca majcho mááwahíjcyánáa tsá dímamýmú áwahíjcyatúne?

¹⁵ Áánéllihyée neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábávácooca wáñehjívaténeву dííbyé miñútso múnaa tsááme kímóóvéiyá dííbyedívú iwájtsícoóca? Ehdu nééne támamýmú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyáne hajchóta. Áronáa ihdyu ímiááne íjcyaiñe diityédityú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñehajchíí awámye.

¹⁶ Tsá muurá tene ímityú wájjamu tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja meníjtyúcooca éhnííñeву táváajcároba.

¹⁷ Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíínojpácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéneу cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Áijyu muurá wágoóovéné tsanéécújuco bíínojpácyoma cahpáyu. Áánéllii ihdyu béjpácyo mépicyóó bééú pañévúré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu nééne tsá tene ímityú íhdéené uwááboju béhne uwáábójú pañévú meúacóne.

Tsaatépike Jetsóó bóhiitsóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

¹⁸ Ehdúu Jóáá mamýmuma Jetsóó íhhyúvánáa tsaapi avyéjuube wajtsí múúhadívu. Aabée dííbyé lliíñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjivéhi. Áronáa ó waajácú dille óóma tsiíñe bóhiíñe u péébe díílleke u dócárájcóneri.

¹⁹ Áánéllihyée téhullévú péébema muha mepééhií.

²⁰ Aamée muha téhullévú mepéénacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke ichémé tujpácyó íhvetéptyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle píhívé Jetsóodívú idyéju éhnéjcutu.

²¹ Aalléhjáa dómajcó dííbyé wajyámú ‘muurá éhne íwajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhiíhi’ íñéenema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómájcolle dííbyé wajyámu.

²² Aanéhjáa iwáájácúne dííllédívú iyévóóvéne neébe:

—Íínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Píívyéébeke ímí u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhiíne.

Ehdúu Jetsóó néénemáyé ímiááne tsúúca bóhiílle.

²³ Aamée muha tsúúca méúújeté diibye avyéjuube Jáiró javu. Áanáacáa mítyane tééjá pañe míamúnaa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí méénuhíjcyáhi.

²⁴ Áamekéé Jetsóó nééhií:

—Cána méijchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjivetúne. Íllure cúwalle.

Éhdúu Jetsóó nééneri íllure goocómé díbyedi.

²⁵ Áamekéé tééjá pañétú íjchívyétsóné boone iiyéjuco dibye iúcaávéne díílléwúuúvú hójtsitu ékééveténeri tsúúca bóhiílle.

²⁶ Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere tééné iínúji múnáa waajácúhi.

Hállúvátumútsikye Jetsóó ímíjpyetétsóne

²⁷ Aanée tétsihdyu muha tsúúca meóómíñáa míityétsi hállúvátumútsí múúha déjutu dsíinéríyé tsáámutsi díbyedi wáníjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—Ímúhtsidi bo dídaatsóvé Dabíiúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyáábej!

²⁸ Aanée muha meícyahíjcyajávú mewájtsítsihvu Jetsóó dílló díityétsikye:

—¿A ámuhtsi mecáhcujsó ámuhtsikye o ímíjpyetétsóiyóné ámuhtsí hálluúúne? Áánéllíhyée neemútsi:

—Éée Ávyéjuúbej, muhtsi mecáhcujsóhi.

²⁹ Ehdúu díityétsí néénéllí díityétsikye íhyálluúúné idyócarájcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujsódújuco íjcyane tsúúca ámuhtsí hálluúúné ímíjpyetéhi.

³⁰ Ahdújucóo ímiáané tsúúca íhyálluúúné ímíjpyetémútsí tsaímiyéjuco íitene. Áámútsikyée bóijcyuube muucá teene díityétsí iúúbállétuki.

³¹ Áronáacáhjáa tétsihdyu óómimútsí péé úbálléjcatsímútsíyé pámeekéré tétsíhji múnáake.

Íhgyúvátúúbeke Jetsóó íhgyúvatsóne

³² Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsivá íhgyúvátúúbeke Jetsóó éllevu naavéné ípañe íjcyáábeke.

³³ Áábé pañétúu diibye naavéneke dibye íjchívyétsóné boone tsúúca íhgyúvájúcoóbe. Ááneríi míamúnaa iúllévenúne nééhií:

—Ávyeta tsá múijyú ehdu nééne múha méhdityu méénune maájtyúmitúne.

³⁴ Áronáacáa paritséómú nééhií:

—Aadi muurá eene naavémuke ichívyétsohíjcyá pañétúejpi naavémú avyéjuube píáábóneríyе.

Míamúnáadi Jetsóó ídáátsovéne

³⁵ Ehdúu Jetsóó cómíñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píívyéébé avyéjutu íjcyané úwááboju díityé pihcyáávejáané pañévu. Aabée bóhíitsohíjcyá panéva chémeháñeri íjcyáméhjike. Téhdurée íhgyáhañévúré tsaatéké úwááboobéré pehíjcyáhi.

³⁶ Aabée ídáátsovehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyatúmé ídáátsowu íjcyadu nééme dííbye éllevu tsáámedi.

³⁷ Áámedítyúu neebe múúhakye:

—Ímiáané mítyame míamúnaa íjcyá Píívyéébé avyéjuvu díitye úcaávéíyóné úwááboju úwáábómeíiyóme. Áronáa tééné úwáábojte tsá pahdu íjcyatúne.

³⁸ Áánéllí múu táúmei páné aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke dibye éhnííñevu úwáábojtéké ipícyo díitye iúwáábo tsíjtyeke dííbye avyéjuvu díitye iúcaáveki.

10

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú dítye íjcyaki

(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)

¹ Aanée téjyu Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúcú 12-meva muha meíjcyámeke. Áamekéé múúhakye ájcuube íhnáhootu dííbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha meíjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri íjcyámeke muha mebóhíitsohíjcyaki.

²⁻⁴ Aamée muuha illuúme: Tsimóo Péédoroo, íñahbe Áderéee, Tsebedéo hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íñújí avyējuúbé wáábyutáa dsíídsike o áhdótsohíjcyaaabe oo Matéoo, Apéo hajchi Tadéo dííbyere ‘Rebéo’ némeíbyee, cananíjtámúejpi Tsimóoo, diibyée Jetsóodívú bóónétu méénútsóiibye Jóoda Ijcarióótee, éhdume.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne

(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)

⁵ Éhdúmekée múúhakye Jetsóó uwáábovu iwállóómeke illu pítyajcóhi:

–Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú íjcyátúmé íñújínévu. Áhdure Tsamáaría íñújí méúújedíñe.

⁶ Ijraeémú pañévúré métsajtyécó íñe uwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsówu íjcyadu néémé pañévu.

⁷ Aame méúwáábohíjcyaco níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúíñe éévé tsúuca úújeténe.

⁸ Áhdure mebóhíitsohíjcyaco dsíjívéméhjike, íjpi chájááveneri chéméméhjike, páhduváré néene chémeri íjcyáméhjike. Áhdure tsaaté pañe naavémú íjcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdu tamyémeri táihnáhorí ámuha meméénúíñévu ámuhakye ó ajcú pevénere. Áánéllí tsá ámuha maáhdótsóityú ámuha diityéké mepíáábonéhji.

⁹ Aame ihdyu métsajtyedí dsíídsike.

¹⁰ Áhdure métsajtyedí tsíjyahji ámuhá wajyámúúnee, ámuha mājchoo, ámuháj túhápaajínee, éhdune. Ámuhá cuujúí íjcyaróné métsajtyedíñe. Ámuha mepíaabóméré ámuhakye píáábohíjcyaa panévatúre.

¹¹ Aame múu tsácoomívú iúújetécooca nehco tsaatéké ámuha tétsii meíjcyáné hajchótá ímí ámuhakye pícyóóímyeke.

¹² Aane tsaaté javu ámuha meúújetécooca múu ímíñeúvú ihjyúvú diityéma.

¹³ Aame ímílléhajchíí múu diityémá íjcyá ámuháj tééveri diityéké Píívyéébe ipíááboki. Áánetu dítye ímíllétúhajchíí tsáhájuco múu íícúvetú diityédi.

¹⁴ Téhdure tsácoomí múnáa ámuha diityéké meúwáábóiyónéhjimáyé ímíllétúhajchíí méíícuvéjúcohdí diityédi. Ílluréjuco ámuháj tuhááñe íñú mépíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámuhakye muha meúwáábóiyóné ámuha meímíletúne’ nééiyóne. Ááne tsiéllévuréjuco mépeeco tétsihdyu.

¹⁵ Muurá ímíáánetúré o nées tehdu néeme ícúbáhrámeíñe éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhrámeíñe ehnííñevu muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné diityémá ímíbájchómeícyoóca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeíñe

¹⁶ Áhdícyane íñe ámuhakye ó wallóo obééjámuke bájú oohímyé pañévú mewállóóiyódu. Aane ihdyu wajácútsi méíjcyaco éhne múúne íñimye íícúí

meke pállójcoíñúdu. Áronáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtsoótúne. Imiááméré múu ijcyá íjuumu íjcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma imíchi méíjcyaco. Muurá tsaate ámúhake túkevétsojté éllevu itsájtýemeke pihcyáávejáané pañévú wápáájcoóhi.

¹⁸ Áhdure ámúhake tsajtyéimye ávyéjúté éllevu óhdityu íjcyané uwááboju ámuha meúwáábohíjcyané hallútu. Áijyu téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodíómú íjcyátúrómeke.

¹⁹ Aane ámúhake ditye ékéévécooca tsá múu áábímyeítyú muhdú íihjyúváíñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere ámúhake túkevétsoó ámuha meíhjúvaki.

²⁰ Tsá ámuhá íjtsaméityu tsááne ámuha meíhjúváityúne. Muurá ihdyu ámuháj Caani Píívyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyanére ámúhake túkevétsoóneri ámuha meíhjúvaáhi.

²¹ Aane muurá míamúnaa ávyetá imítyú dáríívéjcatsíhi. Muurá tsané nahbémú íjcyarómé llihyánújcatsíhi. Áhdure cáánu íjcyarómema llihyánújcatsímye.

²² Áhdure mítyame ámúhake múnáájtsóo oke ámuha meúraávyéné déjúcotu. Aane ehdu nééronéhjí tsáimíyé nihñéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

²³ Áhdure tsácoomí múnáa ámúhake ímityúné dáríívéhajchíi múu técoomítyú péé tsícyoomívuréjucu. Muurá íñe Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe ímiáánetúré ámúhake o néé tsiíñe ó tsááiñe ámuhá pámeekéré íjraéémuke íñe óhdityu íjcyané uwáábojívú mewáájácútsótúnáaaca.

²⁴ Muurá tsaapi mamye tsá íuwáábóóbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyéjúbé únú múnáajpi tsá dííbyé ehniíñevu íjcyatúne.

²⁵ Aane muurá íñe ámuhá avyéjuube o íjcyároobe o ávyejúúllémeítyúhajchíi téhdure tsá ámuha maávyejúúllémeítyúne. Muurá oke Betsebóodívú imyéménúúbeke állíu múnáájpídi díllóhíjcyáme. Aaméjííva muurá ámúhake íávyejúúllétúne téhdure díllóhi.

*Píívyéébedi múu íllityéhi
(Rc 12.2-7)*

²⁶ Áronáa ihdyu mááábímyeídí míamúnaa ámúhake méénúíyóneri. Muurá tehdu nénehji ámúhake pátyehíjcyané tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá páneere íñá meméénuhíjcyané bóhówááveéhi.

²⁷ Áánéllíi íñe ámúhake o néhíjcyané múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúballétúme ámuha meíjcyáityúne.

²⁸ Áhdícyane tsá múu áábímyeítyú míamúnaa ámúhake dsíjívétsoíyóneri. Muurá tsá ditye píívyetétú ámúhake iwáágoóiyóné Píívyéébedítyu. Apáábyéré ihdyu diibye piivyeté ámúhake iwáágoóné ávyeta mújyú ámuha meíjchívyéityúme meícúbáhrámeítyóné cuujúwá pañevu. Áánéllíi múu apáábyedíyé Píívyéébedi áábímyeíhi.

²⁹ Muurá coomícomútsí mítyétsíwuúcú tsájíhwuúré áhdómeíhi. Ehdu áya áhdómeíyómedítyú muurá tsá tsaapi ámuháj Caani Píívyéébe wáájácútúnáa dsíjívéityuróne.

³⁰ Aabe muurá páneere ámuhá níwájííne íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

³¹ Áánéllíi tsá íínerí ámuha maáábímyeítyúne. Muurá diitye coomímú wájyúmeíñe ehniíñevu ámuha méwájyúmeí Píívyéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne
(Rc 12.8-9)

³² Muurá oke iúraavyéné toónúmeityúmeke ó bóhówájtsoó níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyodívu.

³³ Áánetu íllure toónúmeíhíjcyámé hallúvú ó úúbálleé Llihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóó hallútú miamúnaa tsarílléjcatsíñe
(Rc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Aane méijtsúcunúdí íñújívúu o tsááne miamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye itsarílléjcatsíki.

³⁵ Muurá tsaapi tsaríllé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsaríllé tsíijuke téené hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja téené hallútúré tsarílléhi.

³⁶ Ehdú muurá tsamééré múnáátsójcatsíí oke tsaate imúnáadítýú cáhcújtsóné hallútu.

³⁷ Muurá oke iwájyúné ehniíñevu tsamééré cáánímuma ítsime wájujcatsíhachíí tsá ímiááné tahñéjté ditye íjcyatúne.

³⁸ Áhdure oke iúraavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíletúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

³⁹ Muurá íñújiri ímillédúré íjcyáneri tsúúrameímyé wágóóóveéhi. Áánetu ookéréjucu ímí iúraavyéneri tsúúrameímyé pájtyéteéhi.

Tsijtyeke ímí meíicuvéné Píívyéébé ímí íjtsúcunúne
(Mc 9.41)

⁴⁰ Muurá ámuha táwákímyéí meméénúmeke íicuvémé okée wálloobe Llihíyomájucu múhtsikye íicuvéne.

⁴¹ Aame tsaímíyé Píívyéébé wákímyéí méénúmeke íicuvémé téene áhdo újcuú tsahdúré díityéma. Áhdure idyé tsijtye Píívyéébeke úráavyehíjcyámeke tsaímíyé íicuvémé téene áhdo újcuú tsahdúré díityéma.

⁴² Aane díitye táuráavye múnáake nújpácyo díívanévú ájcume téhdure újcuú téene áhdo.

11

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllevu wálloomútsi
(Rc 7.18-35)

¹ Ehdúu Jetsóo muuha 12-meváké iúwáábótsihdyu péé tsiéllevu téené íñújí comíñevu téhulle iúwááboki.

² Áánacáhjáa cúvéhóójari tsojtsó múnáajpi Jóáa íjcyaaabe tsúúca waajácú ehdu Jetsóó méénuhíjcyáne. Áánéllihyéhjáa wálloobe míityétsikye ímamyémudítýú dííbye éllevu.

³ Aamútsíi neevá dííbyeke:

—¿Ava dííbyejucu uu Pájtyetétsoobe éhneváa íñújívú u bóhówáávéííbyeke muha meítsohíjcyáabej? ¿Mityá tsáhái dííbye u íjcyatúnej?

⁴ Ehdúu dityétsí Jetsóoke néérónáa neebe díityétsikye:

—Meóómíñe méuubállé Jóáake íñe muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveneri chémeméhjí bóhíne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé

tsiine bóhiine. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíne. Énehji páneere méúúbálleco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

⁷ Ehdúu ínééne boone diityétsi déjuvu neebe múúhakye diibye Jóáádityu:

—¿Acáa Jóáa ínéubará píívyétúné iínújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeídyú páhduváré dííbyé íjtsaméí nééneé?

⁸ ¿A tsané ímíyee úcámeíhíjcyáábe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáítyuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo dííbye. ¿Aané muubá ímiááné dííbye?

⁹ ¿Mityá Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpí dííbyej? Ímiááné diibyejúco. Áronáacáa tsítyé ehniíñevu dííbye.

¹⁰ Dííbyedítýú muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó díhde tsáápiikye díbye iúúbálle míamúnáake ditye ímímbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímiááné tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe ávyéjútédítýú ídáátsoobe íjcyároobe ávyéjúúlléméí dííbye Jóáa ehniíñevu.

¹² Diibye muurá Jóáa úwáábótsihdyu íne ícyoocávú teene Píívyéébe ávyéjuvu iúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíletúmé múhdurá ícyahíjcyáhi.

¹³ Muuráhjáa pámeere Píívyéébe íhjú uubálle múnáa éjjuúvú íjcyame téjyútújuco íhjúvahíjcyáné dííbyé ávyéjuri. Áhdurée Moitséeúvú íhjúvahíjcyá téénetu. Áámé nihñéepíyee muurá dííbye Jóáa bóhówaavéhi.

¹⁴ Aane ámuha mecáhcújtsóhajchíí mecáhcújtsó Jóáa Ería íjcyane éhnee Píívyéébe íhjú uubálle múnáa tsiine díbye bóhówááveíne néhíjcyáabe.

¹⁵ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

¹⁶ Áhdícyane ¿aca muutédívú íne ámuuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsime divuj. Muurá múúne lláhátsiri ícume úhbácatsíhíjcyádú ámuha páhduváré médáíívémeíhíjcyáhi.

¹⁷ Muurá múúne íllu úhbácatsíhíjcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsívárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsime úhbácatsíhíjcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

¹⁸ Muuráhjáa Jóáa tsá mityane máchohíjcyatúne. Áhdurée tsá díbye ádohíjcyatú bíinojpácyo. Áánetúu dííbyedítýú ámuha ménéhíjcyá mééíbye íjcyáábe pañe naavéné íjcyánéllíi ehdu díbye nééneé.

¹⁹ Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévaré o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdityu ámuha ménéhíjcyáné oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménéhíjcyá oova ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsídsí áhdótso múnáa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Áronáa tene pánéévénetúi méwaajácuú keená ímiááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

*Lléébópítyúne míamúnaa
(Rc 10.13-15)*

²⁰ Aabée tsáijyu íhjúvú mityane méénuráítyúronéhjí ímyéénuhíjcyá coomíji múnáadítýú ditye ímityú íhvejtsópítyúnetu.

²¹ Neebépeé:

—¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé Coratsíii, Betsáidaa, Íjcyáoomícyu múnáake! Muurá íñe méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, Íjcyáoomícyuvu o méénuca tsúúca téijyuré téoomícyu múnáa ímítyú íhvéjtsóne ímíánejcúvurájucó íbúwáávéiyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú íújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyá teene íhvéjtsóne uubálle.

²² Áánéllíi muurá dítye ícúbáhrámeíñe ehnííñevu ícúbáhrámeíimye díitye Coratsíii, Betsáidaa, Íjcyáoomícyu múnáa muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné Píívyéébe nihñéétsihvúré díityemá ímíbájchócoóca.

²³ Ahdu muurá téhdure Capenaóo múnáake pajtyeíñe eene múhdumé ‘mityáhmítyá’ tsíñáávehíjcyámeke. Íjtsúcunúmeubá íhstsútúúvéiyóne. Áánerá íllure wágóóóveímyé cúújúwá panévu. Muurá íñe méénúráityuróné o méénuhíjcyánée Tsodóóma múnáama éjyúúvú o méénuca ímítyú íhvéjtsóne ímíjpyetéiyóme. Aacáa muurá ícyoocápíi íjcyáíyocóómi.

²⁴ Aane muurá díitye Capenaóo múnáa ávyetá íhnáhó ícúbáhráméíi téoomí múnáape ícúbáhrámeíñe ehnííñevu Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca.

*Méimítyutu meke Jetsóó állíjchutsóne
(Rc 10.21-22)*

²⁵ Téijyúu Cááníma íllu íhgyúvaábe:

—Ayúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyáábej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívúré u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu tehdujúuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsojú teene.

²⁶ Ahdícyane íhdyu, Lli, óvíi ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu neébe:

—Muuráhjáa íhdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú díityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchí o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré díibye Llihíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure ídyé apáábyéré ó waajácu muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówájtsoóméré waajácúhi.

²⁸ Ahdícyane cáhawáa ookéréjuco méuráávyé ídátso múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámúhake o állíjchútsoki.

²⁹ Muurá íñe ídátso tsaííbuwáre o íjcyabe ámúhake o úwaabóné tsáma mewáájáne tehdu méíjcyaco. Áijyu íhdyu ííne ímíjyaú ámuha méíjcyáahi.

³⁰ Tsáháturo tene íhnáhootú ehdu ámúhake o neéne ámuha méuráávyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

*Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyémú méénune
(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)*

¹ Áábemáa muha wáyeéévejcóójí úmihéj píinétú mepájtyeme maájyabáávaténéllíi bajtsóháñetu meújcyúne mémajchóhi.

² Aanée parítséómú ííténe neé dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamyémú meenú íjcyoojé wáyeéévejcóójí meméénúityuróne?

³ Áronáacáa Jetsóó neé díityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu iáiyabáávaténéllii íñahbéjtema téhdure Dabíiúvú méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóítyuróné Píívyéébé ñícúvé páaa tééjá pañévú pícyámeíhijcyáné apáámyéré llúúvájte máchohíjcyánetu májchóme.

⁵ Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitséeúvúu téhaamíturé cáátunúné duurúvájá pañé wákimyéi múnáa llúúvájte wáyeéévéjcoojíí íjcyaróné wáyeéévéítyuróné? Aane muurá ditye téjcooji wáyeéévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

⁶ Aanéjii awáá muurá teene duurúvaja ávyejúúllémeíñé ehnííñevu táavyéju.

⁷ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe. Tsá o imíllétú apááñéré oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meíícúvehíjcyáne.” Aane muurá ámuha ímí mewáájácuca tsá menéétsóítyuró ímityúné méénútúrómedívu.

⁸ Muurá íñe Míamúnáájpidívu o ípívyéévéébéllii téhdure téjcooji wáyeéévejcoóji. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

*Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)*

⁹ Átsihdyúu dííbyema muha méúcaavé téjcooji pihcyáávéjá pañévu.

¹⁰ Áájá pañée tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá néébeé. Áanáacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívú íñéétsóro néé dííbyeke:

—¿A ímí tehdújuco teene íjcyooji wáyeéévejcoóji tsaate chémémeke mebohíítsóiyóne?

¹¹ Áánélliihyée neebe diityéke:

—¿Aca wáyeéévejcoóji ámuha jéeú obéejá wáhyéjú pañévú áákityéébeke tsá ámuha meíjchívyétsóítyuróné? Muurá ámuha méijchívyétsóiyáhi.

¹² ¡Aanéjii awáá muurá diibye obéejá wáiyúmeíñé ehnííñevu míamúnáa wáiyúmeíhi! Aane muurá tsá muhdú tene néétu wáyeéévejcoóji ímiááné íjcyane meméénune.

¹³ Ehdúu diityéké íñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóo díbye cujúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

¹⁴ Átsihdyúu paritséómú ipyéénemáhjáa pítyácójcatsí muhdú Jetsóoke ídsíjívétsoíñe.

Jetsóó méénuíñé tsúúcajátújuco némeíñe

¹⁵ Aanée iwáájácúne péjúcoóbe. Áábekée mítyane míamúnáa úráávyémedítyú chéméméhjike bóhíitsoóbe.

¹⁶ Áánemáa diityéké bóíjcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

¹⁷ Ehdúu diityéké bóíjcyuube Píívyéébé íhyjú uubálla múnáajpíhjáa Itsaía dííbyedítyú íllu néhdújuco:

¹⁸ Áánu ímí táwákimyéi méénuhíjcyáa téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wáiyúnéllii ó imíjyúu dííbyedi. Áánéllii Táapííchó dííbyé pañévú ó pícyoó tééné piáábori díbye pámeekéré míamúnáake iúúbálla muhdú táíjtsaméi íjcyane.

¹⁹ Aabe tsá ‘mityáhmítyá’ íhyjúváityú míamúnáama.

20 Áhdure tsá ídáátsóméhjike dibye éhdiiválléityúne. Áhdure íhtsútúnetu cahcújtsótú pañe cáhcújtsórómedityú tsá dibye 'óvíjyacóóme' nééityúne. Ehdu páneere ímíjpyetétsóibye íávyéjuutéijyu.

21 Áábedívú pamévá míamúnaaré cátsípááveéhi.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía Jetsóodityú nééhií.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé

(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)

22 Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe íjcyáábeke. Aabée íhjuvátuube íjcyabe idyé tsá hállúvatúne. Áábekée Jetsóó ímíjpyetétsoobe tsúuca íhjuváhi. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

23 Ááneríi tétsihyi íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá diibyéjuco áanu Dabíiuvúj tsiiménémúhaabe Críjto íjcyatú éhneváa tsááiíbye?

24 Ehdúu tsaate nééne paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá míamúnáa pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

25 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsané avyéjupte tsajíjtóré íjtsámeityúmé ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnáa ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

26 Ahdu nééne ¿aca muhdú ííivane Naavéné íhyájkíyé íjcyáábeke tsíjpiikye waagóoiyáhi? Muurá tehdu imyéenuca ílluréjuco dibye íavyéjú újónéjtsóiyóne.

27 Aane muurá ámuha menée Betsebóó píááboríyé dííbyeéjté naavémuke o wáagóohíjcyáne. Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámuhá mamyému waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menéeítyuró Betsebóó píáábori ditye wáagóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdityu meíhjuváneeri.

28 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácúro tsúuca dííbye avyéjú ííñújiri ámuháma íjcyájucóóne.

29 Tsá muurá tsáápi éhné dííbye já pañétú múha tsájtyéítyuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmere. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú ibóáyoca botsíi tsájtyéiyómé dííbye éhne. Árónáa tsáháubá muurá dibye íhñe múhdivú íhvéjtsóítyuróne. Ahdu ííivane tsá Naavéné oke píáábóítyuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

30 Muurá oke ípíaabóné ímíllétúmé táwákimyéí íllure imíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

31-32 Muurá panévare ímityúné míamúnáa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe ábájííveé diityedí ídáátsóvéenema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedityú ímityúné íhjuvárovómedi ídáátsóvéííbye. Áánetu ihdyu dííbye Apííchotu ímityúné íhjuvahíjcyámedi tsá dibye mújyú ídáátsóvéityúne.

Íñéevatu méwaajácú keehé ímíááhé íjcyane

(Rc 6.43-45)

33 Muurá bajtsóháñetu ímíááhé ímí neeváhi. Áánetu átéréehé tsá ímí néévatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímíááhé íjcyane.

³⁴ Ahdu íivane ¿ímiáámejííva ámuha ímí méihjyúváiyá ííñimyémúeméjtéré ámuha meíjcyame? Muurá ímityúné íííbúwá pañe íjcyámedítýú téenere íjchívyéhi.

³⁵ Muurá ímiáábé ímiáánéré ihjyúvá ímiá íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco. Áánetu ímityuube ímityúnéré ihjyúvá ímityúné íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco.

³⁶ Aane muurá pámeere míamúnaa úúballeé Píívyéébeke muhdú íihjyúvahíjcyanéhi díbye páneere muhdú ditye ícyahíjcyáné diityémá ímíbájchócoóca.

³⁷ Muurá tsáápiitsámá ímíbájchóíibye muhdú ditye íhgyúvahíjcyádújuco. Ímiáánéré íhgyúvahíjcyámé hallúrí tsá íiná íjcyáityúne. Áánetu ímityúné íhgyúvahíjcyámé ícúbáhráméíhi. Ehdúu Jetsóó nées paritséómuke.

*Míamúnaa Jetsóoke nées díbye méénúráityuróné imyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)*

³⁸ Aamée tsiíñe taúhbájú uwáábojtémá Jetsóo élleu itsáane nées dííbyeke:

—Uwááboóbej, cána bo méénúráityuróné meenu muha maájtyúmíne menée ímiááné dííbyéjuco Críjto Pájtyetétsoobe u íjcyane.

³⁹ Áánéllihyée neébe:

—¿íveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokííívari? Óví ihdyu Píívyéébe íhgyú uuballe múnáajpíí Jonáake pájtyedu néene oke pájtyénetu ámuha méwaajácú dííbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

⁴⁰ Muuráhjáa amóóbé pañe téhí déjúcori íjcyaaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ditye cúúuube ííñújí pañe 3 coojíva o íjcyátsihdyu tsiíñe ó bóhihi.

⁴¹ Aane muurá Níínibé cóomi múnáa amúhadívú neétsoó íñe ícyooca íjcyáné míamúnaa ámuha mecáhcútsohíjcyátúmedívú Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca. Muuráhjáa técomí múnáa díibye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíbaavyé ímityúné íjcyahíjcyánetu. Áánáa dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe amúhake o úwááboróné ¿íveekí tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne?

⁴² Áhdure tsáápille tsííñe ííñújí múnáalle amúhadívú neétsoóhi. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

*Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Rc 11.14-26)*

⁴³ Muurá naavéné tsaaté pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáitsíí néhcoobére. Aabe íjcyáiyotsíí íajtyúmítúnéllíí íllu íjtsaméíhi: “Tsiíñe éhne bíwáábé pañévúre ó óómií ópée o íjchívyéébe pañévu.”

⁴⁴ Áhdújuco muurá óómiibye ájtyumívané díibye ípyée íjchívyéébeke imíwu pevéebe éhne múu jaa lííyahdu neébeke.

⁴⁵ Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehniíñevu ímityúmeke diityémá tsiíñe iúcaáve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehniíñevu ícúbáhraabe. Ehdú muurá ímityúmé íjcyame ídátsó ícúbáhráméíhi.

*Jetsóoke tsííju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)*

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvánáa íñahbémú tsííjuma dííbye éllewu tsááme wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuváné dííbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé dííbyeke. Néémépeé:

—Áátye éhtsíhyi áachi díñahbémú díítsííjuma íjcyamévá imíllé úúma íhjuváné.

⁴⁸ Áronáacáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé táátsííjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu íñétsihdyu múúhake úúbácyunúúbéré nééhií:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere waháromú, táñahbémú, táñaallémú, meíjcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha meíjcyame.

⁵⁰ Muurá Llihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye imíllédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu.

13

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju

(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Ehdúu Jetsóó diityéké nétsihdyu muha dííbyema meíjcyájatu mepéé únéú úniúvu.

² Átsihyí muha meíjcyánáa idyé mítyane míamúnaa píhcyaavéjucóó dííbyedívu. Aamée téhíwájú hallúrí íjcyánáa mííne pañévú úcááveébe.

³ Aabée téémí pañétú diityéké mítyane panévatu iúwaabóné úúbállehíjcyá tsíeménéhjitu. Téijyúu tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsoobe íllure wáwárajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wáwárajcónetu tsáuhji juuváj píñévú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjihjáa néwayúúne raahóvú dójcoúhji íícúíwuúré iiñé tétsii íiñu imíchi íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájihjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjé íjcyánéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcóné hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó imíwu íiñu nésihvu. Aanéhjáa imíwu píívyénetu tsáhiibáji neevá mítyane. Áané tsihíibájihjáa lííñevúré neeváhi. Áané lííñevuréjucóhjáa tsíhiibáji néévane.

⁹ Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsóhíjcyáne

(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye néénéllí muha dííbyeke menééhií:

—¿Aca íveekí tsíeménetu ú úúbállehíjcyá u úwaabóne?

¹¹ Áánéllíhyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáábohíjcyá Píívyéébe ámuhákye iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú téénevu eene ámuhákye iwáájácútsódu.

¹² Muurá ímiáájú imíllémedívú bóhówájtsóiibye éhnííñevu ditye iwáájácuki. Áánetu teene imíllétúmedívú tsá díbye bóhówájcaáyóityúne. Tsáijyu múu áyánéwu ditye wáájácúroné muurá íllure dojtúcúiibye diityédítu.

¹³ Ehdu néénéllí muurá o úwaabóné tsíeménéhjitu ó úúbállehíjcyáhi. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé icyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjúcoorómé icyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

¹⁴ Ehdu icyahíjcyámé Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpíi Itsaiá íllu néhdújuco:

Uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure iájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

15 Dityé íjtsaméí ímí néétúnéllí tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítyúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aamejííva tehdu óhdi íjyácunúmekéjíí ó ímíjpyetétsóiyáhi. Ehdúu neebe Itsaía.

16 Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllí tsúúca méwaajácú íná tene nééiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíne tsúúca méwaajácú íná íjcyane. Áánéllí ihdyu méimíjyúú téeneri.

17 Muuráhjáa éjyúúvú íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnáama tsijtye Píívyéébeke úráávyehíjcyámé imíllehíjcyará iájtyumíne íñe ícyooca tsúúca ámuha maájtyumíne. Áronáacáa tsá téijyu diityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehíjcyarómé illéébone íñe ícyooca ámuhakye o úwáábohíjcyáné uwááboju. Áronáacáa tsáhái téijyu tene bóhówáávetúne.

*Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)*

18 Cáhawáa ímíñeúvú meíjtsó bajtsó múnáájpidítyú íjcyáné uwááboju íná nééiyóné o bóhówajtsóne.

19 Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné diityédívú mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj piínévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

20-21 Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré nééné mávaríjchojúúné íjcyanéhjí iáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí imíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdú muurá patyéhi jcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

22 Áánetu tsaate tsúúca ímí téené uwááboju llééborómé mítyane íjí avyéjuríyé itsúúráméíñéllí ténejcu ábájíívehíjcyáhi. Aane nééiyóné eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí ííñeróné íllure dúhcúvaténe.

23 Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráávyehíjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí ííñedu. Áámedítyú íjcyámé tsaate éhnííñevu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa teene tríígóhiibáné imíwu píívyene mítyane néévadu néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate íhtsútáwu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa llííñevúré nééváhiibájídú néémeé. Áámedítyúí muurá íjcyámé tsaate diityé llííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máíhtsúnéré nééváhiibájídú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówajtsó bajtsó múnáájpidítyú íjcyáné uwááboju.

Tríígójí pañé bíívatú íjcyané uwááboju

24 Téhdurée tsííñe úwááboobe tsaapi íúmihe bájtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píívyéébé avyéjú tsaapííhjyáa íúmihe bájtsojédu.

25 Dibyéhjáa íbájtsójéne óómíñe déjuvu tsaapi dííbyeke múnáátsohíjcyaaabe bájtsojé bííva tríígo díbye bájtsóné raahóri.

26 Aanéhjáa keemévé teene ímiááné ikyéémévéne nééváné tujkéveríye.

27 Aanéhjáa díibye tépallí aabájáábé únú múnáa íúújéjéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ááneráhjáa ímiáánéré méúmihe mebájtsónáa ¿kiátú íjcyane bííva ííñe téené raahóri?

28 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsaapíubá oke múnáátsohíjcyaaabe ehdu meenúhi. Áánéllíhyéhjáa nééme dííbyeke:

—Cána muha mewáámíuki. ¿Mityá óvíi íjcyáne?

²⁹ Ehdúhjáa dítye néénéllí neébe:

—Tsáhaá. Muurá ámuha teene metábáhcyóhajchíi bajtsóháñé ámuha métútávájtsóóhi.

³⁰ Áánéllí ihdyu óvíjyucóí meíhvétsoíñé tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívétsocooca ámuhakye ó neé ámuha metábahcyóné pájtsuuhóji mechíjchu mecóvájtsoki. Áánetu ihdyu ímiááne maááhívétsoone ímíñeúvú mépícyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi ímíñe bajtsónetu.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáne uwááboju
(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)

³¹ Áhdurée tsiiñe úwááboobe ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhetu. Neebépeé:

—Téhdure idyé muurá Píívyéébe avyéjü éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe neeváúwu tsaapi bajtsone íñe ímíjyaú avyétá mityáhé kéémevédu.

³² Muurá panévá neváúúne lliíñevúre íjcyárouwúutu íñehe keemévé panévá bajtsóhéene ehniíñevu bájú uméhedúhe. Ááhé pañevú muurá wahpéjéte íjcyóváhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

Pááá ooríchetu íjcyáne uwááboju
(Rc 13.20-21)

³³ Téhdurée pááá ooríchetu úwááboobe néehíi:

—Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa ímyéénúcooca áyanéwu téene ooríchetu pícyooróné páneeréjucu óórichódú idyé teene Píívyéébe avyéju.

Jetsóó úwaabóné tsíeménéhjitu úúbálléhíjcyáne
(Mc 4.33-34)

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu úúbállénej téeveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímíñeúvú iwáájácútso íná úwááboju nééiyóne. Tsáháa díbye pevénéré úwáábohíjcyatúne.

³⁵ Ehdúu úwáábohíjcyaaabe Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpíhjáa íllu néhdújucu:

Muurá tsíeménéhjitu o úúbállénej téeveri ó waajácútsoó táuwaáboju íná nééiyóne. Muurá ó bóhowájtsó íñe íñújima páneere Píívyéébe ípívyéjtsóijyújucu íjcyáronéhjí múha wáájácútunéhji.

Ehdúhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi néhdújucu Jetsóó úwáábohíjcyáne tsíeménéhjitu.

Bíhvátú íjcyáne uwááboju Jetsóó bóhowájtsóne

³⁶ Átsihdyúu ílluréjucu míamúnáake ípítyájcóne díbye ááhívu pééneé. Áhullévúu muha dííbyeke menéehíi:

—Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmíhé pañe bíva íjcyánetu íjcyáne uwááboju íná nééiyóne.

³⁷ Áánéllíhyée múúhakye neébe:

—Eene ímiá bájtsó bájtsoobe muurá oo Míamúnáajpidívúu o ípívyééveébe.

³⁸ Áánetu teene úmíhe ‘páneere íñújiri míamúnáa íjcyane’ nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébe avyéjüejte íjcyane nééiyóne. Áánetu bíva ‘Naavéné icyánéjcuríyé íjcyáne míamúnáa íjcyane’ nééiyóne.

³⁹ Áánetu eene tépallí múnáajpíkye imúnáájtsóne bíva bájtsoobe muurá páñetu díbye Naavéne. Áánetu ‘íñe íñújima páneere ílluréjucu níjkévaíñe’

nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu diitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé 'níjkyéji múnáa íjcyane' nééiyóné.

⁴⁰ Muurá éhne múúne úmihé pañe bñva mepíhñune mecóvajtsódú pajtyéiñe diitye Naavéné icyánéjcuéjtéma. Aame wágóóóveé cúújúwá pañévú íñe íññújiri múhdurá míamúnáa ícyahíjcyané diityemá níjkévacoóca.

⁴¹ Muurá Míamúnáájpídívú o ípívyéévee ó táúhbaá tahñéjté níjkyéji múnáake ditye íhdyúétsihvu ipíhjúcu diitye ímítyúmeke táavyéjúéjtéké ímítyúnejcúvú íbúwátsohíjcyámeke.

⁴² Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwáñeene ííhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

⁴³ Áánetu íhdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyé avyéjú pañe íjcyame cádiúcúnuú éhne múúne nuhba cóójíejpi ájchúcunúdu. Aane íhdyu óví ámúhadítú lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

Imíwu néené tsíeménetu íjcyané uwááboju

⁴⁴ Téhdure idyé Píívyéébe avyéjú illuú:

—Tsaapi tsátsii íññújí pañe ávyetá mityané wájuýmeíñe tsíeméné íáptyumíne tétsihvúre íhvétsoíñúhi. Ááneríi ímíjyúúvéne páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsima tétsii íññuji áhdoobe íiyéjuco téénema íjcyaki.

Imíwu néené neewáýutu íjcyané uwááboju

⁴⁵ Téhdure muurá Píívyéébe avyéjú éhne múúne tsaapi náhjíhe múnáajpi imíwu néené newáýúúne mityane áhdótsámeíúhjí néhcohíjcyádu.

⁴⁶ Aabe muurá tsau íáptyúmicooa páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsima teeu áhdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyané uwááboju

⁴⁷ Téhdure Píívyéébe avyéjú éhne múúne tsíínúúri amómeke meújcuu.

⁴⁸ Muurá múúne tsínú múnáa ítsínúúmeke técoohóríyé téhí únúvú ítsáptyéne pihcyú ímiá amómeke. Áánetu doorátujtéke íllurjúco ditye wámiúúne.

⁴⁹ Ehdu muurá pajtyéiñe míamúnáama Píívyéébe páneere íññuji níjkévátsoóca. Muurá níjkyéji múnáa dówajcároó ímiáámedítú ímítyúmeke.

⁵⁰ Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwáñeene ííhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúcáanéécú imíwu néenéécútu íjcyané uwááboju

⁵¹ Ehdúu Jetsóó íúwáábóné níjcáutu néé múúhake:

—¿A ícyooca ámuha melleebójucóó íñá nééiyóné o úwáábohíjcyáne? Áánéllíhyé muha menéé:

—Ééé Ávyéjuúbej, ímí muha melleebó ícyooca íñá tene nééiyóné.

⁵² Áánéllíhyé neebe múúhake:

—Muuráhjáa tujkénúene Píívyéébe taúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooca tsúúca íjcyané míñéecu uwáábó íhdéénema béhne Píívyéébe avyéjutu íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píívyéébe waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áánetu íñe béhne ámúhadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

*Jetsóó Natsaréeri úwaabóne
(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)*

⁵³ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu íúúbállénej téeveri íúwaabóné níjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

⁵⁴ Aamée muha méúújeté Natsaréevu dibyée píívyécoomívu. Áijyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávéjá pañévu. Áábedíi iúllévenúne néjcatsímye:

—¿Aca kiátú aabye iújcúne waajácuri panévare méénúráítyúronéhjǵ méénuhíjcyáhi?

⁵⁵ ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááne wákimyéi múnáájpií hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsíijú Maaríá íjcyatúne? Muurá dííbyé nahbémú Jacóóboo, Jotséee, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

⁵⁶ Áhdure muurá íñaallémú íchihi. Aabéjǵí muhdú ¿kiátú waajácú ehdu nénehji múu méénune?

⁵⁷ Ehdúhjáa dííbyedítyú iñééne tsá ditye cáhcútsohíjcyatú díbye díityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekée neébe:

—Tsiytye muurá ihdyu avyéjuullé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpiíkye. Áánetu íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúlletú dííbyeke.

⁵⁸ Ehdúu dííbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllii tsá éhnííñevu díbye méénújúcootú méénúráítyúronéhjǵ tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjivéne (Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

¹ Aanéhjáa dííbyedítyú tsaate úúballé Gariréa iñújǵ avyéjuube Heróódeke.

² Áánélliihyéhjáa neebe iúníu múnáake:

—Tsáijyu múúne tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhií. Téénéllii muurá eene píivyéteebe méénúráítyúronéhjǵ imyéénune.

³ Dííbyée muurá Heróódé nééjuri dsíjívetsómé Jóáakeé. Muuráhjáa dííbyedívú iékéévetsóne úwááñéhiyi ichíjchútsóóbedívú cuvéhoojánútsoóbe. Ehdúhjáa méénuube íñahbe Perípé taaba Herodía dííbyemáyéjuco íjcyalle nééjuri.

⁴ Dííbyéhjáa Heróódeke íllu nehíjcyaaabe Jóáa íñáhbé táábama díbye íjcyánetu:

—Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa díbye nehíjcyáne hallútú imílléroobe téijyuréjuco ídsíjívetsóné dííbyeke. Áronáacáhjáa nuhnévebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne miamúnaa dííbyeke ávyejúúllehíjcyánélliihye.

⁶ Áijyúhjáa ítsimávajcóójǵ úújeténéllii dííbye Heróódé wáñehjívatéhi. Ááne pañéhjáa ídsídúelle Herodía ajyúwá wahtsí pámeere úúbámyé úmíwávu. Aanéhjáa dííbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúvebe mítyane.

⁷ Áánélliihyéhjáa díílleke neebe íná dille dííbyeke táúmeíñevu íajcuíñé ímiááne állítyuubére.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsíijú úwaabódújuco dille nééne dííbyeke:

—Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa níívaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dille nééne kímóhcó dííbyeke pajtyéráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné díbye nééne pámeere dííbyé uubámyé lléébójúcóónéllii tehdu méénuúbe.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca tsaatéké wallóo dííbye Jóáa cuvéhóójari íjcyáábeke ditye ikípíyuúcuté íhñíwau.

¹¹ Áhdújucóhjáa pééme ikípíyuúcutéjeu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúme díille bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsííjjuke.

¹² Áánélliihyéhjáa dííbyeúvú mamýémú tsááme dííbyeúvú iitémeho iújcújéne cuuúhi. Átsihdyúhjáa Jetsóó éllevu ipyééne úúballémé ehdu Jóááke tene pájtyene.

*Majcho mityámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)*

¹³ Átsihdyúu muha mepéé mííneri tsíhyullévú múha íjcyátúhullévú múúhaye meíjcyároki. Árónáacáhjáa tsúúca míamúnaa waajácújucóó kiávú muha mepééneé. Áhullévújucóhjáa ditye péécunúne íjchityu pacóómivá múnaáre.

¹⁴ Aanée téhullévú muha meúújeténáa mííne pañétú Jetsóó íjchívyeebe iitécunú tétsihyíjyuco míamúnaácóbaúvú íjcyane. Áámedíi ídáátsóvéne bóhíitsoobe chéméméhjikéhjáa ditye tsájtyémeke.

¹⁵ Áijyúu tsúúca cúvéhréjucó tene néénéllii muha menée dííbyeke:

—Tsúúca cúvéhréjucó teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca. Ílluréjucó wallo íjtyéke íchííj píihírí íjcyájáhji múnáadítyú tsíeméné iújcune ditye imájchoki. Muurá tsá imájchoma ditye íjcyatúne.

¹⁶ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ívéemekéami ó wálloóij. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

¹⁷ Áánélliihyée muha menée dííbyeke:

—Árónáa méhdi tsáhojtsíhovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi.

¹⁸ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Áyu cána metsívaj.

¹⁹ Ehdúu múúhakye iñééne diityéké neebe ditye iáhcúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Áánemáa teene idyóhdáhinunévú múúhakye díbye ájcune muha méwajtú pámeekére.

²⁰ Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánetúu coéváné 12-rujtsívá úvérujtsííne wáhpe.

²¹ Aamée eene diityémá muha memájchome wajpíímuré 5,000-meváubáhjáa walléémuháñema tsíime éévemeítyúrónááaca.

*Nújpácýó hallúrí Jetsóó úllene
(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)*

²² Áané boonétúu Jetsóó múúhakye née muha dííbyé ihde mííneri mepájtye tsíínejcúeúvú díbyéi míamúnaáake pítýájcóné hajchóta.

²³ Aabéhjáa diityéké ipítýájcótsihdyu péé iiye múha íjcyátúhullévú cámeéhbaúvú Píívyéébema ííhjúvaki. Aabéhjáa íjyunú téhullévu.

²⁴ Áánaacáa muha tsúúca píínééuríjyuco meíjcyánaa ávyétá ihnáho kíjyébama nohji múúhakye wájojóhi.

²⁵ Aaméikyée muha mepéépíñáa cóójí pañévú dííbyéhjáa Jetsóó tsájucóó múúhá tujkévetu nújpácýó hallúrí úlleebére.

²⁶ Áábekée muha maájtyúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—ÍÁyúúj, naavénécobáubá bo eene aabye tsáá métujkévetuj!

²⁷ Árónáacáa neebe múúhakye:

—ÍMéíllityédííne, oóre!

²⁸ Áánélliihyée Péédoro née dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímíááné dííbyéjucó u íjcyáhajchíí o péé diéllevu ehdu nújpácýó hallúri.

29 Áánélliihyée neébe:

—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóo Péédoro mǎnetu nítyeíñúné nújpácyó hallúrí úlleebére dííbye éllevu.

30 Áronáacáa kíjyeba ávyetá ihnáhó nééneri íllityéne íllurējuco díbye búuuvéne. Aabée dííbyedi wáníjcyámeííbyé nééhií:

—ǎÁvyējuúbej, oke ihdyu pájtyetétso!

31 Áánélliihyée íhyójsitu iékéévéébeke neébe:

—ǎAca íveekí tsá oke ímí u cáhcújsotúne?

32 Aamútsíi mǎiné pañévú úcáávénáa tsúúca kíjyeba íhvetéhi.

33 Áíjyúu pámeere téémí pañe muha meíjcyame Jetsóo líiñévú memíhmóúbáne menééhií:

—Ímiáánéjucóha ihdyu Píívyéébé Hajchi uú.

Chéméméhjike Jetsóo bóhǎtsóné Genetsarée íiñújiri
(Mc 6.53-56)

34 Ehdúu muha úneu mepájtyeme méúújeté Genetsarée íiñújivu.

35 Aanée tétsíi múnáa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllevaré téené íiñújí múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhjike díbye íbóhǎtsoki.

36 Aamée dííbyeke néé íwajyámúubávúré díbye idyómájcótso íbóhǎiki. Ahdújucóo ímiááné dííbyeke íwajyámutu dómajcómējuco bóhǎíjcyáne.

15

Ímichi ñná mǎamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)

1 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo éllevu ítsááne néé dííbyeke:

—ǎAca íveekí dímamyémú tsá méénuhíjcyatú méíhdé múnáaúvúu úwáábohíjcyádu?

2 Tsá muurá ditye nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé ihde Píívyéébé úmíwávú múúne meímíbájchómeíñé meméénune.

3 Áánélliihyée neebe díityéke:

—Áronáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju nééne tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

4 Muurá dííbyé taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke múu iwájyúne avyējuulléhi. Áánetu íllure cáánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjivéhi.”

5 Ehdú muurá tene néérónáa ámuha tsíñejcúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapíva cáánímútsikye ípíaabóné ímíllétúhajchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámuútsikye o píaabóne. Muurá ámuútsikye o píaabóiyódú ííwane Píívyéébekéréjuco o íícuvéne.”

6 Aanévá ehdu íhjúvárovóbé hallúrí tsá ñná íjcyatú díityétsikye díbye píáábótúrónáaaca. Ehdú muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

7 Ímiáámeúvúdú ámuha méícyahíjcyá bañú múnáa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímiáánéjuco Píívyéébé íhjúu uubálle múnáajpi Itsaía ámuhádítyú nééneé:

8 Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

9 Íllure iállííne oke duurúvahíjcyáme. Aame iiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

10 Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó tsiiíne pámeere tétsii íjcyámeke nééhií:

—Ímííneúvú melleebúcunúco íná nééiyóné ámuíhake o nééííne ámuha mewáájácuki.

11 Muurá panévare miamúnaa óóvene tsá diityéké tútávajtsotúne. Muurá ihdyu diityé íííbúwá déjúcotúré ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi.

12 Ehdúu díbye néénéllii muha dííbyeke menééhií:

—¿Aca ú waajácúrá eene ehdu u nééne aatye paritséómuke ávyéta tsarírye pájtyene?

13 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mepée mebjátsótúné uméhé ííínehe metábahjyúcúne méwaagóóhi. Ehdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyó avyéjújete íjcyatúme ímítyú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

14 Áeméjité íjcyámedi tsá meíícúvéityuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu tsá ditye wáájácúmeítyúne. Muurá tsahdúré hállúvatúme íjcyame tsátyéjatsíyómé tsaméhíjjuco áákityéiyóné wáhyéju díívané pañévu. Ahdu muurá diitye. Ehdúu Jetsóó nééhií.

15 Átsihdyúu Pééodoro néé dííbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowájtsó peíyené u nééne uwááboju íná nééiyóne.

16 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácútu íná tene nééiyóne?

17 Muurá panévare meóóvehíjcyanéhji pevénéré méjpiítyu pajtyéhi.

18 Áánetu ihdyu miamúnáa íííbúwá déjúcotúré ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi.

19 Muurá diityé íííbúwá déjúcotu ichívyehíjcyáné panévare ímítyúné íjtsaméi ílluúne: Ditye dsíjívétsócatsíhíjcyanéhji, ditye ihdícyámema dómácócatsíhíjcyanéhji, ditye nánícyatsíhíjcyanéhji, ditye állícyatsíhíjcyanéhji, ditye tsíjtyedi néhni íhjúvahíjcyanéhji.

20 Énehji ihdyu diityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébé úmíwávú ímíbjáchoméiyóné íhyójtsine níjtyámeítyúme májchone diityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

Tsííne íííjújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne (Mc 7.24-30)

21 Átsihdyúu muha mepée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáné íííjújívu.

22 Átsihyíhjáa íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóo élleву tsáá íllu wáníjcyámeíllere:

—Ávyéjuúbej, Dabííúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyáabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavéné ípañe íjcyalle ávyétá íhnáho ícúbáhrámeíhi.

23 Ehdúu dille néérónáa tsá díbye íná néétu díílleke. Áánélliihyée muha dííbyeke menééhií:

—Áálleke píáábó dille íóómiki. Íjyévé medéjutu wáníjcyámeílléré tsááhií.

24 Áánélliihyée neébe:

—Tsáháa tsíjtye múnaa jodíómú íjcyátúmeke o píáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke wallóó ijraéémuke o píáábo éhne múúne obééjámú mújtadu néémeke.

²⁵ Ehdúu Jetsóó néérónáa ídátsójkímeyélléré dííbyé lliiñévú ímímóúúvéne nééhií:

—ÍAvyéjuúbej, árónáa óvíjyuco ihdyu oke píáábo!

²⁶ Áronáacáa neébe:

—Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtúcúne oohímekéréjuco téénevu ájcúítyuróne.

²⁷ Áronáacáa neéle:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Avyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímýé íjcyarómé majchó íaabájajte májchónetu dójcónéwuúji.

²⁸ Áánéllihyée neebe díílleke:

—Ímíáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícyane ihdyu óvíi uke ó píaabóhi. Ehdúu Jetsóó díílleke nééné tujkéveríhýáa tsúúca dííllé ajoyúwá bohíjucóóhií.

Páhduvaré nééne chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhítsóne

²⁹ Átsihdyúu muha tsiiñe Gariréa unéuvu mepéeme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú ácúúveébe.

³⁰ Áábedívúu idýé mityane míamúnaa píhcyaavémé tsivácunú páhduvaré néeneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvátúméhjike, íhýúvátúméhjike, pevéviiúji néméhjike, tsijtye tsííñéeméneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhítsóhíjcyaaabe.

³¹ Ááneríi míamúnaa ullévenúhijcyá eenée íhýúvahíjcyatúme tsúúca íhýuvájúcoóneri, páviiújii némehji ímíjpyeténeri, úllehíjcyatúme tsúúca úlléjúcóóneri, hállúvatúme hálluvájúcoóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáánívahíjcyaaabe Píívyéébeke.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne (Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhakye nééhií:

—Mityane ó ídáátsové íjtye tsúúca pápihchúúj coojívájuco mééma íjcyámedívú ímájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíletú májchótúmeke o wállóóiyóne. Tsáijyu múu juuvávyuré chéméiyómé ájyáháñeri.

³³ Áánéllihyée muha menée dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújcúnetu mémájchótsóiyá áyámekéjííva múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

³⁴ Áánéllihyée múúhakye neébe:

—¿Aca múhduná méhdi majcho? Áánéllihyée muha menéehií:

—Íjcyáné 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánéllihyée neebe ditye íáhcúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúu idyóhdáhínunévú múúhakye ájcuube muha mewájtú diityéke.

³⁷ Áánée ímájchóne pámeere tsaímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánée diitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhjáa walléemuháñema tsiime éévemeítyúrónáaaca.

³⁹ Ehdúu ímájchótsóné boonétú botsíi wállóobe diityéke. Átsihdyúu muha mííneri mepée Máádará cóomí íjcyáhullévu.

16

Paritséómuma tsadotséómú Jetsóoke néé méénúráítyuróné dibye imyéénuki
(Mc 8.11-13; Rc 12.54-56)

¹ Áijyúu paritséómuma tsadotséómú tsáá Jetsóo éllewu. Áamée dííbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráítyuróné dibye imyéénuki.

² Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá cuuvé pañe níjkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí nééíñe.

³ Áánetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímítyuj cóójí íjcyaiñe. Ehdú muurá ámuha ímiáámeúvúdú méwaajácú muhdú néijyu muhdíívané cóoji íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáajácú okée iwálloone tsúúca ámuhakye Píívyéébe páhduváré nénehji imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáámejíí ¿íveekí méimíllé méénúráítyuróné o méénune téénetu oke ámuha mecáhcújtsokíívari? Óvíi ihdyu Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpíi Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú ímiááne díibyéjuco o íjcyane. Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boone muha diityédítyú mepéé tsiéllévúréjuco.

Paritséómú uwáábójutu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)

⁵ Aamée únéú tsiñéjcuvu muha meúújetétsihvu méítsaavé múúha májchóhjáa muha maábáíivéne.

⁶ Áánáacáa Jetsóó múúhakye nééhií:

—Téíbúwá méíjcyaco. Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori.

⁷ Ehdúu múúhakye dibye néénéllíi muha ménéjcatsíhi:

—Méúbáhané médóviyíjcyó páááhóubaré metsívátúnéllíi ehdu meke neébe.

⁸ Ehdúu muha meíjtsámeíñe iwáajácúne neebe múúhakye:

—¿íveekí ámuha apááñeríyé méíjtsámeí memájchó mééma íjcyátúneri? Áánéllíihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhcújtsotúne.

⁹ ¿Muhdú wáajácúpityúme ámuúha? ¿A tsá ámuha mewáajácú éhnée 5-hováturé páahóónetu 5,000-meváké o májchótsónetu pívarujtsívá pátyeevéne?

¹⁰ Áhdure ¿aca tsá ámuha méítsáávetú éhnée 4,000-meváké 7-hováturé o májchótsónetu múhdúrujtsívá cóeene meújcune?

¹¹ Aane ¿muhdú ííivane tsá ámuha mewáajácú tsííñeríyé ámuháma o íhjúvaróné ámuhakye o nééneé: “Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori?”

¹² Ehdúu dibye néénetu botsíi muha mewáajácúuvé ímiááne téénetu dibye múúhakye néétune. Ihdyúhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá nééne múúhakye mújtátsóíyónetu muha metéhmémeí dibye múúhakye nééneé.

Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)

¹³ Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí íjcyáne iíñújivu meúújetétsihvu múúhakye neébe:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnáa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedítyu?

¹⁴ Áánéllíihyé muha menééhií:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsiiñe bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítyú Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítýú tsaapi u íjcyane.

¹⁵ Ehdúu muha menéénéllii múúhakye neébe:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

¹⁶ Áánélliihyée Péédoro neéhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoobe ímiáábé Piivyéébé Hajchi.

¹⁷ Áánélliihyée neébe:

—Tehdújucu, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáá hajchi u íjcyaaabe. Óví Píívyéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnáa uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjuúvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyóré uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjuúváhi.

¹⁸ Áábeke téhdure uke o neé Péédoro dimyémé íjcyane ‘nééwayu’ neéiyóne. Muurá neéwayu ñná wááótuúdú u neébe u íjcyaa múhdumé oke cáhcújtsómedítýú ímichi ídyéjúcóejpi. Áánéllii muurá tahñéjté íjcyámeke tsá ñná muhdú méénúityuróne. Muurá dsíjivéjucóorómé tsiiñe bóhiíhi.

¹⁹ Áhdure uke ó picyóó dijtyéeveri míamúnáa iwáájácu muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjújete íjcyaiñe. Aane íñe íñújiri múhdurá ícyahíjcyáné míamúnáa díuwaáboju cáhcújtsotúmé tsá téénéejte íjcyatú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé néhdújucu. Áánetu teene cáhcujtsómé ímí ícyahíjcyámé téénéejte íjcyá dííbyere néhdújucu.

²⁰ Ehdúu íñééné boone múúhakye neebe muha muucá meúúbállétu ímiááné dííbyéjucu Críjto mépájtyetétsoobe díbye íjcyane.

*Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)*

²¹ Átsihdyúu múúhakye úúballébe muhdú Jerotsaréevu péébeke túkévéjtsójtémá llúúvájte avyéjújtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame íícúbáhrané níjcautu dííbyeke dsíjívétsoíñe. Ároobe 3 coojívatú tsiiñe íbóhiíñe úúballébe.

²² Áánélliihyée Péédoro múúhadítýú idyówajcáróóbeke neéhií:

—Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píívyéébe íjcyánáa ñná uke pájtyeéhi. Tsá ñná uke pájtyéityúne.

²³ Ehdúu Péédoro neérónáa Jetsóó íllure dííbyeke uhbáhi. Neebépeé:

—¿Díhne óhdityu Náve Naavéne! ¡Iijyévéne oke u túhútsohíjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípañe íjcyánéllii tsá u wáájácutú muhdú Píívyéébe óhdityu íjtsameíñe.

²⁴ Átsihdyúu neebe múúhakye:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé óví íimillédú íicyahíjcyánetu íhveténe úraavyé wájuúmeityúmeré íícúbáhrámeiyóné pañe.

²⁵ Muurá íimillédú íñújiri íjcyáiýóneriyé tsúúrameíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjucu ímí iúraávyéíñeri tsúúrameíhijcyámé pájtyeteéhi.

²⁶ ¿Aca íñetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvnáa mítyane meéhneváne? ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyetéiyóné ehnííñevu tsaimíyé meíjcyáiýónej?

²⁷ Muurá oo Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dííbyeéjté níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú íicyahíjcyáne áhdo.

²⁸ Muurá ímiááné ámuhadítú tsáhái tsaate dsíjívéityú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyé.

17

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

¹ Átsihdyúu 6 coojívatú tsajtyéébé Péédooro, Jacóóboo, íñahbe Jóáaá, éhdúmeke caméhbaúvú múha íjcyátúhullévu.

² Áhullévúhjáa diityédívú tsíhdyúreevéne. Íhyúmíhjáa ajchúcunú cóójíejpi nuhba ajchúcunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúcunú peetédu.

³ Áánaacáhjáa Moitsée, Eríaa, íjcyamútsí dííbyedívú bóhówaávémútsima ihjyúvaábe.

⁴ Áánéllihyéhjáa Péédooro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¡Maímijyu ihdyu mee íchihiy! Áhdícyane u ímílléhajchíí metsu meméenu 3-wava nújuwááné dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Péédooro íhjuvánáa ojtso ávyeta ajchúcunúne diityédívú niityéhi. Áané pañétúhjáa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií. Áábeke ihdyu tsáma mélléeboco.

⁶ Ááneríhjyáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllihyéhjáa Jetsóó diityéké dócárájcoobéré nééhií:

—Méíllityédíñe. Méíjyocúúve.

⁸ Áhdújucóhjáa íjyócúúvéne tsiíñe ditye íitéronáa tsáhájuco múha íjcyatúne. Iiyéjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Ehdúhjáa diityédívú ítsíhdyúreevéne oomívú diityéké neébe:

—Tsáma méúúbálledíñei muucá íñe ámuha maájtyumíné Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o dsíjivebe tsiíñe o bóhíttúné hajchóta.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa neéme dííbyeke:

—¿Acooca muhdú íívane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eríava tsiíñe bóhówaáveíñe míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówaáveíñe íhdéwu?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Éé, ímiáánéjucóhdée tene némeíñe Ería bóhówaáveíñe míamúnáake pájtyetétsóííbye úmíwari díbye diityéké ííhdénu dííbyema.

¹² Áhdújucóo muurá díbye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Ería díbye íjcyane némeííbye. Áróóbekée muurá míamúnáa ávyejúúlletúme múhdurá dáríívehíjcyá mújyú ookéréjuco Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke idyáííveídyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu botsíi diitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítú díbye nééneé.

Méiváteri chémeébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)

¹⁴ Aamée tsúúca tsiíñe wajtsí múúhadívu.

¹⁵ Áánaacáa tétsihyi mítyane míamúnáa íjcyámedítú tsaapi Jetsóó líiíñévu ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyuco hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítyane ícúbáhrámeíhíjcyaaabe imyéívaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

¹⁶ Aane íñe íjtye dímmamýemu éllevu diityéva óoma íbóhíitso o tsívaróóbeke tsá ditye bóhíitsoótúne.

¹⁷ Áánélliihyée neébe:

—Íjuhúúj, múhduré míamúnaáhana ihdyu ímiááné ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábúcuéne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoki? Ehdúu múúhakye íñétsihdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

¹⁸ Áhdújucóo ditye tsájtyéébe pañe naavéné íjcyáábeke dibye úhbánetu dibye íjchivyéne. Áané boonée tsúúca ímíjpyetéébe.

¹⁹ Áané boonétúu muha tsamééré meíjcyátsihvu dííbyeke menééhií:

—¿Aca íveekí tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u méénuhíjcyádu?

²⁰ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllii tsá ámuha mepíívyetétú tehdiívane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé ámuhakye o nées mojtáátsá neeváúwu áyá néerou muhdú kéémévédu ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú íñéiyá tsíhtsihvu ámuha menééjuri. Ehdú ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca tsá íná ámuhadívú túhúúityuróne.

²¹ Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúmé Píívyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúu Jetsóó nées múúhakye.

*Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)*

²² Áhdurée Gariréa íñújiri muha meíjcyánáa tsiíñe múúhakye neébe:

—Míamúnaájpídívú ípívyéévéébedívú muurá tsaapi ékéévétsoó ímítyúmeke.

²³ Áabeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíñe bóhííhi. Ehdúu dibye íhjuváné ídátsó múúhakye pajtyéhi.

Duurúvájá wáábyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

²⁴ Aamée Capenaóovu muha meúújeténáa duurúvájá wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé tsáá múúha éllevu múúhakye íáhdótsoki. Aamée Péédoróké nées Jetsóodítyu:

—¿Aca tsá ámuhá avyéjuube áhdóityú duurúvájá wáábyuta pamévare áhdohíjcyáne?

²⁵ Áánélliihyée Péédoro nées diityéke:

—Ihdyúí áhdóííbye. Ehdúu ditye néene Jetsóoke iúúballe Péédoro dííbye éllevu tsájá pañevú úcáávérónáa íhdere népéjtssoobe dííbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímoj? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé ávyéjute? ¿A íiíñúji múnáakére? ¿Mityá tsííñe íiíñúji múnáakej?

²⁶ Áánélliihyée neebe Péédoro:

—Muurá múúne tsííñe íiíñúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Aanéjíí ¿muhdú tsííñe íiíñúji múnáájpíubájíí ó áhdoóhi?

²⁷ Áronáa ihdyu o áhdotúné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáá pijcyuté úneuj. Aane u píjyúcúúbé íhju pañe tsaji dsíídsiji u ájtyúmíjívú ú áhdóteé mééma tsamútsimájuco. Ehdúu Jetsóó nées Péédoróke.

18

*Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube diityédityú íjcyáiyóne
(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)*

¹ Áijyúu muha Jetsóoke menééhií:

—¿Aca caabyé múúhadityú íhtsútuube íjcyáá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuri muha meíjcyácoóca?

²⁻³ Áánéllíihyée tsíiménéwúuke ipíúváábeke múúháj pínénvú ipícyóóne neébe:

—Ímíááné ámuúhakye o neé íjtye tsíime ínéikyé wáájácutúmé íjcyadu ámuúhá íjtsaméí cápáyóóvétúhajchíí tsá ámuha meíjcyáityú Píívyéébé avyéjuejte.

⁴ Muurá Píívyéébé avyéjuejte idáátsóméhjiúvú tsíméwuúmú íjcyadu néeme íjcyá íhtsútujte.

⁵ Muurá íñe áánu idátsó tsímene íjcyadu táuráávye múnáa idáátsóméhjiúvú néemeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne.

*Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné apíchó nééneé
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)*

⁶ Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé idátsó tsíméwuúmúdúréi néémedityú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñúmeke wájojco móóá pañévú apíchó diityé úmíwa nééneé íhdétu.

⁷ Íveekíami íñe ííñújiri ímityúmé íjcyame ténejcúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke íhdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe.

⁸ Ahdícyane ámuúhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téhojtsíji. Áhdure ámuúháj tuhááñeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téjtuháji. Muurá íhdyu ímí ámuha méíjcyáá ámuúháj piityu tsátsihjítsá íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá idátsó ámuha méíjcyáá ímí ámuúháj piiháñé néérome múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

⁹ Áhdure ámuúhá hálluúneri ámuha maájtyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méíjcyáá tsánejcúeúhji íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu idátsó ámuha méíjcyáá tsaúúcuma ámuha meíjcyarómé cúújúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu.

*Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Rc 15.3-7)*

¹⁰ Ahdícyane tsá múu tsíméwuúmú íjcyadu idáátsóméhjiúvú nééneé cahcújtso múnáake éhdiiválletúne. Muurá íjcyámé diityé tehméjte níjkyéji múnáa Llihíyoma dííbyeke diityé hallúvú piááboju táúmeíhijcyáme.

¹¹ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o tsáá ímityuháñé mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

¹² ¿Aca tsáápí obééjámú 100-meva íjcyámedityú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-mevaréjuco íjcyámeke tsátsihvu ipícyóóne néhcóítyuró dííbyeke? Muurá néhcóíyoóbe.

¹³ Aane muurá dííbyeke íájtyúmíne mítyane ímíjyúúvéíyoobe pámeerée íjcyácooca ímíjyúúné ehnííñevu.

¹⁴ Ahdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni tsá ímíilletú dííbyé uráávye múnáa idátsó tsíméwuúmú íjcyadu néémedityú tsáápíubaré wágóoóvéne.

*Tsítjyema múhdurá meíjcyane meímíbáchójcatsíñe
(Rc 17.3)*

15 Ahdícyane ámuha cahcújtso múnáadítyú ímityúné tsaapi ámúhama méénúhajchíí múu iiye díbye íjcyátsihvu bóíjcyú téénetu díbye illéébóhajchíí íímíbáávyeki.

16 Aane díbye lléébótúhajchíí múu pívámevájuko ímíñeúvú íhjuváné dííbyema.

17 Aame néerone díbye táhjálléhajchíí múu pámeeréjuko cahcújtso múnáa idyóbéévéne íhjuváné dííbyema. Áameke idyé díbye táhjálléhajchíí múu ílluréjuko íhvejtsóné íhdícyaabéduréjuko díbye íjcyaki.

18 Muurá ímíáané ámúhakye o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújuko íñe ííñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha meíjcyáiñe.

19 Áhdure idyé ámúhakye o néé míityétsi tsane íjtsámeíñe hallúvú Llihíyó Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke píáábó táúmeíhajchíí muurá píáábóíibye díityétsikye.

20 Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé pívááturómé tamyémeri píhcyáávéméj píine oo díityéké o píááboki.

21 Ehdúu Jetsóó néénéllii Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íñe múhdúíjyúvú ó ídáátsóvéiyá óóma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-íjyúva?

22 Áánélliihyé neébe:

—Tsáhaá, paíjyuvaré múu ídáátsové uke ímityúné méénúrómedi.

Ídáátsóvéiyóné ímíllétúúbedítyú íjcyané uwááboju

23 Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsané avyéjuubéhjáa íhyájkímú pevénéré dííbyedítyú náhjíhénuhíjcyané díityémá ímíbajchódu.

24 Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mítyane pevénéré dííbyedítyú náhjíhénuhíjcyáábema.

25 Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú teene íínetú íáhdóiyóné. Áánélliihyéhjáa díibye íavyéjuube néé tsaatéké dííbyedívú íñáhjíhénuiñe páneere íhñénéhjima ítsíímemájuko teene múhdutú díbye áhdóítyúrónélliihye.

26 Áánélliihyéhjáa díibye íúnú múnáajpi dííbyé lliiñévú ímímóúúvéne dííbyedívú ídátsójkímyeíñe nééhií: “Ávyéjuúbej, cána ehdícyároné pañei daabúcú íñe úhdityu o náhjíhénuhíjcyané uke o áhdohíjcyatúne. Ukéi chooco ó áhdoó páneere.”

27 Ehdúhjáa díbye néénéllii dííbyedi ídáátsóvéne tsáhájuko díbye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjyáa tsá íiná íjcyájúcootúne.

28 Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyema ímíbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa dííbyedítyú áyanéwu íñáhjíhenúné áhdohíjcyátúúbedívu. Áábekéhjáa íjkyéetu íéékévéne neébe:

—Ó imíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdityúu u náhjíhenúné.

29 Áánélliihyéhjáa téhdure dííbyé lliiñévú ímímóúúvéne ídátsójkímyeíñe nééroobe dííbyeke: “Muúbej, cána íhdyu óvíjyucói daabúcú tsáíyóné pañe teénej. Ukéi íhdyu chooco ó áhdoóhi.”

³⁰ Áronáacáhjáa tsá díbye ímíletú ídáátsovéné dííbyedi. Íllurējucóhjáa díbye cúvéhoojánúné dííbyeke. Aabéhjáa cúvéhóójá pañe ijcyá dííbyeke íáhdótúné hajchóta.

³¹ Ehdúhjáa íñahbéébeke díbye dáriivéné tsijtye íñahbéjteke ídátsó pájtyénéllii íavyéjúubeke úúballémé muhdú dííbyeke tene pájtyene.

³² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá dííbyeke. Áábekéhjáa népéjtsóobe: “Uu táúníu múnáajpi, ¿íveekí ávyetá imítyuube uú? Úhdíi muurá o ídáátsovéne ó íhvejtsó páneere ávyetá mityáné óhdityu u náhjíhenúné u áhdohíjcyatúne.

³³ Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsovéne ú íhvéjtsóiyá páneere úhdíi o ídáátsovéne o íhvejtsódu.”

³⁴ Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyeke íñéene íllurējuco icyáyobáávaténe icyúvéhoojánúúbedívú ícúbáhratsóné teene díbye áhdótúné hajchóta.

³⁵ Ehdu muurá ámúhakye méénúíbye Lihíyó níjkyéjiri íjcyaaabe ámuha ímíáánējuco ámúhá íbúuri ámúhá náhbedi meídáátsovétúhajchíjyu.

19

*Táábávajcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mc 10.1-12; Rc 16.18)*

¹ Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéa íiñújivu Joodáa tsiñéjcuvu.

² Áhullée mityane míamúnáa úráávyehíjcyá dííbyeke. Áámedítyúu chéméméhjike bóhíitsohíjcyaaabe.

³ Áijyúu tsaate paritséómú dííbyeke imújtsátsoo dííbye élleu itsááne nééhií:

—¿A tehdújuco tsaapi méwakye íhvéjtsóiyóné íhdícyané hallútúre?

⁴ Áánélliihyée neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébé waajácuháámi? Muurá téhaamítú caatúváné díbyeé páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsóné wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyaidyújuco.

⁵ Áánemáa muurá téijyújuco díbye néene wajpi walleeke ityáábávállema ííneíñe cáánímútsidítú dííllemayéjuco íjcyá tsahéécoréjuco tsáápiiye íjcyáiyódu.

⁶ Aamútsí muurá mítyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjuco íjcyaiñe Píívyéébé ípívyéjtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávajcatsícyooca dówáávéítyuróne.

⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—Áánáacárahjáa ¿íveekí Moitsééúvú úwáábohíjcyá metáábávárólleke meíhvéjtsóiyóné téene waajácuháámi mecaátúnúhaamívú maajcúnema?

⁸ Áánélliihyée neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu dítye cáhcujtsópítyúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdú tene néétúrónáaaca. Tsáháa Píívyéébe tehdú teene ípívyéjtsotúne.

⁹ Áánéllii ámúhakye o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjima méénútúrólleke íhvéjtsóne tsíjpíllekeréjuco táábávahajchíi muurá ímityúné méénuube íveekí méwamájíi tsíjpíllema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvéjtsólleke táábávaabe ímityúné meenúhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menééhií:

—Ímí tehdújúcooro teene táábávajcatsí néérónáa tsíñejcútú múhdurá téene. Áánélliihyéubá óvíjyácóóiyóné téene.

¹¹ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Árónáa tsá pamévaré píívyetétú tehdu íjcyane. Apáámyéré ihdyu Píívyéébe pícyohdújuco íjcyame piívyeté tehdu íjcyane.

¹² Muurá íjcyámé tsaate ípyée ípívyeevédújuco wálleema íjcyáiyóné píívyetétúme. Áhdure íjcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wálleema íjcyane píívyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate imíllé íyéejtéré íjcyane ìná túhújtsotúmé nǐjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjújte íjcyáneríyé ìíjǐveki. Áhdícyane ihdyu óvíi caatyé íyéejtéré íjcyane ímíllémé tehdu íjcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

Tsǐméké Jetsóó llúúvanúne
(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

¹³ Áijyúu tsaate ìtsǐmeke tsivá dííbye éllevu díbye diityé hallúvú piááboju ityáúmeí Píívyéébeke. Áánéllíhyée muha menée ìnevú dítye tsǐméké tsíivane íllure dííbyeke ityúhújtsoki.

¹⁴ Árónáacáa neebe múúhake:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsǐme íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébé avyéjú íjcyá nǐjkyéjiri.

¹⁵ Ehdúu ìnééne diityéké dócárájcoobéré Píívyéébeke piáábó táúmeí diityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepée tsiéllévúréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

¹⁶ Tsáijyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnáajpi íjcyaaabe Jetsóo éllevu itsááne néehí:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke díñe muhdú o íjcyáiyóné múijyú o dsǐjívécóóítyúne bóhí o újcuki.

¹⁷ Áánéllíhyée neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe. Áhdícyane cáhawáá dííbyé taúhbajúúne néhdu diicya múijyú u dsǐjívécóóítyúne bóhí u újcune u ímílléhajchǐjy.

¹⁸ Áánéllíhyée neébe:

—¿Aca keená teene dííbyé taúhbajúúne? Áánéllíhyée úúbáleebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsǐjívétstóúne. Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne.

¹⁹ Múu avyéjuullé díícyáanimútsikye. Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáyúmeídyu.

²⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllí neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítyuré tehdújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyánéi tsiíñe ìná o méénúiyónej?

²¹ Áánéllíhyée neébe:

—Ihdyu panévatúré ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchǐ dítsíméné náhǐhénúne ídáátsóméhjike piáábo. Áijyú ihdyu ímiááne ú avyéjúúteé nǐjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúu Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíhye. Aabée ílluréjuco pééne kímóóveebére.

²³ Áánéllíhyée Jetsóó néé múúhake:

—Ímiááneturé ámuúhake o néé ehnéva múnáa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Píívyéébé avyéjuvu.

²⁴ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjuto pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnáa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁵ Ehdúu dibye néeneri muha meúllévenúne menééhií:

—¿Aca ihdyu múhdutúrá pájtyetéiyóme?

²⁶ Áánélliihyée múúhakyé ííténe neébe:

—Tsá muurá miamúnáa píívyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné ñná dííbyedívú túhúútúnélliihye.

²⁷ Áánélliihyée Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí ñne teéne? ¿ñná muha méújcuú téené hallúvu?

²⁸ Áánélliihyée múúhakyé neébe:

—Ímiááneturé ámuúhakyé o néé páneere tsíhdyuréjuco ímíbáavyécooca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe. Ájyú idyé ámuha téhdure méjcyáa 12-hava ámuha múnáa ijaéémú íjcyámé avyéjute.

²⁹ Muurá páneere íjcyátsíhjíma imúnáake íñahbémuu, íñaallémuu, cááanimuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyárómeke ipícyoíñúne ookéréjuco iúráávyéné wákimyéí méénume éhnííñevu tsaímíyé íjcyáa mújyú muhdú íjcyáityúmeréjuco.

³⁰ Áronáa ihdyu téibúwá méjcyaco. Muurá ñne icyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téjyú waagóojte íjcyáahi. Áané lliíñévú ñne icyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi.

20

Tsaate wákímyeíñetu íjcyané uwááboju

¹ Muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó éhne múúne tsaapi íúmihé wákimyéí múnáama diityé wákimyéí ímíbajchódu. Tsaapíhjáa muurá íúmihé pañétú óova ditye íááhívétso cúúvéneturé nehco wákimyéí múnáake.

² Aanéhjáa tsúúca iújcúmeke neebe 10-haamívá tsájcoojí íáhdoíñe. Áánemáhjáa wallójucoobe ditye iwákímyeíki.

³ Áané boonétúhjáa idyé cójíréréjuco néénáa tsiiñe tsíjtyeke néhcotéébe úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyámedívu.

⁴ Áamekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákímyeítyé táúmihé pañe. Ámuúhakyé ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye wákímyeítyéne.

⁵ Áané boonétúhjáa idyé tsiiñe cójípíne péébe újcujé tsíjtyeke. Átsihdyúhjáa tsiiñe péébe újcujé tsíjtyeke.

⁶ Áané boonétúhjáa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyámedívu. Áamekéhjáa neébe: “¿íveekí wákímyeítyúmé ámuha pevétaré?”

⁷ Áánélliihyéhjáa néémeé: “Muhdú múha múúhakyé táúhbánejjí ñná muha méwákímyeíyáhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Áné óoma mepééne méwákímyeítyé táúmíhe. Ámuúhakyé ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye pééne dííbyema.

⁸ Áané iijyúnúvúhjáa diitye wákimyéí múnáa tehméébeke neébe: “Áyu ílluréjuco wákimyéí múnáake dááhívétsómeke dahdo. Nihñérené úcáávémédítýú ú áhdótujkénúhi. Áané boonétúí ú áhdoó tujkénuné úcáávémeke.”

⁹ Ahdújucóhjáa dibye eenée ávyetá nihñéejtéré cuuvé pañe úcáávémédítýú áhdótujkénúné tsáápiítsáké 10-haamívá diibye tépallí múnáajpi néhdunéjuco.

¹⁰ Aanéhjáa diitye eenée tujkénú cúúvénetúré úcaavémé ííténe íjtsámeí díbye áhdoíñé éhniíñevu pájcoojíré ditye wákímyeíñélliíhye. Áronáacáhjáa diityéké téhdunéré 10-haamíwá áhdoóbe.

¹¹ Aanéhjáa múhdurá diityéké pájtyénélli tépallí múnáájpidítyú lliíhcyámeímye.

¹² Áamedítyúhjáa tsaapi neé dííbyeke: “Aca muhdú íívane aatye ícyoocárené cuuvé pañe úcáávémeke ú ahdó íñe muha cójijhajchótá állócohíwáneri mewákímyeímye u áhdodúnére.”

¹³ Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o neétu téhdune 10-haamíwá ámuíhake o áhdoíñé tsájcoojí wákíméí? Áánerá tsáháturo ímityúné ámuíhake o dáriívetúne.

¹⁴ Ahdícyane wa eene uke o áhdone dékéévéne dípyej. Muurá ihdyu ó imíllé áyánéwu wákímyeíyómema tsahdúnéhjírre o áhdone pámeekére.

¹⁵ ¿Aca tsá u wáájácutú o ímillédú o áhdóiyóné tadsíídsídivu? Anéjííva oke ú neéiyá múhdurá o dáriívéne. Áhdure tsá u nómiutááváityuró pámeemáyé ímíáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjáa neebe tépallí múnáajpi dííbyeke.

¹⁶ Ahdícyane íñe ícyooca iiye íhtsutúmé íjcyane ítsúcunúmeíhijcyámé nihñéetsihvu ídátso waagóojte íjcyááhi. Áané lliíñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjútéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákímyéivu o újcúrómedítyú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjútéhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íwákímyeí múnáama diityé wákímyeí ímíbjáchónetu.

Ídsíjiveíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)

¹⁷ Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsaréevu dííbyema mepéénáa juuvávyú múúhake neébe:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu.

¹⁸ Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte ávyéjútémá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévetsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

¹⁹ Áábeke muurá oke íhvéjtsóímyé jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke imyéénúúbeke ílluréjuco wátyétyéhcuíñé páwachékevu o dsíjíveki. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóó neé múúhake.

Jacóóbomútsíj tsiíju Jetsóoma íhjuváne

(Mc 10.35-45)

²⁰ Téijyúu Tsebedéó taaba Jetsóo éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ípíúváne dííbyé lliíñévú mímóuuvé píáábó ítyáúmeíki.

²¹ Áálleké neébe;

—¿íínetú uke o píaabóné ú imílléhi?

Áánélliíhyé neéle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úuma pañétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácoóca.

²² Áronáacáa neebe díílleke:

—Ávyeta tsá u wáájácutú íná u táúmeíñe. Ehdúu díílleke íñétsihdyu díityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhtsi ávyetá íhnáho méícúbáhrámeíiyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánélliíhyé neemútsi:

—Éée, muhtsi méícúbáhráméiyáhi.

²³ Áánélliihyée neebe diityétsikye:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméiíhi. Áronáa ihdyu páñétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táúniúvú o pícyóóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma dityétsí íhjuváné múúhake diityétsí nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsárí pajtyéhi.

²⁵ Áronáacáa múúhake ipíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú íñe íñújiri íjcyáné avyéjunte pamévare íhtsutúme íjcyane ímilléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu íñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu neétune. Ámúhadítú tsaapi íboohówaabe íjcyane ímíleebe múu íñahbéjteke íícuvé íñe muhdú Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáatu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnáa oke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa diityéké o píaabódú íjcyabe diityé wájuryi o dsíjive teene cáhcujtsómé ipájtyeteki.

Hállúvátúmútsikye Jetsóo ímíjpyetése
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéémeke mítyane míamúnáa úraavyéhi.

³⁰ Áijyúu hállúvátúmútsí juuvá úníuri ácuúcunúhíjcyamútsí tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáájácúne kéévánécoba néé dííbyeke:

—ÍÁvyéjuubej, Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³¹ Ehdúu dityétsí néénéllí tétsí íjcyame uhbá cúúvéhulléré dityétsí íjcyaki. Áronerí íícúvétúmútsí éhnííñevúré tsiíñe néehí:

—ÍÁvyéjuubej, Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³² Áánélliihyée Jetsóo íjyócuúvéne néé diityétsikye:

—¿Íiná ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánélliihyée neemútsi:

—Ávyéjuubej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu dityétsí néénéllí mítyane ídáatsóvebe diityétsidi. Áánemáa diityétsikye íhyálluúné díbye dócarájcónetu tsaímíyé ítéjúcoomútsi. Aamútsí dííbyekéréjuco úraavyéne.

21

Jerotsarée pañévú Jetsóo úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aamée muha méwajtsí Jerotsarée píhíriyéjuco Bepajée cóomí úníuri Oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóo wallóo míityétsikye múúhadítú técoomívu.

² Áámútsikyée neébe:

—Écoomi ípíhíré cóómityu óoma méujcuté íayáne ííjú íllíma íjcyabe dóhínúmeíbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéémútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíhye. Íícúiyevané ihdyu óómíchóíbye.” Ehdúu neebe diityétsikye.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé íhjuu uubálle múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

⁵ Tsióó cóomi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyējuube tsaá ídaatsóné íayáne íjújú hájchí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsí tsúúca újcujé diibye íayáne íjjuke íllíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájamúúnetu muha meíhbóné hallúvú iñeríívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévú juúva. Tsaaté wáyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aamée dííbyema péé tsuullérí íjcyamee, idyējuri íjcyamee, ehdu. Aamée wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj, máávyejútsó áánu Dabííúvúj tsiiménémúháábeke! ¡Maímijyu díbye Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Ñóóooj, máávyejútsó caame íjcyabe Píívyéébeke! Ehdúu iwáñéjcone nehíjcyáme.

¹⁰ Aabée Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé nééhií:

—¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánéllíihyée tsaate nééhií:

—Áánerá aabye Jetsóó Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Gariréa iñújiri íjcyacóomí Natsarée múnáajpi.

*Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)*

¹² Áané boonétúu duurúvájá pañévú náhjíhénújcatsímyeke téjá pañétú boáyoóbe. Wájójcoobée dsíidsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhdurée íjújumuke náhjíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájójcoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

—Muurá Píívyéébé waajácúhááamitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliñévú míamúnaa óoma íhjúvuhíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééjá pañe hállúvátúméhjima ímí úllehíjcyátuméhjí íjcyame dííbyeke píáábó táumeímyeke ímíjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téijyu méenuube méénuráítyúronéhji. Áijyúu tsiime wáñécohíjcyá: “¡Ñóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: ¡Máávyejútsó aadi Dabííúvúj tsiiménémúháábeke!” Aanée llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábojte tsarí íjtsúcunúne Jetsóoke nééhií:

—¿A ú llebo eene aatye nehíjcyáne?

¹⁶ Áánéllíihyée Jetsóó néé diityéke:

—Éée. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácúhááamí téénetu íhjuváne? Íllu muurá nééneé:

Pámeere dííbyeke duurúvuhíjcyá tsiime ñohñóríyái íjcyárótsíwuújimájuco.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boonétú muha mepée Jerotsaréetu Betáaniávurējuco. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

*Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mc 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Áané tsitsíínevúu cúúvénetúré muha tsiiñe Jerotsaréevu meóómíñáa Jetsóó ajyábáávatéhi.

¹⁹ Aabée juuvá úníutu íjcyaha higyéerahe úújéjerá ‘néévahéubáhaja’ iñéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánéllíihyée ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Níhñécunu ílluréjuco u chéméihye ¿íveekí tsá u néévatúne?

Ehdúu díbye néénemáyé tsúúca íjtoíñuhe.

²⁰ Áánérí muha meúllévenúne menée dííbyeke:

—¿Aca muhdú eene eehe higyéérahe peecútéré tsúúca cheméhi?

²¹ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muurá ímiááné ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoca tsá apááñéré íñe higyéérahe o chémétsónéméné ámuha meméénútyuróne. Téhdure muurá ámuha menéejuri tsane cámehbáú íñeiyá móáj pñévu.

²² Áhdícyane muurá páneere íná Píívyéébeke ámuha metáúmeíñé ámúhake ájcúibye ímiááneturé ámuha ímí mecáhcújtsóhajchíjyu.

Jetsóó íhtsútu

(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)

²³ Átsihdyúu idyé tsiíñe duurúvájá pañévú díbye úwáábónáa páñétúejte llúuvájte avyéjútémá túkevétsojte dííbye éllevu itsáane néehí:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóaa tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákímyeí méénuhíjcyáabej? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhajchíi botsíi ámúhake ó neé múúbé íhtsúturí ténehji o méénuhíjcyáne. Áánélliihyée tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébeé nééjuri tsótsohíjcyáabe’ menéhajchíi meke nééíyoóbe: “¿Áábekéráhjáa íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

²⁶ Áanetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíi meke díitye míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébe íhjuu uubálle múnáajpi díibye Jóááuvu íjcyane.

²⁷ Ehdúu íñéjcatsíñeri íñúhnévéne íllure nééme dííbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájacutúne.

Áánélliihyée neebe díityéke:

—Aanéjíva idyé ámúhake ó neé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

Tsáapí hájchimútsidítú íjcyáne uwááboju

²⁸ Átsihdyúu tsiíñe Jetsóó díityéké néehí:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunú tsiíñe ámúhake o úúballeíñe? Tsaapíhjáa íllímútsidítú amíáábeke néehí: “Llíhij, cána íhyajchíi méúmihe wákímyeítyej.”

²⁹ Áronáacáhjáa neébe: “Tsá o ímíletúne.” Áronemáhjáa bóónétu wákímyeítyeébe.

³⁰ Átsihdyúhjáa bonéébeke neebe téhdure. Áánélliihyéhjáa neébe: “Juújuj Llíhij, tehdujuco. Óví ó wákímyeítyéhi.” Áronáacáhjáa tsá díbye wákímyeítyetúne.

³¹ Aanée ¿caabyé díityétsidítú cáhcujtsó cááníkyeé? Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe díityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o neé muurá múhdurá icyahíjcyáne walléémuma méiíñújí avyéjúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyámé ímityúme íjcyarómé ímíjpyetéé ámúhajtane Píívyéébe avyéjúejtéréjuco íjcyaki.

³² Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa ámúhake úwáábohíjcyará ímityúne ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwáávéroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatú dííbyeke. Áánetúu

ihdyu muurá diitye ímiáané ímityúmé íjcyarómé dííbyé uwáábó icyáhcújtsóne ímíjpyetéhi. Áanáacáa ¿muhdú íveekí tsá ámuha teene melléébójúcoorómé meímíjpyetétúne?

*Úmihé tehme múnáa múhdurá dáríívémeíñetu íjcyané uwááboju
(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

³³ Cáhawáá melleebúcunu tsiíne ámuhakye o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihe óova íbájtso ne mǐjconúhi. Áanemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe téene néévá dótsúhcúmeítsii. Áhduréhjáa jáhwu méenuube cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsóne aahívetéébé tsiíne íiñúji.

³⁴ Aabéhjáa tsúuca tene néévane iwáájácútsihvu wallóo íúnú múnáake díityémá ditye iwállóoro téenetu dííbye éhne íjcyadúne.

³⁵ Áronáacáhjáa íllure méénúpejtsómé díityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áanetúhjáa tsíjpiikye dsíjívetsóme.

³⁶ Áané boonétúhjáa idyé tsiíne wálloobe pívamevákéjuco. Árómekéhjáa idyé méénúpejtsóme.

³⁷ Áané nihñévúréhjáa wálloobe íllíkyeréjuco ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii dííbye avyéjúúlléiyóme’ íñéénema.

³⁸ Áronáacáhjáa dííbye íájtyúmine néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu dííbye medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

³⁹ Áhdújucóhjáa íkéévéébeke ditye tépallítú íwávu itsájtyéne dsíjívetsóne.

⁴⁰ Ehdúu íúúbállétsihdyu neebe díityéke:

—¿Aane íñe dííbye úmihé aabájaabe itsáacooca muhdú méenuú díityéké eené tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímityúné dáríívémeímye?

⁴¹ Áanélliihyé néémeé:

—Íhya ihdyu díityéké ídáátsóvétuubéré idsíjívétsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñe tépallívú botsíi teene bajtso kéémévécooca tsáneevu dííbye ájcúímye.

⁴² Ehdúu ditye néérónáa neebe díityéke:

—¿Aca tsá ámuha mújyú meévetú Píívyéébé waajácúháami? Muurá tsátsihdyu nééneé:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnáa íñehnílléne wáágóórou pícýameí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenuú tehdújuco.

Ehdu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé.

⁴³ Aane ámuhakye o néé Píívyéébé avyéjú ámuhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsíjtye ímí óoma íjcyámé wáábyutaréjuco téene.

⁴⁴ Muurá teeu nééwayúdú o néébedítú íjcyané uwááboju cáhcújtsotúme mújtaáhi. Áamedívú muurá o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóo tsíeménéhjitu úwaabóné llúúvájte avyéjútémá paritséómú waajácújucóo díityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áanélliihyé ímíllerómé dííbye iwáágoóné tétsihdyu. Áronáacáa nuhnévémé Píívyéébé íhjáyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane míamúnáa nehíjcyáneri íllityénema.

22

*Táábávajcátsí wañéhjitu íjcyané uwááboju
(Rc 14.15-24)*

¹ Áhdurée tsiíne Jetsóó úúballé muhdú Píívyéébe íavyéjú pámeemáyé ímíbájchoííne.

² Neebépeé:

—Tsáné avyéjuubéhjáa ílli táábáváné wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

³ Ááme élleuvúhjáa wálloobe íúníu múnáake ditye íñéete ditye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúbálletérónáa tsá ditye ímíletú itsááneé.

⁴ Áánéllíhyéhjáa tsíjtyeke tsiíne iwálloómeke neébe: “Méneete táuubámyeke ditye itsáane íñe ocájímú tutácóóné idyóóvaki.”

⁵ Ahdújucóhjáa ipyééne ditye úúbállérónáa idyé tsá ditye ímíletú itsááneé. Ícúvetúméhjáa íwákímyéiháñevúré péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmíhénévu. Tsiítyéhjáa péé náhjihévu.

⁶ Áánetúhjáa tsíjtye íllure díityedí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

⁷ Aanéhjáa ílluréjucó díibye ávyéjúúbeke mítyane cáyobáávatétsóne. Áánéllíhyéhjáa ítsodáhómuke táúhbaabe ditye díityéké ídsíjívétsóne díitye cóómí icyátuhjácoki.

⁸ Ááné boonéhjáa idyé tsíjtye íúníu múnáake neébe: “Tsúúca íñe hájchíwu táábáváné wañéhji májchoháñé méénúmeíjyúcoorá téénevu tsáámeke memájchótsóiyóne. Ávyeta ímílléítyúmekéhjáa o míñutsójúcoorómé íñe tsá tsáátu meéllevu. Árone ihdyu óvi tehdújucó tsá ditye tsáátune, ímíáámejii tsááiyáhi.

⁹ Ahdícyané cána étsíhíjívú mepééne ámuha maájtyúmidúmeke méuubállé ditye itsáákíí.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa ditye pahúllevávú ipyééne pámeekéré íájtyúmidúmeke míñutsóné ímítyúróméhjimáye. Aaméhjáa tsúúca tsááme teeja wahpéhi.

¹¹ Ááme élleuvúhjáa díibye ávyéjuube ipyééne ájtyumí tsaapi íhdícýájamáyé íwajyámuma díityéj píine íjcyáábeke.

¹² Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íñe átérééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube dííbyeke néénéllí tsá díbye íñá néétune.

¹³ Áábedítýúhjáa íúníu múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháácýuma íhyójtscu mechíjchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépicýóhje téhulle díbye itýáá íhwáñe íhdónema.”

¹⁴ Ehdú neéne muurá íñe ímíááné páme wáábyutáréjúcooro Píívyéébe avyéjú íjcyáronévú uhjéméré úcááveéhi.

*Íñújí avyéjúúbe wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)*

¹⁵ Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséómú itsarílléne pítyácócatsí muhdú dííbyedívú íñéétsoííne.

¹⁶ Áánemáhjáa Heróodé icyánéjcúejtémá tsaatéke íhdityu wallóomé dííbye éllevu ditye íñéete muhdúhjáa dííbyedítýú ipítyácócatsííne. Aamée itsááne dííbyeke néehíí:

—Ávyéjúúbej, muha méwaajácú ímíáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú úwáábohíjcyá ímíááné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevééllejító tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri ícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré u íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllííhye.

17 Aabe ihdyu cána múúhakye diñe dícyánéjcutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíidsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

18 Ehdúu íllure dííbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe diityéke:
—Ávyeta mía bañú múnáa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú meíjcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

19 Áyu cána oke méuujétsó dsíidsijívuj.
Ahdújucóo ditye tsájíivu úújetsóné dííbyeke.

20 Áájítúu húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi nááve eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

21 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhiíjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

22 Ehdúu Jetsóo diityéké nééneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

*Dsijivémé muhdú tsiíñe bóhiíne tsaate díllone
(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)*

23 Áané boonée téjcoojiré tsadotséómú tsáa dííbye éllevu medsíjivémé tsiíñe mebóhiíne cáhcújtsotúme.

24 Aamée néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjivéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñe dííbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyóne.

25 Aanée ijcyámé múúhadítú 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávároléjtane dsíjivé tehdú tsíímávátuubére. Áállekée bóneebéréjuco táábaváne.

26 Ároobée idyé dsíjivé téhdure tsíímávátuube díílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapíllekére táábávarómé dsíjivé díílléjtane.

27 Aanée nihñévúré díílleréjuco dsíjivéne.

28 Aane cána múúhakye diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhiícoóca?

29 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhye.

30 Muurá dsíjivémé tsiíñe bóhiíjyu páneere cápáyóóveé tsíhdyuréjuco. Tsáhájucó muurá míamúnáa táábávácatsítúyúne. Muurá pámeere téijyu íjcyáa níjkyéji múnáaduréjuco.

31 ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébe waajácuháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

32 “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Piivyéébe ó íjcyáhi.” Ehdu muurá Píívyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítyuró diityé Piivyéébe íjcyane.

33 Ehdúu Jetsóo diityéké nééneri ullévenúme muhdú dííbyé tujkéveeju íjcyáneri.

*Ímichi páñétúejúúcu taúhbajúúcu
(Mc 12.28-34)*

³⁴ Aanée paritséómú iwáájácúne iiyéjuco pihcyaaavéné dííbyedívu.

³⁵⁻³⁶ Áamedítýúu tsaapi taúhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca teene Píívyéébé taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

³⁷ Áánélliihyée neébe:

—“Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

³⁸ Eene muurá ímichi páñétúene Píívyéébé taúhbajúúnetu.

³⁹ Áánetu tsiíñe nééhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáýýúmeídyu.”

⁴⁰ Éneecu ímichi páñétúenécú Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri pícyóóné taúhbajúúnetu. Áneecu néhdu mejcyáhajchíí tsúuca méijcyá dííbyé ihjyú uubálle múnaápe úwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóó nées dííbyeke.

Muubá Críjto íjcyane

(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Aamée diitye paritséómúí péétúmeke tsiíñe neébe:

—¿Aca mújtsiménémúhaabé Críjto íjcyáiyóné ámuha méijtsúcunúhi?

Áánélliihyée néémeé:

—Dabíiúvúj tsiiménémúhaabéiyo muurá dííbye.

⁴³ Áánélliihyée neébe:

—¿Aanee idyé muhdú ííivane diibye Dabíiúvú íjtsiménémúhaabe íjcyáííbyeke dílló íavyéjuúbedi? Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri neebe dííbyedítýu:

⁴⁴ Ávyéjuubée nées Táavyéjuúbeke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

⁴⁵ Ehdúu muurá Dabíiúvú nées Críjtodítýú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aane muhdú íjcyáíyoobe dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe.

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó diityéké néene iáñújcútúnéllii tsáhájucó tsiíñe dítye díllójúcootúne.

23

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpíivetsóne

(Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Áijyúu idyé pámeere tétsii muha mejcyámeke Jetsóó nééhií:

² —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsúcunúmeí Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

³ Ímiáánéhde tehdújuco dítye úwáábohíjcyáne. Aane melléébóne mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhduhjírá dítye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcoorómé tsá tehdú íjcyatúne.

⁴ Aame míamúnáama tsíñéhjí taúhbajúúné ípívyétsohíjcyá diitye pánetu íjcyarómé teene úráávyénejííva awáá muhdú dítye iúráávyeki.

⁵ Muurá páneere íiná imyéénune méénuhíjcyámé míamúnáa diityéké imítýájtsokiye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyú icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhíjcyá íñéjuwáánetu íúmicóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúúné ehníínevu íwajyámúúné icyáméjtsójacobájivu úcámeíhíjcyáme.

⁶ Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure pihcyáávejááné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsijívúré iácuuvéne.

7 Téhdure imíllémé míamúnaa diityéké iávyejúúlléne patsíhživávúré uwáábojtédí díllone.

8 Áánetu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Tsá múu íjyácunútú míamúnaa ámúhake uwáábojtédí díllóiyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú meíjcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

9 Áhdícyane tsá ámuha múúbaké mecáániváityú íññújiri. Muurá níjkyéjiri íjcyabe apáábyéré ámúháj Caáni.

10 Áhdure tsá múu díllótsámeityú ávyéjútédi. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyējuúbe.

11 Muurá ihdyu tsíjtyeke íicuvémé ímiáané íjcyá íhtsutúmé íboohówajte.

12 Aame idáátsóméhjiúvú tsaíibuwaré íjcyame ávyējuúteéhi. Áánetu iye íhtsutúmé ávyéjute íjcyane némeíhijcyámé íllure núcójpívétsáméíhi.

13 Aane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnáa pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséomú meíjcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyējuéjte íjcyáíyómeke íllure ámuha mémávárichohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénéllíhye. Áánéllí tsá ámuha dííbyé avyējuéjte meíjcyáitúne.

14 Ááneréi íjcyáíyónáa ¿íveekí ámuha pííbáyyujte walléémudítyú médótuhíjcyá ihjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméénuhíjcyánéhjí nucójpí ulléjijtóné úniúúnevu ámuha meíjcyáne Píívyéébema cááménécobájiúvú méihjyúvahíjcyá wáájácúratúne. Ehdu ámuha medáíívémeíhíjcyané déjúcotu muurá ávyetá íhnáhó ámuha méicúbáhráméíhi.

15 Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwááboméré mépehíjcyá ámúhá uwááboju múhdurá néene ditye iúráávyeki. Muurá ímityúmeke éhniíñevúré ámuha métútávátsohíjcyá múhdurá meúwáábóneri. Áánéllí diityé hallúrí apíchó cúújúwá pañévú ditye wágóóóveíñé ímichi ámúhá lííñé íjcyane.

16 Máidáátsoju ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíyódú menéeme tsá mewáájácúmeityú muhdú Píívyéébeke meúráávyéiyóne. Aame ámuha ménéhíjcyá duurúvaja mémerivá tsane ámuha meméénuiñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu tééj pañéene óórótu méénúmeíñe mémeri tsane ámuha meméénuiñé menéérone ámuha meméénútúhajchíí ímityúne ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

17 Aame ímiáané ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyējuúlléiyáhi? ¿A teene tééj pañéene óórótu méénúmeíñéhjij, mityá teeja duurúvaja ímichi tééj tájpi páñéénéhjij íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménéhíjcyá Píívyéébé íicúvé cóvájtsómeíñé wáiji mémerivá tsane ámuha meméénuiñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu dííbyé íicúve mémeri ámuha tsane meméénuiñé menéérone ámuha meméénútúhajchíí ímityúne ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

19 Aame ímiáané ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyējuúlléiyáhi? ¿A teene Píívyéébé íicúve, mityá teene wáiji ímichi téijí hallúvú tene cóvátsómeíhíjcyáíjij?

20 Muurá téijí mémeri tsane imyéénuiñé tsaate néene dómajcó páneeréjuco múhduná téijíene íjcyánéhjimájuco.

21 Áhdure idyé duurúvaja mémeri tsane imyéénuiñé ditye néene dómajcó páneeréjuco tééjáene íjcyánéhjij Píívyéébe mémemájuco ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíhye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéénuíñé ditye nééne dómajcó Píívyéébekéjucó dííbyé avyéjú tene íjcyánéllííhye.

23 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá tehdújucó ámuha Píívyéébeke meíícúveróné ámúha bájtsori. Áronáa ámuha mécoévahíjcyá teenéjucó awáá taúhbájutu páñétúetsíí íjcyane Píívyéébeke ámuha meúraáavyéne tsáimíyé meíjcyame tsíjtyeke mepíáábóiyóne. Ehdu ámuha tsanéhíjucó meméénúiyóné tsá meméénuhíjcyatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú wáájácúmeítyúme. Muurá éetébáwu íjcyáróóbeke ámúha ádó pañétú ámuha mewáágoómé ¿íveekí caméélloke wáágóótúme dííbyemáyé ámuha máádohíjcyáhi?

25 ¡Máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámúhá lliyíhllóné, ámúhá bohtámú, ámuha ménítyuhíjcyará imíwu. Áronáa ténéhjí pañévú ámuha mépícyohíjcyá ímityúné naníyí ámuha meúcuhíjcyanéhi.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúme íjcyadu menééme tujkénú méimibáávyé ámúhá íbuwááné íjtsaméí ímiáámeréjucó ámuha meíjcyane ámúhadítyú íbóhówaúcunúki.

27 ¡Áronáa ihdyu máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néérone pánehjídú hállu imíwu meíítedu.

28 Ehdu ámuha meícyahíjcyá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdú tsanééré ímityúné íjtsaméí ámúhá pañe íjcyame.

29 ¡Áámeke ámúhake máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éíjyuúvúu ditye dsíjívétsohíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné meícyáávétsohíjcyá ímiáámeváa diityéúvú íjcyánéllííhye.

30 Ááne ámuha ménéhíjcyáhi: “Éíjyuúvúu méíhdé múnáaúvú íjcyáíjyu meíjcyaca muurá tsá medsíjívétsoítyuró Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake.”

31 Ehdu ámuha menéeneri muurá ámuháyé meúúbállémeí diityéúvukée dsíjívétsohíjcyámeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyane.

32 Ahdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meímillédú ámúhá íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú diityédúré ámuha menéémeé.

33 Ávyeta muurá ámuha ííñimyéúméméjte. ¿Aca ámuha méíjtsúcunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyóne?

34 Áánéllíi ícyooca ó pícyóóroó ámúhama tsíjtyeke Píívyéébé ihjyú uwáábojte pane wáájácúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha meúraáavyehíjcyáá pátsáíjcyoméré pacóómiváíye. Áamedítyú muurá tsaatéké ámuha méwátsíhcyuú pihcyáávejááné pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoó páwachékevu mewátyétyéhícyneri.

35 Ehdu ámuha menéénéllíi ámuha pámé hálluríyé teene éíjyuúvúu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanéhi. Muuráhjáa Abée ímiáábé íjcyáábeke íñahbére dsíjívetsóhi. Áané boonée tsijtye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámúhá íhdéjte dsíjívetsóhi. Átsihdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekía hajchi Tsacaríake duurúvájama Píívyéébé ícúvé cóvátsómeíhíjcyané wáíjí ráhoúcunútsihvu.

36 Aane ímiááné ámúhake o née ehdúu éíjyu múnáaúvú dáríívémeíhíjcyané muurá ámúhá hállurí íñe ícyooca ámuha meíjcyámé hállurí.

*Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Rc 13.34-35)*

³⁷ Ahdícyane ámuúha Jerotsarée múnaj, ¿íveekí ámuha mélliihyánúpétsohíjcyá Píívyéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveekí ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjcyáhi? Muurá imílléroobe ámuhakye iújcune éhne múúne cáraca ítsíimeke íhñúwáacyú lliñévú újcudu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

³⁸ Áané déjúcotu muurá ámuha cóomí ápajyuréjuco íjcyáiñe.

³⁹ Ahdícyane ámuhakye o nées téhdure oke ámuha maájtyumíjucóóityúné tsiiñe o tsááiñévújuco. Téijyu muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

24

*Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)*

¹ Aabée Jetsóó duurúvaja pañétú muha meíjchívyénáa múúha tsúúlleríjyuco péébeke muha mépíuvá téjahji imíwu méénúmeíñe muha meíiteki.

² Aamée muha meííte meke neébe:

—¿A ámuha méíite imíwu duurúvaja méénúmeíñe? Muurá ímiáánetúré ámuhakye o nées ehdu nééroja wácávyáhcámeíñe.

*Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñéhji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Átsihdyúu muha oríívó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánéwu muha menééhi:

—Cána múúhakye duubállé múijyú tene pájtyeíñe eene múúhakye u nehíjcyanehji. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú ííñuji níjkévaíñeréjuco u tsááiñe pííhíjucóóne?

⁴ Áanélliihyée neebe múúhakye:

—Éhdu néeme tsáma wajácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeítyu állíu múnáadívu.

⁵ Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyaa díibyéjuco Críjto íjcyane. Aame mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁶ Áhdure íjcyáiñe méénujcátsí pahúlleváre. Áronáa méíllityedíñe. Muurá tsáhái téijyu o bóhówáávéityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

⁷ Muurá tsáne ííñuji múnáa méénujcátsí tsííñe ííñuji múnáama. Áijyu íjcyáiñe ájyabáánema cheméháñe. Áhdure pahúllevaré ííñuji vááúmííhi.

⁸ Ehdu déjúcóóveíñe ícúbáhraméí ííñujiri.

⁹ Áijyu muurá ámuha tahñéjté meíjcyané hallútú cáhcújtsotúme ámuhakye itsárílléne ámuhadí ícúbáhraáhi. Aame ámuhadítyú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

¹⁰ Áijyu muurá mítyame ámuhadítyú oke cáhcújtsorómé tsáhájucó oke cáhcújtsóityúne. Aame ámuhakye itsárílléne ámuhadívu méénútsoó tsíjtyeke.

¹¹ Áhdure idyé téijyu mítyame állíu múnáa díllóméí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Áamedívu mítyame állítsáméíhi.

¹² Ehdu páhduvaré ímityúné íjcyánetu mítyame tsáhájucó wájyúcatsíityúne.

¹³ Áánetu ehdu néérónéhji pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúme tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyeteéhi.

14 Muurá teene dííbyé avyéjutu íjcyáné uwááboju ímiáájú pámeekéréi ííñújiri íjcyáné míamúanáake waajácútsáméíhi. Áijyu ihdyu botsíi ó tsaá páneere ílluréjucu iníjkévaki.

15-16 Muurá duurúvájatu tsátsii íiné imítyúné úújéítyútsihvu tsane imítyúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsáíyé pájtyeéhi. Ahdícyane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámeéhbaúnevu Jodéa ííñúji múnáa ámuha meíjcyame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúúcajátújuco néene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáabe. Aane éévehíjcyámé íhya waajácújucoó íná íjcyáíñe.

17 Ahdícyane téijyu áachi íjcyame íúcaavéjúcohdi ímijcóhó pañévú tsíeméné iújuki.

18 Áhdure íumihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdi ihjyávú íwajyámu éllevu.

19 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñóríyéi ítsííméwuúmú íjcyámeke!

20 Áánéllii ihdyu Píívyéébema méihjyúvaco wáyeeévejcóójí ehdu tene ámuháma ipájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúníjyáijyu nújyáháñé lliine ámuha mewáácunútuki.

21 Muurá téijyu íjcyáíñé ávyéta íhnáhó ícúbáhraméi íñee ííñúji ípívyéévésihdyu mújyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucu mújyú tehdu néené ícúbáhraméi íjcyáítyúne.

22 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii íícúu tsiíñe oke wállóóiibye íhñéjte wájyuri.

23 Aane tsúúca tene pííhícooca íjcyáímyé tsaate íllure iállíñe ‘tsúúca Críjto tsájucóohíi’ néeimye. Áámeke tsáma wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

24 Muurá íjcyáímyé állíu múnáa iiye Críjtodi díllómeímeye. Áhdure muurá díllómeímeye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Aame píivyéteé méénúráítyúronéhjii imyéénune. Ááneri muurá mújtátsoímeye míamúanáake Píívyéébedítyu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dííbyeéjtéjuco íjcyárómeke.

25 Aane íñe ámuhákye ó úúballé íhdéjuco ehdu tene pájtyeíñé ámuha metéíbúwááveki.

26 Ahdícyane tsaate ámuhákye ‘éje, áádi éhlle Críjtoó’ néhajchíi mépehdi téhullévu. Áhdure dítye ámuhákye ‘áádi éhjá pañe Críjtoó’ néhajchíi mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámuhákye néérone.

27 Muurá ihdyu éhne múúne chijchi ááméjutu níjkéniiñévújuco rórihhyácódú ámuhákye ábájínejcuíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe tsiíñe o bóhówááveíñe.

28 Áábedívú muurá óhdivu táuráávyé múnáa píhcyááveé éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyáavédu.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji

(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné boone cóójíejpi nuhba ílluréjucu áabatéíñe. Áhdure péjcóejpi tsáhájucu ájchúityúne. Áijyu míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjii íjcyane mujtáraba íjcyááhi.

30 Áijyu tsúúca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé ííñújiri íjcyame íillityéne taáhi.

³¹ Aabe téijyu níjkyéji múnáake ó táúhbaá ditye kéévánécoba illíjchu írojrócó pámeere múhdumé ííñújiri íjcyáné míamúnaa tahñéjté óhdivu ipíhcyááveki.

³² Cáhawáá méijtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíne tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba píhíjucóóne.

³³ Ahdu nééne íne ámuhakye o nénéhji pájtyénetu ámuha méwaajácuú tsiíne o tsááiíne éévé tsúúca úújeténe.

³⁴ Muurá ímiááneturé ámuhakye o néé ehdu nénéhji pájtyeííne íñéi ííñújiri míamúnaa íjcyápííñáaaca.

³⁵ Muurá íne ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhji wágóóóveéhi. Áánetu íne ámuhakye o néhijcyáné tsá múijyu wágóóóvéityúne.

³⁶ Áronáa ihdyu o tsááiíne éévé tsá múha wáájácutúne. Níjkyéji múnáa íjcyarómé tsá wáájácutúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácutúne. Apáábyéré ihdyu Llihíyó waajácú múijyú tsiíne oke iwállooííne.

³⁷ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnáake tene pájtyeduré pajtyeííne Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiíne o tsááiíne.

³⁸ Muuráhjáa téijyu íjcyame ííñuji cáájávéííne ihde ‘íínéjuú’ íñééne ícyahíjcyá íimillédú wañéhjínéri táábávajcatsiyi. Ehdúu ícyahíjcyámé tsúúca Píívyéébe ííñuji cáájávétsóíínéllii Noéé íhmííne pañévú úcáávétsihvújuco.

³⁹ Aamée ehdu ícyahíjcyáneríyé túhuuvémé wáájácúmeítyúnáa tsúúca páneere ííñuji cáájávénétu tsáhájuco ditye píívyetétú muhdú ipájtyeténe. Áhdure íivane muurá míamúnaa íimíllénéhjiríyé íjcyánáa Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiíne o tsááne ábájínéjcuú diityéke.

⁴⁰ Téijyu muurá míityétsi wákímyeíhíjcyámútsidítýú tsáápiikye wáájácúratúné o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

⁴¹ Áhdure tsaatépí cáátsohíjcyámúpidítýú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaá tétsihvúre.

⁴² Áánéllii tsáma téííbúwá méíjcyaco tééne íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájácutú múijyú o tsááiíne ámuhá avyéjuube o íjcyáabe.

⁴³ Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhmé péjcóvéiyá naní múnáa tépejco dííbye éhnénéhjí náníííne iwáájácuca. Aabe muurá tsá náníchóítyuró ihñénehjívú.

⁴⁴ Ahdu tsáma téííbúwá méíjcyaco naní múnáake tsaapi téhméiyódu. Muurá ámuha méijtsótúnáa ó tsaá Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe.

*Tsaatétsi wákímyeíínetu íjcyáné uwááboju
(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsáimíyé íavyéjúúbema wákímyeííbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe diityéké ímí íicuvé tééne tájpi ditye íjcyáíínehjitu.

⁴⁶ Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyéiyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímiááné ámuhakye o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévú téhmetsóne.

⁴⁸ Áánetu íjcyáabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íicúi óómíityúné’ íñééne íwákímyeíí ííbúwá íjcyátuúbe.

⁴⁹ Ehdu néébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne íimillédú wañéhjínéríyé pehíjcyá tsíjtyéhjima líííícyáveebére.

⁵⁰ Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnáaaca.

⁵¹ Áábeke muurá ílluréjuco díbye íhnáho ícúbahráné ímityúmé bañú múnaa pánehjídú ímíáámeúvúdu íjcyámeke imyéénudu díbye ityáá íhwáñe ííhdónema. Ahdu muurá pajtyéíñe míamúnáama tsiiñe o tsáácoóca.

25

Bádsíjcadítýú íjcyáné uwááboju

¹ Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsijca tsáápíllé taji íjcyáííbyeke peetémá téhmehíjcyádu.

² Diityédítýúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímíajte.

³ Aaméhjáa diitye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacyóné ipyééte ipáñénuíñe.

⁴ Áánetúhjáa ihdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacyóne.

⁵ Aaméhjáa wájtsípítýúúbeke tépejco ityéhmehíjcyáróne icyúwávénélli ílluréjuco cúwane.

⁶ Áronáacáhjáa tsúuca pécójpíne tsaate kéévánécoba nééhií: “íTsuúca tsaabe ámuha metéhmehíjcyaaabe! íWa mécáhdahíroj!”

⁷ Ahdújucóhjáa dítye íájkyéne íícúí íjcyátsíívyéjucóóné ipyééteháñema.

⁸ Áánáacáhjáa diitye ímuhdúrejté cuujúwájpacyó tsúuca óuuvéhi. Áánéllíhyéhjáa diitye ímíajtéke neeróme: “Cána óvíjyuco múúhake amúhá cuujúwájpacyotu tsánéhwuúvú maájcu. Tsúuca múúhadívú múúhá cuujúwájpacyó óuuvéhi.”

⁹ Áronáacáhjáa néeme diityéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhajchíí méhdivu óúúveíñe tsaméhjidívújuco. Wa ihdyu tsiiñe máahdótej.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa dítye ahdóvúi péené hallúrí tsúuca wájtsííbema dítye úcaavéné teeja díbye wáñehjívatéíjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa ílluréjuco díbye tééjá lleehówa wátajcóné múha íúcaavéjucóótuki.

¹¹ Áané boonéréjucóhjáa diitye ímuhdúrejte iwájtsíne llééhowa díbye ipááyúcuo wátótóhcoméré nééneé: “íÁvyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu!”

¹² Áronáacáhjáa neebe diityéke: “Tsá o wáájácutú amúhake.”

¹³ Ehdúu íúúballéne múúhake Jetsóó nééhií:

—Téhdú amúhake tene ipájtyétu tsáma ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne oke méítsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájácutú mújyú tsiiñe o tsááiñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

Dsíídsitu íjcyáné uwááboju (Rc 19.11-27)

¹⁴ Téhdure níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú wákimyéí tsané avyéjuube tsííñe ííñújí íááhíveté íwákimyéí múnáadívú ídsíídsike téhmétsoíñúdu.

¹⁵ Tsáápihdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jíva. Ehdúhjáa diityéke íjtsúcunúdnéhjí iwájtúne peebe diityédítýu.

¹⁶ Áané hallúríhjáa díbye 5,000-jívámá íjcyaaabe náhjihe meenú téénema. Ááneríhjáa lííyaatétsoobe dííbyema tsiiñe éhnííñevu 5,000-jíva.

¹⁷ Áhduréhjáa idyé tsijpi 2,000-jívámá íjcyaaabe náhjihe imyéénúneri lííyaatétso tsiiñe éhnííñevu téhdunéré 2,000-jíva.

18 Áánetúhjáa tsijpi 1,000-jivaré dibye ájcuíñuube íllure cuuú teene dsíidsi wákímyeíchótuúbe.

19 Áánaacáhjáa diityé avyējuube tsúúca wajtsí diityédívu. Aabéhjáa ímíbajchóvá diityémá teene diityékée ityéhmetsoíñúne dsíidsí muhdú ditye téhmené.

20 Tujkénúhjáa ímíbajchoobe 5,000-jivávúu iájcúúbema. Aabéhjáa néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, okée éhne 5,000-jivávú u ájcune muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiiñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jíva o lííyaatétsóne.”

21 Áánélliihyéhjáa neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyane óví ílluréjuco u ávyējuuténe.

22 Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jivávúu ityéhmetsoóbema idyé ímíbajchoóbe. Aabéhjáa idyé néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, okée éhne 2,000-jivávú u téhmetsoíñúné muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiiñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jíva o lííyaatétsóne.”

23 Áánélliihyéhjáa idyé neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyane óví ílluréjuco u ávyējuuténe.”

24 Ehdúhjáa tsaatétsima ímíbajchótsihdyu ííneebe ípyée 1,000-jivávúré iájcúúbedívu. Aabéhjáa íllure néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñe hallúvú dsíidsíjike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lííyaatétsóné dsíidsíjí ímiátsíí páneere úhdivúré ú újcúiyáhi.

25 Áánélliihyée íllure ó cuuú didsíidsike. Aane íñe didsíidsi.”

26 Áánélliihyéhjáa íavyējuube néé dííbyeke: “ÍÁvyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyéi múnáadítu! ¿A éhdurée ú meenú teene tadsíidsike ‘o wákímyeítyúroobe dsíidsíjike o ékéévehíjcyáné’ u néénema?

27 Aanéhdée ihdyu ditye dsíidsike téhmehíjcyájáúbá pañévúré ú pícyóóiyá tene óóma illíyaatéki. Aacáa muurá ícyooca ó wajtsíiyá éhniíñewuúvújuco tene lííyaaténáaaca.”

28 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyi íjcyámeke: “Áábyedítu eene 1,000-jíva íjcyane dsíidsi medójtúcúne maájcú áádíkye eene 10,000-jíva ídsíidsí íjcyáábeke.

29 Muurá múúne ihñe lííyaatétsómeke éhniíñevu tsiiñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu ihñe pevénéré pícyohíjcyámedítu ílluréjuco medójtucúné páneere diityédí íjcyaróne.

30 Ahdícyane áádíkye ííneubará óóma wákímyeítyúúbeke méwaagóote peete íjcyátúhullévú dibye ityáá íhwáñe íhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímíbajchoju íjcyaiñe

31 Muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe mújyú tsiiñe o tsáácooca ó tsaá íhtsútuubéréjuco avyējuube o íjcyaaabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúcúnuúhi.

³² Áábedíwú óhdivu páneere ííñújiri íjcyáné míamúnaa pícyáávémedítýú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré éhne múúne obééjámudítýú cáávarámuke ítyehméébé dówajcárodú.

³³ Aame diitye obééjámudi o díllome óóma íjcyááhi. Áánetu cáávarámudi o díllome tsiélléré íjcyááhi.

³⁴ Áijyu eene óóma íjcyámé avyéjuube o íjcyabe diityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Llihíyó ámuúhakye ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco ítyújkevééllémeke wábyujtsódújuco ííne ámuha óóma táavyéjuri.

³⁵ Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádóiyóneríi o íjcyáábeke ámuha oke méíchohíjcyáhi. Wáájácúrátuubéé úlleebéré o péhíjcyáábeke ámuha oke mecúwátsohíjcyá ámuhá jaaháñevu.

³⁶ O wájamúúvátúúbekéé ámuha oke máajcú wájamúvu. O chéméébekéé ámuha oke méúújehíjcyáhi. Cúvéhóójari o íjcyáábeke ámuha oke méúújehíjcyáhi.”

³⁷ Ehdu o néénéllii muurá diitye ímíájté óóma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa múijyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Múijyúhjáa ádópiyi u íjcyáábeke uke muha méijchóhi?

³⁸ ¿Áhdurée múijyú muhá uke wáájácútuube u úlléébeke uke muha mecúwátsohíjcyá múúhá jaaháñevu? ¿Múijyúhjáa u wájamúúvátúúbeke uke muha máajcú wájamúvu?

³⁹ ¿Acáa múijyú u chéméébeke uke muha méúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa múijyú cúvéhóójari u íjcyáábeke uke muha méúújehíjcyáhi?”

⁴⁰ Ehdu muurá oke ditye néénéllii ó neé diityéke: “Muuráhjáa íhdyu ehdu ámuha tahñéjteke íítécunútúmeré panévatúré mepíáábohíjcyáneri ookéjuco ámuha meíícúvehíjcyáne.” Ehdu ó neé óóma íjcyámeke.

⁴¹ Áánetu óhdityu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méíne óhdityu ámuhá ímítyú níjcaúwú ámuha méwágóóóveímye. Muurá ámuha méwágóóóveé íhyájkímuma Naavéné wágóóóveííne cuujúwá pañévú múijyú ámuha meíjchívyéítyúhullévu.

⁴² Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o ájyabáávatéébeke. Tsáháa ámuha oke méíchohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

⁴³ Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámuhá jaaháñevu. O wájamúúvátúúbekéé tsá ámuha oke maájcutú wájamúvu. Tsáháa ámuha oke méúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke méúújehíjcyatú cúvéhóójari o íjcyáábeke.”

⁴⁴ Ehdu o néénéllii muurá oke neeímye: “Ávyéjuúbej, árónáacáa tsá múijyú uke muha maájtyúmitú u ájyabáávatéébé ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa múijyú úlleebéré u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá múijyú muha maájtyúmitú wájamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájacutú u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájacutú cúvéhóójari u íjcyane. Aanéjívaríi muhdú uke muha mépíáábóiyáhi.”

⁴⁵ Ehdu oke ditye néénéllii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjteke ámuha mepíáábohíjcyátúneri téhdure ookéjuco ámuha meéhdíwállehíjcyáne.” Ehdu ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

⁴⁶ Aame ílluréjuco wágóóóveííne múijyú níjkéváityúné ícúbáhrámeííhullévu. Áánetu íhdyu ímíáámé pájtyéteé muhdú íjcyáityúmeréjuco ííne ímíjyaú íjcyáki.

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítýácójcatsíñe
(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Ehdúu Jetsóó íñééné boone tsiiñe múúhakye nééhií:

—Muurá mǐjcyoojǐcutúrējuco pajtyété wañéhjǐ lléévaíñe.

² Áané pañe muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ékéévétsoó tsaatéke. Aame oke dsǐjǐvétsoó páwachékevu iwátyétyéhcúneri.

³ Aanéhjáa ímiááné téjyuu teene wañéhjǐ tujkéveri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú píhcyaavémé tsijtye llúúvájte avyéjutee, túkevǐtsojtee, taúhábájú uwáábojtee, ǐjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítýácójcatsǐ muhdú dííbyé hallúvú iállíñe dííbyeke iékééveíñé ǐdsǐjǐvétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsǐhi:

—Tsáhái íñe wañéhjǐ pañe tehdu meméénúityú mǐamúnáake meííbórínúíyónéllíhye.

Pácúúcújpácyori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múríjchóne
(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Áijyúu muha Betáániarǐ Tsimóó dííbyere ‘Ahlláriho’ némeííbyé jari.

⁷ Áanáacáa tsáápille tsáá Jetsóo éllevu pácúúcújpácyó mǐtyane áhdómeǐjpácyoma. Ájpacyórí múríjcholle íhñíwau majchórí ǐjcyáábeke.

⁸ Aanée múúhakye tsaríwu pájtyénéllí muha menééhií:

—ǐíveekíami aalle ǐcúbahra pácúúcújpácyorǐj?

⁹ Muurá téjpacyo menáhjǐhénúne dsǐídsǐrí mépíáábóiyá ǐdáátsóméhjike.

¹⁰ Ehdúu muha menéjcatsíñe illéébóne múúhakye neébe:

—ǐíveekí ámuha méihjyúvá áámyédityu? Muurá ihdyu tehdujúco dille méénune.

¹¹ Muurá diitye ǐdáátsojte tsá kiávú ámuhadítyú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámuháma o ǐjcyáítyúne.

¹² Áánéllí oke téjpacyórí múríjcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi íímíbjachóne.

¹³ Aane ímiááneturé ámuhakye o néé íñe tajtyééveri mǐamúnáa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohǐjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújǐrí ǐjcyáné mǐamúnáa waajácuúhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhakye.

Jóóda ǐjcaríóóté Jetsóodívú ékéévétsoíñe
(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Aanéhjáa téjyuu Jóóda ǐjcaríóóté tsaapi muuha 12-meva méjcyáméejpi ǐjcyároobe mújyúrá llúúvájte avyéjute éllevu ǐpyééne neeté diityéke:

—ǐAca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámuhakye Jetsóodívú o wáájácútsóne?

Ehdúhjáa díbye néénéllí áhdómé 30-jíva.

¹⁶ Aanéhjáa diityémá ǐpítýácójcatsíñe tsúúca íímíbáchójcatsíñéllí ǐtsámeíhǐjcyaaabe muhdú dííbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Aanée teene pajtyété wañéhjǐ óorítyúne pááá májchómeíhǐjcyáné wanéhjǐ tújkévajcójǐ muha Jetsóoke menééhií:

—ǐKiávú ú ímíllé wañéhjǐ májchó muha meméénune?

¹⁸ Áánéllíhyée neebe múúhakye:

—Cáhawáá mepe Jerotsaréevu éhne tsúúca wájácú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúúca muhdú o íjcyáiñe éévé píihíjúcóónéllii dííbye jávú ámúhama íñe wañéhjí o pájtyeíñe.

¹⁹ Áhdújucóo tsaate múúhadítýú ipyééne teene majcho dííbye jávú méénune.

²⁰ Ááné iijyúnuvúu tsúúca muha mémajchó dííbyema.

²¹ Átsihvúu neebe múúhakye:

—Ímiáánetúré ámúhakye o néé íjcyaaabe tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóíibye.

²² Ehdúu díbye múúhakye nééne ávyétá kimóhcó múúhakye pajtyéhi. Áánélliihyée muha pámeere menéé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íñe ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

²³ Áánélliihyée múúhakye neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

²⁴ Ehdu ímiááné oke pajtyeíñe Míamúnáápidívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítyuróne.

²⁵ Ehdúu díbye néénéllii díibye Jóoda eenéhjáa dííbyedívú méénútsóíibye néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke ó méénuúij? Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Éée, uu muurá ehdu oke ú méénuúhi.

²⁶ Ehdúu iñétsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhakye iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

²⁷ Áhdurée idyé ado iékéévéne téhdújtsoóbe. Áánevéu múúhakye iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane maádo.

²⁸ Aane úúballé íñe muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Áhdícyane tátyujpácyó wágóóóveé páme wájuryíyé múhdumé teene cáhcujtsómé imítýú iábájíívémeíki.

²⁹ Aane ámúhakye o néé ícyoocátú tsiíñe ámúhama o ádójúcóóityúné óóvajpácyó múijyú Llihíyó avyéjuryíyéjuco meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco. Ehdúu Jetsóo néé múúhakye.

Jetsóo úúballé Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

³⁰ Aamée teene pajtyeté wañéhjí majtsíjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé oríívó bajúvu.

³¹ Átsihvúu múúhakye neébe:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívétsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

³² Árónáa ihdyu o dsíjívéebe tsiíñe o bóhíñe ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

³³ Áánélliihyée Péédoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

³⁴ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Árónáa ímiáánetúré uke o nées ípyejcójuco oke u úráávyeróné u tóónuíné cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúva.

³⁵ Áanéllihyée Péédoro néehíí:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyuco ihdyu néhi oke ditye dsíjívetsóné tééné hallútu.

Ehdúu pámeere muha méneerá dííbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)

³⁶ Aamée tétsihdyu muha mepéeme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó nées múúhake:

—Íchiíyái meíjcyá Píívyéébema o íhgyúvatéki.

³⁷ Aabée múúhadítýú tsajtyé Péédorómá Tsebedéó hájchimútsikye.

³⁸ Áamedívúhjáa ávyetá íhnáhóré kímóóvémeíbyé nées diityéke:

—Muhdú íhya o dsíjívéíúvúduréjuco oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Árónáa ihdyu mecúwadííne.

³⁹ Ehdúhjáa ínéene peebe diityédítýú éhniíínéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhgyúvaabe néehíí:

—Ayúju Táácááníj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeííne. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

⁴⁰ Ehdúhjáa íhgyúvátsihdyu óómiibye wajtsí cuwáí íjcyámedívu. Aabéhjáa nées Péédoróke:

—¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeki?

⁴¹ Imíchi bo meíjcyáne cúwávetúme Píívyéébema méihgyúvahíjcyá ámuúhake díbye ípiáábo ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááne ámuha meímíllérá tsaímíyé meíjcyane. Árónáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

⁴² Ehdúhjáa diityéké ínéene tsiííne óómiibye bíwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiííne Píívyéébema íhgyúvaabe néehíí:

—Ayúju Táácááníj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeííne. Árónáa ihdyu óví muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiííne tsáábe wajtsí bíwáhdúré cuwáí íjcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áamedíhjyáa íícúvétuube tsiííne oomí bíwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiííne Píívyéébema íhgyúvaabe píéhdúré tujkénúu íhgyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiííne diityé élleu itsáane neebe diityéke:

—Áyu ícyooca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Árónáa Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóííne éévé tsúúca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyane ílluréjuco metsu. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóííbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne
(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúúca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjútémá túkevéjtsojte wállóónéllíi tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénucátsiháííe nítsumuma cávaájcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjuco Jóóda néene diityéke:

—Cáábyeké o chóhchócuube díibyéjúcoói.

Áábeke meékeévéne métsajtyéco.

49 Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújuco díbye Jetsóo éllevu itsááne dííbyeke nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿a áánu uú? Ehdúu néébere chohchócú dííbyeke.

50 Áánélliihyée Jetsóo néé dííbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveekí ehdu oke ú meenuhi? Áronáacáa tsúúca dííbyeke iékéévéebe tsajtyéme.

51 Ááneréjucóo tsaapi múúhadítú íniitsúwari wállórihjúcúne llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpí núúmiho.

52 Áánélliihyée dííbyeke Jetsóo nééhií:

—Pícyo téhbabýa pañévú díníitsúwa. Muurá niitsúmuri méénújcatsímyé téwáhjiríyé dsíjiveéhi.

53 ¿Aca tsá u wáájacutú o ímílleca ícyoocaré Llihíyoke o táúmeíyóné níjkyéji múnáa oke ipájtyetetsoki?

54 Muurá illu oke ditye méénútúhajchíi ¿muhdúikyé pajtyeíyóné tsúúcajátújuco Píívyéébe néhijcyáne dííbyé waajácúháámitu cáátuváne?

55 Ehdúu dííbyeke iñétsihdyu neebe dííbyeke ékéévemeke:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu niitsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámuhájpíne o íjcyabe duurúvájá pañévú ámuhakye ó úwáábohíjcyáhi. Áróóbeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne.

56 Áronáa ihdyu tehdujuco ámuha meméénune Píívyéébe ihjyú uubálle múnáape tsúúcajátújuco néhijcyáne dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki. Ehdúu Jetsóo néénáa illuréjuco muha mewááne tétsihdyu dííbyejtane.

Túkevétsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

57 Aamée awáa tsajtyéjucóo dííbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú tééjari pañétúejte avyéjujte íjcyáme éllevu.

58 Áánáacáhjáa Pééodoro dííbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbé já llaahájsivújuco. Aabéhjáa tétsihyí tééjá tehme múnááj pínevú úújeté tétsihdyu ííte muhdú ditye Jetsóoke méénuííne.

59 Áánáacáhjáa diitye avyéjujte íjtsámei muhdú dííbyé hallúvú iállííne dííbyeke idsíjívétsoííne.

60 Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállííyóne. Mítyaméróhjáa diitye dííbyé hallúvú állihíjcyáme.

61 Áánéj pínevúhjáa tsaatésí úúballé dííbyé hallúvú illúu díbye nééneé:

“Muurá Píívyéébe duurúvaja o wácávyáhcoja ó píivyeté tsiíne 3 coojívatúré o pánéévetsóne.”

62 Ehdúhjáa dityétsí úúballénéllíi llúúvájte avyéjuube néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí tsá íná u néétu aatyétsí díhyallúvú úúballénetu?

63 Áronáacáhjáa cúúvéhulléré dííbye. Áánélliihyéhjáa tsiíne neebe dííbyeke:

—Ímiá Piivyéébe mémeri uke o néé ímiááneturé múúhakye u úúbálleki: ¿A ímiááne diibyjuco uu Críjto Píívyéébe Hajchij?

64 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyjuco oó. Aane cáhawáa óví ámuha méwaajácú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe íhtsútuube Píívyéébe úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáacooca ó bóhówááveé ojtsó pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii diibye llúúvájte avyéjuube íwajyámú dówárijcyámeíbyéré nééhií:

—Áánu ¿íveekí Píívyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyane ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbye hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe ámuha melléébóneríyé uuhívatéébé Píívyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méijtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Muurá ímiááné ímityúné ihjyúvaábe. Áánéllii ílluréjuco díbye dsíjiveíñe.

⁶⁷ Ehdúhjáa íñééne dííbye méenuméré íhyúmi úníchihyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate dííbye imyéénúne nééhií:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabye uke méénune.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánáacáhjáa Péédoro lláhájsiri ácuúcunúhíjcyáábe élleву tsáápille tééja múnáá únú múnáalle ipyééne néé dííbye:

—Úpée idyé éhne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiíma.

⁷⁰ Áronáacáhjáa pámeere tétsihyí íjcyame lléébónáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjii óóma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájsií lleehówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpille iájtyúmíne tétsihyí íjcyámeke nééhií:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáájpi Jetsóoma.

⁷² Áánélliihyéhjáa idyé tsiíñe tóónuube nééhií:

—Éje, tsá o wáájácú dííbye. Muurá Píívyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné illúhhuúréhjáa tsijtye dííbye nééhií:

—Áánerá ímiááné diibyéjuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá díhjuúture muha méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa ditye nénéllii tsiíñe ityóónúne líhcyámeíbyéré nééhií:

—ímiáánetúré tsá o wáájácú muubá Jetsóó íjcyáábeke! ¡Muurá Píívyéébe waajácú o állityúne!

Ehdúhjáa díbye néérónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánetúhjáa botsíi ítsááveebe Jetsóope dííbye nééne ímiááné dííbye uráávyé múnáájpi íjcyaróné díbye tóónuíñe cáracámúi májtsivatúné ihde 3-íjyúva. Aabéhjáa áachívú icyájtúcuíñúne ílluréjuco tááne ávyetá íhnáhó ímiááné ityóónune ítsááveneri.

27

Pirááto élleву Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááné tsitsíínevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte pítyácócatsí ímíñevú muhdú Jetsóoke ídsíjívétsoíñe.

² Áábekéhjáa idyóhjinúúbeke tsajtyémé tééne iíñújí avyéjuube Pirááto élleву díbye muhdú íñéé dííbyedítyu.

Jóóda Ijcaríóóté dsíjivéne

³ Áánetúhjáa díbye Jóóda tsúúca dííbyedívú imyéénutsójúcóónéllii botsíi ítsaavé íveekí ímityúné imyéénune. Áánemáhjaa diitye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte íjcyame élleву peebe ditye áhdone dsíídsi 30-jíva íjcyane ióómíchoki.

⁴ Aabéhjáa neeté diityéke:

—Íveekí ímityúné ó meenu íné imityúné méénútúúbedívú o llííhyanútsóíñeri.

Áronáacáhjáa nééme dííbyeke:

—Máhdúníhjáa, muhdú idyé muha méméenuú ihdyu díhyallúrí íjcyane.

⁵ Ehdúhjáa dííbyeke ditye néénéllíi teene dsíidsi ílluréjuco díbye durúvájaj piínévú wácháacároné. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ipyééne ílluréjuco díbye íkyétúhityu íóhbáyúmeíñeri dsíjívéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsíidsi llúúvájte avyéjajte iújcúne nééhií:

—Tsá íñe dsíidsi Píívyéébé wáabyuta mepícyohíjcyané pañévú mepícyóóityú dsíjívétso áhdó tene íjcyanéllííhye.

⁷ Áanemáhjáa bóónétu íjtsámeímyé téenema íáhdoíñe tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñuji’ némeítsíi tétsihdyu tsííñe ííñuji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllíi muurá ícyoocápi tétsíi mémé ‘Tújpácyo hájtsi’.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa Jeremía íllu néhdújuco: “Ujcúme íjraéémú dsíidsi dííbyeke ídsíjívétsóne áhdó 30-jíva. Áanema áhdómé tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñuji’ némeítsíi.” Ehdúhjáa muurá íhdétújuco Jeremía téenetu nééneé.

Piráátó úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)

¹¹ Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyéjucóomé téené ííñují avyéjuube Piráátó éllevu. Aabéhjáa népejtsó dííbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuube? Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyējuco oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé diitye llúúvájte avyéjajtemá túkevétsojte tsiíñe állíjyucóó dííbye hallúvu. Áronáacáhjáa tsá díbye ííneúbá néétu diityéke.

¹³ Áanéllíihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhjyuváne?

¹⁴ Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne. Áijyúhjáa diibye avyéjuube Piráátó dííbyeke íiná néétuube ílluréjuco úllévenúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)

¹⁵ Aabéhjáa diibye Piráátó paíjyuva teene pajtyété wañéhjí pañe ichívyétsohíjcyá cuvéhóójari íjcyámedítyú tsáápi hallúvú ditye íhjyúvábekéjuco.

¹⁶ Aanéhjáa téijyu ‘Barabáa’ némeííbye cuvéhóójari ávyeta ímítyuube íjcyáábeke pámeere wáájacuúbe.

¹⁷ Aanéhjáa tétsihvu dóbéévémeke diibye Piráátó nééhií:

—¿Cáabyeké o ácadsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke dííbyere ‘Críjtoó’ némeííbyekej?

¹⁸ Ehdúhjáa diityéké dílloobe íllure Jetsóodi íñómíutááváne ditye ehdu dííbyeke dáriivéné iwáájácúnema.

¹⁹ Aabéhjáa íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábeke tsaate úúballé mewa íllu nééneé: “Állíuube ihdyu tsáma Jetsóoke ímityúné méénudí íné imítyú méénúúbekéjííva dííbye hallúrí tene íjcyátuki. Ípyeícóne ávyetá apííchó ó tuwá dííbye íhdéhacáneecu.” Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé dííbyeke.

20 Áronáacáhjáa llúúválté avyéjútémá túkevjtsojte pámeere tétsihvu pihcyáávémeke néé ditye Barabáá hallúvúré íhgyúva díbye íjchívyeki. Áánetúhjáa nééme Jetsóó hallúvú ditye ínéé díbye dsíjiveíne.

21 Áámekéhjáa tsiíne neebe Pirááto:

—¿Aanéhaca ímiáané cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

22 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Acooca muhdú ó méénuú Jetsóoke Críjto íjcyáábeke?

Áánéllíhyéhjáa pámeere nééhií:

—¿Díbyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

23 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca íná ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiíne éhníínevúré kéévánécoba néémeé:

—¿Muúbe wátyétyehcútsó díbyedívu!

24 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsáhájucó díbye ímbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apííchówuúrjúco ditye íbóribáávénéllí nújpacyo ityáúmeíjpácycori pámeere íténáa íhyótsicu níjtyámeíbyéré nééhií:

—Árone néhi tsá táhallurí tene íjcyáityú eene íné ímityú méénútúúbeke ámuha medsíjívétsoíne. Ámúhá halluríyei teéne.

25 Áánéllíhyéhjáa nééme díbyeke:

—¿Óvi néhi ihdyu pámeere múúháj tsíménémúháábemájucó múúhá hallurí teene díbyeke muha medsíjívetsóne!

26 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsúúca íjchívyétsoobe Piráátó Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsíhcyútsóne dítyédívurjúco díbye íhvejtsóné dítyérjúco iwátyétyéhcu páwachékevu.

27 Áábekéhjáa díbyé já pañévú tsodáhómú íááhívétsoóbedívú pihcyaaavéhi.

28 Aaméhjáa díbyé wajyámúúné ityácóríjcóne uácó tújpájácoba nééné wajyámuvu.

29 Áhduréhjáa tsuhjíuuhónetu imyéénúné cháhíwavu íávojhácóóbeke éjejcállomé úméheívu. Áánemáhjáa díbyé líínevú ímíhmóúbáne íúúhívaténemáyé wáñejcóme:

—¿Nóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme: Áánu muurá jodíómú avyéjuúbe.

30 Áhduréhjáa díbyé hallúvú íúnityójcóne díbyedi íjcyai úméhéiyi íllaáyohíjcyámé íhñíwáutu.

31 Ehdúhjáa díbyedi íúúhívaténé níjcautu teeja wáyámúcoba díbyedítyú ityácóríúcúne páñétúeja íwajyámuvurjúco ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévurjúco.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

32 Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcuíwachékevu.

33 Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéómú íhgyurí ‘Niwáupááji’ nééiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

34 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé bíínojpácycó paapáwu néénetu íúménújpácycotu. Aanéhjáa ípíhjácúróne tsá díbye ádotúne.

³⁵ Áábekéhjáa tsúúca wátyétyehcúmé téwachékevu. Áánemáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé éhjáhjí dííbyé wajyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyéné tsaapíhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi illu néhdújuco: “Táwajyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé iñéhcójcatsíñe wátújcatsíime.” Ehdúhjáa muurá neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

³⁶ Aaméhjáa tétsihvúré diitye tsodáhómú iáhcúbáne téhmehíjcyá dííbyeke.

³⁷ Áábé nííwáú caamééhullétúhjáa téwachéketu picyóomé tsíeménetu icyáátunúné illu nééneé: “Áánu Jetsóó jodíómú avyéjuúbe.”

³⁸ Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímityúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvátú íjcyáwachékéécutu.

³⁹ Aanéhjáa dííbyeke úújejémé dííbyedi iúúhívaténe ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi.

⁴⁰ Áábekéhjáa néémeé:

—Ehdíívaabée eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíne u pájáávétsoíne. Áyu cána bo pájtyetétsaméí eene éwachékevu uke ditye wátyétyehcúnetu ímiááné diíbyéjuco Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchííjyu.

⁴¹ Téhduréhjáa idyé llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée ímiááné pátyetétsohíjcyaaabe. Árónáa tsáháhaca díbye píívyetétú iíye ipájtyetétsámeíne.

⁴² Aabe cána bo óví ímiááné mee íjraéémú avyéjuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíne pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyeéjteréjuco meíjcyaki.

⁴³ Muurá Píívyéébedívú cátsípáávehíjcyaaabe. Aabe cána bo óví dííbyeke pájtyetétso ímiááné díbye némeíhíjcyádú dííbyé Hajchi díbye íjcyáhajchííjyu.

⁴⁴ Áhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyehcúmútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjivéne

(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

⁴⁵ Téijyúhjáa cójípíinétú íjyunúné cuuvé tujkévevújuco.

⁴⁶ Áijyúhjáa Jetsóó ávyetá íhnáho wáníjcyámeííbyé néehíí:

—Eríj, Eríj, ¿rama tsabataáni? —Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

⁴⁷ Aanéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu díbye wáníjcyámeííne illéébóne néehíí:

—Éje, aadi Eríadi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpiúvudi.

⁴⁸ Áánéllíihyéhjáa tsaapi íícúí idsííneíñúne wájyámubádú nééne bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki.

⁴⁹ Árónáacáhjáa tsijtye néé dííbyeke:

—Óvíjyacóóne, dáácudííne. Bo óví Ería pájtyetétsová dííbyeke.

⁵⁰ Áánáacáhjáa tsííne ávyetá íhnáho iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

⁵¹ Áané tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájyámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjcuvávú wájíahnécú. Áhduréhjáa téijyu ííñuji vááúmeíñeri néwáyúcobáné wáhcabáhi.

⁵² Áhduréhjáa níjkyene wáhcábánetu cahcújtsó múnáape dsíjívehíjcyámé tsííne bóhiime íjchívyécunúhi.

⁵³ Aaméhjáa Jetsóó bóhííne boone Píívyéébe cóomí Jerotsaréevu péémeke mityame ájtyumíhi.

⁵⁴ Áánetúhjáa eene dííbyeke téhmehíjcyáne tsodáhómú íavyéjúúbemáyé ávyétá mityáne íllityé téijyu ííñuji vááúmeíñema tsíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhjáa néémeé:

—¡A ihdyúha ímíááne Píívyéébe Hajchi áánuú!

⁵⁵ Áijyúhjáa tsaate walléemú kémuélleturé íítehíjcyá dííbyeke ditye dsíjívetsóné dííbyemáa Gariréa ííñújitu tsáame dííbyeke íícúvehíjcyáme.

⁵⁶ Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsíiju Maaríaa, Tsebedéó hájchimútsíj tsíiju, éhdume.

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁵⁷ Ááne íijyúnúvúhjáa Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi íhtsútuube íjcyaaabe Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe péé Pirááto élleu.

⁵⁸ Aabéhjáa táúmeí dííbyeke dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Áánéllíhyéhjáa neebe ítsodáhómuke ditye íájcuki.

⁵⁹⁻⁶⁰ Aabéhjáa tééhoúvuke íbííjínúne cuuú béhéjuréhjáa íhllí nééwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhjáa nééwáyúcobávú téheju iwátájcoíñúne péjúcoóbe.

⁶¹ Ááne boonéhjáa tétsíyé téhejú úníuri Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaríama ácuúcunúhijcyáhi.

Jetsóó níjkye ditye téhmene

⁶² Ááne tsíjcyóójíhjáa teene pajtyété wañéhí lléevá tujkénujcoójí diitye llúúvájte avyéjútémá paritséomú péé Pirááto élleu.

⁶³ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallíújaúpe 3 coojívatu tsííne íbóhíííne nééneé.

⁶⁴ Áánéllí cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dííbyé níjkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmeétsó téhajchótá 3 coojívá dííbyé mamýémú pejco íllure íñáníjyene míamúnáake ‘tsúúca muurá Jetsóó éhnée ditye dsíjívétsoobe tsííne bohííí’ íñéeneri éhnííñevu meke íállíúúnútuki.

⁶⁵ Áánéllíhyéhjáa Piráátó néé diityéke:

—Aané wa ihdyu aatyé tsodáhómuma mepéene mécohpejtsó ámuha meímillédu.

⁶⁶ Ahdújucóhjáa ditye tsaatémá ipyéene teeu nééwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúne múha teene idyómájcótuki. Áánemáhjáa diitye tsodáhómuke téhmétsoíñúme.

28

Jetsóó dsíjíveebe tsííne bóhííne

(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyéévéjcoójí tsíjyú tsííne tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoójí cúúvéneturé Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaríama úújeté teene níjkyeé.

² Áánáacáhjáa ííñuji íhnáhó vááúmeí níjkyéji múnáajpi nítyéne tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájco nééwáyúcoba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámitsaráhcó éhne múúne chijchi rórihcyódu.

⁴ Áábedíhjáa diitye tsodáhómú ténikye téhmehíjcyarómé ávyetá ihnáhó iíllityéne íjcyáíñú múu dsíjívédu.

⁵ Aabéhjáa néé diityépí Maaríamúpíke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuhpí meúújévaróné Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcúneri dsíjívéebeke.

⁶ Árónáa tsáhájucó díbye níkyéhéjú pañe íjcyájúcootúne. Tsúúca tsiíñe bohíjúcoobe ípyée íñéhíjcyádújuco. Cáhawáa idyé méuujéwá íñe dityée dííbyeke pícyohéjú íévehéjuréjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane íícúí mepééne méuubállé dííbyé mamýémuke tsúúca díbye tsiíñe íbóhííne diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsíki. Ééneréne ihdyu ó imíllé ámuhpíke o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa íícúí dityépí dsínéríyé pééne múúha éllewu múúhakey iúúbálleki. Aamúpíhjáa iíllityéróne mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áámúpidívúhjáa Jetsóó íbóhówáávéne diityépíke dillóhi. Áánéllíihyéhjáa íícúí dííbyéj tuháácýuvu waamúpí dííbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áámúpíkehjáa neébe:

—Méíllityédíñe. Wa ihdyu íícúí mepééne méuúballété tsijtye tahñéjteke ditye ípyée Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsíki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpíhjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dííbyé níjkye téhmehíjcyámedítýú tsaate péé ímunáa coomívu. Aaméhjáa úúbálleté llúúvájte avyéjútéké muhdú tene pájtyene.

¹² Áané lliíñétúhjáa túkevétsojtémá iúcújcatsíñe pítyácójcatsímyé muhdú íñééíñe Jetsóópe bóhíjúcóóityúné íñéhíjcyáneri íñéétsámeítýuki.

¹³ Aaméhjáa mítyane diitye tsodáhómuke íáhdóne nééhií:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcóhjané muha mecúwaíñúné hallúrí ímamyémúré újcujé Jetsóó ítémeho.”

¹⁴ Aane néhi méiiñújí ávyéjuube iwáájácúne ámuhadívú cáyobáávatéhajchíí muha ámuhá hallúvú méihjýúvää díbye muhdú ámuhakey imyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllíi íllure íállíñe néhíjcyáné ímamyémúré Jetsóó ítémeho újcujéne. Aane muurá ícyoocápíi ehdu tsaate tamúnáa jodíómú úúbállehíjcyáhi.

Muhdú ditye wákímyéíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé

(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-mevaréjuco dííbyé mamýémú meíjcyame mepée Gariréa íiñújí caméhbaúvú múúhakeyé díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dííbyedívú meúújetémé méduurúvú dííbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhííne cáhcújtsótúrónáaaca.

¹⁸ Árónáacáa múúhakey neébe:

—Muurá Píívyéebe oke pícyóó páneere ííñujíi, níjkyejíi, íjcyáné avyéjuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óvíi ámuha pahúllevá íñújííne múnáadívú métsújaúccú táuwááboju. Aane cáhcujtsómeke tééné uubállé métsótsohíjcyaco Méécááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamyémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdyu ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye iíjcyaki. Aabe muurá ámúhamáyé ó íjcyáá paíjyuvaré ííñuji níjkévanévújuco. Áyu tehdújuco.

MÁÁCOÓ Mááco Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)

¹ Íllúu tujkéváné Píívyéébé Hajchi Jetsocríjtó mepájtyetéiñe méénúné uwááboju.

² Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóáádítýu íllúu:

Ó pícyoó díihde tsáápiikye díbye iúúbálle míamúnáake dítye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

³ Aane méllééboó ínéubará píívyétúné iínújiri íjcyaa keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímítýú ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube iáptyumívakí.”

Ehdúhjáa Itsaia íwaajácúháámitu caatúnú Jóáádítýu.

⁴ Ahdújucóhjáa díbye ínéubará píívyétúné iínújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake dítye ímítýúné íjcyahíjcyáné ííhvéjtsóne ímíánejcúveréjuco ííbúwááve díityé ímítýú iábájíívémeíki, áané uubállé dítye itsójtsótsámeíki.

⁵ Pahúllevátúhjáa Jodéa iínúji múnáadítýú píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúcunúki. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadítýú mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedítýúhjáa ímítýúné imyéénuhíjcyáné úúbállémeke tsótsohíjcyaa Joodáatu.

⁶ Aanéhjáa díibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñe wajyámúúnema íjcyáábéj píinétú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácyó ádohíjcyaa.

⁷ Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

—Muurá íjcyaa tsijpi táhboone úwáábóiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dííbyedívú o pííhívéítýúroóbe.

⁸ Muurá ámuhákye nújpácyori ó tsótsohíjcyáhi. Áánetu ihdyu díibye ámuhá pañévu pícyoó Píívyéébé Apíícho.

Jóáádivu Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)

⁹ Téijyúhjáa Jetsóó péé Gariréa iínújiri íjcyacóomí Natsaréetu díibye Jóáa éllévu Joodáatu dííbyeke díbye itsójtsoki.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca díbye tsójtsótsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apíícho níityé dííbyedívú íjuuúdu nééneé.

¹¹ Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píívyéébe nééhií:

—Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne
(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)

¹² Ehdúhjáa díbye tsójtsómeíñe boonétú Píívyéébé Apíícho dííbyeke tsajtyé ínéubá píívyétúné iínújivu.

¹³ Áhulléhjáa íjcyaa 40 coojíva apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné máváríjchóóbeke níjkyéji múnáa píáábohíjcyáhi.

Jetsóó úwáábótújkenúne
(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)

14-15 Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóááke ditye cuvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píívyéébé avyéjuvu muhdú meúcaáyéíñé úwááboobe nééhií:

—Tsúúca Píívyéébe íavyéjújete íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó ímityúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméí ímiánejcúvuréjuco mecápáyóóvéne mécahcújtsó íñe mepájtyetéíñe uwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)

16 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ámuhtsij, ookéréjuco méuráávyé. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó miamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávetsóíñe wákimyéivu.

18 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

19 Áámútsimáhjáa péébe éhniíñéwuúvú úújeté Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí ihmííne pañe íjtsínuuháñe pájáábohíjcyamútsidívu.

20 Áámútsikyéhjáa idyé díbye píúvánéllíi ihmííne pañe cááni Tsebedéoma ípiáábojte íjcyámedítýú peemútsí dííbyemáyéjuco.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Rc 4.31-37)

21 Éhdúmekéhjáa iújcúmema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyééévejcóójí pihcyáávéjá pañévú úwaabóhi.

22 Ááneríhjáa mítyane ullévenúme ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjúvájító díbye íhjúváneeri. Tsáháhjáa díbye íhjúvatú taúhbájú uwáábojte íhjúvahíjcyádu.

23-24 Áijyúhjáa tééjá pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévádíjcyó íllu dííbyeke:

—íJesro Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿íveekí múúhakyé ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhakyé ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

25 Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—íCúúvéhulléré díícyá! íDíjchivye áadí pañétu!

26 Ááneréjucóhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré íjchivyéne dííbyé pañétú ávyetá ihnáho dííbyeke íáméjcatsíchónema.

27 Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íllityéne nééhií:

—¿Múhdutúami aabye ehdu meénuj? Ávyetáha ímiááne tsíhdyure dííbyé uwááboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchívyé díbye néénetu.

28 Ehdúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere Gariréa iíñújiri.

Tsimóo Péédoró báábeke Jetsóó bóhütsóne
(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

29 Átsihdyúhjáa pihcyáávéjá pañétú péeme tsaméhjí Jacóóboo, Jóááa, íjcyame Tsimóoma Aderéemútsi jávu.

³⁰ Áijyúhjáa Tsimóó baabe áíivyeri chémené úúballémé Jetsóoke.

³¹ Áánélliihyéhjáa díille éllevu ipyééne íhyójt̃itu dibye íjyócujcárolle tsúúca ibóhííne diityéké mājchotsóhi.

Mityámeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

³² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé dííbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhjima tsíñéhjiri chéméméhjike dibye ibóhíitsoki.

³³⁻³⁴ Mityaméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáamedítýú páhduváré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhíitsohíjcyáabe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáabe. Aaméhjáa diitye naavémú muubá dibye íjcyane nééíyónáa tsá dibye diityéké íhvéjtsotú ditye íhhyúvaki. Waajácúméhjáa dííbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllevaré Gariréa iiñúji pañe

(Rc 4.42-44)

³⁵ Áané tsitsíívenúhjáa pejcójuco técoomítýú dibye péene tsátsihvu Píivyéébema íhhyúvaki.

³⁶ Áábekéhjáa Tsimóó íñahbéjtema néhcotéhi.

³⁷ Aaméhjáa íajtyúmíibeke néehíi:

—Míamúnáa uke néhcohíjcyáhi.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa metsu éhcóómijívú mepéé técoomíji múnáake idyé o úwááboki. Muuráhjáa ímichi téénéllii o tsááhíi.

³⁹ Aabéhjáa pihcyáávejáané pañévú pahúllevá múnáa Gariréa iiñújiri íjcyámeke úwáábohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáágóobére.

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

⁴⁰ Áábé lliiñévúhjáa íjpi chájááveebe imímóúúveténe néé dííbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

⁴¹ Áánélliihyéhjáa dííbyeke idyócáraúcunúne dííbyedi ídádáatsóvéne neebe:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

⁴² Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca bóhíibe.

⁴³ Áábekéhjáa neebe:

—Dúúballedí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhííne.

⁴⁴ Tsapéhduré llúúváabe éllevu péene dííbyedívú dúhjétsámeítýeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu íñe u imíjpyeténé hallúvú Píivyéébeke tsíeméneri ú íícúvéé téénetu míamúnáa iwáájacu tsúúca u bóhíjucóóne.

⁴⁵ Ehdúhjáa dibye bóíjcyúrónáa pámeekéré juuváyí ipájtyedúmeke úúbáleebe muhdú ibóhííne. Aaméhjáa mityane Jetsóodívú pihcyáávehíjcyánéllii tsáhájucó dibye píivyetétú múhdutú cóomí pañévú iúcaávéiyóne. Áánélliihyéhjáa pehíjcyáabe imíchi ditye íjcyátútsihjíríye. Áróné pañéhjáa pahúllevátú dííbyedívú pihcyáávehíjcyáme.

2

Íjpi vááúmeítýúúbeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

¹ Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé ijcyátsihdyu tsiíñe óómiibye Capenaóovu. Áané uubálléhjáa idyé íicúíwuúré tsúúca waajácúme técoomí múnáa.

² Aaméhjáa dííbyedívú pílcyaaavémé díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboóbe.

³ Áanáacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vááúmeityúúbeke dííbye éllevu.

⁴ Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú iúújetétsóné mítyane miamúnáa íjcyánéllíhye. Áanéllíhyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíi tujkévetu idyóhejúróné botsíi dííbyeke niityétsóme.

⁵ Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóo dííbyeke:

—Llíhij, tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú ó ábájíwéjucóóhií.

⁶⁻⁷ Ehdúhjáa díbye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjyúvá Píivyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejívari? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe piivyeté miamúnáadítýú ímítyú iwáágoóné diityédí ídáátsóvéne.

⁸ Ehdúhjáa Jetsóodítýú ditye néjcatsíñe iwáájácúne neebe diityéke:

—¿íveekí ímityúné óhdityu ámuha méíjtsámeíhi?

⁹ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá ó piivyeté miamúnáadi o ídáátsóvéne diityé imítyuháñe diityémá o ímíbajchóne. Áanéllíi ó piivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure ó piivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dííhbotámá dipye dihjyávu.”

¹⁰ Ahdícyane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Miamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muhdú o méénune.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke: Llíhij, dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

¹² Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóo néénemáyé tsúúca ímíjpyeténe ííhbotámá péjúcoobe pámeere íténááca. Ááneríhjáa mítyane iúllévenúne Píivyéébeke idyúúrúvane néémeé:

—Ávyeta tsá mújyú ehdíivane maájtyúmitúne.

Revíkye Jetsóo újcune

(Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)

¹³ Áané boonétúhjáa tsiíñe Jetsóo péé únéú úniúvú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dííbyedívú pílcyaaávemeke úwááboóbe.

¹⁴ Átsihdyúhjáa péébe úújeté Apéó hajchi Revíi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbedívu. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóhjáa díbye pééne dííbyemáyéjuco.

¹⁵ Áábe jávúhjáa Jetsóo téijyu majchó ímamyémuma. Áámemáhjáa téhdure tsijtye majchó téenere ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáa. Áhduréhjáa íjcyámé tsijtye ímityúme diityéma. Mítyaméhjáa dííbyema pehíjcyáhi.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye diityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtémá paritséomú néé dííbyé mamýémuke:

—¿Aca íveekí eene ámuhá uwááboobe majchó aatye ímityúméhjima?

¹⁷ Aanéhjáa Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu cheméméhjikéré tááboóbe. Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáa diityéké o ímíbaávyétso Píivyéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóo néé paritséomuke.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)

¹⁸ Tsáijyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáá mamyémuma diitye paritséómú mamyémú Píívyéébema íhhyúva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhjáa Jetsóo éllevu ipyééne tsaate dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí dímamýémú majcho áwátúnáa Jóáá mamyémuma paritséómú mamyémú tsáijyu áwahíjcyáhi?

¹⁹ Áánélliihyéhjáa diityéké neébe:

—¿Aca tsaapi táábáváné wañéhjivu tsáame ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá íjcyánáa tsá ditye áwáityuró majcho. Ehdú nééne támamyémú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyané hajchóta.

²⁰ Muurá ihdyu íjcyáíñé diityédítýú o pééíñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí tsáijyu awámye.

²¹ Tsá muurá tene ímityú tsúú cáaja wájjamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhnííñevu íllure táváajcároba.

²² Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíínojpácyó mepícyoone tsúú cáau mííhéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúú cáau. Áijyu wágóoovéné tsanéécújuco bíínojpácyoma cahpáyú. Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdú nééne tsá tene ímityú íhdééne uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóo nééhií.

Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyémú méénune
(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

²³ Aabéhjáa tsáijyu ímamýémuma pajtyé úmihéj piínétú wáyeéévejcóójí. Áijyúhjáa ímamýémú bajtsóháñetu ujcú imájchoki.

²⁴ Áánélliihyéhjáa paritséómú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí aatye dímamýémú meenú íjcyooji wáyeéévejcóójí meméénúityuróne?

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabííúvú téeméné méénune Píívyéébé waajácuháámitu cáátuváne?

²⁶ Muuráhjáa Abiatáa llúúvájte avyéjuube íjcyáijyu duurúvájá pañévú iú cáávéne imájchóityuróne Píívyéébé íicúvé pááa tééjá pañévú pícyámelhijcyané majchómé apáámyéree llúúvájte máchohíjcyáne.

²⁷ Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyeéévejcóójí íjcyá míamúnáa ímí téjcooji íjcyaki.

²⁸ Áánéllii Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcooji.

3

Tsáápi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)

¹ Átsihdyúhjáa Jetsóo ímamýémuma tsiiñe úcaavé pihcyáávéjá pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi néébeé.

² Aanéhjáa téijyu wáyeéévejcóójí íjcyanéllii tsaate dííbyedívúré íítehíjcyá ‘áádíkye éhne ímíjpyetétsóííbye’ íñééne téénej tééveri dííbyedívú íñéétsóroki.

³ Áánáacáhjáa dííbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

⁴ Ahdújucóhjáa díbye pééneé. Áábedítýúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúhaj, ¿a tehdújuco tsaatéké mepíáábóiyóné íjcyooji wáyeéévejcóójí, mityá tsáhaáj? ¿A mépájtyetétsoiyá tsaate dsijíveri íjcyámeke téjcooji íjcyaróne, mityá méihvéjtsóiyá ditye idsíjive wáyeéévejcóójí íjcyánéllíhíhej?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá ditye áñújcutúne.

⁵ Aanéhjáa dííbyeke tsaríwu pajtyeráhi. Áronáacáhjáa idyé ídátsó íjtsúcunúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe diibye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyójtsíí.

Ahdújucóhjáa díbye cújúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ííténe tétsihdyu péeme Heróóde hájkímuma pítyácójcatsí muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

Mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaavéne

⁷ Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú úniúvu. Áábekéhjáa mítiane míamúnaa úraavyé Gariréa íiñúji múnaa.

⁸ Aabéhjáa méénuráítyúronéhjí mítiane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánéllíhyéhjáa mítiane tsáácunú pahúllevátú Jodéa íiñújituu, tééné íiñújiri íjcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméa íiñújituu, Joodáa tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, íjcyané íiñújícútuu, íjcyane dííbyeke íájtyúmiki.

⁹ Ehdúhjáa mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaavéjucóónéllí neebe ímamyémuke ditye mīne ímímbájcho témí pañévú iúcaáveki.

¹⁰ Mítianéhjáa díbye chéméméhjike bóhíitsohíjcyánéllí ávyetaréjuco ditye dííbyedívú pihcyaávehíjcyáne. Aaméhjáa ímíllehíjcyá dííbyeke idyómajcóné íbóhíiki.

¹¹ Áijyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyame dííbyé lliñévú mímóúúvémé pañétú kéévánécoba néémeé:

—¡Uu muurá Píívyéébé Hajchi!

¹² Áánéllíhyéhjáa díityéké neebe ditye tsiiñe tehdu ííhíjyúvátuki.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)

¹³ Átsihdyúhjáa peebe caméhbaúvú íjtsúcunúdúmema.

¹⁴ Áamedítyúhjáa meménuube 12-meváké dííbyé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁵ Áamekéhjáa ájcuube ííhnáhootu ditye chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

¹⁶⁻¹⁹ Aaméhjáa ílluúme: dííbyéhjáa Jetsóó Tsimóoke Péedoródívú méménuúbee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámútsikyéhjáa dííbyere chíjchí hájchimútsídívú méménúútsii, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananíjtámúejpi Tsimóoo, dííbyéhjáa Jetsóodívú méénútsóibye Jóóda Íjcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate nééneé

(Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Áámemáhjáa Jetsóó tsúúca oomí ípyée íícyahíjcyajávu. Áánáacáhjáa tsúúca mítiane míamúnaa pihcyaavé tétsihvu. Áamedítyéjucóhjáa túhuuvémé tsá ímájchóíyónéhjí éllevu íjcyatúne.

²¹ Aanéhjáa iwáájácúne dííbye hájkímú tsáa dííbyeke tétsihdyu itsájtýéroki. Íjtsúcunúméhjáa díbye méívaténe.

²² Téhduréhjáa mítyame tétsihyi taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsááme néé dííbyedítu:

—Áádí pañe mía naavémú avyéjuube Betsebóo. Téénéllii muurá eene díbye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohíjcyáabe.

²³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó diityéké néehí:

—¿Aca múhdutú díbye Naavéné iiye waagóoméiyáhi?

²⁴ Muurá tsané avyéjupte tsajíjtóré íjtsámeityúmé páhduváre idyáíívéjcatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

²⁵ Áhdure tsája múnáa tsajíjtóré íjtsámeityúmé páhduváre idyáíívéjcatsíhajchíí ílluréjuco ihjyátú wáchájánújcatsííne.

²⁶ Ahdu íivane muurá Naavéné ihyájkímukéré iwáágóoca íllure pírujtsóiyá diityéjúcooíyó íavyéjúepte íjcyáíyómeke. Tehdu imyéénuca íllure íavyéjú újovéjtsóíyoóbe.

²⁷ Tsá muurá tsaapi íhtsútúúbé tsíeméné dííbyé já pañétú múha tsajtyéítyuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé dííbyé tsíeméne. Áronáa tsáháubá muurá díbye ihñe múhdivú íhvéjtsóítyuróne. Ahdu íivane tsá Naavéné oke píáábóítyuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

²⁸ Ímiááneturé ámuhakye o néé panévare ímityúné miamúnáa méénuhíjcyáronéhí Píívyéébe abájííveííne diityedí ídáátsóvéenema. Áhdure ímityúné óhdityu dítye ihjyúvahíjcyáronéhí abájíívéííbye.

²⁹ Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvahíjcyámedi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne. Aane tsá múijyú diityémá ímíbaávyéityúne.

³⁰ Ehdúhjáa diityéké neebe dííbyé pañe naavéné íjcyane dítye néénéllííhye.

*Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)*

³¹ Áánáacáhjáa tétsihvu tsíju dííbyé nahbémuma wajtsí áachí éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké néé dítye dííbyeke íñéé díbye iúújéva diityéke.

³² Áhdújucohjáa tsaate dííbyé úníuri íjcyame nééne dííbyeke:

—Díítsíju díínahbémuma ukévá néhcome éhtsíhyi áachi.

³³ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé tátsííjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

³⁴ Ehdúhjáa íñéene úníuri ájúcatyémeke íííéne neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbému táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

³⁵ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbému, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóó diityéké néehí.

4

*Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju
(Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)*

¹ Aabéhjáa tsiíne únéú úníuvú úwáábóóbedívú idyé mítyane miamúnáa píhcyáávénéllii mííne pañévú iúcaávéne téémí pañéturéjuco díbye úwaabóné diityéke.

²⁻³ Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjitu úwááboobe néehí:

—Ámuúhaj, cáhawáá melleebúcunuj:

Tsaapíhjyáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsoobe íllure wávárajcóhi.

⁴ Aanéhjáa dibye wáwarájconetu tsáuhji juuváj pñnévú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjihjáa dojcó néwayúúné raahóvú iínú imíchi íjcyátútsihvu. Áuhjihjáa ícúíwuúré iíné tétsii iínú mityane íjcyátúnélliíhye.

⁶ Áróhiibájihjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjé íjcyánélliíhye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa dojcó tsuhjé pañévu. Áané hallúvúhjáa teene tsuhji wááménéneri ííñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó néévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó tsátsii imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa tsáimíyé píívyene imíwu neeváhi. Tsáhiibájihjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibáji kémú neeváhi. Áané tsihíibájihjáa éhnííñevu mityane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone iúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óví lléébone icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhujtsóne

(Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

¹⁰ Aanéhjáa bóónétu iíye íjcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii íjcyame dilló muhdú nééiyóné teene tsaapi bájtsónetu dibye úwaabóne.

¹¹ Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhadívú Píívyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájácu muhdú dííbyé avyéjé íjcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsótúmedívú tene íbóhówáávétuki.

¹² Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmitúmeúvúdu. Áámé imítyuháñé muurá tsá ímíáávyéityúne. Ehdu néénéllií ó úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne

(Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)

¹³ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájácutú tsaapi bájtsónetu o úwaabóné iíná nééiyóné? ¿Aca múhdutúrá ámuha méwaajácuú tsiíñe téhdure nénééhjitu ámuhakye o úwaabóne?

¹⁴ Muurá eene tsaapíhjáa tríígoúúhá wáwarájcódú nééne íñe tsaapi ímíáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

¹⁵ Aane tsaate ímí lléébójúcoóróméke Naavéné téénetu mútátsohíjcyáhi. Aane muurá nééiyóné eene juuváj pñnévúhjáa dójcoúhji coomímú méhdojéne.

¹⁶⁻¹⁷ Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduvaré nééne mávaríjchojúúné íjcyanéhji íáábucújúcóótúnetu ílluréjucó teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhji imíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdu muurá patyéhijcyané ímí cáhcújtsótúmema.

¹⁸⁻¹⁹ Áánetu ímíá uwááboju tsúúca ímí llééborómé mityane íji avyéjuríyé itsúúráméíñéllií ílluréjucó ténejcu ábájiívehíjcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tsuhjé pañévúhjáa dójcoúhji ííñeróné íllure dúhcúvaténé néévájúcootúne.

²⁰ Áánetu ihdyu ijcyámé tsaate téené uwááboju illéébone cáhcujtsómé ímí tehdujucó úráávyehíjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhji ííñedu. Áámedítyú muurá ijcyámé tsaate eenéhjáa uhjénéré nééváhiibájidú néémeé. Áánetu ijcyámé tsijtye eenéhjáa kéémú nééváhiibájidú néémeé. Áánetu ijcyámé tsaate eenéhjáa ávyetá mityané nééváhiibájidú nééme ímíáánéjucó ímíáájú icyáhcujtsóné ímí úráávyehíjcyáme. Ehdúhjáa Jetsóó néé diityéke.

Peetétú ijcyáné uwááboju
(Rc 8.16-18)

²¹ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—¿A múúne peete mepéététsóne mepicyóó tsíeméné lliíñévu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepéététsóne cáámevu mepicyóó tene iájchúcunúki.

²² Ehdu néene muurá Píívyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meícyahíjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméííhi.

²³ Aane ihdyu óví lléébome icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

²⁴ Téhduréhjáa tsiiñe neebe:

—Ímíñeúvú tsáma méíjtsoco íñe ímíá uwááboju tsúúca ámuha mewáájacújóóne. Muurá teene ámuha mewáájacújóócooromé múhdurá medáíívémeíhachíí Píívyéébe tsáhájuco ámúhadi íícúvéityúne. Áánetu tsúúca iwáájacúné ímí úráávyémeke éhniíñevu waajácútsóííbye.

²⁵ Muurá ímíáájú ímíllémedívú bóhówajtsóííbye éhniíñevu ditye ímíñeúvú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Ááne tsáijyu múu áyánévu ditye wáájacuróné dojtúcúíbye diityédítyu.

Tríigo bájtsómeíñetu ijcyáné uwááboju

²⁶ Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó trígoúúhá íwajcyóha.

²⁷ Aane íbúwají díbye íjcyánaa keemévehíjcyá pajcóójivaré díbye wáájacútúné hallúri.

²⁸ Ehdu muurá ííñújiri ímí bajtsóháñe píívyene ikyéémévéne tsúúca wajco íñéevá ípívyéevéíñéjuco. Aane tsúúca neeváhi.

²⁹ Aane kéémécoca ílluréjuco áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyeíñe Píívyéébé avyéjuejtéma. Muurá diityéké díbye újcúíñe éevé úújetécoca újcúíbye diityéke.

Mojtaátsá neeváúwúutu ijcyáné uwááboju
(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)

³⁰ Téhduréhjáa tsiiñe neebe Jetsóó diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiiñe ámúhakye ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

³¹ Muurá dííbyé avyéjú éhne múúne ‘mojtaátsa’ némeíñe uméhé neeváú kémúútúróúwu mebájtso mityáhécoba kéémévédú. Muurá pahévá neváúúné lliíñévúré tééhé neeváú ávyetá ayáúwu.

³² Áróúwu muurá mebájtso ííñene keemévé mityáhécoba pahévare ba-jtsóhééné ehniíñevu. Ááhé wájcáváné hallúvú muurá wahpéjté píhtobáhi. Áhdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Jetsóó úúwaabóné tsíeménéhjitu úúballéne
(Mt 13.34-35)

³³ Ehdúhjáa Jetsóó miamúnáake úúwaabóné tsíeménéhjitu úúbállehíjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

³⁴ Tsáháhjáa díbye pevénéré úwáábohíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímíñeúvú waajácútsóhíjcyaaabe íiná tene nééiyóne.

Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)

³⁵ Ááné íjyúnúvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnéjcúeúvú mepéékií.

³⁶ Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye íjcyánáa ditye pééne tsíñejcúeúvú mííneri. Áamemájucóhjáa idyé tsaate ihmíneneri pééneé.

³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa pííneéuri íjcyánáa ávyetá ihnáhó kíjyébári mítyane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé mííne pañévu. Aanéhjáa ipamáávéíyóneri íllityéne diitye ímamyémú idyéjuri cúwahíjcyáábeke iákyéjtsóne nééhíi:

—¿Ávyéjuúbej, tsúúca mémájcánuúhi! ¿A tsá íñe meke u pájtyetétsóityúne?

³⁹ Áánéllihyéhjáa iákyéne úhbaabe kíjyébama nohji íjcyane. Neebéhjapéé:

—¿Íjyévéne, dihvéte!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Íveeki ayájú ihnáhorá ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne.

⁴¹ Ehdúhjáa diityéké díbye néérónáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

5

*Tsáapí pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)*

¹ Aaméhjáa tsúúca úújeté tsíñejcúeúvú Gadáará íiñújivu.

² Aanéhjáa ditye cátsúúvénemáyé Jetsóo íjchívyéhi. Áábe éllévúhjáa tsaapi níjkyénéj píine ícyahíjcyaaabe tsáá ípañe naavéné íjcyáabe.

³ Aabéhjáa ávyéta tsíjpá néébeke tsá múha píívyetétú íékeevéne. Úwááñehíhjáa íjcyároneri tsá múha dííbyeke chíjchúítyuróne.

⁴ Tsáijyúhjáa tsúúca dííbyeke chíjchújúcohíjcyarómé íjtyúháácýuma íhyójtsicu. Áronéhjáa távúdócohíjcyáabe. Tsáháhjáa múha dííbyeke muhdú méénúítyuróne.

⁵ Aabéhjáa cójíchajchótá pécohajchótá íhjúcunúúbéré pehíjcyá níjkyénéj píine. Áané tsáijyúhjáa caméwájúneri pehíjcyaaabe néwayúúnetu wápújúhcámeíbyére.

⁶ Aabéhjáa tsíhyullétúré Jetsóoke iájtyúmííbe éllévu dsííneríyé ipyééne mímóúúveté dííbyé líiñévu.

⁷ Áánemáhjáa kéévánécoba neebe dííbyeke:

—¿Íiná óhdityu ú imíllé íhtsútuube Píívyéébé Hajchi Jetsóo u íjcyáabe? Uke Píívyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

⁸ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú néé Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivyé áadí pañétu’ néénéllíihye.

⁹ Áábekéhjáa Jetsóo nééhíi:

—¿Aca muubá dimyéme? Áánéllihyéhjáa neébe:

Tamyémé Píváánéjpi mítyame muha meíjcyánéllíihye.

¹⁰ Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye diityéké iwáágóótu tsíhyullévú tééné íiñújitu.

¹¹ Áihjúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

¹² Áánéllihyéhjáa dííbyeke néémeé:

—Múúhakye ihdyu wallo aatye méénímú pañévuréjuco.

¹³ Ahdújucóhjáa díbye wállóónéllíi dííbyé pañétú íjchívyéne méénímú pañévuréjuco ditye újcámeíñe. Aaméhjáa ditye méívatétsómé 2,000-meváubáhjáa íjcyame caméwájutu únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

14 Ááneríhjáa diityé tehmejté iíllityéne íícúí tétsíi múnáake úúballéhi. Áánélliihyéhjáa téhullévú péécunúme íáptyúmi muhdú tene pájtyene.

15 Aaméhjáa úújeté diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe tsúúca íwajyámúúnema íjcyaaabe pevétshíjdurējuco ácuúcunúúbedívu. Ááneríhjáa íllityéme.

16 Aanéhjáa tétsihi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

17 Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllii néeme Jetsóoke dibye téené iíñújtu ipyéé tsiéllévuréjuco.

18 Áánélliihyéhjáa Jetsóo ipyéé mííne pañévú úcáávéebeke diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe néé dííbyemáyējuco ipyéékií.

19 Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsá u pééityú óomaá. Díhyájkímú pañévúré péene duubállé diityéké muhdú Píívyéébe úhdi ídáátsóvéne uke ímíjpyetétsóne.

20 Ahdújucóhjáa dibye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóo dííbyeke bóhiítsóné Decááporí iíñújiri íjcyácoomíji múnáake. Ááneríhjáa ávyetaré ullévenúme.

Tsaatépike Jetsóo bóhiítsóne

(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)

21 Aanéhjáa Jetsóo ímamyémuma bíwánejcúvúré úújeténáa idyé tsúúca míamúnáa píhcyaaavé dííbyedívú únéú úniúvu.

22 Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí píhcyáávéjé avyéjuube íjcyaaabe.

23 Aabéhjáa dííbyé lliíñévú ícyánoovévane néehíi:

—Ájyúwa ávyeta dsíjiveríjyuco íjcyánéllii uke o néé u dócárájcoté dille óoma íbóhiíki.

24 Ahdújucóhjáa Jetsóo dííbyema péébeke mítyane míamúnáa úraavyé ávyeta rááutúne.

25 Áámé pañéhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke ichémé tujpácýó íhvetépítyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

26 Aalléhjáa bañúháñe taabójtédívú ityáábótsámeíñe áhdohíjcyá ihñénehjívú 'píruhíjyújuco'. Ároné pañéhjáa íllure ávyetéle.

27 Aalléhjáa muubá Jetsóo íjcyane íwáájácúne míamúnáa raahótú dííbye éllévu ipyééne dííbyé wajyámú dómajcó 'muurá dííbyé wajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhiíhi' íñéénema.

28 Ehdúhjáa íjtsámeíñe dómájcolle dííbyé wajyámu.

29 Áánetúhjáa ímíáané tsúúca bóhiílle tsaímiyējuco lííñémuúcunúmeíñe.

30 Aanéhjáa Jetsóo waajácú tsaate bóhiíne dííbyé wajyámú idyómájcóneri. Áánélliihyéhjáa iyévóóvéne néébe diityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médómajcóhi?

31 Áánélliihyéhjáa ímamyémú néehíi:

—¿Aca muhdú míamúnáa wahdyuré néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

32 Ehdúhjáa dítye néérónáa pahúlleva íítebe íáptyúmi caatyé dííbyeke dómajcóne.

33 Áánélliihyéhjáa eenée dííbyeke dómájcolle iíllityéneri úúvécunúlléré dííbyé lííñévú ímímóúúveténe úúballé dííbyé wajyámú idyómajcóne.

34 Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca ú bóhiíhií. Ahdícyane wa dípye tsaímiyējucoj.

³⁵ Ehdúhjáa Jetsóó dílleke néénáa tsaate pihcyáávějá avyējuube Jáiró jatú tsáame úúballévá dílbyeke ídsíwu dsíjívécóóne. Nééméhjáa dílbyeke:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane ínéllihyécó ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

³⁶ Ehdúhjáa ditye néeneri íícúvétuube Jetsóó néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Píívyéébeke kére cahcújtso.

³⁷ Ehdúhjáa íñééne tsá díbye ímíletú pámeere dílbyema pééneé. Apáámyéréhjáa péé dílbyema Péédooroo, Jacóóboo, dílbyé nahbe Jóáaá, éhdume.

³⁸ Aaméhjáa pééme úújeté mityane míamúnaa tééj páñe táhíjcyámedívu.

³⁹ Áamekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿Ííneríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsíjívétúne. Muurá íllure cúwalle.

⁴⁰ Ehdúhjáa díbye néeneri íllure goocóme. Áamekéhjáa tééj páñétú íjchívyétsóne íyējuco díbye úcaavéné dílléwúúwúj caanímutsi, diitye 3-meva ímamyémuu, íjcyámema.

⁴¹ Aanéhjáa dílléwúúwúvuke íhyójtstu íekéévéne neébe:

—Taríta cómi, ‘Wáhaj, dájkyeé’ nééiyóne.

⁴² Ehdúhjáa díbye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú íbóhííne tsúúca úllege 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré ullévenúhi.

⁴³ Áamekéhjáa Jetsóó bóijcyú muucá ditye teene íúúbállétuki. Átsihdyúhjáa neebe ditye ímájchótso dílleke.

6

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne (Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)

¹ Átsihdyúhjáa ímamyémuma óómiibye ípyé ipíívyéné ííñújivu.

² Aabéhjáa wáyeeévejcóójí pihcyáávějá pañévú úwaabóné mityame illéébóneri dílbyedi íúllévenúne néehíi:

—¿Íátúami aabye ehdíívaíñe panévare wáájacúnej? ¿Aca múhdutú píivyéteebe méénuráityúronéhj ímyéénune?

³ Áánerá úmehewáané wákimyéi múnáajpi diibye Maaríá hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóódaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú íjcyá íchihyí méjpiíne. Ehdúhjáa dílbyedítyú íñééne tsá ditye ávyejúúllétú dílbyeke.

⁴ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhdyújuco tsáma Píívyéébe íhjú uuballe múnáajpi íjcyaróóbeke dílbyé ííñúji múnáa íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

⁵ Ehdúhjáa tétsíi múnáa dílbyeke cáhcújtsótúnélli tsá díbye tétsihvu mityane méénuráityúronéhj méénutúne. Apááñéréhjáa chéméméhjike idyócárájcóneri bóhíitsohíjcyáabe.

⁶ Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye dílbyeke cáhcújtsótúneri. Áánéllihyéhjáa técoomí úníuri íjcyájáhji múnáakéréjuco díbye úwááboobéré péhíjcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne (Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

⁷ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo mítyétsícyutsáké pahúllevávu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe ítsíjpá dílbye mémeri tsaaté páñe naavémú íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

8-9 Áámekéhjáa neebe ditye itsájtyétu ícyahpáyuu, imájchoo, ɪdsíɪdsí, íjcyane. Apááñéréhjáa neebe ditye ipyéé íhyallúejáhjí íwajyámúnee, íjtyúhápaajínee, ícyuujúii, íjcyánema.

10 Áámekéhjáa neébe:

—Tsátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjariyé méíjcyaco tsiéllevu ámuha mepéétúné hajchóta.

11 Aane tsátsíi múnaa ámuhá uwáábó cátuhtsóhajchíi múu ámuháj tuhááñeri íjcyáne ííñú píchóújcámei diityédívu, ‘tsá múuhá hallúri tene íjcyatú ámuhákye muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóne’ nééiyóne. Ááne múu péé tsiéllevúréjuco. Muurá múhdumé ámuhá uwáábó cátuhtsóme ávyétá íhnáho ícúbáhráméii muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne ímíbájhómeícyooca éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnaa ícúbáhráméíñe ehniíñevu.

12 Ehdúhjáa ímamyémuke téíbúwájtsoobe uwáábovu iwállóómeke. Aaméhjáa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné íicyahíjcyáne íihvéjtsóne íjtsaméi icyápáyóóve ímiánejcúvuréjuco.

13 Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméjhikéhjáa dúúrúbájpácyori íhñíwaúúné ditye pípájhóneri bóhihíjcyáme.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa dsíjívéné (Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)

14 Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané uubállé ávyéjuube Heróódé iwáájácúne nééhií:

—Tsojtsó múnáajpi Jóaa éhnée dsíjíveebéubá tsiíñe bohííhií. Muurá téénéllii píivyéteebe méénúraítyúronéhjí imyéénune.

15 Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpí éíjyuúvú ícyahíjcyáabe.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éíjyuúvú ícyahíjcyáméepi.

16 Ehdúhjáa ditye néénéllii tsiíñe Heróódé nééhií:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyéjuco tsojtsó múnáajpi Jóaa éhnée íhñíwaúvú o kípíyuúcutsoobéha tsiíñe bóhiíbe.

17-18 Diibyéhjáa muurá Heróódé táábavá ítyónúllekére íñahbe Perípé taaba Herodíake. Aanéhjáa ímityúné íjcyane Jóááuvu dííbyeke néhíjcyané hallútú cuvéhoojánútsoobe úwáñehííñeri íchíjchútsóóbedívu.

19 Téhduréhjáa diille Herodía dííbyeúvuke téené hallútú íñéhnílléne imíllé ɪdsíjívetsóne.

20 Áronáacáhjáa tsá dille píívyetétú muhdú dííbyeke ɪdsíjívetsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píívyéébeéjpí díbye íjcyáneri ííllityéne díílleke téhmehíjcyánéllíhye. Áánéllíhyéhjáa díbyeúvú íhjúvanéhjí tsáríyóné pañe lleebúacunúhíjcyáabe.

21 Áronáacáhjáa diille Herodía tsúúca dííbyedívu líihyánútsoóhi. Diibyéhjáa Heróódé ítsíimávajcóójí úújeténé wáñehjínúhi. Ááne éllévúhjáa píhjúcuube ípiáábojtee, ítsodáhómú avyéjutee, Gariréa ííñújí íhtsútujtee, éhdúmeke.

²² Ááméj p̄nénúhjáa díllé ajoyúwá bádsíjcaja wáhtsine imíwu ijsúcunúúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa dílbyeke náhbénúné avyējute imí ijsúcunúhi. Áánéllihyéhjáa dílleke neébe:

—Iná u imilléné oke táuméi ávyeta ímiááné állityuube uke o ájcuki.

²³ Ehdúhjáa Heróóde néé dílleke ímiááneturé iná dille táúmeíñevu iájcuiñe. Neebéhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahdúnéécú dílleke iájcuiñe teene dille táúmeíhachííjyu.

²⁴ Áánéllihyéhjáa tsííju éllevu ipyééne neetélle:

—¿Aca Wa iná íñe ó táúmeíyáhi?

Áánéllihyéhjáa neelle dílleke:

—Táuméi tsojtsó múnáajpi Jóáá níwau ikípíyuúcuúvú uke dibye iájcuki.

²⁵ Ahdújucóhjáa dille dílbye éllevu ipyééne néetene:

—Ó imillé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáá níwaúvu.

²⁶ Ehdúhjáa dille nééne dílbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dílbyeke náhbénúné avyējute lléébónáa dílleke iállityúné inéénéllii tsá dibye 'tsáhaá' néétune.

²⁷ Áánéllihyéhjáa íicúi itsodáhómudítýú tsáápiikye wálloobe cúvéhóójá pañe íjcyáábeke íhñíwau ikípíyuúcuúne dibye itsívaki.

²⁸ Ahdújucóhjáa dibye ipyééne ikípíyuúcuúne bohtájiri itsívaúvú ájcuváné dílleke. Aaúhjáa tsajtyéllé tsííju éllevu.

²⁹ Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóááuvu dsíjivéhi. Áané uubálléhjáa imamyémú illéébóne újcujé dílbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

³⁰ Áánaacáhjáa Jetsóó mamýémú úwááboméré ipyéhíjcyátsihdyu tsúúca óómimye tsiiñe pihcyaaavé dílbyedívu. Aaméhjáa úúballé dílbyeke páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéhi.

³¹ Áamekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepée mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe imamyémuke 'rááho néétune' míamúnaa tsaate péenetu tsíjtyeréjuco dílbyedívú pihcyáávehíjcyánéllihye. Áamedíyéhjáa íjcyame tsá imájchóíyónéhji éllevu íjcyatúne.

³² Áánéllihyéhjáa pééme mííneri múha íjcyátútsíí tujkévetu.

³³ Árómekéhjáa mítyame ájtyumí kiávú ditye pééneé. Áhullévújucóhjáa íicúi ditye pacóómiváturé péécunúné íjchityu. Aaméhjáa diityé íhdéré úújeté kiávú ditye pétsihvu.

³⁴ Aaméhjáa tétsihyíjyuco íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áamedíhjáa ídáátsóvebe éhne múúne ítyehméébema íjcyatúme obééjámú íjcyadu ídátsó diityéké ííténéllihye. Áamekéhjáa imyéénuhíjcyádú úwaabójucoobe mítyane panéváturé.

³⁵ Aanéhjáa cúvéhréjuco néénéllii imamyémú néé dílbyeke:

—Muhdú cúvéhréjuco teene íchii múubará íjcyátútsihyi meíjcyánáaaca.

³⁶ Ílluréjuco wallo aatyéké íchííj pihíí íjcyájáhji múnáadítýú tsíeménéuba iújcune ditye imájchoki.

³⁷ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áronáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsiíñe maáhdone pámehdívúré úújetéiyáhi?

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cána méuvánuj.

Áánélliihyéhjáa neémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

³⁹ Áánélliihyéhjáa neebe míamúnáake ditye iáhcúba páhadsíji.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa ditye áhcubáne. Tsáhadsíji múnááhjáa 100-mevátsa. Áánetúhjáa tsíhyadsíji múnáa 50-mevátsa.

⁴¹ Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Áané boonétúhjáa idyóhdáhínúne neebe ímamyémuke ditye iwájtú pámeekére.

⁴² Aanéhjáa ímájchónetu pámeere oové tsaímíye.

⁴³ Áánetúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁴⁴ Aaméhjáa diitye eenée tétsihvu mājchome 5,000-meva.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene

(Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

⁴⁵ Átsihdyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke ditye dííbyé íhde únéú tsiñéjcvu mīineri ipyééne iúújeté Betsáidávú díbye míamúnáake pityájcóné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diityéké ipityájcóne peebe cámeéhbaúvú Píívyéébema ííhyúvaki.

⁴⁷ Áánáacáhjáa diitye ímamyémú pééme pīínéeúvújuco íjyunúne.

⁴⁸ Áámekéhjáa díbye íténáa kíjyeba nóhjí wájojcómé íhtsútúnetu bóhdámeíhijcyáhi. Ááme déjutúhjáa pejcójuco díbye pééne nújpácyó hallúrí úlleebéré diityéké pájtyeíñúíbyédu.

⁴⁹ Áábekéhjáa iájtyúmíne íllityémé wáníjcyámeí naavénekéré iwáábyúnema.

⁵⁰ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¡Méíllityedíñe, oóre!

⁵¹ Aabéhjáa diityé pañévú úcáávénemáyé kíjyeba íhveténeri ullévenúme.

⁵² Tsáháikyéhjáa ditye ímí dííbyeke cáhcújtsotú díbyee íhde majcho mítyámedívú úújetétsórónáaáca.

Chéméméhjike Jetsóó bóhñtsóné Genetsaréé iññújiri

(Mt 14.34-36)

⁵³⁻⁵⁴ Aaméhjáa tsíñejcúeúvú Genetsaréé iññújivu úújetémeke tétsíi múnáa iájtyúmíne waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

⁵⁵ Áánemáhjáa úbálléjcatsímyé tsúúca díbye téené iññújivu wájtsine. Áánélliihyéhjáa pahúllevátú chéméméhjike tsivámé dííbye éllevu.

⁵⁶ Aabéhjáa patsíhjíváríyé íjcyámeke úwááboobéré pehíjcyá cómíñeri íjcyámeke, íyíéetsihjírí íjcyajáhji múnáake, íúmihéneri íjcyámeke. Átsíhji múnááhjáa idyé chéméméhjike pícyohíjcyá díbye pájtyeítsihjívu. Áánemáhjáa nehíjcyámé dííbyeke díbye diityéké íwajyámúubávúré idyómájcótso ditye íbóhiiki. Ahdújucóhjáa dííbyeke íwajyámú dómajcóméjuco bóhihíjcyáne.

7

Ímichi ñná míamúnáake tútávajtsóne

(Mt 15.1-20)

¹ Aanéhjáa Jetsóodívú tsáijyu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsáame píhcyaaavéhi.

² Aaméhjáa iténáa dílbyé mamýémudítýú tsaate íhyójsine nítýámeítýúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúmé íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú ditye méénutúne.

³ Diityéhjáa Píívyéébedívú ímíbájchómeíñéjuco imájchóíñé ihde íhyójsine nítýameíhíjcyáne. Tsáháhjáa ditye mājchóítyuró nítýámeítýúmé téené uwááboju iúraávyénéllíhýe.

⁴ Tsíeménéhjáa iñáhjíhénújétsihdyu wájtsime iñítýámeítýúhahchíí tsá máchohíjcyatúne. Imájchoháñé imyéénuhíjcyanéhjíhjáa nítýuhíjcyáme. Áhduréhjáa icyúwaháñé nítýuhíjcyáme. Áánetúhjáa íjcyané mítýane tsíñehjí ditye méénuhíjcyané ityútávájtámeíñé ímíjpyeteki.

⁵ Aanéhjáa iúraavyépíñéllí diitye parítséómuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveeki dímamýémú tsá nítýameíhíjcyatú imájchóíñé ihde íhdé múnáaúvú uwááboju néhduú?

⁶ Áánéllíhýéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú bañú múnáa ámuha meíjcyame. Ímiáánéhacáa Itsaíaúvú Píívyéébé íhýú uubálle múnáajpi ámuhadítýú néehíí: Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúejuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁷ Íllure iállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátýaúhbajúúné iúraávyéúvúdu. Ehdúu muurá Itsaíaúvú caatúnú ámuhadítýu.

⁸ Aame ámuha tsá meíícúvehíjcyatú ímichi keená Píívyéébé taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré iújcúné íjtsaméí míamúnáa úwáábohíjcyáneríyé ámuha meíícúvehíjcyanéllíhýe. Muurá eene líiyihllóne nítýú állíuré íjcyane ditye úwaabóné ámuha meúraávyehíjcyáhi. Téhdure tsíñehjí állíuré ditye méénune ámuha meúraávyehíjcyáhi.

⁹ Téhduréhjáa tsííñe neebe Jetsóo diityéke:

—Ámuha míamúnáadítýuré tsááné uwáábó meúraávyéne ¿íveeki tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne?

¹⁰ Íllúu muurá Píívyéébe néé Moítséeúvuj tééveri: “Ámúháj caanímuke múu iwájýúne avyējuulléhi. Áánetu cáánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjivéhi.”

¹¹ Ehdu dílbyé taúhbaju néérónáa muurá ámuha méúwáábócatsíhíjcyá tsaatévá cáánímútsikye nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámuhtsikye o píaabóne. Ámuhtsikye o píáábóiyódú ííivane Píívyéébekéréjuco o íícúvehíjcyáne.”

¹² Aanévá ehdu íhýúváróóbé hállurí tsá iiná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca.

¹³ Ehdu muurá ámuhá íjtsaméítýuré tsááné uwáábó ámuha meúraávyéne tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne. Áánetu íjcyané mítýane tsííñe állíunéhjí ámuha meméénuhíjcyáne.

¹⁴ Ehdúhjáa iñétsihdyu tsííñe neebe diityéke:

—Ímíñeúvú melleebúcunu ámuhakye iiná o nééne ámuha mewáájácuki.

¹⁵ Muurá panévare míamúnáa mājchoróné tsá diityé ííbúwá íjtsaméí tútávájtsoúne. Áánetu ihdyu diityé íbuwááné déjúcoturé néhniyyu tsááne diityéké tútávajtsóhi.

¹⁶ Aane ihdyu óví lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéké iñééne peebe imamyémuma tsájaávu. Átsihvúhjáa dííbyeke dillómé iiná nééiyóné ehdu dibye úwaabóne.

18 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu ámuha meijcyarómé tsá mewáájácutú iiná tene nééiyóné? Muurá panévare memáchohíjcyanéhi tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú imityúné ijtсамéi tsáánejiivari. Muurá pevénéré méjpíityu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panévare majchóháñe dooháñema ímí nééne maáwáityuróne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiiñe neébe:

—Muurá ihdyu míamúnáa íbúwá déjucotu illuune imityúné ijtсамéi tsááne diityéké tútávajtsóhi: ihdícyáméhjimáyé ditye dómácócatsíhijcyáne, ditye dsíjivétsócatsíhijcyáne, ditye nánihijcyáne, tsíjtye éhneri ditye úmúúpívyehíjcyane, ditye állícyatsíhijcyáne, panévá oove íjcyatúné ditye óóvehíjcyáne, ditye nómiutáavahíjcyáne, ditye tsíjtyedi íhjúvavahíjcyáne, ditye mítyákímyehíjcyáne, ditye múhdurá ítsámeihíjcyáne.

23 Énehji ihdyu míamúnáa íbúwá déjucotu tsááne diityéké tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó imamyémuke.

*Tsiiñe iñúji múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mt 15.21-28)*

24 Átsihdyúhjáa idyé peebe diityémá Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáné iñújivu. Aaméhjáa tsájaavu úújeténáa tsá dibye ímílléturó múha wáájacúné kiá dibye íjcyane. Áronáacáhjáa tsá dibye téévehíjcyatúne.

25 Áánélliihyéhjáa ícúiyé waajácúmé tétsihvu dibye wáajtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáa dííbye élleву ídsí pañe naavéné íjcyalle.

26 Aalléhjáa mímóuuvévá dííbyé lliiñévú Tsiropenútsiá iñúji múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áanemáhjáa Jetsóoke neelle dibye iwáágóo naavéneke ídsí pañetu.

27 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Tujkénúi tahájkímuke ó píááboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítyú majcho idyójtúcúne oohímyeке ájcúityuróne.

28 Áánélliihyéhjáa neelle dííbyeke:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Ávyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímyé íjcyarómé majchó tsíime imájchotu dójcoótsówaahyéji.

29 Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Tehdújucu, muúllej. Ahdícyane wa dipye dihjyávuj. Tsúúca muurá icyooca dáájyuwa bohíjucóo. Tsáhájucu díílle pañe naavéné íjcyatúne.

30 Ahdújucóhjáa péelle úújeténé ídsídivu pevétsihjídurájucu icyúwá pañe tódsiúcunúlledívu. Tsáhájucóhjáa naavéné díílle pañe íjcyájucóotúne.

Lléébótuube ihjúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

31 Aanéhjáa tétsihdyu Tíírótu Jetsóó imamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvuréjucu pééme pajtyé Decááporí iñújitu.

32 Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjyucu íjcyánáa tsaate tsivá dííbye élleву lléébótuube ihjúvátúúbeke dibye ímíbájchoki.

33 Áábekéhjáa diityédítyú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyójtswari ínúhejúúcú íbórijcyóne iúúniyi dííbyé nííjiwa pípájchoóbe.

34 Áanemáhjáa cáamevu icyárúúvéne tsíjpánécoba iállíjchúne dííbyeke neébe:

—¡Epááta! ‘Díñúhejúúcú dímíbaávyéne lleébo’ nééiyóné.

³⁵ Ahdújucóhjáa díbye tsúúca llééboobe tsaímiyéjuco íhjuváne.

³⁶ Aanéhjáa ájtyúmímeke bóíjcyuube dítye tsíjtyeke iúúbállétuki. Áronáacáhjáa úúballéme.

³⁷ Ááneríhjáa ávyétá íhnáho iúllévenúne néémeé:

—Panévárehaca ihdyu ímiáané piivyéteébe. Íñúhejúúné lléébótúmekéha piivyéteebe illéébotsóne. Áhduréha íhjuvátúmeke piivyéteebe íhjuvatsóne.

8

Majcho mítyamedívú Jetsóó úújetétsóne (Mt 15.32-39)

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnáa Jetsóodívú píhcyáávémedi tsá íná íjcyatú dítye májchóiyóne.

² Áánéllíhyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnáa tsúúca 3 coojívájucó meéma íjcyame ímájchoma íjcyájucóótúneri.

³ Muurá májchótúmeke íhjáhañévú o wállóhajchíí juuvávyuré chéméiyómé ájyáhañeri. Muurá tsaatétsáhjí tsíhyullé múnáa.

⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllí ímamyémú néé dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújcyunetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

⁵ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca múhduná méhdi majcho?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Íjcyané 7-hova páahóóne.

⁶ Áánéllíhyéhjáa neebe míamúnáa íáhcúbaki. Áánemáhjáa teene páahóóné iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke dítye iwájtú diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyánéwu diityédi. Áané hallúvúhjáa téhdure ityéhdújtsóne neebe dítye iwájtuki.

⁸ Áánetúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsííne wáhpe.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa diitye 4,000-meváubáhjáa íjcyámeke ímájchótsóné boone diityéké ípítáycoííúne péjucóómé mííneri ímamyémuma Damanóótá ííñújivúréjuco.

Jetsóoke paritséómú néé díbye méénúráityuróné imyéénuki (Mt 16.1-4; Rc 12.54-56)

¹¹ Ájyúhjáa idyé paritséómú péé Jetsóo éllewu dííbyema ityáhjájcatsíki. Aaméhjáa dííbyeke ímújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

¹² Aanéhjáa múhdurá dííbyeke pájtyénéllí neébe:

—¿íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénéllí o méénúíyónejíivari.

¹³ Ehdúhjáa diityéké íñééne tsiííne ímamyémuma péjúcoobe únéú tsiínejcuvu.

Paritséómú uwáábójutu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne (Mt 16.5-12)

¹⁴ Téjyúhjáa ímamyémú ábájíivé majcho itsájtyéiyóne. Áámedíhjáa tsáhoore ípaaáho.

¹⁵ Áánáacáhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

—Téííwá tsáma méíjcyaco. Méííívedí eene pááá ooríchó Heróódema paritséomu éhné íjcyáneri.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllí ímamyémú néjcatsíhi:

—Majchóne metsívátúnéllíhyéubá ehdu meke neébe.

¹⁷ Ehdúhjáa majchóré ditye íjtsúcunúné iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú ííivane majcho mééma íjcyatúné ámuha ménéjcatsíhi? Ihdyúubá ávyetá muhdúra ámuhá íbuúúné nééme íhyajchótá tsá ámuha mewáájácúpityú táuwaábo.

¹⁸ Áánerá ámuhá hálluúnema ámuhá núhejúúnema ámuha méíjcyaróméubá tsá maátyúmíhíjcyatú ínehjí o méénuhíjcyáne. ¿íveekí tsá ámuha mel-léébohíjcyatú o úwaabóne? ¿Mityá tsá ámuha méítsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

¹⁹ Muuráhjáa 5-hovaré páahóóné íjcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva íjcyarómedívu. Áánetúu cóeváne ¿múhdúrujtsíva wáhpé éhne mépihjúcúhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—12-rujtsíva wáhpé muurá mépihjúcúhi.

²⁰ Áhduréhjáa neébe:

—Ácooca éhné 7-hova páahóóné íjcyaróné 4,000-mevadívu o úújetétsóijyu ¿múhdúrujtsíva tééne pájtyé mépihjúcúhi?

Áánéllíhyéhjáa idyé néémeé:

—Téhdunéree 7-rujtsíva wáhpé mépihjúcúhi.

²¹ Ehdúhjáa díityéké íñétsihdyu neébe:

—¿A ícyooca tsúuca ámuha méwaajácú íná nééiyóne pááá ooríchotu o íhjuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóo ímíjpyetétsóne

²² Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áánáacáhjáa dííbye éllevu tsaate hálluátúúbeke itsíváne néé díbye íímíbjácho dííbyeke.

²³ Áánéllíhyéhjáa dííbyeke íhyójsitu íékéévéne técoomítyú tsátsihvu itsáptyéébeke íhyálluúúcú iúúniyi pípájchoóbe. Áánemáhjáa idyócarájcóne dílloobe dííbyeke muhdújucó díbye íítene.

²⁴ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muhdú ó íté míamúnaa úllécunúné úmehéénédu.

²⁵ Áánéllíhyéhjáa tsiíne Jetsóo dííbyé hálluúúcú dócarájcónetu botsíi tsáimiyéjuco díbye íítene.

²⁶ Áábekéhjáa íhjávu iwállóóne neebe técoomí múnáake díbye iúúbállétuki.

Péédoro néé mépáptyetéébe Jetsóo íjcyane (Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)

²⁷ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóo ímamyémuma péé ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóomí úniúúcuri íjcyáne wáábyu. Áijyúhjáa juuvávyú díityéké dílloobe muubá díbye íjcyane dííbyedítyú míamúnaa néhíjcyáne.

²⁸ Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíne bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éijyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébe íhjúu uubálle múnáadítyú Eriá tsiíne bóhiibe u íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllí díityékeréjuco díbye díllone:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menéehíí?

Áánéllíhyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

³⁰ Ehdúhjáa Péédoro dííbyeke néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúballétuki.

Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

³¹ Téjyúhjáa ímamyémuke úúballébe Jetsóó Míamúnáájpídívúu ípívyééveebe muhdú ícúbáhrámeíñe. Úúballébéhjáa muhdú túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame dííbyeke iávyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiiñe ibóhiíñe.

³² Ehdúhjáa díbye néénéllí Péédoro dííbyeke íhdyúétsihvu idyówajcáróóbeke néé ehdu díbye íhgyúvátuki.

³³ Áánéllíhyéhjáa dííbyedítýú iyévoóvéne tsijtye ímamyémuke ííteebéré dííbyeke uhbáhi. Neebéhjapéé:

—ÍDíhne óhdityu Náve Naavénej! Muurá tsá u wáájácutú muhdú óhdityu Píívyéébe íjtsámeíñe. Míamúnáá íjtsaméiyé dípañe.

³⁴ Ehdúhjáa dííbyeke íñééné boonétú pámeere tétsihyi íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé múu ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wágyúmeítýúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeiyóné pañe.

³⁵ Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tsá pájtyetétýúne. Áánetu ihdyu ímillédú ícyahíjcyané íhvéjtsóne ookeréjuco úraavyémé pájtyéteéhi.

³⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvnáa mítyane meéhneváne?

³⁷ ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyetétýóné ehnííñevu tsaímíy méjcyáiyóné?

³⁸ Muurá oke iúraavyéné núcojpíllémeke téhdure ó nucójpíllé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúúballéiyóné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpíllé níjkyéji múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácoóca.

9

¹ Téhduréhjáa tsiiñe neebe diityéke:

Muurá ímiáané ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébe avyéjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

² Átsihdyúhjáa 6 coojívatu peebe cámeéhbaúvú apáámyemáyé Péédoroo, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmema. Áámedívúhjáa tsíhdyúreevébe.

³ Íwajyámúhjáa ávyeta tsítsíj íjcyaja ajchúcunúhi. Tsáháubá múha téhdu ímí níjtyúityuró wágyamu.

⁴ Áánáacáhjáa Eríama Moitséemútsí tétsihvu diityédívú bóhówáávémútsima Jetsóó íhgyúváhi.

⁵ Ááneríhjýa Péédoro iúllévenúne néé dííbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchihyij! Áhdícyane métsu méméénu 3-wava nújuwáané ámúhá ahpa dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁶ Ehdúhjáa íllityéné pañe íñééne tsá Péédoro wáájácutúne. Áhduréhjáa íñahbéjtsísí íllityéhi.

⁷ Áánáacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañétú Píívyéébe néehíí:

—Áánu Hájchíwu mítyane o wágyúúbeke tsáma méllééboco.

⁸ Áánélliihyéhjáa ííterómé ííneúbará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájucó íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Átsihdyúhjáa ditye óómííháa Jetsóó bóijcyú ditye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívúu ípívyééveebe ídsíjívétsihdyu tsiiíne bóhíítúné hajchóta.

¹⁰ Ahdújucóhjáa tsá ditye muucá úúbállétú teéne. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócatsíhijcyá muhdú dsíjívéebe tsiiíne bóhíííne.

¹¹ Átsihdyúhjáa neéme dííbyeke:

—¿Acooca muhdú ííivane taúhbjáú uwáábojte nehíjcyá Eriá tsiiíne íjcyaiíne míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówááveííne íhdéwu?

¹² Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, ímíáánéjucóhdée tene némeííne Eriá bóhówááveííne míamúnáake pájtyetétsóíibye úmíwari díbye díityéké ííhdénu dííbyema. ¿Muhdútá neéne óhdityu Míamúnáajpidívúu o ípívyééébedityú Píívyéébe waajácúháámituj? Muurá neéne míamúnáa oke íávyejúúllétúne óhdi ícúbáhraííne.

¹³ Aanée muurá ímíááné íjcyájucóóroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane ditye néhíjcyaaábe. Áróóbekée míamúnáa íéhdííwáalléne íllure ícúbáhrahíjcyáhi. Áánemáa díbye neérone tsá ditye cáhcútsóhíjcyatúne. Ehdúu Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújucó dííbyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meva ímamyémuke.

Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)

¹⁴ Aaméhjáa tsúúca ímunáajtémá tsijtye mítyame íjcyámedívú wajtsíhi. Áánaacáhjáa taúhbjáú uwáábojtémá díitye ímamyémú táhjácatsíhijcyáhi.

¹⁵ Aaméhjáa dííbyeke íájtyúmíne íícúí dííbye élleu ípyééne dííbyeke dúurúváhi.

¹⁶ Áamekéhjáa neébe:

—¿Íínerí ámuha métáhjácatsíhijcyá támamyémuma?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi neé díityej píínétú dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áánu hájchíwúú pañe naavéné íjcyaaabe íhgyúvátúúbeke ó tsivá díélleu óóma u ímíbjáchoki.

¹⁸ Muhdú íhya dííbyeke díbye méénúcooca baavu áákityéébe íhgyútú uráhtsaba íjchívyécooca íhwáíne ííhdóne cópenúhíjcyaaábe. Áánéllíí ííne íjtye dímamyémuke ó neerá dityévá óóma dííbyé pañétú iwáágoóroki. Árónáa tsá ditye píívyetétúne.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó neé ímamyémuke:

—¿Juhúú, múhduré míamúnááami ámuuha Píívyéébeke cáhcújtsópityúme! Aane ííne ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábúcúne ámuúhake o úwáábohíjcyáá ámuha mecáhcújtsoki?

Ehdúhjáa díityéké ííneérone neébe:

—Áyu cána bo íílleu metsívá dííbyekej.

²⁰ Ahdújucóhjáa dííbyéwúuke ditye tsájtyene dííbye élleu. Áánaacáhjáa naavéné Jetsóoke íájtyúmíne dííbyeke ávyeta wáírohjácoobe áákityé baavújucó. Aabéhjáa baari cávíhyíííneííbyeke íhgyútu uráhtsaba íjchívyéhi.

²¹ Aanéhjáa Jetsóó neé cááníkyeé:

—¿Aca múhajchótájucó íllu díbye íjcyane?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsííimenedítýuré ehdu dííbye.

²² Tsáijyu muurá cúújúwá pañévú díbye íjcaáyoobe tsúúca dsíjivehíjcyáiyáhi. Áané tsáijyú téhí pañévú dílbye wááohíjcyáabe. Aane cána ihdyu u pívyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéne múúhakye piááboj.

²³ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé dílbye:

—¿A o pívyetéhajchííjyu? Ú eene ihdyu ímiáané oke u cáhcújtsóhajchíí tehdujuco uke o piááboíñe. Tehdu iná óhdivu túhúúnejíivari.

²⁴ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcujtsóhi. Áánélli oke piáábó éhniíñevu uke o cáhcújtsoki.

²⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénaa Jetsóó naavéneke úhbaabe néehí:

—¡Nave Naavénej, eene muhdú áadíwúuke u dárííveebe íhjúvátuube lléébótúúbé pañétú uke o néé u íjchívyeki! ¡Aabe dohmíjyúcohdí dílbyé pañévu!

²⁶ Áánéllihyéhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré dílbyeke tsiiñe ávyetá íhnáho iwáíróhcóne íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsíjiveebédu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúúca díbye dsíjivéjucóne.

²⁷ Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójsitu íjyóujcároobe tsáimiyéjuco.

²⁸ Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu néé dílbye:

—¿Aca íveekí muhdú nétsihdyu tsá muha mepívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

²⁹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píivyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Ídsíjiveíñe tsiiñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)*

³⁰ Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa íñújitu. Áijyúhjáa tsá Jetsóó ímíletú múha wáájacúné ditye téeneri pájtyene.

³¹ Ímílleebéhjáa apáámyekéréi ímamyémuke iúwaabóne. Téijyúhjáa úúballébe Míamúnáájpídívúu ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóóbeke ditye dsíjivétsoobe 3 coojívatu tsiiñe íbóhiíñe.

³² Ehdúhjáa díbye díityéké úúballéné tsá ditye wáájacutú muhdú nééíñe ehdu díbye nééneé. Aanéhjáa dílbyeke ímíñeúvú idíllóiyóné nuhnévehíjcyáme.

*Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube díityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)*

³³ Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaavu. Átsihvúhjáa Jetsóó díityéké néehí:

—¿Ínerí ehne ámuha táhjajcatsímyéré métsahíjcyá juuváyi?

³⁴ Áronáacáhjáa tsá ditye áñújcutú caabyé díityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneríhjyáa ítyáhajcatsíñéllíhye.

³⁵ Áánéllihyéhjáa iácúúvéne neebe díityéke:

—Ámúhadítýú íhtsútuube íjcyane ímíllebe óví tsíjtyeke íícuvéhi.

³⁶ Ehdúhjáa díityéké íñéene tsííménéwúuke icyájaabúcúne neébe:

—Éje, áanu muurá tsíímene ídátsóhreé.

³⁷ Ahdu muurá táuraávyé múnáa ídátsó néémeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne. Aane tsá idyé ookére. Tehdure okée wállóóbekéjuco ditye íícuvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Meke tútávájtótúmé meke píaabóne
(Mt 10.42; Rc 9.49-50)*

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáápiikye muha máájtumí tsaaté pañe naavémú íjcyámeke dimyémeri wáágóohíjcyáábeke. Áábeke muha mébóijcyuíñú tsíjpiiye íjcyaa be íveekí tehdu méénúnéllííhye.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Ííveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúráítyúronéhí méénuhíjcyáméubá tsá óhdityu ímityúné íhjuváiityuróne.

⁴⁰ Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtótúne.

⁴¹ Áhdícyane tsaate ámuha tahñéjté meíjcyámeke nújpácyo díívanévú tamyémeri íjchome muurá tééne áhdó ííne imíjyaú íjcyáahi.

*Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)*

⁴² Áánetu botsii oke cáhcujtsómé ídátsó tsííméwuúmúdúréi néémedítyú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwayúcobané íóhbáñúmeke wáojcó móóá pañévú ditye ícúbáhrámeíítyóné íhdétu.

⁴³⁻⁴⁴ Áhdícyane ámuhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípiýújcúmeí téhojtsíji. Muurá ímí ámuha meíjcyáá tsánejcúéhójtsuma íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha meíjcyáá tsahójtsumá ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámuháj tuhááñeri ímityúne éllewu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípiýújcúmeí téjtuháji. Muurá ímí ámuha meíjcyáá tsajtúháacyuma íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha meíjcyáá tsajtúháacyuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámuhá hálluúúneri ámuha maájtumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóoméí téuhji. Muurá ímí ámuha meíjcyáá tsánejcúéuma íjcyájúcoóturómé Píívyéébe avyéjuri ámuha meíjcyáhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha meíjcyáá tsaúúcuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁹ Muurá pámeere tééwá pañe íjcyámedi tééwaj cúvá búúúveéhi. Áánetu Píívyéébeke íícúvehíjcyámeke ímíjpyetétsóiibye éhne múúne cánáama heeco ímíjpyetétsódu.

⁵⁰ Muurá cánáama íímúnéllí meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene píáábóítyuróne. Ahdu teene Píívyéébe uwááboju cánáamadu. Aane ihdyu óvíí ámuhá pañévú ámuha méujcú tsáímíyé ámuha menáhbévájcatsíki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

10

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróne Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Rc 16.18)*

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéa iinújivu Joodáá tsiñejcuvu. Áhullévuhjáa idyé miamúnaa dííbyedívú pihcyáávémeke imyéenuhíjcyádú úwááboóbe.

² Áijyúhjáa paritséomú dííbye éllevu itsááne dííbyeke imújtátsóro dilló tsáápílleke ihdícyáné hallútúré ájyu wáágoóné tehdújuco néhajchííjyu.

³ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútáhjáa Moitséeúvú nehíjcyá téenetuj?

⁴ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáábeúvú dííllekévá téené waajácúhaamívú maájcúne meíhvéjtsóiyóne.

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdú tene néétúrónáaca.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe páné ihdeene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyejtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánélliihyée muurá neebe wajpi ityáábávacooca ííneíñé cáánímútsidítýú díílle máyéjuco íjcyá tsahéécoréjuco tsáápiiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí mútyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjuco íjcyáíñé Píívyéébé ípívyejtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéityuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa íñééne boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiiñe dillómé teéne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye ííhvéjtsóne tsíjpíllekérejuco ityáábávahajchíí ímityúné meenú mewa ímíubááne íjcyánáa tsíjpílle máyéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke ííhvéjtsóne tsíjpiikyérejuco ityájívahajchíí ímityúné meenú ájyu ímíubááne íjcyánáa tsíjpiimáyéjuco íjcyáneri.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne (Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)

¹³ Téijyúhjáa tsaate ítsíímeke tsivá dííbye éllevu díbye diityé hallúvú piááboju Píívyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé íínevú ditye ítsíímeke tsívane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsarí íjtsúcunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébé avyéju.

¹⁵ Aane ímiáánetúré amúhakye o néé éhne múúne teetsi tsíímene ímí meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcujtsotúmé tsá dííbye avyéjújete íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa íñééne tsíméké cájáábíñuubéré piáábó táúmeí diityé hallúvu.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne (Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)

¹⁷ Átsihdyúhjáa díbye pééíyónáa tsaapi dííbye éllevu dsínéríyé itsááne dííbye lliíñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjivéjúcóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí ímiáábedi oke ú dillóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

¹⁹ Aane muurá tsúúca ú waajácú dííbyé taúhbjáúúné illu nééneé: Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyááanimútsikye.

²⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí neébe:

—Uwááboóbej, tehdújuco muurá ihdyu o ícyahíjcyáné táayáábedítýúre.

²¹ Ehdúhjáa díbye nééne Jetsóó ímí íjtsúcunúne néé dííbyeke:

—Árónáa íjcyánéi tsane. Dítsíeméné náhjíhénúne piáábó ídáátsóméhjike. Áijyu ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye.

²³ Aabéhjáa kímóóveebéré péeneri Jetsóó iúllévenúne néé ímamyémuke:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi.

²⁴ Ehdúhjáa díbye néeneri ímamyémú úllévenúnéllí tsiíne neébe:

—Ámuúha Llihíúmuj, íhnáhoóné ímiááné éhnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyóné ditye téeneríyé tsúúrámehíjcyánéllíihye.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló anéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne tsamééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

²⁷ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnáa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíne. Árónáa Píívyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné íná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

²⁸ Áánéllíihyéhjáa Pééodoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

²⁹⁻³⁰ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Muurá ímiááneturé ámuúhakye o néé tsaate íjcyátsíhji, íñahbémuu, íñaallémuu, cáánímutsii, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébé wákiméi méénume íné ímíjyaú íjcyáiñé íné íñújiri. Aame muurá ájtyúmí tsíjtyeke diityémá íñahbéváimeye íñahbémuú íñaallémúdu cáánímutsídyú ítsíimédú nééme téhdure ookéréjuco úráávyémeke. Aame téené déjúcotu ícúbáhrámehíjcyááhi. Árónáa ihdyu nihnévúré újcuímyé múijyú ídsíjívéjúcóóítýúne bóhí tsííjiréjuco íñuji Píívyéébe ípívyéjtsóji hallúrí íjcyaki.

³¹ Muurá íne ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyááhi. Áané lliínevú íne ícyooca ídaatsómé avyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Ídsíjívéíne tsiíne Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)

³² Aaméhjáa Jerotsaréevu péeme dííbye déjuri pehíjcyá illityécunúme. Áamekéhjáa tsátsihvu ímíjyocáróne tsiíne úúbálleebe muhdú técoomívú dííbyeke tene pájtyeíne.

³³ Neebéhjáa diityéke:

—Mepéé íne Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjujtemá taúhbjáú uwáábojteké óhdivu ékéévétsóhi. Aame oke íkéévéébeke jodíómú íjcyátúme hójtsí pañévú íhvéjtsóo oke ditye ídsíjívétsoki.

³⁴ Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke dsíjívétsoóhi. Ároobe tsiíne ó bóhií 3 coojívatu.

*Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke táúmeíne
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Áábekéhjáa tsáijyu Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáamutsi nééhií:
—Uwááboóbej, muhtsi méimíllé tsane uke metáúmeíne.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:
—ǀiná ámuhtsi méimílléhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neemútsi:
—Muhtsi méimíllé u ávyéjuutécooca díúniúvú múhtsikye u ácujcároné úuma muhtsi maávyéjuutéki.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:
—Ávyeta tsá ámuhtsi mewáájácutú iná metáúmeíne. ǀAca ámuhtsi méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsi:
—Ééé, muhtsi méicúbáhrámeíyáhi.
Áánélliihyéhjáa neébe:

—ǀmiáánéhde ámuhtsi méicúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhtsikye táúniúvú oore o pícyóóítyuróne. Muurá ihdyu Llihýoré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke. Éhduréhjáa áñújcuube Jetsóó diityétsikye.

⁴¹ Aanéhjáa íñahbéjté 10-meva íjcyame illéébóne cayóbaávaté diityétsidívu.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

Ámuha muurá méwaajácú íññújiri íjcyané avyéjujte íhnáhó ityáúhbjácatsíne táhjácatsíhijcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítyú íhtsútuube íjcyane ímíleebe múu pamévakéré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa íne Míamúnáájpídívú o ípívyéveebe tsá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnáa oke ííicúveki. Ópée o tsáá diityéké o píaabóné diityé wájyuri o dsíjíve múhdumé teene cáhcujtsómé ipájtyetéki.

*Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)*

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori íjcyátsihdyu diitye ímamyémuma tsiéllévuréjuco péemema mítyame pééhií. Áanáacáhjáa ditye pééjú úníuri Timéo hajchi Batiméo hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeíhijcyá píáábo.

⁴⁷ Aabéhjáa tétsihvu díibye Natsarée múnáajpi Jetsóó pííhíne iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—ǀJetsóó Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁸ Ehdúhjáa díbye néénéllii tsaate néé cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhnííñevúré tsiíne neébe:

—ǀDabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó tétsihvu íjyócuúvéne nééhií:

—Méne díbye itsáá taéllevu.

Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye nééneé:

—Uke píúvaábe. Wa dichaj.

⁵⁰ Ahdújucóhjáa íicúí íwajyámú hállújea ityácóríivéne díbye cátsíñiivyéne dííbye éllevu.

⁵¹ Áábekéhjáa neébe:

¿íiná ú imílléhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

⁵² Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

Ahdícyane wa ílluréjuco dipyej. Ehdúhjáa Jetsóó dííbyeke néénemáyé íitjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemájuco pééneé.

11

Jerotsaréé pañévú Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aaméhjáa úújeté Jerotsarééj píihíí Bepajéema Betáániá coomícyú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu.

² Átsihdyúhjáa Jetsóó míityétsikye ímamyémudítyú ípíihíí coomívú iwállóómútsikye nééhií:

—Écoomi ípíihíí coómityu óóma méujcúté íayáne ííjúwuúke. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuube néénéllii muhtsi méujcúváhi. Íicúiyévané ihdyu óómíchóííbye.”

⁴ Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dííbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llaáhjtsí mójcó lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívú.

⁵ Áábekéhjáa dityétsí tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtyeki?

⁶ Áánélliihyéhjáa neemútsí díbyeé úwaabódu. Áánélliihyéhjáa íhvejtsómé dityétsí itsájtyeki.

⁷ Áábekéhjáa dityétsí úújetétsóóbé hallu wájyamúúnevu ditye íhbóné hallúvú Jetsóó íñeríivyéne pééhií.

⁸ Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbó wájyamúúnema wájyuhóónevu.

⁹ Aaméhjáa dííbyema pééme tsuullérii, idyéjurii, íjcyame wáñécohíjcyá:

—¿Nóóooj, maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj!

¹⁰ ¿Nóóooj, máávyejútsó áánúke Dabííuvúj tsíménémúhaabe ímiá ávyéjuube íjcyáábeke! ¿Maímijyu Píívyéébe mééma íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyame.

¹¹ Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcaáveebe duurúvajávú íááhívéne tééjá pañe panévare íitííñúne péjucóó Betáániávú cúvéhréjuco tene néénéllííhye.

Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne

(Mt 21.18-19)

¹² Ááné tsííjyúhjáa Betáániátú ditye óómíñaá Jetsóó ajoyááavatéhi.

¹³ Aabéhjáa tsíhyullétúré ájtyumí higyéerahe juuvá úníutu íjcyahé ímíwu háámívahe. Ááhe éllévúhjáa míjyóóveebe ‘néévahéubáhaja’ íñéénema. Áronáacáhjáa tsá téijyu tehe néévatú íñééváíyó rááhorí íjcyátúnéllííhye.

¹⁴ Ááné hallútúhjáa ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsiíñe u néévahíjcyádú ú neevá níhñécunu ílluréjuco u chéméihye.

Ehdúhjáa dibye néene ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóo bóayóne
(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

¹⁵ Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áijyúhjáa Jetsóo duurúvájá pañétú boáyó tééjá pañévú náhjihénújcatsímyeke. Dsíídsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwááné wájójcoóbe. Áhduréhjáa íjúúmuke náhjihénuhíjcyámé acúvewááné wájójcoóbe.

¹⁶ Áánemáhjáa neebe múha tééjá pañévú ínhájhénújúcóótuki.

¹⁷ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliíñévú míamúnaa óoma íhjuúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

¹⁸ Ehdúhjáa Jetsóo méénúne uubállé llúúvájte avyéjujtémá taúhbájú uwáábójte iwáájácúne imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé míamúnáadi ditye ímí dííbyé uwáábó íjtsúcunúnélliíhye.

¹⁹ Áané íjyúnuvúhjáa tépejcojuco Jetsóo péene técoomítýú ímamyémuma tsiéllévúréjuco.

Higyéérahe chémene
(Mt 21.20-22)

²⁰ Aaméhjáa tsíjyu cúúvénetúré dibyee pítyúútsohe higyéérahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjimájucó chémene.

²¹ Átsihvúhjáa Pééodoro ítsaavé tétsihdyúu ditye pájtyénáa Jetsóo teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboóbej, éhnée u pítyúútsohéha íhye tsúúca cheméhi.

²² Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméénuhíjcyá ímíñeúvú mécahcújtsó Píívyéébeke.

²³ Muurá amúhadítýú tsaate ímiááné ímí cáhcujtsómé éhbau cámebbaú nééiyá téhbau ííne móóáj pñnévu. Áhdújuco muurá téhbau íínéiyóne.

²⁴ Áhdícýane muurá páneere Píívyéébeke ámuha metaúmeíñé piáábojúvú amúhake ájcúíibye ímiááné ámuha mecáhcújtsóhajchííjyu.

²⁵ Áronáa ihdyu múu tujkénú ímíbáchójcatsí tsaatémá ímítýú ámuha medáíívécatsíhajchííjyu. Áijyu ihdyu amúháj Caani níjkyéjiri íjcyabe amúhadi ídáátsóvéne ílluréjuco ábájííveíñé ámuha ímityúné meméénune.

²⁶ Áánetu ímityúné amúhake méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá dibye amúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóo néé ímamyémuke.

Jetsóo íhtsútu
(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

²⁷ Aaméhjáa Jerotsaréeri íjcyánáa duurúvájá pañe íjcyáábedívú llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame píhcyavéhi.

²⁸ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁹⁻³⁰ Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóaa tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákimyéí méénuhíjcyáabe? Áyu cána oke

máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhajchíí botsíi ámuhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

³¹ Áánéllíhyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsóhíjcyaaábe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

³² Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke míamúnáa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá paméváre cáhcujtsó ímíáánéjucóo Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Jóaa íjcyane.

³³ Ehdúhjáa nééneri iñúhnévéne néémeé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájacutúne.

Áánéllíhyéhjáa Jetsóo nééhií:

—Aanéjííva idyé ámuhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

12

*Úmihé tehmé múnáa múhdurá dáríívémeíñetu íjcyáne uwááboju
(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)*

¹ Áijyúhjáa Jetsóo tsíeménéhjítu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íumihe tsanééré óóva íbájtstone mijcónúhi. Áánemáhhjáa tsátsii ímíbájchoobe téene néévá dótsúhcúmeíitsíi. Áhduréhjáa tépallíj piínévú méénuube jáhwu cáámé cóhnaúvú tééj pañétú tépalli téhmémeíijya. Ehdúhjáa imyéénúne tsaatéké tépallívú ityéhmétsoíñúne aahívetéébé tsííñe iñúji.

² Aanéhjáa tsúuca tépalli néévane iwáájacútsihvu wálloobe íúníu múnáájpiikye dííbyema dítye iwáallóoro dííbye éhne íjcyadúne.

³ Ahdújucóhhjáa pééróóbeke dítye íllure méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

⁴ Áánéllíhyéhjáa tsíjpiikyéréjuco díbye wállóroóbeke téhdure néwayúúneri íhñíwáutu ityúúvátsóóbedi íllure uuhívatéme.

⁵ Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóbeke ílluréjuco dítye dsíjívetsópejtsóne. Áronáacáhhjáa tsííñe wálloobe pívámevákéjuco. Áámekéhjáa idyé imyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

⁶ Áané boonéhjáa ílli apáábyeréjuco cóevané mítyane díbye wájuuúbe. Áábekéréjucóhhjáa díbye wállóone ‘íhya hájchíwu íjcyánéllí dííbyeke avyéjúúlléiyóme’ íñéénema.

⁷ Aabéhjáa bóhditéébeke íájtymíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áánéllí metsu dííbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

⁸ Ehdúhjáa íñéjcatsíñe idsíjívetsóóbeke waagóomé ííhyóvé pañévu.

⁹ Ehdúhjáa Jetsóo díityéké iúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe díibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú eenée tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímítyú dáríívémeímye? Muurá díityéké dsíjívetsóíibye téené hallútu. Ááne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñe tépallívu.

¹⁰⁻¹¹ ¿A tsá ámuha múijyú meéévetú Píívyéébé waajácúháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

Tsaúu nééwayu jááháñe wákímyéi múnáa íñéhnílléne wáágóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu téhdújuco.

¹² Ehdújáa díitye llúúválté avyéjúttee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyámeke Jetsóo lléboóbóné hallútú ímíllerómé dííbyeke tétsihdyu iwáágoóne.

Áronáacáhjáa nuhnévémé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi dibye íjcyane míamúnaa néhíjcyámedi íllityénema. Aaméhjáa íllurējuco pééneé.

Íñújí avyējuúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

¹³ Áané boonétúhjáa paritséomú wallójcatsí Heróódé icyánéjcúejtémá dííbye éllewu ditye íñééte muhdú dííbyedítúyú ipítýácócatsíhijcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé dibye muhdú áñújcúnetu dííbyedívú íñéétsóroki.

¹⁴ Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímíáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú úwáábohíjcyá kéjijtó Píívyéébe míamúnáadívú ímí íjtsúcunújijtó tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíhye. Aabe cána múúhakyé diñe díicyánéjcutuj. ¿A tehjújuco ávyējuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

¹⁵ Ehdúhjáa dííbyeke díllómé íllure imújtátsóroki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe diityéke:

—¿Íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

¹⁶ Áhdújucóhjáa ditye tsájíhcobávú ájcune dííbyeke. Áájitúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñéé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Ávyējuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnējuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácu híjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

Ehdúhjáa Jetsóó diityéke nééneri íllure ullévenúme.

Dsíjivémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)

¹⁸ Téijyúréhjáa idyé tsadotséomú péé dííbye éllewu medsíjivémé tsiíñe mebóhíine cáhcújtsotúme.

¹⁹ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyējuúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjivéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñe dííbyerējuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyoone.

²⁰ Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávárólléjtane dsíjivé tsíímávátuubére.

²¹ Áané boonée bóneebe díílleke táábávároobe idyé dsíjivé dííllédívú téhdure tsíímávátuubére. Áábé bonéebekée idyé téhdure pajtyéne.

²² Ehdúu pámeere tsané nahbémú 7-meva íjcyame díílleke ityáábáválledívú tsíímávátumé dsíjivehíjcyáhi. Aanée nihñévúré dííllerējuco dsíjivéne.

²³ Aane cána múúhakyé diñe ímichi ¿cáábyé taaba dílle íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhíicoóca?

²⁴ Ehdúhjáa ditye néénéllí Jetsóó nééhií:

—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhye.

²⁵ Muurá dsíjivémé tsiíñe bóhícooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Tsáhájuco téijyu míamúnaa táábávácatsíhijcyáné íjcyáityúne. Muurá téijyu pámeere íjcyaa níjkyéji múnááduréjuco.

²⁶ ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácuháámi? Íllúu muurá Píívyéébe Moitséেকে নée úméhéwu péétécunúne pañétú dííbyema íhhyúvácoóca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.”

²⁷ Ehdúu Píívyéébe néénetu muurá méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééityuró diityé Píívyéébé íjcyane. Aanéjǵva íllure ámuha mémujtáhi.

Pañétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mt 22.34-40)

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóó tsadotséómuma táhjájcatsíñe tsaapi taúhbájú uwááboobe lleebúcunúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóó añúcu híjcyánéllii néé dííbyeke:

—¿Aca teene Píívyéébé taúhbajúúnetu keená ímichi pañétúene?

²⁹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá pañétúene taúhbajúúnetu néehí: “Ámuúha íjraéémuj, muurá Máavyéjuube Mépiivyéébé apáábyéré íhtsútuube íjcyáhi.

³⁰ Áánéllii múu dííbyeke Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke wajyú ávyeta díííbúutúre páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.” Ehdú neéne ímichi pañétúene teene taúhbajúúnetu.

³¹ Áánetu tsiíñe néehí: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.” Íñeecu muurá ímichi pañétúenécú taúhbajúúnetu.

³² Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díbye taúhbájú uwááboobe néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, tehdújuco u neéne ímiáané tsáápiye Píívyéébe íjcyane apáábyéré íhtsútuube íjcyáabe.

³³ Áábeke ímiáané méwájyúiyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke méwájyúiyá muhdú mewájyúmeídyu. Ehdú muurá meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé íñe dííbyeke meíícuvéné panévare dííbye úmíwávú mecóvátsohíjcyané ehnííñevu.

³⁴ Ehdúhjáa díbye tsáímíyé añújcúnéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsúuca muurá Píívyéébé avyéjuejpíjyúcooíyó uú.

Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóó néené boone tsáhájuco múha dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

³⁵ Téijyúhjáa duurúvájá pañe íjcyámeke uwááboobe íhdityuré néehí:

—¿Aca íveekí taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabííuvúj tsíménémúhaabe Críjto íjcyáíñe?

³⁶ Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóre dííbyeúvuke túkévéjtsóneri neébe:

Ávyéjuube néé Táavyéjúbéke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

³⁷ Ehdúhjáa muurá neebe Dabííuvú Críjtodítyú Áavyéjuube díbye íjcyane. Aanéjǵi ¿muhdú ívane Dabííuvúj tsíménémúhaabe íjcyáíyoobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí diityéké pájtyénéllii lleebúcunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsoñe

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Téhduréhjáa tsiíñe uwááboobe néehí:

—Ámuúháj, téibúwá tsáma méijcyaco. Tsá múu íívatú eene aatye taúhbjú uwáábojte míamúnaa diityéké iávyejúúllekiyé cááméjacóbájí úcámeíhíjcyánetu.

³⁹ Muurá pihcyáávejááné pañévú iúcáávécooca imíllémé íboohówátsihjívúré iácuuvéne. Áhdure teene pihcyááveháñe mājchó mājchómeícyooca imíllémé imítsihjívúré imājchone.

⁴⁰ Aame pílbájujte walléemudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Ehdu muurá imyéénúné nucójpí cááménécóbaúvú ihjýúvahíjcyarómé Píívyéébema. Árome muurá téené déjúcotu ícúbáhráméíhi. Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Idátsó néélle pílbájujle dsíídsike pícyóone
(Rc 21.1-4)

⁴¹ Téijyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáábyuta dsíídsike ditye pícyohíjcyábá úníuri díbye ácuúcunúnáa téhbá pañévú pícyóomé teene dsíídsi. Dsíídsiváméhjáa mítyanéhjí pícyóóhií.

⁴² Áanáacáhjáa pílbájujle idátsó pícyóó mǐjǐhwuúcuře.

⁴³ Aanéhjáa ííténe ímamyémuke neébe:

—Áámye muurá pílbájujle idátsó néérolle pícyóó pámé ehniíñevúre.

⁴⁴ Muurá aatye pícyóó mítyane ídsíídsivánetu áyánéwuúji. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpí íjcyáiyóne.

13

Duurúvaja wágóóóveíñe Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)

¹ Aaméhjáa duurúvájá pañétú íjchívyénáa Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi nééhií:

—Uwááboóbej, aca ííne imíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhi.

² Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿A imíwu ú ítéhí? Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñehjǐ
(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)

³ Átsihdyúhjáa péeme tééjáj píhírí oríívo bájú íjcyátsihvu.

⁴ Átsihvúhjáa Jetsóó ácuúcunúubeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, íjcyame nééhií:

—Cána múúhake duubállé múijyú tene pájtyeíñe eene múúhake u nehíjcyanéhjǐ. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

⁵ Áanéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu néeme tsáma wájácútsi méijcyaco ámuha állíu múnáadívú maállítsámeítýuki.

⁶ Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame neé díibýejuco Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁷ Áhdure téijyu íjcyáiñe méénujcátsí pahúlleváre. Ááneri méíllityédíñe. Ehdu pájtyeíñe páneere ílluréjuco níjkéváiñe ihde.

⁸ Muurá tsáne ííñúji múnáa méénújcátsí tsííñe ííñúji múnáama. Áijyu ííñúji vááúméí pahúlleváre. Áhdure ájyaba íjcyáahi. Ehdu déjúcóóveíñe ícúbáhráméí ííñújiri.

⁹ Áanéllíi téibúwá méijcyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsóné hallútú pihcyáávejááné pañévú ámuúhake imyéénúmeke tsajtyeímye ávyéjúté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityéke.

10 Muurá íñe pajtyéteju pámeekérei íññújiri íjcyáné miamúnáake úwáábóméiíhi. Áijyu ihdyu ó tsaá páneere ílluréjuco iníjkévaki.

11 Áhdícyane ávyéjuté élleву ditye ámuúhakye icyúvéhoojánu tsáptyécooca tsá múu íjtsámeityú muhdú íhgyúváñneri. Muurá ihdyu Píívyéébere Ípííchoj tééveri ámuúhakye túkévéjtsóneri ámuha méihgyúvaáhi.

12 Áhdure téijyu tsané nahbémú íjcyarómé ímityúné dáríívéjcsátsiíhi. Aame tsamééré tsijtyedívú táúhbájcátsiíhi. Muurá ítsime íjcyarómedívú cáánu mu táúhbaá tsijtye dityéké ídsíjívétsoki. Áhdure idyé ítsime íjcyarómé cáánimudívú táúhbaáhi.

13 Áhdure cáhcújtsotúmé ámuúhakye tsarílleé tahñéjte ámuha meíjcyámeke. Aane ehdu néérónéhjǵi pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúmé tsaímíyé nihñéétsihvúré íjcyame ihdyu pájtyéteéhi.

14 Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii íñné ímityúné úújéityútsihvu ímityúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsarí pájtyééhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cáméhbaúneву Jodéa íññújǵi múnáa ámuha meíjcyame. Ehdúu muurá tene pájtyeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi Daniéré nééneé. Aane éévehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó íñná íjcyaiñe.

15 Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íucaavéjucóhdi ímijcóhó pañévú tsíeméné íujcuki.

16 Áhdure íúmihé pañe íjcyame íoomíjycóhdi íhgyávú íwajyámu élleву.

17 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñe téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñójtérei ítsíméwuúmú íjcyámeke!

18 Áánéllii Píívyéébema méihgyúvaco tsúcohívaneri úúníjyáijyu tene ipájtyétu níjyáháñe lliíñe ámuha mewáácunútuki.

19 Muurá téijyu íjcyaiñe ávyéta íhnáhó ícúbáhraméi íñée íññújǵi ípívyéévétsihdyu múijyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó múijyú téhdu néené ícúbáhraméi íjcyáityúne.

20 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúu tsiiñe oke wállóóiibye íhñéjte wájyuri.

21 Aane tsúuca tene pííhícooca íjcyáimyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúuca Críjto tsájucóóhi’ nééimye. Áámeke wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

22 Muurá íjcyáimyé állíu múnáa iiye Críjtodi díllómeíimye. Áhdure díllómeíimye Píívyéébe íhgyú uubálle múnáadi. Aame piivyéteé méénúráityúronéhjǵi imyéénune. Áaneri muurá miamúnáake mújtátsoímyé Píívyéébedítyu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dílbyeéjtejuco íjcyarómeke.

23 Aane íñe tsúuca ámuúhakye ó úúballé íhdétújuco ámuha metéíbúwááveki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhjǵi
(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)

24 Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné boone cóójíejpi nuhba ílluréjuco áabatéiñe. Áhdure péjcóejpi tsáhájucó ájchúityúne.

25 Áijyu mícúru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjǵi íjcyane mujtárába íjcyaaáhi.

26 Áijyu tsúuca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

27 Aabe ó táúhbaá níjkyéjǵi múnáake ditye ipíhgyúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré íññújiri, níjkyéjiri, íjcyámeke.

28 Cáhawáá méijtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiine tehe béhjívanetu méwaajácú píjcyaba píhíjucóóne.

29 Ahdu néene íne ícyooca ámuhákye o nénehji pájtyénetu tsúúca ámuha méwaajácú tsiine o tsááíne éévé úújetéjucóóne.

30 Aane ímiáané ámuhákye o néé ehdu nénehji pájtyeíne ííñújirí miamúnaa íjcyápiñáaaca.

31 Muurá íne ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhi wágóóóvéhi. Áanetu íne ámuhákye o néhijyáné tsá mújyú wágóóóvéityúne.

32 Áronáa ihdyu tsiine o tsááíne éévé tsá múha wáájacutúne. Níkyéji múnáa íjcyarómé tsá wáájacutúne. Téhdure pánetu Pívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájacutúne. Apáabyéré ihdyu Llihíyó waajácú mújyú tsiine oke iwállooíne.

33 Ahdícyane tsáma téibúwá téene íjtsúcunúré méijcyane méihjyúvahíjcyaco Pívyéébema. Muurá tsá mewáájacutú mújyú tsiine o tsááíne.

34 Muurá tsaapi tsííne ííñújí íááhíveté íúnú múnáake pícyoíñú ihjyávú tsané wákimyéivu ditye téeneri íjcyá díbye téhulle íjcyané hajchóta. Áamedívú muurá tsáápiikyé ityéhmétsoíñúróóbeke tsá díbye néetu mújyú itsááíne. Ahdu tsá ámuhákye o néetu mújyú tsiine o tsááíne.

35 Ahdícyane téibúwá méijcyane téene íjtsóré méijcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáájacutú mújyú ámuhá avyéjuube o íjcyaaabe o tsááíne. Tsáijyu múúne tsájcooji o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécójpínej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáájacutúne.

36 Áanéllí múu téibúwá téene íjtsóré íjcyá ámuhákye o túvaaóvátu pevétaré íiná méénutúmé cuwáíyé ámuha méijcyámeke.

37 Ehdu íne ámuhákye o néé pámeere tahñéjté ámuha íjcyámeke. Ahdícyane tsáma téene íjtsóré méijcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

*Jetsóoke íékééveíne ditye pítyácójcatsíne
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)*

1 Áijyúhjáa pajtyeté wañéhjé óórityúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhjé míjcyoojícúturéjuco lléeváíñáa llúuvájté avyéjujtémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú íállíne Jetsóoke íékééveíne ídsíjívétsoki.

2 Áronemáhjáa néjcatsímyé teene wañéhjé pañéi tehdu imyéénútu miamúnáake ííbórínúíyónéllíhye.

*Pácúúcújpácyori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)*

3 Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániarí Tsimóó díbyere 'Ahlláriho' némeíbyé jari. Aaméhjáa téējari majchóri íjcyánáa tsáápille tsáá mítyane áhdómeíne pacúúcújpácyoma. Aalléhjáa téjpacyóri díbyé nííwau múrijchóhi.

4 Aanéhjáa ímamyémuke tsaríwu pájtyénéllí néjcatsímye:

—Ííveekíami aalle ícúbahra pácúúcújpácyori tsané píjcyábá mewákímyeíne áhdodúné áhdómeíjpácyorij?

5 Muurá téjpacyo menáhjénúne dsíídsiri mépíaabóiyá ídáátsóméhjike.

6 Ehdúhjáa dííledítýú ditye néérónáa Jetsóó néé díityéke:

—Óvi íjcyalle. Ííveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehdújuco dille méénune.

7 Muurá díitye ídáátsojte tsá kiávú ámuhadítýú pééityúne. Áanetu tsá múhajchótá ámuháma o íjcyáityúne.

⁸ Áánéllii muurá oke téjpacýóri múríjcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íímíbjachóne.

⁹ Aane ímíááné ámuhakye o nées íñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnaa waajácuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

¹⁰ Áijyúhjáa Jóoda Ijcaríóóté dííbyé mamýmú 12-meva íjcyáméejpi íjcyároobe múijyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne diityéké neeté dííbyedívú iékéévetsóíñe.

¹¹ Ááneríhjyáa mityane íímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca diityémá ipítyácójcatsíñe ílluréjuco díbye íjtsámeíñe muhdú dííbyedívú iékéévetsóíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)

¹² Aanéhjáa teene pajtyété wañéjhi óórityúne pááá ditye máchohíjcyáné wañéjhi obéejáwuúmuke tsájaatsá múnaa dsíjívetsohíjcyáné wañéjhi tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néesíhi:

—¿Aca kiávú ú imíllé wañéjhi májchó muha meméénune?

¹³ Áánélliihyéhjáa tsaatésikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsaréevu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi líyíhyori núpáñújéebeke maájtyúmíibema mépeéhi.

¹⁴ Aabe tsájá pañévú úcáávéebe déjutu meúcáávéne tééja múnáájpikeye méneeco: “Uwááboobéne múhtsikye nées kiáváhjané íchii mójcho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéjhi májchó májchóihyo.”

¹⁵ Áijyu ámuhtsikye úújétsóiibye tsaho imíwu córííhócoba néesíhi cááméejiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméénuco mééma majcho. Ehdúhjáa neebe diityétsikye.

¹⁶ Ahdújucóhjáa dityétsí pééne técoomívu. Aamútsíhjyáa ímíááné muhdú díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune teene majcho.

¹⁷ Áané íijyúnuvúhjáa Jetsóó tétsihyíjyuco pámeemáyé ímamyémuma.

¹⁸ Aanéhjáa tsúúca ímájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímíááneturé ámuhakye o nées íjcyabe tsaapi ámuhadítyú óhdivu méénútsóííbye.

¹⁹ Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere nées dííbyeke:

—¿Aca caabyé ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

²⁰ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

²¹ Ehdu ímíááné oke pajtyeíñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéebeke tsúúcajátújuco Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítyuróne.

²² Ehdúhjáa diityéké íñetsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhinunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

²³ Áhduréhjáa ado iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áamekéhjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

25 Aane ímiááneturé ámúhakye o nées ícyoocátú tsiíñe ámúhama bíinojpácyó o ádójúcoóityúne Píívyéébe avyéjuri meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco.

*Péédoro tóónúmeíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)*

26 Aaméhjáa teene pajtyeté wañéhjí majtsíjyú imájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó nées diitye imamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Áronáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhííne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó imamyémuke néénélli Péédoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

30 Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ímiááneturé uke o nées muurá ípyejcójuco tahñéébe u íjcyaróné u tóónuíñe 3-íjyúvá cáracái míjyúcú májtsívátúne ihde.

31 Áronáacáhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyuco néhi ihdyu oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá dííbyeke.

*Píívyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)*

32 Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Íchiíyí meíjcyá Píívyéébema o íhgyúvatéki.

33 Áánemáhjáa tsajtyéébe Péédoroo, Jacóóboo, Jóáaá, éhdúmekére. Áamedívúhjáa ávyetá íhnáho kímoóvémeííbye.

34 Áánemáhjáa neébe:

—Muhdú íhya o dsíjívíúvúduréjuco oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mécúwadíñe.

35 Ehdúhjáa íñééne peebe éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa imímóúúvéne Píívyéébema íhgyúvaabe muhdú tene nehajchíí ícúbáhrámeítyuki.

36 Íllúhjáa íhgyúvaábe:

—Ayúju Táácááníj, tsá muurá íná u túhúúlletúne. Ahdícyane muhdú u nehajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u meénúityúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

37 Ehdúhjáa Píívyéébema íhgyúvátsihdyu óómiíbye cuwáí íjcyámedívú iwájtsíne nées Péédoróke:

—¿Aca eene ú cuwáhi, Tsímoj? ¿íveekí tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

38 Imíchi bo meíjcyáne cúwávetúme Píívyéébema méihgyúvahíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááné ámuha méimíllerá tsaímíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha méihnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké iñééne biwáhullévúré ipyééne tsiíne Píívyéébema ihjyúvaabe piéhdúré tujkénúu íihjyuvádúre.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa tsiíne péébe úújeté téhdure cuwári íjcyamedívu. Ávyetáhjáa mítyane cuwa diityéké íjcyame tsá dííbyema íihjyúváíyónéhji éllevu íjcyatúne.

⁴¹ Aabéhjáa diityédí iúlléjérone tsiíne Píívyéébema ihjyúvatéhi. Átsihdyúhjáa ihdyu óómiibye diityéké nééhií:

—Áyu, ícyooca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpídívúu o ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíne éévé tsúúca úújetéhi.

⁴² Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéekií. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóíibye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóo néénáa tsúúca tsaatémá Jóoda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame wállóónéllíi tsáámeé. Aaméhjáa tsáa ímyéénucátsiháñé niitsúmuma, cávaájcoháñema.

⁴⁴ Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóoda nééneé:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói. Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁵ Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújuco Jetsóo éllevu ipyééne díbye néétene:

—‘Uwááboóbej, ¿a áanu uúj?’ nééberéhjáa chohchócú dííbyeke.

⁴⁶ Ááneréjucóhjáa ditye iékéévéébeke tsájtyene.

⁴⁷ Áronáacáhjáa tsaapi dííbyé mamýémudítýú íniitsúwari wállóríhjúcú llúúvájte avyéjutee úníu múnáájpí núúmiho.

⁴⁸ Áámekéhjáa Jetsóo nééhií:

—¿Aca muhdú íivane éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu niitsúmuma cávaájcoháñema?

⁴⁹ Áánerá íhyaichótá ámúháj piíne o íjcyaaabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáápe tsúúcajátújuco néhijcyané dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki.

⁵⁰ Ehdúhjáa Jetsóo néénáa ímamýémú ílluréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píívyééáane dííbyéjtane.

Tsáápiikye ditye ékéévéroobe pállójcône

⁵¹ Áánáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyaaabe wájjámubávú idyóvíívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

⁵² Áábekéhjáa ditye ékévérónáa tehba diityé hójtsí pañévú iwááoiñúne waabe pevéhóréjuco.

Túkevétsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵³ Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áánáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjutee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyaaavéjucóó tétsihvu.

⁵⁴ Áijyúhjáa Pééodoro dííbyeke úráávyebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívúré tétsihyi tééjá tehméjté íjcyuujúwatu píhmíhíjcyáme élletu ipíhmiki.

⁵⁵ Áanáacáhjáa ávyéjute itsámeihijcyá muhdú Jetsóó hallúvú iállíne dííbyeke ɪdsíjívétsoíne. Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne.

⁵⁶ Ávyetáhjáa mítyame dííbyé hallúvú páhduváre álliyómé bǎnúmeihijcyáhi.

⁵⁷⁻⁵⁸ Áronáacáhjáa tsaate téhdure dííbyé hallúvú iállíne néehí:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa méénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsííjyaréjuco imyéénuiñé míamúnaa méénútuja. Aajává pánéévétsoíibye 3 coojívatúre. Ehdúhjáa ditye néérone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa ditye néérone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁶⁰ Áronáacáhjáa llúúvǎjté avyéjuube diityéj pǎnétú íjyócuúvéne nées Jetsóoke:

—ǵíveekí tsá u áñújcutú aatye díhyallúvú ímítyunéhjǐ úúballéne?

⁶¹ Áronáacáhjáa tsá ɪnǎ diibye néétune. Áánélliihyéhjáa tsiíne neebe dííbyeke:

—ǵA ímiáané diibyéjuco uu Críjto ímiáábé Píívyéébé Hajchi?

⁶² Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó. Aane méwaajácú íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe ɪhtsútuube Píívyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáácooca ó bóhówááveé ojtsó pañe.

⁶³ Ehdúhjáa Jetsóó néene ávyéta tsárí pajtyé diibye llúúvǎjté avyéjúúbeke. Áánélliihyéhjáa íwajyámúúné dówáíjcyámeíbyéré néehí:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú tsiíne úúballéne.

⁶⁴ Muurá íñe ámuha melléébóneríyé ǵíveekí uuhívatéébé Píívyéébedi? Aane ǵmuhdú ámuha méíjtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa pámeere nées ílluréjuco diibye dsíjíveíñe.

⁶⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsaate dííbyé hallúvú úníchíhcyuméré íhyúmi ɪbǐjínúúbeke imyéénúne néehí:

—Áyu cána waajácú caabyé uke méénune.

Téhduréhjáa duurúvǎjá tehmejté dííbyeke wábáajcóhi.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Aanéhjáa Péédoro lláhájtsiri íjcyánáa llúúvǎjté avyéjúúbé úníu múnáadítyú tsáápille tsááhi.

⁶⁷ Aalléhjáa dííbyeke pǐhmíri íjcyáábeke ɪítehíjcyáróne néehí:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiíma.

⁶⁸ Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjǐ óóma ú íhjúvǎhi. Ehdúhjáa íñéene lláhájtsǐ mǐjco lleehówavu íjyócuúvetéébe.

Áanáacáhjáa tsúuca cáraca májtsivǎhi.

⁶⁹ Aabéhjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíne ɪíiténe tétsihyi íjcyámeke neéle:

—Áánu muurá idyé tsaapi Jetsóó mamýémúejpi.

⁷⁰ Áronáacáhjáa idyé tsiíne tóónúbe. Áané íllúhwuúréhjáa idyé tsíjtyeréjuco néene dííbyeke:

—Áánerá ímiáané diibyéjuco uu Jetsóó mamýémúejpi. Muurá eene Gariréa múnáa íhjúvǎdú u íhjúvǎnetúré méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷¹ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsiíne ityóónúne líhcyámeíbyéré néehí:

—Éje, ímiáánetúré tsá o wáájácúú dííbyeke eene ámuha óóma dííbyedi meíhjúvǎábeke.

⁷² Ehdúhjáa díbye néénáa tsiiñe cáraca májtsivá míjyúcújuco. Áánetúhjáa ítsááveebe Jetsóope dííbyeke íllu nééneé: “Muurá 3-ijyúvá ú toónúméíí tahñéébé u íjcyaróné cáracái míjyúcú májtsívátúné ihde.” Ehdúhjáa Jetsóo nééne ítsáávéne ílluréjuco díbye tááne ávyetá ihnáho.

15

Pirááto éllevu Jetsóoke dítye tsájtjene
(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Ááné tsitsíívenúhjáa llúuvájté avyéjuute, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame tsiiñe dóbeevéhi. Aaméhjáa Jetsóoke dóhjiuri tsajtyé avyéjuube Pirááto éllevu.

² Aabéhjáa díllópejtsó dííbyeke:

—¿A ímiáané uu jodíómú avyéjuube?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diíbyéjuco oó.

³ Áánáacáhjáa llúuvájté avyéjuute dííbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó tsiiñe dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí eene tsá u añúcutú aatie díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

⁵ Ehdúhjáa díbye Jetsóoke néérónáa tsá díbye añúcutúne. Ááneríhjáa iúllévenúne tsáhájucó díbye íná néétune.

Jetsóoke dítye dsíjivétsoíñe
(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

⁶ Teenéhjáa pajtyeté wañéhjí pañe paíjyuvaré avyéjuube Piráátó tsáápiikye ichívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyámedítýú dííbyé hallúvú míamúnaa íhgyúváábekéjuco.

⁷ Aanéhjáa téjyuu íjcyaaabe dsíjivétso múnáajpi ‘Barabáa’ némeííbyé cúvéhóójá pañe tsijtye dsíjivétso múnáama.

⁸ Áánáacáhjáa tsúúca tétsihvu míamúnaa píhcyaavémé imyéénuhíjcyádú táumeíjyucóó Piráátóke díbye íjchívyétso tsáápiikye diítyédítýu.

⁹ Áánélliihyéhjáa neebe diítyéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjuube o ácádsíjcaáyóne.

¹⁰ Ehdúhjáa neebe diítyéké íllure íñómíutááváne llúuvájté avyéjuute ehdu dííbyeke dáriivéné iwáájácúnema.

¹¹ Áronáacáhjáa diítye llúuvájté avyéjuute néé tétsihyi íjcyámeke dítye Barabáa hallúvúré íhgyúva dííbyekéré díbye íjchívyétso cúvéhóójatu.

¹² Áánélliihyéhjáa diíbye Piráátó néé diítyéke:

—¿Acooca eene jodíómú avyéjuube díbye íjcyane ámuha menéhíjcyáábeke muhdú méméenuúhi?

¹³ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Dííbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

¹⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íná ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiiñe kéévánécoba néémeé:

—¡Muúbe, wátyétyehcútsó dííbyedívú!

¹⁵ Áánélliihyéhjáa awáá íjchívyétsoobe cúvéhóójatu Barabáakéré diítyémá ímí íjcyane ímíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoótsóne íhvétsoobe diítyédívú diítyeréjuco iwátyétyehcu páwachékevu.

16 Áábekéhjáa tsodáhómú dííbyé já llaáhjtsivu itsájtyéébedívú píhcyaavéhi.

17 Aaméhjáa dííbyeke uácó wájamu duujínuúdú nééjavu. Áhduréhjáa tsuhjúuhónetu imyéénúné chahúwavu ávohjácómé dííbyeke.

18 Áánemáhjáa wáñejcóme:

—ĩNóóooj, áánu jodíómú avyéjuúbe!

19 Ehdúhjáa iñééne dííbyeke úníhíhcyuméré illaáyohíjcyá úméhéiyi íhñíwáutu. Áánemáhjáa dííbyé lliiñévú imíhmoúbáne ávyéjútsohíjcyámé illure dííbyedi iúúhívaténema.

20 Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé boone tácoriúcúmé teeja duujínuúdú nééjaá. Áánemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvuréjuco. Átsihdyúhjáa tsajtyémé dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévu.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)

21 Aanéhjáa téhullévú péeme cábuuvé tsirééne múnáajpi Arejááadorómá Róópómútsij caani Tsimóó íumihétú tsáábedívu. Áábekéhjáa íhbutsomé Jetsóoke iwátyétyéhcuíwachékevu.

22 Aaméhjáa úújeté tsátsii 'Niwáupááji' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

23 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé 'mííraá' némeíñé duurúbájpácyoma bíinojpácyó iúménúnetu. Áronéhjáa tsá díbye ádotúne.

24-25 Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúmé páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánaáaca. Áané boonéhjáa tsodáhómú nehcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

26 Aanéhjáa dííbyé nííwáú caamééhullétú téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné illu nééneé: "Áánu jodíómú avyéjuúbe."

27 Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímítyúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu.

28 Ehdúhjáa ímítyúmútsima dííbyeke wátyétyehcúmé Píívyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: "Ímítyúmé raahóri dsíjívéiibye ímítyúúbedi ditye dílloóbe."

29 Aanéhjáa dííbyeke úújejemé dííbyedi iúúhívaténemáyé 'wamíwamí' nehíjcyáhi. Áánemáhjáa néémeé:

—Ehdíívaabévaa eene duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe ú pájáávétsóiyáhi.

30 Áyu cána bo pájtyetétsaméij.

31 Téhduréhjáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée muurá ímiááné pátyetétsohíjcyáabe. Áronáacáha tsá díbye píívyetétú iye ipájtyetétsameíñe.

32 Aabe cána óví ímiááné dííbyéjuco Críjto mee íjraéémú avyéjuube íjcyáhajchíí eene éwachékevúne ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíñe pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhcuíjtsoki.

Téhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjívéne
(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

33 Téijyúhjáa cójípñnétú íjyunúné cuuvé tujkéevújuco.

34 Áanáacáhjáa Jetsóó ávyétá íhnáho illu wáníjcyámeíhi:

—Eróij, Eróij, ¿rama tsabataáni? Tápiiivyéébej, Tápiiivyéébej, ¿íveekíami oke ú ihvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihyi íjcyámedítýú tsaate illéébóne nééhií:

—Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpiúvudi.

³⁶ Áánéllihyéhjáa tsaapi íícúi wáyámubádú nééne bíínójpácýó kiwátyetu iéeníyojéné úméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki. Áánemáhjáa neébe:

—Bo óví Eriá niityétsová dílbyeke.

³⁷ Áánácáhjáa tsiiñe ávyétá ihnáhó iwáníjcyámeítsihdyu illuréjuco díbye dsíjivéne.

³⁸ Áané tujkéveríhjyáa duurúvájá pañétú páñétúétsíí watájcó wáyámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavu panéjcuávú wajítahnécu.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyaaabe ájtyumí muhdú díbye iwáníjcyámeíñe dsíjivéne. Áánetúhjáa neébe:

—Á ihdyúha ímiááné áanu Píívyéébé Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléemú dílbyeke ditye dsíjivetsóné tsíhyullétúré íítehjyáhi. Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, tsííñe Maaría Jacóóboma Jotséemútsíj tsíjjuu, Tsaroméee, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréari díbye íjcyácooca dílbyeke píáábohíjcyámé téhullétú dílbyema tsáá Jerotsaréevu. Áámemáhjáa téhdure ijcyámé tsijtye walléemú dílbyemáa tsáámeé.

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyeeévejcoóójí ditye ímíbájkímyeíhíjcyajcoóójí pejco íhtsútuube Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi péé Pirááto éllevu, téhdure Jetsóoke cáhcújtsoobe Píívyéébé avyéjé ítsohíjcyaaabe. Aabéhjáa diibye Piráátóke táúmeí dílbyeúvú íitémeho icyúúuki.

⁴⁴ Ááneríhjyáa illure Piráátó ullévenú ‘a ímiááné íhya dsíjivéjucóóbe’ íñéénema. Áánemáhjáa tsodáhómú avyéjucóóbeke ipíúváne dílloobe ímiááné díbye dsíjivéjucóhajchíí iwáájácuki.

⁴⁵ Aabéhjáa úúballé ímiááné tsúúca díbye dsíjivéne. Áánéllihyéhjáa Piráátó néé diibye Jotséke díbye iújcúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke íñítyétsóne bíjínúné imíwu nééne wáyámuba íáhdóbari. Áánemáhjáa nééwájitú bóhdómeíñe níkyéhéjé pañévú icyúúúne wátájcoobe nééwayúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaría Jotséemútsíj tsíjímá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóó dsíjiveebe tsiiñe bóhíne

(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeeévejcoóójí pejco diille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsíjju Maaríaa, Tsaroméee, éhdume ahdó pácúúcújpacyóné Jetsóó íitémeho itsójtsoéki.

² Áánemáhjáa tsíjju tsííñe tsemáánaréjuco tújkévajcoóójí pejcójuco dílbyé níjkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnááca.

³ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca múha íñe mééma téhejú watájcó nééwayu íñétsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa itécunúmé téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañévú úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsa ímiánéjcuri ácuúcunúúbeke. Áábé wajyámúhjáa cááméjácoba nééja ávyéta tsítsi. Áábedíhjyáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityedíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyetyéhcuúbeke. Áronáa tsá díbye íchii íjcyájúcootúne. Tsúuca bohíjúcoóbe. Cáhawáá méuujévá íchii díbye íjcyatsí pevetsíyējuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane méúúballété Péedorómá tsijtye díbyé mamýémuke tsúuca tsiiñe díbye bóhíjucóóne. Méneeco díbye péjucóóné Gariréavu diityé ihde téhullévú diityémá iátyúmíjcatsí diityékée íñéhíjcyádújuco.

⁸ Ehdúhjáa díbye néénemáyé wájucóómé íllityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muucá úúballetu mítyane íllityénélliíhye.

*Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Ja 20.11-18)*

⁹ Aanéhjáa ibóhíjcóójí cúúvéneturé Jetsóó bóhówaavé Maaríá Madarénadívú díílle pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóóllédívu.

¹⁰ Aalléhjáa úúballeté díbyé mamýémú díbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá díílleke ditye cáhcújtsotúne.

*Ímamyémudítýú mítyétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Rc 24.13-35)*

¹² Aanéhjáa dííllédívu ibóhówáávéne boonétú tsiiñe bóhówááveebe tsíhdyuréjuco mítyétsi ímamyémudítýú juuváyí péhíjcyámútsidívu.

¹³ Aamútsíhjyáa idyé tsijtye íñahbéjkeke úúbálleroné tsá ditye cáhcújtsotúne.

*Muhdú ditye wákímyeliñe ímamyémuke Jetsóó nééneé
(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)*

¹⁴ Átsihdyúhjáa bóhówááveebe pámehdívurējuco ímamyémudívú 11-meváréjuco íjcyame majchóri íjcyámedívu. Áamekéhjáa uhbáíchoobe ímiááné bóhíbeke iájtyumíné tsijtye úúbálleroné ditye cáhcútsohíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyane óvíi ámuha pámeekéré ííñújiri íjcyáné míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñe uwááboju.

¹⁶ Aane lléébome ímiááné icyáhcújtsóné uubállé tsójtsótsámeímyé ihdyu pájtyeteéhi. Áanetu cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcújtsómé tamýémeri waagóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvaímye.

¹⁸ Téhdure ííñimýémuke ditye ékééverómé tsá íñá méénúityú diityéke. Téhdure námijtya ádorómé tsá dsíjivéityúne. Aame chéméméhjike bóhítsohíjcyááhi.

*Níjkyejívú Jetsóó pééneé
(Rc 24.50-53)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne boonétú tsúuca Píívyéébe díbyeke ujcú níjkyejívú díbye iávyējuuté díbyema.

20 Áábe déjuvúhjáa ímamyémú úwáábohíjcyá pahúllevaré teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénúraítyúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeíki. Áyu tehdújuco

RÓÓCAÁ Róóca Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Íhju tujúkeváne

1-2 Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpine úllejéné pañetu ájtyumímé tééné uubállé caatúnuhíjcyá ímí tehdújuco.

3 Aane icyooca ó imíllé ooréjuco tééné uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóopiró éllewu, diityékée o díllóhíjcyánéj pinévú téhdure páneere ímí ídyéjúcotu tsúúca o wáájácúnéllíhíhíe.

4 Aane ó imíllé tééné uubállé ditye méénune u lléébohíjcyáné ímíñeúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsíímávámeíñe

5 Jodéa iiñújí avyéjuubéhjáa Heróódé íjcyáijyu íjcyaaabe tsaapi llúúváábe Tsacaríá Abíamuúbe. Áábé táába méméhjáa Eritsabée Aróój tsiiménémúháábéelle íjcyalle.

6 Áámútsikyéhjáa Píívyéébe ímí íjtsúcunú dííbyé taúhbaju néhdújuco dityétsí íjcyánéllíhíhíe. Aamútsíhíjyáa tsá íínetú néétsámeítyú míamúnáadívu.

7 Áronáacáhjáa ihdyu tsá dityétsí tsíímávátú mewa Eritsabée ajchíba íjcyánéllíhíhíe. Áané pañévúhjáa idyé tsúúca kéémémútsíjyuco diityétsi.

8 Aanéhjáa tsáijyu diibye Tsacaríá íjcyáha múnáake dómajcóné llúúvájte Píívyéébe úmíwávú pácúúcu péététsohíjcyáne.

9 Aanéhjáa imyéenuhíjcyádú nehcómé caabyé diitye llúúvájtedítyú pañétúétsihvu úcááveíñe. Aanéhjáa diibye Tsacaríake dómajcóné díbye úcááveíñe pañétúétsihvu duurúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane díbye ipyéététsoki.

10 Aanéhjáa díbye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píívyéébema íhjuváihi.

11 Áanáacáhjáa dííbyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene ditye péététsohíjcyáné wáiji íjcyátsihvu.

12 Áábekéhjáa íájtyúmíne mítyane íllityéébe.

13 Áronáacáhjáa neebe diibye Tsacaríake:

—Díhllityédíñe. Tsúúca muurá Píívyéébe uke lleebó dííbyema u íhjuváhíjcyáne. Áhdícyane muurá dítyáába Eritsabée tsíímávaá wájpííkye. Áábeke ú meménuú Jóáádivu.

14 Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

15 Aabe daachi Píívyéébedívú íhtsútuube íjcyaaabe tsá bíinojpácýó áadóityúne. Áhdure tsííñe avyéjpácýóné tsá díbye áadóityúne. Muurá tsííjú ííbúwá pañéréi íjcyároóbé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyáahi.

16 Aabe mítyámeke íjraéémudítyú Ávyéjuube Píívyéébe icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

17 Muurá tsaatéke ítsíímémáyé cáánímuke díbye ímíbaávyetsómé tsaímiyéjuco íjcyaiñe. Áhdure lléébohíjcyátúrómeke ímíbaávyétsóíibye. Ehdu muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímíbájchóibye ditye ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtso Eriáúvumáa ícyahíjcyáné Píívyéébe Apííchóré dííbyeke tükévéjtsóneri.

18 Ehdúhjáa nǎjkyéji múnáajpi néénélli diibye Tsacariá néé dííbyeke:
—¿Aca múhdutú tehdu óóma íjcyaiñe? Muurá tsúúca kéémemútsíjyucó muhtsi átyáábama.

19 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:
—Muurá Píívyéébe oke wallóó íúnú múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke díéllevu uke ímiá uubállé o méénuki.

20 Ahdícyane ícyoocátú tsáhájucó u píívyetéityú u íhjuváné dááchikye tsíju tsímávanévújucó íveeki uke o úúballéné u cáhcújtsótúnélliíhye. Ehdu úúma pajtyéíne iéévé úújetéijyu.

21 Ehdúhjáa nééneri Tsacariá duurúvájá pañe íjcyáábeke miamúnáa áachítýú ityéhméróne múhduréjucó íjtsámeíñe ícúí díbye tsáátúnélliíhye.

22 Aabéhjáa íjchivýédú ímiáané tsáhájucó píívyetétú íhjuváné. Íhyótsiríyécóhjáa díbye úbáhcyohíjcyáné díityémá íhjuívaróne. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsíeméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

23 Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcódújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjucóó ihjýávu.

24 Áané boonétúhjáa ímiáané tsúúca mewa Eritsabéé eeváhi. Aalléhjáa ihjýátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

25 Aalléhjáa nehíjcyáhi:
—Íhya óhdi miamúnáa íhjuváhijcyánetu íhveté íñe íllu óóma Píívyéébe meenúhi.

Jetsóó tsímávámeíñe nǎjkyéji múnáajpi úúballéne

26 Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dille íjcyánáa idyé Píívyéébe tsiíñe wallóó nǎjkyéji múnáajpi Gaabriééke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye iúújeté wájpíikyéi úújétulle Maariáke.

27 Dííllekéhjáa Jotséé áábajáa ityáábáva Dabíiúvúj tsíménémúhaabe íjcyáábe.

28 Aabéhjáa nǎjkyéji múnáajpi díílle éllevu ipyééne néé díílleke:
—Maímijyu ihdyu u íjcyanej. Muurá Píívyéébe uke tujkéveellé tsijtye wal-léémú ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa díbye nééneri íllure iúllévenúne íjtsámeíllé íná nééiyóné ehdu díbye nééneri.

30 Áronáacáhjáa neebe díílleke:
—Díhllityédiñe. Muurá Píívyéébe uke tujkéveelléhi.

31 Ahdícyane ú éévaáhi. Aane u tsímáváábeke ú meménuú Jetsóodívu.

32 Aabe íhtsútuube íjcyáa Páñétúejpi Píívyéébé Hajchi íjcyáábe. Áábeke Píívyéébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpíi Dabíiúvuke iávyéjútsoódu.

33 Aabe íjraéémú avyéjuube íjcyáa múijyú cápáyóóvéityuúbe.

34 Ehdúhjáa díbye néénélli díílle Maariá néé dííbyeke:
—¿Aca muhdú ó éévaá wájpíima o íjcyállejíivari?

35 Áánélliihyéhjáa neébe:
—Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénuúhi. Áánélli diibye u tsímávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyááhi.

36 Téhdure muurá díílle Eritsabéé tsímávaá tsáápiikye tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dille éévane ajchíbá íjcyárolle.

37 Tsá muurá íná Píívyéébedívú túhuutúne. Páneere piivyéteébe.

38 Áánélliihyéhjáa Maariá nééhií:
—Muurá dííbyeke ó ícúvehíjcyáhi. Aabe ihdyu óví eene oke u néhdu óóma meenúhi. Ehdúhjáa dille nétsihdyu ílluréjucó nǎjkyéji múnáajpi pééneé.

Maaríá Eritsabéke ááhívéne

³⁹ Átsihdyúhjáa íícúiyé múhdúj coojívaturá diille Maaríá péé Jodéa iiñújiri íjcyané caméhbáuri íjcyácoomívu.

⁴⁰ Aalléhjáa Tsacaríake iááhívéne dííbyé taaba Eritsabéke duurúváhi.

⁴¹ Áané tujkéveríhjáa diille Eritsabéke íjtsiiméné vááúmeí íhbáu pañe. Áanáacáhjáa Píívyéébé Apííchó tsúúca dííllé pañe.

⁴² Aalléhjáa kéévánécoba néé Maaríake:

—Muurá tsijtye walléemú ehniíñevu uke Píívyéébe tujkéveelléhi. Aabe u tsíimáváábeke ímí pícyoó panévatúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohíválleke oke ú aahívevá Táavyéjuube Tápájtjetéébé íjcyáííbyéj tsíju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíimene vááúmeí íimíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píívyéébe tújkevéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiááné méénúíibye úúma muhdú uke íñéhdú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllíi Maaríá nééhií:

Ávyetaré táííbúuri ó duurúvá Píívyéébeke.

⁴⁷ Aabe Tápájtjetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

⁴⁸ Muurá íñe dííbyé ícúve múnáalle ídátso o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocátú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyéeveri meenú ímí tehjújuco.

⁵⁰ Aabe pámeere míamúnáadítú múhdumé dííbye ávyejúúllémeke píaabó diityédí ídáátsóvéne.

⁵¹ Muurá ávyetá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoóbe.

⁵² Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméjhikéréjuco.

⁵³ Muurá ímiááneriyé tsúúrameíhíjcyámedívú éhniíñevu bóhówájtsoobe teéne. Áanetu íhtsutúme éhnéva múnáa tééneriyé tsúúrameíhíjcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

⁵⁴⁻⁵⁵ Muurá íhñéjté íjraéemú meíjcyámeke ídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá mújyú níjkéváityúné éhnéhjáa méidé múnáajpi Aavaráaúvuke pámeere íjtsiiménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa neelle Maaríá.

⁵⁶ Aalléhjáa pápihchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí ihjávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsíju tsíimaváne.

⁵⁷ Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca itsíimáváiñe éévé úújetédú tsíimavá wájpííkye.

⁵⁸ Áijyúhjáa díílle hájkímuma tsijtye téeneri íimíjyúúvéne duurúvá dille tsíimaváné Píívyéébere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

⁵⁹ Aaméhjáa tsúúca íhyojtsítú pápihchúúj coojívájucó íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcáúemííhé kíhdyahíróhi. Áánemáhjáa imíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cááni Tsacaríá déjuri.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsíju nééhií:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye méme.

⁶¹ Áánéllíihyéhjáa nééme díílleke:

—Árónáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

⁶² Ehdúhjáa íñééne cááníkye úbahcyómé díbye imyéménu keená ímíllenévu.

⁶³ Áánéllíhyéhjáa cááni Tsacaríá tsíeméné ityáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyááhi' íñééneé. Ááneríhjáa pámeere ullévenúhi.

⁶⁴ Áíjyúhjáa tsúúca íhgyúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

⁶⁵ Ááneríhjáa teene Jodéa iiñújí caméhbaúne múnáa iúllévenúne úbálléjcatsíhi.

⁶⁶ Áánemáhjáa Jóáádityu néémeé:

—¿Aca íhya ííne íhtsútuubéi dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaríá dúúruváne

⁶⁷ Aanéhjáa téijyu dííbye cááni Tsacaríá Píívyéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe dííbyeke dúúruvaabe nééhií:

⁶⁸ Maímijyu ihdyu mee íjraéémú ávyéjuube Píívyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyeteki.

⁶⁹⁻⁷⁰ Muurá ííicúve múnáajpi Dabíiúvúj tsíiménémúháábedítýú pícyóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsoííbyeke tsúúcajátújucóo íhgyú uubálle múnáaj tééveri íñéhdú.

⁷¹ Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

⁷² Muuráhjáa méíhdé múnáaúvudi íídáátsóvéne díityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú díityéké íñéhdújuco.

⁷³⁻⁷⁵ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáánetúré neebe meke mémunáadítýú ipájtyetétsoííne íínerí íllityétúmé dííbyekéréjuco meíicúve múijyú níjkéváitýúne.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ehdúhjáa íhgyúvátsihdyu dííbye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyáa íhtsútuube Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi.

Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjúúbé ihde ditye iwáájácu tsúúca díityé imítyuháñe Píívyéébe díityedí íídáátsóvéne ábájíveíñe ditye ipájtyeteki.

⁷⁸ Muurá meke íídaatsólléne cáámetu wállóóiibye tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíñe mééma méénúííbyeke.

⁷⁹ Aabe muurá waajácútsoó ímiájijtóvú eene iwágóóóvéíyojijtóré úráávyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájijtóvú meke waajácútsóiibye tsaímíyé meíjcyaki. Ehdúhjáa neebe Tsacaríá.

⁸⁰ Aanéhjáa dííbye tsíimene tsaímíyé píívyeebe íjcyá Píívyéébe ímillédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá ííneubará píívyétúné iiñújiri imúnáa íjraéémú dííbyeke ímíñeúvú wáájácútsihvújuco.

2

Jetsóoke Maaríá tsíimaváne (Mt 1.18-25)

¹ Áánetúhjáa Maaríá tsúúca tsíimávaíñe píhínáa páñétúejpi ávyéjuube Tséetsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñe icyáátúnútsámeíki.

² Téijyúhjáa Tsííríá iiñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeííñe.

³ Áánéllíhyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi íííńújí comíñevu imyémeháñe icyáátúnútsoki.

⁴⁻⁵ Aanéhjáa Jotsée diille mewa Maaríá ééwállema péé Gariréa ííńújí Nat-saréetu Jodéa ííńújíri íjcyacóómí Beréevu Dabííúvúu tsíímávámeítsihvu imyémé icyáátúnútsó dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe íjcyánéllíhye.

⁶ Aanéhjáa tétsii dityétsí íjcyánáa tsúúca Maaríá tsíímáváiñe éévé úújetéhi.

⁷ Aalléhjáa tujkénúejpi íjcyáábeke itsíímáváne wájyámubááneri íbííjínúúbeke tódsijcáro jéémú éébutáwá pañévú kiá dityétsí íjcyáíyotsíí íjcyátúnéllíhye.

Jéémú tehme múnáa Jetsóoke ááhívéne

⁸⁻⁹ Áánaacáhjáa técoomí úníuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi bóhówáávéebedítýú Píívyéébe ámitsaráhcó díityéké ájchúacunéri mítyane íllityéme.

¹⁰ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímíá uubállema o tsáá ámúha éllewu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñe uubállema.

¹¹ Muurá tsúúca ámúhá avyéjuube ámúhakye pájtyetétsóííbyeke tsáápile tsíímavá Dabííúvú coomívu.

¹² Aabe wájyámubááneri bííjínúmeííbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáábeke ámuha maájtyúmínetúré méwaajácuú dííbyejuco íjcyane.

¹³ Áánaacáhjáa dííbye níjkyéji múnáajpi úníúvú tsijtye mítyame dííbye nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

¹⁴ Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábej. Muurá ííńújíri íjcyané miamúnáa dííbye ímillédú íjcyame tsáimiyéjuco íjcyáiñe íná díityé hallúrí íjcyájúcootúme.

¹⁵ Aaméhjáa níjkyéji múnáa tsúúca péené boone díitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéné maájtyúmíki.

¹⁶ Ehdúhjáa íñéene íícúi téhullévú péeme ímíáané ájtyúmité diille Maaríaa, Jotsée, dííbye tsíiménéwu jéémú éébutáwá pañe íjcyáábee, íjcyámeke.

¹⁷ Aaméhjáa dííbyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpi dííbyéwúdítyú nééneé.

¹⁸ Ááneríhjáa ullévenúme.

¹⁹ Aanéhjáa Maaríake ííne ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

²⁰ Átsihdyúhjáa díitye jéémú tehméjté oomí Píívyéébeke ávyéjútsuméré díityékée tene némeídyújuco tene íjcyánéllíhye.

Jetsóoke ditye mémenúne

²¹ Aanéhjáa 8 coojíwá íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáajpíhjáa Maaríake dílléi ééwátúné íhdéjuco néhduú.

²² Téijyúhjáa diille Maaríá ímíbájchómeííñe éévé úújeténéllí péeme Jerot-saréevu Moítséeúvuj tééveríhjáa Píívyéébe néené taúhbaju néhdu imyéenuki. Áhduréhjáa téijyu Jetsóoke Píívyéébe hójtsí pañévú pícyoomútsi.

²³ Ehdúhjáa meenúme Píívyéébe taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévare wájpíkiye tsíímávaabe Píívyéébe wáabyutáábé íjcyáahi.”

²⁴ Aamútsíhjáa tsajtyé Maaríá ímíbájchómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveíñe mítyétsi wahpéjtétsikye dííbye taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu tóómehémútsíúbake íjúúumútsíúbake tsivá ímíbájchómeííñe íícúve.”

25 Téjyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeóó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímíbaávyétsóíibye tsááíñe.

26 Áábé pañéhjáa Píívyéébe Apííchó íjcyane úúballé dííbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wállooíñe meke pájtyetétsóííbyeke.

27 Aabéhjáa Píívyéébe Apííchóré túkévéjtsóneri péé duurúvájávu. Áanáacáhjáa Jetsóówúuma tsííjúmútsí úcaavé tééj pañévú Píívyéébe taúhbaju néhdújucu dííbyéwúuke imyéénuki.

28 Áhullévúhjáa dííbye Tsimeóó dííbyéwúuke ííhbúcúne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhíí:

29 Ayúju Píívyéébeéj, tsúúca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu dííícúve múnáajpi o íjcyáábeke. Ahdícyane óví íllurjúco o dsíjívéne.

30-31 Tsúúca ó ájtyumí múúhakye pájtyetétsóííbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówáávétsóóbeke.

32 Aabe peetédú néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtónú waajácútsoóhi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjújtsóííbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeóó íhjúváneeri tsííjúmútsí ullévenúhi.

34 Téhduréhjáa díityétsí hallúvú piáábó táúmeííbyé ímí dítyétsí íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maariake:

—Áánúdityu íjcyane muurá mítyame memúnáa íjraéémudítýú éhnííñevu tútávááveéhi. Aame íllure dííbyeke ehdíívállé ávyejúúlletúme. Áronáa íjcyáímyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

35 Ehdu dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeííne muhdú míamúnáa tsáápiitsá íjtsaméí íjcyane. Ájyu teene páneere u íítene uke tsííjjuke ávyetá kimóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maariake.

36-37 Áhduréhjáa íjcyalle tsáápille kéémelle Atséé dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajoyúwá Áánaá. Aalléhjáa bádsíjcaja íjcyácooca ityájíváábema íjcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúúca 84 pijcyábájucu ipííbajyúúvatétsihdyu íjcyalle tsá íínehíjcyatú duurúvájatu. Pajyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré íhjúvahíjcyá dííbyema. Tsáijyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema ííhjúvácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere túkévéjtsóneri íhdéjucu íná pájtyeíñe úúballéhíjcyalle tétsihvu itsááne duurúv Píívyéébeke.

38 Áané boonéhjáa úúballéle Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnáa ipájtyetéíñe ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu dítye óómiñe

39 Ehdúhjáa Píívyéébe taúhbaju néhdu Jetsóój tsííjúmútsí imyéénúné boone oomí Gariréa ííhjúvú íhcyóómi Natsaréevu.

40 Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébe piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévare waajácúhi.

Duurúvájá pañe Jetsóó íjcyane

41-42 Aabéhjáa tsúúca 12 pijcyábá íjcyáábema tsííjúmútsí péé Jerotsaréevu pajtyeté wañéhjivu ténevá pijcyábádú ipyéhíjcyádújucu.

43 Aanéhjáa téené pajtyétavu díityétsidítýú coévaabe Jerotsaréevu dítyétsí wáajácútúné hallúri.

44 Íjtsúcunúmútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhjáa tsájcoojjúco ipyééróne néhcóromútsí dííbyeke ímúnáa pañe. Téhduréhjáa tsijtye iwáájácúme pañe néhcóromútsi.

45 Áronemáhjáa tsííñe óómimútsí Jerotsaréevu dííbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúvájá pañe taúhbájú uwáábojtéj pñe ácuúcunúúbé dítye íhjúvájcatsíñé lléébúccunúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure dílohíjcyá ícyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé muhdú kémúúbejjíva wáájácúneri. Téhduréhjáa dííbyeke dítye díllone díbye áñúcuíhíjcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsííjyumútsí dííbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsííju nééhíí:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáriívéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néébema uke ménéhcohíjcyá tsíñehjíréjucó íjtsámeímútsíye.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú ííivane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútu Llíhíyó wákimyéiyi o íjcyáidyújucó o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye nééne tsá dítyétsí wáájácútu íná íñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsíi diityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé diityétsima muhdú dítyétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsííju íjtsúccunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúúca kééméveebe mítyanéjucó wáájácúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúccunúúbeke téhdure míamúnaa ímí íjtsúccunúhi.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)*

¹ Téijyúhjáa 15 píjcyábájucó Tibéerio páñétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Píráátó Jodéa ííñújí avyéjuúbe. Áánetúhjáa Heróódé Gariréa ííñújí avyéjuúbe. Áánetúhjáa íñahbe Perípé Itoréaa, Taraconítee, íjcyané íñújíicú avyéjuúbe. Áánetúhjáa Ritsaníá Abirííniá ííñújí avyéjuúbe.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí páñétúejtetsí llúúvájte avyéjútetsi. Téijyúhjáa Tsacaría hajchi Jóáa ííneúbára píívyétúné ííñújíri íjcyáábeke Píívyéébe néé díbye íúwááboki.

³ Áhdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyané patsíhjíva múnáakéré Joodáa úníuri íjcyané ííñújíne múnáake. Nehíjcyaabéhjáa dítye ímítyuháñé ííhvéjtsóne Píívyéébe ícyánejcúvuréjucó ííbúwáávène itsójtsótsámeí Píívyéébe diityédí íídáátsóvéne diityé ímítyú ílluréjucó íábájííveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpi Itsaíaúvú íllu néhdújucó:

Méllééboó ííneúbára píívyétúné ííñújíri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne:
“Méímibáávyé ímítyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyéjucó ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívakí.

⁵ Méímibáávyé ámuhá íjtsaméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímibájchoju ímí tsatújkevééréjucó íjcyadu.

⁶ Muurá Píívyéébe wálloó meke pájtyetétsóííbyeke pámeere míamúnaa íájtyúmiki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllíi tsaate peecútéré dííbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—ÍÁvyeta mía ííñimíyémúeméjte ámuúha! ¿Múha ámuhákye néé peecútéré ámuha metsójtsótsámeíñeri mepállójcóiýóné Píívyéébe meke meímítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méúmíwari íjcyánetu?

8 Tujkénúí méuujétsó ímiááné Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné mewáájácu ímiááné tehdújuco ámuha meíjcyane. Tsá ámuha menémeítyuró Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe ámuha meíjcyánéllíi iná ámuhakye pájtyéityúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavaráaúvúj tsiiménémúháábeke.

9 Aabe muurá téhmehíjcyá ímityúmeke iwáágóoíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoú ímiñe néévátuhéhjí úwáájirí íllóne cóvajtsoúdu.

10 Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsaate néé dílbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha meíjcyáiyáhi?

11 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Wájamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájamúúvátúmeke. Áhdure machómá íjcyame ájcúiyá imájchoma íjcyátúmeke. Ehdúhjáa neebe diityéke.

12 Téhduréhjáa tsaate ávyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé itsójtsótsámeí dílbye éllewu ípyééne néé dílbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha meíjcyáiyá ímí Píívyéébema meíjcyaki?

13 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjúúbé taúhbaju nééné ehnííñevu ámuha maáhdótsohíjcyáityuró míamúnáake.

14 Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dílbyeke:

—¿Acooca muha muhdú meíjcyáiyáhi?

Áánéllíihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecutére ámuha medótúcu híjcyáityuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállíityuróne. Áhdure ámuhakye múhduná ditye ámuhá wákimyéí áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújuco.

15 Ehdúhjáa diityéké Jóáa néénéllíi dílbyedítyú míamúnáa íjtsámeí tsáijyu múu dílbyéjuco míamúnáake pájtyetétsóibye díbye íjcyane.

16 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhakye ó tsótsohíjcyá nújpácyori. Áanetu íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dílbyedívú o pííhívéityúroóbe. Dílbye ihdyu ímiááné cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébé Apíícho. Áanetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóoíibye.

17 Muurá dówajcárováiibye ímityúmedítyú ímiáámeke éhne múúne bíivá pañétú tríigo meújcune maááhívetsoúdu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímityúmeke waagóoíibye cúújuwa múijyú áabatéityúwá pañévú éhne múúne tríigo néévá meújcúné boone téhiibájí bíivámá mecóvajtsoúdu.

18 Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

19 Aabéhjáa ávyéjuube Heróódeke néé íveekí ímíñejíí íñahbe Perípe táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehjí ímityúné méénuhíjcyane.

20 Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné illéébóiyótsihvu íllure dílbyedívú tééné hallútú cuvéhoojánútsoóbe. Ááneríhjyáa éhnííñevúre ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe

(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

21 Aanéhjáa Jóáa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píívyéébema íhgyúvánáa cáámetu dílbyé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné níityé dílbyedívu.

22 Áanáacáhjáa Píívyéébe nées cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóó íhdé múnáaívu
(Mt 1.1-17)

23 Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyabe botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Erií hajchi.

24 Áánetúhjáa Erií Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi. Áánetúhjáa Revíí Méékí hajchi. Áánetúhjáa Mééki Jááná hajchi. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchi.

25 Áánetúhjáa Jotséé Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Amóó hajchi. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áánetúhjáa Naóó Ééri hajchi. Áánetúhjáa Ééri Nagái hajchi.

26 Áánetúhjáa Nagái Máá hajchi. Áánetúhjáa Máá tsijpi Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Tsemeíí hajchi. Áánetúhjáa Tsemeíí Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jodáá hajchi.

27 Áánetúhjáa Jodáá Joanáá hajchi. Áánetúhjáa Joanáá Réétsá hajchi. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áánetúhjáa Tsaratiéé Nééri hajchi.

28 Áánetúhjáa Nééri Méékí hajchi. Áánetúhjáa Mééki Áádi hajchi. Áánetúhjáa Áádi Cotsáá hajchi. Áánetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchi. Áánetúhjáa Emodáá Ééré hajchi.

29 Áánetúhjáa Éére Jotsoéé hajchi. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áánetúhjáa Joríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi.

30 Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

31 Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Natáá hajchi.

32 Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

33 Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Páaré hajchi. Áánetúhjáa Páaré Jodáá hajchi.

34 Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

35 Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáo hajchi. Áánetúhjáa Ragáo Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáará hajchi.

36 Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Ramée Matotsarée hajchi. Áánetúhjáa Matotsarée Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jarée hajchi. Áánetúhjáa Jarée Mararée hajchi. Áánetúhjáa Mararée Caináa hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináa Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tséété hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáa hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne

(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébe Apííchó íjcyaaabe Joodáatu óómííbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííñújivu.

² Áhullévúhjáa Naavéné máváríjchó dííbyeke. Áijyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyaaabe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné nééhií:

—Bo ímiáané Píívyéébe Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho díívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néené boonétú dííbyeke tsajtyéébe cámeháuvu. Átsihdyúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúre uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvánhajchííjyu. Muurá tahñe páneere íñe imíwu nééne íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcúiyáhi.

⁸ Áánéllíhyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváabeke méíícúvéiyáhi.”

⁹ Ááne boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébe Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáámevu itsajtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímiáané Píívyéébe Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ííneúbatú u wápújúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllí neébe:

—Téhdure muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memáváríjchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiíñe imáváríjchóiyóné ipíívyetéjúcóótúnéllí ílluréjuco díbye íhvétsoíñúné dííbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa ííñújí múnáadítyu

(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa óómíibye Jetsóó Gariréa ííñújivu Píívyéébe Apííchó dííbyé pañe íjcyaaabe. Áijyúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere téené ííñújiri.

¹⁵ Aabéhjáa téené ííñújiri íjcyané pihcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáábeke duurúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

16-17 Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyée ipíívyécoomívu. Aabéhjáa imyéenuhíjcyádú wáyeeévejcóójí pihcyáávájá pañévú eevé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiaúvú waajácúhaamívú ditye ájcuháámi. Íllúhjáa dibye ééevetsíí nééhií:

18 Píívyéébé Apííchó óoma ijcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáájácútúmeke o úúbálleki. Muurá ídátso ícyahíjcyámé ímítyúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

19 Áámeke ó úúbálleé Píívyéébe diityémá ditye pájtyetéíne méénune.

20 Ehdúhjáa nétsii íéévéne boone téhaamívú tééjá wákimyéi múnáájpikye íajcúne ácúúveébe. Áábedívúhjáa pámeere tééjá pañe íjcyame ullévenúhi.

21 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdúu Píívyéébe íwaajácúháámitu nééne éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha mélléebó o éévene.

22 Ehdúhjáa Jetsóó diityéké nééne pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa íullévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

23 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyabe bo uure tááboméij.” Ehdú muurá ámuha méneé íllu ámuha oke menééiyóne: “Capenaóó cóomiyí méénúráítyúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píívyécóómiyi.”

24 Átsihdyúhjáa tsiiñe neébe:

—Cáhawáá ímiááneturé ámuhakye o néekíi: Tsá muurá cáábyekéikyé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítú íiñúji múnáa ávyejúúlléítyuróne.

25 Muuráhjáa íjraéémú pañe mítyame píibájujte walléémú íjcyará Eríaúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyácoóca. Téijyúu ájyaba tééné íiñújiri 3 píjcyábáj píinévú daari íjcyánaáca.

26 Áronáacáa tsá Píívyéébe wállóotú Eríaúvuke diityé éllevu dibyee diityéké nééne ditye lléebóítyuróné iwáájácúnema. Áánemáa wállóobe Tsidóó íiñújiri íjcyacóómí Tsaréétari íjcyáné píibájuúlle éllévúré dííbyeke.

27 Téhdurée íjcyámé mítyame íjpi chajááveri chémeme Eritséouúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítúu tsá tsáápíuba bóhítsámeítyúne. Apáábyerée Tsííríá íiñúji múnáajpi Naamáa bóhítsámeí Eritséodívú ípyée ícyáhcujsódújuco íjcyáabe.

28 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbáávatémé pámeere pihcyáávájá pañe íjcyame.

29 Áánemáhjáa dííbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyáné caméhbáutu dííbyeke iwááóroki.

30 Áronáacáhjáa múijyúrá péjúcoóbe.

Tsáápí pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mc 1.21-28)

31 Aabéhjáa péé Gariréa íiñújiri íjcyacóómí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhjáa úwááboobe wáyeeévejcóójí.

32 Aaméhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcurí tujkévéwu dibye úwáábóneri.

33 Áijyúhjáa íjcyabe tsaapi tétsihyi pihcyáávájá pañe naavéné ípañe íjcyáabe.

34 Aabéhjáa kéévánécoba nééhií:

—¡Jesro Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyáábej! ¿Íveekí múúhakye ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhakye ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píivyéébé Hajchi u íjcyane.

³⁵ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú íhjuvánéllii Jetsóo nées dííbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áadí pañétu!

Ahdújucóhjáa díbye íjchivyéne díityéj pínévú íjcaáyóóbedítú dííbyeke tútávájtsótuubére.

³⁶ Ááneríhjyáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

³⁷ Ehdúhjáa díbye méenuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere téené iñúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóo bóhíitsóne

(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

³⁸ Aanéhjáa pihcyáávéj pañétú íjchivyédu Jetsóo péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áanáacáhjáa dííbyé baabe áíivyeri chéménéllii dííbyeke néeme díbye íbóhíitsoki.

³⁹ Ahdújucóhjáa díbye teene cheme úhbánetu díílleke tene pájtyene. Aalléhjáa íbóhííne díityéké mājchotsóhi.

Mityámeke Jetsóo bóhíitsóne

(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

⁴⁰ Áijyúhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduváré néene chémeri chéméméhjike dííbye éllevu. Áámekéhjáa idyócarájcóneri bóhíitsohíjcyáábe.

⁴¹ Aanéhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píivyéébé Hajchi.

Waajácúméhjáa ímiááné díibyéjuco Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhjáa neebe tsiiñe dítye tehdu íhjuvájúcoótuki.

Jetsóo úwaabóné pahúllevaré Gariréa iñúji pañe

(Mc 1.35-39)

⁴² Aanéhjáa tsitsíívevu Jetsóo péé técoomítú tsiéllevu múubará íjcyátúhullévu. Áronáacáhjáa míamúnáa néhcoméré péeme úújeté dííbyedívu. Aaméhjáa wájjurá dííbyeke díbyéi ipyéetu díityédítu.

⁴³ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Áronáa ó imíllé téhdure tsícoomíji múnáake o úúballéné Píivyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju. Muuráhjáa téenéllii Píivyéébe oke wallóóhií.

⁴⁴ Ahdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné Gariréa iñújiri pihcyáávejááné pañe.

5

Mityane amómeke dítye újcune

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Tsáijyúhjáa Jetsóo Genetsarée unéu úníuri íjcyánáa mityane míamúnáa dííbyedívú pihcyáavé Píivyéébé uwááboju illéébúcnúné ímíllénema.

² Áanáacáhjáa ájtyúmiibe míneecu íéveniícu tééu úníuri cátsuhjúcnúmiícu témícu aabájajtéhjáa ítsínúcoohóné iñíjtyu íjchívyéné boonéemiícu.

³⁻⁴ Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévú iúcaávéne neebe dítye áyánéwu dííbyeke pínéehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téemí pañétú díityéké iúwáábótsihdyu nées Tsimóoke:

—Áyu cána ílluréjuco ípañétsíí métsínúútej.

⁵ Áánélliihyéhjáa Tsimóó nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne pécóhajchótá muha metsínuurómé tsá meújcutú tsáápiúbake. Áronáa ihdyu u néénéllii tsiíñe muha métsínuúhi.

⁶ Ahdújucóhjáa tsínuume mítyane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó illuréjuco móhtobáné diityé padúúcuri.

⁷ Áánélliihyéhjáa íhyójtsíneri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémiri íjcyámeke diitye ipiáábotéki. Ahdújucóhjáa péémema ditye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta íhmínéécú buúúvetu.

⁸ Ááneríhjáa diibye Tsimóó Pééodoro iúllévenúne Jetsóó Iliíñévú imímóúúvéne nééhií:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyaabe tsá díúniuri o íjcyáítyuróne.

⁹ Ehdúhjáa neebe ávyetá mítyané amómeke iújcúneri iúllévenúnema.

¹⁰ Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú téeneri. Áronáacáhjáa Jetsóó nées Tsimóoke:

—Tsájúréévedíñe. Muurá íñe amómé Iliíñája múnáajpi u ícyahíjcyaabe ícyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébe ícyánejcúvú u íbúwáávétsoíñe.

¹¹ Áánélliihyéhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco diitye pééneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhiítsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

¹² Aabéhjáa Jetsóó tsácoomíyí íjcyánáa tsaapi íjpi chájááveebe tsáábe dííbyeke íajtyúmmíbe Iliíñévú imímóúúvéne nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhiítsóne?

¹³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke dócárájoobéré nééhií:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúuca bóhiíbe.

¹⁴ Áábekéhjáa boíjcyuube dibye muuca iúúbállétu muhdú íbóhiíne. Neebéhjáa dííbyeke:

Tsapéhdúré llúúváábe élleu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téenetu míamúnáa iwáájacu u bóhíjucóóne.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néérónáa tsúuca pámeere téené uubállé waajácúhi. Áánélliihyéhjáa mítyane míamúnáa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu dibye diityéké íbóhiítso ditye chéménéhjitu.

¹⁶ Áronáacáhjáa diityédítýú múha íjcyátúhullévú péhíjcyabe Píívyéébema íhgyúvaki.

*Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóó bóhiítsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

¹⁷ Aabéhjáa Jetsóó tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi paritséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, íjcyané íñújjícutu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa ííténáa Jetsóó Píívyéébe íhnáhoori bóhiítsohíjcyá chéméméhjike.

¹⁸ Áanáacáhjáa tsaate tsivá ííbotarí íjpi vááúmeítyúúbeke. Áábekéhjáa imíllerómé Jetsóó tsájá pañe íjcyáábe élleu itsájtyene.

19 Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú múhdutú iúcaávéiyóné mityane míamúnáa íjcyánéllíhye. Áanéllíhyéhjáa cáamevu íñeríívyéne dííbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu níityétsómé dííbyeke míamúnááj pínévu.

20 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú ó ábájívéhi.

21 Ehdúhjáa Jetsóó néene taúhbájú uwáábojtémá paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné ihjývá Píívyéébe ímí íjtsúcunúnejívari? Tsá muurá míamúnáa imityuháñé mewáágóóityuróne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe píivyété teene iwáágoóne.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíñé Jetsóó iwáájácúne néé díityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méíjtsámeíhi?

23 Áanerá ó píivyété míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé imityuháñé díityémá o ímíbajchóne. Áanéllíi ó píivyété áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítýú úuma ó ímíbajchóhi.” Áhdure ó píivyété o nééneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

24 Áhdícyane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa íñéene díibye íjpi vááúmeítyúúbeke neébe:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye dihjýavu.

25 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé díityéj pínétú íjyócuúvéne péjúcoobe ihjýávú Píívyéébeke dúúrúvaabére.

26 Áaneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píívyéébeke. Aaméhjáa itsájúréevéne nééhií:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

Revíikye Jetsóó újcune (Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíikye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike iáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Áhdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyáné íhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjívaté ihjýavu. Áánevéhjáa díbye míñutsómé mityame tsáá tsijtye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí áhdótso múnáa. Áhduréhjáa tsíjtyehji íjcyá tétsihyi díityéma.

30 Áanéllíhyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamýémuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímiáámemájívari?

31 Áanéllíhyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsáimíyé néémeke táábotúne. Muurá ihdyu chemémekéré tááboóbe.

32 Áhdícyane tsáháa ímiááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáá díityéké o ímíbáávyétso Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki.

Jetsóó mamýémú majcho áwatyúne (Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Ehdúhjáa Jetsóó nééneellíi nééme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémuu, paritséomú mamyémuu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píívyéébema ííhjuúvácoóca? Áronáa muurá dímamyému tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

³⁴ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávájcatsíñe wañéhjivu tsáámeke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdu néene támamyému tsá majcho áwáítyuró diityémá o íjcyané hajchóta.

³⁵ Muurá ihdyu íjcyaiñe diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñehajchíí awámye.

³⁶ Ehdúhjáa íñéene boone diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcáaja wájamu mepájaabóne. Muurá íllure éhniíñevu táváajcároba.

³⁷ Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bíínoj pácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéneu cahpáyú pañevu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéneri táváajcá tsúúcáau. Áijyu muurá wágóoovené tsanéécújuco bíínoj pácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

³⁸ Áánéllíi béjpácyo mépañénú bééú pañévúre.

³⁹ Muurá tsúúcáajpácyóré iádóne ímillémé tsá ádóítyuró béjpácyo bíínoj pácyo tsúúcáajpácyóré ímí diityédívú néénéllíhye. Ehdúhjáa neebe Jetsóó dityéke.

6

*Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyému majcho újcune
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)*

¹ Aabéhjáa tsáijyu wáyeéévejcóójí ímamýemuma úmíhéj pñínétú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúme ímájchoki.

² Aanéhjáa paritséomú ííténe néé diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyoojé wáyeéévejcóójí meméénútyuróne?

³ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íáiyabáávaténéllíi íñahbéjtema Dabíiúvú téeméne méénune Píívyéébe waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne ímájchóítyuróné Píívyéébe ícúvé páaa majchómé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

⁵ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébe wáábyuta téhdure téjcoojé wáyeéévejcóójí.

*Tsáápi hójtsí Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)*

⁶ Tsáijyúhjáa téenere wáyeéévejcóójí pihcyáávéjá pañévú Jetsóó úwaabóhi. Áánaacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsí íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

⁷ Áánéllíhyéhjáa taúhbájú uwáábojtémá paritséomú Jetsóodívuré íítehíjcyá dííbyeke téjcoojé díbye bóhíhtsóhajchíí téenej tééveri ímítyuube díbye íjcyane íñééroki.

⁸ Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñe iwááajcúne Jetsóó néé díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Ahdújucóhjáa díbye péene dííbye élleuvu.

⁹ Áábedítýúhjáa neebe diityéke:

—Ámúhakyé ó díllóó tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeeévejcóójí mepíáábóityuró tsaatéké tsíeméné pájtyémeke, mityá méihvéjtsóiyá ditye idsíívekij?

¹⁰ Ehdúhjáa íñéene diityéké íiteebéré néé díbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsí ímíjpyetene.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó méénune díbyeke múnáátsohíjcyámé ííténe ávyetá íhnáhó cayóbaávatéhi. Áanemáhjáa pítyácójcatsímyé muhdú díbyeke imyéenuíñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Téijyúhjáa Jetsóó caméhbaúvú péébe Píívyéébema ihjyúvápéjcovéhi.

¹³ Áané tsitsíívenúhjáa pihjyúcuube díbyema péhíjcyámeke. Áamedítyúhjáa újcuube 12-meváké páñétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa ílluúme: Tsimóóhjáa íjcyáábeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóáaá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa díbyedívú méénútsóíbyee, éhdume.

Jetsóó mityámeke úwaabóne

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Aaméhjáa teene caméhbáutu tsáame wajtsí ítyujkévétsihvu. Áijyúhjáa mityane míamúnaa Jetsóó uwaábó illéébúacunú tsáácunú pahúllevátú teene Jodéa íñújitu Jerotsarétuu, Tíírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike díbye íbóhíítsoki.

¹⁸ Áamedítyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsáímiyéjuco ditye ícyahíjcyáne.

¹⁹ Pamévárehjáa chéméméhjí ímíllehíjcyará díbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa díbyeke idyómajcóneríyé bóhíhíjcyáné íajtyúminéllíhye.

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane

(Mt 5.1-12)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííténe néehíí:

—Maímijyu ihdyu ámuha idáátsóméhjiúvú menéeme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéju.

²¹ Maímijyu ámuha meíjcyane díbye ímillédú ámuha meíjcyáíyóneri met-súúrameíhíjcyáme. Muurá amúhakyé píááboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehji amúhakyé pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá amúhakyé ímíjyúúvetsóhi.

²² Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyané déjúcotu oke cáhcújtsotúme amúhakyé tsarílleéhi. Aame tsá amúhakyé lléébóityúne. Amúhakyé átérééjtedí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyáímyé amúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meíjcyanej.

²³ Muuráhjáa téhdure éijyúúvú diityé íhdé múnáaúvú Píívyéébe ihjyú uubálle múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu amúhakyé ditye dárííveróné pañe óvíi ámuha íllure méimíjyúúhíí. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñé ímíjyaú Píívyéébe amúhakyé pícyoóhi.

²⁴ Áánetu ihdyu íhtsutúme ehnéva múnáa tééneríyé tsúúrameíhíjcyámeke maídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá tééneri ditye ímíjyúúveróné níjkévaá díityéma.

²⁵ Ehdu íiné imíjyaú panévatúré ícyahíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátso diityémá nijkévaíñé íiné imíjyaú ditye ícyahíjcyaróne. Muurá imíjyuuri íjcyárómema nijkévaíñé kímóóvevúréjuco.

²⁶ Áhdure ditye ávyejúúllehíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá diityé ihdé múnáaúvú iye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyejúútsohíjcyáhi.

*Meke múnáájsórómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)*

²⁷ Áhdícyane ámuha oke melléébúacunúmeke o néé ámuha mewájyune ámúhake múnáájsórómeke. Áhdure ámúhake tsáríllérómeke múu píaabóhi.

²⁸ Téhdure múu ámúhadítýú ímityúné íhjúvvarómema tsáimíyé íhjúvváhi. Téhdure ámúhake áábohíjcyarómé hallúvú múu táúmeí píaabó Píívyéébeke.

²⁹ Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu píámeítýúne. Téhdure ámúhá wajyámú díivane ditye ámúhadítýú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsíijya ditye itsájtýeki.

³⁰ Áhdure ámúhake tsíeméné táúmeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámúhá éhné náníhajchíí tsá múu díllótýne.

³¹ Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meíjcyane meímílléhajchíí múu íicyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

³² Muurá ámúhake wájýúmekéré ámuha mewájýúhajchíí tsá ímiá wájýú tene íjcyatýne. Muurá ímityúné míamúnáa íjcyarómé téhdure diityéké wájýúmemáyé wájýújcatsíhi.

³³ Téhdure ámúhama ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meíjcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tehdu meenúhi.

³⁴ Áhdure ámúhake tsíeménevu ajcúmekéré téené cápayóóvére ámuha maájcúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tsaatéke tsíeménevu ajcú ditye ipíámeíkiye. Ahdu tsá múu néétune.

³⁵ Ámúhake múu néhníllérómeke iwájýúne panévatúré ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámúhake píámeítýúrónáaáca. Ehdu ámuha mepíaabóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame íiné imíjyaú meíjcyááhi. Muurá Píívyéébe ímityúme íjcyarómeke ídaatsólléne píaabóhíjcyáhi.

³⁶ Áhdícyane óví ámuha pamévakéré meídaatsólléne mépíaabóhíjcyá Meécaáni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjúvátýuróne
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Tsá múu íhjúvátú tsijtye múhdurá néémedi Píívyéébe ámúhake íñéétu téhdure ímityúme ámuha meíjcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe ámúhadi ícúbáhrátuki. Téhdure ámúhake ímityúné tsaate méénuróné múu íhvejtsó íiná diityéké méénutúmeré téhdure Píívyéébe ámúhake íiná imyéénútuki.

³⁸ Múu píaabó múhdurá néérómeke téhdure Píívyéébe ámúhake ipíááboki. Muurá ímiáámeke píááboóbe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíaabóhíjcyádúre ámúhake píááboóhi.

³⁹ Téhduréhjáa tsííñe Jetsóó úwááboobe néehí:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyéiyá tsíéllevu? ¿Aca tsá tsamútsíyé áákityéítýuró wáhyéju díivané pañévu?

⁴⁰ Tsá muurá tsaapi mamye dííbyeke úwáábohíjcyáábé ehniíñevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi iníjkévácooca botsíi díbye wáájacúdú wáájacuúbe.

⁴¹ ¿Aca íveekí ámuha méjyácunúhijcyá ámuhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámuhá hálluúúné pañe úménebááné íjcyane wáájacúmeityúme?

⁴² Muurá úménebááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyame tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééityuróne: “Cána muha ámuhákye mebohdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe íjcyane.” ¡Ávyeta bañú múnáa ámuha meíjcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuhá! Tujkénú méwaagóoméi eene úménebááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ími ámuha maájtyumímé mebohdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu néene tsá múu tsaate wahdíívané ímityúwu méénúneri íjyácunútú tsáijyu múu ehniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmei muhdíívamé meíjcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Tsá muurá oove néevahíjcyáné uméhé néeváityuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néevahíjcyáné uméhé tsá múijyú néeváityuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá íñéevatúré méwaajácú uméhéené kéeméhéjji íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe néeváityuró híígoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke néeváityuró baáco.

⁴⁵ Ahdu íívané muurá ímiáámé ííbúwá pañe ímiá íjtsaméi íjcyanéjuco dítye íhjuváne. Áánetu ímityúme íhjuvává ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméi íjcyanéjuco. Muurá muhdú íibuúúné íjtsaméi íjcyadújuco dítye íhjuváne.

*Mútyétsi ánúmeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médíllóhíjcyá ámuhákye o néene ámuha melléébóne tehdu meíjcyámejjiívari?

⁴⁷ Cáhawáá ámuhákye o úúbálle muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

⁴⁸ Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta páñé itséhdíhvejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááoítyuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíhje. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

⁴⁹ Áánetu o néene cáhcújtsotúmé íjcyá éhne múúne tsaapi ímíñeúvú íhjá apíhajcúné wádúhcútuja dííbyedívú nújpabya wááóné boone díbye ídátsó íjcyadu.

7

*Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpye Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)*

¹ Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjuvátasihdyu péé ímamyémuma Cape-naóovu.

² Ácoomííhjáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáajpi díbye wáiyú néébe ávyeta chémeebe dsijíveríjyuco.

³ Áánáacáhjáa diibye íavyéjuube tsúúca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíhvejíhjáa tsaatéké túkevjtsojtedítyú wálloobe dííbye éllewu díbye íbóhíitso íúnú múnáájpiíkye.

⁴ Ahdújucóhjáa ditye ipyééne néétene:

Ímiáábé diibye tsodáhómú avyējuube. Áábeke íhya ihdyu tehdújuco u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájuube ijraéémú meíjcyámeke. Muuráhjáa diibye nééjuri mépihcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllíi Jetsóó péé diityémá téhullévu. Aaméhjáa píhíjúcóónáa tsiiñe tsodáhómú avyējuube wallóó tsíjtyekéréjuco íñahbévajtédítýú ditye íñééte dííbyeke:

—Ávyējuubej, tsáhaváne ávyeta dííbye jávú u úújetéityú ídátsó dibye néénéllíihye.

⁷ Téénéllíihyevané tsá dibye páñetu úúma íhjúvatétúne. Áánéllíihyevané ihdyu íchihdyúré ú neé dííbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsijtye íavyéjujte dííbyeke nééne méénuhíjcyáabe. Áhdurévá ítsodáhómuke dibye táuhbánéjuco ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi dibye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa diibye tsodáhómú avyējuube nééne ditye úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihyí íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnáa ijraéémú íjcyárómedítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

¹⁰ Aanéhjáa diibye tsodáhómú avyējuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumíwá tsúúca diibye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsíjívéebeke Jetsóó bóhíitsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsijtye mítyame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille pííbájuúllé hajchi apáábyéré íjcyáabe dsíjívéebeke cúúutémeke.

¹³ Áámedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke neéhií:

—Kímóóvedíñe.

¹⁴ Ehdúhjáa íñééne teene íítémeho dibye ékééveténéllíi teehe íhbumé íjócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhouvuke:

—Líhi, dácuúve.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca íácúúvéne íhjúvaabe diityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsííjuke néé dille itsájtýe dííbyeke íhjávu.

¹⁶ Ááneríhjáa pámeere tétsihyí íjcyame itsájúréévéne Píívyéebeke dúúruvámé neéhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéebé íhjúu uubáalle múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéebe píaabó íhñéjteke.

¹⁷ Ááné uubálléhjáa páneere Jodéa íiñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñe íñújíne múnáa waajácúhi.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllevu wálloomútsi (Mt 11.2-19)

¹⁸ Ehdúhjáa dibye méénuhíjcyáné tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúbálléhi.

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa diityédítýú mítyétsikye wálloobe dityétsí idílloté dííbyeke diibyéjuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóibye tsááiibye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu diibyéjuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyéi ityéhmeki.

20-21 Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaaabe mítyámeke páhduváre néene chémeháñeri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté pañe íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóó diéllevu uke muhtsi medílo ¿ava diibyéjuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñujívú tsááiíbye? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúne?

22 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées diityétsikye:

—Wa meóómíne méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénúráítyúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbálleco hállúvátúméhjí hálluvájucóone, úllétúméhjí úlléjucóone, íjpi chájááveméhjí bóhííne, lléébótúméhjí tsúuca lléébone, dsíjívémé tsiíne bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúuca úwáábómeíne.

23 Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

24 Ehdúhjáa Jetsóó nées Jóáa wállóómútsikye. Aamútsíhjáa óómíne boone diibye Jóáadityu neébe:

—¿Acáa Jóáa ííneubará píívyétúné iiñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méijtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méijtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébári vaaúmeídyú páhduváre dííbye íjtsaméi nééneé?

25 ¿A tsaímíyee úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá ihdícyátsihyi díbye íjcyáítyuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañeíyo diibye. ¿Aanee muubá ímiááné dííbye?

26 ¿Mityá Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpíi dííbyej? Ímiááné diibyéjuco. Áronáacáa tsíjtye ehniíñevu dííbye.

27 Dííbyedítýú muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó díihde tsáápiikye díbye iúúbálle míamúnáake ditye ímímbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

28 Aane ímiáánetúré tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjúejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméíi díbye Jóáa ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu avyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé Jóáádivu tsójtsótsámeímyé waajácú ímiáábé Píívyéébe íjcyaaabe tehdujuco méénune.

30 Áánetúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsójtsámeítyúmé íllure ehdiívallehíjcyá téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

31 Áámekéhjáa Jetsóó néehíi:

—¿Aca muutédivú íne ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsiímedivuj.

32 Muurá múúne lláhájtíri íícume úhbácatsíhíjcyádú ámuha páhduváre médaríívémeíhíjcyáhi. Muurá múúne íllu úhbácatsíhíjcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdu múúne tsiíme úhbácatsíhíjcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

33 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíinojpácýó ádohíjcyatúne. Áábedítýúu ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye nééneé.

³⁴ Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévare o mājchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé íllurējuco óhdityu ámuha menéhijcyané oova mājchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu menéhijcyá oova ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíidsí ahdótso múnáa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne.

³⁵ Áronáa muurá Píívyéébeéjté íjcyámedítýú bóhówaavéné díbye díityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuma taúhbájú uwáábojtéke.

Jetsóó paritséómúúbema mājchone

³⁶ Aanéhjáa tsaapi paritséómúejpi Tsimóó Jetsóoke míñutsó díbye ihjávú díbyema imājchoki. Ahdújucóhjáa péébema dityétsí mājchone.

³⁷ Áánáacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúvááné pacúúcújpácyoma.

³⁸ Aalléhjáa dííbyé lliíñévú icyánoovéváne tááhií. Aanéhjáa imáátyori dííbyéj tuháácýú ípípajchóné íhñíwácoríyé ipáácýúné boone téjtuhácýú ichóhchóné teene pacúúcújpácyoríyéjuco dille múrijchóné.

³⁹ Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune dííbye eenée dííbyeke ihjávú tsájtyeebe ííténe íllu íjtsámeíhi: “Muurá ímíááné Píívyéébé ihjýú uubálle múnáajpi áánu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle dííbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díílle.”

⁴⁰ Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsímo uke ó neé tsane.

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Bo ihdyu oke diñe, Ávyéjuúbej.

⁴¹ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Tsaatésíhjýáa dsíidsi táúmeí tsáápiíkye. Áámútsidítýúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jívaré.

⁴² Aanéhjáa íáhdóiyóné dityétsí píívyetétúnéllí íllurējuco díbye íhvejtsóné teene díityétsidi ídáátsóvéneema. ¿Aane caabyé díityétsidítýú éhñíñevu dííbyeke wáyyune ú íjtsúcunúhi?

⁴³ Áánéllíhyéhjáa neebe Tsimóo:

—Íhya dííbye eenéhjáa éhñíñevu dsíidsike táúmeíbyej.

Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tehdújuco.

⁴⁴ Ehdúhjáa néébere díílleke ííténe néé Tsimóoke:

—Éje, muurá íñe uke o ááhívéváróóbema tsá nújpácyóubaré u pícyootú tájtyúhaacyu o níjtyámeíki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáátyori ípípajchóné paacyú íhñíwácori.

⁴⁵ Áhdure keená oke u dúúruváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúruváné chóhchohíjcyá tájtyúhaacyu.

⁴⁶ Áhdure tsá oke táhñíwau dúúrubájpácyóúbari u múrijchotúne. Áánáa muurá oke múrijcholle pacúúcújpácyori tájtyúhaacyu.

⁴⁷ Aane uke o néé mítyane dííllé ímityú íjcyaróné dííllé hallúrí íjcyájúcootúné mítyane oke iwáyyune dille úújétsónéllíhye. Muurá wahdííwáné ímityú tsaaté hallúrí íjcyane díityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri tsá mítyane ditye ímíjyúúvéityuróne. Áánetu ávyétá íhtsútú nééne ímityú díityé hallúrí íjcyaróné díityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri muurá mítyane ímíjyuuvéme. Aame meke wajyú mítyane.

⁴⁸ Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhi tsáhájucu díhyallúrí íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútso múnaa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyabe piivyeté miamúnáadítyú ímityuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsiiñe neebe dílleke:

—Oke u cáhcújtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájucu iñá íjcyatúne. Ahdícyane wa dípye tsáimiyéjucoj.

8

Jetsóoke píáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsíhjivárí íjcyájáhi múnáake iúwáábo muhdú Píívyéébé avyējú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehíjcyámeke dibye bóhiitsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná díllé pañétúu 7-meváké naavémuke dibye wáágóolle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróódé píááboobe Chóótsá taaba Jóáánaá, Tsotsáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsíjtyehji panévalu majchó díívanetu dííbyeke píáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju (Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mítyane miamúnaa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávémeke tsaapi bájtsónetu úwááboobe illu úúballéhi:

⁵ —Tsaapíhjiyáa íwajcyóhá trígóúúhá bájtsoobe illure wávarajcóhi. Aanéhjáa dibye wávarajcónetu tsáuhji dojcó juuváj pínevu. Áuhjéhjáa miamúnaa tádiríhcoíñuhíjcyáuhji coomímú méhdojéhi.

⁶ Áané tsiúhjihjáa néwayúné raahóvú dójcoúhji ííñeróné chemé tétsii píipátúnéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcoúhji hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mítyane. Ehdúhjáa iúúballétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke:

—Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó íwááábó túhútsóhíjcyáne (Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dilló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu dibye úúballéne.

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu ó úúballéhíjcyá Píívyéébe ámúhakye iwáájácútso muhdú íavyējú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmitúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu iúwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne (Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

¹¹⁻¹² Aane illu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá trígóúuhádú nééne Píívyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévú úcáávéiyóné

Naavéné ditye ipájtyetétu diityédívú mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj piínévúhjáa dójcoúhji coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduváré néené mávaríjchojúúné iáábucújúcoótúne ílluréjuco téénetu íhveténé ímí icyáhcuútsótúnéllíhíhe. Aane nééiyóné eene néwayúúnéj piínévúhjáa dójcoúhji.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúráméíhíjcyánéllí teene ábájíívehíjcyáhi. Aame mítyane iéhnéváíyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú téené uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhji íjcyátsihvúhjáa dójcoúhji.

¹⁵ Áánetu íjcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdújuco íííbúuri íjtsúcunúne tsaímíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene imíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhji.

*Peetétú íjcyané uwááboju
(Mc 4.21-25)*

¹⁶ Átsihdyúhjáa tsiiñe neebe diityéke:

—Tsá muurá peete mepéétetsóné tsiéménevu maávohjácóityuróne. Tsá cuwáíhcyú lliíñevú mepícyóóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu mepícyóó tene iájchúcnú já pañe téénej téeveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píívyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévéneúvú méénúmeíhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñeúvú meíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájacúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóiibye ditye ímíñeúvú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánéwu ditye wáájácúroné íllure dojtúcúiibye diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)*

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píívyetétú dííbyedívú iúújeténé mítyane miamúnáa íjcyánéllíhíhe.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

—Éhtsíhyi áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame ímíllé uke iájtyumíne.

²¹ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píívyéébé uwááboju illéébone ímí tehdújuco úraavyémé waharómú, táñahbémú, táñaallému.

*Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)*

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnéjcúeúvu.

Ahdújucóhjáa ditye míneri pééneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áánáacáhjáa kííjyébári mítyane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé mííne pañevú apííchówu diityéké pámaúcúíñedu.

²⁴ Áánéllíhyéhjáa dííbyeke iákyéjtsóne néémeé:

—¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúúca mémájcánuúhi. Áánéllíhyéhjáa iácúúvéne teene kííjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne?
Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne néemeé:
—¿Muubáami áanu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

Tsáápi pañe naavémú íjcyane
(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)

²⁶ Aaméhjáa Gariréa iiñújitu péeme úújeté Gadaára iiñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóó íjchívyénáa tsaapi dílbye éllewu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyaaabe. Dílbyéhjáa íeveebe wájamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyénéj piínere.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóó lliñévú ímímóúúvéne dílbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca íiná ú ímíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébe Hajchi u íjcyaaabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé miamúnáajpi pañétú Jetsóoke dílbyéhjáa dílbyeke ‘díjchivye áadí pañétu’ néenéliihye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsohíjcyaaabe naavéné dílbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyótsícuma íjtyúhaacyu úwáñehííñeri chíjchuróné távárícyohíjcyaaabe. Áábekéhjáa dílbye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá ínéubará píívyétúné iiñújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánéliihyéhjáa neébe:

—Tamyémé Píváánéejpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame dílbyé pañe íjcyánéliihye.

³¹ Aaméhjáa díitye naavémú néé Jetsóoke díbye iwáágóótu dítye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéemú meenímú majchóri. Áánéliihyéhjáa naavémú néé Jetsóó iwállo díityéké díityé pañévuréjuco. Ahdújucóhjáa díbye wálloome dílbye miamúnáajpi pañétú íjchívyéne újcámeíñe méenímú pañévuréjuco. Ááneríhjyáa úúpíyivyémé téwajútú únéu pañévú cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjyáa díityé tehmejté íllityéne wáame úúbálleté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítyú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áánéliihyéhjáa miamúnáa téhullévú péécunú íajtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ajtyumí dílbyeke eenée naavémú dílbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyámúúnemájucó íjcyaaabe tsáimiyéjuco Jetsóó lliñe ácuúacunúúbeke. Ááneríhjyáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbállépejtsó muhdú tene pájtyene.

³⁷ Ááneríhjyáa íllityéne néeme Jetsóoke díbye ípyéé tétsihdyu díityé iiñújitu. Ahdújucóhjáa díbye ímamyémuma óómiñe bíwánejcúvúre.

³⁸ Áábekéhjáa dílbye eenée dílbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé dílbyema ípyéekíí.

³⁹ Áronáacáhjáa neebe dílbyeke:

—Tsáhaá, díhjyávúré péene duubállé páneere muhdú Píívyéébe uke bóhiitsóne.

Ahdújucóhjáa péébe úúballéné íhcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóó dílbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépíke Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

40 Aanéhjáa Jetsóó tsíñejcúéuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtshíbeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

41 Áanáacáhjáa 'Jáiro' némeííbyé tsáá tétsihvu pihcyáávéjá avyéjuube íjcyáábe. Aabéhjáa imímóúúvéne néé Jetsóoke díbye ipyéé dííbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjiveríjyuco íjcyánéllííhye.

42 Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta rááutúne.

43 Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájyuco ichémé tujpácyó íhvetépítyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóó bañúháñé taabójteke íáhdohíjcyáneri.

44 Aalléhjáa idyéju éhnéjcutu Jetsóodívú ipííhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Áané tujkéveríhjáa tsúúca ichémé díílleke íhvetéhi.

45 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne néehíí:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa néeme dííbyeke idyómájcotúne. Aanéhjáa Péédorómá tsijtye íñahbéjté néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyúré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

46 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhiíne íllure oke idyómájcóneri.

47 Aanéhjáa Jetsóó wáájacújucóónéllíi íllityécunúlléré dííbyé lííñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénéllíi dííbyé wajyámú idyómájcóne tsúúca íbóhiíne.

48 Áánéllíihyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódújyuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhiíne. Ahdícyane wa dipye tsaímíyējucoj.

49 Ehdúhjáa díbye díílleke néénáa tsaate diibye pihcyáávéjá avyéjuube Jáiró jatu tsáame dííbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájuwa dsíjivéhi. Aane íñéllíihyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwááboóbeke.

50 Aanéhjáa Jetsóó illéébóne néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáá ihdyu Píívyéébeke cahcújtsó dáájuwa úuma íbóhiíki.

51 Aanéhjáa tsúúca dííbye jávú ditye úújeténáa Jetsóó tsá ímíiletú mítyame úcaavéné dííbyema tééjá pañévu. Apáámyeréhjáa Péédoroo, Jóááá, Jacóóboo, diityétsí díílléwúuúvúj caanímútsii, éhdume úcaavéné ímílleébe.

52 Áanáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjivéllekéjívári. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

53 Ehdúhjáa Jetsóó néeneri uuhívatémé dííbyedi tsúúca ímiáané dille dsíjivénéllííhye.

54 Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu iékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

55 Ahdújucóhjáa íbóhiíne dille ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

56 Ááneríhjáa diityétsí cáánímútsi mítyane úllévenúmútsikye neebe dityétsí muucá iúúballétu teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúcú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduváré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye ibóhíitsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike ibóhíitsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyedí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyuu, ámúha májchoo, ámúha dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúejamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané hajchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnáa ámúhadi íícúvétúhajchíi diityedí íícúvetúme ámúháj tuhááñeri íjcyane ííñú mépíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyane’ nééiyóné. Ááne ílluréjuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Ahdújucóhjáa ipyééne ditye ímíáájú úwaabóné patsíhíivá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjivéne
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduváré íjtsámeí dííbyedítú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsííne bóhíibe’ tsaate nehíjcyanéllíhíe.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa dsíjivémedítú tsaapi bóhíibe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Ería díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróódé néehíi:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau ikípíyuúcuki. Aanéjii ¿muubáami tsáma dííbye eene ehdu méénuhíjcyaaábej?

Ehdúhjáa íñééne Heróódé imíllé Jetsóoke íajtyúmíiyóné.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwáajtsíne úúballé páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéjji. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyátútsihvu Betsáidáj píihívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye pééne iwáájácúne tsijtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjutu. Áámedítúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj píhíí íjcyájáhji múnáadítú tsíeménéuba ditye íñéhcone imájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyátútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Árónáa méhdi 5-hovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíne kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néérónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjǵi íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wajpíímúré íjcyaróme.

¹⁵ Áamekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíjǵi.

¹⁶ Áánáacáhjáa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Átsihdyúhjáa idyóhdáhinunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtú pámeekére.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóeváné ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíne wáhpe.

*Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)*

¹⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémudítyú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Áijyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnáa óhdityu nehíjcyáhi?

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnááuvudítyú Eriá tsiíne bóhiibe u íjcyane.

²⁰ Átsihdyúhjáa diityékeréjuco díbye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánéllíihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Criíto Píívyéébe uke wálloobe míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

*Ídsíjǵiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)*

²¹ Ehdúhjáa Péédoro néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

²² Átsihdyúhjáa ídsíjǵiveíñé úúbállebe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméíí mityane. Muurá túkevéjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame oke ehdííválleéhi. Aame muurá oke dsíjǵivétsóroobe 3 coojívatú tsiíne ó bóhiíhi.

²³ Ehdúhjáa ímamyémuke íñééné boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíí ímillédú íicyahíjcyánetu ííhveténe oke úraavyé wájyúmeítyúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁴ Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúrámeímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene ííhvétsoone oke iúraávyéíñeríyéjuco tsúúrámeímyé pájtyetééhi.

²⁵ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvénáa mityane meéhneváne?

²⁶ Muurá oke iúraavyéné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Llihíyó avyéjuri níjkyéji múnáama tahñéjte éllevu o tsáácoóca.

²⁷ Muurá ímíááné ámúhadítyú tsáhái tsaate dsíjǵiveítyú Píívyéébé avyējú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

*Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)*

28 Átsihdyúhjáa 8 coojívalu Jetsóó péé caméhbaúvú Píívyéébema íihjyúvaki. Aabéhjáa nahbévá Péédooro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmedívu.

29 Aabéhjáa Píívyéébema íhgyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsiinújá ajchúcunúhi.

30 Áanáacáhjáa Moitséemútsí Eriama bóhówáávemútsí ihgyúvá dííbyema.

31 Aamútsíhgyáa téhdure cádiúcunúmútsí ihgyúvá dííbyema muhdú Jerot-saréevu íícúbáhrámeíñe díbye dsíjívéíñeri.

32 Aanéhjáa Péédooro íñahbéjtétsima íhtsútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

33 Aanéhjáa tsúúca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péíñúné boone Péédooro nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchij. Áhdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédooro íñéene tsá wáájacutú íveekí ehdu íñéeneé.

34 Áanáacáhjáa ojtso diityédívú nútyéné pañe íjcyáneri íllityéme.

35 Aaméhjáa téené pañe íjcyánáa Píívyéébe néesíhi:

—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

36 Ehdúhjáa Píívyéébe íhgyúvánáa ítéecunúme Jetsóó íiyéjuco íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáalletú teéne.

*Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)*

37 Áané boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye óomíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnáa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcúpejtsóhi.

38 Áamedítýúhjáa tsaapi nées kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyuco áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

39 Muhdú íhya naavéné dííbyé pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbáhrahíjcyáhi. Ídáátsówu tsáijyu díbye wákyééhcoobe íhgyúcunúcooca íhgyútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllí dímamyémuke ó neerá ditye óóma dííbyé pañétú iwáágóo dííbyeke. Áronáa tsá ditye píívyetétú iwáágoóne.

41 Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nées diitye ímamyémuke:

—Íjuhúú, muutéráhana ihdyu ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhdúrá o áábúcúne ámuhakye ó úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñééróne neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyej.

42 Áhdújucóhjáa dííbye éllevu díbye tsájtyéébeke tsiiñe naavéné wákyéehcóne. Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nées díbye íjchívye dííbyé pañétu. Áhdújucóhjáa díbye íjchívyéné boone tsúúca ímíjpyetéébe cááníma péé pevétsíhjiduréjuco.

43 Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píívyéébe íhtsútú íájtyúmíneri.

*Ídsíjívéíñe tsiiñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)*

44 Áanáacáhjáa Jetsóó tsiiñe nées ímamyémuke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunúco ámuhakye o nééneé. Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsoó ímítyúmeke.

⁴⁵ Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú tsá wáájácutú ñná nééíyóné ehdu dibye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllémeítýú ditye wáájácutíyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ñhtsútuube diityédítýú íjcyáíyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

⁴⁶ Téijyúhjáa táhjácatsímyé caabyé diityédítýú ñhtsútuube íjcyáíyóneri.

⁴⁷⁻⁴⁸ Aanéhjáa iwáájácúne Jetsóó tsíiménéwúuke iújcúne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsíiméwuúmú idátsó néémeke íícuvémé ookéjuco íícuvéne. Téhdure okée wállóóbekéjuco ditye íícuvéne. Ahdícyane caabyé ámuíhadítýú idáátsóóbeúvú néébe muurá ñhtsútuúbe. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájtótúme meke píaabóne
(Mc 9.38-41)

⁴⁹ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dimyémeri naavémuke wáágóohíjcyáné tsaaté pañétu. Áabeke muha menéé dibye tehdu imyéénújúcóótu íveekí tsíjpiye íjcyaaabe tehdu méénúnéllíihye.

⁵⁰ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtótúne.

Jacóóbomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

⁵¹ Aanéhjáa tsúuca níjkyejíwú dibye pééíñe éévé píhíjúcóónáa peebe ímamyémuma Jerotsaréevu.

⁵² Áijyúhjáa tsaatéké wálooobe íumíwari ditye íñéhco tsátsii ditye cúwatéitsii. Ahdújucóhjáa pééme Tsamáaría íñújiri íjcyáné jaaháñe néhcoróne.

⁵³ Áronáacáhjáa tétsii múnaa tsá ímíllétú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénéllíihye.

⁵⁴ Áánéllíihyéhjáa Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Eríáúvú cúújuwa táúmeídyú metsu metáúmeí Píívyéébeke dibye cúújuwa diityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáíívyeki.

⁵⁵ Áánéllíihyéhjáa diityétsídívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méíjtsámeíhi?

⁵⁶ Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtóki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pééme tsícyoomíwuúvu.

Jetsóoke iúraavyéne ímílleróme
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuubej, ó ímíllé úumaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

⁵⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óowamu íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté íjcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávye.

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, óví ihdyu mújyú llihyó óhdivu dsíjivé botsíi uukéréjuco o úráavyeki.

⁶⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúmé cúúújcatsí idsíjivécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwáábojúrējuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánélli tujkénú tahájkímuke ó pítyájcóteéhi.

⁶² Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáihcyú tükévjtsoobe tsá kiá íitetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávajtsóiyónéllíhye. Ehdú nééne tsúúca Píívyéébé avyéjújete íjcyarómé tsíñéhjiríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjújete íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wálloóne

¹ Ááné boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wálloobe míityétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánējuco ávyetá mityámé míamúnáa Píívyéébé avyéjújete ditye íjcyáiyóné uwááboju úwááboméiyóme. Árónáa téené wákimyéi múnáa uwáábojte áyáhree. Áánélli ihdyu múu táúmei páné aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke díbye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo míamúnáake dííbyé avyéjújete ditye íjcyáíñé uwááboju.

³ Áhdícyane íñe ámuúhake ó wallóo oohímye éllevu obééjáuúumuke mewállóóiyódú muhdú ámuúhake dáríivéímye éllevu.

⁴ Aame tsá ámuha metsájtyéityú ámuhá cahpámyuu, ámuha dsíídsíi, ámuhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meíhjuváyityúne. Tsapéhduré méúlleco.

⁵ Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake nééhií: “A ámuha méíjcyaraj. Óví Píívyéébe ámuúhake píaabó ímí ámuha méíjcyaki.”

⁶ Aane tééja múnáa ámuúhake ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíí Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámuúhake cátúhtsópéjtsóhajchíí múu íhvejtsó diityéké íiná néétumére.

⁷ Áánetu ámuúhake ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu íjcyáhi. Tsá múu tsííjyatuú, tsííjyatuú, péétúne. Aane óví diityéké ámuha mepíáábóne áhdó diityéré ámuúhake ájcúne tájpi ámuha méíjcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸ Aane ámuha tsácoomívú meúújetécóomi múnáa ímí ámuúhake iwáátsúcúne mājchotsóné mémājchoco panévaré ámuúhake ditye ájcune.

⁹ Aame mébóhíitsoco técoomí múnáadityú chéméméhjike. Áhdure meúúbálleco tsúúca Píívyéébe avyéjújete ditye íjcyáiyóne.

¹⁰ Áánetu tsácoomí múnáa ámuúhake wáátsúcútúhajchíí múu ulléjijtónéj pñénvú íjcyáne nééhií: “Íñe ámuhá cóómi ííñú múúháj tuhááñeri íjcyane ámuúhadívú muha mepíchóújcámei ámuhá hallúrí ímityúné íjcyáné uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óví muhdú ámuha méíjcyáhi. Muurá Píívyéébé avyéjújete ámuha méíjcyájúcóoyáhi.” Ehdú méneeco diityéke.

¹² Aane ámuúhakye o nées ehdu ámuúhakye dáríívémeke muurá Píívyéébe ávyetá ihnáho ícúbáhraá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné íímíbájchócooca Tsodóóma múnáadi ícúbáhráííne ehníínevu.

*Lléébópítyúné míamúnaa
(Mt 11.20-24)*

¹³ ¡Máídáátsoju tsáma tene pájtyeííne Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá ííne méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyu o méénuca tsúúca ímítyú ííhvéjtsóne ímíánejcúvurējuco dítye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatérééjahjívú iújcámeííne bállíjyuri ávúhcúiyómé teene ííhvéjtsóné uubáalle.

¹⁴ Áánéllii muurá dítye ícúbáhrámeííne ehníínevu ícúbáhrámeíimye díitye Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné Píívyéébe nihíéétsihvúré ímíbájchócooca.

¹⁵ Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyeííne múhdumé ‘mityámityá’ tsííáávehíjcyámeke. ¿jtsúcunúmeúbá ííhtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveímye.

¹⁶ Ahdícyane múhdumé ámuúhakye lléébome muurá ookéjuco lléébone. Áánetu ámuúhakye lléébotúmé téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébotúneri téhdure okée wállóóbeke tsá dítye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóo díityéké túkévetsóhi.

70-meva iúwáábójétsihdyu óómiíne

¹⁷ Aanéhjáa díitye 70-meváké díbye uwáábovu wállóome mítyane ímíjyúú iúwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbyeke néehíí:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múúhakye lléébohíjcyá tsaaté paíne íjcyámeke dímyémeri muha meíjchívyétsócooca.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—Éé, tehdújuco teene tsúúca páñétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíínéllííhye. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú díbye íévéhóówatu áákityéne.

¹⁹ Muurá ámuúhá paínevú ó picyóó tatsíjpá tamyémeri ámuha díibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllii tsá ííná ámuúhakye tútávájtsóityúne. Téhdure íííimiyémuma óóvimu íjcyarómé tsá ámuúhakye tútávájtsóityúne.

²⁰ Áronáa ihdyu mémítyájkímyeídí téeneri eene naavémú ámuúhakye ávyéjuúlléneri. Múu ímítyájkímyeíiyódú ííivane Píívyéébekéré mítyajtsó tsúúca ámuúha mémeháíne dííbye waajácúháámitu cáátúvánéllííhye. Ehdúhjáa díityéké neébe.

*Jetsóo Cááníkye dúúruváne
(Mt 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Aanéhjáa Cááni Píívyéébé Apííchó Jetsóoke ímíjyuuvu ájcuube dííbyeke dúúruvaabe néehíí:

—Ayúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííínujii, íjcyáné aabájaabe u íjcyáabej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu tehdújuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne. Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u tújkevéeíllédu.

²² Ehdúhjáa Cááníkye idyúúruvátshidyu neébe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú díityédítyú ííjtsámeííne. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o

Íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihiyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

²³ Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyané ámuha maájtyumíme.

²⁴ Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáama íhtsutúme avyéjute oke ítsohíjcyará íñe ícyooca muhdú o méénuhíjcyané ámuha maájtyumídú íáptyúmíroki. Áhduréhjáa imíllerómé o íhjúvúné illéébone. Áronáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaría múnáajpi píáábóné uwááboju

²⁵ Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke imújtátsóro neéhií:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá múijyú o dsíjívécúóóítyúne bóhí o újcuki?

²⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúta neéne taúhbajuj?

²⁷ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Mura neéneé: “Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúre páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajyú muhdú u wájýúmeídyu.”

²⁸ Ehdúhjáa díbye neénéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Éee, tehdújuco. Áhdícyane óvíi tehdu ú íjcyá múijyú u dsíjívécúóóítyúne bóhí u újcuki.

²⁹ Áánélliihyéhjáa ityájhátsámeítyu tsiiñe neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wájýúiyáhi?

³⁰ Áánélliihyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapi Jerotsaréetu Jericóovu péébe naní múnáa imyéénúne dííbye éhnénéhjí dojtú píruné íwajyámúúnemájuco. Áánemáa péjucóómé díbye tétsiíyé dsíjiveri íjcyánaacáa.

³¹ Áánáacáa llúúváabe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedí íícúvétuube pajtyéíñúhi.

³² Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke áptyúmíroobe pajtyé tsapéhduré dííbyedi íícúvétuúbe.

³³ Áánétúu Tsamáaría múnáajpi péébe dííbyeke íáptyúmííbedi mítyane ídáátsovéhi.

³⁴ Aabée ihdyu dííbyeke ditye túúvátsonéhjí ityáábóné bííjínúhi. Áábekée ííjjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

³⁵ Ááné tsitsíívevúu tééja múnáajpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiiñe tsíeméné dííbyema u áhdóhajchíí o óómidyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamáaría múnáajpi.

³⁶ ¿Aanée caabyé diityédítýú tsíjpiye íjcyároobe naní múnáa ícúbáhraiñúúbeke wajyúhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eenée dííbyedi ídáátsovéne píááboóbe.

Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Áhdícyane óvíi tehdu ú meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhivéne

³⁸ Áané boonétúhjáa idyé Jetsóo ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsaimíyé diityéké ihjávú waatsúcúpejtsóhi.

³⁹ Áijyúhjáa díllé naalle Maaría Jetsóo líiñévú ácuuvé díbye úwaabóné illéébúcunúki.

⁴⁰ Áanáacáhjáa diille Máata tsíñehji imyéenúneri íjcyalle Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjitu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dille ipíáábokij.

⁴¹ Áánéllihyéhjáa Jetsóo néé dílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehji u méénúneriyé ú ijyáacunú táuwaábori íícúvétulle?

⁴² Muurá ihdyu tehdújuco Maaría méénune tsá múha díllédívú cátuhtsótíyuróne. Ehdúhjáa Jetsóo néé Máátákeé.

11

Píívyéébema meíhjuváne Jetsóo úwaabóne

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Aabéhjáa tsáijyu Píívyéébema íihjyúvānetu níjkévānáa tsaapi ímamyémudítýú néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwáábó muhdú múúne Píívyéébema meíhjuváne éhnéhjáa Jóaa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuvāhi:

Múúháj Caáni níjkyéjiri u íjcyāabej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevétso ííñújiri muha meíjcyāameke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyādu.

³ Aabe óví múúhake majchóvú ú ácu híjcyā páijyuvāré téene tájpí muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyāné múúhadi dídáátsóvéne dábajíivé múúhake ímityúné méénuhíjcyāmedi muha meídáátsóvéne teene maábajíivéhíjcyādu. Áhdure múúhake íhvétso tuubéré píáábohíjcyā mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítýuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menáhbévahíjcyāabe tsáijyu pécójpíne ámúhadítýú tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjávú wájtšíbeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íñéúbamá o íjcyatúne.”

⁷ Ehdu díbye néénéllí ícyuwájá pañétú nééíyoobe dílbyeke: “Tsáhájuco o píívyetétú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcajáne llééhowa wátájcámeíhi.”

⁸ Ehdu muurá ámúhadítýú tsaapi íñahbéváábeke íñééróne ájcúiyá díbye táúmeíñevu éhnííñevúré díbye ipátsárijcyótuki.

⁹ Áhdícyane ihdyu múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpí ámuha meíjcyane ámúhake díbye íajcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjcyáíyóneri ámúhake díbye ipíááboki. Áhdure métauméí ámúhake díbye ityúkévétso.

¹⁰ Muurá téene tájpí íjcyane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyeke píááboóbe. Dílbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoóbe.

¹¹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítýú íjtsíméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíñáa ájcúiyómé ííñimyédívúre?

12 Áhdure Ɂaca ílhyúu táúmeítsike ájcúiyomé óóvihódívúre?

13 Muurá ámuha míamúnaa ímityúme meijcyaromé méimíllé ámuháj tsiímeke ímiáánevúre maájcune. Aanéjii awáá muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaahe Íapííchó picyóó dííbyeke teene táúmeímyé pañévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé

(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

14 Íjcyabéhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaahe íhgyúvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke dííbyé pañétú Jetsóó wáágóóné boone tsúúca íhgyúvaábe. Ááneríhjáa míamúnaa ullévenúhi.

15 Áronáacáhjáa Jetsóodítýú tsaate nééhií:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá tsaaté pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

16 Áhduréhjáa tsijtye dííbyeke íllure máváríjchomé nehíjcyá díbye méénúráítýuróné íévéhoowávú ímyéénuki.

17 Áronáacáhjáa diityé íjtsaméi íwáájácúne neébe:

—Muurá tsané avyéjujte tsajíjtóré íjtsámeítýúme ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsája múnáa ímityú idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

18 Ahdu ííwane muurá Naavéné íhyájkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újovéjtsóiyáhi. Ehdu íñe ámuhákye o neé naavémú avyéjuubévá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohíjcyáné ámuha óhdityu menéénéllíihye.

19 Áánetúhaca Ɂmúúbé píááborí ámuhá mamýémú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééítýuró Betsebóó píáábori dítye wáágóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhgyúváne.

20 Muurá íhdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téenetu ámuha méwáájácu tsúúca dííbyé avyéjú ííñújiri ámuháma íjcyájúcooróne.

21 Muurá íhtsútúúbé jatu tsá ííná múha tsájtýéítýuróne.

22 Áronáa dííbyé ehnííñevu íjcyaahe dííbyedítýú dójtúiyá páneere dííbyé méénujcatsíháñe. Ááne dííbyé tsíeméné íimíllédú méénúíyoóbe.

23 Ehdu nééne muurá oke ípíaabóné ímíllétýúme táwákímyeí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mótátsohíjcyáhi.

Ípyée íjchívyémé pañévu tsiíñe naavéné óómiñe

(Mt 12.43-45)

24 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó nééhií: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí néhcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtýúmítúnéllíí íllu íjtsaméihi: “Tsiíñe ó óómií bíwáábé pañévúre ópée o íjchívyéébe pañévu.”

25 Áhdújuco muurá óómiíbye ájtýumíváné dííbye ípyée íjchívyéébeke ímíwu peevéébe éhne múu jaa líjyahdu neébeke.

26 Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké éhnííñevu ímityúmeke díityémá tsiíñe íúcááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée íícúbáhrané ehnííñevu íícúbáhraabe.

Íínerí meímíjyuuvéne

27 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnááj píínétú kéévánécoba nééhií:
—¡Maímijyu ihdyu diille ukée itśíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

28 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, tehdújuco. Áhdure ¡maímijyu Píívyéébe uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki.

(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

29 Téijyúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavé Jetsóodívu. Áámekéhjáa úwááboobe nééhií:

—Ámuha muurá icyooca íjcyané míamúnaa ímityúme. Aame ¿íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejjívari? Óví ihdyu Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáajpí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú dílbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

30 Muuráhjáa dílbyeke muhdú tene pájtyénetu Níínibé múnáa waajácú ímíáánéjuco Píívyéébe dílbyeke wálloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácuú dityée ímíjpyeténe ípájtyeté Píívyéébe oke wálloóne.

31 Aane muurá Píívyéébe míamúnaa muhdú icyahíjcyané ímíbájchócooca tsáápille tsííñé iíñúji múnáalle ámúhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsohíjcyatúnévu. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa ¿íveekí dílbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

32 Téhdure muurá Níínibé múnáaúvú ámúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa Jonáa díityéké úwaabóné icyáhcújtsóne ímíjpyetéme. Áánáa ¿íveekí dílbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

Méhálluúúcú peetédú nééneé

(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácóítyuróne. Muurá ihdyu cáámevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájchúcunúki.

34 Ahdu muurá ámúhá hálluúúné peetédú nééneri ímíáánéré ámuha meííteneri metsúúrámeíhajchíí téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúrámeíhajchíí téhdure téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

35 Áánéllii téiibúwá méíjcyaco ímíáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meúraávyétuki.

36 Muurá ténejcu wáájacúme ímityúné méénújúcootúme ííne ímíjyaúréjucó íjcyane éhne múúne peete ájchúcunúnej tééveri méíjcyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsoóne

(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

37 Ehdúhjáa Jetsóó uwáábóné boone paritséómuube dílbyeke tsajtyé ihjyávú ímájchótsoki.

38 Aabéhjáa íhyójtši níjtyámeítyuube májchóneri dílbye paritséómuube ullévenúhi.

39 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dílbyeke:

—Ámuha muurá ámúhaj pí hállúre méímíbáchómeíhijcyáhi. Árónáa ámúhá íjtsaméí ímityúne.

40 ¡Tsá muurá ámuha mewáájácúmeityúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú téhdure méjtsaméi metéhmémeiyóné méjpi menityámeihijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méjcy Píívyéébe meke ípívyejtsóhi.

41 Áánéllii múu íjpií, íjtsaméii, íjcyane tehmé ímí íjcyaki.

42 ¡Máidáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píívyéébeke ámuha meíícúvehíjcyáné ámuha bájtsoháñeri. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha méjtsámeityú dííbyeke mewáájácúyóneri? Áhdure ¿íveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñeúvú méjcyatúne? Tsá muurá tsáneeríyé dííbyeke meúráávyéne tsiiñe meíhvéjtsóityuróne.

43 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé pihcyáávejáané pañe íboohówátsihjíríyé méjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnáa ámuhakye áveyejúúlléne.

44 ¡Áameke ámuhakye taúhbájú uwáábojtémá máidáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúmé ámuha méjcyarómeke míamúnáa íítehíjcyá pánehjídú ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néérone pánehjídú hallu ímíwu meíitedu.

45 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii taúhbájú uwáábojtédítýú tsaapi néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u néeneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

46 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámuhakye idátsó pajtyeíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsohíjcyá míamúnáake ámuhá íjtsaméityuré ámuha meújácúne uwáábori. Muurá ámuha méjcyarómé tsá tehdu méjcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

47 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! ¿íveekí ámuha éjyuuúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámuhá ihdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé níjkyénetu díityéúvú náávé ménícyohíjcyáhi?

48 Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaajácú ámuhá ihdé múnáaúvú icyahíjcyajíjtóré ámuha meúraavyéne.

49 Muurá Píívyéébe nééhií: “Ó pícyoó o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úubálléímye. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áamedítýú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdúu Píívyéébe nééhií.

50 Aane muurá téhdure icyooca íjcyáné míamúnáake dómájcoó ííñujíí ípívyéévetsihdyu icyoocávú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyáné díbye díityémá ímíbájchoíñe.

51 Muuráhjáa Abéke íñahbéré dsíjívetsóné boone tsíjtyeke ámuhá ihdé múnáaúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacariake dsíjívetsómé duurúvájama Píívyéébé ícúvé cóvátsómeihíjcyáné wáíjí ráhoúcunútsihvu. Aane ámuhakye o néé íñe icyooca íjcyáné míamúnáake téhdure tééné ímíbájchó dómájcoíñe.

52 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ímiáájú míamúnáa wáájácúiyóné ¿íveekí ámuha métúhútsohíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Dítye teene icyáhcújtsóne úráávyéiyóné ámuha métúhútsohíjcyáhi. Aane muurá ámuha méjcyarómé tsá ímíñeúvú teene meúráávyetúne.

53-54 Ehdúhjáa Jetsóó ihjyuváné taúhbájú uwáábojtémá paritséómuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa dííbyeke panévatu dilló tsane díbye múhdurá áñújcúhajchíí dííbyedítýú ímityúné íihjyúvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóó téibúwajtsóne

¹ Téijyúhjáa ávyétá mityané míamúnaa pihcyaaavémé wájóócjcatsíñáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Téibúwá méijcyaco aatye paritséomú bañú múnáa ímiáámeúvúdu íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú méénúmeíyóné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá pámeere iná méénuhíjcyané bóhówááveéhi.

³ Múha wáájácútúnáa ámuha míjcóhó pañévú meíhgyúvaróné waajácúméíhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi

(Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbému, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéré méjpi dsíjívetsóiyómedi.

⁵ Áánetu ihdyu múu íllityé Píívyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañévú ámuhakye wáágóóiyóóbedi.

⁶ Muurá 5-meva coomímú míjihwuúcúré áhdómeíyómeke téhmeébe.

⁷ Aabe muurá téhdure waajácú ámuhá níwáujíiné múhdújivá íjcyane. Áánéllí tsá múu íínerí íllityétúne. Muurá diitye coomímú ehniíñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsoó níjkyéji múnáadívu.

⁹ Áánetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsoóityúne.

¹⁰ Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedítyú ímityúné íhgyúvárómedi Píívyéébe ídáátsóvéne teene ábájivéhi. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhgyúvámedi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámuhakye pihcyáávejaané tehmejtema ámuhá íiñújí avyéjúté éllevu tsájtýcooca tsá múu íjyácunútú muhdú íhgyúváiñeri.

¹² Muurá ihdyu Píívyéébe Apííchóre ámuhakye túkévéjtsoó ámuha meíhgyúvaki. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mítyane iéhnéváíyóneri

¹³ Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj pñnévú néé dííbye:

—Ávyéjuúbej, táñáhbeke diñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsij caani pícyohíjcyánetu.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jetsóó néé dííbye:

—¿Aca múha oke picyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyaaabe ámuhtsikye o dówajcároki?

¹⁵ Tsá múu mítyane iéhnéváíyóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpi tsaímíyé méijcyáítyuróne.

¹⁶ Ehdúhjáa dííbyeke íñéené boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbálleebe ehnéva múnáájpídítyu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsaapi ehnéva múnáajpi.

¹⁷ Áábe bájtsoháñée mítyane néévánetu íllu íjtsámeííbye: “¿Aca kiávú íñe ó aahívétsoó tabájtso áyánejiívari?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá éhne teene ááhívétsámeíhíjcyaja o wácávyáhcóne éhnííñevu mítyájácoba o áméjtsójá pañévú ó pícyoóhi.

19 Ááne íllu ó íjtsáméíhi: Ícyooca ihdyu tsá ñná óhdityu píhtotúne. Áánélli pevétaréjuco íbúwají o íjcyáíñé óhdityu o mājchoíñé, o ádoíñé, píhtójúcoótúnélliíhye.”

20 Ehdúu dibye ítsámeíhíjcyárónáa Píívyéébe néé dííbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítyúne. Muurá ípyejco tsúúca ú dsíjiveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdu muurá pajtyéíñe íhdyunéré éhnévahíjcyámema. Aame Píívyéébedívú ídátsóhree.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene

(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu Jetsóó néé ímamyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsáméítyú íñe tájpi íjcyáneri.

23 Tsá apááñéré majchoo, wájyamuu, íjcyáne tájpi meíjcyatúne.

24 Cáhawáa méijtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá ditye múijyú wákímyeítyú téene tájpi íjcyaki. Pane tsá ditye imájchó pícyootúne. Árome íjcyá Píívyéébe tájpi. Aanéjii muurá diityé éhnííñevu ámuha miamúnaa méwajyúmeíhi. Áameke tsá amúhake dibye íinetú píhtótsóityúne.

25 ¿Aca íjcyabe tsaapi amúhadítyú éhnííñevu icyáámenúné ímíllebe iiye cáámenútsámeííyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturoné tsá ámuha meméénúityuróne. Aanéjii tsá múu íjtsáméítyú tsane imyéénúiyóné amuháyé mepíívyetéíyónejíivari.

27 Téhdure cáhawáa méijtsúcunu wajcóháñé múhdutú iiye tsaímíyé píívyehíjcyané pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóuvú tsijtye ávyéjúté éhnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

28 Ehdu muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímí íjcyane íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáa muurá amúhake éhnííñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdu teene, amúhá cáhcuíjtsópítyúné miamúnaaj.

29 Ehdu néene tsá múu áábímyeítyú téene tájpi ámuha meíjcyane tsáijyu amúhadítyú píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcújtsotúmé áábímyeí píhtócoóca. Áronáa muurá amúháj Caani Píívyéébe waajácú ñná amúhadítyú píhtone.

31 Áánélli múu ámuha mepíhtóróneri íícúvetúmé tsúúrámeí múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke iúráávyéne dííbyé avyéjuvu iúcaávéíyóneri. Áijyu ihdyu tsá amúhake dibye íinetú píhtótsóityúne.

Ímí níjkyéjiri meíjcyane Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.19-21)

32 Muurá ámuha tahñéjté ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu íínerí áábímyeítyúne. Muurá amúháj Caani Píívyéébe imílle amúhake iújcune íavyéjuvu.

33 Áánélli múu amúhá tsíeméné íñáhjíhénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá íñe ííñújiri múhajchótá íjcyáityúné ámuha meéhnévane tsaímíyé meícyahíjcyádú néene íjcyá níjkyéjiri múijyú muhdú íjcyáityúmé ámuha meíjcyáíñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá ííñújiri naní múnáa amúhake tútávátsohíjcyádú néene tsáhájucó téhulle íjcyáityúne.

³⁴ Muurá kénejcú éhniíñevu ímí ámuhakye pájtyénéjcuríyējuco ámuha meíjiveíñe.

Jetsóó tsááíñe metéhmene

³⁵ Ahdícyane ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne oke météhmeco éhne múúne ávyējuube tsaatétsí táábávajcatsíñe wañéhjiri íjcyáábeke íúníu múnaa téhmehíjcyádu.

³⁶ Muurá múúne téhmehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íícúi ipááyúcuki.

³⁷ Ehdu muurá íavyējuúbe íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime ííne imíjyaú íjcyá dílbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé diityéké imájchótsómema nahbévajcatsíbye.

³⁸ Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múu pécójpñéuba mityá cóójíháñe pañévú tsáároobe tsaímíyé dílbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumívame.

³⁹ Muurá tsája múnáajpi múijyú naní múnáajpi tsááíñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméj pañévú tsá díbye úcáávéítyuró íñániki.

⁴⁰ Ahdícyane meíjcyátsíívyéne méitsohíjcyaco o tsááíñe. Muurá ámuha meíjtsámeítyúnáa Míamúnáajpidívúu o ípívyééveebe tsiíñe ó tsaáhi.

*Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí Péédoro néé dílbyeke:

—Ávyējuúbej, ¿a múúhakyeré ú úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

⁴² Áronáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyējuúbema wákímyeíbyeke pícyoobe ihyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá diityéké ímí íícuvé ííne tájpi dítye íjcyáíñéhjitu.

⁴³ Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyéyi íjcyáábeke íavyējuube ájtyumívaábe.

⁴⁴ Muurá ímíááné ámuhakye o néé ímíáábé íjcyáábeke íavyējuube ihñévú téhmetsóne.

⁴⁵ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyējuube ‘íícúi óómítyúné’ íñéene íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe. Ehdu néébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjineríyé pehíjcyá lííyícyáveebére.

⁴⁶ Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyējuube óómiibye tuvááová dílbyeke díbye íjtsótúnáaáca. Áábeke ílluréjuco díbye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnaa ímítyúmeke imyéénudu.

⁴⁷ Ehdu muurá íavyējuube íúníu múnáake ícúbahrá díbye ímíllédú dílbyé wákímyeí imyéénúiyóné wáájácúróme tehdu méénútúhajchíjyu.

⁴⁸ Áánetu iwáájácútúné halluríyé ímítyúné méénúmeke íhtsútaré ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méijyáacunú ímí dítye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíeménevu meníwáávémedi méijyáacunú ímí dítye téhméíyóneri.

*Jetsóó hallútú miamúnaa tsáílléjcatsíñe
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Muuráhjáa ííñujívú o tsáá táhallútú miamúnaa itsáílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó téené pañējuco meé.

⁵⁰ Muurá o ícúbáhrámeíñe níjcáutu ó dsíjiveéhi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

⁵¹ ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé miamúnaa íjcyá o tsááne ííñujívu? Muuráhjáa ihdyu o tsáá miamúnaa tsajíjtóré íjtsámeítyúmé táhallútú itsárálléjcatsíki.

⁵² Aane muurá icyoocátú tsané múnáa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítú ímunáajte oke cáhcújtsóhajchíí tsaatétsí cáhcújtsótumútsí tsaríllé diityéke. Áanetu diityétsíyé cáhcújtsóhajchíí ímunáajte tsaríllé diityétsikye.

⁵³ Muurá cááni tsaríllé íllíkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsaríllé cááníkyéé. Áhdure ídsi tsaríllé tsííjke. Áhdure tsáápille íaajaké tsarílléhi. Ehdu muurá panéjcuávú miamúnaa tsarílléjcatsíí táhallútu.

Íná pájtyeíñé úúbállenéhji
(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsííñe Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécoca menéé maálleíñe. Ahdújucu tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kíjyeba tsáácoca ámuha menéé píjcyaba íjcyáíñe. Ahdújucu tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímíáámeúvúdú ámuha méwaajácú muhdú néjyú muhdíívané cóóji íjcyáíñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáajácútú okée iwáalloone Píívyéébe páhduvaré nénehji ímyéénúneri ámuhákye úúballéjúcohíjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewájyune
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ ¿íveekí tsá ámuha méijtsámeítyú ímíáámé ámuha méijcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámuhádítyú ímítyunéhji dítye ímíbájchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévúí iúújetétúné ihde ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítuyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha méijchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchíjyú.

13

Ímityúné meícyahíjcyané meíhvejtsóne

¹ Téijyúhjáa tsaate Jetsóó éllevu ípyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéné iyámeke dítye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Píráátó tsaate Gariréa múnáadívu lílíhyánútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿Aca ámuha méijtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehnííñevu ímityúmé dítye íjcyánéllíihye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvejtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyú.

⁴ Ácoca ¿muhdú ámuha méijtsúcunú Jerotsarée múnáadítyúu 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñe nupáhyéjú úníuri íjcyaja cáámé cóhnaúvú nééja áámune? ¿A dítyéé éhnííñevu ímityúmé íjcyánéllíi aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvejtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyú.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóó úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó íñétsihdyu tsííñe diityéké úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íúmihé pañétú higyéérahe ibájtsohe néévápítyuhe úújéjehíjcyaráhi.

⁷ Áronemáhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 pijcyábájucó ihye tsá néévápítyúne. Áanéllí illuréjucó dihllo. Báñú úmihé pañétú teéhe.”

⁸ Áronáacáhjáa tépallí tehmeébé neé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óví íñé pijcyábá méíjtsoráhi. Óví ó wápíjcoó tehe íñéévaki.

⁹ Tsáijyu múu tehdu meméénúneri néévahe. Tehe néévátúhajchíí botsíi illuréjucó meíllóíñe.”

Wáyeeévejcóójí tsáápílleke Jetsóó bóhiĩtsóne

¹⁰ Áhduréhjáa tsáijyu wáyeeévejcóójí úwááboobe pihcyáávějá pañe íjcyámeke.

¹¹ Áanáacáhjáa tétsihyí tsáápille naavéné ípañe íjcyalle 18 píjcyájucó íbájui ipátúúvétúneri chémehíjcyalle.

¹² Áállekéhjáa Jetsóó ipíúváne nééhií:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

¹³ Ehdúhjáa néébere díílleke dócárájcónetu ímiááné tsúúca íbájui pátúúvelle íjócuuvé tsatújkevéjucó. Aalléhjáa duurúvá Píívyéébeke.

¹⁴ Aanéhjáa pihcyáávějá tehmeébeke tsári pajtyé íveekí wáyeeévejcóójí díbye díílleke bóhiĩtsóne. Aabéhjáa tétsii íjcyámeke nééhií:

—Muurá íjcyáné 6 coojíwá wákimyéíjcyoojíj. Ájcoojíj ámuha métsááiyá díbye éllewu díbye ámuhákye íbóhiĩtsoki. Tsá wáyeeévejcóójí ámuha díbye éllewu metsááityuróne.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye néénéllí Jetsóó neé dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyabe pánehíjídú ímiáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeeévejcóójí íjcyaróné ámuha jéémú dóhíjvámeke ámuha meíjchotéítyuró téhí pañétu?

¹⁶ Ehdú neéne muurá áámye téhdure Aavaráaúvúj tsíiménémúháábéelle íjcyalle ídátsó chémehíjcyá 18 píjcyájucó naavéné ípañe íjcyaabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepíáábóítyuró wáyeeévejcóójí íjcyaróne?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye nééneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpívéhi. Áánetúhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímíjyuuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Téhduréhjáa Jetsóó neé diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiiñe ámuhákye ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

¹⁹ Muurá dííbye avyéjé éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtso mítyáhécoba kéémévédu. Aahe muurá wájcáwáne hallúvú wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchotu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.33)

²⁰ Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íínetú íñe tsiiñe Píívyéébé avyéjé ó úwáábóiyáhi?

²¹ Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu téené ooríchotu pícyooróné páneeréjucó óóríchódú teene Píívyéébé avyéju.

Ímiájíjto

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomjí múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhjívárí íjcyájáhji múnáake úwááboóbe.

23 Áábekéhjáa tsaate nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

24 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Íhnáhó íuráavyé néérojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéjító. Muurá mítyame imíllerá iúcaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

25 Muurá téibúwájí néétume áachi íimillédú íjcyámé hallúvú ávyéjuube ihjyá lleehówá wátaahácoóhi. Áané boone lléehowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhakye paayúcu.” Árónáa nééiúbye: “Tsá ámuúhakye o wáájácutúne.”

26 Áánéllíi neeímyé dííbyeke: “Áánerá úuma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

27 Ehdu ditye néérónáa nééiúbye: “Muuráhané ámuúhakye o néé ámuúhakye o wáájácutúne. Áhdícyane méíine óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

28 Ehdu Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbye ihjyú uubálle múnáa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Áijyu ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe ííhdónema.

29 Ehdu waagóojtéréjuco íjcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcujtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

30 Áijyu muurá íñe ícyooca idáátsóméhjiúvú nééme ávyéjuúteéhi. Áánetu íhtsutúme ícyooca íjcyarómé téijyu idáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jerotsaré múnáake Jetsóó kímoovéne (Mt 23.37-39)

31 Téijyúhjáa paritséomú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

—Dípye íchihdyu tsiéllévu. Muurá Heróódé imíllé uke idsíjívetsóne.

32 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Mepééne dííbyeke ávyetá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu níjkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóóne chéméméhjike íbóhíitsohíjcyánetu.”

33 Tsá muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsaréé tsiéllévúre. Óvíi ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

34 Ámuúha Jerotsaréé múnáaj, ihdyújuco tsáma ¿íveekí ámuha íllure mellííhyánúpétsohíjcyáné ihjyú uubálle múnáake Píívyéébe ámuha éllevu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllevu wállóórómedi ¿íveekí íllure ámuha méicúbáhráhíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllerá ámuúhakye o újcune éhne múúne cáraca ítsííméwuúmuke íhñúwáácýú líiñévu újcu. Árónáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

35 Áané déjúcotu muurá ámuha cóómí ápajyuréjuco cóevaíñe. Áhdure ámuúhakye o néé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné mújyú tsiíñe o tsááiñévújuco. Téijyu muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

14

Íjpi óóríbyeke wáyeéévejcóójí Jetsóó bóhíitsóne

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeéévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyéjúube jávú dííbyema imájchoki.

² Áábekéhjáa diitye paritséómú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óóríñeri chémeebe íjcyánéllii ‘áádikye éhne íjcyoojii bóhíitsóíilbye’ iñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeéévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíitsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá ditye iná néétune. Aanéhjáa awáá tsúúca díbye íjpi óóríbyeke íbóhíitsóne neebe ílluréjuco díbye ipyéékií.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe diitye paritséómuke:

—¿Aca ámuhá ocájí ámuha íjjuuba wáyeéévejcóójí wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meújcúityuróne?

⁶ Ehdúhjáa díbye néene tsá ditye píívyetétú muhdú iáñujcúne.

Táábavajcátsí wañéhjivu ditye míñutsóne

⁷ Áhduréhjáa tsáijyu wañéhjivu tsaate míñutsómé imíllé íboohówátsihjívuré iácuuvéne. Aanéhjáa Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe nééhií:

⁸⁻⁹ —Tsaate múu ámuhakye ityáábavajcátsíñé wañéhjivu míñútsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsáijyu múúne tsijtye ámuhá ehniíñevu ávyéjúumé wájtsímekéréjuco ditye tétsihvu ácuúcné boone íatéréétsihvúréjuco ámuha maácúúvéneri menúcójpívétuki.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámuhakye míñútsócooca úújeté íhdícyátsihvúré diitye wañéhji múnaa ámuhakye íajtyúmícooca íboohówátsihvu iácujcároki. Áijyu ihdyu tsá íñnerí ámuha menúcójpívétsámeítyúne.

¹¹ Muurá iye íhtsutúme ávyéjujte íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjiúvú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjúúteéhi.

¹² Ehdúhjáa diityéké íuwaábótsihdyu neebe dííbyekée íwañéhjivu míñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú míñútsotú íhtsutúméhjikéré uke ditye píámeííne u ímíllénélliihyére. Téhdure tsá múu míñútsotú dihyákímudúnéré múhdumé tsijtye úuma náhbévahíjcyámekére.

¹³⁻¹⁴ Múu téhdure míñútsó ídáátsóméhjike íjpíityu tsátsihji íjcyátúróméhjiima hállúvátúméhjike ámuhakye ditye píámeíiyóné íjtsámeítyúmére. Muurá Píívyéébere ámuhakye áhdoó díbye ímíllédú ámuha meíjcyame medsíjivémé tsííne mebóhíicoóca.

*Wañéhjitu íjcyané uwááboju
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyu ihdyu diitye Píívyéébé avyéjuvu úcaavémé íjcyanej.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó tsaapi wañéhjíváténetu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjyáa íwañéhjíváténevu míñútsó mítyámeke.

¹⁷ Ááme éllévúhjáa íúníu múnáájpikye díbye wálloobe neeté diityéke: “Tsúúcajávane majcho baabáhi. Waávane mepéene mémajchótej.”

¹⁸ Áronáacáhjáa tsá ditye ímíllétú ipyééneé. Tsaapíhjyáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédityú íiñújí o áhdone ó imíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke díbye téhmeítyúne.”

19 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “10-meváké ócájímuke o áhdómeke ícyooca ó imíllé o wáájaculléné muhdú ditye wákímyeíne. Áánéllíi tsá oke díbye íjtsójúcóóityúne.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií. “Botsíi o táábávaabe muhdú ó peéhi. Tsáhái o péétune.”

21 Éhduréhjáa ditye népejtsóné ióómíne úúbálleebe íavyéjúúbeke. Aanéhjáa díbyeke tsáíi pájtyeebe néé díbye íúníu múnáájpiíkye: “Ané cána míñutsóté ídáátsóméhjikéréjucó íjpi ímítyméhjí ímíneúvú iúllene pívyetétúméhjíma hállúvátúméhjíke.”

22 Áhdújucóhjáa ímíñútsójétsihdyu tsáábe nééne díbyeke: “Ayúju ávyéjuúbej, tsúúca ó míñútsojéhi. Árónáa íne jaa tsáhái wáhpétúne.”

23 Áánéllíihyéhjáa íavyéjuube nééhií: “Ané cána tsíjtyekéi míñutsótej.

24 Tsáhájucó tujkénúu o míñútsorómé mājchóváityúne.” Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Ihtsútúroné pañe Jetsóoke meúraavyéne
(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjáa mityane miamúnáa díbyeke úráávyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráávyerómé oke iwájyúné ehníínevu méwámyuma íhyájkímukéré wájyúhajchíi tsá ditye ímiáané tahñéjté íjcyatúne. Áhdure íiye ehníínevu iwájyúmeíhajchíi tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétumé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméénu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíidsí íjcyane tene úújetéhajchíi botsíi ámuha meméénuki?

29 Muurá dsíidsí úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá ámúhadi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyémeíhjáa íne ánúmeíyómé tsá pánéévétsojúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema imyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeíityuró téhdúmema díityéké ityáhjáítyuróne?

32 Muurá téhdúmema íhnáhóóityúronéllíi tsíhyulléréi ditye íjcyánáa wállójcatsíyómé díityé élleu ditye ínééte imyéénújcatsíjyúcóótuki.

33 Ehdu nééne muurá tsaate ímíllédú íicyahíjcyané íhvéjtsotúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánaámatu íjcyané uwááboju
(Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Muurá cánaáma íímuma íjcyánéllíi meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píáábóítyuróne.

35 Pane mebájtso ííñúji meúménúyónéúbatu tsá meke tene píáábóítyuróne. Áánéllíi tehdu nééne ílluréjucó mewáágóone. Aane íhdyu óvíi ámúhadítyú lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi. Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

Obéjé mújtanetu íjcyané uwááboju
(Mt 18.10-14)

1 Téijyúhjáa ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíidsike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímítymé píhcyaavé dííbyedívú dííbyé uwáábó ílléébúacunúki.

2 Áámedítýúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte nééhií:

—¿Aca íveekí aadi ímítýúmedívú nahbéváhi?

3-4 Ehdúhjáa dííbyedítýú ditye íhýúvánéllí obééjá mújtánetu iúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéémú obééjámú 100-meva íjcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-meváréjuco íjcyámeke íúmihéj píinévú mepícyóóne dííbyeke menéhcóítýuróne? Muurá ámuha ménéhcóiyáhi.

5-6 Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mítyane meímíjyúúvéne ááhívu ámuha mewájtídu mépihýúúyá ámuha menáhbévahíjcyámeke ditye téhdure íímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmíneri.

7 Ahdu muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe mítyane ímíjyúuvé tsaapi ímítýúné pañévú mújtároobe tsííne ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi íímíjyúúné ehníínevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsííne ímíjpyetéébedi.

Dsíídsí wágóóóvénetu íjcyáné uwááboju

8 Téhduréhjáa dsíídsíjitu díityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíledi 10-jíva dsíídsi íjcyánetu tsají wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj tééveri lííjaalléré néhcóítýuróne? Muurá néhcóiyolle.

9 Aaji muurá íájtyúmíneri íímíjyúúvéne íñáállévahíjcyámeke píhýúúyolle ditye téhdure íímíjyúúveki.

10 Ehdu muurá ímítýúné ícyahíjcyaaabe teene ííhvéjtsóne Píívyéébe ícyánejcúvuréjuco íbúwáávéébedi níjkyéjiri múnáa mítyane ímíjyúuvéhi.

Tsaapi cáánídityu mújtáné uwááboju

11 Téhduréhjáa tsííne úwááboobe nééhií:

—Íjcyamútsíhýáa míityétsi tsáápí hájchimútsi.

12 Áámútsídítýúhjáa bóneebe néé cááníkyéé: “Llíhij, u dsíjívéné boone métsíeméné múhtsídívuréjuco cóéváiñetu ó imíllé apáhajchíí ícyoocájuco oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íná néétuubéré ájcune díityétsikye tsahdúnéecu.

13 Átsihdýúhjáa wahájchotaré tétsii díibye bóneebe íjcyároné páneere ihñe nahjíhenúhi. Ááne dsíídsímáhjáa peebe cáánídityu tsíhyullévú tsííne íñújivu. Áhullévúhjáa teene ídsíídsí íllure ícúbáhraabe ímítýúné íícyahíjcyáneri.

14 Aanéhjáa tsúuca páneere ídsíídsí átéréénéhjiri díbye pírujtsónáa téené íñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áíjyúhjáa ídátso pevéeberéjuco ícyahíjcyáné ííne tájpi íjcyájúúcoótuúbe.

15 Áánéllíhýéhjáa téené íñúji múnáájpike táúmeíbyé wákiméi. Aabéhjáa dííbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

16 Aabéhjáa díityéké téhmehíjcyáabeke múha majchóvu ájcútuube áyaba wájýúúcoótúnéllí imíllérá díityé éébuta imájchone.

17 Átsihvúhjáa íkímóóvémeíne íllu íjtsámeíbye: “Ehdíívajúné tsáma áyáturómé líhíyó wákimyéi múnáadítýú majcho píhtótúnáa ¿íveekí íchihvu ó dsíjiveehíubá áyábari?

18 Tsáhaá, oo éhne líhíyo éllevu o óómíne dííbyeke ó neéhi: Líhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímítýúné ó meenúhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíínejíívari?

19 Ahdícyane tsáhájuco díjtsíméné o íjcyáitýúne. Díwákimyéi múnáájpiyéjuco o íjcyáiñe.”

20 Ehdúhjáa íjtsámeidyújuco díbye óómiñe cáání éllewu. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyulléturé cááni íajtyúmíibedi mítyane ídáátsóvéne íícúi icyáhdahíróne ámaúcutéhi.

21 Átsihvúhjáa ípyée íjtsámeidyújuco díbye cááníkye nééneé:

“Llíhij, ííveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájucó díjtsíiméné o íjcyáityúne.”

22 Ehdúhjáa díbye néérónáa cááni néé íúníu múnáake: “Íícúi áánúke íwajyámúúnema ítyúhápaajívú meújcone hójtsíwápaajívú maájcu díbye ípícyámeíki.

23 Átsihdyu íujcávaabe ócájíwúuke médsíjívetsó dííbyeke mewáñehjínuki.

24 Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhjáa dsíjíveébe’ o néhíjcyánáa ídátsó kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhjáa dítye wáñehjíváténe.

25 Ájyúhjáa íñahbe ámíabe úmíhé pañétú óómiibye lleebúacunúvá wáñehjí íhjárí íjcyane.

26 Ááneríhjáa íúllévenúne kémuélléturé íúníu múnáájpikye ípíuváne dílloobe íveekí dítye wáñehjíváténe.

27 Áánéllíhyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllíhyéne díícyááni lííhyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyevané íiná pájtyétuube kiátú bóhdívánéllí dííbyeke íwáñehjínuki.”

28 Aanéhjáa ávyéta tsáí pájtyé dííbyeke. Aabéhjáa íhnáhó cáyobáávatéébé tsá áyánéwu ímíllétú íááhívéne íhjávu. Áánéllíhyéhjáa cááni dííbye éllewu ípyéene cánaájanú díbye íááhíveki.

29 Áronáacáhjáa neebe cááníkyeé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné píjcyábá úúma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Ároóbeke tsá mújyú oke u ájcutú obééjá hájchíúbadívúre ehdu o wáñehjíváté o náhbévahíjcyámema.

30 Aabe eene dááchikye ímíáábekéjii ú wáñehjínú íujcávaábeke jeemúdítú u dsíjívetsóóbe hallúrí ímityúné walléémudi dídsíídsí pírójtsójéébeke.”

31 Áánéllíhyéhjáa cááni nééhií: “Ímíáánéjuco, Lí, óóma tsatsííyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsíeméné díhñe.

32 Áánetu ihdyu tehdújuco mewáñehjínúné díñáhbeke ídátsó kiáhjí múhduháñe ícyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjíveébe’ o néhíjcyánáa méhdivu bóhdíváábeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyéíñetu íjcyáne uwááboju

1 Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe nééhií:

—Íjcyaabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé úníu múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé dííbye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmehíjcyáne dííbyé tsíeméne.

2 Áánéllíhyéhjáa íavyéjuube ípíúváábeke nééhií: “Ííveekí ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé múhdú tátsíeméné u téhmehíjcyáne. Átsihdyu tsáhájucó óóma u wákímyeíityúne.”

3 Ehdúhjáa íavyéjuube néénetu íllu íjtsámeííbye: “Aane ímuhdú íñe ó íjcyáa oke táavyéjuube wáágóóbe? Tsá muurá o píívyetétú tsííñe wákímyeí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke píáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeíyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítúú ináhjihenúné áhdohíjcyátúmeke néhi díbye oke wáágóócooca diityéréjuco oke ipíááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí diityéké eenée íavyéjúúbedítúú ináhjihenúné áhdohíjcyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítúú in tujkénú tsáábeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedítúú u náhjihenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánéllihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí béháámituréjuco picyo 50-hoojávaréjuco u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáábeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánéllihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríigo ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí béháámituréjuco caatúnú 80-babyávaréjuco u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnáajpi ímityúné meenúhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu ímyéénuíñe díbye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó uráávyémé ehnííñevu ténejcu wáájácútmé tujkévééné íjtsámeíñe tsíjtyema ináhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámuúhake o néé íñe ííñújiri ámuha meéhnévámé tsíjtyeke mepíáábo néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámuúhake iúcúpéjtsó mújyú muhdú íjcyáityumé dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdííwáné wákímyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákímyeíhajchíí méwaajácú téhdure éhnííñevu íjcyané wákímyeí ímí ditye méénúiyóne. Áánetu teene átérééné wákímyeí múhdurá méénuhíjcyámé muurá éhnííñevu íjcyane téhdure dáriívéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímiáánéré ámuha meméénútúhajchíí téhdure Píívyéébe wákímyeí múhdurá ámuha médáriívéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhné ímíñeúvú ámuha metéhmétúhajchíí muurá ámuhá wáábyuta íjcyaróné tsá múha ámuhádivú íhvéjtsóítyuróne.

¹³ Muurá tsá míityétsima tsaapi ímí wákímyeítyuróne. Muurá tsáápiikye éhnííñevu iwáájúúbedíyé íícúvéne tsá tsíjpihdi díbye íícúvéityuróne. Áánéllíi tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñe medsíídsíwáyóneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritseómú illéébóne illure uuhívaté dííbyedi téeneri itsúúrameíhíjcyánéllííhye.

¹⁵ Áámekéhjáa neébe:

—Bañú múnáa ámuha meíjcyámeke míamúnáa itsúcunúhijcyá ímiáámédu. Árónáa Píívyéébe waajácú ámuhá íjtsaméi. Muurá míamúnáa mítyájkímyeíñe tsarílleébe.

Píívyéébe taúhbaju wágóóóvéityúne

¹⁶ Muuráhjáa Jóáa bóhówáávétúné hajchótá Píívyéébe taúhbaju íhnyú uubálle múnáaúvú úwáábohíjcyánéréi míamúnáa uráávyehíjcyáhi. Áané boonétúu ihdyu dííbye Jóáaúvuréjuco úwaabóné ímiáájú Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwááboju. Áánéllihyée mítyame tsúúrameíhijcyá ténevu iúcáávéíñeri.

¹⁷ Muurá ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóvéehi. Áánetu Píívyéébe uwááboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújuco tene pájtyeíñe.

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)*

¹⁸ Muurá tsaapi méwakye íhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubáané íjcyánáa tsíjpíllemáyéjuco íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóólleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubáané íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ítérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

¹⁹ Téhduréhjáa tsiiñe Jetsóó úwááboobe nééhií:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímiá wajyámuunévú úcámeíhíjcyáabe. Áábekéhjáa íiná píhtótuube paíjyuvaré wáñehjívatéhíjcyáhi.

²⁰ Áánáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhíjcyá dííbyé já lleehówa úmíwari.

²¹ Aabéhjáa ídátsó umúúpívyehíjcyá díbye mājchónetu baavu dójcówaahyéjǵ ímājchóíyóneri. Áábedívúhjáa oohímyé ipíhcyáávéne píhjahíjcyá dííbye áhllaháñe.

²² Aabéhjáa ílluréjuco dsíjívéne. Áábe ííbuúhjáa níjkyéjǵ múnáa tsajtyé Píívyéébe éllevu Aavaráa íjcyáhullévu. Ááné boonétúhjáa dííbyeréjuco íhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsaímíyé cuuúme.

²³ Áábe ííbuúhjáa úújeté Píívyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámeíhullévu cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájjuco íjcyáábeke.

²⁴ Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé nééhií: “Múúhá ihde múnáajpi Aavaráaj, óhdi ihdyu dídáátsóvéne aabye Ráátsaróké diñe oke díbye íhyójtsíwáubaré nújpácyotu imúríúcúneri táhníjǵwa ipípajchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájjuco o áábúcutúne.”

²⁵ Áánéllíhyéhjáa Aavaráa néé dííbyeke: “Cáhawáá, Lli, dítsáávé íñe imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áánetúu muurá áánu Ráátsaro ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáabe íñe ícyooca íñe imíjyaúréjucó íjcyane. Áánetu ihdyu ú ícúbáhráméíhi.

²⁶ Aabe píáábó u táúmeíyónáa íjcyané íñe múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íéverááhó ápíchó nééne kiátú mepájtyéne meúújéjcatsííyónejǵívari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ipájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ipájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráa néénéllí neébe: “Uu muurá Aavaráa múúhá ihde múnáajpi u íjcyaaabe ihdyu óvíjyucó aabye Ráátsaróké wallo ííñujívú llihíyoke pámeere tahájkímuma díbye íúwáábotéki.

²⁸ Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé díbye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhráméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyané níjcaúvú o úújetéébé o ícúbáhrámeídyú dítye ícúbáhrámeítyuki.”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráa néé dííbyeke: “Árónáa muurá íjcyané díityédí Píívyéébé waajácúháámí íñe ícúbáhráméityu úúbálleháámí dííbyé ihjýu uubálle múnáape Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óví íéévéne cáhcujtsómé ipájtyetéki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráa néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiáané íjcyájúcooróné díityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjíve múnáadítýú tsiiñe bóhiibe

diityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááne ímityúné iicyahíjcyáne íhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjuco.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá nééhií: “Árónáa muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáape Moitséémú cáátúnúné uwááboju icyáhcújtsótúhajchíí téhdure tsá dítye cáhcújtsóityuró dsíjívemedítyú tsaapi tsiíne íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiíne ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñújiri mávaríjchojúúné píhtóityú míamúnáake tútávájtsóíne. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeííne ímichi ténehjívú diityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsíi oke cáhcujtsómé ídátso tsiímédúréi néemedítyú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu íjkyééháñetu nEWáyúcobané íóhbáñúmeke wájojcó móóá pañévú ápíchó diityé úmíwa néené íhdétu.

³ Áánéllii téibúwá meíjcyáne amúhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene íhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiíne íbúwáávéhajchíí ílluréjuco máábájííveco ímityúné díbye méénune dííbyedi meídáátsóvéne.

⁴ Tsáijyu múúne 7-íjyúvá tsájcooji méénúíyoobe ímityúne. Áhdújyúvá díbye amúhadívú ídátsojkímeyéhajchíí múu ídáátsové dííbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú nééhií:

—Múúhakye piáábó éhniíñevu muha mecáhcújtso Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyánéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáávyéne móóáj píinétú íjyóóúúvetéki. Áhdújuco muurá tehe íjyóóúúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca amúhá únú múnáajpi umíhé pañe caajári tsáijyu ócájimu téhméúbari íjcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá dííbyeke: “Majchóréjuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúi ú mājchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha dííbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye méénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdu téhdure Píívyéébe amúhakye pícyóóné wákímyéi ámuha meníjkévacooca tsá múu íjyácunútú díbye amúhakye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu nééhií: “Tsá muurá ímiá ícúve múnaa muha méíjcyatú múúhakye díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíhye.” Éhdure múu nééhií. Áhdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávémeke Jetsóo bóhíitsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamááriámá Gariréa íñújícutu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dííbye éllewu 10-meva tsáá íjpi chájaavéme. Ároméhjáa kémuéllévúré iwájtsíne dííbyedi wáníjcyámeímye kéévánécoba nééhií:

—íJétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

14 Áánélliihyéhjáa diityéké íiteebéré nééhií:

—Tsúúca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawáá llúúvájtedívú méúújétsámeítyej. Áhdújucóhjáa ditye pééne tsaímiyéjuco néémeé.

15-16 Áámedítyúhjáa Tsamááriá iĩnúji múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóó lliiñévú imímóúúvéne dííbyeke téhdujtsóhi.

17-18 Áábekéhjáa Jetsóó nééhií:

—¿Aca tsá pámeere ámuha mebohíitúne? Muurá íñe tsiíñe iĩnúji múnáajpi u íjcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdujtsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

19 Ehdúhjáa iĩétsihdyu neebe dííbyeke:

—Wa díjyócuúvéne dipyej. Tsúúca ú bohíí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyáabe.

Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló mújyú Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdu Píívyéébe avyéjú bóhówááveróné ámuha maájtyúmíyónejíívari.

21 Áánéllii tsá múha nééityuróne: “Íñe Píívyéébe avyéju.” Muurá ihdyu íjcyájúcooróné ámúhama.

22 Ehdúhjáa diityéké iĩétsihdyu neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méjyácúnuú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjucóóíyóneri. Ehdu ámuha meíjtsámeíyónáa tsáhái ámúhadívú o bóhówááveítyúne.

23 Muurá ámúhakye tsaate neéhi: “Tsúúca Mepájtyetétsoobe tsájucóóhií.” Áronáa tsá múu cáhcújtsotúne.

24 Muurá chijchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmií Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe o tsáábeke.

25 Áronáa ihdyu ihnáhooíñe ícyooca íjcyáné míamúnáa óhdi ícúbahráne. Tsá oke ditye cáhcújtsóityúne.

26 Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnáa íjcyadúré íjcyáímyé o tsááiñe íjtsotúme. Áánáa tsúúca ó tsaá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

27 Muuráhjáa téijyu íjcyáné míamúnáa íimillédúré ícyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábávajcatsiyi. Áánáacáa ihdyu Noéé tsúúca ihmííne pañévú úcáávénáa íĩnúji páneere caajávájucóóhií. Ááneríi pámeere cáhcújtsotúme óuuvé imájcanúneri.

28 Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóóma múnáake. Muuráhjáa téhdure íimillédú ícyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjiheri, úmihéneri, ánuméiyi.

29 Áánélliihyée muurá Píívyéébe dííbyeke néé díbye íjchívyé técoomítyu. Áhdújucóo díbye íjchívyéné boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

30 Áhdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ó tuvááóvaá míamúnáake íimillédúré íjcyámeke tsiíñe o tsáijyu.

31 Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá ihñénéhji éllevu péjucóóityúne. Áhdure íumihéri íjcyame tsá ihjyávú péjucóóityúne.

32 Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa dííbye Róo táábake tene pájtyene idyéjú dille révoúcunúné déjucotu.

³³ Muurá ííñújiri íimillédú íjcyáneríyé tsúúrámeíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene ííhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyetééhi.

³⁴ Muurá tsiíne o tsáácooca míityétsi cúwámútsidítú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépí cáatsómúpidítú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsí íúmihé pañe íjcyámútsidítú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí ímamyémú nééhií:

—¿Aame kiávú úújéteéhi?

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéebedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímityúnéjhi ímibájcho múnáájpídítú íjcyáné uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóó tsiíne ímamyémuke úwááboobe úúballé ímityúnéjhi ímibájchoobe ímityuube íjcyáábedítú téneri diityéké itsápijtsó Píívyéébema íhgyúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

² Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsácoomíyí ímityúnéjhi ímibájchoobe ímityuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

³ Áábekée técoomíyí íjcyalle pííbájyulle néé tsaatémá ímityúné dille dááíívéjcatsíñe díbye ímibájcho díllema.

⁴ Ehdúu múhajchótájucó dille dílbyeke píáábó táúmeíyóneri tsá díbye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píínévúhjáa illu íjtsámeíbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllí tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávyetúne.

⁵ Árónáa aalle pííbájyulle íjyévé éhniíñevúré oke pátsárijcyónéllí óvíjyucó dílleke o píááboíñe oke dille ipátsárijcyójúcóótuki.”

⁶ Ehdúhjáa íúúballéne neébe:

—Ehdúu píínévúí píááboobe ímityúnéjhi ímibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

⁷ Aanéjii ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe íhñéjteke píááboíñe dílbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méjtsúcunú dítye píáábó táúmeíñeri díbye íícúvetúne?

⁸ Tsáhaá. Muurá píáábóíbye diityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnáa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtsíí Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe tsiíne ííñujívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neébe Jetsóo.

Tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvānetu íjcyáné uwááboju

⁹⁻¹⁰ Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdiívallehíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatétsí Píívyéébema íhgyúvānetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáijyúu míityétsi péé duurúvájávú píívyéébema íhgyúvaki. Tsaapíi paritseómuúbe. Áánetúu tsijpi ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

¹¹ Aanée paritseómuube Píívyéébema íhgyúvaabe nééhií: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyáné hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímityuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá múijyú íhdícyámema o dómácójcatsítúne. Pane tsá aabye ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe ímityuube íjcyadu o néétune.

¹² Muurá tsané tsemáánari mǐjcyoojícú mǎjchótuube úúma ó ihjyúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jiva o dsíídsívánetu tsájíhcoba ó dówacárohijcyá uke o íícuvéne.” Ehdúu Píívyéébema ihjyúvaabe paritséómuúbe.

¹³ Áánetúu díibye ííñújí avyējuúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema ihjyúvatúne. Íllurée kímóóvémeííbyé íjpíújitu ííllaáyómeííne nééhií: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi ihdyu dídáátsóvéne dábajíívé táimítyu. Muurá imítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu ihjyúvaabe Píívyéébema ííñújí avyējuúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe.

¹⁴ Aane muurá dííbye tsúúca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallúrí tsáhájucu ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díibye ímíbájchotúne. Ehdu muurá iiye íhtsutúmé íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméííhi. Áánetu ihdyu ídáátsóméhjívú nééme ávyējuúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Tsǐméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

¹⁵ Aanéhjáa dííbye élleu ítsíímeke tsivámé díibye Píívyéébeke piáábó ityáúmeí díityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú díityéké néé ínevú ditye ítsíímeke tsívane.

¹⁶ Áronáacáhjáa Jetsóó díitye tsǐméké ípíúváne néé ímamyémuke:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá díitye tsǐme íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyēju.

¹⁷ Aane ímiáánetúré ámuhakye o néé éhne múúne teetsi tsíímene meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcujtsotúmé tsá dííbyé avyējuéjte íjcyatúne.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

¹⁸ Aanéhjáa tsáijyu tsané avyējuube Jetsóoke nééhií:

—Uwááboóbej, ímiáábé ú íjcyaaabe cána oke diíne ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjivéjúcóóítyúne bóhi o újcuki?

¹⁹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

²⁰ Muurá ú waajácú dííbyé taúhbajúúné nééneé: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyējuullé díícyáánimútsikye.”

²¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítyuré tehdújuco o ícyahíjcyáne.

²² Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Áronáa íjcyanéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáá dítsíeméné náhjíhénúne piáábó ídáátsóméhjikej. Áijyu ihdyu ú avyējuúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyējuvu. Aane cáhawáa ehdu méénúne ookéréjuco durááveye.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé dííbye mítyane díibye éhnévánéllíhye.

²⁴ Áábekéhjáa ííténe Jetsóó nééhií:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsutúnetu Píívyéébe avyējuvu úcáávéiyáhi.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díitye éhnéva múnaa Píívyéébe avyējuvu úcáávéiyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa díibye néénéllí tétsihyi íjcyane nééhií:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímíáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe píívyeté díityéké ipájtyetétsóné ñná dííbyedívú túhúútúnéllíhye.

28 Áánélliihyéhjáa Pééodoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco méúraavyéne.

29-30 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ímíáánetúré ámuúhake o néé páneere íjcyátsíhjíma imúnáake cáánumuu, íñahbémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébe wákimeí méénume muurá íñé imíjyaú íjcyáá íñújiri. Aame újcuú mújyú ídsíjívécúóóityúne bóhí tsíjírécúo íñuúji Píívyéébe ípívyéjtsóji hallúrí íjcyaki.

*Ídsíjívécúóóityúne tsíjírécúo Jetsóó úúballéne
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)*

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeúécúmeke nééhií:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedítúú tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjúu uubáalle múnaa néhíjcyáné oke pájtyeéhi.

32-33 Muurá oke llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke íllurécúo dsíjívétsoíñe. Ároobe tsííñe ó bóhí 3 coojívatu.

34 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne tsá ditye áyánéwu wáájácutú íñerí díbye íhjuváne.

*Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíbjchóne
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)*

35 Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóoj píhíríjyuco íjcyánáa juuvá úníuri hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeí piáábo.

36 Aabéhjáa mítyane téeneri míamúnaa pájtyénéllí dilló íñerí ditye úllene.

37 Áánélliihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ípyééneé.

38 Áánélliihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeíbyé nééhií:

—Jétsoj, Jetsóoj, Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábej, óvíjyuco íhdyu óhdi dídaatsóve!

39 Ehdúhjáa díbye néénéllí tsuullérí pééme dííbye uhbá cúúvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhníínevúré tsííñe neébe:

—Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáabe óvíjyuco íhdyu óhdi dídaatsóve!

40 Áánélliihyéhjáa Jetsóó íjyócúúvéne néé ditye itsíva dííbye. Áhdújucóhjáa ditye tsíváábeke díbye nééneé:

—¿Íñá ú imílléhi?

41 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

42 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyáabe tsúúca ú hálluváhi.

43 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé ítéjucóóbe. Aabéhjáa dííbyemáyéjuco pééne Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye íájtyúmíne téhdure duurúva Píívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

¹ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

² Ácoomíyíhjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjuúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyáabe.

³ Aabéhjáa imíllerá Jetsóoke íajtyumíne. Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú dílbyeke íajtyumíne míamúnááj piíne íjcyáábeke báhrí íñéénéllíhye.

⁴ Áánéllíhyéhjáa íícúí díbye pééíhyullévú dsínéríyé ipyééne néríívyeebe uméheri dílbyeke íajtyúmiki.

⁵ Áánáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe téhé níjcáuri íjcyáábeke íajtyumíne néehíí:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúí niitye úuma o péékií. Muurá ó imíllé dihjárí o cúwane.

⁶ Áánéllíhyéhjáa íícúí íñítyéne tsajtyéébé ihjávú dílbyeke.

⁷ Ááneríhjáa míamúnáa ihjávú Jetsóodi íveekí ímítyuube íjcyáábe jávú díbye pééneri.

⁸ Áánéllíhyéhjáa dílbye Tsakyéó íjyócuúvéne nées Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsíeménetu tsahdúnéécú ó dówajcároó ídáátsóméhjike. Áánetu tsaatékée o állíne pevetsííyé o áhdótsohíjcyáné ó óómíchoó éhniíñevújuco.

⁹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nées dílbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúuca uwááboju wajtsíhi.

¹⁰ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o tsáá ímítyúne pañévú mújtámeke o pájtyetétsoki.

Dsíídsitu íjcyáné uwááboju (Mt 25.14-30)

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu píhínáa míamúnáa íjtsámeí tsúuca Píívyéébé avyéju bóhówááveíñe.

¹²⁻¹³ Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi íjcyabe tsícyoomívú ipyééíñe ihde 10-meváké íúnú múnáadítyú ipíhjúcuúmeke dsíídsídívú iwájtúne néehíí: “Ééneri méwákímyeícyó téhulle o íjcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa díityéké ipítyájcoíñúne técoomívú memévateébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

¹⁴ Áronáacáhjáa dílbyé cóomi múnáa tsá ímíllétú díityé avyéjuube díbye íjcyane. Áánéllíhyéhjáa tsaatéké wallóomé dílbye déjutu dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múha ímíllétúne.

¹⁵ Áronáacáhjáa tsúuca meménúmé pañétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihdyúhjáa óómiibye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtúdu píhjúcu íúnú múnáake dsíídsídívú iwájtúíñúmeke múhduná dítye lííyaatétsóné iwáájácuki.

¹⁶ Áábekéhjáa ímí wákímyeíbyé nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí ó lííyaatétsóhi.”

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa íavyéjuube nées dílbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánéllíi uke ó pícyoó 10 coomívá avyéjuube u íjcyá ímíáábé u íjcyánéllíhye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí téhdure ó líyaatétsóhi.”

19 Áánélliyéhjáa idyé neebe dííbyeke: “Tehdújuco. Áánéllíi téhdure ímiáábé u íjcyáábeke ó pícyoó 5 coomívá avyéjuube u íjcyaki.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, íñe dídíídsí éhnée óhdivu u pícyoíñúne o pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítyuube u íjcyaaabe díwákímyéí hallúvujíí dsíídsíjike ú ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o líyaatétsóné ímiátsíí ú újcúiyáhi. Aanée o wáajácúne íllure ó pícyoó dídíídsíike.”

22-23 Áánélliyéhjáa íavyéjuube neé dííbyeke: “Aanée idyé ímítyuube o íjcyane wájácú u neébe ¿íveekí tsá u pícyootú dsíídsí téhmémeíhíjcyájá pañévú tétsihvu ditye wákímyeíchóné óoma líyaatéiyoki? ¿íveekí ímítyuube uú?”

24 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu tétsihyí íjcyámeke neébe: “Áánúdityu eene dsíídsí medójtúcúne maájcú eenée ihñe pámé ehniíñevúré líyaatétsóóbeke.”

25 Áánélliyéhjáa neéme dííbyeke: “Ávyéjuúbej, árónáa tsúúca mítyanéjuco dííbye dsíídsí.”

26 Áánélliyéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá ihñe líyaatétsómeke ehniíñevu tsiíñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu pevénéré pícyohíjcyámedítýú médojtúcúhi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o íténáa médsíjivétso.”

Jerotsaréé pañévú Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)

28 Ehdúhjáa diityéké íúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáániá coomícyú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa mítyétsikye ímamyémudítýú ípíhíré coomívú íwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíhíré cóomityu óoma méujcúté íayáne íjjuwúukej. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

31 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.”

32 Áhdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dííbyedívu.

33 Áábekéhjáa dityétsí tsíñaáyórónáa áábájajte nééhií:

—¿ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyóhi?

34 Áánélliyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.

35 Aamútsíhjyáa tsajtyéjucóó dííbyeke. Áábé hallúhjáa wájamúúnevu íhíbóne Jetsóoke néríjcyáróme.

36 Áijyúhjáa díbye péjyju juuva míamúnáa íhbó íwajyámuunévu.

37-38 Aaméhjáa dííbyeke úraavyémé tsúúca oríívo bajúvú píhíime méénúraítýuróné díbye méénuhíjcyáné hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécóhíjcyá:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—¡Maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Áhdícyane metso ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjútsokil!

39 Ehdúhjáa ditye néénáa tsaate paritséómú diityé pañe íjcyame neé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aatye díuráávyé múnáake duhba ditye cúúvéhulléré íjcyaki.

⁴⁰ Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá ditye dáíívyérónáa néwayúúneréjuco íhgyúcunúiyóne.

⁴¹ Aabéhjáa tsúúca Jerotsaréj p̄hívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

⁴² Áanemáhhjáa neébe:

—Múhdutú ihdyu ámuha Jerotsarée múnáa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsáimíyé meíjcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámuhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllííhye.

⁴³ Muurá ámuhakye ímityúné pájtyeéhi. Ámúhá munáá ámuha cóómí imícaávéne ámuhakye méénuúhi.

⁴⁴ Aame ámuhakye idsíjívétsóne páneere ámuhá jaaháñé wácávyáhcoó Píívyéébe ámuhakye píaabójúcooróné ámuha metáhhállehíjcyáné déjúcotu. Ehdúhhjáa neebe Jetsóo.

*Duurúvájá pañétú náhhíhe múnáake Jetsóo bóayóne
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)*

⁴⁵⁻⁴⁶ Aabéhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne náhhíhénújcatsímyeke téjá pañétu ibóayóne nééhií:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliíñévú míamúnáa óoma íhgyúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

⁴⁷ Aanéhjáa paíjyuvaré tééjá pañévú dibye úwaabóné tsaríllehíjcyámé llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijtye avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhíjcyá ííne hallútú dííbyeke idsíjívétsóiyóne.

⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá ííne hallútú ditye dííbyeke méénúítyuró mítyaméhjáa ímí dííbye uwáábó íjtsúcunúnéllííhye.

20

*Jetsóo íhtsútu
(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)*

¹⁻² Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévú pajtyéteju úwáábónáa llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame ítsááne dííbyeke nééhií:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi? Cána múúhakye duubállej.

³ Áanéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Áyu cána téhdure ámuhakye ó díllone oke máańújcuj.

⁴ ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébépeé, mityá míamúnaáree nééjuri?

⁵ Áanéllíihyéhjáa tsameére néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsóhíjcyaaabe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsótúne?”

⁶ Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke diitye míamúnáa tééne hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu íáámúneri. Muurá pamévare cáhcujtsó ímíáánéjucóo Píívyéébé íhgyú uubálle múnáajpi diibye Jóáa íjcyane.

⁷ Ehdúhhjáa nééneri ínúhnévéne néeme iwáájácutúne.

⁸ Áanéllíihyéhjáa Jetsóo néé diityéke:

—Aanéjííva idyé ámuhakye ó úúbálleé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

*Úmihé tehmé múnáa múhdurá dárívémeíñetu íjcyáné uwáábo
(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)*

⁹ Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íúmihe bajtsó tsanééré óóvaá. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsoíñúne peebe tsiéllévu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

¹⁰ Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wálloobe íúnú múnáájpikye dííbyema ditye iwállóóro téénetu dííbye éhné íjcyadúne. Ahdújucóhjáa pééróóbeke ditye méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

¹¹ Áánéllíhyéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóróóbeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íéveebére.

¹² Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóbeke téhdure ditye túúvátsónetu ílluréjuco díbye wááneé.

¹³ Áánéhjáa díbye úmihé aabájaabe nééhií: “¿Aane muhdúí ñe teéne? Áyu cána hájchíwu mityane o wáýúróóbekéréjuco o wálloókij. Dííbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

¹⁴ Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjuco díbye wállóóbeke íájtyúmine néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyējuco ñe cááníñúiyóne. Áánéllí metsu dííbyekéréjuco medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

¹⁵ Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuéllévu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóó íúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane ñe díbye tépalli aabájaabe itsáácooca muhdú méénúú diityéké eenéé íúmihevú díbye téhmétsoíñúme ímityúné dárívémeímye?

¹⁶ Muurá diityéké téené hallútú idsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñé tépallívu.

Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí tétsihyi íjcyame nééhií:

—Óví ihdyu Píívyéébe múúhakye tehmé tehdu muha meíjcyátuki.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó diityédívú ííténe nééhií:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píívyéébe waajácúháámitu íllu nééhií:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnáa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu?

¹⁸ Aane muurá teeu nééwayúdú o néébé uwááboju cáhcújtsotúme mújtaáhi. Áámedívú o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

*Íñújí avyéjúúbe wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó taúhbájú uwáábojtémá llúúvájte avyéjútéké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téijyúré dííbyeke íékeevéne. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

²⁰ Aaméhjáa ímiáámédú tsaatéké dííbye élleu wallóó ditye dííbyeke ávyéjúúbedítýú díllone díbye múhdurá áñújcúhajchíí téené hallútú dííbye élleu itsájtyéroki.

²¹ Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdújuco u úwáábohíjcyáné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevééllejító tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére.

²² Aabe cána múúhakye diñe díicyánéjcutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyáné maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

23-24 Ehdúhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé ditye nééne Jetsóó iwáájácúne néé diityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsíjívuj. Ahdújucóhjáa ditye úújétsoji íítténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

25 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhiíjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

26 Ehdúhjáa dííbyeke dárííverómé tsá píívyetétú dííbyedívú íñéétsóiyóne. Aaméhjáa ehdu dibye nééneri iúllévenúne tsá íñá íhjuvájúcootúne.

Dsíjivémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

27 Ááné boonéhjáa tsadotséómodítýú tsaate péé dííbye éllevu medsíjivémé tsiíñe mebóhíine cáhcújtsotúme.

28 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsiímávátuube dsíjivéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñe dííbyeréjuco itsíímáva dííledívú íñáhbeúvúu tsiímáváiýóne.

29 Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámedítýúu ámíaaabe ityáábávárólléjtane dsíjivé tehdu tsiímávátuúbe.

30 Ááné boonée bóneebe díílleke táábávároobe téhdure dsíjivé tsiímávátuubére.

31 Ááné boonée tsiitye bónejte díílleke táábávarómé téhdure dsíjivé tsiímávátúme.

32 Ááne nihñévúrée díílleréjuco dsíjivéne.

33 Aane cána múúhake diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhíicoóca?

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ihdyu ííñújiri íjcyame táábávácatsíhi.

35 Áánetu ímíáámé dsíjivémé tsiíñe bóhíime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájucó táábávájcatsítýúne. Tsíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

36 Aame tsáhájucó dsíjivéityú Píívyéébej tsiímé íjcyame níjkyéji múnááduréjuco néémeé.

37 Muurá ímíááné dsíjivémé tsiíñe bóhíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úúballé úméhéwu péétécunúne pañétú Píívyéébe dííbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.”

38 Ehdúu Píívyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá dibye nééityuró diityé Píívyéébé íjcyane. Muurá dííbyedívú tsá múha dsíjivetú tétsíhji daíhañe.

39 Ehdúhjáa diityéké dibye néénéllii tsaate taúhbájú uwáábojtedítýú nééhií:

—Uwááboóbej, téhdújuco u nééneé.

40 Aaméhjáa tsáhájucó dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Áíjyúhjáa idyé Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca muhdú ííwane ámuha ménehíjcyá Críjto Dabíiúvúj tsiíménémúhaabe íjcyaiñe?

42-43 Ááneráhjáa dííbyeúvú íjcyároobe dííbyedítýú néé íwaajácuháámitu: Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

44 Ehdúhjáa muurá Dabíiúvú dííbyeke Íavyéjúúbedi dillóhi. Aane ¿muhdú dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáiibye Críjtoó? Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Taúhbájú uwáábojteké Jetsóó núcójpíivetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

45 Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:

—Téiibúwá tsáma méíjcyaco.

46 Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnáa diityéké iávyéjúúllekiyé cááméjácobájiivu úcámeíhíjcyánetu. Muurá pihcyáávejááné pañe imíllémé íboohówátsihjívúré iácuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé íimítsihjívúré imájchone.

47 Aame píibájujite walléémudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Áané núcójpí muurá cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píivyéébema. Ehdu muurá dáríívemeímyeke Píivyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Píibájuulle dsíídsike pícyoóne
(Mc 12.41-44)

1 Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnáa picyóócunú dsíídsike Píivyéébe wáabyuta. Ehnéva múnááhjáa mítyanéhií picyóóhií.

2 Áanáacáhjáa píibájuulle ídátso picyóó mǐjǐhwuúúúre.

3 Aanéhjáa ííiténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye píibájuulle ídátso néérolle picyóó páme ehnííínevúre.

4 Muurá tsijtye dsíídsívarómé picyóó uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyoóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Téijyúhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjyúváj duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, ditye bóhbánuhíjcyánéhjitu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

6 Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéhji
(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

7 Ehdúhjáa díbye néénélli dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca múijyú pájtyeíñe eene múúhake u néhíjcyanéhi? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

8 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ehdu néeme tsáma wájácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeítyuki. Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa díibyejúco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

9 Téhdure pahúllévare méénújcátsi íjcyané uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méijtsúcunúdí téijyu tsúúca o bóhówááveíñe. Tsáhái téijyu o bóhówááveítyúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

10 Muurá tsané íiñúji múnáa tsííñe íiñúji múnáama méénújcátsíhi.

11 Áhdure ávyétá ihnáhó ííñuji vááúmeííhi. Áijyu íjcyaiñé ájyabááne, cheméháñé, pahúlleváre. Áhdure iévéhoowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

12 Ehdu nénehji pájtyeíñé ihde cáhcújtsotúme ámuhákye ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááne pañévú muhdú ámuha meícyahíjcyáné ámuhákye idíllóki. Áhdure ámuhákye ííñují avyéjúté éllevu itsájtyémeke cuvéhoojánuímye. Ehdu muurá ámuhákye míamúnaa dárííveé oke ámuha meúraávyéné déjúcotu.

13 Ááne hóowari ámuha táuwaáboju diityéké meúwááboóhi.

14 Áronáa ihdyu tsá ámuha meíjyácunúityú muhdú ámuha diityémá meíhjuváiñeri.

15 Muurá ihdyu ámuhákye ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwáábóíñé tujkévejúvu. Áijyu ámuhákye múnáátsohíjcyámé íllure ámuha maállíñe néhijcyámé ámuhadívú táhjátsáméíhi.

16 Muurá ámuháj caanímú, ámuhá nahbémú, ámuhá hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahíjcyároméhjí ámuhákye téijyu ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéke ámuhadítyú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúme ámuhákye tsarílleé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámuhá níwájííñé íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Áhdícyane ihdyu ámuha panévare maábúcuúhajchíí mépájtyéteéhi.

20 Áhdure tsííñé íñujííne múnáa Jerotsaréé mícaavéné ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúúca técoomi wágóóóveíñe.

21 Áijyu méwáácunúco cámeéhaúnevu Jodéa ííñují múnáa ámuha meíjcyame. Áhdure técoomí múnáa óví néhi wáácunú tsiéllevu. Aane íumihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñé ícúbáhrameí míamúnáama ditye ímityúné dáríívémeíhíjcyáné déjúcotu Píívyéébe waajácuháamitu tene némeídyújuco.

23 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyétá kimóhcó néené ícúbáhrameí pájtyeé téijyu ííñujííri íjcyáné míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécooca.

24 Tsaatéke muurá dsíjívétsoímyé méénujcátsí pañe. Áanetu tsíjtyeke tsajtyéimye tsíñéhjí íñujíínevu. Ááne boone jodíómú íjcyátúné míamúnáaréjuco teene Jerotsaréé cáávacuíñe Píívyéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá tétsihyi íjcyaki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhjí

(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehji pájtyéné boone nuhba cóójíejpii, péjcóejpii, míicuruu, íjcyane múhduréjucó íjcyaiñe. Téhdure ávyétá ihnáhó móañe nóhjíneri cáhcújtsotúme íllítyeéhi.

26 Éhdúcóbaúvú nénehji ííñujííri íjcyácooca muurá míamúnáa íllityéneri ílluréjuco wájácúráúúúveíñe. Ehdu páneere iévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtáraba íjcyáahi.

27 Áijyu ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuuvéhi. Muurá téené boone tsúúca ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Áijyu ihdyu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyaiñe.

29 Téhduréhjáa tsiíñe diityéké neébe:

—Cáhawáá méijtsúcunu higyééráHEMA tsííñe uméhééné muhdú íjcyane.

30 Muurá téhehji béhjívácooca tsúúca méwaajácú píjcyaba pííhíne.

31 Ahdu ííñújiri ténehji íjcyácooca méwaajácúcu tsúúca Píívyéébé avyējú bóhówáávéíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímíááné ámuúhakye o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñeí ííñújiri páhdure míamúnaa íjcyápííñáaaca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhji wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámuúhakye o néhijcyáné tsá mújyú wágóóóvéityúne.

34 Áánéllí tsáma téííbúwá méijcyaco tsiíñe o tsáábe ámuúhakye o túvaaóvátu lííyicyáveháñeri, tsííñéhjiri, ámuha méijcyámeke.

35 Muurá íimíllédúré íjcyámeke ó ábájínejcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcuú.

36 Áánéllí múu téííbúwá íjcyáne Píívyéébema pájyuvaré ihjyúvá ténehji ámuúhakye imújtátsótuki. Áijyu ihdyu ámuha méúújéteé óhdivu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú íínerí núcójpívetúme.

37 Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyaaabe Jetsóó duurúvájá pañévú úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa méíjyunúdu pehíjcyá oríívo bájú íjcyátsihvu tétsii icyúwaki.

38 Aanéhjáa pájyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvájávú dííbyé úwáábó illéébúcunúki.

22

Jetsóoke íékééveíñe ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

1-2 Téijyúhjáa pajtyété wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí lleevárijyucó íjcyánáa llúúvájte avyējújtémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

3 Áánáacáhjáa Jóoda Ijcarióóte pañévú tsúúca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóó mamýémúejpi íjcyáábé pañévu.

4 Aabéhjáa péé diitye llúúvájte avyējújtémá duurúvájá tehmejte éllevu díityémá ípítyácójcatsí muhdú dííbyedívú íékéévétsoíñe.

5 Ááneríhjáa ímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone.

6 Áánéllíhyéhjáa íjtsámeíjyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú íékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Aanéhjáa tsúúca teene pajtyété wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyáné wañéhjí lleevájucóóhíí.

8 Áijyúhjáa Péédorómá Jóáámútsikye Jetsóó néehíí:

—Méema mémeenúte wañéhjí májchó memájchoki.

9 Áánéllíhyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kiávú ú imíllé muhtsi meméénune?

10-11 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi lííyííhyori nújpáñújéébedívú méúújetéébema mepééne tééja múnáájpikye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne

múhtsikye néé kiává íchii tsaho mójcho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéhji mājchó mājchóihyo.”

¹² Áánéllii ámuhtsikye úújétsóibye córíihócoba néého tsúúca ímíbájchoméihyó cáámééíjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméénuco.

¹³ Ahdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune majcho.

¹⁴ Aanéhjáa tsúúca dítye mājchóíñe éévé úújetédú majchójúcoobe ímamyémuma.

¹⁵ Átsihvúhjáa diityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú íñe pajtyété wañéhji mājchó ámuháma o mājchone niñhéréjuco. Tsúúca muurá ámuhádivú ó dsíjiveéhi.

¹⁶ Aane tsáhájuco tsiiñe ámuháma o wañehjívateityú íñe pajtyété wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúbállémeíhijcyáné oke pájtyéné boone tsaméhji Píívyéébé avyéjuriyéjuco meíjcyame mewañehjívateíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa íñétsihdyu ado iékeévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa neébe:

—Áju, íñe pámeere maádo.

¹⁸ Muurá tsáhájuco tsiiñe ámuháma o ádóityú íñe óóvajpácyó Píívyéébé avyéjuri tsaméhji meíjcyáiñévújuco.

¹⁹ Átsihdyúhjáa idyé pááaho iékeévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pájyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.

²⁰ Téhduréhjáa teene adóvú diityéké iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú ámuha meícyahíjcyáné pítájcoju tádsíjiveri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe ámuha mepájtyeteki.

²¹ Aane muurá íchihi mééma majchóri díibye óhdivu méénútsóíibye.

²² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco óhdityu tene némeídyújuco oke tene pájtyeíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke. Áronáa ihdyu máídaátsoju tene pájtyeíñe eene óhdivu méénútsóóbeke.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllójcatsímyé caabyé diityédítýú dííbyedívú méénútsóíñe.

Jetsóó mamýémú táhjácatsí caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri

²⁴ Átsihdyúhjáa táhjácatsímyé caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

²⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ííñújiri ávyéjute ímíllé ityáuhbáné téénetu diityéké míamúnaa íhtsútujtédí idílloki. Ááne itsúcunúhijcyámé téhdújuco imyéénune.

²⁶ Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu idáátsóóbeúvú neébe tsáímíyé tsíjtye íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube íjcyá pámé túkevétsoóbe.

²⁷ ¿Aca caabyé íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsáímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbye íícúveébej? Muurá míamúnaa íjtsúcunú eene tsáímíyé ácuúcunúúbeke tsíjtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaabédú o neébe ámuháma o íjcyá ámuhákye o píááboki.

²⁸ Muurá ávyetá ímítyú nénehji oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méíjcyá oke íhvéjtsótúme.

29 Áánéllii ámuhakye ó picyóó Lihíyóo oke pícyohdu avyéjute ámuha meíjcyaki.

30 Áámema muurá íiné imíjyaú ámuháma ménahbévájcátsíí táavyéjuri. Aame ámuha íjraéémú 12-hava íjcyámedítýú cáhcújtsótúmema méímíbájchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeííne
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke nééhií:

—Tsimoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámuháditýú íñéhco caabyé ímiáábé íjcyáábeke éhne múúne tríígotu ímí menéhcodu.

32 Árónáa tsúúca díhyallúvú ó táúmeí piáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahbémuke ú piáabó téhdure ditye ímí oke iúráávyeki.

33 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco, Ávyéjuúbej, ímiáané tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájuco ditye meke cúvéhoojánúíne. Áhdure uke ditye dsíjívétsoócooca óómájuco ditye meke dsíjívétsoíne.

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Árónáa muurá, Tsimó, ípyejcójuco oke u úráávyeróné u tóónuííne cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeííne pííhíjucóóne

35 Átsihdyúhjáa tsííne neebe diityéke:

—Éíjyúu muurá ámuhakye uwáábovu o wállóócooca o néé ámuha dsíídsíma tsípaajíí ámuháj túhápaajíné ámuha metsájtyétuki. ¿A téíjyúu tsáneetu ámuha méviióhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsáháa muha íínetú mevííotúne.

36 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa ícyooca métsajtyécó ámuha dsíídsíí, ámuhá nñtsúmuu, íjcyane. Áánetu nñtsuwáávatúme óví hállúeja íwajyámú íñáhíhénúne íñtsúwá ujcúhi.

37-38 Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácu múúhadi. Áánélliihyéhjáa neébe: Íhya téhduwáácújuco. Muurá tsúúca oke pajtyéíne tsúúcajátújucóo Píívyéébé waajácúháámitu íllu óhdityu tene néhdújuco: “Muurá ímítyúmé raahóri itsájtyéébeke téhdure ímítyúúbedi dílloímye.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeídyújuco muurá oke tene pájtyeiíne.

Píívyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

39 Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ípyéhíjcyádú oríívo bájú íjcyátsihvu péébema téhdure péémeé.

40 Átsihvúhjáa iúújetédú neebe diityéke:

—Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítyuki.

41-42 Ehdúhjáa ínéene íínebe diityédítýú éhne múúne nééwayu maáámune úújeténé hajchóta. Átsihvúhjáa ímímóúúvene Píívyéébema íhgyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeííne. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wá ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

43 Áábedívúhjáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyeke ípiááboki.

⁴⁴ Aabéhjáa íhnáho téeneri ávyevécunúúbé Píívyéébema íhgyúvaabe tówaane waapé tújpácyoma.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dííbyeke ikímóóvéne pávyeenúmé cuwáří íjcyámedívu.

⁴⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami ííivane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píívyéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeítyuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca mítyame míamúnáa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuullé tsaapi dííbyé mamyé múejpi íjcyáábe. Aabéhjáa dííbyedívu iwájtisine chohchócú dííbyeke.

⁴⁸ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívu?

⁴⁹ Aanéhjáa ííténe ímamyémú nées dííbyeke:

—Ávyéjúúbej, métsu aatyéké meméénu méniitsúmuri.

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsúúca tsaapi diityédítýú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpí núúmiho ímiánéjcuého wállórhjúcúhi.

⁵¹ Áánéllihyéhjáa Jetsóo nées dííbyeke:

—Óvi íjcyáábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa néébere cámahjáco dííbyé núúmiho.

⁵² Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehmejtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu niitsúmuma, cávaájcoháñema?

⁵³ Áánerá íhyajchótá amúhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméénuhíjcyáne. Áronáa ihdyu icyooca tsúúca amúhaj tééveri Naavéné kyéhéjkímyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Áábekéhjáa tsúúca iékéévéébeke llúúvájte avyéjúúbe jávú ditye tsájtyéébeke Péédoro úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére.

⁵⁵ Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwááñúnetu píhmiíhíjcyáme életu téhdure píhmiíbe.

⁵⁶ Áánáacáhjáa tétsíí wákímyeí múnáalle píhmíí íjcyáábedítýú nééhií:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

⁵⁷ Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájácúnejíí dííbyeke.

⁵⁸ Áané boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dííbyeke nééhií:

—Uu éhne téhdure diityéejpi.

Áronáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diityéejpi o íjcyáábejíívari.

⁵⁹ Áané boonéhjáa idyé tsijpiijyúco nééneé:

—Ímiáané muurá áanu diibyéjuco Jetsóomáa ícyahíjcyáabe Gariréa múnáajpi.

⁶⁰ Áánéllihyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedííí óóma ú ihjyúváhi.
Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca cáracá májtsiváhi.

⁶¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbye nééneé: “¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúvá ú toónuú oke u úráávyeróne?”

⁶² Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ipyééne ávyetá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi ditye úúhívaténe
(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmeme dííbyedi iúúhívaténe meenúhi.

⁶⁴ Dííbyé hálluúúúhjáa iwátájcóóbeke iwábáájcóne néémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méénunej?

⁶⁵ Áánemáhjáa éhniíñevúré uuhívatémé dííbyedi.

Túkevítsojté úmíwari Jetsóó íjcyane
(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

⁶⁶⁻⁶⁷ Áané tsitsíívevúhjáa túkevítsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyane ipítýácócatsíhíjcyátsihvu dííbyeke ítsájtyéébeke nééhií:

—¿A ímiáané díibyējuco uu míamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhakye duubállej.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá díibyējuco o íjcyane ámúhakye o néérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámúhakye o díllone ámuha maáñújcúne oke maácádsíjcaáyokíííva oke médillóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óvíi ícyoocátú Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píívyéébé únuri ó íjcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu ímiáané Píívyéébé Hajchi uú?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, díibyējuco oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénéllii néjcatsímye:

—Ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe melléébóneríyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene
(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobáre Jetsóoke tsajtyé téené iíñújí ávyéjuube Pirááto éllevu.

² Átsihvúhjáa dííbyé úmíwávú dííbyedívú iñéétsóro néémeé:

—Áánu míamúnáake íbórínuubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyaaabe meeva íveekí ávyéjuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyaaabe míamúnáakévá ipájtyetétsoíñe. Áhdure nehíjcyaaabe muuhává jodíómú avyéjuube íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿Ava ímiáané uu jodíómú avyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, díibyējuco oó.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé llúúvájte avyéjútémá pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá dibye ííne ímityúne méénúturóne.

⁵ Áronáacáhjáa tsíjpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa iínúji múnáake íbórínuubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa iínúji múnáadítú tújkénuube íne téenema ílléjuco tsááneé.

Heróode élleu Jetsóoke ditye tsájtyene

⁶ Ehdúhjáa ditye néenéllii Piráátó dilló diityéké ímiáané Gariréa múnáajpi díbye íjcyáhajchíi iwáájacuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjyuco díbye íjcyane ditye néenéllii wálloobe díbyeke téené iínúji avyéjuube Heróode élleu. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréeri díbye.

⁸ Aabéhjáa mityane ímíjyuuvé Jetsóoke íajtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa díbye ímílleróné díbyeke íajtyumíne díbyedítú ditye íhjúvahíjcyáne illéébónema. Imílléroobéhjáa íajtyumíne díbye méénúraíturóné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mityane panévare díllóobe díbyeke. Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa idyé tétsihyi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjcyame ímityúne díbyé hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa díbye Heróodé itsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujcó ávyéta ímí néené wajyámuunévú avyéjuube múúne úcáávéné wajyámuunévú. Áábekéhjáa tsííne wálloobe Piráato élleu.

¹² Téijyúhjáa díbye Piráátoma Heróodemútsí wajyújcatsí íhdée néhníllécatsíhíjcyáromútsi.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíne

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjúcú pámeere míamúnáake llúúvájte avyéjútémá tsijtye avyéjútéke.

¹⁴ Áamekéhjáa neébe:

—Ámuha íne áánúke taéllevu métsivá díbyevá míamúnáake ímityú dáríívehíjcyáne ámuha menéénema. Áábeke muurá íne ámuha meííteneríyé ó dílloráhi. Áronáa tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróodé íjcyároobe tsá wáájacutú ííne ímityú díbye méénune. Áánéllii muurá íne óómíchoobe tsííne meéllevu díbyeke. Aabe ííne hallútú dsíjívéíyónejívari.

¹⁶ Áánéllii íllure díbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

¹⁷ Ehdúhjáa Piráátó néé pajyuvare tsáápiikye cúvéhóójari íjcyamedítú pajtyété wañéhjí pañe ííchívyétsohíjcyánéllíhye.

¹⁸ Áronáacáhjáa pámeere néé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíletú Jetsóoke maácádsíjcaáyóne! ¡Barabáakéré muha méimíllé meíjchívyetsóne!

¹⁹ Ácoocáhjáa díbye Barabáake cuvéhoojánúme avyéjútéké díbye ímityúne dáríívehíjcyáne hallútu, téhdure díbye míamúnáake dsíjívétsohíjcyáne hallútu.

²⁰⁻²¹ Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke íacádsíjcaáyóne ímílléne tsííne diityémá íhjúvárónáa éhníínevúré néémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dííbyekej!

²² Áánélliihyéhjáa tsiiñe neébe:

—¿Aca íñe imítýúné méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúné díbye imítýúné méénune téené hallútú idsíjívéiyóne. Áánéllii ihdyu íllure dííbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

²³ Áronáacáhjáa mítyane imíllémé dííbyedívú díbye wátyétyehcútsóne.

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa awáá diíbye Piráátó ílluréjuco dííbyeke íhvejtsóné diítyé hójtsí pañévú ditye ímíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakeréjuco díbye íjchívyetsóné imítýuube íjcyánéllii ditye cúvéhoojánúróóbeke.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)*

²⁶ Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyehcúíhullévú tsájtyeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íumihétú óómíbyedívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyehcúíwachékevu.

²⁷ Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítyaméhjáa walléémú dííbyeke táámere pééhií.

²⁸ Áámekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsarée walléémuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámuúháj tsíimekéré ihdyu mékimóóve.

²⁹ Muurá ícúbáhraméi íjcyácooca ajchímú íjcyané walléémú ímíjyúúveé itsíimávátúneri.

³⁰ Muurá teene ícúbáhraméi íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnaa neé muhdícyánéjcurí diítyé hallúvú cámeéhbaúné úhnóbáiyóné apáhajchíí idsíjíve ápíchó diítyéké tene pájtyéiyóné íhdétu.

³¹ Muurá íñe íñe imítýú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjii mítyáubá ámuúhake ditye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

³² Téhduréhjáa téijyu míítyétsi imítýúmútsikye tsajtyémé tsáijyú dííbyema idsíjívétsoki.

³³ Aanéhjáa tsúúca 'Niwáupáájí' némeítsihvu iúújetétsóóbeke wátyétyehcúmé páwachékevu. Áábé úníutúhjáa panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu wátyétyehcúmé diítyétsi imítýúmútsikye.

³⁴ Áijyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá ditye wáájacutú íñá imyéénune. Áánáacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa íítehíjcyánáa ávyéjunte dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyáábe. Aabe cána óvíi pájtyetétsámei ímiááné diíbyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsóííbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchííjyu.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú dííbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácýó kiwátyetu dííbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsámei ímiááné diíbyéjuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchííjyu.

³⁸ Áánemáhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóómé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúme íhgyúrí íllu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuube.”

39 Áhduréhjáa dííbyé únútu ímítumútsí íjcyámútsidítú tsaapi iúúhívaténemáyé nées dííbyeke:

—Áyu cána bo ímiááné diíbyéjucó míamúnáake u pájtyetétsóibye u íjcyáhajchíí meke pájtyetétsoj.

40 Áánéllíhyéhjáa íñahbéébé nées dííbyeke:

—¿Aca tsá eene u ílityú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájácutú máhallúrí ímityúné íjcyane?

41 Muurá ihdyu tehdújucó meícúbáhrámeíñé ímityúné meméénuhíjcyáné déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúrí tsá ííne ímityú íjcyatúne.

42 Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácoóca.

43 Áánéllíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújucó. Muurá ímiááné uke o nées óóma u íjcyaiñé táavyéjuri.

Jetsóó dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

44 Téijyúhjáa cójijpíinétú ííñuú íjyunú cuuvé tujkéevújucó.

45 Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Áijyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wáiyámúwácoba dóchéreevé tsahtúnéécú apáhajchíí wajítahnécú.

46 Áánáacáhjáa Jetsóó ávyétá ihnáhó illu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Llíhíyoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñéene dsíjíveébe.

47 Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íajtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe néehíí:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áánu tsá ííne ímityú méénuhíjcyatúne.

48 Téhduréhjáa tsijtye tétsihyí íjcyame téeneri itsájúréevéne ílluréjucó pééneé.

49 Áánetúhjáa dííbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu dííbyema tsááme wal-
léémú kémuélletúré íítehíjcyáhi.

Jetsóó ítémehe ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

50 Téijyúhjáa íjcyaaabe ímiáábé Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítýácojcatsi múnáajpi íjcyaaabe.

51 Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébe avyéjuri íjcyaiñe. Áánéllíhyéhjáa tsá díbye úcáávetú íñahbéjté pítýácojcatsi múnáa Jetsóoke dsíjívetsóné pañévu.

52 Aabéhjáa Píráátóke táúmeí dííbyeúvú ítémehe icyúúuki.

53 Aabéhjáa téwachéketu íñítyétsóne wáiyámúbari íbíjínúne cuuú nééwájitu béhéjure bóhdómeíhyéjú pañévu tsaatékéi ditye cúúútúhéjú pañévu.

54 Dityéhjáa wáyeéévéjcoójí ihde ímíbájkímeíhíjcyajcoójí cúúuúbe.

55 Aanéhjáa diitye Gariréatúu dííbyema tsááne walléémú íténáa cúúuúbe.

56 Aaméhjáa ihjyáhañévu ipyéene pácúúcújpacyóné iújcúne wáyeéeevéhí teene wáyeéévejcoójí Píívyéébe táúhbaju néhdújucó.

24

Jetsóó dsíjíveebe tsiíne bóhíne.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

1-2 Aanéhjáa tsíijyu cúúvénetúré tsííne tsemááanaréjucó déjúcóóvejcoójí tsiíne pééme ítécunú níkyéhéjú watájcó nééwayu tsítsíyéjucó íjcyane.

³ Aaméhjáa téhejú pañévú iúcaávène íterá pevétsíyējuco Jetsóó íitémeho íjcyájúcootúne.

⁴ Ááneríhjáa iíllityéne wájácúráúuuvémé ájtyumí míityétsi tsitsíwu íwajámúúné néémutsi íjyócuuvévámútsikye.

⁵ Áámútsidíhjáa iíllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca íiná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácóóbekéjiihari?

⁶ Tsúúca bóhiibe. Cahawáá méitsáávé Gariréaríi ámuháma íjcyácooca muhdú ámuhákye díbye néhijcyáne.

⁷ Muuráhjáa nehíjcyabe Míamúnáájpídívú ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ájcume dílbyeke páwachékevu dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsííne íbóhiíne.

⁸ Ehdúhjáa dityétsi néénetu ítsaavémé ímiááné tehdu díbye néhijcyáne.

⁹ Aaméhjáa íóómíne úúbálleté 11-meváréjuco dílbyé mamýmú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dílbyeké náhbévahíjcyámeke úúballéme.

¹⁰⁻¹² Aanéhjáa tsá dílbyé mamýmú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa íllure ditye állíne. Áánetúhjáa Pééodoro dsíinériyé níkyéhejúvú ipyééne téhejú pañévú iúcaávène íté ímiááné dílbyeké ditye bíjínúné wajámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane. Ááneríhjáa iúllévenúne ílluréjuco díbye óómiíne. Ílluméhjáa diityéké úúballé díbye tsúúca bóhiíne: Maaría Madarénaa, Jóánaa, tsííne Maaría Jacóóbój tsíjuu, tsíjtyehjii, éhdume.

*Ímamyémudítýú tsaatétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Mc 16.12-13)*

¹³ Aanéhjáa téjyuré Jetsóó bóhíjcoójí dílbyemáa ícyahíjcyámedítýú tsaatétsi péé Jerotsaréetu Emaóovu 11 kíróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

¹⁴ Aamútsíhjáa juuváyí íhjúvamútsíyé pehíjcyá muhdú dílbyeke tene pájtyéneri.

¹⁵ Áánaacáhjáa diityétsidívú bóhówááveebe diityétsimájuco pééneé.

¹⁶ Aanéhjáa Píívyéébe diityétsikye íhyálluúúné pívyétéjtsomútsi tsá wáájácutú dílbyeke.

¹⁷ Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca íínerí íhjúvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsi muhdú kehdóvémútsiúvu?

¹⁸ Áánéllíhyéhjáa ‘Créopa’ némeílbyé néé dílbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú íiná Jerotsaréeri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjuco tsá u wáájácutúne.

¹⁹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé diityétsikye:

—¿Aca íiná pájtyéhi?

Áánéllíhyéhjáa neemútsi:

—Muurá dsíjívetsómé Natsarée múnáájpí Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébe íhjúu uubálle múnáájpí íjcyabe panévare méénuhíjcyáábeke. Áábeké Píívyéébe wájýúúbeke téhdure tsaate míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábeké llúúvájte avyéjútémá tsííne avyéjute íhvejtsó ditye ídsíjívétso páwachékevu íwátyétyéhcúneri.

²¹ Muháa méíjtsúcunúrá dílbyéjuco muha íjraéémuke pájtyetétsóibye íjcyane. Aane íne tsúúca 3 coojívájuco mee dílbyé dsíjívétsihdyu.

²²⁻²³ Áronáacáne walléémú cúúvénetúré níkyehéjú úújejémé múúhake néé dílbyé íitémehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áámedívuváne níjkyéji

múnaájtétsí bóhówáávemútsí diityéké néé tsúuca dibye bóhiíne. Ááneríñe muha méullévenúhi.

²⁴ Áané boonétuné idyé tsijtye téheju úújéjerómeváne ímiáané tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¡Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeíñé íhdéjuco iwáájacúne Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méijtsúcunú míamúnáake pájtyetétsóibye ícúbáhrámeítyuubéré ávyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye íñééne úúbálleebe ímíñeúvú páneere muhdúhjáa dííbyeke tene pájtyeíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu dííbyé ihjyú uubálle múnaa cáátúnuhíjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíjí pañétú muhdú tene nééne úúbállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áánaacáhjáa tsúuca úújetémé Emaóovu ípyée ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóo pítajcó diityétsikye pééiibyedu.

²⁹ Áronáacáhjáa dííbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa dibye cóevané diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa tsahdúnéécú idyóhdahíróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánetúhjáa botsíi wájácúméíívyemútsí éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dííbyeke wáájácúrónáa tsúuca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Áané boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¡Áyúú, ehdúhacáne íívane juuváyí dibye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhjí úúballéné ííne imíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsiíñe oomí Jerotsaréevu pañétúejte dííbyé mamýémuma tsijtye íjcyáme éllevu.

³⁴ Áamútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóo ímiáané tsúuca bohíjucóóhií. Tsimóodívuva bóhówááveébe.

³⁵ Áánélliihyéhjáa úúbállemútsí muhdú téhdure diityétsidívú dibye bóhówaavéné juuvávyu. Áhduréhjáa úúbállemútsí dibye pááaho idyóhdahíróne diityétsikye ájcúnetu botsíi dííbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa téené úbállejcátsiyi íjcyánáa Jetsóo tsiíñe diityédívú íbóhówáávéne néé diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóóhií. Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyanej.

³⁷ Ááneríhjyáa itsájuréévéne íllityémé naavénekéré iwáábyúnema.

³⁸ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíñe méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

³⁹ Éje, cáhawáá oke meíité táhójtícuma tájtyúhaácyuj. Muurá diibyéjuco oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpííma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa íñééne úújétsoobe diityéké dityée dííbyeke wátyétyéhcunéhjí íhyójtícútu, íjtyúháácyutu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neébe.

—¿A ijcyáné majcho ámuhádi o májchokij?.

⁴² Áánéllíhyéhjáa ajcúmé amóóbevííú wáhjámeíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa ditye íténeríyé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhojpácyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnée ámuhákye o néhijcyáné muurá íñe tsúúca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíñé muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitsée caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dííbyé ihjyú uubálle múnáa caatúnúhi. Áhdure Tsáámóháámitu caatúváne.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néénetu botsíi waajácúmé ímíááné tehdújuco Píívyéébé waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíñe o dsíjívéebe 3 coojívatu tsiiñe o bóhííbe mémeri táuwááboju Jerotsaréetu tújkeváné páné íñújííne múnáake úwáábómeíñe, ditye ímítyú ííhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ííbúwááve diityé ímítyú íábájíívémeíki.

⁴⁸ Ááné uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllíi ámuha éllevu ó wálloó Llihíyóo Íapííchovu ámuhákye íájcuíñé nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúrei météhmeco ámuhá pañévú tene iúcaáveki.

Jetsóo níjkyejívu pééneé

(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipítyájcótsihdyu técoomítyú diityémá peebe Betáaniávu. Átsihvúhjáa íhyójtsicu ííhbúcúne diityé hallúvú píáábo ityáúmeíñe diityédítyú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Ááné boonéhjáa tsiiñe Jerotsaréevu oomímyé ímíjyuuri dííbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa pájyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóáa Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Míamúnáájpídívú Píívyéébe ípívyeevéne

¹ Íjcyadúréhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube muhdú Píívyéébe íjcyane bóhówájtsoóbe.

² Aabéhjáa dííbyere Píívyéébe íjcyaaabe ícyahíjcyá páné ihdéene íjcyaiñéi íjcyátúnáaáca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa ñná iiye ípívyéévetúne.

⁴ Áánéllii dííbyedi íjcyané mújyú dsíjívéítyúne bóhi. Áhdure íjcyané ímiá uwááboju dííbyedi pámeere míamúnáa téene tájpi íjcyáiyóne.

⁵ Aane peetédu néene muurá bóhówaúcunú íñújí hallúrí míamúnáa teene wáájácutúme éhne múúne cúúvétsii íjcyadu néémedívu. Aame tsá píívyetétú teene íhvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaaabe tsaapi 'Jóááa' némeííbye. Áábekéhjáa Píívyéébe picyóó Jetsocríjto uwááboju peetétú néene díbye míamúnáake iúúballe dítye ícyáhcuíjtsoki.

⁸ Áronáacáa tsá díibye Jóáa Jetsocríjto íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyé uuballe múnáajpíyé dííbye.

⁹ Aane Jetsocríjtodi ímiáájú íjcyane tsá álliu íjcyatúne. Áánevéu míamúnáake iwáájácutso tsaabe íñújivu.

¹⁰ Aamée míamúnáa íñújiri íjcyame díibye páneere ípívyéjtsóóbeke tsá wáájácutúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsáároóbeke tsá dítye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Áronáacáa íjcyámé tsaate ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtsóóbeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiáané Píívyéébej tsííme.

¹³ Áronáa tsá íñe míamúnáa metsíímávahíjcyádú meke díbye tsíímávatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbajchómé méijcyá dííbyej tsííme.

¹⁴ Muuráhjáa Críjto apáábyéré Píívyéébe Hajchi ímiáábé íjcyaaabe Míamúnáájpídívú ípívyéévéne méjpiíne úlléjeebe míamúnáake wajyúhi. Áábé ámítsaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítyú tsojtsó múnáajpi Jóáa nééhií:

—Áánúdityu éhne ámuúhake ó nehíjcyá táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe íjcyaiñe. Muuráhjáa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyaaabe ipíívyema íjcyátuube ói o íjcyatúne ihdéjuco.

¹⁶ Áábej téeveri Píívyéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri méénuube ítyaúhbaju téénetu míamúnáa iwáájácu muhdú dííbyema íjcyáiyóne. Áánetúu Jetsocríjtoj téeveri meke iwáájyúne ímiáájuvu ájcuúbe.

¹⁸ Aane muurá tsá múha ájtyúmitú Píívyéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dííbyeke. Aabée múúhake waajácutsó dííbyedívu. Ehdúu Jóáa Jetsóodítyú nééhií.

*Jetsocríjtoke tsojtsó múnáajpi Jóáa bóhówajtsóne
(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)*

19 Téjyúhjáa avyéjute Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojtéké tsojtsó múnáajpi Jóáa élleu dítye idílo dííbyeke muubá díbye íjcyane.

20 Áánélliihyée úúbáleebe muubá íjcyane. Neebépeé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

21 Áánélliihyée néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi u íjcyáábej?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá.

Áánélliihyée tsiiñe néémeé:

—Áánéllii díibyējuco uu éhneváa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi tsááiíbye.

Áánélliihyée neébe:

—Tsá díibye o íjcyatúne.

22 Áánélliihyée néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhakyéne wálloómeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhake duubálle muubá u íjcyane.

23 Áánélliihyée botsíi Jóáa nééhií:

—Oo muurá éhne íñéubará píívyétúné iñújiri kéévánécóbaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyējuco ámuha meíjcyámeke Ávyējuube iájtumívaki.” Ehdúhjáa o úwááboíñé muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía úúballéne.

24-25 Ehdúu díbye néénéllii díitye eenée paritséómú dííbye élleu wálloome néé dííbyeke:

—Aanéhaca ¿múha nééjuri íveekí ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejííva, pane Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítyú Eriáuba u íjcyáábejíívari?

26-27 Áánélliihyée Jóáa nééhií:

—Muurá ihdyu ímiááné nújpácyori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe tsúúca ámuháma íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cámaáveé éhnííñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcuítyuróne.

28 Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáa ehnejcuvu díibye Jóáa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóo obééjádú néébeé

29 Ááné tsijcyóójíi díibye tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo dííbye élleu péébeke iájtymíne nééhií:

—Éje ámuúhaj, áanu muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wallóo díbye míamúnáa ímityuháñé ímíbájchoki.

30 Áánúdityúu muurá éhne ámuhákye ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáiíbye táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe óikyée o íjcyatúné ihdéjuco ícyahíjcyáábe.”

31 Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácútyú díibyējuco meítsohíjcyaaabe díbye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné dííbyé ihde ó tsótsohíjcyá mee íjraéémudítyú cáhcújtsómeke.

32 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée dííbyeke o tsójtsóijyu ó ájtymí Píívyéébé Apííchó íjuuúdu cáámetu dííbyedívú níityene.

33 Aanée téhdure tsá o wáájácútyuró díibyējuco meítsohíjcyaaabe íjcyane. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáiñévú oke pícyoobe oke nééhií:

“Tsáápiikye u tsójsóóbedívú níjkyéjtu Táapííchó níityene u ájtyúmínetu ú waajácuú diibyējuco míamúnáá pañévú Táapííchó pícyóóiibye íjcyane.”

³⁴ Ahdújucóo ímíááné dííbyeke o tsójsóijyu o ájtyumíne. Áánéllii o nées diibyējuco Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóáaá.

Jetsóó úcútujkénú ímamyémú íjcyáímyeke

³⁵ Ááné tsijcyóójii tétsihyíyé muhtsi ímamyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóó tsiíne pajtyéhi.

³⁶ Áánélliihyée tsiíne neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú neébe Jetsóoke Píívyéébe wáalloóbe.

³⁷ Ehdúu Jóáa dííbyedítú neénéllii muhtsi dííbyemáyējuco mepééneé.

³⁸ Áánáacáa idyējú révoúcunúúbé múhtsikye nééhií:

—¿Íiná ámuhtsi ménehcóhi?

Áánélliihyée muhtsi menééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca kiá ú ícyahíjcyáhi?

³⁹ Áánélliihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óoma mepe ámuhtsi mewáájácu kiá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhtsi cúvéhrējuco neénáa dííbyema mepéémutsi téhullévú méíjyunúhi.

⁴⁰ Muhtsii Jóáadityu Jetsóomáyējuco mepééne Tsimóo Péédoró nahbe Aderéema.

⁴¹ Aanée diibye Aderée íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhtsi máájtyumíjucóo Críjto míamúnáake pájtyetétsóóbeke.

⁴² Ehdúu ínééne tsajtyéébé dííbyeke Jetsóo éllevu. Áábekée Jetsóo népejtsóhi:

—Uu éhne Tsimóo Jonáa hajchi. Áronáa téhdure dimyémé íjcyáa Péédoro ‘nééwayu’ nééiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo Tsimóoke.

Tsijtyétsikye Jetsóó újcune

⁴³ Ááné tsijcyóójii Jetsóo imíllé ipyééne Gariréa iiñújivu. Aabée téhullévú péébe Betsáida múnáajpi Perípeke íájtyúmííbeke nééhií:

—Muúbe ookérējuco duráávyé.

⁴⁴ Téhdurée diityétsi Aderéema Péédorómútsi técoomí múnáajtétsi.

⁴⁵ Áijyúrée idyé diibye Perípe Natanaée éllevu ipyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóo éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséeúvú dííbyé taúhbaju icyáátúnuhíjcyáhaamíjtu dííbyedítú cáátúnuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsíjtyehji Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa caatúnú dííbyedítu. Aabe Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyaae Jotsée hajchi.

⁴⁶ Ehdúhjáa Perípe Natanaéeke neénéllii neébe:

—¿A ímíááne? ¿Aca íhya Natsaréeri íjcyámé tsaate ímíááme?

Áánélliihyéhjáa Perípe nééhií:

—Cáhawáa majo u ájtyúmi dííbyeke.

⁴⁷ Aamútsii péémutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóo íájtyúmíne nééhií:

—Áánújuco páñétúejpi íjraéémuube ímíáábé íjcyáabe.

⁴⁸ Áánélliihyée Natanaée nées dííbyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Muuráhané ihdyu úhdivu Perípe úújetétúné ihdéjuco uke o ájtyumíne higyééráhé déjúcori u íjcyáábeke.

⁴⁹ Áánélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píívyéébé Hajchi muuha ijraéémú avyéjuube u íjcyáábe.

⁵⁰ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Higyééráhé déjúcoríñe u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi. Mityái éhnííñevu uke o úllévenútsoíñej.

⁵¹ Ehdúu iñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muurá ímiááné ámuhakye o nées Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéebe éllevu cáámetu níjkyéji múnáa iñítyéne tsiíñe néríívyémeke ámuha maájtyúmíñe. Ehdúu Jetsóó nééhií.

2

Canáa cóómiyi taabává wañéhjí íjcyane

¹ Áané boonée 3 coojívatu Gariréa iñújiri íjcyacóómí Canáa múnáajpi ityáábáváné wañéhjí meenú técoomívu. Áánevéhjáa Jetsóój tsíjúké ditye míñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke míñútsómé muuha ímamyémuma.

³ Áijyúu teene wañéhjí ádó bíínojpácýó óúúvénéllii Jetsóoke tsíju nééhií:

—Éje, tsúuca bíínojpácýó diityédívú óuuvéhi.

⁴ Áronáacáa neebe díílleke:

—¿Aanéha, Wa, muhdú íivane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá iiná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Áároneríi íícúvétulle tétsíi wákímyéi múnáake nééhií:

—Ámuhakye dibye néhdu méméénuco.

⁶ Áijyúu íjcyané tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñe lliyíhyóóné téhóji pañévúu tamúnáa ímíbájchoméíñe nujpácýóóné pícyohíjcyahóhji.

⁷ Áánáacáa tsúuca neebe tétsíi wákímyéi múnáake:

—Cána eene líiyhyóóné nújpátyu méwahpétsoj.

Áhdújucóo ditye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe diityéke:

—Áyu cána áyánéwu meújcúne báñéjúúbeke meíjchoj.

Áhdújucóo iújcúne ditye íjchone.

⁹ Aanée adúcuube imyéwu nújpacyóo íjcyaróné bíínojpacýónú dibye ípívyéévétsojpácýo. Aanée tsá dibye wáájácútú kiátú ditye téjpacyo újcune. Apáámyéree tétsíi wákímyéi múnáa waajácú ípyée iñújpáñújénéllíihye.

¹⁰ Aanée báñéjuube wañéhjí múnáájpikye ípíúvane nééhií:

—¿Acáne, muube, muhdú íivane ímiájpácýóhacáne íjcyánáa peíyé átérééjpácýotu meke ú íjchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpácýó meíjchone óuuvédú botsíi íhdícyájpácýoturéjuco meíjchone. Ehdúu neebe íbañéjuube wañéhjí múnáájpíkye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúráítyuróné méénútujkénú Gariréari íjcyacóómí Canáavu. Ááneríi waajácútsoobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiááné diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Áané pajtyétavúu Capenaóovu muha dííbyema mepéémema téhdure pééme tsíjuu, íñahbémuu, íjcyame. Ácoomíyíi tsúcájá muha méijcyáhi.

Duurúvájá pañétú nahjìhe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)

¹³ Aanée pajtyété wañéhjì lléeváíñélli muha mepéé dííbyema Jerotsaréevu.

¹⁴ Áijyúu duurúvájá pañévú míamúnaa nahjìhénuhjicyá ócájímuke, obééjámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíídsike cápáyóócátsíhijcyáhi.

¹⁵ Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcyuúúhó imyéénúneri diityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjìhemájuco. Dsíídsikée cápáyóócátsíhijcyámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa diityé metsáwááné wájójcoóbe.

¹⁶ Áánetúu íjúúmú nahjìhe múnáake neébe:

—ÍMéijchívyetso íñe páneere íjyá pañétu! ¿Íveekí Táácáani ja ámuha méipívyejtsó nahjìhejávuréjuco?

¹⁷ Ehdúu díbye néénetu muha méitsaavé Píívyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihjya o wágyúneri ó dsíjívéiyáhi.”

¹⁸ Ááné boonétúu tsaate néé dííbyeke:

—¿Aca múha nééjuri ehdu ú meenúhi? Cána méénúráítyuróné meenu muha mewáájacu múihtsúturi u íjcyaahe ehdu u méénuhjicyáne.

¹⁹ Áánéllihyée neébe.

—Cáhawáá íjya duurúvaja méwácavyáhcó 3 coojívatúré tsiíñe o pánéévetsoki.

²⁰ Áánéllihyée nééme dííbyeke:

—¿Aca muhdú 46 pijcyábáa dítye wákímyeíjyá ú pánéévétsoó 3 coojívatu? Tsáháubá éhajchótatu u pánéévétsoítyuróne.

²¹ Áronáacáa ihdyu Jetsóó ihjyúvá dííbyeke dítye dsíjívétsoíñéré íñééiyóne. Íjpiíyee meménuube duurúvájavu.

²² Ehdúu díbye nééne muha méitsaavé ídsíjívétsihdyu díbye bóhíícoóca. Áijyúu muha mécáhcujtsó ehdúhjáa dííbyema tene pájtyeíñe tsúúcajátújucu Píívyéébé waajácúháámitu cáátúnúmeíñe ímíáánéjucu díbye múúhake néhijcyáne.

Míamúnáa íjtsaméí tsá Jetsóó túhúúllétúne

²³ Aabée Jerotsaréri pajtyété wañéhjì pañe méénúráítyúronéhjì méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímíááné dííbyéjucu Críjto íjcyane.

²⁴ Áronáacáa waajácuube ímíáánetúré dííbyeke dítye cáhcújtsotúné diityé íjtsaméí ityúhúúllétúnéllihyee.

²⁵ Tsáháa múha dííbyeke muhdú míamúnaa íjtsámeíñe úúbállétyuróne.

3

Jetsóoma Nicodéémó íhgyuváne

¹ Íjcyaabée tsaapi paritséómuube Nicodéémó íhtsútuube íjcyaahe.

² Aabée tsápejco Jetsóó éllevu itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaajácú múúhá uwáábovúu Píívyéébe uke wálloóne. Aabe úuma íjcyánélli muurá ú méénuhjicyá méénúráítyúronéhjì múha méénútyuróne.

³ Áánéllihyée Jetsóó nééhií:

—Ímíáánetúré uke o néé béhnétu u tsíímávámeítyúhajchíí tsá Píívyéébé avyéjuejpi u íjcyáityúne.

⁴ Áánélliihyée neebe dííbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjuco meíjcyaaabe tsiíñe méétsííjú ííbúwá pañévú méúcaávéiyá dille meke itsíímáva biwáhduré tsíímene meíjcyaki?

⁵ Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Ímiááné uke o néé Píívyéébé Apííchoj tééveri ímíbaavyémé béhnétu tsíímávameítyúmé tsá dííbyé avyéjúeje íjcyáityúne.

⁶ Muurá míamúnaa tsíímávámé pañe diityé íjtsaméiyé íjcyáhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó íjtsaméi cápáyoácómé ténejcúriyējuco íjtsameíñe.

⁷ Ahdícyane tsájúréévedí tsiíñe metsíímávameíñe uke o nééneri.

⁸ Muurá íñe uke o nééne kííjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájacutú kiátú kííjyeba tsááne kiávú péhijcyáne. Tehdu muurá Píívyéébé Apííchó maájtyúmituróné meke ímíbjachóhi.

⁹ Áánélliihyée Nicodéémó nééhií:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

¹⁰ Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú íjraémú uwááboobe u íjcyaaabe tsá u wáájacutú uke o nééneé?

¹¹ Muurá ímiááné o ájtyumíné ímí o wáájacúné íñe ámuhákye ó úúballéhi. Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?

¹² Muurá ííñújiri íjcyánéhjitu ámuhákye ó úwáábohíjcyá ámuha ímíñeúvú mewáájacúroki. Áronáa íllure ámuhákye túhútsohíjcyáne. Aanéjii awáá muhdú ámuha méwaajácuú Píívyéébé icyánéjcutu ámuháma o íhjuváne.

¹³ Tsá muurá múha úújetú díbye íjcyáhulle. Apáábyéré ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe téhullé múnáájpi o íjcyánéllii ó waajácú téhulle.

¹⁴⁻¹⁵ Muurájháa ííneubará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca Moitséeúvú picyóó úméhéi níjcáutu ííñimyéké úwááñéityu ííñjcyóóbeke páñétúejpi íhdome dííbyeke ííténe idsíjivétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke páwachéketu pícyooímyé oke cáhcujtsómé mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi íújcuki.

Míamúnáake mítyane Píívyéébe wájyune

¹⁶ Muurájháa Píívyéébe mítyane míamúnáake iwájyúnéllii ílli apáábyéré íjcyáábeke wallóo ííñujívú díbye idsíjive diityé wájyuri dítye iwágóóóvétu teene cáhcujtsómé mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi íújcuki.

¹⁷ Tsáháa Píívyéébe oke wállootú míamúnáake ícúbáhraki. Muurájháa ihdyu oke wállóobe tajtyéeveri diityéké ipájtyetétsoki.

¹⁸ Aane oke Píívyéébé Hájchikye cáhcújtsómé hallúrí tsá íñá íjcyatúne. Áánetu apáábyéré dííbyé Hajchi o íjcyáábeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráííbye.

¹⁹ Ehdu pajtyéíñe peetéduu o néébe ííñujívú o tsááne cáhcújtsotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke.

²⁰ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé íllure oke tsaríllé ímiáájuvu diityéké o wáájacútsóiyónáaaca. Aame tsá ímíletú óhdivu ípííhine diityé ímityú o bóhówajcároné ímíllétúnema.

²¹ Áánetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjuco taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájácu ímiááné Píívyéébe ímillédú dítye íjcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóó íjcyatúné tsiíñe nééneé

²² Ehdúu Jetsóó néené boonétú muha mepée Jodéá iñújivu. Áhullée muha meijcyánáa díbye úwaabóné cáhcujtsóméjuco tsójtsómeihijcyáne.

²³ Áané tujkéverihjyáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohijcyá Enóori Tsarií cóomíj piihíri íjcyácóomi. Áábedívúhjáa míamúnaa píhcyáávémedítýú dííbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsohijcyaaabe tétsihdyu íjcyáhityu.

²⁴ Téijyúu tsáhái dííbye ditye cúvéhoojánutúne.

²⁵ Aanéhjáa tsáijyu dííbyé mamýémudítýú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhijcyá muhdú meímíjpyeténeri.

²⁶ Áanáacáhjáa diibye Jóáake ímamýémú néehíi:

—Uwááboóbej, éhnée Joodáa ehnejcuri maájtyúmííbedítýú múúhake u úúbállehijcyaaabéha téhdure tsótsohijcyáábe éllewu mítyame pehijcyáhi.

²⁷ Áánéliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píívyéébe dííbye pícyóóné wákimyéíjyuco díbye méénune.

²⁸ Áánetúu oke pícyoobe dííbyé ihde míamúnáake o uwáábohijcyaki. Áánéliihyée muurá ámúhake ó nehijcyá Críjto o íjcyatúne.

²⁹ Muurá múúne taabává wañéhjí pañe diibye taabáva múnáajpi méwama ííne imíjyaú ijcyáhi. Ááneri muurá diityétsikye náhbenúme ímíjyuuvéhi. Ahdu ó ímíjyuuvé mítyane tsúúca Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyáneri.

³⁰ Diibye ihdyu táehníñevu ávyéjúúteéhi. Áánetu ihdyu ídáátsoobéré ó ijcyáhi.

Píívyéébedítýú tsáábeé

³¹ Muuráhjáa Píívyéébedítýú díbye tsáánélii tsá múha dííbyé íhtsútuvu úújetétúne. Áánetu ihdyu íjiejpíyé o íjcyánélii ó ihjyúvahijcyá míamúnaa íhjuvádúre.

³² Áánetu ihdyu diibye Píívyéébeke iwáájácúnélii dííbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá ditye cahcútsohijcyatúne.

³³ Áronáa íjcyámé tsaate dííbye cáhcujtsóme. Aame bóhówátsohijcyá ímíáané dííbyé íhju áliu íjcyatúne.

³⁴ Muuráhjáa Píívyéébe wálloobe úúbállehijcyá dííbyé uwááboju dííbyé pañe íapííchó íjcyánéliihye.

³⁵ Aabée diibye Íllíkye iwájyúnélii dííbyé hójtsí pañévú íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

³⁶ Aabe Píívyéébe Hájchikye cáhcujtsómé újcuú múijyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi. Áánetu dííbye cáhcújtsótúmeke Píívyéébe ícúbahrámé tsá téene bóhi újcúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóáaá.

4

Tsamáariá múnáállema Jetsóó íhjuváne

¹ Aanée diibye Jóáa ehniñevu Jetsóoke míamúnaa úráávyehijcyámedítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeihijcyáhi.

² Áronáacáa ihdyu tsá díbye páñetu tsótsohijcyatúne. Múúhayée ímamýémú métsótsohijcyáhi. Aanéhjáa tsúúca paritséómú waajácúhi.

³ Áánetúu muha méoomí Jodéa iñújitu bíwáhullévúré Gariréa iñújivu.

⁴⁻⁵ Aamée muha Tsamáariá iñújitu mepájtyeme méúújeté téené iñújiri íjcyacóomí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihyí núpahyéjú 'Jacóóbó nupáhyéju' némeíhyéjú úniúvú Jetsóó wáyéeevé juuváyí muha metsááneri pávyeenúúbe. Téjyúu tsúúca cójípínéélléjuco meé.

⁷⁻⁸ Áanáacáa muha mepéé técoomívú majchó áhdovu. Áané hallúríhjáa teene Tsamáária múnáalle téhejútú núpañúvállekévaa Jetsóó nééhií:

—Muúlle, oke dijcho.

⁹ Áánéllihyévaa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke núpacyo ú táúmeí Tsamáária múnáalle o íjcyálleke jodíómuube u íjcyáabe? Muurá jodíómú tsá íhjúvatú Tsamáária múnáama.

¹⁰ Áánéllihyévaa neebe díílleke:

—Muurá Píívyéébema múhtsikye u wáájácuca téhdure oke ú táúmeíyá piáábó ííne uke núpacyo o táúmeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nupácyovu.

¹¹ Áánéllihyévaa neelle dííbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacyóvú oke ú ájcúiyá teene bohí nupácyovu wáábyáúúbamáyé u íjcyáabejívári?

¹² Muurá ííne núpahyéjú pañéwu méihdé múnáajpíi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá íítsíímema iádóhéjutu téhdure íjyéémuke íchohíjcyáabe. Aane ¿aca dííbyeúvú ehniíñevu uú?

¹³ Áánéllihyévaa neébe:

—Árónáa téhejútú ádoromé tsiíne adópívyenúhi.

¹⁴ Áánetu óhdi íjcyané nupácyó ádome tsá mújyú adópívyenúityúne. Muurá o ájcúné nupácyó óuuvératu díityé pañe íjcyajpácyó díityéké ímíjpyetétsómé újcuú mújyú ídsíjívéjúcóóityúne bóhi.

¹⁵ Áánéllihyévaa neelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané cána oke daacu téjpacyótú mújyú o adópívyenújúcóótuki, pane ííne núpahyéjívú tsiíne o tsájúcóótuki.

¹⁶ Áánéllihyévaa neébe:

—Ané dítyájkéi duucúte.

¹⁷ Áánéllihyévaa neéle:

—Tehdu o tájívállejíi kiá íjcyáabeke ó újcúteéhi.

Áánéllihyévaa idyé neebe díílleke:

—Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Árónáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyáabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllii ímiáané u néé u tájívatúne.

¹⁹ Ehdúvaa Jetsóó díílleke néénéllii neelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úubá mía Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha íhdé múnáaúvú éhbáu cámeéhbáutu Píívyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá dííbyeke. Aane ámuha jodíómú ¿íveekí ménehíjcyá apááñéeva Jerotsaréetu dííbyeke medúúrúváiyóne?

²¹ Áánéllihyévaa neebe díílleke:

—Muurá íhdícyátsihdyuréjuco ámuha dííbyeke medúúrúváííne éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájuco ámuha apátsihdyuré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, íjcyane Méécááni Píívyéébeke medúúrúváityúne. Aane cáhawáa oke cahcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamáária múnáa ímíñeúvú mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu íhdyu muuha jodíómú ímí mewáájácútúúbeke

médurúvahíjcyá ímiáané múúhaj téeveri míamúnaa pájtyetéíñe muha mewáájácúnéllíhye.

²³ Aane muurá ímiáané Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé icyooca dííbyeke duurúvaá íííbúuri. Tehdu dííbyeke medúúruváné imílleébe.

²⁴ Tsá muurá dibye íjpííma íjcyatúne. Áábeke ihdyu óvíi múhdumé dúúruvámé duurúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúvää Jetsóó néénéllíi neélle:

—Tehdújuco, muurá ímiáané ó waajácú Críjto tsááiñe míamúnáake ípájtyetétsoki. Aabe ihdyu óvíi itsáácooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánéllíhyée neebe díílleke:

—Muurá dííbyejuco Críjto o íjcyabe íñe úuma o íhjuváne.

²⁷ Ehdúu díílleke dibye néénáa tsúuca muha méwajtsíhi. Aamée muha méullévenú dibye dííllema íhjuváne. Aanée tsá muha tsáápíuba medíllotú íínerí dityétsí íhjuvájcatsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu díílle Tsamááriá múnáalle tétsihvúré íllíyííhyó iwááoíñúne dsínériyé ímunáácoomívú ípyéénemáhjáa neetéhi:

—Ámuúhaj, éhtsíhyi muubáhjáubá íjcyabe oke nées páneere muhdú o ícyahíjcyáné kiátúhjáubá iwáájacúne. Tsáíjyu múu Críjto dííbye. ¡Cáhawáá metsu meúújetékij!

³⁰ Áánéllíhyéhjáa tsáácunúme múúha élleu.

³¹ Áíjyúu dííbyeke muha méneerá díbyéi imájchoki.

³² Árónáacáa neébe:

—Tsáhái o mājchotúne. Íjcyáné muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájacutúne.

³³ Áánéllíhyée muha ménéjcatsíhi:

—Tsaatéubáhané tsúuca dííbyeke mājchotsóhi.

³⁴ Áánéllíhyée neebe múúhake:

—Muurá ihdyu teenéjuco tamájchódú néene okée wálloobe Píívyéébe wákímyéi o méénune muhdú dibye ímíllédú tene óóma íníjkévaki.

³⁵ Áánáa muhdú ámuha ménéhíjcyá 4 nuhbávatúi bajtsóháñe maááhívétsoíñe. Cáhawáá meíté teene bajtsóháñe múúne kéémedu néeme míamúnaa ídátso wágóóóvéiyóné ímíájíjtó díityéké pájtyetétsóiyóné meúúbállétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñe ááhívétsohíjcyamédú néeme úwááboméré péhíjcyámé újcuú téene áhdo. Áhdure ditye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú téene áhdó múíjyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhi. Ááneri bajtsó múnáama íñéevá ááhívétsohíjcyamédú néeme úwáábojte tsaméhjí ímíjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate neéhií: “Tsaate bájtsóne néevá múúne tsíjtyeréjuco ááhívetsóne.”

³⁸ Aanée muurá ámuúhake ó wallóó tehdu éhne múúne tsaate bájtsóne néevá tsíjtyeréjuco ááhívétsonédú néeme élleu, tsúúcajáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcújtsótúme élleu ámuha tsiíñe meúwaabóné botsíi tsaímiyéjuco ditye icyáhújtsoki. Ehdúu Jetsóó nées múúhake.

³⁹ Míyamée téíjyu teene Tsamááriátú tsáame cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa díílle ‘páneere muhdú o ícyahíjcyáné oke neébe’ néénéllíhye.

⁴⁰ Aamée nées dííbyeke díityémái dibye íjcyaki. Áánéllíhyée muha técoomíyí méíjcyá míjcyoojícú.

⁴¹ Áíjyúu éhnííñevu míyame cáhcujtsó dííbyeke dibye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée nées diille imúnaálleke:

—Tsá apáañéré múuhakyée u neénetu muha mecáhcújtsotúne. Muurá tsúuca muha páñetu melleebó díbye úwaabóne. Áánetu ímiááne muha mecáhcujtsó díibyējuco Críjto íjcyane míamúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsáne ávyējuúbé hájchikye Jetsóó bóhítsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune míjcyoojícutu muha mepée Tsamáaría iiñújitu Gariréa iiñújivu.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánaa Jetsóó nées Píivyéebé ihjyú uubálle múnáájpyke imúnaa ávyējuúlléityúne.

⁴⁵ Áronáacáa Gariréa iiñúji múnáa ímí dííbyeke waatsúcúpejtsó Jerotsaréeíi pajtyeté wañéhjiri dítye úlléjénáa díbye méénúráityúronéhjí méénune íajtyúmínéllíhye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsiiñe méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú díbye ípíivyéévétsooomívu. Áánacáhjáa tsaapi ávyējuúbé hajchi Capenaóori íjcyabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúuca Jodéa iiñújitu muha metsáame teene Gariréa iiñújiríjyuco meíjcyane dííbye ávyējuube iwáájácúne tsáá Jetsóó éllevu. Aabée nées dííbyeke dííbyema ihjávú ipyééne díbye íllíkye íbóhíitso ávyeta dsíjiveríjyuco íjcyáabeke.

⁴⁸ Áánéllíhyée neebe dííbyeke:

—Ámuha muurá tsá oke mecáhcújtsóityuró méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Áronáacáa neébe:

—Ávyējuubej, áronáa ihdyu hájchíwu dsíjívétúné hajchótá íícúi óoma tahjávú pééne bohíitso.

⁵⁰ Áánéllíhyée neebe dííbyeke:

—Tehdújuco, tsúuca muurá ícyooa bohíjúcoobe daáchi.

Ahdícyane wa dípyej. Ahdújucóo díbye óómiñe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjávú úújetéébeke íúníu múnáa népejtsóhi:

—Tsúuca daachi bohíjucóóhií.

⁵² Áánéllíhyéhjáa dílloobe mújyú díbye bóhiíne. Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Íjyújyú révoóvéébedi dííbyeke pajtyéné áíívyéé.

⁵³ Ehdúhjáa dítye úúbállénetu ítsááveebe ávyetáa tééne ééveri Jetsóó dííbyeke nééne tsúuca ílli bóhíjucóóne. Áánéllíhyée téhdure pámeere íhyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóó méénúráityuróné meenu Jodéa iiñújitu muha Gariréa iiñújivu meóómimye tétsihyi meíjcyánaaaca. Téénemáa botsíi tétsihvu míjyúcúréi méénuube méénúráityuróne.

5

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóó bóhítsóne

¹ Áané boonétúu muha tsiiñe dííbyema Jerotsaréevu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áánacáa técoomíyí tsátsii ‘Obééjámú lleehówa’ némeítsíi úníuri nújpacyo páábáwu heeberéomú ihjyúrí ‘Betéjda’ némeííba.

³ Áábá hallúríi 5-wava nújúwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hállúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeítyuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjiíñe.

⁴ Tsáijyúhjáa níjkyéji múnáajpi iníityéne téebáwu nóhjihíjcyáhi. Aanéhjáa díbye nóhjiné boone tujkénuré éniivyémejúco ímípyetéhíjcyáne.

⁵ Téijyúu íjcyaaabe diityé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájuco chémehíjcyaaabe.

⁶ Aabée tódsiúcunúubeke Jetsóo ííténe waajácú téhajchótájuco díbye chémehíjcyáne. Áabekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú ijcyaj? ¿A ú imíllé u bóhiíne?

⁷ Áanélliihyée neébe:

Ééero Ávyéjuúbej, árónáa tsá o píivyetéhíjcyatú nújpacyo nóhjicooca íicúi tujkénú o éniivyéiyóne. Íhya ihdyu tsaate oke píááboca o éniivyéne ó bohíjucóoyáhi. Tehdu o méénúiyónáa tsijtye táhdéré éniivyeihíjcyáhi.

⁸ Áanélliihyée Jetsóo nées díbyeke:

—Ané wa ílluréjucó eene dííhbotámá dípye dihjávuj.

⁹ Ehdúu díbyeke díbye néenemáyé tsúuca íbóhiíne ííhbotámá péjúcoóbe.

¹⁰ Téijyúu wáyeeévejcoóji íjcyánáa díbye ííbotámá pééne ávyéjute ííténe nées díbyeke:

—Muúbe, tsá eene dííhbota íjcyooji wáyeeévejcoóji u tsájtyéityuróne.

¹¹ Áanélliihyée neébe:

—Árónáacáne oke bóhiitsoobe nées téenema o péekií.

¹² Áanélliihyée néemeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveeki wáyeeévejcoóji uke táuhbáhi?

¹³ Árónáacáa tsá díbye wáajacújúcootú caabyé díbyeke bóhiitsóné mityané miamúnaa íjcyámé pañe Jetsóo íjcyánélliihye.

¹⁴ Áané boonétúu Jetsóo díbyeke duurúvájá pañe íájtyúmííbeke néesií:

—Muúbej, tsúuca muurá ú bohíjucóohií. Aabe ímiááberéjucó díicyaco. Tsiiñe ímityúné meenújúcohdi éhniíñevu íjcyane uke ipájtyétuki.

¹⁵ Ehdúu Jetsóo díbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsií úúballé ímíñeúvú avyéjuteké Jetsóo díbyeke bóhiitsóné.

¹⁶ Áané hallútúu imílleromé téijyuré Jetsóoke idsíjívetsóné íveekíváhjáa wáyeeévejcoóji díbyeke díbye bóhiitsóné hallútu.

¹⁷ Árónáacáa neebe diityéke:

—Muurá Llihíyó pájyuvaré meke píáábohíjcyádújucó o píaabóné ihdícyáijyúre.

¹⁸ Ehdúu díbye néene éhniíñevu diityéké tsárvyetsómé imíllerá díbyeke idsíjívetsóné. Tsáháa apáañéré taúhbaju néhdu wáyeeévejcoóji díbye íjcyátúné hallútú dítye díbyeke dsíjívetsóityuróne. Téhdurée Píivyéébeke icyáánivahíjcyáábé tujkévevu íjcyane díbye nehíjcyané hallútú imíllémé díbyeke idsíjívetsóné.

Iiye íjtsámeídyú Jetsóo méénutúne

¹⁹ Ehdúu éhniíñevuré dítye Jetsóoke pátsárvjcyónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiáané tsá Píivyéébé Hajchi o íjcyaaabe iná o méénúityuró oore o íjtsámeídyu. Muurá ihdyu Llihíyó méénúiyónéjucó o méénuhíjcyáne.

²⁰ Aabe oke iwájyúnéllii waajácútsohíjcyá páneevuré muhdú imyéénúíñevu. Muurá tajtyéeveri éhniíñevu tsíñehji díbye méénúneri ámuha méullévénuúhi.

²¹ Muurá Llihíyó dsíjívemeke bóhiitsódú o imíllémeke o bóhiitsoóhi.

²²⁻²³ Tsá muurá Llihíyó miamúnaa muhdú icyahíjcyané diityémá ímibájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke íávyéjútso

dííbyeke iávyéjutsódúre. Aane oke ávyéjutsotúmé téhdure tsá dííbye okée wálloóbeke ávyéjutsotúne.

24 Muurá ímiááneturé ámuhakye o nées íñe o nehíjcyané lléébome okée wálloóbeke cáhcujtsómé mújyú idsíjivéjucóóityúne bóhi újcuíñe. Áámé hallurí tsáhájuco ñná íjcyáityúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúuca pajtyémé ímí Píívyéébema íicyáíñejcúvu.

25 Ahdícyane ímiáané ámuhakye o nées wágóóóvéiyómé Píívyéébé Hajchi o íjcyáábé uwááboju lléébóíñe éévé tsúuca úújeténe. Aane ímiáané cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

26 Muurá Llihíyodítýú tsááne mújyú medsíjivéjucóóityúne bóhi. Áánevuú oke ájcuube oke cáhcújtsómeke o ájcuki.

27 Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébeke neebe míamúnáa muhdú ícyahíjcyané díityémá o ímíbájkochi.

28-29 Métsájuréévedí ehdu ámuhakye o néeneri. Muurá ímiáané iéévé úújetéijyu pámeere dsíjivehíjcyámé íhñíjkyénetu ijchívyee pámeekéré o píúvácoóca. Áamedítýú ímiánéjcuú úráávyehíjcyámé tsáhájuco muhdú íjcyáityúne. Áánetu ímítyunéjcurée úráávyehíjcyámé ícúbáhráméíhi.

Íñetú Jetsóoke mewáájacúne

30 Muurá tsá ñná oore táíjtsaméiyi o méénúityuróne. Okée wálloobe Llihíyóre oke néhdújuco míamúnáa muhdú íjcyanéjuco o nehíjcyané. Tsá oore o ímillédú o méénuhíjcyatúne.

31 Muurá oore muubá o íjcyane o némeícyá tsá múha oke cahcújtsóityuróne.

32 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjcyá ímiáánéjuco muubá o íjcyane.

33 Áábe éllévúu muurá ámuha tsaatéké méwallóo ditye óhdityu idíillo dííbyeke. Áánéllíihyee úúbálleebe ímiááne muubá o íjcyane.

34 Áronáacáa tsá díbye úúbálléneturé o wáájacúmeítyú Píívyéébedítýú o tsááneé. Áronáa ihdyu o nées téhdújucóo óhdityu díbye nehíjcyané ámuha mecáhcújtsóne mepájtyeteki.

35 Muuráhjáa ámuhakye waajácútsoobe ímiá uwáábojívú éhne múúne peetéj téeveri tsíeméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée díbye úwáábohíjcyané muurá wahájchotaré ímí ámuha méjtsúcunúráhi.

36 Áronáa díbye oke bóhówátsohíjcyané éhñíñevu páñetu o bóhówátámeíhíjcyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjcyáneri. Téénetu muurá ámuha méwaajácújucoorá ímiáánée oke díbye wálloóne.

37 Aabe ámuha maájtyúmítúroobe óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucóo oke iwálloóne.

38 Áábé uwááboju tsá ámuhakye úcáávehíjcyatú dííbyeke ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

39 Muurá ámuha mééévehíjcyará Píívyéébé waajácuháámí muhdú óhdityu nehíjcyané ámuha mújyú medsíjivéjucóóityúne bóhi meújcúroki.

40 Áronáa tsá ámuha meímíletú oke mecáhcújtsóne óhdivu meíhvéjtsámeíñe téénevu ámuhakye o ájcuki.

41 Áronáa tsá o íjyácunútú míamúnáa oke ávyéjutsóíyóneri.

42 Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menééme Píívyéébeke mewáajyutúne.

⁴³ Muuráhjáa diibyējuco Llihíyó nééjuri ííñujívú o tsáábé uwáábori tsá ámuha meíícúvehíjcyatúne. Ááne eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllevu itsááne íhdityúré újcune úwáábóneríyé ámuha meíícúvehíjcyáhi.

⁴⁴ ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tsamééré maávyéjútsocatsíhijcyáné íjcyánáaaca? Tééneríyé ámuha meíjcyame tsá meíícúvehíjcyatú apáábyéré íjcyaaabe Píívyéébe ámuhakye ávyéjútsoíyóneri.

⁴⁵ Aane meíjtsúcunúdí ámuhá imítýú ámuhá hallúvú Llihíyoke o úúbálléíñe. Muuráhjáa ihdyu Moitséeúvúré tsúúca ámuhá hallúvú úúballé dííbyé uwááboríi ámuha mepájtyetéíñe meítsúcunúhíjcyároóbe.

⁴⁶ Muuráhjáa díbye úwaabóné ímí ámuha mecáhcújtsoca idyé téhdure ímí oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyáné uwááboju caatúnuhíjcyaaabe.

⁴⁷ Ááné uwáábóo ámuha ímí mecáhcújtsómejí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámuhakye o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

Majcho mítyámedívú Jetsóo úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)

¹ Ááné boonétúu dííbyema muha mepéé Gariréá unéú tsaúúré ‘Tibééria’ némeíú tsiñéjcvu.

² Áijyúu mítyane míamúnaa múúhakye úraavyé méénúráítyuróné chéméméhjike díbye bóhíitsohíjcyáné íájtyúmínéllíhye.

³⁻⁴ Téijyúu pajtyeté wañéhjí tsúúca lléeváíñáa muha caméhbaúvú mepééme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu ácuúveébe.

⁵ Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú íñe majcho meújcuú íjtyéke memájchótsoki?

⁶ Ehdúu neebe muhdú dííbyeke díbye íáñújcuki. Waajácúroobée muhdú imájchótsóíñe diityéke.

⁷ Aanée díbye díllónéllí Perípé nééhií:

—Mura 200-jivámá majcho meújcuróné tsá úújetéítyuró diityédívú áyánéwuújí maájcurónáaaca.

⁸⁻⁹ Áánéllíhyée Tsimóo Péedoró nahbe Aderée néé Jetsóoke:

—Áánúwúdíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeíñe paáhóónema míityétsi amóóbemútsi. Áronáacáubá tsá tene úújetéítyuró áyámedívujíivari.

¹⁰ Áronáacáa Jetsóo nééhií:

—Méne pámeere íáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllí ditye áhcubáné 5,000-meváubáhjáa íjcyame.

¹¹ Aabée teene páahóóné íékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáa múúhakye díbye ájcune muha méwajtú pámeekére. Áhdurée amóóbemútsikye muha mewájtune úújeté pámehdívúre.

¹² Aanée pámeere tsaímíyé óóvéne boone múúhakye neébe.

—Cóeene mepíhcyú tene iwágóóóvétuki.

¹³ Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhijyucúné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

¹⁴ Ehdúu méénúráítyuróné Jetsóo méénune íájtyúmíne tsaate néjcatsíhi:

—Ímíáánéha diibyējuco áánu Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi éhneváa ííñujívú tsááiíbye.

¹⁵ Áánemáa imíllerómé peecútéré dííbyeke páñétúejpi ávyéjúúbedívú ípícyoóne. Aanée iwáájácúne múúhadítyú iye peebe caméhbaúvu.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

16-17 Ááné iijyúnúvúu muha dííbyé mamýémú mepéé mǎneri Capenaóovu tsǎñejcúéuri íjcyácoomívu. Áijyúu tsúúca péjcohrejucu néénáa tsá Jetsóó múúhama íjcyatúne.

18 Áánáacáa mityane nohji ávyétá ihnáho kíjyeba íjcyáneri.

19 Aamée muha píínééuríjyucu meíjcyame máájtyumí díbye tsááne nújpácyó hallúrí úlleebéré múúhá tujkévetu. Ááneri muha méíllityéhi.

20 Áronáacáa neebe múúhake:

—Oóre, méíllityédíñe.

21 Áánéllihyée muha méujcú dííbyeke mǎné pañévu. Aamée tsúúca muha méúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke mǎmúnáa néhcone

22 Ááné tsijcyóóíhjáa múúha déjuvu ítsaavémé apáámíree mǎne íjcyámiri muha mepéémema Jetsóó péétune.

23 Áánáacáhjáa tsímihji Tibéeriá cóomityu tsámihji wajtsí díbyeé Píívyéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho mityámedívú úújetétsótsíj píhívu.

24 Aanéhjáa tétsihyi dííbyeke íájtyúmítúnéllii témíhjiri péeme múúha déjutu Capenaóovu dííbye néhcovu.

Medsíjivéjucóóityúne bóhívu meke Jetsóó ájcune

25 Aamée tsúúca múúhadívú úújetémé dííbyeke nééhií:

—Uwááboóbej, ¿acáa múijyúrá u tsáá íllevu?

26 Áronáacáa neebe diityéke:

—Ímíááné ámuúhake o néé ámuúhake o májchótsónéllihyéré oke ámuha menéhcohíjcyáne. Tsá ámuha oke menéhcohíjcyatú méénúráityúronéhji o méénune íiná nééiyóné ámuha mewáájacuki.

27 Tsá múu íjyácunútú majchorí múhajchótá ámuha téene tájpi meíjcyáiñeríívari. Múu táuwaábori íjyácunú teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjivéjucóóityúne bóhí meújcúíñeri. Áánevuú muurá ámuúhake o ájcu Llihíyó oke meménuube mǎmúnáájpídívú ó ípívyeevéhi.

28 Áánéllihyée néeme dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píívyéébe ímilléné méméénúiyáhi?

29 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Muurá imíllebe okée díbye wállóónéllii ííñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcujtsóne.

30 Áánéllihyée néemeé:

—¿Aca íiná díwákimyéi? Ané cána méénúráityuróné meenu uke muha mecáhcújtso diíbyéjucu mǎmúnáake pájtyetétsóibye u íjcyane.

31 Muuréváhjáa múúhá íhdé múnááuvú manáa májchohíjcyá ííneubará píívyétúné ííñujiri íjcyácoóca. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Píívyéébe diityé élleu majcho dójcotsó níjkyéjtu.”

32 Ehdúu Jetsóoke dítye néénéllii neébe:

—Ímíáánéjucóo Moitséeúvú tsá diityéké ácuíjcyatú majchóvú téijyu. Muuráhjáa íhdyu Llihíyóré dócótsohíjcyá diityé élleu teene ‘manáa’ némeíñe májcho. Aabe muurá imíllé ámuúhake íájcune teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjivéjucóóityúne bóhívu.

³³ Muuráhjáa teene majchódú o néébeke níjkyéjitu oke wálloobe ííñujívú miamúnáake téene bóhiivu o ájcuki.

³⁴ Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané ihdyu múúhake paíjyuvaré dáacuhíjcyá téeméne mājchotu.

³⁵ Áánélliihyée neébe:

—Oo muurá teene majchódú o néébe múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhiivu ó ajcúhi. Aane ímiáané oke cáhcujtsómé tsáhájuco muhdú éhniíñevu tsaímíyé íjcyáíyóneri íjtsámeítyú éhne múúne memájchóne maádóne tsiíñe maájyabáavatémé memájchóíyóneri maádóíyóneri meíjtsámeídyu.

³⁶ Áronáa ihdyu íñe ámúhake o néhijcyádú íiveekí ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiáané dííbyéjuco o íjcyáábeke tsúúca ámuha oke maájtyúmiróme?

³⁷ Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o cátúhtsóityuróne.

³⁸ Tsáháa níjkyéjitu oke díbye wállootú o ímilléné o méénuki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa oke díbye táuhbané o méénuki.

³⁹ Aabe tsá ímilletú ópée o pájtyetétso óhdivu díbye íhvéjtsómedítyú tsaate wágóoovéne. Ímíleebe páneere nihñéétsihvúré tsíhdyuréjuco ímíbbáavyécooca pámeere pájtyeténe.

⁴⁰ Muurá ímíleebe okée díbye wálloóbeke cáhcujtsómé múijyú ídsíjivéjúcóóityúne bóhií újcune. Muurá dsíjivémeke ó bóhiítsoó páneere tsíhdyuréjuco ímíbbáavyécooca.

⁴¹⁻⁴² Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsáane díityéké néénetu dííbyeke cáhcújtsotúmé dííbyedítyú néehíi:

—Áánerá aabye Jotsée hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikye menéébe ímuhdú íivane néé níjkyéjitu itsáanéé?

⁴³ Áánélliihyée neebe díityéke:

—Ayécó óhdityu ámuha meíhjuváne.

⁴⁴ Muuráhjáa Llihíyó oke wálloobe miamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájtyetétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjivémeke ó bóhiítsoó páneere tsíhdyuréjuco ímíbbáavyécooca.

⁴⁵ Muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpí waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébere díityéké úwaabóhi.” Ehdú díbye úwaabóné llééboome oke úraavyéhi.

⁴⁶ Áronáa tsá múha ájtyúmitú dííbyeke. Apáábyéré ihdyu ó ájtyumí dííbyeke dííbyedítyúu o tsáánéllíhye.

⁴⁷ Aane ímiáané ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúúca újcune múijyú ídsíjivéjúcóóityúne bóhi.

⁴⁸ Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

⁴⁹ Muuráhjáa ámúhá íhdé múnáaúvú ííneubará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeíñe mājchorómé dsíjivehíjcyáhi.

⁵⁰ Áánetu íñe ícyooca ó íhjuvahiíjcyá tsííñere níjkyéjiene íjcyáne mājchori, teene mājchome múijyú dsíjivéítyúne mājchori.

⁵¹ Aabe ó íjcyá teenée majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáábe miamúnáake bohíivú o ájcuúbe. Aane bohíivú o ájcuube miamúnáa ípájtyeté ó dsíjiveéhi. Áánéllíi táuwaáboju majchódú nééne cáhcujtsómé tsá múijyú dsíjivéjúcóóityúne.

⁵² Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeíñe néjcatsíhi:

—Íináami aabye ehdu meke nehíjcyaj. ¿Aca muhdú meke íhyéécovu dóótsóíyoóbe?

⁵³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Muurá ímiááné Míamúnaájpidívúu o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú idsíjívécóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácýó ádotúmé tsá újcúityú tééne bóhi.

⁵⁴ Áánetu ihdyu táhyéeco dóóme téhdure tátyujpácýó ádomé újcuú tééne bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhiitsoó páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyécoóca.

⁵⁵ Muurá tájpi ímiá mājcho. Áhdure tátyujpácýó ímiá ádo.

⁵⁶ Áánéllii téneecu óóveme ímí óóma nahbévajcatsíhi.

⁵⁷ Muurá Llihíyó okée wálloobe ímiááné ijcyáhi. Áábe tájpi ó ícyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpí ijcyáhi.

⁵⁸ Ehdú íñe ó nehíjcyá tsííñere mājchoma níjkyéjitu o tsááneé. Aane mājchome újcuú mújyú idsíjívécóóityúne bóhi. Tsá ‘manáa’ némeíñe mājchódú tene neétu éhnée méihde múnáaúvú teene mājchorómé dsíjívehíjcyáne mājchódu.

⁵⁹ Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyáávéjá pañévu.

Medsíjívécóóityúne bóhi meújcuúne uwáábo

⁶⁰ Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

—Tsáháubá múha lléébóityuró muhdú tuhúwu díbye úwaabóne.

⁶¹ Ehdúu téenetu muha meíhjuváné iwáájácúne neebe múúhake:

—¿A múhdurá ámúhake pajtyéné o úwaabóne?

⁶² Awááréjucóubá Míamúnaájpidívúu o ípívyééveébe ámuha meííteneríyé cáamevu ópée o tsáhullévú o péeca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

⁶³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoj tééveríyé méujcú mújyú medsíjívécóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcuúityuróne. Aane íñe ámúhake o nehíjcyáne Píívyéébedítyú tsááne ímiááné meke ajcú tééne bóhiívu.

⁶⁴ Áronáa ijcyámé tsaate ámúhadítyú teene icyáhcújtsóiyóné ímíletúme. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dííbyeke cáhcújtsóityúné iwáájácúnema. Áhdurée waajácuube íhdéjuco caabyé dííbyedívú méénútsoíñe.

⁶⁵ Áánélliihyée neébe:

—Ehdúu míamúnaa múhdurá nééne o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetéityuróne.

⁶⁶ Ehdúu díbye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedítyú mítyame ílluréjuco dííbyeke íhvéjtsóne pééneé.

⁶⁷ Áánetúu múúhake neébe:

—¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meíhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

⁶⁸ Áánélliihyée Tsimóo Pééodoro néehí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca múhdivú muha mecátsípáávéne uke meíhvéjtsóiyá apááñéré díuwaáboju mújyú medsíjívécóóityúne bóhiívu meke ajcúnáaáca?

⁶⁹ Muurá muha tsúúca uke mecáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiááné dííbyéjuco Píívyéébé Hajchi míamúnaáake u pájtyetétsoobe Críjto u íjcyane.

⁷⁰ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muuráhjáa ámúhake o ujcú ámúhake o mámyénuki. Áronáa íjcyaaabe tsaapi ámúhadítyú ímítyuube ávyétá naavéné íjcyáabe.

⁷¹ Ehdúu Jetsóó néé Tsimóo hajchi Jóódake íñéérone múúháejpi íjcyároobéhjáa dííbyedívú méénútsoíñé iwáájácúnema.

7

Íñahbémú Jetsóoke cáhcújtsotúne

¹ Áané boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllevaré Gariréa iññújiri. Tsáháa díbye ímíletú Jodéa iññújiri íjcyane téhullé ávyéjútée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyánéllíhye.

²⁻³ Áronáacáa téjyu ‘nújuwáané wañéhji’ némeíñé lleevárijyucó íjcyánéllí iñahbémú néé dííbyeke:

—Wa bo ihdyu dípye Jodéa iññújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame iájtyúmi méénúráityúronéhji u méénuhíjcyáne.

⁴ Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyaaabe tsá téévéneúvú méénúityuró dííbyeke pame wáájacúné ímílléhajchíjyu. Aanéjíva wa ihdyu méénuhíjcyá uke miamúnáa iwáájacuki.

⁵ Ehdúu iñahbémú Jetsóoke néé dííbyeke téhdure icyáhcújtsótúnéllíhye.

⁶ Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Áronáa téhullévú o pééíñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété ihdícyáijyuré téhullévú mepééneé.

⁷ Muurá ámuha tsamééré íji múnáa meíjcyame tsá metsáílléjcatsítýú tsahdúré ámuha menéénéllíhye. Áánetu oke tsaríllémé ditye ímityúné ícyahíjcyané diityédívú o bóhówátsohíjcyané hallútu.

⁸ Áanéllí wái ámuháyé méuubámyenuj. Óví ihdyu taéévé úújeté o péékií.

⁹ Ehdúu Jetsóo iñahbémuke iñééne coévá tétsihvúré Gariréa iññújivu.

Wañéhjiri Jetsóo íjcyane

¹⁰ Aabée bóónétúu iñahbému déjutu teene wañéhjivu péébema muha mepééhií. Áronáacáa tsá boohówáneúvu díbye úújetétúne. Wáájacúratúnée tétsii dííbye.

¹¹ Áijyúu ávyéjute néhcohíjcyá dííbyeke. Díllohíjcyámée pamévakéré caabyé díbye íjcyane.

¹² Áábedítýúu miamúnáa ihjyúvahíjcyá páhduváre. Tsaatée nehíjcyá ímiáábé díbye íjcyane. Áronáacáa tsijtye nehíjcyá ímityuube íjcyaaabe íllure miamúnáake állíhíjcyáne.

¹³ Ehdúu dííbyedi téévéneúvúré ihjyúvahíjcyámé ávyéjútédí íllityénema.

¹⁴ Aabée Jetsóo wañéhji pínéévénáa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

¹⁵ Aanée imíwu díbye úwáábóneri diitye ávyéjute iúllévenúne néé dííbyedítýu: —¿Aca kiátú aadi ehdívaíñé wáájacúné waajacúháámíubáree íítehíjcyáábejívári?

¹⁶ Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Tsá oore táííbúwá íjtsaméityu o újcune o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóóbé úwáábóré teéne.

¹⁷ Aane cáhawáá óví díbye ímíllédú íjcyame waajacú kiátú tsáané úwáábó o méénuhíjcyáne.

¹⁸ Muurá tsaate íhdityuré iújcune úwaabó diityéké miamúnáa iávyéjútso kíye. Áánetu ihdyu okée wállóóbéke iávyéjútsoné ímíllémé ímiááné tehdújuco úwáábohíjcyáne.

¹⁹ Muuráhjáa Píívyéébe muhdú ámuha meíjcyáíñé taúhbajúvú ámuhákye ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatébáre tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿ííne hallútú ámuha méimíllé oke mellííhyanúne?

²⁰ Áanéllíhyée tétsii íjcyame néé dííbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke imíllé illííhyanúne?

²¹ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ááneráhjáa tsáneere wáyeeévejcoóji tsáápiikye o bóhiitsóné múhdurá ámuhakye pajtyéhi.

²² Áronáacáa muurá Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénútúróné taúhbaju ámuhá ihde múnáaúvú méénuhíjcyádújuco wápíj tsíiméneke ámuha tsáijyu wáyeeévejcoóji íjcyaróné mekihdyahírótsohíjcyáne.

²³ Ehdú muurá téhdure ámuha méméénuhíjcyá tsáijyu wáyeeévejcoóji íjcyaróné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveekí muhdú ámuha menéene óhdi méijyácunúhíjcyá tsáápiikyérée téjcooji o bóhiitsóné hallútu?

²⁴ Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'íllu uú' néétune. Ímiáané múu díbye íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóó nééneé

²⁵ Ehdúu Jetsóó néénéllii Jerotsarée múnáa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áábyeke ditye néhcohíjcyatú idsíjívétsoki?

²⁶ Áróóbeke ¿keená tsaatéubaré íiná nééneé? Áánélliihyéubá bo ávyéjujte íjcyarómé cáhcujtsó ímiáané diibyéjuco míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto díbye íjcyane.

²⁷ Áronáacáubá tsá diibye íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpí díbye íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóiibye tsáacooca tsá múha wáajácúityú kiátú díbye tsááneé.

²⁸ Ehdúu Jetsóodítú ditye íhjuváné iwáajácúne duurúvájá pañévú iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuhává éhne méwaajácú kiá múnáajpí o íjcyane? Áronáacáa tsá oore táíibúwaríyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá ímiáábé íjcyáábeke ámuha mewáajácútuube oke wállóónélliihye.

²⁹ Áánetu ihdyu ó waajácú dííbyeke okée wállóóbeke.

³⁰ Ehdúu Jetsóó nééne hallútú imíllerómé dííbyeke iékeevéne. Áronáacáa tsá ditye ékéévetú iéévéi úújetétúnélliihye.

³¹ Áróóbekée tsijtye mítyame cáhcujtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsáaca áánú ehniíñevu méénúráítyúronéhji méénúiyáhi?

Paritséomú Jetsóó éllevu ekééve múnáake wállóone

³² Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnáa íhjuvahníjcyáné paritséomú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte avyéjútémá diityéké pájtyénéllii wálóomé duurúvájá tehmejteke dííbye éllevu ditye iékéévéébeke itsájtyeki.

³³ Aamée dííbyedívú wájtsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhajchótá o íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o íjcyátsihdyu ó oomíjyúcoó okée wállóóbe éllevu.

³⁴ Áijyu muurá ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityú kiá o íjcyáhullévú ámuha meúújetéityúrónélliihye.

³⁵ Áánélliihyée tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjúcóóityúné eene neébe? Íhya mityá íñe kiáhji tsííñe iíñúji múnáa pañe memúnáa jodíómú mújtáme éllévúréjuco díbye pééíñe.

³⁶ ¿Aca íhya tsáma muhdú nééíñe eene meke neebe dííbyeke menéhcorómé díbye íjcyáhullévú meúújetéityuróne?

Píívyéébe Apííchó Jetsóoke cáhcújtsómé pañévú úcaavéne

³⁷ Aanée nihñéejcoójirejuco tsúuca teene wañéhjǵ pǵjtyéijcyóóǵ Jetsóó kéévánécoba nééhiǵ:

—Tsaate ádópivyémé taéllevu metsa o íjchoki.

³⁸ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévú téhiñe ípívyééveíñé íñujpácýó bohííwú ájcúnéj tehíñe.

³⁹ Ehdúu nehíjcyaaabe dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéné diityéké túkévéjtsóíñé íñééiyóne. Áronáacáa tsáhái téijyu tene tsááíñe éévé úújetétú diibyee Jetsóó teene wállóóiibye íavyéjuvúi óómítyúnélliíhye.

Pahdúváré Jetsóodítyú míamúnaa íjtsámeíñe

⁴⁰ Aanée tsaate díbye íhjuváné illéébóne nééhiǵ:

—Ímíáánéha diibyējuco aabye éhneváa Píívyéébé íhjuú uubálle múnáajpi tsááííbye.

⁴¹ Téhdurée tsijtye nééhiǵ:

—Díibyējuco muurá aabye Críjto éhneváa míamúnáake pǵjtyetétsóííbye.

Áronáacáa tsijtye nééhiǵ:

—Áronáa Gariréa íiñúji múnáajpi tsá Críjto íjcyáítyuróne.

⁴² Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne Dabííwúj tsíménémúhaabe díbye íjcyaiñé dííbyeúwúhjáa ícyahíjcyacóómí Berée múnáajpi.

⁴³ Ehdúu míamúnaa páhduváré íjtsámeí Jetsóodítyu.

⁴⁴ Ájyúu tsaate imíllerá dííbyeke íékeevéne. Áronáacáa tsá dítye tehdu méénutúne.

Ávyéjute tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

⁴⁵ Aanée díitye duurúvájá tehméjté dííbyeke íékééve tsáárome íévejtéré oomíhi: Aaméhjáa díitye paritséómuma llúúvájte avyéjujtédívú úújetémeke népejtsóme:

—¿Kíavújuco dííbyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

⁴⁶ Áánélliíhyéhjáa néémeé:

—¿Muhdú ííne hallútú méékééveé túútaváné íhjuúvábekéjǵívari? Tsá muurá múha múijyú tehdu íhjuúvatúne.

⁴⁷ Áánélliíhyéhjáa nééme díityéke:

—Áánélliíhyéha íllure ámuha dííbyedívú máállítsámeíhi.

⁴⁸ Tsá muurá avyéjute íjcyáromédítyú tsaatéubaré cáhcújtsotú dííbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

⁴⁹ Apáámyéré íhdyu ímityúmé Píívyéébé taúhbaju wáájacutúme íjtsúcunú díibyējuco Críjto íjcyane.

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa dítye néénélli díityéejpi Nicodéémó tsápejcóo Jetsóoke ááhívéjeebe néé díityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecútéré tsáápihdívú meícúbáhrátsóityú díbye íiná méénune ímíñeúwú mewáájacútúhajchíjyu.

⁵² Áánélliíhyéhjáa nééme dííbyeke:

—Íúubá bo téhdure Gariréa íiñúji múnáajpi! Cáhawáa Píívyéébé waajácuháámí dehve u wáájacu tsá muurá Gariréa íiñúji múnáadítyú dííbyé íhjuú uubálle múnáajpi íjcyaiñé némeítyúne.

⁵³ Ehdúhjáa dííbyeke íñééne íhjáhañévurējuco dítye pééneé.

8

Ihdíyámema ícyahíjcyáne wálle

¹ Áánetúu Jetsóoma muha mepée oríivo bájú íjcyátsihvu.

² Aamée idyé tsíjcyooji tsiiñe muha méoomí duurúvájavu. Átsihvúu míamúnaa dííbyedívú píhcyáávémeke iácúúvéne úwááboóbe.

³ Áánáacáa taúhbájú uwáábojtémá paritséomú tsivá ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke ityúvááólleke.

⁴ Áállekée Jetsóó tééj pañe íjcyáábe éllevu itsájtyéne dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, áámye ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke muha métuvááóhi.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvú taúhbaju néé ehdu nééne walléémuke medsíjívétsoíñe néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

⁶ Áánélliihyée íllure icyánóóvéne íhyójtswari caatúnuube ííñuji. Ehdúu Jetsóoke nééme muhdú díbye nééne dííbyé hallúvú iúúbálléroki.

⁷ Aanée éhnííñevúré ditye dillónéllii icyánohjúcunútsihdyu neébe:

—Ané óví ihdyu ámúhadítýú mújyúubá ímityúne méénuhíjcyátuube áámútujkénú díílleke.

⁸ Ehdúu íñéene tsiiñe icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

⁹ Aanée ehdu díbye néérónáa waajácúme ímityúme íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsadí péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Áané boonée iiyéjuco dille cóevané tétsihvu Jetsóó úniúvu.

¹⁰ Aanée Jetsóó icyánohjúcunútsihdyu íitécunú iiyéjuco tétsihyi íjcyálleke. Áállekée neébe.

—¿Aca kiávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú ditye méénúityúne?

¹¹ Áánélliihyée neéle:

—Íhya tsáhaj.

Áánélliihyée idyé Jetsóó nééhií:

—Téhdure o íjcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícyane wa dípyej. Tsiiñe ihdyu ímityúne meenújúcohdíñe.

Ímiáájuvu míamúnáake Jetsóó wáájácutsóne

¹² Áané tsíjyúu tsiiñe míamúnáake úwááboobe nééhií:

—Muurá peetédu o neébe ííñújiri o íjcyáábej tééveri míamúnaa ímiá uwááboju waajácuú peetédu nééne bohíívú diityéké ájcune. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájucó ehne múu cúúvétsihyi íjcyadu ímityúne pañe íjcyatúne.

¹³ Áánélliihyée paritséomú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

¹⁴ Áánélliihyée neébe:

—Áánerá ímiáané o nééhií. Muurá ó waajácú kiátúhjáa o tsáhullévú o pééiñe. Aane tsá ámuha mewáájácutúne.

¹⁵ Muurá míamúnáa íjtsaméiyé ámuhá pañe íjcyánéllii ehdu óhdityu ámuha méíjtsaméihi. Áánetu ihdyu tsáhái ícyooca múhdityú o néétu muhdú ditye íjcyane.

¹⁶ Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyané diityémá o ímíbájchoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye ícyahíjcyáne. Árónáa tsá oore o méénúityuróne. Okée wálloobe Llihíyoma muhtsi méméénúiyáhi.

¹⁷ Muurá ámuhá taúhbaju néé míityétsi íná pájtyene úúballécooca mecáhcujtsóne.

18 Ahdu muurá íñe ó némeíhijcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wálloóbe.

19 Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—¿Aca kiá diibye Díícyáání?

Áánélliihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácúca téhdure méwaajácúiyá dííbyeke.

20 Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúvájá pañe Píívyéébé ñcúvé dsíidsi pícyámeíhijcyátsihyi íjcyámeke. Áróóbekée téijyu tsá múha ékéévetú iéévéi úújététúnélliihye.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújétéityú dííbyedívu

21 Ááné boonétúu idyé tsiíñe neebe diityéke:

—Tsúúca muurá ámúhadítú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcóromé tsá maáptyúmíityúne. Ámuha médsííveé ámuhá imítyuháñé ímíbaávyetúmére. Áánéllii o péhullévú tsá óhdivu ámuha meúújétéityúne.

22 Ehdúu Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsíjívetsámeíiibyébáhaja. Íjcyátúnéllii neebe dííbyedívú meúújétéityúne.

23 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnaa íji múnááre. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu níjkyéjitu o tsááhií.

24 Áánéllii ámúhakye o néé diibyéjuco míamúnáake o pájtyetétsóóbeke cáhcújtsotúme ímítyú ímíbaávyetúmére dsíjíveíñe.

25 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—¿Aca muubá uú?

Áánélliihyée neébe:

—Muurá tsúúca ámúhakye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

26 Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyáné ámúhakye ó nééiyáhi. Árónáa okée wálloobe ímiáábé íjcyánéllii oke díbye néénere ámúhakye ó nehíjcyáhi.

27 Ehdúu Jetsóó Cááni Píívyéébedítú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájácúcutúne.

28 Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáájpídívúu o ipívyéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsíi méwaajácúu muubá o íjcyane. Tsá táíjtsaméityúré o újcune ámúhakye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke néénere ó nehíjcyáhi.

29 Muurá díibye okée wálloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú díbye ímilléné o méénuhíjcyánélliihye.

30 Ehdúu díbye néénetu mítyame cáhcujtsó dííbyeke.

Naavéneéjte

31 Áámekée neébe:

—Muurá íñe ámúhakye o nehíjcyáné ámuha mecáhcújtsóne tehdu meíjcyáhajchíí ímiááné tahñéjté ámuha méíjcyááhi.

32 Aame ámuha ímiá uwááboju tsúúca mewáájácúme múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu méímíjpyéteéhi.

33 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá muha Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe meíjcyámeke ¿íveekí u néé íínetú muha meímíjpyetéíñe tehdu múhójtsí pañe muha meíjcyámekéjíivari?

³⁴ Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhíjcyámé tsá ímí íjcyatú éhne múúne tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame íjcyadu.

³⁵ Muurá tsaaté hójtsiri íjcyaaabe tsá diityéejpi íjcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchi diityéejpi.

³⁶ Ahdu Píívyéébé Hajchi o íjcyaaabe ámuhákye ímityúnetu o ímíjpyetétsómé ímiááné ámuha méimíjpyéteéhi.

³⁷ Ímiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe meíjcyarómé méimíllehíjcyá oke medsíjívetsóné íñe ámuhákye o úwaabóné ámuha mecáhcujsóiyóné meimíllétúnema.

³⁸ Muurá ihdyu Llihíyó oke tükévéjtsóneri ámuháma ó ihjyúvahíjcyáhi. Ahdu muurá ámuháj caani ámuhákye tükévejsódújuco ámuha meícyahíjcyáne.

³⁹ Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Áánerá ihdyu múúhá ihde múnáajpi Aavaráaúvú múúháj caáni.

Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe ámuha meíjcyaca dííbyeúvúu ícyahíjcyádú ámuha méíjcyáiyáhi.

⁴⁰ Aaca muurá íñe Píívyéébe oke tükévéjtsóneri ámuhákye o úwáábohíjcyáné hallútú tsá ámuha oke medsíjívetsóityuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú néétune.

⁴¹ Áronáa ihdyu ámuháj caani íjcyadújuco ámuúha.

Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Áánerá íjcyaaabe tsáápiye múúháj caani Píívyéébeé. Tsá tsijpi múúháj caani íjcyatúne.

⁴² Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné Píívyéébe ámuháj caani íjcyaca oke ámuha méwájyúiyáhi. Muuráhjáa dííbyedítú o tsáá oke díbye wállóónéllíhye. Tsáháa táííbúwaríyé o tsáátune.

⁴³ Aabe ámuhákye o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatúne?

⁴⁴ Muurá ihdyu ámuháj caani Naavéné íjcyánéllii díbye ímillédú ámuha méméénuhíjcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédújuco ímityuube dííbye dsíjívétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméi íjcyatúne. Apááñéré álliu dííbyé pañe íjcyáábedítú ímichi teene tsahíjcyáhi.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ahdu ámuha menéénéllii tsá meimílletú ímiááné ámuhákye o néhíjcyaróné mecáhcujsóne. Áánetu ihdyu tsá múha oke nééityuró ímityuube o íjcyane.

⁴⁷ Muurá ihdyu ímiááné Píívyéébeéjté íjcyame imíllé dííbyé uwááboju il-léébone. Áánetu ámuha dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá meimílletú teene mel-léébone.

Aavaráaúvú íjcyátúnáacájjuco Críjto ícyahíjcyáne

⁴⁸ Ehdúu Jetsóó néénéllii néeme dííbyeke:

—Ihdyúha ímiáánéjuco muha menéhijcyáné Tsamááriá iiñúji múnáajpi u íjcyáábé pañe naavéné íjcyane.

⁴⁹ Áánélliihyée neébe:

—Áánerá tsá tápañe naavéné íjcyatúne. Muurá ihdyu ñná o méénúneri Llihíyoke ó ávyéjútsohíjcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyejúúlletúne.

⁵⁰ Aane tsá o íjyácutútu oke ámuha maávyéjútsoíyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyó imíllerá oke ámuha maávyéjútsoíyóneri. Aabe ihdyu óví muhdú néé oke ávyéjútsoíyóneri.

⁵¹ Aane ímíáané ámuhakye o néé o néhijcyané cáhcujtsómé mújyú dsíjivéjútsoíyóneri.

⁵² Áanéllihyée neéme dílbyeke:

—Ímíáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjírécucó u íhjuváne. Ááneráhjáa Aavarááuvuma Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa íhtsutúmé íjcyároméhí dsíjivéhíjcyáhi. Aanáa muhdú íivane u néé u néhijcyané cáhcujtsómé mújyú dsíjivéityúne.

⁵³ ¿Aca diibye méíhdé múnáajpi Aavarááuvú ehnííñevu uú? Áhdure ¿aca diitye Píívyéébé ihjyú uubálle múnááuvú ehnííñevu uú? Ááneráhjáa diitye íjcyarómé dsíjivéhi. Aanéjii tehdu múha uke cáhcújtsóíyónejívari.

⁵⁴ Áanéllihyée neébe:

—Ihdyu tehdujuco ímíáané oore o ávyéjútsoíyóneri tsá múha oke cáhcújtsóíyóneri. Aaca idyé tsá tene ímítyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyóré oke ávyéjútsoíyóneri eene ámuhá Píívyéébé díbye íjcyane ámuha menéhíjcyáabe.

⁵⁵ Áróóbeke tsá ímí ámuha mewáájacutúne. O ihdyu ó waajácú dílbyeke. Muurá dílbyeke o wáájacutúne o néeca ámuháduíyó oo állíu múnáajpi. Áronáa ímíáané dílbyeke o wáájacutúne oke díbye nééne ó cáhcútsóíyóneri.

⁵⁶ Muuráhjáa diibye méíhdé múnáajpi Aavarááuvú ímí íjtsúcutúne o tsááíñe ímíáané iwáájacutúne. Ááneríi mityane ímíjyúúveébe.

⁵⁷ Ehdúu Jetsóó neénéllii neémeé:

—¿Aca muhdú 50 pijcyábá u íjcyáábejii u waajácú Aavarááuvuke?

⁵⁸ Áanéllihyée neébe:

—Ímíáánetúré ámuhakye o néé dílbyeúvíkyée íjcyátúnáacájucó o ícyahíjcyáne.

⁵⁹ Ehdúu díbye neénéllii néwayúúne éhkebámé dílbyeke íáámúroki. Áronáacáa diityédítýú duurúvájá pañétú mújyúrá wáájacúratúne íjchívyeebe.

9

Hállúvátúúbe tsíju tsíimaváábeke Jetsóó ímíjyététsóne

¹ Téhdurée tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtyénáa ájtyúmiibe hállúvátúúbekéhjáa tsíju tsíimaváábeke.

² Áábedítýúu muha menéé dílbyeke:

—Uwááboóbej, ¿acáa íveeki áánúke íllu tsíju tsíimaváhi? ¿A cáánímútsí ímítyú déjucotu, mityá dílbyé ímítyú déjucotúrej?

³ Áanéllihyée neébe múúhakye:

—Tsáháa dílbyé ímítyú déjucotu ehdu díbye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsí ímítyú déjucotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dílbyeke o íhtétsónej tééveri Píívyéébé íhtsútuube íjcyane iwáájacúmeí ehdu píívyeebe.

⁴ Aane ó imíllé okée wálloobe níwaavéne o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyúnúcooca tsá múha wákímyeíjyúcootúne.

⁵ Muurá peetédu o neébe ííñújiri o íjcyané hajchótá ímíáájú míamúnáadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñéene ííñújí hállúvú íúníñeri ííñuba ityátsájcóneri diibye hállúvátúúbeke íhyálluúúcú tááboóbe.

⁷ Áánemáa neebe dííbyeke:

—Díllójcámeítyé éhne ‘dityée wálloóne’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu. Ahdújucóo díbye téébatu iíllójcámeítyéne óómiñe tsaímiyéjuco ííteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájácuhíjcyámé iájtyúmíne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu hállúvátuube ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyatúne?

⁹ Áánéllihyéhjáa tsaate nééhií:

—Díibyéjuco.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Díibyéjǵvari. Tsíjpiíye. Árónáa ihdyu paabéjuco dííbye.

Árónáacáhjáa dííbyere páñetu nééhií:

—Muurá díibyéjuco oó.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúúca ú íitéhi?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóo iúúniyi ííñuba ityátsájcóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóó ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu o íllójcámeítyeki. Ahdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹² Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Aane kiá dííbye?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tsá o wáájacutú kiá ícyooca díbye íjcyane.

Paritséómú dílló hállúvátúúbeke múhdutú díbye íitéjucóóne

¹³ Aabéhjáa tsaímiyéjuco ííteébeke tsajtyémé paritséómu éllevu.

¹⁴ Áijyúu Jetsóo dííbyeke ímíjpyetétso wáyeéévejcoóji.

¹⁵ Áánéllihyéhjáa tsiiñe díllómé dííbyeke múhdutú díbye íitéjucóóne. Áánéllihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóo ííñuba iúúrúnúneri táhálluúúcú táábone o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹⁶ Áánéllihyéhjáa paritséómudítýú tsaate nééhií:

—Áánéllihyéhaca tsá díbye Píívyéébedítýú tsáátune. Keená díbye wáyeéévejcoóji ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Árónáa ímítyuube tsá méénúítyuró méénúráítyúronéhji.

Ehdúhjáa paritséómú páhduváré Jetsóodítýú íjtsámeíhi.

¹⁷ Aaméhjáa dííbye hállúvátuubée ícyahíjcyabe tsaímiyéjuco ííteébeke tsiiñe nééhií:

—¿Aanéhaca dííbye eene uke ímíjpyetétsoobe muubá íjcyane ú íjtsúcunúhi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó íjtsúcunú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi díbye íjcyane.

¹⁸⁻¹⁹ Aanéhjáa tsaate díityédítýú tsá cáhcújtsotú díibyéjuco hállúvátuubée ícyahíjcyabe díbye íjcyane. Áánemáhjáa cáánímútsikye ípíúvámútsikye néémeé:

—¿Ava díibyéjuco áánu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsaímiyéjuco íítene?

²⁰ Áánéllihyéhjáa neemútsi:

—Éée, díibyéjuco.

21 Áronáa ihdyu tsá muhtsi mewáájacutú múha dííbyeke ímíjpyetétsóne. Aane tsíimenécojii tuhúúlleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámuúhake díbye iúúbálle muhdú ímíjpyeténe.

22 Ehdúhjáa cáánímutsi néé diityéké diibyējuco Jetsóo Crijto íjcyane néemekéhjáa pihcyáávéjá pañétú iwáágooíñé ditye pítýájcámeíñé apííchori.

23 Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyekéré ditye idíllóki.

24 Ehdúhjáa cáánímutsi néénéllii tsiiñe ipíúváábeke néémeé:

—Píívyéébekéré tehdújtso, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímítyuube díbye íjcyane.

25 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa tsáháturo o wáájacutú ímítyuube díbye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiááné hallúvátuube o ícyahíjcyáábeke oke díbye ímíjpyetétsóne.

26 Áánélliihyéhjáa tsiiñe nééme dííbyeke:

—¿Acaa muhdú uke ímíjpyetétsoóbe?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhané tsúuca ámuúhake ó úúballéhi. ¿íveekí ámuha méimíllé tsiiñe ámuúhake o úúballéné ámuha mecáhcújtsokííívari? ¿Mityá ámuha méimíllé dííbyeke meúraavyéne?

28 Ehdúhjáa díbye néénéllii ílluréjuco ditye dííbyeke iúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure dííbyeke duráávyej. Muurá ihdyu muha Moitséeúvú uwáábóré meúraavyéhi.

29 Muurá muha méwaajácú dííbyeúvumáa Píívyéébe íhgyúvahíjcyáne. Áánetu eene u néébeke tsá muha mewáájacutú kiátúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

30 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú ííivane tsá ámuha mewáájacúityú kiátúhjáa tsáábe oke ímíjpyetétsoóbeke?

31 Muurá ímityúme Píívyéébe piáábó táúmeíyóné tsá díbye lléébóityuróne. Áánetu ihdyu ímiááné dííbyeéjté íjcyame díbye ímillédú ícyahíjcyámej tééveri tehdíívanéhjí méénuúbe.

32 Tsá muurá múijyú mehdu nééme hallúvátúméhjike ímíjpyetétsóné mewáájacutúne.

33 Aane muurá diibye okée ímíjpyetétsoobe Píívyéébedítyú itsáátuca tsá tehdíívanéhjí méénúityuróne.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dííbyeke:

¿Aca muhdú eene ídaatsóné ímítyuube u píívyeebe ú imíllé múúhake u úwaabóne?

Ehdúhjáa néémere dííbyeméikye íjchívyetsó pihcyáávéjá pañétu.

Píívyéébeke ímí cáhcújtsotúme íjcyá hallúvatúme íjcyadu

35 Aanée tsúuca Jetsóo waajácúhi. Áábekée tsáijyu íájtyúmííbe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Píívyéébe Hájchikye?

36 Áánélliihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé díbye íjcyane o cáhcújtso dííbyeke.

37 Áánélliihyée neébe:

—Diibyējuco muurá íñe úúma o íhgyuváne. Aane tsúuca oke u ájtyumíhi.

38 Áánélliihyée dííbyé lliiñévú ímímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

39 Ááné boonée Jetsóo nééhií:

—Muuráhjáa ííñujívú o tsáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné diityéké o wáájácútsóvaábe. Ópée o tsáa ímiáájú wáájácútmé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu néemeke o wáájácútsoki. Áhdurée o tsáa panévare iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá uwááboju ditye wáájácútmé.

⁴⁰ Áánéllihyée paritséómú tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúme íjcyadu?

⁴¹ Áánéllihyée neebe diityéke:

—Árónáa ámuha diityédú menéeca tsá ñná ámúhá hallurí íjcyáityuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menémeíhíjcyánéllii ámúhá hallurí íjcyáné ímityúne.

10

Obééjámú mǐjcotu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá naní múnáa obééjámú mǐjco pañévú llééhówatu úcáávetúme íhđícyátsihdyúré úcaavéhi.

²⁻³ Áánetu ihdyu diityé tehmeébe úcaavé lleehówatu téewá tehmeébe pááyúcuóoca. Aabe diityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aaméjuco témijco pañétú áachívú dííbye déjutu íjchivyécunúne.

⁴ Aabe kiávú diityéké tsúúlléhullévú úraavyémé dííbyeke iwáájácúnema.

⁵ Áánetu tsíjtyere diityéké píúváhajchíí tsá ditye péétune. Íllure wááme ditye píúvárónáa diityéké iwáájácútméllíihye.

⁶ Ehdúu Jetsóo diityéké néene tsá ditye wáájácútmé ñná íñééiyóné obééjámú mǐjcotú díbye íhjuváne.

Jetsóo obééjámú tehmeébédu

⁷ Aanée ditye lléébótúnéllii tsiiñe neebe íboohówájíjtori:

—Oo muurá ímiááné teene obééjámú mǐjco lleehówádu.

⁸ Aabéikyée o tsáátúné ihde naní múnáadú néeme úwáábohíjcyá tsíjijtoríye. Áróme uwáábóo tsá míamúnaa obééjámúdú néeme cáhcútsohíjcyatúne.

⁹ Aane ímiááné llééhowádú o néébeke cáhcujtsómé tajtyéeveri pájtyetéhi. Aame ííne imíjyaú íjcyá éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyame íjcyadu.

¹⁰ Muurá naní múnáajpi íllure ícúbahrá obééjámuke. Áánetúu tsá o tsáátu tehdu míamúnáake o méénuki. Ópée o tsáa diityéké o pájtyetétso ídsíjívécúoóityúne bóhí ditye iújcuci.

¹¹ Aabe ímiááné páñétúejpi oo oke cáhcujtsómé obééjámúdú néémé tehmeébe. Muurá obééjámú tehmeébe diityé wájjyuri ícúbáhrámeíhi.

¹² Áánetu áhdóllihyéré diityéké téhmehíjcyaaabe tsá ímí téhmetúne. Muurá oohííbyé díívaabe diityéké idyóo tsáábedítú díbye wááné boone tsáápiikye díbye tábejcáronetu wáchájaavémé ílluréjuco mújtane pahúllevávu.

¹³ Ehdú muurá diityéjtane waabe ditye áhdónéllihyéré téhméroóbe. Aabe tsá diityédí íjyacunútú íhñéjté ditye íjcyátúnéllíihye.

¹⁴ Áánetu ihdyu páñétúejpi diityé tehmeébe íjcyadu tahñéjté tehmeébe o íjcyámema muha méwaajácújcatsíhi.

¹⁵ Ahdu téhdure Llihíyoma muhtsi méwaajácújcatsíhi. Aabe tahñéjte wájjyuri ó ícúbáhrámeíí ditye iwágóóóvétuki.

¹⁶ Téhdure íjcyámé tsijtye jodíómú íjcyáturómé tahñéjté íjcyáímye. Áámeke ó píhjuúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsamééréjuco íjcyámé tehmeébe o íjcyaki.

17 Muurá Llihíyó oke wajyú diityé wáyuri o dsíjívéebe tsiíne o bóhííbye.

18 Tsá muurá múha oke dsíjívétsóityuróne. Muurá ihdyu o ímílléllíihyére o íhvéjtsámeíbyé ó dsíjívéehi. Ároobe tsiíne ó bóhíhi. Ehdu táúmiwa Llihíyóo néhdújuco.

19 Ehdúu Jetsóó néénetu páhduváré íjtsámeímyé dííbyedítyu.

20 Tsaaté neéhií:

—Muurá áabyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsaméí mújtáabeke ¿íveekí ámuha mecáhcútsohíjcyá állíuuháñe díbye íhjuváne?

21 Áronáacáa tsijtye neéhií:

—Tsáhábá ehdu naavéné ípañe íjcyaaabe íhjuváiityuróne. Pane ¿aca naavéné ípañe íjcyame hállúvátúmeke ímíjpyetétsóiyáhi?

Jodíómú Jetsóoke éhdiiválléne

22 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréeri muha úuníjyá pañe meíjcyánáa duurúvaja Píívyéébe wáabyuta íjcyaja iwáñehjínuhíjcyajcójí wáñehjínúme.

23 Áánáacáa Jetsóó patyéíñuhíjcyá tsátsii téjá llehówa úmiwa ‘Tsaromóo’ némeísihi.

24 Áábedívúu imícaávéne neémeé: ¿Aanéhaca íñe múhajchótá múúhadívú tsá u wáájácútsámeíityúne? Bo ihdyu apáhajchíí ímiáané dííbyéjuco Críto u íjcyáhajchíí múúhake duubállej.

25 Áánéllíihyée neebe diityéke:

—Tsúuca muurá amúhake ó nehíjcyará dííbyéjuco o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne. Téhdure muurá Llihíyó mémeri méénúráítyuróné o méénúneri ó bóhówátsómeíhíjcyará dííbyéjuco o íjcyane.

26 Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatú táobééjámúdú néeme tahñéjté ámuha meíjcyátúnéllíihye.

27 Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcújtsónéllíihye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame ímí tehdujuco oke uráavyehíjcyáne.

28 Áánéllíi diityéké ó ájcuú mújyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhívu ditye iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdityu dójtúcúityúne.

29 Muurá Llihíyó okée diityédívú téhmétsoobe páme ehníñevu íhtsútuúbe. Áábedítyú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

30 Muurá muhcsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

31 Ehdúu Jetsóó néénéllíi tsiíne éhkebámé néwayúúné dííbyeke téúhjiri ídsíjívétsóroki.

32 Áronáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyó oke píáábóneri amúhama méénúráítyuróné o méénuhíjcyáabeke ¿íñe hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóne?

33 Áánéllíihyée néeme dííbyeke:

—Tehdu téené hallútú uke muha medsíjívétsóíñejívari. Muurá ihdyu íveekí míamúnáajpi u íjcyaaabe Píívyéébedi u díllómeíñe hallútúre uke muha médsíjívétsoóhi.

34 Áánéllíihyée neebe diityéke:

—Áánerá amúhá taúhbaju íjcyáháámitu Píívyéébe neéhií: “Ámuha méijcyá ohdu.”

35 Aane muurá dííbyé uwáábó icyáhcújtsóné uráavyémeke ímiáánéjuco díbye íwaajácúháámitu néene dííbyedu ditye íjcyane.

³⁶ Aanéjii muhdú dííbyerée oke ííñujívú wálloobe tehdu oore dííbyé Hajchi o íjcyane o néénejíivari. Aane živeekí ámuha méijtsúcunú ímityúné Píívyéébedítýú o íhjuváne?

³⁷ Ihdyu méénúráityúronéhjí ámuháma o méénuhíjcyáné dííbyedítýú tsáátuca tehdujucu ímiáané ámuha tsá oke mecáhcujsótýuróne.

³⁸ Aane ihdyu okée díbye wálloone ámuha mecáhcujsótúrónáa mécahcújsó o méénuhíjcyanéjhi dííbyedítýú tsááne ámuha mewáájácu Llihíyoma muhtsi tsáápihdyuré méijcyane.

³⁹ Ehdúu Jetsóó néené hallútú idyé imíllerómé dííbyeke iékeevéne. Áronáacáa pállójcoobe diityéke.

⁴⁰ Áábemáa tsiíne muha mepée Joodáa ehnéjcuvu tsojtsó múnáajpíi Jóááuvu tsótsohíjcyáhullévu.

⁴¹ Áijyúu mityane miamúnáa dííbyedívú píhcyaaavémé néjcatsíhi:
—Tsáháa muurá áanu méénuhíjcyádú Jóááuvu méénúráityúronéhjí méénuhíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímiáánéjucu díbyeúvú dííbyedítýú úúbállehíjcyáne. Ehdúu nééme Jetsóodítýu.

⁴² Áábekée mityame tétsíi múnáa cáhcujtsóhi.

11

Ráátsaro dsíjivéne

¹ Áijyúhjáa ‘Ráátsaro’ némeíbyé Betáániári íñáállemúpima Maaríaa, Máátaá, íjcyámúpima íjcyaaabe cheméhi.

² Diillée muurá Maaríá Ávyéjuube Jetsóój tuháacyú pácúúcújpacyori imúríjchóne paacyú íhñíwácori.

³ Aamúpihjáa wallóo tsaatéké Jetsóo éllevu díbye náhbévahíjcyaaabe íhnáhó chéménéllíhye.

⁴ Aamée úúballévánetu neébe:
—Árone díbye dsíjivéné tsá íiná íjcyatúne. Ihdyu Píívyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íavyéjúsámeíkíyé ehdu dííbyeke pajtyéne. Áhdure dííbyé Hajchi o íjcyaaabe téénej téeveri o ávyéjúsámeíki. Ehdúu neebe Jetsóo.

⁵ Mityanée ívameíbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chémene ditye úúbállérónáa mójcyoojícúu ijcyá tétsíhi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhake:
—Métsu tsiíne mepée Jodéa ííñujívu.
⁸ Áánéllíhyée muha menée dííbyeke:
—Uwááboóbej, muuráhjáa éjyure téhullé múnáa uke imíllerá ídsíjívetsóné néwayúúnevu íáámúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánéllíhyée neébe:
—Muurá cóóji ímí máájtyumíhi. Áánéllí cóóji úllémeke tsá íiná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábóhcámeíhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhake neébe:
—Muurá ihdyu ménahbéébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsóteé téhullévú meúújetédu.

¹² Áánéllíhyée muha menéehí:
—Ávyéjuúbej, áánéllíhyéhaca bóhíiibye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menée ímiá cúwáré díbye nééne méijtsúcunúnema.

14 Áronáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhake:

—Muurá ihdyu ímíáané tsúuca Ráátsaro dsíjivéhi.

15 Áronáa illure ó ímíjuuvé díbye dsíjívénáa téhulle o íjcyátúneri éhniíñevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Ahdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

16 Ehdúu Jetsóó múúhake néénéllii Tomáa dííbyere ‘Jemééro’ némeííbyé nééhií:

—Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé dííbyema téhullévú medsíjíveki.

Dsíjívemeke Jetsóó bóhiĩtsóne

17 Aanée Betáániávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúuca 4 coojívájuco pájtyene Ráátsaróúvuke ditye cúúúnetu.

18 Teenée Betáania Jerotsaréetu míñéécú kiróómetrój pñnévu.

19 Aanéhjáa mítyame péé diityépí Máátámúpíke iñáhbénuki.

20 Aanéhjáa diille Máata tsúuca tétsihyíjyucu muha meíjcyane iwáájácúne cáhdahíró Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaría ááhivu coéváhi.

21 Aallée Máata néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúuca dsíjivéhi.

22 Áronáa ihdyu ó waajácú Píívyéébe uke píááboíñe.

23 Áánélliihyée neebe díílleke:

—Díñahbe bóhiíhi.

24 Áánélliihyée neélle:

—Éée, ímíáané ó waajácú díbye bóhiíñé páneere tsíhdyuréjucu ímíbaávyéijyu pámeere dsíjívémé bóhiícoóca.

25 Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Muurá dsíjívemeke ó bóhiĩtsóhi. Áánéllii pámeere oke cáhcujtsómé dsíjíverómé bóhiíhi.

26 Aame tsá wágóóóvéityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

27 Áánélliihyée neélle:

—Éée Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjucu éhneváa íñe ííñujívú tsááiibye Críjto Píívyéébe Hajchi u íjcyane.

Ráátsaróúvuke Jetsóó kímoovéne

28 Ehdúu íñéene Máata íñaalle Maaría éllevu ipyééne áábánéwu neetéhi:

—Muúllej, Uwááboobe éhtsíhyi íjcyaaabe uke píuváhi.

29 Áánélliihyéhjáa íícúí peelle dííbyeke iúújetéki.

30 Téijyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyée muuha Máata múúhadívú úújetétsihyi.

31 Aanéhjáa Maaría diityépíke náhbenúmé ííténáa íjchívyeíñú peecútére. Aanéhjáa íjtsúcunúmé íñáhbéúvuke ikímóóvéne dille íjchívyeíñúne. Áánemáhjáa úraavyémé díílleke.

32 Aallée múúhadívú wájtsille Jetsóó líiñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúuca dsíjivéhi.

33 Ehdúu íñéene taálle. Téhdurée dííllema pééme tááhií. Aanée Jetsóoke kímóhcó pajtyéhi.

34 Aabée néé diityéke:

—¿Kiátúhjáa ámuha mécuuú dííbyeúvuke?

Áánélliihyée néémeé:

—Cáhawáá metsu meúújeté ténijkye.

35-36 Ehdúu ditye nétsiu Jetsóó táánéllii néjcatsímye:

—Mítanée muurá wáyyuube dííbyeúvuke.

³⁷ Áánetúu tsaate nééhií:

—Áánerá hállúvátúméhjike íttétsohíjcyaabée ¿íveekí tsá múhdúubá méénutú dííbyeúvuke dibye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóó bóhítsóne

³⁸ Aamée dííbyeúvú níjkyé hállúvú muha meúújeténáa tsiiñe Jetsóó kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámeí mítyau nééwayúvu.

³⁹ Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu nééwayu méñnétsoj.

Árónáacáa dííbyeúvú naalle Mááta nééhií:

—Ávyéjuúbej, árónáacáubá tsúuca toocújúcoóbe. Muurá tsúuca 4 coojívájucu mee dííbyeúvúu dsíjívétsihdyu.

⁴⁰ Áánélliihyée neébe:

—Muuráhjané idyé uke o néé oke u cáhcújtsóhajchíí Píívyéébé ihtsútú u ájtyúmiíñe.

⁴¹ Ehdúu dibye néénéllii awáá íñnetsómé teeu nééwayu. Áánáacáa cáamevu icyárúúvéne Cááníma íhgyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, uke ó téhdujtsó páneere uke o nééne oke u lléébohíjcyáne hállúvu.

⁴² Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdu íñe uke o néé íjtye míamúnaa icyáhcuíjtsó ímiáánée oke u wálloóne.

⁴³ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu tsíjpánécoba neébe:

—¿Rátsa Ráátsaroj, díjchivye eene níkyehéjú pañétu!

⁴⁴ Ehdúu dibye néénemáyé ijchívyéjúcoobe dityéhjáa bíjínúnéhjimáye. Áánélliihyée neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbíjínuháñe.

Jetsóoke iékééveíñe ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

⁴⁵ Ehdúu dibye méénune íajtyúminéllii Maaríama péémedítýú mítyame cáhcujtsó dííbyeke.

⁴⁶ Áánetúu cáhcújtsotúmé paritséómu éllevu ipyééne úúbálletéhi.

⁴⁷ Áané lliíñétúhjáa píhcyaaavémé pámeere llúúvájte avyéjútémá tsijtye pañétúejte avyéjute ipítyácójcatsí muhdú dííbyeke imyéénuíñe. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú íñe méméénuú dííbyeke? Muurá ímiááné méénuhíjcyaaabe méénuráítyúronéhji.

⁴⁸ Muurá éhdure dííbyeke meíhvéjtsóhajchíí pámeere dííbyekéréjuco ávyéjúúlleíñe. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáávaténe íñe méduurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

⁴⁹ Áijyúu téené pijcyábari diityédítýú tsaapi piañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyaaabe Caipáa néé diityéke:

—Ávyetá muutará mía ámuha íñnéubará wáájácutúme.

⁵⁰ Muurá ihdyu tehdujúco tsáápiiye dsíívéiyóné pámeere meóúúvéiyóné íhdétu.

⁵¹ Ehdúhjáa neebe Caipáa Píívyéébere íjtsámeíchóneri Jetsóó dsíjíveíñe jodíómu wáyyuri. Tsáháhjáa íhdityúré iújcune ehdu dibye néétune.

⁵² Áronáacáa tsá apáámye wájuryíyé díbye dsíjívétúne. Téhdurée dsíjíveebe pámeere múhdumé Píívyéébej tsíímé iínújiri íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

⁵³ Aanée téjyju pítýácójcatsímyé muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

⁵⁴ Áanélliihyée tsáhájucó díbye boohówáneúvú péhíjcyatú míamúnááj piíne. Áábemáa muha mepée Jodeá iínújitu Eeparaívu ííneubará píívyétúné iínújij piíhíri íjcyácoomívu. Ácoomíyí muha méícyahíjcyáhi.

⁵⁵ Áijyúu lleevárijyucó pajtyété wañéhjé muháa ténevá pijcyábádú mewáñehjívátéhíjcyáne. Áané ihdójucóo hállúécoomíji múnáa péécunúné Jerotsaréevu muhdú íícyahíjcyáne ímíbájchómeíki.

⁵⁶ Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íáptyúmíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáhaáj?

⁵⁷ Áanáacáhjáa paritséomú llúúvájte avyéjútémá pámeekéré néé ditye kiá Jetsóo íjcyane iwáájácúcooca íícúí diityéké iúúbálle ditye dííbyeke iékéeveki.

12

*Tsáápille pácúúcújpácyori Jetsóój tuháácyú tsójtsone
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)*

¹ Aanée téjyju íhyojtsítú tsájcoojíturájucó teene pajtyété wañéhjé lléeváíñáa Jetsóoma muha mepée Betáániávu díbye bóhíitsoobe Ráátsaro íjcyácoomívu.

² Áijyúu diitye Ráátsarómú mityane majcho meenu dííbyeke idyúúruváne. Áánevéu Máata ájcune máchohíjcyamútsí díbye Jetsóoma.

³ Áanáacáa ‘náádoó’ némeíñe pacúúcújpácyó mityane áhdótsámeíjpácyó itsíváne Maariá múrijchó Jetsóój tuháácyu. Áánemáa páácyulle íhñíwácoríyé dííbyeke. Aanée pájá pañéré imyéwu cuvááhií.

⁴⁻⁵ Ájpacýó hallútúu múúhadítýú tsaapi Jetsóodívúhacáa méénútsóiibye Tsimóo hajchi Jóoda Ijcarióóté néé múúhakye:

—¿Aca íveekí éjpacýo tsá menáhjhénutú 300-jíva tsáne pijcyábá wákimyéi áhdodúné téene dsíídsiri ídáátsojtéké mepíáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá ímiáané ídáátsojtéké ipíáábóiyóneri íjyácunúnéllii ehdu díbye néétune. Ihdyúhacáa múúhama dsíídsike ityéhmehíjcyánetu iñánihíjcyanélliihyéré imílléroobe téjpacýo nájhíhénúmeíñe.

⁷ Áábekée Jetsóo nééhií:

—Óvi ihdyu oke téjpacýorí múrijcholle. Muurá ihdyu oke ditye cúúúcooca oke itsójtsóiyónéjucó dille méénune.

⁸ Tsá diitye ídáátsojte kiávú ámuúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá paíjyuvaré ámuúhama o íjcyáityúne.

Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné ditye pítýácójcatsíñe

⁹ Aanéhjáa mityame tsúúca waajácú Betáaniári díbye íjcyane. Áanélliihyée tsáácunúme dííbye élleu. Áhduréhjáa imíllémé Ráátsaróké íáptyumíné dsíjívéebekée díbye bóhíitsóóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téijyúhjáa llúúvájte avyéjulte néjcatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné íveekí dííbyeke Jetsóo bóhíitsónéllii mityane míamúnáa dííbyekéréjucó icyáhcújtsóne úráávyéné hallútu.

Jerotsaréé coomívú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)

12-13 Áané tsiíjyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mityame pahúllevá múnáa teenéhjáa pajtyété wañéhjivu péémeé. Aaméhjáa Jetsóó tsááne iwáájácúne wájuhóónema dííbyeke cáhdahírómé illu wáñécohíjcyáhi:

—¡Ñóóooj, maímijyu áanu ijraéémú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehíjcyámé iwáñéjcónema.

14 Áijyúu bóhdíbe íayáne íjju hallúrí tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháámitu illu néhdújuco:

15 Ámuúha Tsióó cóómi múnáaj, méíllityédíñe. Ámuha élleву ámuhá avyéjuube tsáa íayáne íjju hájchí hallúrí.

16 Ehdúu dííbyedítú nemeíñe tujkénú tsá muha mewáájácútu iná tene nééiyóne. Áronáacáa bóónétu cáamevu díbye íavyéjuuté péénetu muha méitsaavé teenéhacáa nééiyóné ehdu dííbyedítú tene nehíjcyáne.

17 Aanée tétsihyí íjcyame úúbállehíjcyá muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívéebeke díbye bóhiítsóne.

18 Aanée teene méénúráityuróné díbye méénune iwáájácúnéllí mityame cáhdahíró dííbyeke.

19 Áamekéé ííténe paritséómu néjcatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mityane míamúnáa dííbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepíivyetétú muhdú meméénune.

Griéégomu imíllé Jetsóoke íajtyumíne

20 Áijyúu Jerotsaréeri pajtyété wañéhjiri muha meíjcyámé pañe íjcyámé griéégomu.

21 Aamée Gariréa iiñújiri Betsáida íjcyácóómi múnáajpi Perípe élleву itsááne nééhií:

—Muúbej, muha méimíllé Jetsóoke maájtyumíne.

22 Aanée Perípe Aderéke úúballéné tsamútsíjyuco úúballéné Jetsóoke.

23 Áanéllíhyée neebe díityétsikye:

—Tsúúca muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe éévé úújetéhi.

24 Muurá ímiáané ámuhakye o nées tríigó neeváú mebájtsou dsíjíveúdú íjcyátsihdyu íñeu mityanéjuco llíyaaténe. Ahdu ó dsíjíveé mityame Píivyéébe avyéjéjete íjcyaki.

25 Muurá muhdú íjiri ícyahíjcyajítóré ímíllémé wágóóóveéhi. Áánetu ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejtsómé újcuú mújyú ídsíjívécóóítyúne bóhi.

26 Ahdícyane tsaate tahñéjté íjcyane ímílléhajchíí óvíi ookéréjuco úraavyéne. Muurá oke íícúvehíjcyámeke Llihíyó ávyéjútsoóhi.

Ídsíjíveíñé Jetsóó úúballéne

27 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Muhdú íhya múhduúvúrá ícyooca táííbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llihíyoke ó táúmeíyá iná oke pájtyénetu díbye oke ipájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráájáa ímichi téénéllíi oke wálloóbe.

28 Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llihíyój, óvíi ihdyu ú bóhówájtsómeíhi. Áanéllíhyée níjkyéjitu Píivyéébe nééhií:

—Tsúúca muurá ó bóhówájtsóméíhi. Áronáa éhnnínevu tsiiñe ó bóhówájtsóméíhi.

²⁹ Aanée tétsihyi íjcyame illéébóne nééhií:

—Chijchi ihjyúváhi.

Áánetúu tsijtye nééhií:

—Níjkyéji múnáajpi dííbyema ihjyúváhi.

³⁰ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ihdyu ámuúhake iñéérone ookéré neébe.

³¹ Aane tsúúca míamúnaa ímityúme íjcyanévú néétsámeííñe éévé úújetéhi. Téhdure ííñújí avyējuube Naavéné tsúúca táhjátsáméíhi.

³² Muurá oke cáámetu wátyétyéhcuímyé pámeere óóma íjcyaki.

³³ Ehdúu bóhówájtsoobe Jetsóo muhdú ditye dííbyeke dsíjívétsoíñe.

³⁴ Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá muha mélléébohíjcyá Píívyéébé waajácúháámitu ditye éévehíjcyáné míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto muhdú íjcyáityúne. Áánáa muhdú u néé u dsíjíveíñe Míamúnáajpidívúu u ípívyééveébe. ¿Mityá tsíjpiiyéí dííbyej?

³⁵ Áánélliihyée neébe:

—Muurá ihdyu peetédú o néébe wahájchotáwuúré ámuúhama ó íjcyááhi. Áánéllii ímiáámeréjuco meíjcyá ámuúhama o íjcyáne j tééveri péjcodu nééne ímityúne ámuúhake idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cúúvétsihyi íjcyame wáájácúmeítyúme íjcyadu meíjcyátuki.

³⁶ Ahdícyane peetédú o néébedi ímiá uwááboju íjcyane mécahcújtsó tééneréjuco ámuúhadítyú íbóhówaúcunúki. Ehdúu Jetsóo diityéké iñétsihdyu péébe tsáhájjuco tsiiñe diityédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodíómudítyú tsaate cáhcújtsotúne

³⁷ Mítyáméj píínévú méénúráítyúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá dííbyeke cáhcútsohíjcyatúne.

³⁸ Ehdúhjáa ditye cáhcújtsóityúne Píívyéébe nééne dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía cáátunúne nééhií:

Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícuvémej? Muurá tsúúca ú úújetsójúcoorá diityéké dííhtsútuvu.

³⁹ Muuráhjáa ímiááné tsá ditye cáhcútsohíjcyatú dííbyeke. Íllúhjáa idyé tsiiñe caatúnuube Itsaía:

⁴⁰ Píívyéébere ihdyu diityéké pívyétejtsó hállúvatúme íjcyadu nééme ííbuúúne wáájácúmeítyúme íájtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúhaáca’ iñéétuki, aame dííbyéjúcooro diityéké ímityúnetu ímíjpyetétsóíyóóbedi ííicúvétuki.

⁴¹ Ehdúhjáa neebe Jetsóodítyú Itsaía Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi tsúúcajátújuco dííbyé íhtsútú íátyúmiíhíjcyánéllíihye.

⁴² Ároné pañee mítyame cáhcújtsó tamúnaa jodíómú Jetsóoke ávyéjujite íjcyáróméhjimájuco. Aamée dííbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsotú paritséómú diityéké píhcyáávéjá pañétú wáágóóíyóné apííchori.

⁴³ Imíllerómée ímí Píívyéébema íjcyane. Áronáacáa éhnnínevu imíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóo uwáábó lléébotúme díllómeí ímityúmedi

⁴⁴ Áijyúu Jetsóo kéévánécoba nééhií:

—Muurá oke cáhcujtsómé tsúúca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóóbeke.

⁴⁵ Áhdure oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí dííbyeke.

⁴⁶ Muuráhjáa peetédú nééne ímiá uwáábójuma o tsáá ííñujívú teene cáhcujtsómé éhne múu cúúvétsii íjcyadu ímityúné pañe íjcyájúcoótuki.

⁴⁷ Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcujtsótúmeke tsá o nééítyuró ímityúmé ditye íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáá díityéké o pájtyetétsoki.

⁴⁸ Áronáa ihdyu muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímíbájchómeícyooca íñe o úwáábohíjcyané íéhdíiválléne cáhcujtsótúme tééné déjúcotu néétsáméíhi.

⁴⁹ Aane íñe ámúhake o nehíjcyanéjhi tsá táíjtsaméityuré o újcune o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wálloobe oke néhdújuco ámúhake o úwáábohíjcyané.

⁵⁰ Aane ímiáané dííbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú ídsíjívújúcoóítyúne bóhi. Ehdú ámúhake o nehíjcyá Llihíyó oke néhdújuco. Ehdúu neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúj tuhááñé Jetsóo níjtyune

¹ Aanée teene pajtyeté wañéhjhi lleevárijyuco íjcyánáa tsúúca waajácuube míamúnáama ííñújiri ícyahíjcyátsihdyu Cááni élleu ióómiíñe. Aabée mítyane múúhake iwájyune újétsohíjcyá múúhadítyú ipyétsihvújuco.

² Áanáacáhjáa tsúúca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcarióóté íbúwá pañévú Naavéné úcaavé díbye dííbyedívú méénútsóíñe íjtsaméima.

³ Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píivyéébe élleu tsiiñe ióómiíñe. Téhdurée waajácuube dííbyeke díbye pícyoone páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁴ Aabée majchóri muha meíjcyánáa hállúeja íwajyámú ityácóíívéne ípáacyuméibávú íjpiínétú chíaavéhi.

⁵ Áánemáa líllyíhló pañévú nújpacyo ipícyójpácyori múúháj tuhááñe íñjtyúne páacyuube eenée íjpiínétú ichíaávéhbari.

⁶ Aanée Tsimóo Péedoróké díbye níjtyúíyónáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú íivane oke u níjtyuú tájtyúhaacyu cáábyekérá uke o níjtyúíyóóbeke?

⁷ Áánéllihyée neébe:

—Tehdújuco. Áronáa tsá u wáájácútu íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáa óví u waajácúhi.

⁸ Áánéllihyée neebe Pééodoro:

—Áronáa tsá oke u níjtyúityuróne. Muurá ihdyu uke o níjtyúiyáhi.

Áronáacáa neebe dííbyeke:

—Muurá uke o níjtyútuca tsá u íjcyáítyuró táavyéjuejpi.

⁹ Áánéllihyée idyé neebe Pééodoro:

—Ávyéjuúbej, aanéjííva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u níjtyúityúne. Téhdure oke níjtyu táhníwáuma táhójtsicu.

¹⁰ Áánéllihyée Jetsóo neé dííbyeke:

—Muurá iávúhcútsihdyu íjchivyémé íjtyúhaacyuréjuco níjtyámeíñe íjpi ííñuvájúcoótúnéllíhye. Ahdu muurá ícyooca ímíhyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

¹¹ Ehdúu neebe múúhadítyúhacáa tsaapi dííbyedívú méénútsóíñe iwáájácúnema.

12 Ehdúu múúháj tuhááñé iñjtyúne tsiíñe íwajyámuvu iúcaávène ácuúveebe múúháj pñínévú ípyée íacuúcunúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhakye:

—¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámuhakye o méénune?

13 Muurá ámuha oke médílohíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane diibyéjuco o íjcyáabeke ihdyu tehdújuco ámuha oke medílohíjcyáne.

14 Muurá ímiááné Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámuháj tuhááñé ó nijtyúhi. Aane ihdyu óvíi tehdú ámuha ménítyúcatsíhijcyáhi.

15 Muurá ehdu ó meenú tehdú ámuha pamévakeré maávyejúúlleki.

16 Muurá ímiááné ámuhakye o nées tsané avyējúúbé únú múnáajpi tsá diibye íavyējúúbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáápiikye tsiéllevu wálooobe tsá diityé ehniíñevu íjcyatúne.

17 Ehdu ámuhakye o nehíjcyané ámuha melléébóne tehdú meícyáhajchíi muurá ííne imíjyaú ámuha meíjcyáhi.

18 Áronáa tsá pámeere tehdú ámuha meíjcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiááné tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehdújuco tene pájtyeíñé tsúucajátújucoo Píívyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: “Dííbyema muhtsi memáchohíjcyároobe óhdivu méénútsoóhi.”

19 Ehdu oke tene pájtyeíñé íhdétújuco ámuhakye o úúballéné néhi tene pájtyeíjyu ámuha oke mecáhcújtso ímiááné diibyéjuco o íjcyane.

20 Aane ímiááné o nées íñe ámuhakye o wállóomeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjuco íícuvéne, áhdure Lihíyó okée wállóóbekéjuco dítye íícuvéne.

*Jetsóo úúballé dííbyedívú Jóóda méénútsoíñe
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)*

21 Ehdúu Jetsóo múúhakye iñétsihdyu múhduúvúrá illíñemuúcunúmeíñe tsiíñe néehíi:

—Muurá ímiááné ámuhadítýú tsaapi óhdivu méénútsoóhi.

22 Aanée tsá muha mewáajácútsú cáabyedítýú díbye nééneé. Áánéllihyée muha íllure méíítéjcatsíhi.

23 Téijyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeííbyé dííbyé úníuri ó ácuúcunúhi.

24 Áábekée oke Tsimóo Péédoro nées o díllo dííbyeke ímichi cáabyedítýú ehdu díbye nééneé.

25 Áhdújucoo dííbyeke áábánéwu o nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé ímichi úhdivu méénútsoóhi?

26 Áánéllihyée neébe:

—Pááaho o éeníyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu neébere íeeníyohóvú ajcú Tsimóo hajchi Jóóda Ijcarióóteke.

27 Áijyúu tsúuca dííbyé pañévú Naavéné úcaavéné iwáajácúne Jetsóo nées dííbyeke:

—Wa bo íícúí ñná u méénuiñé meénuj.

28 Ehdúu díbye nééne tsá muha dííbyema majchóri meíjcyámedítýú tsáápiubaré wáajácútsú íveekí ehdu díbye dííbyeke nééneé.

29 Tsaatée ijtsúcunú dsíídsí tehméebé díbye íjcyánéllii ehdu díbye nééne wañéhjí wáabyuta tsíeméné díbye íáhdoki. Áhdurée ijtsúcunúme ídáátsojtéké díbye dsíídsitu ájcúiyóné ehdu díbye nééneé.

³⁰ Aanée diibye Jóoda Jetsóó pááahóvú ájcune imájchóne múúhadítýú péjucóó tépejco.

Jetsóó tauhbaju

³¹ Áábe déjuvúu Jetsóó nééhií:

—Ícyooca ihdyu Míamúnaájpídívúu o ípívyééveebe ó ávyéjúúteé Píívyéébé avyéjú iwáájácúmeíki.

³² Aane lléváhréjuco muhtsi maávyéjútsójcatsííne Píívyéébema.

³³ Muurá ámuhakye o pícyoíñúmé oke ámuha menéhcóromé tsá maájtyúmíityú áátsíiméjuco ámuha meíjcyaróme. Aane ámuhá avyéjútékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

³⁴ Ahdícyane ámuhakye ó tauhbá muhdú ámuhakye o wájjyudu ámuha mewájjycatsíki.

³⁵ Muurá ímiááné ámuha mewájjycatsíhajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúú ímiááné tahñéjté ámuha meíjcyane.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeííne

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó néénéllíi Tsimóo Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú peéhi?

Áánéllíihyée neébe:

—Ícyooca tsáhái óóma u pééityúne. Árónáa bóónétúi oke ú úráávyeéhi.

³⁷ Áánéllíihyée Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿Aca íveekí tsá ícyooca úúma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjjivéiyá diwájjyuri.

³⁸ Áánéllíihyée neébe:

—¿Aca ímiááné u néé tawájjyuri u dsíjjivéiyóne? Muurá ímiáánetúré uke o néé ípyejco cáracái májtsívátúnáa oke u úráávyeróóné u tóónuíñé 3-íjyúva.

14

Jetsóoj tééveríyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu íínerí maáábímyeídííne. Llihíyoma múhtsidívú mécátsipááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyáné meíjcyáíyotsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyatúne. Árónáa íjcyáne. Áánéllíi o péé téhullévú ámuhá ihde o ímíbájchoki.

³ Aane o ímíbáávetsódú ámuha tahñéjteke ó ujcúvaá tsatsíhyí meíjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaajácú kiávú o pééííne. Áhdure ámuha méwaajácú muhdú téhullévú ámuha meúújetéííne.

⁵ Ehdúu múúhakye Jetsóó néénéllíi Tomáá nééhií:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácú kiávú u pééííne. Téhdure tsá muha mewáájácú muhdú téhullévú meúújetéííne.

⁶ Áánéllíihyée neebe dííbyeke:

—Oo muurá téhullévú úújeténe júúvadás o néébedi ímiá uwááboju íjcyane cáhcujtsómé ujcú múijyú ídsíjjivéjúcúóóityúne bóhi. Aame tajtyééveri úújeté Llihíyodívu.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúúca téhdure méwaajácú Llihíyoke. Tsúúca muurá ámuha máájtyumí dííbyeke.

⁸ Áánéllíihyée Perípe nééhií:

—Ávyéjuúbej, cána múúhakye dájtyumítsó Díícyáánidívú muha téeneri meíjyáacunújúcóótuki.

⁹ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámuháma o íjcyáábeke tsá oke u wáájacúpityúne? Muurá oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjii ¿muhdú Llihíyodívú ámuhákye o ájtyúmítsóiyóné oke u nééhíi?

¹⁰ ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dííbyema tsáápihdyuré muhtsi meíjcyane? Muurá dííbyere tajtyééveri ámuhákye úwáábohíjcyáhi. Tsá iná óhdiyuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

¹¹ Aane ihdyu mécahcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma meíjcyane. Pane eene méénúráítyúronéhíi ámuha meíiténáa o méénuhíjcyánéúbatu bo oke mécahcújtsoj.

¹² Muurá ímiááné ámuhákye o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyádú méénúráítyúronéhíi méénúíne. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o píaabómé éhníínevu íjcyanéhíi méénuúhi.

¹³ Aane panévare ámuha dííbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó píááboó téeneri dííbyé íhtsútú o bóhówájtsoki.

¹⁴ Ahdícyane panévare píáábó tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámuhákye ó píááboóhi.

Jetsóó néé Píívyéébé Apííchó iwállooíne

¹⁵ Aane óvíi ímiááné ámuha oke mewájuháajchíi melleebó muhdú ámuha meíjcyaiíne ámuhákye o néhíjcyáne.

¹⁶ Muurá Llihíyoke ó táúmíi díbye ámuha éllevu iwállo Íapííchó ámuhákye tene ipíáábohíjcyá panévaturé ímí ámuha meíjcyaki. Aane tsá ámuhádiyú kiá íjcyáityúne.

¹⁷ Muurá teene ímiájijtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéityú íjiene úráávyehíjcyámé pañévú teene ditye wáájacútúnéllíihye. Áánetu ihdyu ámuha tsúúca méwaajácú ámuháma tene íjcyánéllíihye. Aane ámuhá pañévú úcáávéehi.

¹⁸ Ahdícyane tsá ámuhákye o íhvéjtsóityúne. Muurá tsiíne ámuha éllevu ó tsaáhi.

¹⁹ Aabe lléváhréjuco íjitu o péébeke tsáhájuco múha oke ájtyúmíityúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtyúmíi o bóhíhdu ámuha mebóhíííneíllíihye.

²⁰ Aane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhtsi meíjcyane, téhdure muhdú ámuháma tsame meíjcyane.

²¹ Aane ihdyu óvíi oke wájurye lleebó muhdú diityéké o néhíjcyáne. Ááneri úújetsoímyé ímiááné oke iwájurye. Áámedívú o wáájacútsámeímyeke muhtsi Llihíyoma méwájuuúhi.

²² Ehdúu Jetsóó néénéllii tsijpi Jóóda Ijcarióóté íjcyátuube néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí múúhadívuré ú waajácútsámeíi tsíjtyedívú wáájacútsámeítyuúbe?

²³ Áánélliihyée neébe:

—Muurá oke wájurye o nééne lléébómedívuré ó waajácútsámeíi. Áámeke Llihíyó iwájurye diityé pañévú Íapííchó pícyoó téénej tééveri ímí tsaméhíi diityémá muha menáhbévájcatsíki.

²⁴ Muurá o nééne lléébotúme tsá oke wájurytúne. Ehdu íne ámuhákye o néhíjcyané tsá táíjtsaméi íjcyatúne. Muurá ihdyu okée wálloobe Llihíyóré ehdu ámuhákye nehíjcyáhi.

²⁵ Aane íñe ámuhakye ó nehíjcyá ámuháma o íjcyáné hajchóta.

²⁶ Áronáa bóónétu Llihíyó Íapííchó ámuha élleu wáloonéréjuco ámuhakye píááboíñe panévatúre. Aane ámuhakye túkévéjtsóó muhdú ámuha meíjcyáiñe ámuhakye o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehjívú ámuhakye waajácútsoíñe.

²⁷ Aane ámuhakye o pícyoíñúme tadyéjuvu ehdícyároné pañe ímíñeúvú meíjcyaco íínerí íjtsámeítyúme. Áronáa tsá ámuhakye o néétu míamúnaa ímíjyútsócatsíhíjcyádú néené íjtsaméima ámuhakye o pícyoíñuíñe.

²⁸ Aane muurá ámuhakye ó nehíjcyá lléváhréjuco ámuhadítýú o péébe idyé tsiíñe ámuha élleu o tsááiñe. Aane ímiááné ámuha oke mewáýyúhajchíí meímíjyúúveé Llihíyó táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábe élleu o pééneri.

²⁹ Aane ámuhakye ó úúballé íhdéjuco néhi tehdu tene pájtyéijyu ámuha mecáhcújtso ímiááné o nehíjcyáne.

³⁰ Aane íñe nihñéréjuco ámuháma o íhjuváne. Tsúúca muurá ííñújí avyéjuube átéréepjýé íjcyároobe tawáábyú tsáábe pííhíjucóóhií.

³¹ Áábedívú ihdyu ó íhvéjtsáméíí Llihíyó ímillédújuco pámeere míamúnaa iwáájácu ímiááné dííbyeke o wáýyúnéllí díbye oke néhdújuco o íjcyáiñe.

Ahdícyane ílluréjuco metstu mepéékií. Ehdúu neebe múúhakye Jetsóo.

15

Jetsóo néé óóvahédú íñééneé

¹ Aabée tsiíñe múúhakye úwááboobe nééhií:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

² Aabe dówacárohíjcyá tahñéjté íjcyájucóórómedítýú táuwaáboju bóhówaúcunútúmeke éhne múúne teehe óóvahetu néévahíjcyátúwajcájí tééne tehmeébe wáágóohíjcyádu. Áánetu ihdyu ímiáánéjuco tahñéjté íjcyámedítýú táuwaábó bóhówaúcunúmeke píááboobe éhñííñevu ímí dítye teene iúráávyeki.

³ Muurá tsúúca ámuhakye o úwáábohíjcyáne tééveri ámuha meímíbaavyéhi.

⁴ Ahdícyane óóma ámuha meíjcyame óhdítýu médówáávedíñe. Muurá úméhetu téwajca víúúvewájca tsá néévájúcootúne. Ahdu muurá óhdítýu ámuha medówáávéhajchíí tsá ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcunújucóóityúne.

⁵ Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuha tééhéwajcánédu. Aame óhdítýu ámuha medówáávétúhajchíí ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcúnuúhi. Áánetu óhdítýu ámuha medówáávéhajchíí tsá Píívyéébe ímillédú ámuha meíjcyáityúne.

⁶ Aame ílluréjuco ámuha mewáágóóveíñe éhne múúne teene óóvahetu néévahíjcyátúwajcájí mewáhdáhinúné mecóvajtsódu.

⁷ Muurá tahñéjté ámuha meíjcyame óhdítýu dówáávetúmére ímí táuwaáboju meíjtsúcunúhajchíí tehdujuco ámuha meíjcyáiñe. Aame ámuha píáábó metáúmeíñevu ámuhakye ó ájcuúhi.

⁸ Muurá ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcunúhajchíí ímiááné Llihíyoke ámuha máávyéjútsoóhi. Aame ámuha meíjcyáá ímiááné táuráávyé múnáa.

⁹ Muurá ámuhakye mítyane ó wajyú Llihíyó oke wáýyudu. Áánéllí oke méíhvéjtsodíñe.

¹⁰ Muurá tátyaúhbajúúné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ámuhakye ó píááboó íñe Llihíyó taúhbajúúné o lléébónéllí oke díbye píáábohíjcyádu.

¹¹ Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyá tsaméhjí tééneri meímíjyúúveki.

¹² Áánéllí ámuhakye ó nehíjcyá ámuhakye o wáýyudu ámuha mewáýyújcatsíki.

¹³ Muurá o dsíjíveneri ámuhakye ó úújétsoó mítyane ámuhakye o wáiyune. Tsáhájucó muurá tsiiñe muhdú éhniíñevu mewáiyune meúújétsóityuróne.

¹⁴ Aane iñe ámuhakye o nehíjcyáné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ímiáané táñahbévajte ámuha méijcyáhi.

¹⁵ Áámeke tsá ámuhakye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyējuúbé wákimyéi múnáa tsá wáájacutú muhdú íavyéjuube íjtsámeiñe. Áánéllii ihdyu ámuhakye o nées táñahbévajte ámuha méijcyane iñe páneere muhdú oke Llihíyó úwáábohíjcyáné ámuhakye o úúbállehíjcyánéllíihye.

¹⁶ Tsáháa oke ámuha menéhcoobe iñe ámuháma o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámuhakye ó ujcú tahñéjté ámuha méijcyámedítúyú ímiá uwááboju íbóhówaúcunú mújyú nájkéváityúne. Aame ámuha Llihíyoke tamyémeri panévá piáábó metáumeícyooca ámuhakye piáábóíibye.

¹⁷ Áánéllii ámuhakye o nées ámuha mewáiyújcatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsotúme dííbyéjte tsárilléne

¹⁸ Aane ámuha oke mecáhcújtsóné hallútú tsaate ámuhakye tsárílléhajchíí múu ítsaavé okée itsáríllédújuco ditye ámuhakye tsárilléne.

¹⁹ Muurá ditye íjcyadu ámuha méijcyaca ámuhakye wáiyúiyóme. Áronáacáa díityédítúyú ámuhakye o újcúnéllii ámuhakye tsarílleímyé díityédú ámuha menéjúcóótúnéllíihye.

²⁰ Aane cáhawáá méijtsúcunu éhnée tsané avyējuúbé wákimyéi múnáajpi íavyējuúbé éhniíñevu íjcyáityuróné ámuhakye o nééneé. Aane muurá oke íícúbahrádúré ámuhadí ícúbáhraímye. Muurá táuwáábó illééboca idyé ámuha meúwaabóné lléébóiyóme.

²¹ Ehdu páhduváré ámuhakye dárííveímyé tahñéjté ámuha méijcyáné hallútú okée wálloobe Píívyéébeke iwáájacútúnéllíihye.

²² Muuráhjáa díityé uwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsárílléityuróne. Aacáa tsá díityé hallúrí ímityúné íjcyáityuróne. Áronáa ícyooca díityé hallúrí teene íveekí oke cáhcújtsotúme íllure oke tsaríllehíjcyánéllíihye.

²³ Tsá idyé apáábyekéré ooke, muurá Llihíyomájucó múhtsikye ditye tsárilléne.

²⁴ Muurá díityéj píinévú méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyátuca tsá díityé hallúrí íná íjcyáityuróne. Áronáa ténehji múubará méénúityuróné o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcoorómé jíveekí íllure múhtsikye tsaríllehíjcyá Llihíyoma?

²⁵ Áronáa ihdyu tehdujuco oke ditye tsárilléné dííbyé waajácúháámitu íllu tene néhdújuco: “Íiné imítúyú o méénútúróóbeke oke tsarílléme.”

²⁶ Árone ihdyu óví Píívyéébe Apííchó ámuha éllevu o wálloonéréjuco ámuhakye túkévejtsóné táuwáábó ámuha meméénuki.

²⁷ Ahdícyane óví ámuha teene méméénuhíjcyá íñee táwákimyéi o tújkénútsihdyu óómaye ámuha meícyahíjcyádú íjcyame.

16

¹ Ehdu iñe ámuhakye ó nehíjcyá ámuha méijcyátsíívyéne oke meíhvéjtsótuki.

² Muurá ámuhakye waagóoímyé píhcyáávejáané pañetu. Áhdure tsaatéke ámuhadítúyú ídsíjívétstone íjtsúcunúmye tehdujuco Píívyéébe ímillédú imyéénune.

³ Ehdu muurá dáríívémeímye Llihíyoma múhtsikye iwáájacútúnéllíihye.

⁴ Aane íñe ámuhakye ó úúballé néhi tene pájtyéijyu ámuha meítsááveki. Tsáháa éijyu ámuhakye teene o úúballétú ámuhamáyéikyée o íjcyánélliíhye.

Píívyéébé Apííchó meke píaabóne

⁵ Aabe ícyooca tsúúca ámuhadítú o péjúcoó okée wállóóbe élleu. Áronáa tsá tsáápiuba ámuhadítú oke díllotú kiávú o pééíñe.

⁶ ¿Muhdú ámuha kehdóvémejhíúvú ámuhakye o úúballénélliíhye?

⁷ Áronáa ihdyu tehdujúco ámuhadítú o pééíñe. Muurá o péétuca tsá Píívyéébé Apííchó ámuha élleu tsááityuró ámuhakye ipíááboki. Áánélli ó peé ámuha élleu teene o wállóoki.

⁸ Muurá téenej téeveri miamúnaa waajácuú ímityúme íjcyane. Téhdure waajácuímyé ímiájító cáhcújtsómé ímípyetéíñe. Téhdure waajácuímyé teene cáhcújtsótúmema Llihíyo muhdú ditye ícyahíjcyané ímíbájchoíñe.

⁹ Muurá ímityúme tsá oke cáhcújtsotúne. Aame wágóóóveé téené déjúcotu.

¹⁰ Aame idyé waajácuú Llihíyo élleu o péénetu ímiáané apááñéré táuwááboju icyáhcújtsóneri miamúnaa dííbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámuhadítú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmiityúne.

¹¹ Téhdure waajácuímyé Píívyéébe miamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityémá ímíbájchóijyu dííbyeke cáhcújtsómé pájtyetéíñe tsúuca ííñújí avyéjuube Naavéneke o táhjánélliíhye.

¹² Aane íjcyaróné mityane ámuhakye o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácútyuróne.

¹³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó ímiáané ámuha élleu itsáácooca ámuhakye waajácútsoó keená ímiáané íjcyanévu. Tsá íhdityuré iújcune tene ámuhakye úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píívyéébere nééne ámuhadívú bóhówájtsoíñe panévare muhdú pájtyeíñe.

¹⁴ Aane táuwáábojúvú ámuhakye iwáájácútsónej téeveri oke ávyéjútsoóhi.

¹⁵ Muurá Llihíyórero oó. Áánélli ó nehíjcyá tahñévuré dííbyé Apííchó ámuhakye wáájácútsoíñe.

Kímóóve ímíjyuuvu níjkeváne

¹⁶ Aabe muurá lléváhréjucó ámuhadítú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmiityúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiíñe máájtyúmií Llihíyo élleu o pééíñe ihde.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó néénélli múúhadítú tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya muhdú íñééiyóné ehdu meke neébe?

¹⁸ Tétsii tsá mewáájácútyúne.

¹⁹ Aanée dííbyeke muha medíllóiyóné iwáájácúne neebe múúhakye:

—Éhnené ámuhakye ‘lléváhréjucó ámuhadítú o pééíñe, áronáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmií’ o nééne muurá ámuha medíllóycatsíhi.

²⁰ Muurá ímiáané ámuhakye o néé ávyetá íhnáhó ámuha oke mekímóóveíñe. Áané tujkéveri muurá oke cáhcújtsótúmé íllure ímíjyúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekímoovené ámuhamá níjkévaá ímíjyuuvúréjucó.

²¹ Muurá walle itsíímáváijyu avyerí ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsíímene tsúuca íjchívyéné boone tsáhájucó dille ávyevéjúcootúne. Ílluréjucó dille ímíjyuuvéné tsííméneke iújcúneri.

²² Ahdu muurá ámuhadítú o pééneri ámuha mekímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmiíneri meímíjyuuvéné tsá múha muhdú méénúityúne.

²³ Aane téijyu piáábó tsáhájucó oke ámuha metáúmeíityúne. Llihíyokéréjuco ámuha tamyémeri metáúmeííne ámuhakye díbye ipiááboki.

²⁴ Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeíityúne. Cáhawáá métáuméí ámuhakye díbye piáábóneri ámuha meímíjyúúveki.

Jetsocríjtó íjǵ imítyú tsúúca táhjane

²⁵ Áhdurée idyé tsiiíne neebe múúhakye:

—Muurá ámuhakye ó úúbállehíjcyá tsíeménéhjij tééveri. Aane cáhawáá icyooca imííneúvú Llihíyodítyú ámuhakye o úúbálleki.

²⁶ Dííbyekéréjuco ihdyu ámuha metáúmeííne piáábó tamyémeri. Tsáhájucó ámuháma o táúmeíityúne.

²⁷ Muurá mítyane ámuhakye wájuube oke iwájuudu dííbyedítyúu o tsááne ámuha mecáhcújtsóne téhdure oke mewájuúnéllííhe.

²⁸ Muuráhjáa dííbyedítyú ííñujívú o tsáábe éllewu tsúúca ó oomíjyúcoóhi.

²⁹ Ehdúu Jetsóó néénéllíi muha menée dííbyeke:

—Ícyooca ihdyu botsíi imííneúvú múúhakye ú úúballéhi. Tsáhájucó tsíeménéhjij tééveri múúhakye u úúbálletúne.

³⁰ Aane muha méwaajácú ímiááne páneere u wáajácúúbeke tsá múha uke úwáábóítyuróne. Áánéllíi muha mecáhcujtsó ímiáánéjucóhjáa Píívyéébedítyú u tsááneé.

³¹ Áánéllíihyée neebe múúhakye:

—¿A icyooca botsíi ámuha mecáhcujtsóhi?

³² Áronáa tsúúca óhdityu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjuco o cóevaííne. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma ó íjcyáhi.

³³ Ehdú ííne ámuhakye ó nehíjcyá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íínerí maáábímeyétyuki. Ihdyúhde tehdujúco ííñujíri ámuha meícúbáhrámeííne. Árónehjívú métáhjátsámeídííne. Muurá tsúúca tééjǵ imítyú ámuháma ó tahjáhi.

17

Jetsóó imamyémú hallúvú piáábó táúmeííne

¹ Ehdúu ííñétsihdyu Jetsóó cáamevu icyárúúvéne nééhií:

—Ayúju Táácáaniíj, wa icyooca oke Dááchikye dávyéjújtsó dííhtsútú óhdityu íbóhówaúcunúki.

² Muuráhjáa oke ú picyóó páme avyéjuubéré o íjcyaaabe múhdúmekéhjáa u újúmeke o ájcu mújyú dítye dsíjívéjúcoóítyúne bóhiívu.

³ Aane muurá apáabyéré ímiá Píívyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye íínee ííñujívú u wállóóbeke wáajácúmé újcuú téene bóhi.

⁴ Aabe ííne uke íjítu ó bóhówátsohíjcyá dííhtsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúúca ó níjkéváhi.

⁵ Áhdícyane ihdyu, uu Táácáani, óvíi oke ú ávyéjújtsó meíjcyá éhnée ííñujíi íjcyatúnáa meícyahíjcyádu.

⁶ Muurá ííñujíri íjcyámedítyú tahñéjté íjcyáímyeke u újúmeke tsúúca úhdivu ó waajácútsóhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dihñéjté íjcyame ííne díuwaáboju o úwaabóné tsúúca cáhcujtsóhi.

⁷ Aame tsúúca waajácú páneere o méénuhíjcyané úhdityúré tsááneé.

⁸ Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyané imílléme. Aame cáhcujtsó ímiáánéé oke u wállóónéllíi o tsááneé.

⁹ Áhdícyane uke ó táúmeí piáábó dihñéjtéjuco íjcyame táhójtsiri íjcyámé hallúvu. Áánetu uke cáhcújtsótúmé hallúvú tsá o táúmeíityúne.

¹⁰ Muurá pámeere tahñéjté ijcyame téhdure dihñéjté ijcyámedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

¹¹ Áámedítýú tsúúca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táácáani ímiáábé u ijcyaaabe, tehme díhtsúturi táhójtsiri ijcyame ímí tsaméhjí tsajíjtóré íjtsámeí íñe meíjcyadu.

¹² Muurá ííñújiri diityémá o ijcyaaabe ditsíjpari diityéké ó téhmehíjcyáhi. Aame ijcyá pámeere. Áronáa tsáápiye diityédítýú wágóoové tsúúcajátújucóo díwaajácúháámitu tene néhdújuco.

¹³ Áámeke ihdyu ííñújiri diityémá o ijcyáné hajchótá ó úwáábohíjcyá ditye íimíjyu íñe o ímijyúdu. Aabe tsúúca diityédítýú ó oomíjyúcoó diéllevu.

¹⁴ Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábómeke íjienéré úraavyémé tsaríllé téénéejpi o ijcyátúúbeke ditye úráávyénéllíhye.

¹⁵ Áronáa tsá uke o néetu diityéké diityédítýú u íñétsoki. Íllure uke o nées Naavéné diityéké mújtátsóíyónetu u téhmeki.

¹⁶ Tsá muurá ííñújíeneri o íícúvetú téénéejpi o ijcyátúnéllíhye. Áhdure tsáhájucó ditye téeneri íícúvetú tsúúca oke iúráávyénéllíhye.

¹⁷ Áámeke ihdyu díuwaábójuj téeveri éhnííñevu dímbájchó tsáimiyé uke ditye iúráávyeki.

¹⁸ Muurá ó wálloó diityéké uwáábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñe diitye pañévú oke u wállohdu.

¹⁹ Muuráhjáa diityéké ó ímíbaávyetsó ímiájíjtó icyánejcúvú ávyeta diityedí o íjyácunúnéllíhye.

²⁰ Aane tsá uke piáábó o táúmeítýú apáámyéré óóma ijcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmeí ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcújtsóímyé hallúvu.

²¹⁻²³ Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame ijcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbévájcatsí téenetu íjí icyánéjcu úraavyémé icyáhcújtsó ímiáánée oke u wálloóne. Muurá oke u bóhówátsohíjcyádúré idyé diityéké ó bóhówátsohíjcyá ditye ímí tsame íjcyá meíjcyadu.

²⁴ Ahdícyane, Lli, uke ó táúmeí dihñéjté táhójtsiri ijcyame óóma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa ííñujíí u ípívyéjtsótúné ihdéjuco oke u ávyéjútsohíjcyáné oke u wájyunéllíhye.

²⁵ Aabe Táácáani ímiáábé u ijcyaaabe muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájácútu íñe uke o wáájacúdu. Áánetu ihdyu íjtye tsúúca ímí uke waajácú oké u wálloóbeke icyáhcújtsónéllíhye.

²⁶ Áámeke tsúúca ó waajácútsó úhdivu. Áánetúréi diityéké éhnííñevu o wáájácútsóíñe pámeere pahúllevávú mewájyújcatsíki.

18

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)

¹ Ehdúu Jetsóo Cááníma íhgyúvátsihdyu muha dííbyema mépajtyé 'Tsedoróo' némeíñe téhiwánijke tsíñejcúvu. Ánejcúríí oríívo bájú ijcyáné lliíñévú muha meúújetéhi.

² Átsípye Jóóda Jetsóodívú méénútsóíibye waajácú paíjyuvárée tétsihvu muha dííbyema meúújetéhíjcyánéllíhye.

³ Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehméjteke llúúvájte avyéjútémáhjáa paritséómú wállóómeke. Áámée ímyéénucátsiháñema, ipyééteháñema, tsááhií.

⁴ Aanée Jetsóó iwáájácúne diityé éllevu ipyééne néé diityéke:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

⁵ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Muha Natsarée múnáájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánélliihyée neébe:

—Oo muurá dííbye. Téijyúu diityé pañe diibye Jóoda dííbyedívú méénútsóíbye.

⁶ Aanée ehdu Jetsóó diityéké neénetu idyéjuéhnejcúvú óómiyómé áákityéhi.

⁷ Áámekée tsiíñe neébe:

—¿Ímiááné muucá ámuha ménehcóhi?

Áánélliihyée neémeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnáájpiíkye.

⁸ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Tsúúcajáne muurá ámuhakye ó néé diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhajchíí médómájcodí íjtyékeé.

⁹ Ehdúu pajtyéné dííbyerée illu néhdújuco: “Úpée, Lli, u újcume táhójsiri íjcyámedítýú tsá tsáápiíba wágóóóvetúne.”

¹⁰ Áánáacáa Tsimóo Péédoro íniitsúwá iwávítsuúcúne wállórihjícu llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpi ‘Máácoó’ némeííbyé núúmiho ímiánéjcuého.

¹¹ Árónáacáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Íveekíami ehdu ú meénuj. Pícyo díniitsúwa. ¿Aca tsá u wáájácutú Llihíyoo néhdújuco o ícúbáhrámeííñe?

Llúúvájte avyéjuúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 26.57-58; Mc 14.53-54; Rc 22.54)

¹² Aamée diitye tsodáhómuu, íavyéjuúbee, duurúvájá tehméjtee, íjcyame tsúuca Jetsóoke iékéévéebeke dohjínúhi.

¹³ Áánemáa tsajtyémé dííbyeke Caipáa baabe Anáa jávu. Téijyúu téené pijcyábari diibye Caipáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbe.

¹⁴ Diibyeé muurá diityéké nehíjcyá pámeere óúuvéiyóné ihdétú tehdujuco tsaapi dsíjiveíñe.

Jetsóoke iúráávyeróné Péédoro tóónune

(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)

¹⁵ Aanée Jetsóoke ditye tsájtyéébeke o úráávyéébema idyé Tsimóo Péédoro péé óoma páñétúejpi llúúvájte avyéjuube oke wájácú neébema. Áánélliihyée oke pajtyétsoobe ihjyá llahájtí míhllemeíñetu páñevu Jetsóoma o úcááveki.

¹⁶ Áánetúu diibye Péédoro coévá llééhowávúré áachí éhnejcúvu. Áánélliihyée ó ihjyúvá llééhowá tehméllema díbye téhdure iúcááveki. Áánélliihyée botsíi pajtyétsolle díbyeke.

¹⁷ Aallée néé dííbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóó mamyé múejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

¹⁸ Téijyúu tsuucówu tene neénéllii llúúvájte avyéjuúbé únú múnáama tehméjté icyújuwááñúwatu píhmíme életu idyé píhmíbe Péédoro.

Llúúvájte avyéjuube Jetsóoke díllone
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

19 Áanáacáa llúúvájte avyéjuube Anáa dílló Jetsóoke ñná díbye úwáábohíjcyáne. Áhdurée díllóobe ímamyémú ñná méénuhíjcyáne.

20 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Muurá duurúvájá pañévú téhdure pihcyáávejáané pañévú míamúnááj piñévú ó úwáábohíjcyáhi. Tsá muurá mújyú téévénéúvú o íhgyúvahíjcyatúne.

21 Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáa dílló táuwááboju lléébúacunúhíjcyámeke dítye uke íñée ñná o úwáábohíjcyáne. Muurá íchihyí íjcyámé tsaate teene lléébúacunúhíjcyáme.

22 Áánélliihyée duurúvájá tehmeébé néé dííbyeke:

—¿íveekí ehdu ú áñujcú llúúvájte avyéjúúbeke? Ehdúu néébere wábáajcáró dííbyeke.

23 Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímiáané o nééhií. Aanéjii ¿íveekí oke ú wábáajcóhi?

24 Átsihdyúu Jetsóoke díibye Anáa wallóó dóhjiuri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa éllévuréjuco.

Tsiíne Péédoro tóónúmeíñe
(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

25 Áanáacáa tétsihíyái Péédoro pihmírí díityéj piñe íjcyáábeke néémeé:

—¿Aca tsá áadí mamymúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée ityóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

26 Áánélliihyée llúúvájte avyéjúúbé únú múnáadítyú díbyée íñúúmiho wáhdahíróóbé jééeebe nééhií:

—Ááneráhané díityémá oríívó bájú lliíñe u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

27 Árónáacáa tsiíñe íllure tóónúbe. Áanáacáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

Pirááto éllévu Jetsóoke dítye tsájtyene
(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

28 Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsajtyémé Jetsóoke téené iñújii avyéjuube Pirááto jávu. Áanáacáa tsúúca métsítsiivéhi. Áijyúu dííbyeke tsájtyeme tsá úcáávetú tééj pañévú tééneríváa ímityújtsámeímyé teene wañéhji májchó ímájchójúcoítyúrónéllíhye.

29 Áánélliihyée Piráátó díityé éllévu íjchívyéne néé díityéke:

—¿Aca ñná ímityúné áanu méénune ámuha méúúballé dííbyé hallúvu?

30 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Muurá díbye ímityuube íjcyátuca tsá muha metsíváítyuró díéllévu.

31 Áánélliihyée neébe:

—Ané wa ihdyu metsájtyéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú taúhbaju néhduú.

Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Árónáa tsá muha metáúhbaítyuró tsaaté dsíjivétsovu.

32 Ehdúu pajtyéné dííbyerée Jetsóó muhdú idsíjiveíñe néhdújuco.

33 Áábekée Piráátó íhgyá pañévú ipíúváábeke nééhií:

—¿A uu jodíómú avyéjúúbe?

34 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿A uure ehdu oke u nééhií, mityá tsaate uke néhijcyánéré oke u néé?

³⁵ Áánélliihyée Piráátó nééhií:

—Tsá muurá jodíómuube o íjcyatúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjútémá ¿íiné hallútútá uke tsiva taéllevuj? ¿íínétáhhjáa ímityúné ú meénuj?

³⁶ Áánélliihyée neébe:

—Tsá ííñújíene táavyéjú íjcyatúne. Muurá ííñújí avyéjúejpi o íjcyaca támamyémú táhallútú meénúiyá oke ditye iékéévétuki.

³⁷ Áánélliihyée Piráátó néé dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu dííbyéjuco uu ávyéjuúbe?

Áánélliihyée neébe:

—Éée, dííbyéjuco oo ímiáájuvúu miamúnáake o wáájácútso ííñujívú o tsíímávámeíbye. Aane ímilléméjuco táuwááboju illéébóne cáhcujtsóne.

³⁸ Áánélliihyée Piráátó nééhií:

—¿Aca íiná teene ímiááju?

Ehdúu dííbyeke íñééne ihjyá pañétú íjchívyéne neebe dííbyeke tsívámeke:

—Áánerá tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)

³⁹ Muurá ámuha paíjyuva pajtyété wañéhjí pañe cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáápí hallúvú méihjyúváábeke ó íchívyétsohíjcyáhi. Aane ¿íhya ámuha méimíllé dííbye ámuhá avyéjúúbeke o ácádsíjcaáyóné téijyu?

⁴⁰ Ehdúu Piráátó néérónáa páméhcobaré nééhií:

—¡Tsáhaá, tsá dííbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¡Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!

Ácoocáa dííbye Barabáa ávyétá ímityuube íjcyaaabe cúvéhóójari téijyu.

19

¹ Aanée ehdu ditye néénéllii awáá Piráátó ílluréjuco Jetsóodívú táuhbáné ítsodáhómuke ditye dííbyeke iwátsíhcyuki.

² Aamée ánetóónetu cháhiiwa imyéenuwávú ávohjácó dííbyeke. Áánemáa dííbyeke uácómé wájjamu duujínuúdú nééjácobávu.

³ Áánemáa dííbyé úniúvú íjcyáne íllu wañécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, maímijyu áanu jodíómú avyéjuúbej!

Ehdúu iwáñéjcone néémere wábáácohíjcyá dííbyeke.

⁴ Aanée tsiíñe Piráátó dííbyekée tsájtyéme éllevu ipyééne nééhií:

—Cáhawáa íllevu dííbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájácu ímiááné díbye ímityuube íjcyatúne.

⁵ Ehdúu íñééne Jetsóoke díbye píúvaabe úújeté diityé úmiwávú ánetóóné chahíiwavu ditye ávohjácónema. Téhdurée wájjamu duujínuúdú nééjavu ditye úácójama dííbye. Áábédítýúu neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áanu muuráhaja.

⁶ Áábekée llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehméjité íájtyúmíne kéévánécoba nééhií:

—¡Áábyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu! ¡Tsáma wátyétyehcútsoco!

Áánélliihyée neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu metsájtyéébeke ámuháyé méwátyetyéhcu. Tsá muurá ímityuube díbye íjcyatúne.

7 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Árónáa ihdyu múúhá taúhbaju néhdújuco díbye dsíjíveíñé íveekí Píívyéébé Hájchidi díbye díllómeíhíjcyáne déjúcotu.

8 Ehdúu dítye nééneri Piráátó mítyane íllityéhi.

9 Áánemáa tsiíñe ihjyá pañévú itsájtyéébeke neébe:

—¿Aca kiá múnáajpí uú? Aanée tsá díbye añújcutúne.

10 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca íveekí tsá oke u añújcutúne? ¿Aca tsá u wáájacutú o nééjuri páwachékevu uke dítye wátyétyéhcúiyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájacutú uke téénetu o pájtyetétsóiyóne?

11 Áánélliihyée neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píívyéébé ímíllétuca. Muurá íñe díéllevu oke tsívame díehnííñevu ímityúné meenúhi.

12 Ehdúu Jetsóo néénéllii Piráátó imíllerá dííbyeke iácádsíjcaáyóne. Árónáacáa nééme kéévánécoba dííbyeke:

—Muurá áadikye u ácádsíjcaáyóhajchíí tsá pañétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjcyáityúne. Muurá iiye ávyéjúúbedi díllómeímyé íllure ehdíívallé dííbyeke.

13 Ehdúu dítye néénéllii ihjyá pañétú íjchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácúúveebe íavyéjú íjyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñé hallúvu. Tétsíi mémée heeberéomú ihjyúrí Gabááta.

14 Téijyúu cójijpíine péjcore teene pajtyété wañéhjí llééváiñáaaca. Áijyúu Piráátó néé díityéke:

—¿Aabye ámúhá avyéjuúbe!

15 Árónáacáa kéévánécoba néémeé:

—¿Wa ihdyu díbyedívú wátyétyéhcútsó páwachékevu díbye idsíjíveki!

Árónáacáa neebe díityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíomú avyéjúúbedívú o wátyétyéhcútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu díbye néérónáa llúúvájte avyéjujte néé dííbyeke:

—¿Árónáa íjcyaaabe apáábyéré pañétúejpi múúhá avyéjuube Tséétsaá!

16 Ehdúu éhnííñevúré dítye néénéllii ílluréjuco Piráátó íhvejtsóné díityédívú dítye dííbyeke iwátyétyéhcú páwachékevu. Áábekée tsajtyémé iwátyétyéhcúíhullévu.

Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyéhcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

17 Aabée Jetsóo tsajtyé dííbyeke dítye wátyétyéhcúíwachéké ‘Niwáupááji’ némeítsíi heeberéomú ihjyúrí ‘Góógota’ némeítsihvu.

18 Áábekée tétsihvu wátyétyéhcúmé téwachékevu. Áhdurée téijyú tsaatétsikye wátyétyéhcúmé dííbyé úníutu panéjcuváácutu.

19 Áijyúu Piráátó néé dítye téwachéketu ipícyo íllu nééneé: “Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíomú avyéjuúbe.”

20 Aanée mítyame éévehíjcyá pihíré tétsii Jerotsaréetu íjcyánélliihye. Caatúváneé heeberéomuu, gríeégomuu, romáánómuu, éhdúme íhjyúri.

21 Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnéllii dííbye éllevu llúúvájte avyéjujte ipyééne néé dííbyeke:

—Tsáháa u cáátúnúityuró jodíomú avyéjuube díbye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iiye jodíomú avyéjuúbedi díbye díllómeíhíjcyáne.

22 Árónáacáhjáa neébe:

—Áronáacáa tsúuca o cáátunúné óvi éhduréjuco.

²³ Aanée tsodáhómú dííbyeke iwátyétyehcúné iníjkevádú dííbyé wajyámúúné wátújcatsíhi. Áánetúu tsaja cááméjácoba tsá ditye píívyetétú muhdú iácújcatsíñe.

²⁴ Áánélliihyée néjcatsímye:

—Íjyáhcoaba tsá medóváájcoityúne. Metsu menéhco muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyéné tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Táwajyámúúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaa méjácóbá hallúvú nehcómé muhnéjá teja íjcyaiñe.”

Ahdújucóo ímíáané tsodáhómú méénune.

²⁵ Áijyúu tétsihyi dííbyéj tsííjuu, dííllé naállee, Créopá taaba Maaríaa, Maaría Madarénaa, éhdume.

²⁶ Téhdurée ivámeíwu oke dibye néhíjcyaaabe tsííjú úníuri o íjyócunúúbeke ííiténe neebe díílleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

²⁷ Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díítsííjuú.

Áánélliihyée tahjávuréjuco díílleke o tsájtyene.

Jetsóo dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

²⁸ Aanée téijyu tsúuca páneere pájtyéíñe éévé úújeténé Jetsóo iwáájácúne néehíí:

—Ó ádóiyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco.

²⁹ Áánélliihyée bíínójpácýó kiwátyé lííyíhllo pañe íjcyánetu wáýyámúihdsídú nééne iééníyóné úméhéí níjcautu ipícyóóne cújuuvémé dííbyeke.

³⁰ Aanée ííhátasihdyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere níjkéváhi.

Ehdúu íñétsihdyu ílluréjuco dibye dsíjivéne.

Tsodáhó Jetsóoke cáváajcáróne

³¹ Ááne tsííjyúu pajtyété wañéhíí lléeváíñéllii tsá ditye ímíllétú ítéme hóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áánélliihyée nééme Piráátóke dibye ityáúhba ítsodáhómuke ditye ityájkíííñe iwáíhyáñu íícúí ditye ídsíjíve ditye tétsihdyu íííítyétsómeke tsíéllévúréjuco ipícyóóki.

³² Ahdújucóo dibye néénéllii tsodáhómú pééme wáíhyañúné Jetsóo úníutu panéjcuvatú íjcyámútsí tájkiííñe.

³³ Áánetúu Jetsóoke ditye wáíhyañúíyónáa tsáhájucóo dibye bóhíitúne. Áánélliihyée tsáhájucóo ditye wáíhyañutú dííbyé tájkiíícyu.

³⁴ Áronáacáa tsodáhó dííbyeúvuke íáámíhotu cáváajcáró aamúbáari. Áhejútúu tújpácýoma nújpácýo íjchívyéhi.

³⁵ Ehdúu ímíáané tene pájtyene o ájtyumíné íñe ó úúballéhi. Aane ihdyu óví ámuha mécáhcujtsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ityájkííícyú tsá wáíhyáyotú tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: “Tsá dííbyeke tsátsííuba ditye wáíhyáyóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú nééneé: “Ditye cáváájcoóbeke ííteímye.”

Jetsóó íitémeho ditye cúúune
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Áané boonéhjáa Arimatéa cóomi múnáajpi Jotséé ávyéjuté apííchorí teevétariyé Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe táúmeí Piráátoké dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Ahdújucóo díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téijyúhjáa dííbye éllevu Nicodéémó tsáa tsáijyúu pejco Jetsóoma íhgyúvájeebe. Aabéhjáa tsivá mííraá, áároee, íjcyané pacúúcuma úméváné duurúbajpácyó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhgyáa wájjámubááné imúríjchóne bííjínúmútsí dííbyeúvuke dityée íitémeho icyúúu méénuhíjcyádújuco.

⁴¹ Aanéhjáa dííbyeúvuke ditye wátyétyéhcúné úníuri bajtsóháñé íjcyátsihdyu níkyehéjú béhéjure tsaatékei ditye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa dííbyeke cúúumútsí píhíré tétsihdyu téheju néénéllííhgye. Ehdúhjáa meenúmé wáyeéévéjcoójí ihde ditye ímíbáchómeíhíjcyajcoójí tsíjyúu téjcoojí íjcyáííéllííhgye.

20

Jetsóó dsíjiveebe bóhíne
(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

¹ Aanéhjáa teene wáyeéévéjcoójí boonétú tsííñé tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoójí Maaría Madaréná péé pejcójuco Jetsóo níjkye úújetélle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájcó nééwáyúcoba íínétsámeíñevu.

² Áánéllíihgyéhjáa íícúí dsíínéríyé tsáalle Tsimóo Péédorómá muhtsi meíjcyámútsikye neeváhi:

—Ívyéjúúbeúvú íitémehóha újcujémé níkyehéjú pañétu! ÍAane tsá mewáájacutú kiávú ditye tsájtyene!

³ Áánéllíihgye muhtsi téhullévú mepéé dsíínéríyé.

⁴⁻⁵ Aanée íícúí o dsííneebe Péédoró íhderé o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube íúmíwatúré ó dújuúcunú íbííjínubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁶ Áánáacáa botsíi Péédoro tadyéjutu wájtssíbe tsapéhdú úcaavé pañééhejúvu. Aabée idyé ájtyumí wájjámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁷ Íhdyúebáree íhñíwau bííjínúmeílbá béwánúmeílbá ájtyúmííbe.

⁸ Áábe déjutúu o úcáávebe teene o ájtyúmíne botsíi ó cáhcujtsó ímíáané Jetsóo bóhíne.

⁹ Aanée tsáhái tsijtye wáájacutú ehdúhjáa díbye bóhííñé tsúúcajátújuco Píívyéébe néhíjcyané dííbyé waajácúháámitu cáátuváné íéévehíjcyaróne.

¹⁰ Ehdúu muhtsi teene maájtyúmíne ílluréjuco meóómiñe.

Maaríá Madarénadívu Jetsóo bóhówaavéne
(Mc 16.9-11)

¹¹ Áánetúu Maaría Madaréná tsííñe níkyehéjúvú pééllévaa táállere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

¹² Aallévaa ájtyumí míítyétsi níjkyéji múnáajtétsí tsítsíj íwajyámúúné néémutsi ácuúcunúné Jetsóo íitémehó boonééhájtssíri panéjcuvaáacuri íhñíwáu icyánéjcurii, íjtyúháacyú icyánéjcurii, ehdu.

¹³ Aamútsiváa nées díílleke:

—Muúllej, ííínerí ú tahíjcyáhi?

Áánéllíihgyévaa neelle díityétsikye:

—Ávyéjúúbé íitémehóha kiávú ditye tsájtyéneri ihdyu ó tahíjcyáhi.

14 Ehdúvaa iñétsihdyu révoúcunúllé ájtyumí tsaapi íjyócunúúbeke. Áronáacávaa tsá dille wáájacutú Jetsóo díbye íjcyane.

15 Aabévaa idyé néé dílleke:

—Muúllej, ¿aca muucá u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyévaa tétsii íjcyane bajtsó tehmeébekéré iwáábyúne neéle:

—Tsáijyúne múu uure íitémeho tsítsihvu u ínétsóhajchíi ihdyu oke duubállé kiávúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

16 Áronáacávaa díloobe imyémeri dílleke. Áánélliihyévaa díbyedívú iwááne ‘¡Rabónij!’ neelle muuha heeberéomú ihjyúrí ‘Ávyéjuúbej’ nééiyóne.

17 Áánélliihyévaa neebe dílleke:

—Oke dácádsíjcaáyo. Tsáhái muurá cáamevu Llihíyo éllevu o péétune. Áánéllii tahñéjte éllevu péene duubállé tsúúca o pééiñe Mépiivyéébe éllevu.

18 Ahdújucóhjáa dille múúha éllevu itsáane múúhake úúballéváné díbyeke íajtyumíne. Áhdurée úúballelle muhdú díbye dílleke nénehji.

Ímamyémudívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)

19 Aanée téjcoojíré tsemáaná tújkévajcójí pejco muha tsatsíhyí tsájá pañe. Aamée cóhpé muha méwátajcó llehówáané tsíjtyé apíichori. Áánetúhjáa Jetsóo múhdutú iúcaávéne múúhake néehíi:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

20 Ehdúu múúhake iñéene úújétsoobe íhyótsícutúu ditye wátyétyehcúne añúííhyóhejúcu. Téhdurée tsaapi cáváajcárohejúvú múúhake úújétsoóbe. Áánerii mítyane muha méímíjyuuvé Jetsóoke maájtyúmíneri.

21 Átsihdyúu neebe múúhake:

—Óvíi ímí ámuha méíjcyáhi. Ókéé ííñujívú ámuha éllevu Llihíyó wállohdu idyé ámuhake ó wallóo táuwááboju wáájacutúme éllevu.

22 Ehdúu néébere múúhake íbátsúhcúne néehíi:

—Óvíi ámuhá pañévú Píívyéébe Apííchó úcaavéhi.

23 Muurá tsaate ímityúne méénune diityémá ámuha meímíbájchómé hallúri tsáhájuco tene íjcyáityúne. Áánetu diityémá ámuha meímíbájchótúmé hallúri íjcyaiñé diityé ímítyu.

Tomáa Jetsóoke íajtyúmínemáyé cáhcújsóne

24 Ehdúu Jetsóo múúhadívú bóhówáávénaa tsá Tomáa múúhama íjcyatú díbyere ‘Jemééro’ némeííbye.

25 Áábekée muha meúúballérónáa neebe múúhake:

—Díbyé hojtsícutu añúííhyóhejúcú íjcyáneri táhójtsiwa o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityú díbyeke. Áhdure dityée cáváajcóhéjuri o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityúne. Ehdúu neebe Tomáa múúhake.

26 Átsihdyúu 8 coojívatú tsiíñe muha tsájá pañe meíjcyánáa tsúúca múúhamájuco diibye Tomáa. Aanée idyé cóhpé muha llehówááne mewátajcónáa tsiíñe Jetsóo múúha éllevu iúcaávéne néé múúhake:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

27 Átsihdyúu Tomáake neébe:

—Ayúwa díhyójtsiwa duácó íñe añúííhyóhejúcú táhójtsícutu íjcyánerij. Téhdure ú uacoó íñe oke ditye cáváajcóhéjuri. Ááne tsá éhníínevúre cáhcújtsótuube u íjcyáityúne.

28 Áánélliihyée Tomáá botsíi icyáhcújtsóne nééhií:

—¡ímiáánéjuco Tápiivyéébé uu Táavyéjuúbe!

29 Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Oke u ájtyúminemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhiíne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íájtyúmituróné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó nééhií.

Íhyaamí pañe cáátuváné íínetú meke píaabóne

30 Aabée mítyane méénúraítyúronéhí muha ímamyémú meííténáa méénuhíjcyáné tsá páneere o cáátúnutúne.

31 Áronáa ihdyu téenetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtsó ímiáánée dííbyejuco Críjto Píívyéébé Hajchi míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane. Áánéllii dííbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

21

Tsiiñe ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

1 Ááné boonétúu tsiiñe Jetsóó bóhówaavé múúhadívú ‘Tibééria’ némeíñé unéú úníuri muha ílluume meíjcyámedívú:

2 Tsimóo Péédoroo, Tomáá dííbyere ‘Jemééro’ némeííbyee, Gariréa iiñújiri íjcyacóómí Canáa múnáajpi Natanaéee, Tsebedéó hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsíi múúháejtésii, éhdúmedívú.

3 Áijyúu Tsimóo Péédoro ‘ói ó tsínuutéhi’ néénéllii muha menééhií:

—Métsu bo tsaméhí mepéékií. Ahdújucóo muha mííneri mepééme tépejco metsínuurómé tsá metáávatúne.

4 Aanée tsúuca metsítsíívnáa tééú úníuri íjcyáábeke muha máájtyúmíróme tsá mewáájácutú dííbyeke.

5 Aabée múúhake nééhií:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánélliihyée muha menééhií:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

6 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáa tsíñejcu metsínuj. Ahdújucóo ténejcu muha metsínuume meújcune mítyane amómeke. Aamée ávyetá padúúcú néemeke tsá muha meíhnhootú meíjchívyetsóné mííne pañévu.

7 Áánáacáa dííbyeke o wáájacúne Péédoróké o nééhií:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néénemáyé Péédoro íícúí íwajyámuvu iúcaávéne cátsíñiiivyé tééú pañévú dííbye éllevu ípyéékií.

8 Áánetúu ihdyu muha choocói tsínucóóhó líícyúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótáubáhjáa muha íúníutu meíjcyame.

9 Aamée muha meíjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wáhjameíñé úníuri pááaho íjcyane.

10 Áánáacáa Jetsóó néé múúhake:

—Ámúhaj táávalu tsaatéke metsíva.

11 Áánélliihyée Péédoro tsínucóóhó amómema lííúcú íjchivu 153-meva íjcyámema. Áróme padúúcuríi tsá técooho móhtóbatúne.

12 Átsihdyúu neebe múúhake:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aanee tsá tsáápiuba díllotú dílbyeke muha dibye íjcyane pámeerée dílbyeke muha mewáájácúnéllíhye.

¹³ Áamekéé múúhakye amóóbeke páááhoma wájuúbe.

¹⁴ Ehdúu Jetsóó tsiíne múúhadívú bóhówaavé tsúúca pápihchúú iyyúvájucu ípyée idsíjívétsihdyu bóhiíbe.

Péedorómá Jetsóó íhjuváne

¹⁵ Aanée muha memájchóné nájcautu neebe Tsimóo Péedoróke:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiáané oke ú wajyú íjtye díñahbéjté oke wáyúné ehníínevu?

Áanéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wáiyune.

Áanéllíhyée Jetsóó néehí:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmeu.

¹⁶ Átsihdyúu idyé tsiíne neébe:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiáané oke ú wajyúhi?

Áanéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wáiyune.

Áanéllíhyée idyé neébe:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmeu.

¹⁷ Átsihdyúu tsiíne neébe:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiáané oke ú wajyúhi?

Aanee Péedoróké idátsó pajtyé 3-íyyúvájucu biwáánéré dibye díllone. Aabée néehí:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá iná u túhúlletúne. Aabe muurá ú waajácú ímiáané uke o wáiyune.

Áanéllíhyée idyé neebe dílbyeke:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmeu.

¹⁸ Muurá u óváhtsáné hajchótá uure díwajyámuunévú u újcámeíne ú úllehíjcyá u ímílléhulléhji. Aabe u kéémécooca muurá tsíjtyeréjucu uke díwajyámuunévú újcóóbeke tsájtyeííne u ímíllétúróhullévu.

¹⁹ Átsihdyúu idyé neebe dílbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néérónáa oke duráavyej. Ehdúu Jetsóó néé Péedoróké dibye iwáájacu muhdú dílbyeke iúraávyéné nájcaúvú idsíjívéneri dibye Píívyéébé ihsútú bóhówájtsoíne.

Jetsóó ivámeíwu íñéébedítúú úúballéne

²⁰ Aanée tétsihdyu Péedoró révoúcunú Jetsóó déjutu ivámeíwuúu oke dibye neébe o péébeke. Ópée muurá dílbyé úníuri nihñéré majchóri muha meíjcyánáa o íjcyabe ó dílló dílbyeke caabyé múúhadítúú dílbyedívú méénútsoíne.

²¹ Áábekéé Péedoró oke ííténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, ¿ácooca áanu muhdú íjcyáahi?

²² Áanéllíhyée neébe:

—Muurá o ímílléhajchíí tsá dibye dsíjívéityú mújyú tsiíne o tsááíñévújucu. Áronáa óvíjyacóóné téeneri u íjtsámeíne. Wa ihdyu oke duráavyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu nééné uubállé tsújaavé cahcújtso múnáadi mújyúvánhjáa o dsíjivéjúcóóityúné uubálle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu dibye néétune. Muurájhjáa ihdyu íllure neebe dibye ímílléhajchíí o íjcyaiñé mújyú dibye tsáaiñévújuco. Áánemáa neebe téeneri Péédoro íjtsámeíjyúcóótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóo mámyé o íjcyaaabe íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere dibye méénuhíjcyanéhi o ájtyúmíbe dibye úwáábohíjcyanéhi o lléébone. Aane méwaajácú íhyaamítú cáátuvané ímiáané íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróné mityane tsíñehji Jetsóope íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéhi. Aane muurá páneere mecáátúnuca íñujívú tsá waajácúhaamíne úújetéityuróne. Áyu tehdujuco.

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnehjí uubálleháámi

Píívyéébé Apííchó tsááiñe némeñe

¹ Muúbe Téóópiroj, íhdée diéllu o cáátúnúháámí pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání éllu níjkeyéjívú ipyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhíjcyaneñji.

² Muuráhjáa ímamyémuke iújcúmeke Píívyéébé Apííchoj téeveri níwááveebe ñná ditye méénúñévu.

³ Áamedívúhjáa muurá ídsijívé boone bóhówáávehíjcyaaabe 40 coojívá hajchótá ímiáánéjuco díbye bóhíne ditye iwáájácuki. Áamekéhjáa Píívyéébé avyéjutu úwáábohíjcyaaabe.

⁴ Aabéhjáa néé diityéke:

—Jerotsaréetúi kiávú mépehdíñe. Météhmeccói tétsihdyu Llihíyóo amúhake iájcuñé nehíjcyáne.

⁵ Ímiáánéjuco Jóaa tsótsohíjcyané nújpácyori. Áanetu ihdyu lléváhréjuco amúhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkeyéjívú péeneé

⁶ Aaméhjáa tsiñe dííbyema idyóbéévétsihvu néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a ícyooca tsiñe ú ímíbaávyétsoó méiñúji tsíjtyé hójtsí pañe íjcyájúcoótuki?

⁷ Áanéllihyéhjáa neébe:

—Tsá amuha teene mewáájácúityuró múucoocá Llihíyó tehdu méénuñe. Óví ihdyu mújyú ímílléjy méénuube páneere dííbyé hójtsíri íjcyaaabe.

⁸ Áanetu ihdyu dííbyé Apííchó amúhadívú níityene amúhá pañévú úcáávécooca amuha téené ihnáhoori méúwááboó óhdityu íjcyané uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéa iñúji múnáakee, Tsamáaría iñúji múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújááveé pahúllevá múnáadívu.

⁹ Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu Jetsóó ditye íiténeríyé tsúúca cáamevu wátýóhívéhi. Aabéhjáa ojtsó pañévú tsúúca tévééveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáamevu díbye péhullévúré íítehíjcyárónáa míityétsi ávyéta tsítsí íwajyámúúcú néemutsi bóhówaavé diityédívu.

¹¹ Aamútsíhjyáa néé diityéke:

—Ámuúha Gariréa iñúji múnáa, ¿aca ñná caame amuha méíítehíjcyáhi? Muurá amúhama ícyahíjcyaaabe Jetsóó péjucóó amúhadítyú níjkeyéjívú. Aabéjuco idyé tsiñe tsááiñe muhdúhjané amuha meíténáa ipyéhduú. Ehdúhjáa neemútsi diityéke.

Matíake ditye újcune Jóódáúvú cápayóóve

¹² Aaméhjáa oríívó báju íjcyátsihyi íjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítyú téhbaju múhajchótá wáyéévejcóójí meúlléiyóné jodíómú taúhbaju néené hajchóta.

¹³ Aaméhjáa técoomívú úújeté ípyée ícyahíjcyajávú cáámééjiri íjcyané mójchóvu. Ílluméhjáa diitye: Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, Perípee,

Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnáa cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, éhdume.

¹⁴ Aaméhjáa paíjyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañévú Píívyéébema íihjyúvaki. Áamemáhjáa íjcyámé Jetsóó nahbémuu, tsíjjuu, tsijtye walléemuu, íjcyame.

¹⁵ Áijyúhjáa Péédoro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj piínévú íjyócuúvéne nées diityéke:

—Ámuúha táñahbému, tsúúca pajtyéné éhnehjáa Píívyéébé waajácúháámitu Jóóda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñe.

¹⁶ Ehdúhjáa muurá díbye dííbyedívú méénútsoíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé Apííchó nehíjcyané Dabííuvuj tééveri.

¹⁷ Díbye muurá Jóóda Jetsóó mamýmú meíjcyáméejpi tsaméhjii dííbyema mewákímyeíhíjcyáabe.

¹⁸ Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoíñúné iújcúnemma ahdómé tsátsii ííñuji. Áané boonétúhjáa muurá iiye dsíjívetsómeííbye áákityé apáhajchíí íhbáu áachívújuco.

¹⁹ Aanéhjáa Jerotsarée múnáa iwáájácúne dityéé áhdotsíí meménú At-séédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

²⁰ Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééneé:
Íavajaréjuco dííbye ja cóévajari tsáhájuco múha íjcyáityúne.
Téhdure idyé tsiíñe nééneé:

Tsijpiiyéjuco dííbye wákímyéivu cápáyóóveíñe.

²¹⁻²² Ahdícyane muurá íjcyámé tsaate éhnee Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáámevu pétsihvújuco meke náhbénuhíjcyáme. Áamedítýú ihdyu óví méujcú tsáápiikye díbyeé ímiáané idsíjívetsihdyu bóhiine úúbállehíjcyáííbyeke. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

²³ Ahdújucóhjáa míityétsikye ditye pevénéréi mémenúné tsáápiikye díityétsidítýú iújcuki. Tsáápihjáa Jotséé dííbyere ‘Batsabáa’ némeííbye téhdure Jójto imyémé íjcyáabe. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

²⁴ Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píívyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuúbe Píívyéébeéj, uu muurá pámé íbuwáánéré ú waajácúhi.

²⁵ Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevélleebe íjtyétsidítýú úcááveíñé díhjáú uwááboobe íjcyá Jóódáuvúu ímityú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

²⁶ Ehdúhjáa Píívyéébema íihjyúvátsihdyu nehcomé díityétsidítýú cáábyeké iújcuíñe. Aanéhjáa úújeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-mevaréjuco íjcyame Píívyéébé uwááboju úwáábomeré péhíjcyáímyé pañévu.

2

Píívyéébé Apííchó níityene

¹ Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeíñé wañéhjij cóójí dóbeevéhi.

² Áánaacáhjáa peecúteré éhne múúne tsíjpáné kiijyebá tsáane íhjuvádú néene tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájá pañere.

³ Áronáacáhjáa tsúúca cúújúwaj péétédú ‘níwáhníwá’ tsáápitsá hallúvú bóhówaavéne.

⁴ Ehdúhjáa díityé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéné díityéké ihjyúvatsó tsíjtyéhjii íhjuháñeri ditye lléébótúrójúhjiri.

⁵ Téijyúhjáa íjcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréri Méécáánikye muhdú íjtsúcunúdu úráávyehíjcyámé panévá íñújñnetu tsáámeé.

⁶ Aaméhjáa mityane tétsii íhgyuba íjcyane illéébóne diityédívú píchyaavéhi. Aaméhjáa úvánucátsí tsaatétsáhíi ditye íhgyúvájúhjiri íhgyuváné illéébónema.

⁷ Ááneríhgyáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnáa íjcyatúne?

⁸ ¿Aca muhdú íivane ávyeta meíhgyúvájúhjiri íhgyúvame?

⁹⁻¹⁰ Muurá íñe íchii mee panévá íñújíine múnáa Páátiaa, Méédia, Eráaa, Met-sopotáámiaa, Jodéaa, Capadóotsiaa, Póotoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpííriaa, Ejíhtoo, Tsiréené tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné íñújíine múnáa. Áhdure íjcyámé Róómátu tsáámedítúú tsaate pañétúejte jodíómu. Téhdure íjcyámé jodíómu íjcyáturómé diityé uwáábó úráávyehíjcyáme.

¹¹ Áhdure íjcyámé Créétama Aráábiá múnáa. Ílluume íñe melleebó muhdú Píívyéébe íhtsútú diityéké íhgyúvatsóné meíhgyúvájúhjiri.

¹² Aaméhjáa téeneri úllévenúmé idyé tsiíne néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

¹³ Áronáacáhjáa tsaate diityédí íúúhívaténe néehíi:

—Íllure llíyíícyavéme.

Péédoro íhgyuváne

¹⁴ Áánéllíihgyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péédoro íjyócúúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnáa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáa ámuúhama o íhgyuváné ímíñeúvú melleebúcunuj.

¹⁵ Tsá muha mellíyíícyávetú eene ámuha múúhadítúú menéhdúú. Muurá llíyíícyáve múnáa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjutúréi nuhba íjcyánáa llíyíícyávetúne. Aanéjii awáa muhdú muha mellíyíícyáveéhi.

¹⁶ Muuráhjáa Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi Joéé íñe ícyooca pájtyénetu néehíi:

¹⁷ Muurá nihñéré míamúnáa pañévú Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsiiménémúháábé ííbúwá déjúcotu táuwááboju íjchívyeehi. Ováhtsámú naavédú nénehji íiténé pañe diityémá ó íhgyúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó íhgyúvaá ityúwaháñe pañe.

¹⁸ Ehdu ó ájcuú Táapííchotu pámeere múhdumé táicúve múnáa íjcyámeke wajpíímumáyé walléémuke. Aame táuwáábó méenuúhi.

¹⁹ Áijyu caame iévéhoowávú ó úújétsoó páhduváré nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu ííñújiri íjcyaiñe téené uubálleháñe mityane méenujcatsiháñe pañe tújpacyo wágóóóveíñe. Áhdure íjcyaiñe panévaré áíívyéne ójtso.

²⁰ Muurá cóójíejpi nuhba áábateéhi. Áánetu péjcóejpi íjcyáa tújpacyódurējuco. Ehdu páhduváré nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsáaiñe ávyetá íhtsútú nééíñe úmíwari.

²¹ Aane pámeere múhdumé dííbyedi tsúúráméíhgyámé ihdyu pájtyeteéhi. Ehdúhjáa Joéej téeveri Píívyéébe néehíi.

²² Áhdícyane, ámuúha tamúnáa íjraéémuj, cáhawáa melleebúcunu tsiíñe ámuúhake o néehíi: Muurá ámuháyé méwaajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábej téeveríi Píívyéébe panévaré méénúraítúronéhjii méénuhíjcyáné ámuúháj piínévu. Téeneríi muurá meke úújetsójúcóóroobe ímíáané Píívyéébe dííbyeke wálloóne.

²³ Áróóbedívúu ámuha ímítyúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píívyééberéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco néhdújuco.

24 Áróobekée muurá dííbyere Píívyéébe bóhiitsó tsúúca dsíjívéjúcóóróóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsíjívé dííbyeke méénúityuróne.

25 Muuráhjáa Dabíiúvú dííbyedítyú néehíí:

Paíjyuváree Ávyéjuube óómaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá íínerí o íllityétuki.

26 Ááneri mítyane o ímíjyúúveebe uke ó duurúvahíjcyááhi. Áánéllíi o dsíjívécooca tsaímíyé úúma ó íjcyááhi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóóveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú dííicúve múnáájpikyé mítyane u wájyúúbej pí ícúbáhrámeííne.

28 Muuráhjáa oke ú waajácutsó ímiájijtóvu. Aabe mítyane ó ímíjyuuvé óóma u íjcyánéllíihye.

Ehdúhjáa Dabíiúvú néé Jetsóodítyu.

29 Aabéhjáa muurá diibye Dabíiúvú dsíjívéébeke dítye cúúune ícyoocápi dííbyeúvú níjkye íjcyáhi, ámuúha táñahbému.

30 Muuráhjáa Píívyéébe íhgyú uubáalle múnáajpi íjcyáábeúvú ímiááne waajácú Píívyéébe dííbyeke néhijcyáne dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe lííyaatémédítyú Críjto ávyéjuutéííne dííbyeúvú ávyéjuutédu.

31 Ehdúhjáa tene pájtyeííne íhdétújuco iwáájacúdú íjcyáábeúvú nehíjcyá Críjto ídsíjívétsihdyu bóhiibe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáábeúvú dííbyej pí muhdú íjcyáityúne.

32 Áhdújucóo muurá dííbyeke Píívyéébe bóhiitsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

33 Áábekée Píívyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej tééveri muurá ííne ícyooca Cááni Íapíícho múúhá pañévú picyóó dííbyekéhjáa íñéhdújuco. Aane ííne páneere ámuha maájtyumíne, melléébone, Pííyéébedítyúré tsáá Ílli Jetsóoj tééveri díbye méénune.

34-35 Íllúhjáa muurá tsiííne Dabíiúvú néehíí:

Ávyéjuubée néé táavyéjyúbeke: Íchihvu táúniúvú diicya dímunáake úúma o táhjáne hajchóta.

Ehdúhjáa néébeúvu. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye íhdityu íhgyúvatúne. Muuráhjáa tsá díbye cáamevu níjkyejívú péétu Críjto péhduú.

36 Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa íjraéémú méwaajácúiyá Píívyéébe Mépájtyetétsoobe Críjtoke pícýóóbeke ámuha páwachékevu medsíjívétsóóbeke.

37 Ehdúhjáa Pééodoro nééne diityéké múhdurá pájtyénéllíi pámeere diitye uwáábojtéké néehíí:

—¿Aanéhaca ííne muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbému?

38 Áánéllíihyéhjáa Pééodoro néé diityéke:

—Ímityúne ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá amúhá imítyú amúhá hallúrí íjcyájúcóótuki. Ááne métsójtsótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe amúhá pañévú ipícyo Íapíícho.

39 Aane muurá ííne íhdétújucóo úúbállémeíhijcyáne pámeere amúháj tsiiménémúháábema amúhá wáábyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáábyuta teéne.

40 Ehdúhjáa Pééodoro diityéké iúwáábótsihdyu néehíí:

—Ímiánejcúvuréjuco mepájtyé miamúnaa ímityúne ícyahíjcyánetu.

41 Áhdújucóhjáa múhdumé dííbyé uwáábó cáhcújtsodúmé tsójtsótsámeííne. Áijyúhjáa tsúúca cahcújtsó múnáa lííyaatémé 3,000-mevájucó.

⁴² Aaméhjáa diityé uwáábó úraavyémé tsaímíyé náhbévajcatsímyé tsatsíhvú idyóbéévéne Píívyéébema ihjyúvahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohíjcyáhi.

Tujkénúejte Jetsóó uráávyé múnáa muhdú ícyahíjcyáne

⁴³ Aanéhjáa ímí ijsúcunúme. Áamemáhjáa uwáábojte méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

⁴⁴ Aaméhjáa tsaímíyé ináhbévajcatsíñe panévatúré piáábócatsíhíjcyáhi.

⁴⁵ Ihñénéhjíhjáa ináhjíhénúne piáábohíjcyámé píhtómeke.

⁴⁶ Aaméhjáa paíjyuvaré dóbéévehíjcyá duurúvájávú Píívyéébeke idyúúrúvaki. Tsaímíyéhjáa ihjyáháñeri íjcyame Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohíjcyáhi.

⁴⁷ Ehdúhjáa Píívyéébeke ditye dúúrúvahíjcyáné tsijtye ímí ijsúcunúhi. Aaméhjáa éhnííñevu lííyaaté Píívyéébe piáábori tsúúca pájtyeteme.

3

Úllehíjcyátuube úlléjucóóne

¹ Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé duurúvájávú Píívyéébema ditye ihjyúvahíjcyáne ééveri.

² Áijyúhjáa tsaapi tsííménédítyújuco úllétúúbeke pícyohíjcyámé tééjá lleehówavu ‘Ímíwu’ némeítsihvu díbye ityáúmeíhíjcyá dsíídsike tééjá pañévú úcáávemeke.

³ Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíídsike tééjá pañévú úcáávémútsikye.

⁴ Áánéllíhíyéhjáa dííbyedívú ííténe neemútsi:

—Éje, cáhawáá múhtsikye dihtej.

⁵ Aanéhjáa ijsúcunúúbé dityétsí tsíeménevu ájcuíñe.

⁶ Áronáacáhjáa Péédoro néé dííbyeke:

—Tsá muhtsi medsíídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépiááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócuúvéne duhlle.

⁷ Ehdúhjáa néébere ímiánéjcuéhójsitu iékéévéébeke íjyócujcáronemáyé tsúúca ímíjpyetéebe.

⁸ Aabéhjáa tsaímíyējuco úllebe cáhtsíníbaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévú Píívyéébeke dúúrúvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyí íjcyame ájtyumí ímíhíyējuco úllebe Píívyéébeke dúúrúváne.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúmé dííbyējuco duurúvájá lleehówarí ‘Ímíwu’ némeítsihyí ácuúcuunúúbé piáábó táúmeíhíjcyaaabe díbye íjcyane. Ááneríhjáa ávyeta ullévenúme dííbyedi.

Duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu Péédoro íhjuváne

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéebé tsá íhvéjtsotú diityétsí Péédorómútsikye. Ááneríhjáa míamúnáa itsájuréévéne dsíínécunú diityé éllevu duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihyí íjcyame éllevu.

¹² Áamekéhjáa Péédoro íájtyúmíne néehíí:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú ííivane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méíité tehdu múhtsí ihnáhooríyé muhtsi meméénúneríjíívari? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjcyánéllíi tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnée

ámuha ávyéjuté hójtsí pañévvú meihvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó dííbyeke ácádsíjcaáyóiyónáa tsá ámuha meímíletúne.

¹⁴ Diibyeé imiáábé hallúvvú íhgyúvatúmé ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáájpi hallúvvúré méihgyúvá díbye íjchívyeki.

¹⁵ Ehdúu ámuha méllíhyánutsó diibyéjucó meke bohíívvú ájcuúbedívu. Áróóbekée muurá Píívyéébe bóhiítsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

¹⁶ Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté dííbye mémeri dííbye íhnáhoori ámuha meííténeríye.

¹⁷ Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú imiáánéjucóo ámuha pámeere ámuhá avyéjuté má dííbyeke medsíjívetsóné ámuhá íbuúúné aabáte.

¹⁸ Áronáacáa ihdyu tehdújucó díbye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucóo Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaj tééveri néhdújucó.

¹⁹ Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjcyané meihvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjucó méíbuwáávé ténehji ámuháma íábájíívemeí ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

²⁰ Muurá meéllevu wállóóiibye Ílli Jetsocríjtoke tsúúcajátújucóo meke díbye pájtyetétsoíñe íñéébeke meke díbye íujcúvaki.

²¹ Aabe muurá níjkyéjiri íjcyáa páneere muhdúhjáa Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaj tééveri tsúúcajátújucó íñéhíjcyané ímíbbáavyétsóné hajchóta.

²²⁻²³ Íllúhjáa muurá Moitséeúvvú neé méíhdé múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píívyéébe méhdityu pícyoó tsaapi íhgyú uubálle múnáajpi íjcyáííbyeke íñe oke ipícyohdu. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco. Muurá dííbyeke cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.”

²⁴ Áhduréhjáa tsijpi Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi Tsamoéeúvvú íhgyúvahíjcyá íñe ícyooca muhdú pájtyénéhjitu. Áábeúvvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjiúvvú íhgyúvahíjcyá téenetu.

²⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaj tééveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma pámeekéré meke ipíááboíñe Aavaráaúvuke íllu neébe: “Pámeere ííñúji cuwáábema íjcyáíñe piáábó díjtsiménémúháabej tééveri.”

²⁶ Muuráhjáa Píívyéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee íjraéémuke díbye ipíáábo méimítyuháñe meihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péédorómútsí Jóáama ávyéjuté úmíwari íjcyane

¹ Aanéhjáa Péédorómútsí Jóáama míamúnáama íhgyúvahíjcyárónáa tsáacunúmé llúúvájteé, duurúvájá tehméjte avyéjuúbee, tsadotséomuu, íjcyame.

² Aaméhjáa cayóbaávaté Jetsóope dsíjívéebe bóhihdu idyé tsijtye dsíjívémé bóhiííñe dityétsí úwáábónetu.

³ Aaméhjáa íekéévémútsikye cuvéhoojánú cuvéhrejúco tene néénéllíhye. Aamútsíhgyáa téhulléré tsítsiívéhi.

⁴ Áronáacáhjáa diityétsí uwáábó lléébúccunúhíjcyámedítyú mítyame cáhcújtsómemaúbáhjáa tsúúca úújetémé 5,000-mevájucó tsamééré wajpíímu.

⁵ Aanéhjáa awáá tsíjcyooji píhcyaavéjucóomé Jerotsaréevu ávyéjúttee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁶ Áamemáhjáa íjcyámé llúúvájte avyéjúttee Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáádooroo, éhdume. Téhduréhjáa íjcyámé diityéjééete.

⁷ Aaméhjáa diitye ávyéjute nées Péedorómútsikye ditye ijchívyétsóne itsíva diityé éllevu. Ahdújucóhjáa ditye tsájtyémútsikye ditye nééneé:

—¿Aca íiné ihtsúturí ámuhtsi méénúráityuróné méméénuhíjcyáhi, pane mumémeríhyaja?

⁸⁻⁹ Áánélliihyéhjáa Pééodoro Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe nées diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjutej, ámuha íñe múhtsikye médilló éhnée íayáábedítýújuco úllétuube áanu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájácuki.

¹⁰ Áánéllii ícyooca muhtsi ámuhakye meúúbálleé teene. Muurá ihdyu Píívyéébere ímíjpyetéstó dííbyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsíjívétsóóbeke íbóhíítsóóbe mémeri.

¹¹ Muuráhjáa dííbyéjuco éhne múúne ímichi nééwáyutu jaa éjkedu néébeke ámuha meéhdííwáalléroobe ícyooca íjcyá páñetúejpi teene jaa ímichi páñetúétsihdyu éjkedu néébeé.

¹² Tsá tsijpi íjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa muurá tsíjpiikye Píívyéébe méménutú míamúnáake pájtyetéstóííbyeke.

¹³ Ehdúhjáa dityétsí íhgyúváneri diitye ávyéjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsí ídátsó nééméejtétsí íjcyane tsáijyúubaré waajácúhaamíné íítehíjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsí ícyahíjcyáne.

¹⁴ Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllii tsáhájucó ditye íiná néétu diityétsidítýu.

¹⁵ Áánélliihyéhjáa ílluréjuco ditye wáalloone diityétsikye tétsihdyu. Áané boonéhjáa tsamééréjuco íhgyúwájcatsíñe muhdú diityétsikye imyéénúiyóneri.

¹⁶ Néjcatsímyéhjápeé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerot-sarée múnáa waajácú méénúráityuróné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúiyónejíívari.

¹⁷ Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhnííñevu Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámehdívúré tsújaúcútúné ihde.

¹⁸ Ahdújucóhjáa tsiiñe ípíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí íúwaabójúcóótuki.

¹⁹ Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáa méijtsaméí keená ímí Píívyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámuhakyeré muhtsi melléébóne dííbyeke tsá melléébóitúne?

²⁰ Tsáháubá muhtsi meíhvetéítyuró Jetsóodítýú íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyée íúwáábóne méénuhíjcyanéhjí muhtsi maájtyúminéllííhye.

²¹ Ehdúhjáa dityétsí néénéllii íbóijcyúróné ílluréjuco ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píívyetétú muhdú diityétsikye imyéénúiyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetéstónéllii mítyame Píívyéébeke ávyéjútsonéllííhye.

²² Aanéhjáa dííbye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 pijcyábá ehniíñevújuco.

Cahcújtso múnáa píáábó táúmeíñe

²³ Aamútsíhgyáa tsúúca ditye ácadsíjcaáyomútsí íñahbéjte éllevu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúwájté avyéjútémá túkevétsojte diityétsikye nééneé.

²⁴ Áánélliihyéhjáa tsaméhjí íllu Píívyéébema íhgyúváhi:

—¿Ayúju múúhá Avyéjuube Píívyéébeéj, uu muurá ú íjcyá páneerée iévéhóówari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyane, u ípívyéjtsóóbel!

25 Aabée muurá díicúve múnáajpi Dabíiúvudi Díapíichó íjcyánej tééveri u nééhií:

¿íveekí tsííñé iñújíne múnáa páhduváre idyáíívéjcatsíñe ítsámeíhijcyá íínetú diityéké píáábóityúnéhjiri?

26 Muurá ávyéjute pítyácócatsíhijcyá Ávyéjuube Críjtoke imyéénuki. Ehdúhjáa muurá u nées Dabíiúvuj tééveri.

27 Aanée muurá téenélii icyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póótsio Piráátoo, tsííñé iñúji múnáa, muuha íjraéémú avyéjutee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyé pájtyetetsóííbyeke u wállóóbeke.

28 Áábekée meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújuco.

29-30 Aame muurá u íiténáa téhdure múúhake meénúllehíjcyáhi. Áánélii ihdyu óvíi múúhake ú túkévejsó díihtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuwaáboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhake píáábó muha meénúraítyúronéhjí chéméméhjike mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

31 Ehdúhjáa Píívyéebema íihjyúvānetu ditye níjkévānāa tetsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píívyéébé Apííchó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjcyá dííbyé ihjyu.

Pámé wáabyutáre íjcyane

32 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajíjtóré íjtsámeímyé tsá néhíjcyatú ihñénéhjí íhdyúenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa pámé wáabyutáre íjcyáhi.

33 Aaméhjáa diitye uwáábojte úúbállehíjcyá Ávyéjuubée Jetsóo idsíjívetsihdyu bóhíne. Áámekéhjáa Píívyéébe mítyane píáábohíjcyáhi.

34 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí píáábócatsíhijcyá íínetú píhtótsójcatsítyúme. Tsaatéhjáa iñújínema, ihjyáháñema, íjcyame ténehjii íñáhjihénúne dsíídsí pihjyúcuhihíjcyá uwáábojtédívu.

35 Áánetújucóhjáa ditye ácuhihíjcyané tsaate diityédítyú píhtómeke.

36 Áijyúhjáa íjcyabe diityédítyú Revítamuube Jotsée Chííperévúhjáa diitye tsíímávaábe. Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívu 'ímijyújtsoóbe' nééiyóne.

37 Aabéhjáa ííiñújii íñáhjihénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojteke.

5

Ananíamútsi mewa Tsapíírama ímityúné méénune

1-2 Áhduréhjáa Ananíamútsi mewa Tsapíírama íiñújii íñáhjihénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojteké ajcú pánéhjítaráhdu. Aanéhjáa mewa waajácú díbye muhdú méénune.

3 Áábekéhjáa Ananíake Pééodoro nééhií:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájsónej péévé muhdú ú meenú díiñúji áhdo? ¿Ááne pánéhjídú ú tsivá coééne? Ú ímíllé múúhake u állíñe tehdújuco Píívyéébé Apííchó ímíllédú u méénune muha meíjtsúcunúroki.

4 ¿Aca muhná teene ííñuji? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñereíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééné u tsiváítyuró pánéhjítaráhdu. Aanéhaca idyé múúhakyéré u állíñejívari. Muurá téhdure Píívyéébeke ú allíhi.

5 Ehdúhjáa Pééodoro néénemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjíveebe áákityéné baavújuco. Ááne uubállehjáa lléébome mítyane íllityéhi.

6 Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbííjínúne tsajtyé icyúúuki.

⁷ Áané boonétúhjáa mewa wajtsí ñná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

⁸ Áállekéjhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucóo illuunéré ámuhtsi menáhjiñenúne ámuhtsí iññúji?

Áánélliihyéhjáa neélle:

—Éée, téhdunéjucópeé.

⁹ Áronáacáhjáa Péédoro nées díilleke:

—¿íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méijtsúcunú Píívyéébe Apííchó wáájácútyuróne? Éje, aatye muurá tsáá dítyájiúvuke icyúúújétsihdyu. Aame muurá icyooca ukéréjuco cúútéiñe.

¹⁰ Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsúuca dsíjívélle áakityé dííbyé lliñévu. Áálledívúhjáa díitye ováhtsámú wajtsí íitémehóvuréjuco. Áálleúvukéjhjáa idyé itsájtyéne cuuúmé ájyú úníutu.

¹¹ Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnáa mítyane íllityéhi. Áhduréjhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénúráityúronéhi méénúmeñe

¹² Aanéjhjáa díitye uwáábojte dóbéévehíjcyá duurúvájá pañévú tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu. Aaméjhjáa méénuhíjcyá mítyane méénúráityúronéhi míamúnáaj pñévu.

¹³ Áamekéjhjáa cáhcújtsotúmé díityémá náhbévahíjcyáaturomé ímí ijtsúcunúhi.

¹⁴ Téijyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléemú cóbéévehíjcyá duurúvájá pañeahcujtsó Píívyéébeke. Aaméjhjáa éhñíñévu mítyaméjuco lííyaaténe.

¹⁵ Áánetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri íjchívyetsómé hulléjijtónéj pñévu téeneríváa Péédoro pájtyéébe náávéubaré díityé hallútú pájtyéneri dítye íbóhíiki.

¹⁶ Téhduréjhjáa idyé íuníúécoomíji múnáa Jerotsaréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréjhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke díbye íbóhíítsoki.

Uwáábojtéké dítye ícúbahráne

¹⁷ Aanéjhjáa pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbema tsadotséomú nomíutáává díitye uwáábojtédi.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa díityéké cuvéhoojánúme.

¹⁹⁻²⁰ Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhoojá llehówááne ipááyúnetu íjchívyétsómeke nées dítye míamúnáake duurúvájá pañévú íúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

²¹ Ahdújucóhjáa dítye cúúvénetúré tééjá pañévú ipyééne úwaabóne. Áánáacáhjáa díibye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcú túkevjtsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé díityé éllevu cuvéhoojá pañétú dítye íújcutéki.

²² Aaméjhjáa pééme úújeté íávajávuréjuco.

²³ Áánélliihyéhjáa íóómíñe néémeé:

—Muha méúújetérá cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnáa llehowááne téhmehíjcyámedívu. Áronáa muha llehowááne mépaayú dáíháhñeréjuco tsaatéubaré pañe íjcyájúcootúne.

²⁴ Ehdúhjáa dítye úbálléneri díibye pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kiávú pééiyóme?

25 Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáabe nées diityéke: Áánerá éhnéijyu ámuha mecúvéhoojánúmé éhllé duurúvájá pañe uwááboríjyuco.

26 Áánélliihyéhjáa tehme múnáá avyéjuube péé tsaatémá diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúmé tsajtyé míamúnaa néwayúúnevu diityéké áámúyóné apííchori.

27-28 Aaméhjáa diitye ávyéjuutédívú wájtsítsómeke pañétúejpi llúúvájte avyéjuube néesíí:

—Ááneráhjáa muha ámúhakye mébóijcyú ámuha meúwaabójúcóótu eene ámuha meihjyúvahíjcyáábedítýú íjcyáné uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhnííñevúré ámuha meúwaabóhi? ¿íveekí ámuha Jerotsaréeri dííbyé uwááboju metsújaúcéne méimíllé díbyé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátýanúne?

29 Áánélliihyéhjáa Péédoro néesíí:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhakye néhdújuco muha meméénune míamúnaa múúhakye bóijcyúrónááca.

30 Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú dííbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébe Jetsóoke bóhiítsó éhnée páwachékevu ámuha mewátýétyéhcutsoobe dsíjívéébeke.

31 Áábekée muurá díbye ávyéjuutétsoobe ícyooca íjcyá dííbyé úníuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej téeveri mee íjraéémú ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco meíbúwááve ténehji máhallurí íjcyájúcóótuki.

32 Aane muurá Píívyéébe Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímiáané dííbyeke mecáhcújtsómé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhi.

33 Ehdúhjáa Péédoro néene diityéké cáyobáávatétsómé imíllérá diityéké ídsíjívetsóne.

34 Áronáacáhjáa paritséómuube ‘Gamariée’ némeííbyé taúhbjáú uwááboobe íjcyáábeke míamúnaa ávyéjúúllehíjcyaaabe diityéj piñétú íjyócuúvéne nées dityéi íjchívyétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

35 Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téibúwá tsáma méijcyaco. Ááne ímíñeúvú meíjtsámeítsihdyu aatyéké méméénuco ámuha meméénúíhajchíjyu.

36 Muuráhjáa ‘Téoda’ némeííbyé itsúcunúmeíhijcyá íhtsútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróóbekéhjáa tsaate dsíjívétsóné Boone pámeere dííbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhjí dáíhañéréjuco.

37 Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódáke pajtyéné míamúnáake ditye éévehíjcyáijyu. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróóbeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa dííbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

38 Áánéllii ámúhakye o nées diityéké éhnííñevu ámuha mepátsárijcyójúcóótuki. Muurá ihdyu ímiáané míamúnáadítýuré tsáané uwááboju ditye úwáábohíjcyáhajchíí diityémá níjkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénúúrónááca.

39 Áánetu Píívyéébedítýú tsáané uwááboju íjcyáhajchíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllii téibúwá méijcyá.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúné medáriivéne.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye lléébone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéké ipíúvámeke wátsihcyúme. Áamekéhjáa iácádsíjcaáyo tsiíne bóijcyúme ditye iúwaabójúcoótu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju.

⁴¹ Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu íhvejtsódújuco Jetsóodítýú íjcyáné uwáábójú hallútú núcójpítsó íícúbáhrámeíyónnáaaca.

⁴² Aaméhjáa íhvéjtsotúme éhniínevúré pajcóójivaré úwáábohíjcyá duurúvájá pañévu. Téhduréhjáa tsíjtyeke ihjyáhañévúré úwááboméré pehíjcyáhi.

6

Uwáábojte piáábojte íjcyáímyeke ditye mémenúne

¹ Aanéhjáa téijyu tsúuca mítyaméjuco cahcújtso múnaa llíyaaténe. Áanáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyaromé griéégómú ihjyúrí íhjuvámé imúnáadítýú nehíjcyá dityévaa pííbájujteké panévatúré piáábohíjcyatúne.

² Áanéllihyéhjáa diitye méjtúhatyu mítyétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtso múnaake ipíhjuvcúmeke nééhií:

—Muurá íne Píívyéébé uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímyeítyuróne.

³ Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámuhadítýú tsaate ímiáámé 7-meváké menéhcóne téénevu mepícyó Píívyéébé Apííchó diityéké tükévétsohíjcyámeke.

⁴ Áanetu ihdyu muha dííbyeke piáábó metáúmeíne dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyáhi.

⁵ Ehdúhjáa ditye nééne ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllíi meménújucoómé Ejteébake Píívyéébé Apííchó tükévétsoñeri ímí dííbyeke úráavyehíjcyáábeke. Áabé hallúvúhjáa meménúme íllúúmeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyátúroobéé diityé uwááboju tujkénú iúráavyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cáhcújtsoóbee, éhdúmeke.

⁶ Áamekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójsine ipícyóóne táúmeímyé piáábo.

⁷ Ehdúhjáa Píívyéébé uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhniínevú llíyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúvájtedítýú cáhcujtsóhi.

Ejteébake ditye ékeevéne

⁸ Áijyúhjáa Ejteébá méénuhíjcyá méénúráítyúronéhjí Píívyéébe piáábóneri.

⁹ Áábemáhjáa táhjácatsíhijcyámé tsaate pihcyááveja ‘íicúve múnaa íjcyájúcootúme’ némeíjya múnáama Tsiréene múnaa, Arejadríia múnaa, Tsiríitsiá íiñúji múnaa, Áátsiá íiñúji múnaa, íjcyame.

¹⁰ Ároméhjáa tsá dííbyeke táhjatú Píívyéébé Apííchóré tükévétsoñeri díbye íhjuvahíjcyánéllíihye.

¹¹ Áanéllihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dííbyé hallúvú íállíne íñéé díbyévaa Píívyéébeé, Moitséeúvu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhjuváne.

¹² Ehdúhjáa ditye nééne tükévétsojtemá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáriivémé awáá díbye Ejteébake íékéévéébeke tsajtyé ávyéjujté éllevu.

¹³ Áábéllihyéhjáa nehcomé tsíjtyeke dííbyé hallúvú ditye íállíki. Aaméhjáa néé dííbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhjuvahíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébé taúhbájutuu, íjcyane.

¹⁴ Áhdure nehíjcyaaabe Natsarée múnáajpíva Jetsóo duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoácoíne.

¹⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllí ávyéjútémá tsijtye tétsihyi ácuýcatyéme itécunú diibye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáájpi humídu.

7

Íhyallúvú Ejtééba íhyuváne

¹ Áábekéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiáané ehdu teénej?

² Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá amúhakye o nééne melleebúcunuj. Muuráhjáa Mépiivyéébé íhtsútuube íjcyabe bóhówaavé méihdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú diibye péétúné ihde Metsopotáamiá iñújiri íjcyáábedívu.

³ Áábekéhjáa neebe: “Pámeere dihyájkímuke díiñújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné iñújivu.”

⁴ Ahdújucóhjáa muurá diibye íiñújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cááni dsíjívétsihdyu Píivyéébere tsivá díibyeke íñe icyooca meíjcyané iñújivu.

⁵ Aanéhjáa ímiáané díibyeúvuke íajcuíñe iñéérónáa tsáhái diibye díibyeke ájcutú téené iñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu neebe diibye dsíjívéné boone íajcuíñe díibyéj tsíménémúháábekéréjuco díibyeúvú tsímávátúrónáaaca.

⁶ Áhduréhjáa neebe díibyeúvudítú llyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñe iñújiri tsijtye hójtsi pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjcyá hajchóta.

⁷ Téhduréhjáa Píivyéébe néé diityédítu: “Eene kéené iñúji múnáa hójtsirí ditye íjcyámema teene ó ímíbájchoóhi. Áané boone ó íjchívyétsoó téhullétú diityéké ookéréjuco ditye íícúve íchihvu.”

⁸ Muuráhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuma muhdú diibye íjcyáíñe pityájcoju imyéénéne néé pámeere díibyéj tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Ahdújucóhjáa diibye méénune ílli Itsáake itsímáváábeke 8 coojívá diibye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa diibye ílli Itsáaréjuco méénune íllíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenú téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnaa mee íjraéémú ihdéejtéke itsímávámeke.

⁹ Aaméhjáa diitye méihdé múnaa Jacóóboúvuj tsíímé nomíutáávahíjcyá íñahbe Jotséedi. Áánemáhjáa díibyedívú tsaatéke ditye náhíhenúme tsajtye díibyeke Ejíhtó iñújivu. Áróóbekéhjáa ihdyu Píivyéébe píáábohíjcyá panévare díibyeke pátyehíjcyánéhjitu.

¹⁰ Aanéhjáa díibyeke diibye túkévéjtsónej péévéré teene Ejíhtó iñújí avyéjuube Paraóó ímí díibyeke pícyohíjcyáhi. Muuráhjáa díibyeke pícyoobe íiñújí túkévéjtsóobe íjcyabe téhdure páneere díibyé tsíméné tehmeébé diibye íjcyaki.

¹¹ Áijyúhjáa muurá mítyane míamúnaa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó iñújii, Canaáa iñújii, íjcyájíicu múnaa. Tsáháhjáa téijyu méihdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

¹² Áronáacáhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsiime méihdé múnáaúvuke ditye téhullétú tsane iújcutéki.

¹³ Áané hallúvúhjáa tsiíñe péémedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbémudívu. Átsihdyúhjáa diibye Ejíhtó iñújí avyéjuube waajácújucóó

caatyé múnáajpi dibye íjcyane. Áanélliihyéhjáa neebe dibye ipíúva pámeekéré imúnáake.

¹⁴ Ahdújucóhjáa Jotsée píuvané cááni Jacóóboke pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

¹⁵ Aaméhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohjíba múnáape mee íjraéémú ihdéejte íjcyame diibye cááni Jacóóbomájuco.

¹⁶ Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsiiñe íáábyúne tsajtyémé Tsikyéevu diibyéjháa Aavaráaúvú Hamóóúvúj tsíímedítú áhdóné níjkyénetu icyúúuki.

¹⁷ Aanéhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyájcóne éévé tsúúca píhínáa memúnáa éhnííñevu lílyaaté mityáméjuco teene Ejíhtó iíñújivu.

¹⁸ Áijyúhjáa tsíjpiiyéjuco úcaavéné téené iíñújí avyéjúúbedívú Jotséeúvuke wáájácútuúbe.

¹⁹ Aabéhjáa íállíñe ícúbáhrahiíjcyá diityédi. Áánemájháa nehíjcyaaabe ditye ítsííméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnere itsíímáváméwuújike.

²⁰ Téijyúhjáa Moitséeúvú tsíímáváméíbyeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápihchúú nuhbáva.

²¹ Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsí wáágoójúcoóróóbeke Ejíhtó iíñújí avyéjúúbe aiyúwá iújcúúbeke keemévetsóhi.

²² Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyanéhji. Aabéhjáa ávyétá tujkéveebe íná ímyéénúnetu, íihyúvúnetu, panévatúre.

²³ Aabéhjáa 40 pijcyábájuco íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake íááhívetéíñe.

²⁴ Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhtó múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhrahiíjcyáábedívu. Áábekéhjáa líihyánuúbe.

²⁵ Áijyúhjáa íjtsúcunúúbe memúnáaúvú tsúúca wáájacúné dííbyej tééveri Píivyéébe diityéké ditye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Áronáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

²⁶ Áané tsijcyóóhíjháa idyé úújetéébe tsamútsíyé memúnáajtétsí méénújcatsímútsidívu. Áámútsikyéhjáa ímílléroobe idyówajcáróne. Áronemájháa neebe diityétsikye: ¿íveeki ámuhtsi tsané múnáajtétsíyé meíjcyamútsí méméénújcatsíhi?

²⁷ Áronáacáhjáa ímichi cáábyedítú tene tújkévaabe diibye Moitséeke nééhií: “¿Múha uke picyóó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?

²⁸ ¿Mityá oke ú líihyánuú éhnéijyu Ejíhtó múnáajpikye u lííhyanúdu?”

²⁹ Ehdúhjáa dibye néénetu ílluréjuco Moitsée wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáa iíñújivu. Aabéhjáa téhulle tsííñe iíñújiri íjcyaaabe tsíímavá míityétsikye téhullétú ityáábáválledívu.

³⁰ Aanéhjáa 40 pijcyábájuco dibye ínéubará píivyétúné iíñújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhbaúj píhívu.

³¹⁻³² Ááneríhjáa mítyane ullévenúúbe. Áanélliihyéhjáa ímíñeúvú ííte dibye píhívérónáa Píivyéébe dííbyeke nééhií: “Oo ámúhá Píivyéébe ó íjcyá dííhdé múnáaúvúu Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánívahíjcyaaabe.” Ááneríhjáa íllityéne úúvcunúúbe tsáhájucó tsiiñe ítetúne.

³³ Áábekéhjáa tsiiñe neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjcó íñe úhdivu o bóhówáávénéllíihye.

34 Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeíhijcyáné íícúbáhrámeíñeri. Áámeke dijtýééveri o íjchívyétso íñe úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóó téené íiñújivu.”

35 Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséেকে éhnéhjáa memúnáajtétsiúvú ‘¿múha uke picyóó ímítyúnéhi ímibájchoobe u íjcyaki?’ nééróóbeke. Píívyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúne pañe nýkyéji múnáajpi dííbyedívú bóhówáávéebej tééveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

36 Ahdújucóhjáa méénúráityúronéhi imyéénúnej tééveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó íiñújitu. Aaméhjáa íinéubará píívyétúné íiñújivu péeme Tújpáñe Móóa pajtyé nújpacyo dówáávéjítori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyaaabe méénuhíjcyá méénúráityúronéhi.

37 Aabéhjáa mee imúnáadityú nééhi: “Píívyéébere muurá pícyóó méhdityu íhýú uubálle múnáajpikye íñe o íjcyadu nééííbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

38 Aabéhjáa muurá íinéubará píívyétúné íiñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú nýkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íihýúvane ájcuube dííbyeke Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íájcu méíhdé múnáaúvuke.

39 Áróóbekéhjáa tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa dííbyeke ityáhjálléne tsiíñe imílleromé íóómiñe Ejíhtó íiñújivu.

40 Áánemáhjáa dííbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píívyéébedu néméhjike piéhullévúre meóómícyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kíávú íñe díñahbe Moitséé úújeté meké Ejíhtó íiñújitu íjchívyétsónema.”

41 Ahdújucóhjáa ditye nýcyone jééú ocájíwuúdú néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke illííhyánúméhjidi. Ááneríhýáa mítyane ímíjyuuvémé iíye íñíjcyóóbeke íícúvehíjcyáneri.

42 Áánéllíhyéhjáa ílluréjucó Píívyéébe diityéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúrúvahíjcyá caame íévéhóówari íjcyáméhjike. Muurá dííbyé íhýú uubálle múnáajpi waajácúháámitu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá íinéubará píívyétúné íiñújiri ámuha meíjcyácoóca?

43 Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúme ámuha méíícúvehíjcyá ámuháye meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá nýjcyotáábé Moróoke íhýáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá nýjcyotáábé mícúruwa Rejpáake Píívyéébedi ámuha medíllónema. Áánéllíí ámuhákye ámuhá íiñújitu o íjchívyétsómeke ó wálloó Babiróóniá íiñújí ehnííñevu. Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhýú uubálle múnáajpi caatúnúhi.

44 Aanéhjáa muurá téhulle íinéubará píívyétúné íiñújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé mihénetu méénúmeíjyá duurúvaja dityéhjáa Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñe newáyuwááne pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénube Moitsééúvú Píívyéébe dííbyeke néhdújucó muhdúhjáa íájtyumídu.

45 Aajájucóhjáa dityéúvú íínetsóné tsííñe íiñújivu Píívyéébéhjáa Jotsoéeúvuma tééji múnáake íbótoácóne dííbyeke ájcuíjivu. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabííúvú íjcyáné hajchóta.

46 Aanéhjáa diibye Dabííúvú waajácú ímí Píívyéébe dííbyeke píaabóne. Áánéllíhyéhjáa imílléroobe imyéénune béhja Jacóóboúvúu téhdure

cáánívahíjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta teeja iyámé m̃hénetu méénúmeíjyá cápayóóve.

⁴⁷ Áronéjháa íllíyējuco Tsaromóóuvú méénune teéja.

⁴⁸ Áronáa Píívyéébe tsá íjcyatú apááñéré duurúvaja míamúnáa méénújá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé dííbye. Muurá illu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

⁴⁹ Níjkyéjiri táavyéjyú iyyáwá hallúrí o íjcyaaabe ó ejécunú páneere ííñuji. Aanéjííva ¿muhdíiváne já ámuha óoma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné íjcyane o ípívyejtsóne.

Ehdúhjáa neebe Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpij téeveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjute meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáájácútúmé íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébé Apííchó néené tsihdyúré méícyahíjcyá méihdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítýú méihdéejtévú pevénéré itécunúhijcyáhi? Muurájháa llihyánuhíjcyámé ímíáábé Críjto ííñujívú tsááiñe úubállehíjcyárómeke. Aabée muurá Críjto tsáároóbeke ámuháýējuco mellííhyanúne.

⁵³ Muurájháa tsúúca ámuháma níjkyéji múnáaj téeveri Píívyéébé taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtééba dsíjivéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtéebá néénéllii dííbyedívú cayóbáávatémé íhwáñeene íhdónema.

⁵⁵ Aanéjháa diibye Ejtéebá Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri íjcyáábé úníuri Jetsóo íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéjháa nééhií:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáájpídívúu ípívyéévebe níjkyéjiri Píívyéébé úníuri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa díbye néérónáa íllure íñúhejúúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhjúcunúmére.

⁵⁸ Aaméjháa técoomítýú tsiéllevu itsájtyéébeke áámuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméjháa íwajyámúúné itýacóríjcámeíyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeííbyeke.

⁵⁹ Aabéjháa Ejtéebá ditye áámúroobéré Píívyéébema illu ihjúváihi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyújháa ímímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjiveébe. Aanéjháa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke llííhyanúne.

8

Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dárivéne

¹ Téijyújháa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeíñe tujkéváhi. Áánetújháa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéjháa péé Tsamáaría ííñújivu. Áronáacájháa ihdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéjháa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéebaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

³ Áané tujkéveríhjáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpíímumáyé wal- léémuke ícúbáhraabéré ihjáháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaria iiñújiri imiáájú uwááboméíne

⁴ Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré uwáábomé.

⁵ Áánetúhjáa Peripé Tsamáaria iiñújiri íjcyáoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá diibyējuco Crijto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Áábedívúhjáa mítyane míamúnaa pihcyavémé leebúacunúhijcyá dibye úwaabóne. Aaméhjáa íitehíjcyá méénúraityúronéhjí dibye méénune.

⁷ Tsaaté pañétúhjáa naavémuke dibye wáágoomé ihjyúacunúmeré diityé pañétú ichívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vááúmeityúméhjima úllétúméhjike ímípyetétsohíjcyáabe.

⁸ Ááneríhjyáa técoomí múnáa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áijyúhjáa íjcyáabe tétsihyí 'Tsimóo' némeííbyé apííchoóbe. Aabéhjáa álliibyeré pehíjcyá teene Tsamáaria múnáake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájácúne.

¹⁰⁻¹¹ Áábedítyúhjáa ícyátújtsiméné íllure diityéké dibye ípííchori álliñéhjí icyáhújtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píívyéébé íhnáhoóma.

¹² Áánetúhjáa ihdyu Peripé Píívyéébé avyéjutu íjcyané uwááboju Jetsocrijtodítyújuco pájtyene úwaabóné cáhcujtsómé tsójtsótsámeí wajpíímuu, walléémuu, íjcyame.

¹³ Áhduréhjáa diibye apííchoobe Tsimóo íjcyároobe icyáhújtsóne ílluréjuco tsójtsótsámeíne. Aabéhjáa Perípema íjcyáabe ullévenúhijcyá méénúraityúronéhjí dibye méénúneri.

¹⁴ Aanéhjáa diitye Tsamáaria iiñújí múnáa tsúúca Píívyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréeri íjcyame iwáájácúne wallóo diityé éllevu Péédorómútsikye Jóáamaá.

¹⁵ Aamútsíhjyáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táúmeí Píívyéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

¹⁶ Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúcóórónáaaca.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóóne dityétsí Píívyéébeke piáábó táúmeíne tujkéveri botsíi dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévu.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí méénune diibye Tsimóo íajtyúmíne nées diityétsikye íáhdóiyóné dsíídsídvu.

¹⁹ Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóóne tujkéveri Píívyéébé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

²⁰ Áánéllíhyéhjáa Péédoro nées dííbyeke:

—¿Íveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene dídssídsimáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú íjtsúacunú Píívyéébe téénevu meke ajcune maáhdóiyóné dííbyeke.

²¹ Muurá tsá díwáabyuta tene íjcyatú Píívyéébe uke tujkevéeíllétúnéllíhye.

²² Ahdícyane eene ímityúné u íjtsámeíne díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ídáátsóvéne ábájííveebe ímityúné u íjtsámeíne.

²³ Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehniwu néhdu nééneé.

²⁴ Ehdúhjáa Péédoro diibye Tsimóoke néénéllíi neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píívyéébeke piáábó métáuméi eene oke u néhdu tene oke ipájtyétuki.

²⁵ Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyu Tsamáaria iiñújiri patsíhjívá múnáake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopííá múnáájipima

²⁶ Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi diibye Perípeke nééhií:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju íínéubará píívyétúné iínújitu pájtyéjuri.

²⁷ Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopííá múnáajpi eonóócodívú tééné iínújí avyéjuulle ‘Cadaátse’ némeílle dsíídsí tehmeébedívu.

²⁸ Aabéhjáa Píívyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémíri íiínújivu óómiibye ééveebéré pehíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíáuvú waajácuháámi.

²⁹ Áánaacáhjáa Píívyéébé Apííchóré diibye Perípeke nééhií:

—Éhmi íjchíemi duhjéte.

³⁰ Ahdújucóhjáa péébe lléébúcuunúné dibye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácu íná nééiyóné u éévehíjcyáne?

³¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíivari.

Ehdúhjáa iínéene píúvaabe dííbyeke íjchíémí pañévu.

³² Aanéhjáa Píívyéébé ihjyú cáátúnúmeííne dibye éévehíjcyáne íllu nééhií:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsájtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsíjívetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídú íjcyáábeke ditye níítsudu.

³³ Áábeke idátsó meenúme. Aabe íiínújiri tsá íjcyájúcootúne. Aane ííne ¿múha téijyú múnáadítýú úúbálléiyá muhdúhjáa téijyú míamúnaa ícyahíjcyáne? Ehdúhjáa néene éévehíjcyáabe.

³⁴ Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímííneúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpihdítýúpeé?

³⁵ Áánélliihyéhjáa teene dibye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímiáájú Jetsóodítýú íjcyáne uwááboju.

³⁶ Aamútsíhjáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa diibye eonóócó néé Perípeke:

—ÍÉje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsójtsóítyuróne?

³⁷ Áánélliihyéhjáa Perípe néé dííbyeke:

—Íhdyu tehdújuco ímiááané u cáhcújtsóhajchííjy. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ímiááané ó cáhcujtsó Jetsocríjtó Píívyéébé Hajchi íjcyáábeke.

³⁸ Áánélliihyéhjáa Perípe néé dibye íjchíemi idyáíívyétsoki. Áámitúhjáa ííítyéne peemútsí teene nújpacyó pañévú Perípe dííbyeke itsójtsoki.

³⁹ Átsihdyúhjáa dityétsí íjchívyénáa Píívyéébé Apííchóré tsájtyéjucóó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa iiyéjuco dibye péhíjcyáne tsáimijyúúre.

⁴⁰ Áánaacáhjáa diibye Perípe Atsóótó cóómiyíjyucó. Aabéhjáa pacóómiváíryé úwááboobéré péhíjcyáabe úújeté Tsetsaréavu.

9

*Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Áané tujkéveríhjáa Tsáoro lliihyánúllehíjcyá cahcújtso múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte avyéjúube éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa dibye ájcúháámima peebe Damájcori íjcyáné pihcyáávejáané avyéjute élleu néhcoobéré Críjtodítýú íjcyáné uwááboju úráavyehíjcyámeke Jerotsaréevu itsájtýe wajpíímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúúca técoomívú píhíróónáa dííbyedívú peete cádiivýé cáámetu.

⁴ Aanéhjáa dííbyeke baavu íjcaáyóóbeke Jetsóó dibye ájtyúmituubéré nééhií:

—Tsáoj, Tsááoroj! ¿íveekíami oke ú pátsárcýohíjcyaj?

⁵ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Múha uu Ávyéjuúbej?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóó oke u pátsárcýohíjcyáabe. Áróónáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóú íñúbíjcóne iiye tútávájtsámeídyu.

⁶ Ááneríhjáa Tsáoro íllityéébé úúvécunúúbére nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca ñná ú imíllé o méénune?

Áánéllihyéhjáa Jetsóó dibye ájtyúmituubéré nééhií:

—Wa ihdyu dipye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévúi uke neeímyé ñná u méénuíñe.

⁷ Ááneríhjáa dííbyema pééme mítyane íllityé ditye ájtyúmituubéré dííbyema íhjuváneeri.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyócuúvétsihdyu tsáhájuco hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyájuco ditye úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhjáa téhulle pápihchúú coojívá hállúvátuube íjcyaaabe tsá majchóubaré, adóubaré, méénutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóó naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dilló dííbyeke. Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe dííbyeke:

—Cáhawáá ‘ímiánéjcu’ némeíñe ulléjijtóvú pééne Jóóda ja dillo Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekej. Muurá tééjari íjcyaaabe piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí dííbyé hallúvú díhyójtucu u pícyoone dibye tsiíñe íhallúvaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá díbyévá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtsómeke ímityúne méénuhíjcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene ílleu tsáa llúúvájte avyéjute nééjuri cahcújtso múnáake itsájtýeki.

¹⁵ Áróónáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dipye dííbye élleuvj. Muurá téhdure óhdityu íjcyáné uwááboju úwááboobéré pehíjcyáa tsííñe íñújíñe múnáake íavyéjutehjimájuco. Áhdure ámuha ímúnaa íjraéémuke úwáábóíbye.

¹⁶ Áábeke ó waajácútsoó muhdú dibye téené déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii péjúcoobe Ananíá dííbye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhjáa tééj pañévú iúcaávéne dííbyé hallúvú íhyójtucu ipícyóóne néé dííbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánáa úhdivu bóhówááveebe oke wallóó dílleu uuva tsiíñe u hállúváábé pañévú Píívyéébé Apííchó iúcaáveki.

18 Ehdúhjáa Ananíá néénemáyé íhyálluúúcú pañétú amóóbé miihédú nééne áákityéné boone hállúvájúcoóbe. Aabéhjáa ílluréjuco tsójtsótsámeíñe.

19 Átsihdyúhjáa botsíi imájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáama múhdúj coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

20 Átsihdyúhjáa tsúúca úwáábótujkénuube diityé pihcyáávejááné pañévu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiááné Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane.

21 Ááneríhjáa pámeere iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Acáa tsá áánu éhne cahcújtso múnáake ímityúné dáríívehíjcyatú Jerotsaréri? Diibyéjuco muurá íñe íllevu tsááne llúúvájte avyéjúté élleву tsaatéké itsájtyeki.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíyónáa éhniínevúré iúwáábóné pañe nehíjcyaaabe ímiááné diibyéjuco Jetsóó Crijo íjcyane. Ááneríhjáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcóné

23 Átsihdyúhjáa diitye imúnaa íjcyarómé pítýácójcatsí dííbyeke illííhyánúroki.

24 Áánemáhjáa pécóhajchótá cójíhajchótá téhmehíjcyarómé técoomí llehówááné dííbyeke illííhyánuki. Áronáacáhjáa waajácújúcoobe teéne.

25 Áábekéhjáa cahcújtso múnáa úvérújtí pañévú iúácóóbeke pejco nityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye llííhyánúíyónetu.

Tsáoro Jerotsaréri

26 Aabéhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllerá íñáhbévájcatsíñe técoomíyí íjcyáné cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa íllure íllityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájacutú díbye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

27 Áábekéhjáa Benabée uwáábojté élleву itsájtyéébedívú waajácutsó diityéké ímíñeúvu. Úúbálleebéhjáa diityéké muhdú Jetsóó juuváj pínévú dííbyedívú bóhówáávébema íhgyúvátshydu péébe dííbyedítý íjcyáné uwááboju Damájco múnáake íínerí íllityétuube úúbállehíjcyáne.

28 Aabéhjáa Jerotsaréri íjcyaaabe diityémá úwááboobéré pehíjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsótúmeke íínerí íllityétuúbe.

29 Aanéhjáa tsaate imúnaa íjcyarómé gríéégómú ihgyúriyéjuco íhgyuvámé dííbyema ityáhjácatsíñe llííhyánúllehíjcyá dííbyeke.

30 Aanéhjáa íñahbéjté cahcújtso múnáa iwáájácúne tsajtyé dííbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóomé dííbyeke Táátsóvuú.

31 Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááriaa, íjcyáné íñújííneri íjcyáné cahcújtso múnáa tsáimiyéjuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhjáa éhniíñevu llíyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

32 Téhduréhjáa Pééodoro pahúllevaré ááhíveebéré pehíjcyaaabe úújeté Ríídári íjcyáné cahcújtso múnáadívu.

33 Aabéhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeííbyeke 8 pijcyábájuco íjpi vááúmeítyúneri chémehíjcyáábeke.

34 Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, tsúúca Jetsocríjtó uke bóhiítsóhi. Ahdícyane dácúúvéne ílluréjuco dicyúwá díimibájcho.

Ahdújucóhjáa dibye téijyúré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhjáa Ríídaá, Tsaróoo, íjcyácoomícyu múnaa íajtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanéhi íihvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóóca bóhíne ídsíjívétsihdyu

³⁶ Téijyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríéégómú ihjyúrí ‘Dóócaá’ némeílle. Aalléhjáa ávyetá ímíáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhjáa téijyu chémelle dsíjívéhi. Áálleúvukéhjáa íñjtyúne picyóómé cáámééjiri íjcyané mójcóhó pañévu.

³⁸ Áijyúhjáa diibye Péédoro íjcyacóomí Ríída píhíré teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa dibye kíá íjcyane iwáájácúne wallóó mítyétsikye dííbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté dííbyeke:

—Uuva ú peé íícúí múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa dibye pééne diityétsimájuco técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene mójcóhó pañévu kíá tééhoúvú íjcyáhullévu. Áanáacáhjáa tétsihyí pííbájjyujte walléémú máátyóri íjcyame úújétsópejtsó dííbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe ímímóúúvénema. Aabéhjáa díílleúvudívú ííteebéré néehíí:

—Tabítaj, múúhama dacúúve.

Ehdúhjáa dibye néénemáyé íitéjúcoólle. Aalléhjáa dííbyeke íajtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áállekéhjáa íhyójtscutu iékéévéne íjyócuycároóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama pííbájjyujteké ípíúváne úújétsoobe tsúúca bóhííledívu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnaa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihdyúhjáa Péédoro coéváhíí tsúcájá técoomívú ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbyé Tsimóo jávu.

10

Péédorómútsí Conéeríoma

¹ Íjcyaabéhjáa Tsetsaréari ‘Conéerio’ némeíbyé tsáha múnaa ‘Itariáno’ némeííne tsodáhómú avyéjuube íjcyáabe.

² Aabéhjáa páijyuvaré Píívyéébeke píáábó ityáúmeííne ícyahíjcyá muhdú dibye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé dííbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke píáábohíjcyaaabe panévatúre.

³ Aabéhjáa tsájjcuuve naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí níjkyéji múnáajpi dííbye éllevu tsááneé.

⁴ Aabéhjáa dííbyeke díllónéllíí ílityécunúúbéré dííbyedívú ííteebéré néehíí:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú píáábó dííbyeke u táúmeíhijcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

⁵ Ahdícyane Jóópévu tsaatéke walló dítye íujcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeíbye.

⁶ Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbye ja únéú úníuri íjcyájari. Diibye uke neé íiná u méénuííne.

7 Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi Conéeríoke iñééne pééne boone píúvaabe mítyétsi íúníu múnáajtétsikye. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyáábeke ityújkevéélléébeke.

8 Áamekéhjáa ímíñeúvú íúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

9 Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúúca técoomíj pihííjyuco íjcyánáa Péédoro nériivyé já hallúvú Píívyéébema íhhyúva cójijpiínéjuco íjcyáíñááca.

10 Téijyúhjáa mítyane ajoyááavatéébe. Áábemáhjáa dítye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú nééne bóhówaavéhi.

11 Áané pañéhjáa ájtyúmiibe cáámetu wájamúbácobádú nééne téjtyóhjitú dóhjiwáné dííbyedívú níityene.

12 Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

13 Áamedívúhjáa díbye úllévenúrónáa Píívyéébe dííbyeke nééhií:

—Aatyédítýú bo tsaatéke lííhyánúmeke tsájtyéne didyoj.

14 Áronáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuúbej, tehdúi mújyú ehdííváméhjike o dóónejíí doorátujtéke.

15 Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿íveekí doorátujtédívú ú meménú ímiáámé íjcyámeke?

16 Ehdúhjáa dííbyeke Píívyéébe néé pápihchúújyúva. Áané boonéhjáa tsiíñe piéhullévúré pééne cáámevu.

17 Ááneríhjáa díbye ítsámeíhíjcyánáa tsúúca llééhowávú wajtsíjucóómé Conéerío walló múnáa díbye íjcyaja dílloméré péhijcyáme.

18 Aaméhjáa dílló tééjari díbye íjcyáhajchíjyu.

19 Aabéhjáa tééne íjtsaméiyíyí íjcyánáa tsiíñe Píívyéébe Apííchó néé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcohi.

20 Díityémá peeco íná néétuubére. Muurá oore ó wallóo díityéké díéllevu.

21 Ahdújucóhjáa díbye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcohi? ¿Aca muhdú néénéllíi ímichi ámuha metsáa taéllevu?

22 Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Ihdyu muha metsáa tsodáhómú avyéjuube Conéerío ímiáábé Píívyéébe ímillédú icyahíjcyáábeke ámuha múnáa jodíómú ímí ítsúcunúhíjcyaaabe nééjuri. Dííbyekéváa níjkyéji múnáajpi néé dííbye jávú u pééne dííbyema u íhhyúvaki.

23 Ehdúhjáa dítye néénéllíi Péédoro díityéké néé dítyéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihdyúhjáa botsíi tsíjcyooji díityémá péébeke tsaate cahcújtso múnáa nahbénúhi.

24 Aaméhjáa tsíjyu úújeté Tsetsaréavu eené Conéerío ihyájkímuma íñahbévajtéké ipíúvámema dííbyeke téhmehíjcyátsihvu.

25 Aanéhjáa Péédoro dííbye jávú ááhívéiyóné íhdéré íjchívyeyíñúne dííbyé úmíwávú mí móúúvetéébe dííbyeke idyúúrúvaki.

26 Áronáacáhjáa Péédoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhhyúvaabéré tééjá pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnáa tétsihvu píhcyáávémedívu.

28 Áamekéhjáa neébe:

—Amuúhaj, muurá ámuha méwaajácutá tsá mújyú jodíómuube tsííñe íiñúji múnáajpiima íñahbévájcatsíñe dííbyé já pañévú úcáávéityuróne. Áronáa Píívyéébe oke néé tsaatéke átérééjtédí o díllótuki.

29 Ahdújuco muurá íñe o tsáane ‘tsiíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánhííhí. Aane ícyooca ó imíllé o wáájacúné muhdú néénéllí ímichi ámuha oke mepíuváne.

30 Áánéllíhyéhjáa Conéerio nées dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihí tahjyáí mājchótuube Píívyéébema o íhjúvahíjcyáábedívú tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaúcunúúbe. Áanetu tsúuca mee pínéehójsíj coojívájuco.

31 Aabée oke néehíí: “Píívyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbe ídáátsóméhíjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllí wallo tsaatéké Jóópévu ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá dííbye tsijpi Tsimóó ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óví itsáácooca úuma íhjúváhi.”

33 Ehdúu oke díbye néénéllí díéllevu ó wallóó uke ditye iújcutéki. Aabe ihdyu téhdújuco u tsáane ímí tsame meijcyá Píívyéébema. Aane ícyooca muha méimíllé Píívyéébee uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríomuke úwaabóne

34 Áánéllíhyéhjáa Péédoro néehíí:

—Ícyooca ihdyu ímiáané ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tsahdúré wájyune.

35 Muurá tsííñe iñújíne múnáadítú múhdumé díbye ímillédú íjcyámeke ímí íjtsúcunúúbe.

36 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dííbyere Píívyéébe muuha íjraéémú íhdeejtévúke néhíjcyáne tsaimíyé dííbyema meijcyáíñe uwááboju mééma íjcyáíñe páme Ávyéjuubéré íjcyabe Jetsocríjtoj tééveri.

37 Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñújí Gariréatu tene tújkeváne éhnée Jóááuvu iúwáábóne tsótsohíjcyáne boonétu.

38 Muuráhjáa Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévú Píívyéébe Ípííchó picyóó díbye téené íhnáhoori íbóhíítsohíjcyá naavéné túkevésjósú pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáanéjuco díbye méénuhíjcyáne Píívyéébe dííbyema íjcyánéllíhí.

39 Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa díbye méénuhíjcyáne Jodéa iñújirii, Jerotsarérii, íjcyane. Áané boonétúu dííbyeke líihyánúmé páwachékevu.

40 Áróóbekée Píívyéébe 3 coojívatu tsííñe íbóhíítsóóbeke bóhówajcáró múúhadívu.

41 Áronáacáa tsá pamévadívúré díbye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake dííbyé uubállé muha meméénúímyeke meménúmedívúré bóhówááveébe. Áábemáa muurá muha mémajchóhi.

42 Áijyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píívyéébee dííbyeke néhdújuco pámeere dsíjívéjucóóróméhíjima muhdú ditye ícyahíjcyáne díbye ímibájchoíñe.

43 Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjú uuballe múnáa néhíjcyáne dííbyeke cáhcújtsómé ímítyuháñe ábájíívemeíñe. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíomú íjcyátúmé pañévú Píívyéébe Apííchó úcaavéne

44 Aabéhjáa íuwaábó pínéévénaa tsúuca Píívyéébe Apííchó úcaavé pámeere múhdumé díbye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

⁴⁵ Ááneríhjáa imúnaa dííbyemáa péeme ullévenú jodíómú íjcyátúrómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaáveneri.

⁴⁶ Aaméhjáa leebúcunú Píívyéébeke ditye dúúruváné tsíjtyéhjí ihjyúháñé iwáájácútúrójúhjári.

⁴⁷ Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá diityé pañe ijcyáné Píívyéébé Apííchó íñe mépañe íjcyadu. Áánéllii tsúúca piivyétémé itsójsótsámeíñe.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñéene neebe ílluréjuco ditye itsójsótsámeí dííbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme díbyei diityémá íjcyá tsuucájááneúvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari íjcyáné uwáábojtémá tsijtye cahcújtso múnáa waajácújucóó jodíómú íjcyáturómé tsúúca Píívyéébé uwááboju cáhcujtsóne.

² Áánaacáhjáa Péédoro oomíjyucóó Jerotsaréevu. Áábedítýúhjáa tsaate cahcújtso múnáa íjcyájúcoorómé íhdééné taúhbaju úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnáa jodíómú íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánélliihyéhjáa úúbálleebe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa dííbyema tene pájtyene.

⁵ Neebéhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o íjcyabe Píívyéébema o íhgyúvahíjcyánáa óhdivu naavédú néene bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wájyámúbácobádú néene téjtyóhjítu dóhjiváné cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevéu o úllévenúróne botsíi ímíñeúvú o íítebe o ájtyumí téené pañe pamévá iyámé doorátujte íjcyane.

⁷ Áamedívúu o íítehíjcyárónáa Píívyéébe oke néehíi: “Aatyédítýú bo tsaatéké lííhyánúmeke tsájtyéne dídyoj.”

⁸ Árónáacáa o néehíi: “Tsáha, Ávyéjuúbej, tehdúi mújyú ehdííváméhjike o dóónejíi doorátujtéke.”

⁹ Áánélliihyé oke neébe: “¿íveekí doorátujtédívú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúújyúvú díbye néené boone piéhullévúré péene cáámevu.

¹¹ Áané tujkéveríhjáa tsúúca o íjcyajávú wajtsíjucóómé pápihchúúmeva Tset-saréatu ditye taéllevu wálloóme.

¹² Áámemájucóo o péene Píívyéébé Apííchóre oke túkévéjtsóneri íiná néétuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óoma úújeténé oke piúváábe jávu.

¹³ Aabée múúhakye úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjyávú íbóhówáávéne dííbyeke nééneé: “Jóópévu tsaatéké wallo ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke.

¹⁴ Díibye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóváyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhakye úúbálleébe.

¹⁵ Áané boonétúu diityéké o úwáábómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavé éhnée mépañévú iúcaavédu.

16 Téijyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó illu nééneé: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsohíjcyáné nújpácyori. Áánetu ihdyu ámuhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

17 Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsónéllí Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavé éhnée mépañévú iúcaavédu. Ehdúu Píívyéébe íimillédú méénune tehdu muhdú o méénúíyónejíivari.

18 Ehdúhjáa Péédoro Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáake néénéllí tsáhájucó íiná ditye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa íicyahíjcyáné ííhvéjtsóne ímiánejcúvú pajtyémé múijyú ídsíjívéjucóóityúne bóhí iújcuki. Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa.

Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa

19 Muuráhjáa Ejtéebaúvuke ditye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cahcújtso múnáake ímityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníítsiávuu, ‘Chíípere’ némeííne caapáhovuu, Ajtiokííavuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Crijtodítýú íjcyáné uwááboju apáámyekéré imúnáa jodíómuke. Tsáháhjáa tsijtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

20 Áronáacáhjáa tsijtye Chííperétú tsáané cahcújtso múnáama Tsirééne múnáa Ajtiokííavu wájtsime úwaabóvá jodíómú íjcyátúrómeke.

21 Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú íicyahíjcyanéhjí ííhvéjtsóne dííbyekéréjucó cáhcujtsóne.

22 Aanéhjáa Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa iwáájácúne wallóó Benabéke téhullévu.

23 Aabéhjáa téhullévú úújetéébé waajácú muhdú ímiááné Píívyéébe diityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ímíjyúúvebe diityéké túkévétsohíjcyá ditye ímííneúvú Jetsóoke iúráávyeki.

24 Ehdúhjáa diityéké neebe ímí Píívyéébe cáhcújtsóóbeke dííbyé Apííchó túkévétsohíjcyáabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcujtsóhi.

25 Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcújéebema tsiííne óómimútsí Ajtiokííavu.

26 Aamútsíhjáa tétsíí cahcújtso múnáama tsané pijcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá diityéke. Áijyúhjáa botsíí cahcújtso múnáake dillómé ‘Crijtiánómudi’ Crijtó uráávyé múnáake.

27 Áánáacáhjáa uwáábojtédítýú tsaate Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

28 Áamedítýúhjáa ‘Agáábo’ némeííbyé diityéj píinévú íjyócuúvéne néé ájyaba íjcyaiíne ííñújiri Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóneri iwáájácúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóódio ávyéjuube íjcyáijyu.

29 Áánéllíhyéhjáa Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ipíááboííne Jodéari íjcyáné cahcújtso múnáake.

30 Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa diityétsí Benabémútsikye Tsáorómá wallóómé téhulle íjcyáné cahcújtso múnáa túkévéjtsójté éllevu.

12

Jacóóbóke illííhyánúne Péédoróké ditye cúvéhoojánúne

1 Áijyúhjáa ávyéjuube Heróódé ímityúné dáriivé tsaate cahcújtso múnáake.

² Diibyéhjáa muurá neéjuri Jóáa nahbe Jacóóboke Iiihyánúmé icyáváájcóneri.

³ Aanéhjáa ímí pajtyé imúnaa jodiómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Péédorókeréjucu ditye iékééveki. Ehdúhjáa meenúmé pajtyété wañéhjí pañe óorítýúne pááá máchoméíhíjcyáijyu.

⁴ Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmétsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyámeke ditye ityéhme píínéehójtímevátsáhjidi. Áánemáhjáa íjtsámeíbyé téené pajtyétavúí íjchívyétsóóbedívú iúújétsóíñe tsíjtyeke ditye muhdú iñéékií.

⁵ Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnáa piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

Píívyéébe Péédoróké cúvéhóójatu íjchívyetsóne

⁶ Aanéhjáa tsitsíívevu diibye Heróódé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóíyo péjco cúwaabe panéjcuváácutu úwááñéhityu tsodáhomútsidítýú dóhjívaábe. Áánetúhjáa tsijtye imyéénuhíjcyádú téhmé péjcové téjá lleehówa.

⁷ Áronáacáhjáa níjkyéji múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítýú peete cádiúcunú páneere teene cúvéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávíhyiñú ‘muúbe, dájkye’ neébere. Ehdúhjáa díbye neénemáyé úwááñehi córííveíñú dííbyé hótšíjkejíícutu.

⁸ Áábekéhjáa neebe díbye íwajyámúúné ímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu iújcámeíki. Ahdújucóhjáa ímíbájkímyeíbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávóóveíñúne dícha tadyéjuri.

⁹ Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe íjtsúcunú ímiááné íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcunúúbéhjáa naavédú neénere ííténé pañe íájtymíne.

¹⁰ Áronáacáhjáa tsúúca pajtyémútsí tujkénúetsíi, hallúvúetsíi, téhmehíjcyámútsikye. Átsihdyúhjáa úújetémútsí ulléjijtóvuréjucu meíjchívyéné lleehówa úwáñewáánetu méénúmeíwavu. Aawáhjáa iiye díityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsí tsamútsíi peerá teene ulléjijtori díibye níjkyéji múnáájpiíma. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjucu dííbyedítýú pééneé.

¹¹ Átsihvúhjáa botsíi ímiááné íjcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píívyéébe níjkyéji múnáájpiíkye taéllevu wallóo oke díbye ipájtýetétso Heróódé hótší pañétu? Áhdure oke pájtýetétsoobe tamúnáa íjcyarómé oke íimíllédú méénúíyónetu.

¹² Ehdúhjáa neéneri íjtsámeíbyéré péé Jóáa dííbyere ‘Máácoó’ némeíbyej tsíju Maaría jávu. Áijyúhjáa tééjavu cahcújtso múnáa ipíhcyáávéne Píívyéébema ihjyúvahíjcyáhi.

¹³ Áánaacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe díityéke. Áánéllíihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róódeé’ némeíllé íjchívyeíñúne úújeté múha íjcyane iwáájácuki.

¹⁴ Aalléhjáa Péédorój ké illéébóne mítyane ímíjyuuvéhi. Áánemáhjáa dííbyekéi pááyúcutulléré íícúí tsiíñe ióómíñe úúbáletté díityéke.

¹⁵ Áronáacáhjáa díílleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meívatéhi. Tsáháubá díibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáájpiyéubá dííbyé uubállema tsáábeke ú nééhií.

¹⁶ Áánaacáhjáa Péédoro éhnííñevúré díllóhíjcyá llééhówatu. Áábekéhjáa botsíi ipááyúcutúbedi mítyane ullévenúme.

17 Áamekéhjáa íhyójtííyá neebe ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa úúbállebe diityéké muhdú Píívyéébe dííbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhjáa íñéene tsiéllévúréjuco díbye péene diityédítu.

18 Aanéhjáa tsitsíívevu tsodáhómú eenée díbyeke téhmehíjcyámé úvánucátsí múhdutú kiávú díbye péeneri.

19 Áame éllévúhjáa díbye Heróódé wallóo tsaatéké ditye teene cúvehóójá iúújeté díbyeke. Aaméhjáa ájtyúmítúnéllí ímíñeúvú diitye tehme múnáake idíllóróne ílluréjuco díbye lííhyánutsóné diityédívu. Áanemáhjáa teene Jodéa íiñújitu peebe Tsetsaréavu.

Heróódé dsíjivéne

20 Aabéhjáa tsaríllehíjcyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhjáa dííbyé íiñújíturé majcho iúcu híjcyánéllí ímíllé díbye diityémá ímíjyuuvéne. Áanéllíhyéhjáa tsaméhjí ímíñeúvú ipítýácójcátsíñe péé dííbyé piááboobe Báráto éllévu. Áábekéhjáa néeme díbye Heróódeke íñéé díbye diityémá ímíjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunúnéllí neetéébé díbyeke díbye diityémá ímíjyúúveki.

21 Áanéllíhyéhjáa diityéké éévebe kéjcoojí diityémá íhhyúvaíñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcaávéne íavyéjú íjyáwá hallúvú ácuúvebe diityémá íhhyúvaki.

22 Áaneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhhyúvaabéubá tsá míamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píívyééberéubá dííbye!

23 Ehdúhjáa ditye néenemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéné iúúvaténeri. Ehdúhjáa dííbyeke pajtyéné íveekí Píívyéébeke ávyéjútótúme míamúnáa dííbyekéré ávyéjútótóne ímí díbye íjtsúcunúné déjucotu.

24 Áijyúhjáa Píívyéébe uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadívu.

25 Áánetúhjáa Benabéemútsí Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsí cahcújtso múnáa Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake piáábóne dsíídsídívú diityéké íajcújétsihdyu. Aamútsíhjáa tsajtyé Jóááke dííbyere ‘Máácoo’ némeííbyeke.

13

Benabéemútsí Tsáorómá uwáábótújkenúne

1 Áijyúhjáa Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáama íjcyámé Píívyéébe íhhyú uwáábojte ílluúme: Dííbye Benabéee, Tsimóo dííbyere ‘Cúúvéébeé’ némeííbyee, Tsiréene múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa íiñújí ávyéjuube íjcyaabéhjáa Heróódema tsáijyú píívyéébee, Tsáoroo, éhdume. Áamedítýúhjáa tsaate úwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújtsótúmeke. Áánetúhjáa tsijtye úwáábohíjcyá tsúuca dííbyeke cáhcújtsómeke.

2 Aaméhjáa tsájcoojí mójchótúme Píívyéébeke dúúrúvameke dííbye Apííchó néehíí:

—Óoma mémeménú Benabéemútsikye Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidyítu o íjtsámeíñe wákimyéí diityétsí imyéénuki.

3 Ahdújucóhjáa diityétsí hallúvú íhyótsíne ipícyóóne ditye táúmeíñe piáábó Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa ipítýájcómútsikye ílluréjuco ditye wálloóne.

Benabéemútsí Chííperéri úwaabóne

4 Aamútsíhjáa Píívyéébé Apííchó tükévéjtsóneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsahííyí peemútsí 'Chíípere' némeíñé caapáhovu.

5 Aamútsíhjáa 'Tsaramína' némeí mujcónú úújetémútsí úwaabójucóó Píívyéébé ihjyu imúnaa jodíómú pihcyáávejáané pañévu. Áámútsimáhjáa ípíááboobe Jóaa péé dííbyere 'Máácoó' némeííbye.

6 Aaméhjáa teene caapáhorí péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apííchoobe íjcyáábeke. Diibyéhjáa íllure íállíñe nehíjcyá Píívyéébé icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

7 Aabéhjáa ícyahíjcyá ávyéjuube Tsééjio Páorómá ímí dííbyema íñáhbévácatsíhíjcyánéllíhye. Diibyéhjáa ávyéjuube píuvá Benabéemútsikye Píívyéébé uwááboju illéébúcuuné ímíllenéllíhye.

8 Aamútsíhjáa dííbyeke uwáábórónáa diibye apííchoobe dííbyere 'Erííma' némeííbyé tsá ímíiletú díbye cáhcujtsóné Píívyéébé ihjyu. Áánemáhjáa íllure téénetu bóíjcyuube dííbyeke.

9 Áánéllíhyéhjáa Tsáoro dííbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píívyéébé Apííchó íjcyaaabe dííbyedívú ííténe néehíí:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsííméné u íjcyaaabe átéréejpi.

10 Aabe ¿múijyúikyé u íhvéte eene Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju ímíáájú u tútávátsohíjcyánetu?

11 Ahdícyane ícyooca Píívyéébere nééjuri tsáhájuco u hállúváityúne. Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsáhájuco díbye állúvatúne. Áánemáhjáa tsaatéké neebe ditye itsájtye dííbyeke.

12 Aanéhjáa ávyéjuube Tsééjio Páoro íájtyúmíne ílluréjuco cáhcujtsóné Píívyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokííari

13 Átsihdyúhjáa Páávoró íñahbénujtsíma Páápótu péé tsahííyí Pajpííriá íiñújiri íjcyacóómí Pééjévuú. Áámútsidítýúhjáa tétsihdyu Jóaa oomí Jerot-saréeyu.

14 Áané boonéhjáa iiyéjuco péémutsi úújeté Ajtiokííavu Pitsíídiá íiñújiri íjcyácoomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyeéévejcoójí íjcyamútsí péé imúnáá pihcyáávejávu.

15 Áánaacáhjáa tééj ávyéjujte Píívyéébé ihjyu íéévene íñíkevádú néé tsaatéké ditye idílo dityétsí íhjúváchajchííjyu. Áánéllíhyéhjáa nééme díityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsáné túkevétsoju íjcyatú múúhake ámuhtsi menééiyóne? Tenévá íjcyáhajchíí múúhake mene.

16 Áánéllíhyéhjáa diibye Páávoró íjyócuúvéne íhyójsiri néé ditye cúúvehulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraémuj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcuu ámuúhake o nééíñe íñe múhdumé Píívyéébeke ámuha maávyejúúllémeke.

17 Muuráhjáa méíhdé múnááuvú Píívyéébé idyé íjcyaaabe íñéjté Ejíhtó íiñújiri íjcyámeke lííyaatétsó díityékée íñéhdújuco. Áámekéhjáa muurá íñnáhoori íjchívyétsoobe téené íiñújitu.

18 Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábúcué díityéké píáábohíjcyaaabe panévaturé 40 píjcyá hajchótá ditye íñéubará píívyétúné íiñújiri íjcyácoóca.

19 Áané boonéhjáa Canaáa iññújivúréjuco péémeke idyé dibye piáábóne téeveriyé táhjahíjcyámé 7 coomíva múnáa téené iññújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa ibóáyóné boone iijéjuco ditye cáávacuhíjcyáné diityé iññúíne. Ehdúhjáa muurá méénuhíjcyámé Píívyéébé piááaboríye.

20 Áámekéhjáa tükévétsohíjcyaaabe ímityúnéhjí ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá íhgyú uubálle múnáajpi Tsamoéeréjuco íjcyájcoojívu.

21 Aaméhjáa idyé táúmeí Píívyéébeke dibye imyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáíbyeke dibye diityéké ityúkévéjtsoki. Ahdújucóhjáa dibye mémenúné 'Bejamí' némeíñé dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsáooke dibye iijcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

22 Áábekéhjáa iijchívyétsóné boone Dabíikyéréjuco dibye tsiíne pícyoone diityé avyéjuube dibye iijcyaki. Dílbyedítúhjáa muurá neébe: "Ópée o tújkevéélléébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíikye."

23 Diibyéhjáa muurá Dabííj tsiiménémúháábedítú Píívyéébe meménú Jetsóoke mee iijraéémuma pámé Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

24 Áábé íhdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá memúnáa iijraéémuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímityú íjcyahíjcyánéhjí íhvéjtsóne ditye ímiánejcúvuréjuco ipájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeíki.

25 Aabéhjáa teene íuwaábó nijkévaríjyucó íjcyaaabe néehíí: "Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha meítsúcunúhíjcyaaabe. Táhboonétúí ihdyu úwáábóíbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácóríúcuítyuróne."

26 Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehíí:

—Ámuúha, Aavarááuvúj tsiiménémúháábema múhdumé tsíjtye múnáa Píívyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyeté uwááboju méwáábyuta.

27 Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnáa íavyéjútémáyé tsá wáájácutú diibyéjuco Mepájtyetétsoobe Jetsóo íjcyane ténevá wáyeéévájcoojívadúné Píívyéébé íhgyú uubálle múnáa uwááboju dílbyedítú íhgyuváné éévehíjcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dílbyedi tsúúcajátújuco tene dílbyedítú némeídyújuco.

28 Tsáháturóhjáa ííne ímityúné dibye méénutú téené hallútú ditye dílbyeke lílhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátóke dibye illíhyánútso dílbyedívu.

29 Ehdúhjáa dílbyedítú tene cáátúnúmeídyújuco ditye méénune dílbyeke. Áábeúvú ítémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu iñítyétsóne cúúune.

30 Áróóbekée muurá Píívyéébere bóhiítsóhi.

31 Aabéhjáa píváijyúvú bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dílbyema péhíjcyámedívu. Aame muurá íne úúbállehíjcyá míamúnáake dílbyedítu.

32 Aane íne ámúhake muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucóhjáa méíhdé múnáaúvuke úúbállémeíhíjcyáne.

33 Muuráhjáa meke diityéúvúj tsiiménémúháábeke iñéhdújuco Píívyéébe bóhiítsóné Jetsóoke. Muurá Tsáámóháámitu nééneé: "Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó bóhiítsóhi."

34 Ehdúhjáa Píívyéébe néé dílbyeke íbóhiítsóíne dílbyej pi ícúbáhrámeítyuki. Áhdure idyé tsiíne neébe: "Ámúhake ó piááboó panévaturé Dabííúvukée o néhdújuco."

35 Téhdure idyé tsiíne Tsáámóháámitu nééneé: "U íjcyátúcoocájííva néhi díicúve múnáajpi íjcyáábej pi toócuúhi."

³⁶ Aanéhjáa muurá diibye Dabííúvuke Píívyéébe íñéhdújuco ímí íícúvehíjcyáné míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú úníutu ditye cúúúúbej pi ícúbáhrámeíhi.

³⁷ Áánetúu Jetsóoke Píívyéébe bóhíítsóóbej pi tsá ícúbáhrámeítyúne.

³⁸ Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwaajácúiyá diibyeé dsíjívénej tééveri tsúúca pámeere míamúnáa imítyuháñé Píívyéébe ábájíívéné uwááboju.

³⁹ Aane muurá íñe múhdumé dííbyeke cáhcújtsómé imítyuháñé tsúúca ábájíívemeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píívyéébéhjáa Moitséeúvuj tééveri méénúné taúhbjáúré úráávyehíjcyámé imítyuháñé tsá ábájíívemeítyúne.

⁴⁰ Ahdícyane téííbúwá méíjcyaco. Ámúhake pajtyédííñé éhnehjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa íllu nééneé:

⁴¹ Ámuúhaj, múúnedi íllure úhívatéhi jcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píívyéébe o íjcyabe panévare o méénune tsaate ámúhake úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávájá pañévú úwáábóné tsujáávevu tsaate dííbyeke néé tsiíñe dibye wáyeeévejcóójí itsáane iúwááboki.

⁴³ Áánemáhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píívyéébeke ímí úráávyehíjcyámé jodíómuu, tsijtye jodíómu íjcyátúmedítyuu, íjcyame. Áámekéhjáa túkévétsohíjcyamútsí Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju dityétsí úwaabóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévameke. Aamútsíhjáa nehíjcyá diityéké Píívyéébe piáábori ímí ditye iúráávyé dííbyeke.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa tsííñe tsemááanaréjuco déjúcoóóvéneri wáyeeévejcóójí íllúhwi pácoomí múnáaré dóbééverá Píívyéébe uwááboju illéébúccunúki.

⁴⁵ Ááneríhjáa avyéjute mítyane íñómútááváne Páávoródítyú ihjyúvá dííbyé uwáábó icyátúhtsónema.

⁴⁶ Áámekéhjáa núhnévétumútsíyé diibye Páávorómá Benabéemútsí nééhií:

—Muurá ihdyu tehdújúcooro íñe Píívyéébe uwááboju Jetsóodítyú íjcyane mee jodíómudítyú úwáábómeí tujkénújúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcújtsóne meímíbaavyéné mújyú medsíjívéjúcoóótyúne bóhí ámuha meújcuiki. Áánéllíi muhtsi mepéé jodíómu íjcyátúme éllevu diityékeréjuco muhtsi meúwááboki.

⁴⁷ Muurá Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaj tééveri nééhií:

Ukéé ó picyóó peetédú u néébedítyú pajtyeté uwááboju itsújááve pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáadívu.

⁴⁸ Ehdúhjáa dityétsí nééneri jodíómu íjcyatúme ímíjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju ímíáané íjcyane. Áánemáhjáa cáhcújtsómé eené múhdumé mújyú idsíjívéítyúne bóhí iújcúíñejcúvuréjuco pájtyeme.

⁴⁹ Ehdúhjáa téené ííñújiri úwáábómeíñe Ávyéjúúbedítyú íjcyáné uwááboju.

⁵⁰ Áronáacáhjáa pihcyáávájá túkévéjtsójtémá íhtsutúmé íjcyáné walléémú néé técoomí avyéjuteké diityémá tsaméhjí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújucóhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené ííñújitu páhduváre idyáíívémútsikye.

⁵¹ Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívú íjtyúhááñe ííñú ipíchóújcóne péene Icóóníóvu.

⁵² Áronáacáhjáa ihdyu tétsí múnáa múhdumé tsúúca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píívyéébe Apííchó íjcyame mítyane ímíjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyáné pihcyáávéjá pañévú úwáábohíjcyáné mityame cáhcujtsó imúnaa jodíómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnáa íjcyarómé cáhcujtsóhi.

² Áronáacáhjáa tsaate jodíómu cáhcujtsotúme bóijcyú jodíómu íjcyátúmeke ditye icyáhcujtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsárillehíjcyáné cahcujtsó múnáake.

³ Ároné pañéhjáa tsúúcajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívú icyátsípáávéne íínerí núhnévétumútsi. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbye íhnáhoori dityétsi méénúráityúronéhji imyéénuki.

⁴ Áanáacáhjáa técoomí múnáa íllurjúco dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsíjtye coévá cáhcujtsótúmema.

⁵ Áánéllíihyéhjáa jodíómuu, tsíjtye jodíómu íjcyátúmee, íjcyame íavyéjútémá pítýácójcatsí diityétsikye páhduváré idyáíívémmútsikye néwayúúnevu íáamuííne.

⁶ Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá ííñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené ííñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

⁷ Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áamune

⁸ Aanéhjáa Ríítarári íjcyaaabe tsaapi itsíímávámeítsihdyújuco úllétuúbe.

⁹ Aabéhjáa lleebúacunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró íáptyúmine waajácú díbye ímíáané cáhcujtsóné Píívyéébe dííbye ímíjpyetétsoííne.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Díjyocúúve. Áhdújucóhjáa íjyocúúvénemáyé díbye úllene.

¹¹ Ááneríhjáa teene Ricaóóniá ííñúji múnáa iúllévenúne néé íhgyúrií:

—Píívyéébemútsíhya ííne méhdivu níityé míamúnáajtétsidívú ípívyéévéenema!

¹² Ehdúhjáa ínééne Benabéeke meménúme ‘Jóópíte’ némeííne mícúruwake icyáánívahíjcyáábe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúme tsijpi ‘Meecóório’ némeííne mícúruwa déjutu ímichi díbye íhgyúvahíjcyánéllíihye.

¹³ Áijyúhjáa diibye ‘Jóópíte’ némeííne mícúruwake cáánívahíjcyaaabe llúuváábé duurúvaja técoomí lleehówá úníuriye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu ícyáávétsómútsikye. Áamútsikyéhjáa tsaméhji imíllérá illíihyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

¹⁴ Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dóváríjcyómeímútsí tsári ehdu ditye méénúiyóné diityétsikye pájtyénéllíihye.

¹⁵ Áánemáhjáa íícúí diityé éllevu ipyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuháduré muhtsi míamúnáajtétsi. Aamútsí muurá ííne ámuha éllevu muhtsi metsáá ámuhákye meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúraávyehíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco ámuha meúraávye páneeréé íévéhóowari íjcyánéhjima ííñúji tééji hallúrí íjcyáméhjimájuco nújpácýó pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Diibye íhdyu meke bohííwú ajcúhi.

¹⁶ Dííbyeréé muurá éjyúwúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjcyá íimillédu.

¹⁷ Áronáacáa íhnáhoovu diityéké úújétsoobe panévatúré diityéké ípíáábóneri. Dííbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsáimíyé píívyene meóóvéne méícyahíjcyá tsáimijyúúre.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí néérónáa imílleromé diityétsikye ííícuvené ócájimútsikye icyónávajtsóneri. Árónemáhjáa íhvejtsóme.

¹⁹ Áánaacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáámeé. Aaméhjáa diityétsí hallúvú diityéké állívánéllíi Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa ‘tsúúca dsíííveébe’ iñééne lliúcuíñúmé técoomítyú ííwávuú.

²⁰ Áábé hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnáa micaavérónáa iácúúvéne tsiíñe peebe diityémá técoomívu. Áané tsiíjyúhjáa Déébévurējuco dityétsí pééneé.

²¹ Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mityame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáake.

²² Diityékéhjáa tsápítsohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú iúráávye Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí diityéké ímíáánējuco mityane meícúbáhrámeíñe níjcautu meúcaavéné Píívyéébe avyéjuvu.

²³ Téijyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómivári íjcyáné cahcújtso múnáa túkevétsojte íjcyáímyeke. Áané boonéhjáa tsaméhjí mājchotúmé Píívyéébema ihjyúvá díbyerējuco diityéké ityúkévétsoiki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

²⁴ Aamútsíhjáa Pitsíidiá iñújitu péemutsi úújeté Pajpííriá iñújivu.

²⁵ Aamútsíhjáa Pééjéri úwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

²⁶ Átsihdyúhjáa íwákimyéí iníjkévátsihdyu tsahííiyējuco dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píívyéébe wákimyéivu diityétsikye ditye wállótsihvu.

²⁷ Aamútsíhjáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píívyéébe diityétsikye panévátúre píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúballémútsí díbye píáábóneri jodíómú íjcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju.

²⁸ Áamemáhjáa tsúcájá íjcyamútsi.

15

Jerotsaréevu ditye dóbeevéne

¹ Áijyúhjáa tsaate Jodéá iñújitu teene Ajtiokííavu péeme tétsíi cahcújtso múnáake úwáábohíjcyá Moitséeúvú uwááboju néhdu kíhdyahírótsámeítyúmé pájtyetéityúne.

² Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjajcatsíhi. Áané boonétúhjáa tsamééréjuco cahcújtso múnáa íhgyúvájcatsíñe dityétsí Jerotsaréevu tsaatémá ipyééne idyé íhgyúva téeneri técoomí cahcújtso múnáa túkevétsojtémá uwáábojte íjcyámema.

³ Aaméhjáa péeme pajtyé Peníítsiámá Tsamááriá iñújícutu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú íjcyatúmé Píívyéébeke cáhcujtsóné muhdú íicyahíjcyanéhjí íihvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsíi cahcújtso múnáa mityane ímíjyuuvéhi.

⁴ Aaméhjáa Jerotsaréevu úújetémeke tétsíi cahcújtso múnáa tsáimíyé waatsúcúpejtsóhi. Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píívyéébe diityéké píáábohíjcyáne panévátúre.

⁵ Áijyúhjáa tsaate paritséómudítyú tsúúca Críjtoke cáhcújtsorómé néehíi:

—Múu eene jodíómú íjcyatúmé cáhcújtsómedívú ikíhdyahírótsóne táuhbá dítye Moitséeúvú uwááboju iúráávyeiki.

6 Áánélliihyéhjáa pámeere uwáábojtémá túkevjtsojte dóbeevé téeneri íhjuvaki.

7 Aaméhjáa mítyane téeneri táhjajcatsíñe níjcáutu Péédoro íjyócuúvéne néehíi:
—Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú tsúúcajátújucóhjáa oke Píívyéébe ámuhadítú imyéménúúbeke pícyoone o úúbállehíjcyá ímiáájú pajtyéteju jodíómú íjcyátúróméke ditye téhdure icyáhcújtsoki.

8 Aabée muurá Píívyéébe íná túhúúllétuube téhdure diityé pañévú picyóó Íapííchó mépañévúu ipícyohdu. Ááneríi úújétsoobe téhdure diityéké iwájyune.

9 Áámekée ímbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke íimbajchódu.

10 Ehdúu Píívyéébe diityéké ímbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónéllíihye. Áámeke jíveekí ámuha méimíllé íllure metúhujtsóné méihde múnáaúvúu íjcyarómé ímí úráávyehíjcyánejjíva ditye iúráávy Moitséeúvú uwááboju, pane meíjcyarómé tene néhdu meíjcyáíyónejívari?

11 Aame muurá tsaméhjí diityémá tsúúca mépájtyetéjucóó apááñéeré Críjtóo méhdi ídáátsóvéne méema méénune mecáhcújtsónéllíihye. Tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetétúne.

12 Ehdúhjáa Péédoro néénéllii cúúvéhulléréjuco ditye lléébúccunúne Páávorómútsí úúballéné muhdúhjáa Píívyéébe méénúraítyúronéhjí diityétsij téeveri méénuhíjcyané jodíómú íjcyátúrómé pañe.

13-14 Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuúha táñahbému, cáhawáá idyé táicyánéjcutu ámuhakye o née peíyene Tsimóo Péédoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómédívú íuwááboju úújetétsóné múhdumé teene cáhcújtsómé dííbyejté íjcyaki.

15 Muuráhjáa dííbyé ihjyú uubálle múnáa cáátunúne íllu néehíi:

16-17 Bóónétu tsiíñe ó tsaá Dabííúvú avyéjúu tútávaavéné dííbyej tsiiménémúháábemáyéjuco o ímbájcho téenetu pámeere míamúnáa iwáájácúne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco íbúwááve múhdumé dííbyé wáábyutájté íjcyame.

18 Ehdu neebe Píívyéébe tsúúcajátújucóó íjtsámeíñe.
Ehdúhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa caatúnúhi.

19 Áánéllii ámuhakye o née tsáháubá menééítyuró jodíómú íjcyáturómé Píívyéébeke úráávyémeke ditye Moitséeúvú uwááboju iúráávy diityéké téeneri metúhujtsótuki.

20 Áronáa ihdyu íllure mécaatúnuú diityémá ditye ílluune imyéénújucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácójcatsítúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

21 Muuráhjáa tsúúcajátújuco pacóómiváíryé tsaate úwáábohíjcyané téenetu Moitséeúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeéévéjcoojívádú éévémeíhíjcyané pihcyáávejaáné pañévu.

22 Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllii pámeere tétsíi cahcújtso múnáa, uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame née tsaatéke íhdityu iwállooíñe Ajtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáhjáa meménúmé Tsííramútsikye Jóódama dííbyere 'Batsabáa' némeíbyema ityújkevééllémútsikye.

23 Áámútsimáhjáa waajácuháámí iwállóháámí pañe néémeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnáa meíjcyame ámuha éllevu íhju méwallóó jodíómú ámuha meíjcyatúmé Tsííriá iñújiri íjcyacóómí Ajtiokííari ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsiríítsiá iñúji múnáa wáábyuta téhaámi.

²⁴ Aame muha méwaajácújucóó muha mewállootúmeré ámuha éllevu ipyééne íllure ámuhakye máváríchohíjcyáne. Ámuhakyéva muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

²⁵ Áánélli muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítú meméménúmútsikye méwallóó ámuha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsima.

²⁶ Diityétsí muurá Páávorómútsí ápíchó néérónehjívú pájámeíhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoke iwáájúnéllíhye.

²⁷ Áámútsima muha méwallóó ámuha éllevu Tsíírá mútsikye Jóódamaá. Aamútsí ihdyu óví ímíñeúvú ámuhakye néé muhdú téhaamí pañe íjcyané túkevétsoju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámuhakye muha metúhújtsótu apáhdýuré Píívyéébé Apííchó múúhakye túkevétsojéneri ámuhakye muha menééhíí:

²⁹ Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsóhcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjima dómácójcatsítúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha meíjcyáhajchíí ímí tehdujucó ámuha meíjcyáíñe. Áyu wáí meíjcyaj.” Ehdúhjáa iñéhaami wallóómé Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu.

³⁰ Aanéhjáa tsúúca técoomívú iúújeténe ipíhýucúmeke ájcumútsí téhaamívu.

³¹ Áhaamíhjáa iéévéne mítyane ímíjyuuvéme.

³² Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé íhju diityéké téeneri éhniíñevu itsápíjtsoki. Piivyétemútsíhjýa iúwaabóne.

³³ Aamútsíhjýa tsúcájáhréjucó diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjucó ióómiíñe. Áánéllíhyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaímíyé ióómiki.

³⁴ Áronáacáhjáa Tsííra tétsihvúré cóévánáa Jóóda iyyéjucó óómiíñe.

³⁵ Áhduréhjáa Páávorómútsí cóévá tétsihvúré Ajtiokííavu. Aamútsíhjýa tétsíi múnáama úwáábohíjcyá Píívyéébé uwááboju.

Páávoró tsiíñe uwáábovu pééneé

³⁶ Átsihdyúhjáa pívájcoojívájucó pájtyénetu Páávoró Benabéke nééhíí:

—Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnée Jetsóodítú íjcyané uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri íjcyané cahcújtso múnáake mewáájacu muhdújucó dítye úraavyéne.

³⁷ Áijyúhjáa Benabéé imíllerá tsiíñe Jóáa pééne diityétsima díbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

³⁸ Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpííriá coomívú diityétsidítú cóévánéllíhye.

³⁹ Áané hallútúhjáa itsípájújcatsíñe ílluréjucó dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díbye Máácoke iújcúúbema péé tsahíyí Chííperévu.

⁴⁰ Áánetúhjáa Páávoró Tsíírákeréjucó újcune díbyema ipyéékií. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnáa Píívyéébeke píáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékií.

⁴¹ Aamútsíhjýa pehíjcyá Tsííriámá Tsiríítsiá iñújícúri íjcyané cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíye.

16

Páávorómútsikye Tsííráma Timotéó náhbenúne

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsíhjáa ájtyúmimútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsíjújháa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuúbe.

² Áábedítýhjáa Timotéodítýú tétsíí cahcújtso múnáa nehíjcyá ímíáábé dibye íjcyane.

³ Áábekéjhjáa Páávoró imíllé itsájtyene dibye íñáhbénu dííbyeke. Áronáacájhjáa pámeere waajácú cááni gríéégómuube íjcyánéllí dibye kíhdyahírótsámeítýúne. Áánéllíhyéhjáa tujkénúí dííbyedívú kíhdyahírótsóobe imúnáa jodíómú méénuhíjcyádú téené hallútú díityémá ímityúné íjcyátuki.

⁴ Aaméhjáa ipyéhíjcyátsíhji múnáake úúbállehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyané uwáábojte túkevjtsojtémá díityéké úwáábohíjcyané muhdú cahcújtso múnáa íjcyáiyóne.

⁵ Aanéhjáa illéébóne Píívyéébeke cáhcujtsómé líiyaaté éhniíñevu mítyaméjuco.

Naavédú nééne pañe Matsedóónia múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

⁶ Aaméhjáa Píívyéébe íhju Áátsiá íiñújí úwáábóiyónáa dííbyé Apííchóre díityéké túkevjtsojnéj péévé tsá ditye úwáábotú téené íiñújí múnáake. Áánéllíhyéhjáa Pírííjiámá Garáátsiá íñújícuturé pajtyéme.

⁷ Aaméhjáa Míítsiá íiñújí watsíívyevu úújetémé imíllérá ipyééne Bitííniá íiñújivu. Áronáacájhjáa téenere Píívyéébe Apííchó Jetsóope díityéké ájcune túkevjtsojnéj péévé idyé tsá ditye téhullévú péétune.

⁸ Áánéllíhyéhjáa tsapéhdú Míítsiá íiñújitu pajtyeme úújeté ‘Tóroóaa’ némeí mujcónújuco.

⁹ Átsihvúhjáa Páávoródívú pejco naavédú nééne bóhówáávéne pañe Matsedóóniá íiñújí múnáajpi dííbyeke nééhií: “Muúbej, Matsedóóniá íiñújivu metsááne múúhakyéréjuco méuwáábo.”

¹⁰ Ehdúu nééne dííbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píívyéébere múúhake wáállóhullévú muha méuwááboki.

Páávorómú Pírípori

¹¹ Aamée Tóroóatu muha tsahííyí mepéé tsapéhdú Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Áané tsiíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

¹² Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá íiñújí pañévú íhcyóómi ípívyéjtsocóómi Pírípovu téené íiñújí avyéjú coomívu. Ácoomíyíkyée tsúcájá muha méícyahíjcyáhi.

¹³ Aamée muha wáyeéévejcóójí mepéé Píívyéébema ditye íhjuvuhíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaabó walléémuke múúhadívú píhcyáávémeke.

¹⁴ Áámé pañée íjcyalle Tiatíírá cóómi múnáalle Ríidia ímíá wajyámúúné duujínuúdú néjáhi nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyárolle botsíí dííbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyané uwááboju Páávoró úwaabóne.

¹⁵ Aallée illuréjuco tsójtsótsámeíñé pámeemáyé íhyájkímuma. Áané boonétúu múúhake neéle:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímíááne Píívyéébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajchííjyu. Ehdúu múúhake íñééne íhjuvú itsájtyémeke tétsihvúrei coévátsole.

16 Áhdurée tsáijyu Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bádsíjcájadívú naavénéhjáa ípañe íjcyáábej téeveríyé ñná pájtyeíñe wáájacuhíjcyálledívu. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mityane dsíísike úcuhíjcyá diityémá téené hallúvu.

17 Aallée múúha déjutu tsáálle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píívyéébé wákimyéi múnaa ámúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájuco. Áánéj taíchoríi Páávoró illuréjucu úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o neé Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítyu.

19 Áánéllíhyée íavyéjute íñe hallúvucó ídsíídsíwájucóóítyúne maatyóbá díityétsí Páávorómútsikye íkéévéne tsajtyé técoomí avyéjute éllevu.

20-21 Áámútsikyée diityédívú iúújetétsóne néémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí ¿íveekí méhcóomí pañe páhduváré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóíyónejíívari?

22 Ááneréjucóo pámeere néene ímiááne tehdu dítyétsí méénuhíjcyáne. Áánéllíhyée awáá ávyéjute diityéké táuhbá ditye íwajyámúúne ítyácóríjcomútsikye iwápáájcoli.

23 Ahdújucóo ditye diityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsidívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánéllíhyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóójá pañévú iúácómútsikye úmehewávú íhdótsoobe ítyújkejíínetu.

25 Aamútsíhjáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéébema íhgyúvahíjcyá pécójpñéjucu meíjcyárónááaca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné dítyétsí májtsiváné tsijtye teene cúvéhóójari íjcyame lleebúacunúhijcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecútéré tétsii úwécunúneri lléhowááne páhyúbáné tujkéveri pámeere tééjari íjcyamedítyú úwáñehííñe cóhribáhi.

27 Áánaacáhjáa tééjá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe íitécunú páneere lléhowááne páyújcatyéne. Aanéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca ditye úmíváne. Áánéllíhyéhjáa ícyávaájco újcuube illííhyánúmeíki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró neéhií:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyérero múúha.

29 Áánéllíhyéhjáa peete ípíúváne íícúí díityétsi éllevu peebe íllityécunúúbére. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé díityétsí lliíñévu.

30 Áánemáhjáa illuréjucu díbye íjchívyétsómútsikye nééneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyetéiyáhi?

31 Áánéllíhyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere díhyájkímuma mecáhcújtsó ámuha mépájtyeteki.

32 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere íhyájkímumájuco.

33 Aabéhjáa tépejco nijtyú díityétsikye ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa illuréjucu díbye díityétsidívú tsójtsótsámeíñe díitye íhyájkímumájuco.

34 Átsihdyúhjáa díityétsikye íhgyávú ítsájtyémútsikye májchotsóme. Aaméhjáa mityane ímíjyuuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

³⁵ Áané tsitsíívevúhjáa técoomí avyéjulte wallóó tehmé múnáake ditye iñéete diibye cúuvéjáa tehméébeke illuréjuco díbye ijchívyétso diityétsikye.

³⁶ Ahdújucóhjáa ditye díbyeke néeténéllii neebe Páávoróke:

—Ávyéjultévá néé ámuhtsikye o ijchívyétsoki. Ahdícyane wa illuréjuco mepej.

³⁷ Áronáacáhjáa Páávoró néé diityéke:

—Muurá iñe múhtsikye iñá néetuméré míamúnááj piínévú iwápáájcomútsikye cuvéjaanú romáánómúejtétí téhdure muhtsi meijcyané waajácúháámima meijcyámútsikye. Aame jíveekí imíllé múhtsikye ijchívyetsóné teevétariye? Aane tsá muhtsi áyánéwu meímíletúne. Óví ihdyu iye itsááne múhtsikye ijchívyetsóvame.

³⁸ Ehdúhjáa dityétsí nééne úúbálletémé avyéjultéke. Ááneríhjáa mítyane illityémé romáánómúejtétí ijcyané waajácúháámima dityétsí ijcyáneri.

³⁹ Áánélliihyéhjáa diityétsi éllewu ipyééne ídátsojkiímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocóréjuco ditye wálloone técoomítyu.

⁴⁰ Aamútsíhjáa teene cúuvéjatu ijchívyemútsí Ríidiá javu úújetémútsí cahcújtso múnáake itsápítsohíjcyátsihdyu illuréjuco pééneé.

17

Tetsaróónicáí ditye ííborívaténe

¹ Aaméhjáa Páávoroo, Tsííraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpííporii, Aporóóniaa, íjcyácoomícyutu. Átsihdyúhjáa pééme Tetsaróónicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

² Áájá pañévúhjáa wáyeeévejcóójí Páávoró imyéénuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeeévejcoojívádú úwáábohíjcyaaabe pápihchúúijyúva.

³ Úúbállehíjcyaabéhjáa diityéké Pííyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa cáátúnuhíjcyané néhdújuco Críjto íícúbáhrámeítsihdyu dsíjíveebe tsííne bóhíne. Téhduréhjáa nehíjcyaaabe diityéke:

—Muurá diibyéjuco Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyáábedítýú ámuhakye o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoró néenéllii tsaate imúnáadítýú tsúúca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímíáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítýú walléémú avyéjúmémhíúvú nééme cáhcujtsóhi.

⁵ Ááneríhjáa tééjá túkevétsojte cáhcújtsotúmé iñómíutááváne juváñeri átéréejte óvéhe múnáa péhíjcyámeke iújcúmema técoomí múnáake ííborínútsihdyu Jatsóo javú péé Páávorómútsi néhcovu diityétsikye itsájtýe técoomí avyéjulté éllewu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íajtyúmítúnéllii diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtýene diityé éllewu. Áámekéhjáa diityédívú iúújetétsóne néémeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsí Tsíírama wájtíímútsikye áanu Jatsóo ihjávú tsaímíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhíjjuco ihjyuvané ímityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbajúúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá avyéjuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa ditye nééne técoomí avyéjultémá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa diitye Jatsóómú múu áhdómeídyú meenú ditye iácádsíjcaáyo diityéke. Ahdújucóhjáa ditye ácádsíjcaáyóne.

Páávorómú Beréari íjcyane

¹⁰ Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnaa ijchívyetsó Páávoroo, Tsííraá, íjcyámútsikye diityétsí ipyéé Beréavu. Áámutsíhjáa téhullévú iúújetédú péé imúnáá pihcyáávejavu.

¹¹ Tsáháhjáa tétsíi múnaa Tetsaróónicá múnaádú néétune. Ímíhyéhjáa lleeúbunúhíjcyámé dityétsí úwaabóne. Aaméhjáa néhcohíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnaápe cáátúnuhíjcyánéhjí pañe iwáájacu ímíáané tehdujúco dityétsí úwáábohíjcyáhajchííjyu.

¹² Áámedítyúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wa-jpíímumáyé avyējúméhjiúvú néené walléemu.

¹³ Aanéhjáa tsúuca Tetsaróónicá íjcyame jodíómuu waajácú Páávoroo Beréari úwáábohíjcyané Píívyéébé ihjyu. Áánéllíhyéhjáa téhullévú ipyééne tsiíñe iibórinutémé diityéke.

¹⁴ Áánéllíhyéhjáa íícúí wallóomé Páávoróké díbye ipyéé móóá úniúvú tétsihvúré Beréavu Timotéomútsí Tsííráma cóévánááaca.

¹⁵ Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyeke neebe ditye iñéé íícúí dityétsí ipyéé dííbye éllevu.

Páávoroo Atéénari

¹⁶ Áámútsikyéhjáa téhmeebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí ditye dúúrúvahíjcyané níjcyotájteke.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllíi tééneri ihjyúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámema pihcyáávéjá pañévu. Ihdícyátsihjívúhjáa icyábúúvémemema ihjyúvahíjcyaaabe tééneri.

¹⁸ Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñe uwááboju úráávyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñe uwááboju úráávyehíjcyámé ihjyúvahíjcyáhi. Áámedítyúhjáa tsaate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáma áánu íhgyuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Tsííñe píívyéébé mú ihjyú uubálle múnáajpúbá dííbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávoródítyú díbyeé Jetsóó dsíííveebe bóhííbedítyú íjcyané uwááboju úúbállehíjcyánéllííhye.

¹⁹ Áábekéhjáa tsajtyémé ipítyácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóópago’ némeítsihvu. Áánemáhjáa dííbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhake u wáájácútsóítyuró ímíñeúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

²⁰ Muurá múúhake u nehíjcyané tsáhái tsáijyúubaré muha melléébotúne. Áánéllíi muha méimíllé mewáájacúné ímíñeúvú ñná nééiyóné múúhake u nehíjcyáne.

²¹ Ehdúhjáa dííbyeke nééme Atééna múnáama tsííñe iíñúji múnaa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúmé paíjyuvaré úbállécatsíhíjcyá páhduvaré néené uwáábó illéébone.

²² Áámekéhjáa Páávoroo néehíí:

—Ámuúha Atééna múnáaj, muurá ó waajácú ámuha panévare tsííñehji mecáánívahíjcyáne.

²³ Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsihjírí o péhíjcyaaabe ó ájtyumí ñícúvé wáíjǵi hallútú illu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájácútúné Piivyeébé wáábyuta.” Aane muurá dííbyedítú ámuhakye ó úwáábohíjcyá eene dííbyeke wáájácútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítu.

²⁴ Diibye ihdyu Píivyeébe páneeré múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóobe. Diibye muurá ípívyejtsó ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhi. Áánéllí páneere íjcyá dííbye tájpíye. Aabe tehdu apátsííyé íjcyáíyónejí miamúnaa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu íhdíyátsihjíríyé dííbye.

²⁵ Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyedítúré tsááne bóhíima méijcyáhi. Áhdure panévaré íñe múhduná téene tájpí meícyahíjcyané dííbyedítúré tsááhií.

²⁶ Muuráhjáa tsáápihdítúré íñe múhdumé ííñújiri méijcyámeke líyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí meíjcyáíñe mújyúhaja.

²⁷ Ehdúu méénuube dííbyedi méítsámeíhíjcyané níjcáutu íhtsútúnetu mewáájácu méhdítu kía íjcyátúróóbeke.

²⁸ Muurá dííbyedítúré tsááne bóhíima méijcyá éhnehjáa tsaate illu nehduú: “Muha méijcyá Píivyeébej tsíime.”

²⁹ Aane tsúúca dííbyej tsíime méijcyame tsá meíjtsúcunúityuró eene panévatúré miamúnaa óórótuú, nééwáyutuu, dsíídsítuu, nícyohíjcyánehjídú Píivyeébe nééneé.

³⁰ Muuráhjáa ihdyu éjyúúvú pevénéré ítéunúhíjcyaaabe miamúnaa iwáájácútúné hallúrí ehdu méénuhícyáne. Árónáa icyooca pámeere miamúnáake neebe ímityúné meícyahíjcyané meíhvéjtsoki.

³¹ Muurá muhdú meícyahíjcyané iwáájácúdú mééma ímbájchóibye ípyée imyéménuube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsoobe dííbyeke íbóhíítsóneri.

³² Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsííñe bóhíínetu íhjuváneeri íllure tsaate uuhívaté dííbyedi. Áánetúhjáa tsaate nééhií:

—Muha ihdyu méimíllé tsíjyú tsííñe téenetu u íhjuváne melléébúcunúne.

³³⁻³⁴ Áamedítúhjáa tsúúca tsaaté múnáa cáhcujtsómé dííbyema nahbévahíjcyáhi. Áámemáhjáa íjcyaaabe Dioníítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehíjcyáméejpi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehji íjcyá díityéma.

18

Páávoró Coríítori

¹ Aanéhjáa Páávoró teene Atéenatu péébe úújeté Coríítovu.

² Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póótó ííñújí múnáajpiíkye. Téijyúhjáa téhdure botsíi wajtsííbé Itáaría ííñújítu mewa Píritsíírama, Ávyéjuubeváa Cáráóódio pámeere Róómari íjcyané jodíómú íjchívyéíñe néenetu tsáámutsi.

³ Aanéhjáa Páávoró díityétsimáyéjuco íjcyane díityétsikye íwákimyéityu ípíáábo téeméné wákimyéí imyéénuhíjcyánéllíhye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú nééne nujúwááne.

⁴ Áijyúhjáa ténevá wáyééévéjcoojívádú pehíjcyaaabe imúnáa jodíómú pihcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítú íjcyané uwááboju imúnáama tsíjtye imúnáa íjcyáturómeke dítye icyáhcuíjtsoki.

⁵ Áanáacáhjáa tsúúca Tsíírámutsi Timotéoma wajtsí Matsedóóniá iinújitu. Áijyúhjáa Páávoró tsanéeríyé uwáábori íjcyaa nehiícyá imúnaake diibyējuco Jetsóó dityéé téhmehíjcyaa Crijto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa díbye néérónáa dííbyedítýú nehníwu ihjýúváme. Áánéllihyéhjáa illuréjuco díbye diityédítýú ipyéé íwajyámú wátsóújcoobéré nééneé:

—Árone tsáma ámuhá hallúriyējuco teene ámuha medsíjívécooca meícúbáhrámeííne. Tsá táhallúrí tene íjcyatúne. Ahdícyane jodíómú íjcyátúróme éllévuréjuco o pééíne diityékerējuco o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iinéene illuréjuco díbye tééjatu íjchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávú teenéhjáa pihcyáávéjá úníuríyé íjcyaa tsúúcajátújuco Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Áijyúhjáa teene pihcyáávéjá avyējuube ‘Crijpoó’ némeííbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámeere íhyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóómi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóó naavédú néené pañe íbóhówáávéne néé dííbyeke:

—Imíchi díícyáne éhnííñevu dúwááboco íínerí illityétuubére.

¹⁰ Íjcyámé mítyame ícyoomíyí tahñéjté íjcyáímye. Áánéllí ehdu uke o nééhií. Áábeke o íjcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pínévú tétsii Coríitori íjcyaa diityéké úwáábohíjcyané Píívyéébe íhju.

¹² Áijyúhjáa Acááyá iinújí avyējuube Garióó íjcyánaa tsaate imúnaa jodíómú cáhcújtsotúmé ipítýácójcatsííne Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díbye ávyéjúube éllévu díbye ímítýunéhjí ímíbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju néené tsíjítóríyé míamúnáake úwááboobéré pehiíjcyá dityévá Píívyéébeke idyúúrúvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú ditye úúballénéllí díbye íhjýúváíyóné íhdéré díbye ávyējuube Garióó diityéké nééhií:

—Íhdyúhde tehdújúcooíyó dííbyema o ímíbáchóíyóné díbye ímítýuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámuhá taúhbaju néené tsíjítóríyé díbye tsáápihdítýú íjcyané uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa íhdyu ámuháyé chooco méímíbáchójcatsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímíbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iinéene illuréjuco díbye diityéké wálloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávéjá avyējuube Tsójtenéké tsaate gríéégomu íékéévéébeke wápáajcó díbye ávyéjúúbé úmíwávu. Áróneríhjáa tsá díbye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokílavu íóómítsihdyu tsiíñe uwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríitori tsúcájá Páávoró ícyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mujcóvú béérómeí tsanéhjáa ímíáánetúré imyéénuíñe iinéene uubálle. Ehdúhjáa méénúmeííbyé Tsííriá iinújivu ipyéétúné íhde. Átsihdyúhjáa botsíi tétsíi cahcújtsó múnáake ipítýájcóne peebe Akííramútsima tsahííyí teene Tsííriá iinújivu.

¹⁹ Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Píritsíírama cóéváítsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodíómú pihcyáávéjávú péébe úwaabó tééjavu píhcyáávémeke.

²⁰ Áábekéhjáa neerómé dibye tsuucájááneúvú dityémá ijcyaki. Áronáacáhjáa tsá dibye ímíllétúne.

²¹ Áánemáhjáa diityéké pítyájcoobe nééhií:

—Áronáa ó ímíllé o pééne Jerotsaréevu. Aabe óví Píívyéébe ímílléhajchíí tsiíñe ámuúhakye ó uujéváhi.

Ehdúhjáa iñééne péjúcoobe tsahííyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítýú coévá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajtiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíñe pehíjcyaaabe Garáátsiámá Pírííjía iñújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívádu.

Éépetsóri Apóóro úwaabóne

²⁴ Áijyúhjáa Arejadriíá cóomi múnáajpi jodíómuube Apóóro teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívyéébé ihjyu.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa úwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúraávyejító tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apááñéré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa pihcyáávújá pañévú íñerí núhnévétuubére. Aanéhjáa dibye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjyávú itsájtyéne botsíi ímíñeúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj téeveri mééma méénune.

²⁷ Aabéhjáa ímíllé Acááyá iñújivu ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu ditye tsáimíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere túkévéjtsóneri píáábohíjcyá mítyane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnáa jodíómuke nehíjcyá dííbyéjuco Jetsóo Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácuháámitúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa dibye néénéllii tsáhájuco ditye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríítori íjcyánáa Páávoró íjchí iñújiri pehíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó uráávyejító.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénúijyu tsúúca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájácúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Acáa íñé uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtsótsámeíhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóááuvu tsótsohíjcyáné uwáábo.

⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhdée dííbye Jóáa tsótsohíjcyáné ímityúné íicyahíjcyanéjhi íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe dííbyé boone Mepájtyetétsoobe Jetsóo úwáábóííbyeke ditye icyáhcújtsoki.

⁵ Áánélliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcújtsóne tsiíñe tsójtsótsámeímyé dííbye mémeri.

⁶ Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójtí ipícyóóne Píívyéébema íhjuváne tujkéveri dííbyé Apííchó diityé pañévú úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjiri illéébótúrójúhjiri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere túkévéjtsóneri úúbállehíjcyámé díbyéé diityédívú íuwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa diitye Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavémé 12-meva.

⁸ Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáávéjá pañévú úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téibúwátsohíjcyá Píívyéébé avyéjú icyánejcúvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíllétú icyáhcujtsóne. Aaméhjáa nehníwu íhjuváhíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné uwáábotu pámé úmíwávúre. Áánéllíhyéhjáa Páávoró diityédítýú péé pámeemáyé cahcújtso múnáama 'Tirááno' némeííbyé uwáábojavu.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavuréjuco diityéké úwáábohíjcyáné míñéécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá íiñúji múnáa lleebójucóó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsijtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

¹¹ Áijyúhjáa dííbyej tééveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúraítýúronéhji.

¹² Ávyetáhjáa dííbyé miñúbajáánema íwajyámúúné chéméméhji éllevu ditye tsájtyéróneri tsúuca bóhihíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhji íchívyehíjcyáhi.

¹³ Áijyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé imíllérá Jetsóo mémeríyējuco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró úwáábohíjcyaaabe Jetsóo mémeri.

¹⁴ Ehdúhjáa imíllérómé imyéenune jodíómuube Etséébá llúúvájte avyéjúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

¹⁵ Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápi pañétú diibye naavéné nééhií:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

¹⁶ Ehdúhjáa néébere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wáane tééjá pañétú íévejtéhjirējuco wájyamúúvatúmé díbye túúvátsónéhjima.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómuumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúmé íwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke ávyéjujtsóhi.

¹⁸ Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójúcóómedítýú úúbállehíjcyá íhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhji.

¹⁹ Áánetúhjáa apííchojte ténéhji waajácúhaamíné ílluréjuco cóvajtsoné pámeere ííténeríye. Áané pañéhjáa íjtsúcunúmé dsíidsi wágóoovéné 50 míi.

²⁰ Ehdúhjáa téijyu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju tsújaavé pámehdívúre.

²¹ Áané boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá íñújícú íááhívetétsihdyu bótíi Jerotsaréevu ipyééíne. Áhduréhjáa nehíjcyaaabe teene Jerotsaréetu ipyééíne Róómávú.

²² Áánéllíhyéhjáa íhde wálloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtómútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá íiñújivu.

Éépetsóri ditye úborívaténe

23 Aabéhhjáa Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáné hallútú cahcújtsotúmé páhduváré dáríívehíjcyá cahcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa 'Deméétrio' némeííbyedítýú tujkéváne. Diibyéhhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu 'Diána' némeííne níjcyota píívyéllé idíllone idyúúruvahíjcyája nááve. Áané hallúvúhjáa mityane dsiidsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ipíhjúcúne nééhíí:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímyé tsáimíyé meícyahíjcyáné íínetú píhtotúme.

26 Aane ħíveekí Páávoró nehíjcyá íñe menícyohíjcyámé píívyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéeneri muurá mityámekéjucu díbye tsíñejcúvúré íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhhjáubá páneeréjucu Áátsiá ííñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá mewákímyeí téene tájpíjyucu meícyahíjcyáné méhdivu wágóóóvéiyáhi. Áhdure dílle íhtsútulle píívyélle Áátsiá múnáama pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnaa dúúruvahíjcyáalle ja tsáhájucu bóhówaúcunújúcúóótyuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsijtye icyáyobáávaténe íllu wáñejcóhi:

—Íñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néémeé.

29 Áijyúhjáa ihdyu kiávú técoomíyí míamúnaa iibórínúcatsíhi. Áánáacáhjáa Matsedóóniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtáacomútsí Páávoróké náhbénuhíjcyámútsikye lliúcuíñúme dítye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne díityémá íhjúvatéiyónáa tsá cahcújtsó múnáa dííbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá ííñúji múnáa ávyéjute dííbyeke wáájacúmé néé tsaatéké dítye íñéé dííbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áánáacáhjáa ihdyu míamúnaa iibóríba teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhjáa mityame tsá wáájacutú íínéllíihyé ímichi ipíhcyaaavéne.

33 Áánáacáhjáa tsaate jodíómú imúnáajpi Arejááadoróké cátujujú díbye díityé úmíwávú ipyééne íhjúvaki. Áhdújucóhjáa íhjúva díbye íhyójtíri díityéké néérone cúúvéhulléréjucu dítye íjcyaki.

34 Áronáacáhjáa 'dáj' néétune tsííñe íllu wáñécohíjcyáme:

—Íñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehíjcyámé míñéecu hóórá hajchótá jodíómuube díbye íjcyane iwáájácúnema.

35 Áamekéhhjáa técoomí avyéjuube idyáíívyétsómeke nééhíí:

—Ámuúha tamúnáa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyélle Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha toónúiyónejívari. Áánéllíi ílluréjucu metáchúúréévéne cúúvéhulléréjucu meíjcyá. Aame íiná mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítyúme.

37 Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá ííne imityúné méénutúne. Áhdure tsá dítyétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íiná imityúné íhjúvatú mépíívyéllédítýu.

³⁸ Ahdícyane Deméétrio íwákimyéi múnáama tsaatédítýú ímityúné iíjyácunúhajchíí óvíi péé ténéhjí ímibájcho múnáa éllevu teene ímibájchoki. Muurá téenélíi ijcyáné ténéhjí ímibájchotsíhji.

³⁹ Áánetu ávyetá ihnáho nééne íjcyáhajchíí múu íhvejtsó páñétúéhullévú tene ímibáávyeki.

⁴⁰ Muurá ícyooca ápíchó nééne máhallúrí téenetu menéétsámeíiyóne. Tsá muurá íná menééítyuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke dílloca.

⁴¹ Ehdúhjáa íñééne ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoru Matsedóóniámá Gréetsiá iñújcúvú pééneé

¹ Aaméhjáa iíborínújcatsíñetu íhvetédú Páávoru cahcújtso múnáake ipíhjuúcúne túkévejtsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ipítýájcóne Matsedóóniá iñújívúréjuco díbye pééneé.

² Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá iñújívú iúújetétsihyi ijcyá pápihchúú nuhbáva.

³ Aabéhjáa tsahííyí Tsííriá iñújívú pééíyónáa tsaate ímúnáa dííbyedítýú ímityúné pítýájcámeíñé iwáájácúne íjtsámeííbyé Matsedóóniá iñújívúré tsiíñe ióómiíñé íjchityu.

⁴⁻⁵ Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbenuímyé múhtsí íhdéjuco Tóróóavu ipyééne téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tet-saróónicá múnáajtétsí Arijtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébé múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá iñúji múnáajtétsí Tííkicyómútsí Tóróópimómaa, éhdume.

⁶ Áánetúikyée muhtsi mecóévamútsí óórityúne pááa mājchóméíhíjcyáné wañéhjí pajtyétavu botsíi Pirípotu tsahííyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu díityédívú Tóróóavu. Átsihyíi muha méijcyá tsané tsemáána.

Páávoru Tóróóa múnáake ááhivéne

⁷ Aamée muha tsemáána déjúcóóvejcoójí medóbéévéne pááa mémajchó Jetsóó dsíjívé meítsaavéne. Áijyúu Páávoru úwaabó ávyeta pécójpíñévújuco tsíjyú muha mepéjúcóóíñéllíhye.

⁸ Téijyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej téeveri.

⁹ Áánáacáa ováhtsáwu ‘Éóótico’ némeííbyé ácuúcunúhijcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaiñúné hallúrí baavu áákityéébé dsíjívéhi.

¹⁰ Áánéllíhyée Páávoru íícúí iñíítyéne dííbyeke íámabúcúne nééhií:

—Méíllityédíne. Muurá íhdyu bóhííroóbe.

¹¹ Átsihdyúu tsiíñe cáámévu néríívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóó dsíjívé meítsaavéne. Ááné boonétúu idyé tsiíñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

¹² Áánetúu tétsíi múnáa íhjáhañévuréjuco péémema díibye ováhtsáwu péeneri mítyane ímíjyuuvéme.

Tóróóatu Miréétovu dítye pééneé

¹³ Aamée muha mepéjúcóónáa Páávoru múúhadítýú coévá tétsihvúré Tóróóavu íjchityúré ipyéé Atsóovu. Áánetúu muha íhde cúújúwámíri mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha meújcuí.

¹⁴ Aamée muha técoomítýú dííbyeke meújcuíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjyu ‘Kíioó’ némeíñé caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjcyooji méúújeté ‘Tsáámoó’ némeíñé caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mécuwaté Trojíríóvu. Áané tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

16 Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecójtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áánéllíhyéikyée tsá díbye ímíletú muha Áátsiá iññújiri íjcyacóómí Éépetsóvú mepééne íícúi muha téhullétú meóómítyúrónéllíhye.

Páávoró íhjuváne Éépetsó cahcújtso múnáa túkevétsojtéma

17 Aabée Miréétori íjcyabe píuvá Éépetsóri íjcyáne cahcújtso múnáa túkevétsojtéke.

18 Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú muhdúhjáa Áátsiá iññújivu o wátsítujkénújyu o ícyahíjcyáne.

19 Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íjcyarómé oke páhduváré dáríívéneri támeíbyéré Píívyéébé wákimyéí ó méénuhíjcyá iná néétuubére.

20 Áronáacáa tsá o íhvetétú ámúhakye píááboíñé patsíhjíwávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

21 Aabée ámúhakye pámeekéré tamúnaa íjcyátúróméhjima ó nehíjcyá ímityúné ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

22 Aabe íñe ícyooa tsííñe o péé Jerotsaréevu Píívyéébé Apííchó oke túkevétsojneri muhdú táúmiwa íjcyane wáájácútuúbe.

23 Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíjivu téenere Píívyéébé Apííchó tsúúca oke waajácútsójúcoorá Jerotsaréevu oke dítye cúvéhoojánuube o ícúbáhrámeíñe.

24 Ároneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ó imíllera Píívyéébé meke iwájyúne mééma mepájtyetéíñe méénúné uwáábojívú Jetsóo oke níwááveíñúné o níjkeváne.

25 Ahdícyane ámúhakye o néé íñe múhdúmáj píínévú Píívyéébé avyéjutu íjcyáne uwááboju uwááboobéré o péhíjcyámé ámuha oke maájtyumíjúcóóityúne.

26 Téhdure ámúhakye o néé ámuha mewágóóóvéhajchíí tsá táhallurí tene íjcyáityúne.

27 Muurá tsúúca páneere ámúhadívú ó bóhówajtsójúcoorá muhdú Píívyéébé íjtsaméí íjcyane.

28 Ahdícyane tsáma téíibúwá méíjcyaco ámuha uwáábojte meíjcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóo tujpácýó wágóóóvénej tééveri díbye újcúmeke. Muuráhjáa díityédívú ámúhakye níwááveebe Ípííchoj tééveri díityé túkevétsojte ámuha meíjcyaki.

29 Áronáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá iúwáábóneri íllure díityéké tútávajtsoíñe éhne múúne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

30 Áhdure íjcyáímyé tsaate ámúhadítyuré ímíá uwááboju tsíjítoríyé átéréenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

31 Áánéllí tsáma téíibúwá méíjcyaco éhnée pápíhchúú píjcyábá hajchótá támaatýóu o wáágóóne ámúhakye o uwáábohíjcyáne meítsáávénema.

32 Ahdícyane ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha meíjcyane meke iwájyúne díbye ácu híjcyáne uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

³³ Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsíídsídívú áhdoobe ehnéva múnáajpi o íjcyabe ímiá wajyámuma o íjcyáíyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanérei ó wákímyeíhijcyá óoma íjcyámema muha mepíhtone meújcuiki.

³⁵ Aabée muurá ámuhákye panévatúré ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméhjike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóó illu néhijcyáné o ítsáávénema: “Muurá tsaatéké tsíeménevu ájcume ímíjyúúvéiyá ditye ájcume ímíjyúúvéne éhníínevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké íñétsihdyu Páávoró Píívyéébema íhijyúva mímóúúvénéllii muha téhdure mémímóuuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóvéne ámábiñúhi.

³⁸ Aamée múúhakye pícyohjé cúújúwamívú díbyée ‘tsáhájucóubá tsiíne oke ámuha maájtyúmíityúne’ néeneri kímóóvemére.

21

Jerotsaréevu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepée tsapéhdú ‘Cóóó’ némeíñé caapáhovu. Áané tsiíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñé caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíímívúréjuco mepájtyene Peníitsiá iññújivu péémívu. Áámiríjéjucóo muha mepééneé.

³ Aamée muha ‘Chíípere’ némeíñé caapáhó náníñéjcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsííriá iññújivu. Aaméikyée muha Tííró mujcójuvu mécatsúúveté tétsihvu tsane pííchuta íjchívyeki.

⁴ Átsihyíi muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmitémemái méijcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké néé díbye Jerotsaréevu ipyéétu Píívyéébe Apííchóréhjáa diityéké túkévéjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méijcyánetu mepéémeke pícyohjémé pámeere mújcojúvu. Áamemáa muha pámeere memíhmóúbáne Píívyéébema méihjyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha ílluréjuco diityéké mepítyájcóne meúcaavéné cúújúwamí pañévu. Áané tujkéveríjyucóo ditye óómiñe íhjáhañévu.

⁷ Aamée muha Tíírótu nihñéréjuco tsahíyí mepééme mécatsúúveté Toremáidávu. Átsihyíi íjcyáné cahcújtso múnáadívú muha méúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Áané tsiíjyúu muha mepééme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepée Perípe jávú cahcújtso múnáá túkévéjtsójtéhjáa 7-meva íjcyámedítyú uwáábori úllehíjcyáabe jávu.

⁹ Áábej tsíímée pínéehójtšímeva walléemú tájívátúme íjcyame úúbállehíjcyá Píívyéébere diityéké ájcúné íjtsaméiyi iiná pájtyeíñe iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyí tsúcájáhréjuco meícyahíjcyánáa Píívyéébe íhijyú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabée múúhakye ááhíveebe Páávoró ocájímííhé iújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyuu, íjcyane ichíácómeíñe néehíi:

—Píívyéébe Apííchó muurá nehíjcyá illuva ditye íñe ocájímííhé aabájáábeke Jerotsaréevu ichíjchúúbeke íhvéjtsóíñe tsííñe iññúji múnáá hójtsí pañévu.

¹² Ehdúu díbye néénéllíi muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké díbye ipyéetu téhullévu.

¹³ Áronáacáa múúhake neébe:

—ǵínerí ámuha mekímoovéné ídátsó oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúíñejívari. Óvíi néhi ihdyu oke illíhyánúhajchíi llihyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cáhcújtsóné hallútu.

¹⁴ Ehdúu múúhake díbye néénéllíi muha dííbyeke menéehíi:

—Óvíikyéhde muhdú Píívyéébe ímillédú ú ijcyáhi.

¹⁵ Átsihdyúu muha ílluréjuco meímíbájkímyeíñe mepéene Jerotsarévu.

¹⁶ Áamemáa múúhama tsaate cahcújtsó múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha meúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébeke cáhcújtsóobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóbóke ááhivéne

¹⁷ Átsihdyúu muha Jerotsarévu meúújetémeke tétsíi cahcújtsó múnáa tsáimíyé waatsúcúpejtsóhi.

¹⁸ Áané tsiíjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóbóke. Áanáacáa tétsihyi pámeere cahcújtsó múnáa túkevétsojte.

¹⁹ Áamedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píívyéébe jodíómú íjcyátúrómé pañévú dííbyej tééveri méénuhíjcyanéhi.

²⁰ Áánéllíihyée duurúvámé Píívyéébeke ávyéjútsoomé. Áánemáa néeme dííbyeke:

—Ehdííwane, muúbej. Muurá múhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnáa jodíómudítú cáhcújtsójucoorómé úraavyépí Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne.

²¹ Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyané téénetu múu bóijcyúdú pámeekéré jodíómú tsííñe íiñújiri íjcyámeke ditye téeneri íícuvéjúcóótuki. Áhdurévú u nehíjcyá ditye íhdéuvúu íicyahíjcyajító ííhvéjtsóne ítsíimeke íkíhdyahírotsójúcóótuki.

²² Aane íñe ǵmuhdúí teéne? Muurá íñe tsúúca íchihy u íjcyane iwáájácúcooca píhcyááveímye.

²³ Áánéllíi ú méénuú uke muha menéhdú. Íjcyámé íchihy múúhadítú pííneehójtsímeva wajpíímú ípyée ímíáánetúré imyéénuíñe íñééneí méénutúme.

²⁴ Áámema tsaméhí meúcújcatsíñe meímíbájhótsaméi duurúvájá lluváábedívú memúnáa méénuhíjcyádu. Áané boonétú u áhdoó díityémá ditye ibyééroméiki. Áijyu úhdityu íhjúvahíjcyarómé neé álliúré íjcyáneri ííhjúvahíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne téhdure u úraavyéne.

²⁵ Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyáturómé Jetsóoke cáhcújtsómé ílluune imyéénútuki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcatsíityúne. Ehdúu néeme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

²⁶ Áhdújucóo díbye díityémá pííneehójtsímevámá iúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévú iúúbálle tééjá tehmeébeke múhdúj coojívatú ímíbájhómeíñe íníjkévaíñe botsíi pañétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñe iyáabeke itsájtyeki.

27 Aanéhjáa tsané tsemáanatu iníjkévaíñé ditye nééne tsúúca nijkévaríjyucu íjcyánáa Áátsiá iinújitu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduváre idyáráívétsihdyu ékeevéme.

28 Áánemáhjáa kéévánécoba néémeé:

—¡Ámuúha ijraéémuj, metsááne múúhake mépíaabóva! Áánu muurá éhne pahúlleváre úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúné ihjyúvahíjcyá méiíñúji múnáadítu. Áhdure Píívyéebée Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju nééne tsíjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúné ihjyúvahíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáíyónáa muurá íñe íjtye gríéégómuke tééjá pañévú iúácóneri tútávátsoobe tééjá pañe íñe ímityúné úújéityúrotsíi.

29 Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeríi Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dííbyeke íájtyúmínéllíhye. Aanéhjáa íjtsúcunúme Páávoró dííbyeke úacóné tééjá pañévú.

30 Ááneríhjáa técoomí múnáa íbóriibaavémé péé teeja duurúvajávu. Aaméhjáa Páávoróké iékeévéebeke lliúcuíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééjá llehówááne.

31 Aaméhjáa dííbyeke lliíhyanújucóóíyónáa tsúúca úúballe úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúbédívu.

32 Áánéllíhyéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjútémá ipíhjúcúmema dsínécunúme téhullévu. Áámekéhjáa íájtyúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáácohíjcyánetu.

33 Átsihdyúhjáa diitye tsodáhómú avyéjuubéréjuco iékeévéebedívú táuhbáné ditye ichíjchu úwáñehííñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá díbye íjcyane, áhdure íñe hallútú ditye ehdu dííbyeke méénune.

34 Ááneréjucóhjáa páhduváre mítyane ditye íhjúváné pañe tsá díbye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánéllíhyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye itsájtje dííbyeke.

35-36 Áhdújucóhjáa ditye íhcyóómivu itsájtjeébeke tsájá niityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuíñúné míamúnáa íjyévé ‘áádikye méllíhyánu’ néémere úráávyénéllíhye.

Páávoró íhyallúvú íhjuváne

37 Áábekéhjáa ditye íhjá pañévú ááhívétsóíyónáa neebe diityé avyéjúbéke:

—¿A tsá o íhjúváiityuróne?

Áánéllíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca eene ú piivyété gríéégómú íhjúrí u íhjuváne?

38 ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcúmema íñéubará píívyétúné iinújivu u péene ímityúné múúhá iinúji avyéjúbédítu u ítsámeíhíjcyaaabe?

39 Áánéllíhyéhjáa Páávoró néé dííbyeke:

—Muurá ihdyu oo jodíómuubéré Tsiríitsiá iinújiri íjcyacóomí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane ihdyu cána óvíjyucu oke daacu tsáraahóvú o íhjúva míamúnáama.

40 Áhdújucóhjáa diibye ávyéjuube íhvétsoobe niityéwááhyó hallútú diityéké íhyójtíri nééne ditye cúuvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáíívyénemáyé íhjúvaabe heeberéómú íhjúrí.

22

¹ Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuhakye táicyánéjcu o úúballéne.

² Ehdúhjáa díbye heeberéomú ihjyúrí ihjyúvánéllii ímíñeúvú lleebúcunúmé dííbyeke.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíomuube Tsiríítsiá iñújívúu Táátsó coomívú oke ditye tsíimávaabe. Ároobée ihdyu ó keemévé ichihvúré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariée úwáábohíjcyá méihde múnáaúvúhjáa úráávyehíjcyané taúhbaju. Aabée ó imíllehíjcyará múhdutú tsáimíyé Píívyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Ahdu muurá icyooca ámuúha.

⁴ Ároobée táwaajácútubáané íñe ímíáájú cahcújtso múnáahjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáriívehíjcyá dityévaa téénetu íhvetérokí. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléémuke ditye icyúvéhoojánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyējuúbema duurúvájá túkevétsojte waajácú okée waajácúhaaminema iwálloone Damájcori íjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aabée téhullévú tsúuca o péé oovaa o dóhjinújémeke ichihvu Jerotsaréevu ditye íícúbáhraki.

*Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóne
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ Aanée Damájcovu oke ditye wálloobe juuváyí o péhíjcyárónáa cójípíine técoomíj pihíivuréjuco péécutéré óhdivu ávyetá íhnáho nééne péeté cádiivyéné cáámetu.

⁷ Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube nééhií: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

⁸ Áánélliihyée o nééhií: “¿Aca múha uu, Ávyējuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyáabe.”

⁹ Aanée téijyu óoma íjcyame teene peete íájtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú díbye óoma íhjuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke díbye néénéllii o néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, ¿aanéhaca íná u imíllé o méénune?” Áánélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dípye Damájcovuj. Téhullévú uke neeímyé íná u méénuíñe.”

¹¹ Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájúcoótúúbeke óoma íjcyaméréjuco oke úújetétsóné téhullévu.

¹² Áijyúu ‘Ananía’ némeíbyé tsáa taéllevu Píívyéébée Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyáabeke ímí miamúnáa íjtsúcunúúbe.

¹³ Aabée itsááne oke nééhií: “Muúbej, tsúuca u hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke díbye néénemáyé íñe imíjyaú ó ítétjucóóhií.

¹⁴ Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajátújuco méihde múnáaúvú cáánívahíjcyáabe Píívyéébe uke mémenúné ímíáábé Jetsóoke u ájtyúmíibe íhjuváne u lléébóne díbye ímíllédú u íjcyaki.

¹⁵ Áánéllii icyooca pámeekéré dííbyedítýú íjcyané uwááboju u úúbállehíjcyáahi.

¹⁶ Ahdícyane ííneri íjtsámeítuube dííbyedívuréjuco catóroóvéne dííbye mémeri táuméi Píívyéébeke páneere díímítýú díbye íábájíveki. Ááne tsójtsótsaméi.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoró úúballé Píívyéébe dííbyeke wálloone jodíomú íjcyátúme éllevu

17 Aabée Jerotsaréevu tsiiñe o óómiibe duurúvájá pañévú o úcáávène Píívyéébema o íhgyúvahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

18 Áané pañee Jetsóoke o ájtyúmiibe oke néehí: “Ícúi dipye tsiéllevu íchihdyu Jerotsarétu. Muurá tsá ditye íícúvéityú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

19 Áánéliihyée dííbyeke o néehí. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópée dícyahcújtso múnáake pihcyáávejáané pañévú o wápáájcómeke o cúvéhoojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

20 Áhdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwaáboju méenuhíjcyáabeke ditye dsíjívetsóijyu diityémá o íjcyáábema tsaméhíjjuco muha tehdu dííbyeke meméénune. Téijyúu muurá ó téhmehíjcyá diitye dííbyeke lííhyánúmé wajyámúúne.”

21 Ehdúu o néérónáa tsiiñe oke neébe: “Árónáa ú pee íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéliihye.” Ehdúhjáa úúbálleebe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbe hójtsí pañe

22 Aanéhjáa dííbyeke illéébúacunúhíjcyáróne kéévánécoba néémeé: ¡Tsáhájucu aabye íjcyáítyuróne! ¡Íllurájucu méllíhyánu!

23 Ehdúhjáa néemere íwajyámúúne cáamevu wájójcoméré téhdure bállíijyu wájójcói.

24 Áánéliihyéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube neé ítsodáhómuke ditye íááhívétso páñéejávú dííbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idílo ííne hallútú dííbyedítýú ditye íjyácunúhíjcyáne.

25 Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjinuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyí íjcyáábeke nééneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáróóbeke íiná néétume méwátsihcyúhi?

26 Ehdúhjáa Páávoru néene tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó pañétúejpihdívu. Neebéhjapéé:

—Tsáma téibúwá díícyaco áabyeke muhdú u méénúihajchííjyu. Muurájháaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima dííbye.

27 Áánéliihyéhjáa pañétúejpi ipyéene neé dííbyeke:

—¿Ava úhdi íjcyáné romáánómuube u íjcyáné waajácúháámij?

Áánéliihyéhjáa neébe:

—Éée.

28 Áánéliihyéhjáa neebe avyéjuube dííbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o íjcyáííne waajácúháámí.

Áánéliihyéhjáa Páávoru néehí:

—Árónáa ihdyu líhíyomútsidi téhdure tene íjcyánéllíi ó neé pañétúejpi o íjcyane.

29 Ehdúhjáa díbye néénéllíi íhvejtsómé dííbyeke. Áhduréhjáa avyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáábeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevétsojté úmíwari Páávoru íjcyane

30 Áané tsíijyúhjáa imíllebe iwáajacúné ímichi ííne hallútú imúnaa jodíómú diibye Páávorodítýú íjyácunúne dííbyé hallúvú páhduváré úúbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe ditye dííbyedítýú íjcyáné uwáñehíííne itsííúúne ipíhgyúcu pámeekéré avyéjujteké llúúvájte avyéjujtema. Áámé úmíwávúhjáa dííbyeke íjyócujcároóbe.

23

¹ Aabéhjáa Páávoró diityédívú íiteebéré nééhií:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébé húmíj piínévú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa díbye néénéllíi llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké ditye iwábáájco dííbyeke.

³ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca taúhbaju néé muhdú o íjcyane óoma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene taúhbaju néené tsíjítóríyé óhdivu u táuhbané oke ditye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áánéllíihyéhjáa tsaate nééhií:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube páñétúejpi íjcyáábedi?

⁵ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Áronáa tsá o wáájacutú díbye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhgyúvatú ávyéjútédítu.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíkyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte diitye ávyéjute íjcyane. Áánéllíihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé hajchi. Aabée téhdure téené uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíine o cáhcújtsónéllíihye.

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllíi diitye ávyéjute tsaamééré itsípájújcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

⁸ Diityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhíjcyámé nýjkyéji múnáama panévare ápiíchoháñe íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcujtsó ténehji íjcyane.

⁹ Aaméhjáa íhgyúbari íjcyánáa diitye paritséómudítu tsaate taúhbájú uwáábojte nééhií:

—Muurá tsá áanu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímiáané nýjkyéji múnáajpi íhgyúvánáa ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáíívéiyáhi?

¹⁰ Ehdúhjáa ditye táhjájcatsíñeri tsodáhómú avyéjuube íllityéne íjtsúcunú ditye Páávoróké méénuíñe. Áánéllíihyéhjáa tsiíñe neebe itsodáhómuke ditye itsájtje biwáhullévúré íhcyóómivu dííbyeke.

¹¹ Ápejcóhjáa Jetsóo dííbyedívú íbóhówáávéne nééhií:

—Ímíchi díícyáne íñeri áábímyeítyubéré íñe táuwááboju íchii Jerotsaréeri u úwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóo néé Páávoróke.

Páávoróké imílleromé illíihyanúne

¹² Áané tsitsíívevúhjáa imúnaa jodíómú pítýácójcatsíyá ímiááneturé dííbyeke ídsíjívétsoíñe. Áánemáhjáa néjcatsímyé íñéubará imájchóityúné dííbyeke il-líihyanútúné hajchóta.

¹³⁻¹⁴ Ehdúhjáa dííbyedítu pítýácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjútémá ítyúkevítsojté éllevu ípyééne neeté diityéke:

—Muha ímiáané Píívyéébe lléébónáa mépítýácójcatsí íñéubará memájchóityúné Páávoróké muha mellíihyanútúné hajchóta.

¹⁵ Áánéllíi méneeco tsodáhómú avyéjúubeke díbye péjcore ámuha éllevu itsíva dííbyeke. Áronáa ihdyu méneeco dííbyedítu íjcyané ihgyu ámuha medílló

dííbyeke mepíuváne. Áijyu muha tsúúca máarúcóónuú ámúhadívú díbye úújetétúné ihdéré muha mellííhyánuki.

¹⁶ Ehdúhjáa ditye pítýácójcatsíñe Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ipyééne úúbálleté díbye ííñáhnikiye.

¹⁷ Áánéllíihyéhjáa tsáápiikye tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváábeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe élleву díbyévá ñínáñjáubá iúúbálle díbyeke.

¹⁸ Ahdújucóhjáa díbyeke díbye tsajtyene avyéjúúbe élleву. Aabéhjáa neeté díbyeke:

—Ávyéjúúbej, éhne cúúvéjari íjcyabe Páávoró oke néénéllíí ó tsivá áánu ováhtsáwúuke diélleву díbyévá íhya ñíná uke iúúbálleki.

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa íhdyúétsihvu itsájtyéébeke neébe:

—¿ñíná ú imíllé oke u úúballéne?

²⁰ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítýácójcatsí ukévá íñééíñe péjcore u tsajtye Páávoróké diityé avyéjúté élleву dítyévá idílló díbyeke ñíná díbyedítýú íjcyáné ihjyu.

²¹ Áróneri tsá u íícúvéityúne. Íjcyámé 40-mevá ehnííñevu díbyekévá illííhyánu árucóónuímeye. Aame néjcatsí ímíááneva imyéénuíñe Píívyéébe lléébónáa ipítýácójcatsíñe. Aamévá díbyeke illííhyánútúné hajchótá tsá íñéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehmé muhdú diityéké u nééneréjuco.

²² Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyéjúúbeke úúbálléné boone ipítýájcóóbeke neebe díbye muucá iúúbállétu teéne.

Ávyéjuube Péérí élleву Páávoróké ditye wálloóne

²³ Átsihdyúhjáa díbye avyéjuube míityétsikye ítsodáhómú avyéjútédítýú ipíúváne néé dítyétsí iújcu 200-meváké tsodáhómuke ullerí pééímeyeke, 70-meváké íjímudi pééímeyeke, 200-meváké cávaájcoháñema pééímeyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcójuco.

²⁴ Áhduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íímíbjácho díbyedi Páávoróké itsájtye avyéjuube Péérí élleву.

²⁵ Áámemáhjáa waajácuháámí wálloobe íllu íñéhaámi:

²⁶ “Ávyéjuube Péerííj, oo íñe Cáráóodio Ríítsia o íjcyabe úúma ó ihjyúváhi.

²⁷ Áánukée tsúúca imúnaa jodíómú iékeévéébeke llííhyánújcóóróóbeke tátsodáhómuma diityédítýú ó dojtúcú romáánómuube íjcyáné waajácuháámíma díbye íjcyane o wáájácúnema.

²⁸ Áánemáa ó tsajtyé díbyeke diityé avyéjúté élleву íñe déjúcotú díbyé hallúvú ditye páhduváré úúbállehíjcyáné o wáájácuki.

²⁹ Aabée ó waajácú apááñéré ítyaúhbajúúné hallútú ditye ehdu díbyeke dáríívehíjcyáne. Aane tsá ñíná íjcyáturó ditye tééné hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsíjívétsóiyóne.

³⁰ Áábeke íñe diélleву ó wallóo imúnaa íjcyarómé díbyeke illííhyánuíñe pítýácójcatsíñe o wáájácúnema. Áámeke o néé ditye páñetu diélleву ipyééne díhyúmíri íñeé íñe hallútú díbyedítýú íjyácunúhijcyáne. Ahdícyane wái díícyaj.”

³¹ Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtíípatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

³² Áané tsitsíívenúhjáa tsaate tsodáhómú ulleríyee péeme illuréjuco óómiñe ihcyóómivu. Áanetúhjáa tsijtye íjímudíi péemeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

³³ Aaméhjáa Tsetsaréavu ávyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

³⁴⁻³⁵ Áhaamíhjáa ávyéjuube iéévéne níjcáutu dilló Páávoróké kiá múnáajpi díbye íjcyane. Aanéhjáa Tsiríítsiá iiñúji múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichíi díhyallúvú páhduváré úúbállehíjcyámé wajtsí mewáájácú muhdú úuma tene íjcyane.

Áanemáhjáa neebe dítye ipícyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Pééri úmíwávú Páávoró íhgyuváne

¹ Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatú pañétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáa Tsetsaréavu túkevétsojtéma. Áamemáhjáa téhdure Téétoro tsáa ímityúné múúne méénúme hallúvú íhgyúvaábe. Aaméhjáa díbye ávyéjúúbedívú iwáajtsíne úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

² Áábekéhjáa díityé éllevu dítye tsájtýeébé hallúvú Téétoro úúballéjucóo ávyéjuube Péeríkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjuúbej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbé túkevétsojúj pañe muha tsaimíyé meícyahíjcyánellíhye.

³ Muurá muha páhduube dítyúkevétsojúj pañe méijcyáhi. Áánellii mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáábeke.

⁴ Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o nées okéi u lléébúacunú múhajchótáwuú úuma o íhgyuváne.

⁵ Muurá muha méwaajácú áanu ávyeta panévá iñújínneri íjcyáné jodíómuke íbórínubéré péhijcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávyehíjcyámedítýú ímichi pañétúejpi.

⁶ Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávájtsóiyónáa muha meékéévéébema méimíllerá teene meímíbjachóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

⁷ Áronáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dííbyeke.

⁸ Áanemáa neebe dííbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáa diéllevu. Ahdújuco íñe muha metsááne diéllevu dííbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óví pañetu ú dilló dííbyeke u wáájácú muhdú néené déjúcotu muha meúúbállehíjcyáné dííbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Péeríkyeé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodíómú nehíjcyá ímíáánéjuco ehdu tene íjcyane.

¹⁰ Áánelliihyéhjáa ávyéjuube Pééri úbahcyó Páávoróké dííbyeréjuco íhgyúvaki. Ahdújucóhjáa díbye neéneé:

—Muurá ó waajácú múhdúné pijcyábájucó íñe iiñújiri ímityúnéhjí ímíbjchoobe u íjcyane. Áánellii mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjcu o úúbálléneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óví apááñéré ú waajácú Jerotsaréevúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré méijcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjajcatsímyeke o íbórínuhíjcyáné duurúvájá pañévu, pihcyáávejáané pañévu, tsiéllehjívú.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájácúttú íñe hallútú táhallúvú iúúbállehíjcyáne.

14 Áánetu cáhawáá uke o úúbálle apááñéré táihdé múnáaúvúu cáání vahíjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dííbyeke ihdyu ó úráavyehíjcyá béhíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájítori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dííbyé ihjyú uubálle múnáá waajácúhaamínetu dííbyé taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehji íjcyane.

15 Muurá ditye cáhcujtsódúré dííbyeke o cáhcújtsoobe ó waajácú ímíáméhjima ímítyúroméhjí dsíjivémé bóhiíñe.

16 Áánéllíi ó imíllehíjcyará tsaimíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imíllehíjcyará tsaimíyé míamúnáama o náhbévajcatsíñe.

17 Aabée muurá múhdúne píjcyá lliíñe tsiélléhjí o péhíjcyátsihdyu o tsáá táiiñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

18 Éhdurée nénéhjiri duurúvájá pañe o íjcyáábeke Áátsiá iiñúji íjcyame tamúnáa oke ájtyumí dityée méénuhíjcyádújuco tééjá lluvváábedívú o ímíbájchoméíbyeke. Áánáacáa tsá tétsihyi tsijtye ijcyáturóne. Aabée tsáháturo téijyu muucá o ílbórinutúne.

19 Aane bo óvíi eene táhallúvú úúbállehíjcyámé íllevu itsáane úúballévá ímíáané ímityúné táhallúrí íjcyáhajchíjyu.

20 Óvíikyéhde aatyéré úúballé íñe ímítyúnéhjáa tamúnáá avyéjútémá o méénune íájtyumíne.

21 Ááneráhjáa apááñéré diityémá o íjcyaaabe pámeere lléébónáa o néehíi: “Oke íñe ámuha médílllohíjcyá dsíjivémé bóhiíne o cáhcújtsónéllíihye.”

22 Ehdúhjáa Páávoró néénéllíi ávyéjuube Pééri ílluréjuco tééné ihjyú íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráávyenécú iwáájácúnéllíihye. Áánemáhjáa neebe diityéke: —¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáá botsíi ámuháma meímíbájchoki.

23 Ehdúhjáa diityéke íñétsihdyu neebe tsáápi tsodáhómú avyéjúúbeke díbyéi tétsihvúré ípícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtso imúnáa dííbyeke íááhívehíjcyaki.

24 Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Pééri tsiíñe tsáá dííbye éllewu mewa Drot-síírama jodíómulle téhdure íjcyállema. Aabéhjáa píuvá díibye Páávoróké díbye diityétsima íhhyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

25 Áánéllíihyéhjáa ihjyúvaabe muhdú tsaimíyé meíjcyá ímítyúnéjcutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa ihjyúvaabe nihnéétsihvúré Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímíbájchóíñetu. Ááneríhjáa ávyéjuube íllityéne dííbyeke néehíi:

—Wa ílluréjuco dipyej. Néhiyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhhyúva téénetu.

26 Aanéhjáa díibye Pééri íjyácunúhíjcyá dsíídsidívú Páávoró áhdóíyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téénéllíihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhhyúvaki.

27 Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú píjcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri ílluréjuco íhvejtsóné ávyéjuube íjcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtóréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí íjcyane ímílléne pícyoíñú cúúvejávúré díibye Páávoróke.

25

Páávoró Péjtó úmíwari

¹ Aanéhjáa diibye Péjtóréjuco téené iinújí avyējuúbedívú úcááveebe pápihchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

² Áábekéhjáa téhullévú túkevjtsojtémá llúúvájte avyējuute úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

³ Áánemáhjáa néeme dibye ipíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácócatsíyá juuva iárucóónúne dííbyeke illííhyánúpéjtsoíñe.

⁴⁻⁵ Ehdúhjáa diibye avyējuúbeke ditye néérónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé amúhadítú avyējuute íjcyame óóma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúballe dííbyé hallúvú ímiááné ímityúné dibye méénúhajchííjyu. Muurá téhulle diibye cúúvéjari. Áhullévú lléváhréjuco tsiiñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

⁶ Aabéhjáa teene Jerotsaréeri ijcyá íhyotsítú pápihchúúj coojíváubáhpéé, íhyyáa mityá pahójtscúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Ááné tsííjyúhjáa teene idíllóítsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

⁷ Áábekéhjáa ditye wájtscítsóóbedívú Jerotsaréetu péené jodíómú ipíhcyáávéne dííbyé hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa íllure báñúmeíhi.

⁸ Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhií:

—Tsáháturo tsáma ñná ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbájutu, téhdure diityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyējuúbedítú ímityúné o íhyyúvatúne.

⁹ Ehdúhjáa Páávoró néérónáa Péjto dííbye múnaa jodíómuma ímí íjcyane ímílléne néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca ú ímíllé Jerotsaréevu meímíhajchóné eene ñná díhyallúvú ditye úúbálléhíjcyáne?

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Árónáa muurá tétsihyíjyuco oo ehdu nénéhjí ámuha romáánómú meímíbachohíjcyáitsíí amúhá avyējuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajácurá íné ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

¹¹ Muurá ihdyu ímiááné ímityúné o méénuca ó pájámeíyá oke ditye illííhyánuki. Keená ‘tsáhaá’ o nééiyóne. Áánetu íñe táhallúvú ditye úúbálléhíjcyáronéhjí ímiááné íjcyátúhajchíí tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtscí pañévu. Áánéllíí ó ímíllé amúhá avyējuube páñétúejpíyé óóma teene ímíhajchóné.

¹² Ehdújáa Páávoró néénéllíí Péjto pámeekéré ípítyácócatsíhíjcyámeke ípíjyúcúmema idíllójcatsíñe néé dííbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyējuube páñétúejpíyé úuma ímíhajchóné u ímílléne ané óvíí dííbye éllévúréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Péjto néé Páávoróke.

Páávoró avyējuube Agríípa úmíwari

¹³ Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívaturá tsijpi avyējuube Agríípa péé mewa Bereníitsema Tsetsaréavu Péjtoke ááhívetémútsi.

¹⁴ Aamútsíhyyáa téhulle íjcyámútsikye diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápéé:

—Íjcyaaabe íchihyi tsaapi cúvéhóójari Pééríí pícyoíñuúbe.

¹⁵ Áábé hallúvúu jodíómú túkevjtsojtémá llúúvájte avyējuute ímityúné oke úúbálléte Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

16 Árómekée o nééhií: “Tehdu muha romáánómú peecútéré muucá medsíjívetsóiyónejí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítúhahjchíjyu.”

17 Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyavéjúcóónéllí awáá tsíjcyooji o díllóitsihvu o íjcyáne ó píuvá dílbyeke.

18 Áábe éllévúu tsááme ímityunéhjí dílbyé hallúvú úúbállehíjcyáme. Aanée ó íjtsúcunú ímiáané díbye ímityúné méénuhíjcyané dílbyé hallúvú ditye úúbálleíñe. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

19 Apááñéree nehíjcyámé Jetsóó dsíjívéjúcóóbeke díbye ‘íjcyáabe’ íñéene úráávyehíjcyáne.

20 Ehdúu nénehji o ímíbájchóityúrónéllí ó neerá dílbyeke díbye ímílléhajchí Jerotsaréevu muha dílbyema teene meímíbájchotéki.

21 Áronáacáa imíllebe pañétúejpimáyé Agójtoma teene ímíbajchóne. Áanéllíhyée dílbyeke o néé díbyei cúúvéjariyé íjcyá dílbye éllévu o wállóótúné hajchóta.

22 Ehdúhjáa Péjto Agríipake úúbállénéllí neebe dílbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúcunúiyá téhdure díbye íhjuváne.

Áanéllíhyéhjáa Péjto nééhií:

—Cáhawáá óví péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lléebúcunúki.

23 Ehdúhjáa Péjto dílbyeke néénéllí tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjáa íjcyáávéné aahívemútsí dílbyé já pañévú tsodáhómú avyéjútémá tsijtye técoomí ihtsútujtéma. Áanáacáhjáa Péjto píuvájucóó díbye Páávoróke.

24 Áánemáhjáa neebe dílbyéke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríipama meíjcyamej. Áánújuco íchí dílbyé hallúvú ímityúné Jerotsarée múnáama Tsetsarée múnáa oke úúbállehíjcyáabe. Áánúdityu nehíjcyámé dílbyekévá illíhyanúiyóne.

25 Arónáa íjcyánejí íñe déjúcotu díbye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wállóo pañétúejpi Agójto éllévu dílbyema teene díbye ímíbájcho dílbyeré ímíllénéllíhye.

26 Áábedítýú díbye pañétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyáronáa íñe ámuha metsáánéllí ámuhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óví aabye ávyéjuube Agríipá dílló muhdú díbye úúballéné botsí mecáátunúné pañétúejpi ávyéjúube éllévu mewállóoki.

27 Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke pecútéré mewállóone pañétúejpi éllévu ímichi íñe déjúcotú dílbyeke mewállóone úúbálletúmére. Ehdúhjáa Pejto néé dílbyéke.

26

Agríipá úmíwávú Páávoró úúballe muhdú íjcyahíjcyáne

1 Aanéhjáa Páávoróké díbye ávyéjuube Agríipá nééhií:

—Cána dihjúváj.

Ahdújucóhjáa díbye íhjuváne.

2 Neebéhjápeé:

—Ávyéjuube Agríipaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnáa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbállehíjcyánetu ícyooa díúmíwávú o íhjuvánéri.

3 Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjacatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímíñéúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáné Jetsóoke icyáhcújtsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúmé muhdúhjáa diityémá o pívyene Jerotsaréeri múúhá iínújiri.

⁵ Téhdure waajácúmé táováhtsadítyuré paritséómuube o íjcyabe íñe muha meúráávyehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure ímílléhajchíí úúbálléiyóme.

⁶ Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píívyéébée dsíjívémeke íbóhíitsoíñé méíhdé múnááúvuke néhijcyáné o cáhcújtsónéllíi teene oke idíllóki.

⁷ Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píívyéébeke paíjyuvaré méíícúvehíjcyá díbyée nééne muha maájtyúmiki. Ehdú nééne hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímítyunéhjí úúbállehícyáhi, Ávyéjuúbej.

⁸ ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píívyéébe dsíjívémeke bóhíitsóne?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsáricyohíjcyáne

⁹ Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítyú ímityúné o íjtsámeíñé ó itsúcunúhíjcyá tehdujúco o méénune.

¹⁰ Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréeri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjujte oke néhdújúco cúvejáánuubéré o péhijcyáné cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjúco muha mepítyácójcatsíñe tsaatéke medsíjívétsohíjcyáne.

¹¹ Ehdúu diityéke ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááne pañévú dítyévaa teene ímíá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcujtsóné íhvéjtsóroki. Áámekée tsárí o íjtsúcunúne pátsáricyooobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñé iínújínéri íjcyárócoomíjiri.

*Páávoró tsííñe úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujtsóne
(Hch 9.1-19; 22.6-16)*

¹² Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjujte oke wállóónéllíihye.

¹³ Áronáacáa juuvávyú cójípíñe núhba ájchú ehnííñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyéne pámeere oke náhbénúmema múúhakye ajchúcunúhi.

¹⁴ Aamée muha máákityé baavújúco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heeberéómú ihjyúrí nééhií: “Tsáo Tsááoró, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhíjcyá éhne múúne ócáji naatsóú iínúbíjcóne iíye tútávájtsámeídyu.”

¹⁵ Áánéllíihyée o néé dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyée oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyáabe.

¹⁶ Ahdícyane ílluréjúco díjyocúúve. Muurá íñe ícyooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsííñe úhdivu o bóhówájtsóné uwááboju u méénuki.

¹⁷ Aabe íjcyá uke ó llííñé dimúnáa jodíómuma tsííñé iínúji múnáa uke imyéénútuki.

¹⁸ Áánéllíi uke ó wallóo dítyé éllevu diityéke u wáájácútso Naavéné hójtsí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívyé Píívyéébe icyánejcúvuréjúco díityé ímítyuháñé ílluréjúco ábájíívémeímyé ímíáámeréjúco íjcyá dííbyeéjte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú nééne íítene cáhcujtsóne

¹⁹ Ahdícyane tsáháa naavédú nééne óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa tééne pañe o íítene ó cáhcujtsóhi.

²⁰ Aabée muurá Damájco múnáadítú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyúu úwááboobéré o péé Jerotsaréetújuco páneeríyé Jodéá iĩñújiri. Aabée jodíómú íjcyátúrómeke ó nehíjcyá ditye ímityúné iícyahíjcyáné iĩhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco iúráávyeki. Áhdurée ó nehíjcyá téené uwááboju néhdújuco íjcyáneri ditye iwáájácútso tsíjtyeke ímiáané tsíhdyuréjuco íjcyane.

²¹ Éhdurée néené hallútú tamúnaa íjcyarómé oke duurúvájá pañévú iékévéebeke imíllerá illííhyanúne.

²² Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píívyéébe oke piáábóneri ímí dííbyeke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné dííbye ihjyu pámeekéré ídáátsojtémáyé iĩtsútujtéke. Aabe tsáháturo tsáma o nehíjcyatú éhnehjáa Moitséeúvuma Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa iĩná íjcyaiñé úubállehíjcyáné tsíjijtoríye.

²³ Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjívéebe ibóhíneri meke pámeekéré tsííñe iĩújíne múnáama úújétsóíñe tsúuca méema pajtyété íjcyájucóóne. Áhduréhjáa nehíjcyámé díibye tujkénúejpi íjcyaiñé dsíjivetu bóhíbe.

Páávoró imíllerá Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

²⁴ Ehdúhjáa Páávoró íhjuvvarónáa Péjto kéévánécoba néehíí:

—ÍMuúbe, mítyane u wáájácúneríubá ílluréjuco u méívaténe!

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuubej. Ímiáané o néehíí.

²⁶ Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere ímí waajácúhi. Áánéllí dííbye húmíríyé íínerí núhnévétuube ó ihjyúvá ténehji teevétaríyé méénúmeíhíjcyátúnéllííhje.

²⁷ Ahdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó éhnehjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa nehíjcyanéhi? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

²⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Úubá ú imíllé áyánéwuúré u úwááboróné o cáhcújtsóne Críjtoéjpiyéjuco o íjcyáiyóne.

²⁹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcújtsóiyódúré idyé áyánéwu o úwaabóné ú cáhcújtsóiyáhi. Áánéllí muurá Píívyéébeke piáábó ó táúmeíhijcyá o úwaabóné ámuha mecáhcújtsó íñe múhdumé oke ámuha melléébúacunúhijcyámé o íjcyadu ámuha mejcyaki. Tsá idyé íñe úwáñehííñema o íjcyadu ámuha mejcyáiyóné o néétune.

³⁰⁻³¹ Ehdúhjáa Páávoró néené boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllevu ipyééne tsamééréjuco néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímiáané iĩná ímityúné méénutú téené déjúcotu ídsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyáítyuróne.

³² Áhduréhjáa Agríipá Péjtóke néehíí:

—Muuráhjáa ihdyu tsúuca íjchívyéíyoobe páñétúejpi máavyéjúúbemáyé teene ímíibajchóné ímíllétuca.

27

Páávoróké ditye Róómávu wálloóne

¹ Aanée tsúuca múúhake Itááriávú iwállóóíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánáacáa Páávoródívú tsijtye cúuvéjari íjcyámema ajcújucóómé tsodáhómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnáa 'Agójto' némeíñe tsodáhómúéjpikye.

² Aamée muha méújcámeíjyucóó Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iínújí mu-jcójjuunévú pééímí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iínújí múnáajpi Tetsaróónicáí ícyahíjcyáabe.

³ Aamée tsíjcyooj muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyéjuube Jóório Páávorodí ídáátsóvéne íhvejtsó dibye íñahbéva múnáake íááhíveki.

⁴ Átsihdyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome ‘Chíipere’ némeíñe caapáhó ímíánéjcutu mepajtyéhi.

⁵ Aamée muha Pajpííriámá Tsiríítsiá iínújícu tujkévetu mepajtyeme méúújeté Míírávu Ríítsiá iínújí coomívu.

⁶ Átsihyíi diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsiimi cúújúwami Are-jadrííáemi Itááriá iínújivu péémí. Áámííryéjucóo muha mepééne téhullévu.

⁷ Aamée muha pívájcoojívájucó mepéhíjcyámé íhtsútúnetu Níídó cóomí tujkévetu mepajtyeme tsapéhduré mepééíyónáa kíjyeba múúhake tsiéllévúré wááome muha ‘Créetaá’ némeíñe caapáhó hallú éhnéjcutúréjuco mepééme mepajtyé ‘Tsaamóo’ némeítsí tujkévetu.

⁸ Átsihdyúu íhtsútúnetu muha mepéhíjcyámé méúújeté tsátsii ‘Ímíá Mu-jcójúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóomíj píhívújuco.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Áijyúu ápíchóhréjuco teene muha meúlléiyóné tsúúcajáa níjyáréjuco íjcyáíñe píhíjucóónéllíhye. Áánéllíhyée Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjujtej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ehdúu Páávoró néérone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téémí aabájajtétsikyéree téémí avyéjuúbema cáhcújtsóóbe.

¹² Áijyúu muha méíjcyamújcó tsá ímityú tétsii muha úúníjya mepajtyéíyónáaaca. Áánéllíhyée muha méíjtsámeí mepéjúco tétsihdyu muha méíhnáhóhajchíí meúújeté Peníítsé mujcóvú Créeta caapáhó pañe nuhba áábatéhíjcyánéjucúéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepajtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mítyáne móóari

¹³ Áánáacáa tsíñejcútú áyanéwu kíjyeba muha mepééhíhullévú íojcónéllí íjtsúcunúmé múu péhdu tene nééneé. Áánéllíhyée tsúúca muha mepéjucóó Créeta caapáhó úníuélleríye.

¹⁴ Áróne íllúhhuwúree múúhake ávyéta tsíjpá nééne kíjyebá waaó tsiéllévúre.

¹⁵ Aamée muha metúkévéjtsómeíyónáa meíoovéjucóónéllí awáá muha méíhvéjtsómeímyeke waaóne.

¹⁶ Aamée ‘Cáraoda’ némeíñe caapáhó bóunáálletu muha mepajtyé imíchi kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múúhá pañévú íhtsútúnetu.

¹⁷ Aamíi íñeríjcyároné boone ímunáami cóhpéj chijchúmé wábyaúúneri. Áánemáa níityétsómé téémí ihcyúháñe muháa ‘Tsííteé’ némeíñe newáyuuhávú mecátsóhóóvetéíyóné apííchori. Áámekée kíjyebáréjuco múúhake tsájtyene.

¹⁸ Áané tsíjcyoojii téhdure ápíchó tene nééneéllí ílluréjuco ditye téémí píichutáháñe wáojcóné téhí pañévu.

¹⁹ Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu pañetu téémí éhnéhíréjuco idyé ditye wáojcóné.

20 Áijyúu tsúúca pívájcoojívájuco tsá muha cóójieppi núhbama mícúruwáubakéré maáptyúmitúne. Aánaacáa kíjyeba éhnííñevúré ávyetá ihsúturéjucu íjcyánéllii tsáhájuco muha meíjtsámeítyú mepáptyetéíñe.

21 Aamée mājchotúmeréjucu muha meícyahíjcyánáa Páávoró íjyócuúvéne nééhií:

—Ámuúhaj, ópée tsáma ámuúhake o nééne ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváityuró Créétatu. Aacáa muurá tsá illu meícúbáhrámeíityuróne.

22 Áronáa ihdyu imíchi méijcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáityú méjcuujúwami wágóóóóvérónáaáca.

23-24 Muuráhjané ípyejco o íícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéji múnáájpikeye wálloobe óhdivu íbóhówáávéne oke nééhií: “Tsáma díhlityédíñe. Muurá ihdyu tehdujúco páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéíñe. Áánéllii díjtyééveri Píívyéébe ámuúhake pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéji múnáájpi nééhií.

25 Ahdícyane imíchi méijcyá. Muurá ó waajácú oke díbye néhdújúco mééma tene pájtyeíñe.

26 Aane muurá mepámaavémé tsáné caapáhóy tohívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

27 Áijyúu tsúúca míñéécú tsemáánájuco muha meúllene. Áámekée tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhijcyá ‘Áádria’ némeíñe móóaríyájuco tsánejcútú tsíñejcúvújúco. Áánaacáa pécójpíine téémí wákimyéi múnáa tsúúca waajácú muha ííñujívú mepííhine.

28 Áánélliihyée eevémé tétsíj páñe iwáájácuki. Aanée tétsíj páñe 36 ééveta. Átsihdyúu éhnííñewúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetaréjúco.

29 Átsihvúréjúcoo dítye téémí dohjíwajcyóné níityetsóné téémí déjúcotu 4-wajcyová íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méijyáacunúhijcyá metsítsíivéjúcoóóyóneri.

30 Áánaacáhjáa téémí wákimyéi múnáa tsuulléene téémí dohjíwajcyóné múu níityetsódú imyéénúnej tééveri míínéwu téhí pañévú níityétsójúcoorá téémiri íúmívaki.

31 Áánélliihyée Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke nééhií:

—Muurá áaty méhdityu úmíváhajchíí tsáhájuco mepáptyetéityúne.

32 Áánélliihyée díitye tsodáhómú teemi míínéwúú dohji wátsahjyúcu apáhajchíí téhí pañévújúco.

33 Aanée tsúúca metsítsííwénáa Páávoró nééhií:

—Tsúúca íñe míñéécú tsemáánájuco mee mājchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

34 Áánéllii metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari méijcyaki. Muurá tsá muhdú méijcyáityúne.

35 Ehdúu néébere pááaho íékéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáaáca. Áané boonétúu idyóuháyóné mājchoóbe.

36 Áánélliihyée dííbye életu muha mémajchó díbye múúhake nééneri muha meímíjyúúvéne.

37 Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha méijcyame 276-meva.

38 Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcómé téémí pííchutátúu tsáneetsa icyóeváné temi ívájíhconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

³⁹ Áijyúu tsitsíívevu téemí wákimyéi múnáa tsá wáájácutú kéené iínújirí muha meíjcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwayúúhá íjcyane. Átsihvúu imílleromé íhnáhóhajchíí icyátsuhjácóné teemí.

⁴⁰ Átsihvúu muha mepéé téemí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevétsojíné chíjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wáýámuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjucóó teene néwááyúúhá tujkévetu.

⁴¹ Aamée muha tsátsii panéjcuwátú íhnáhó nóhjítshidyu mepájtyérónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáyúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíí ávyéta cóhpé úújetemí nohji wáwáajcóhi.

⁴² Áijyúu tsodáhómú imíllerá illííhyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchííne iúmíwátuki.

⁴³⁻⁴⁴ Áronáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtyetétsóné iímílléne tsá ímíllétú ditye tehdu méénune. Áánéllíihyée neebe múhdumé íjchííne píívyetédúmé íjchi íínújívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéúbá hallurí ípyéékií. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

28

Páávoró 'Máátaá' némeíñé caapáhorí

¹ Aamée muha téijyu botsíi méwaaajácú téjtohí mémé Mááta íjcyane.

² Áámekée múúhake tétsíi múnáa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píuvá icyújuwááñúne éllewu muha mepíhmi níjyabáa téijyu állene tsúcó néénéllíihye.

³ Áánáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú ííñimye cájtúcuube dííbyeke íhdó íhyójsitu.

⁴ Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyúucunúúbeke tétsíi múnáa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímiáané áanu dsíjívétso múnáajpi. Muurá eene nújpácyotu pájtyetéróóbeke tsííne Píívyéébe ehdu meenuhi.

⁵ Ehdúu ditye néérónáa díibye ííñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañévújuco. Áané boonée pevétshíjdú díibye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée íjtsorómé 'dííbyeke tene óóríñeri dsíjívéíbye' íñéénema. Aanée ítsohíjcyáróne néeme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbirió ihjya tétsihdyu píhíre nééjavu tsaimíyé múúhake iwáátsúcúmeke panévatúre íícúvehíjcyá pápihchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaní téijyu tsííñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllewu Páávoró ípyééne Píívyéébema ííhjúvátshidyu dííbyé hallúvú íhyójsicu pícyóóneri tsúuca bóhííbe.

⁹ Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehíjcyaméhjí iwááajácúne díibye Páávoró éllewu tsáámekéjuco díbye bóhíitsohíjcyáne.

¹⁰ Aamée múúhake idyúúrúvane panévavu ajcú juuvá wáabyuta tsííne muha tsahíyí mepééíñéllíihye.

Páávoró Róómávú úújeténe

¹¹ Aamée muha pápihchúú nuhbává teene caapáhorí méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsííne mepéé tsami Arejadriíáemi tétsihyi úúníjyaba pájtyémiri. Áámitúu imyéme kíjtyúmeí míñéecu Píívyéébedi ditye dílohíjcyánéecu nááve. Tsáne mémée 'Cájtóó'. Tsííne mémée 'Póóroó'.

12 Aamée muha Tsiracóótsá mujcójuvu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápíhchúúj coojíva.

13 Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhijcyámé méúújeté Rééjió mujcóvu. Áané tsijcyóóji tsaímíyé kíjyeba múúhake muha mepéhullévú wááome tsíjyu méúújeté Poteóórí coomívu.

14 Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadívú méúújetémé múúhake wajyú tsané tsemáánái muha diityémá méijcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá méijcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávuú.

15 Áánáacáhjáa teene Róómari íjcyané cahcújtso múnáa tsúúca waajácú muha méúújetéíne. Áánéllihyéhjáa múúhake cáhdahírómedítýú tsaaté múnáa úújeté ‘Áápió Nahjéhetsí’ némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnáa úújeté ‘Pápihchúúwava Nújuwááne’ némeítsihvu. Áámekée Páávoró ‘bohíbohíúvú’ íítécunúne téhdujtsó Píívyéébeke mítyane.

16 Áánáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehme múnáa avyéjúúbedívu. Áámedítýúu Páávoróké idyówajcáróóbeke picyóómé íhdyúétsihvúré ítyehméébe tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

17 Átsihdyúu pápíhchúúj coojívatú Páávoró píuvájucóo teene Róómari íjcyame imúnáa jodíómú pihcyáávejááne túkevétsojtéke. Aamée píhcyáávemeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáháturóo muurá íiná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeítýuró méíhdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekée oke Jerotsaréevu íékéévéébeke ácádsíjcaáyómé romáánómú hójtsí pañévu.

18 Aamée oke idíllóróne imíllerá íacádsíjcaáyóné íiná ímityúné o méénutúúbeke oke dítye lííhyánúíyónéllíhye.

19 Áronáacáa memúnáa tsá ímíllétúne. Áánéllihyée awáá o néé diityéké pañétúejpíyéjuco óoma teene íímíbajchoki. Tsáháa íiná diityé hallúvú o úúbálle dííbyere óoma ímíbajchóné o ímíllétúne.

20 Ehdú neénéllí amúhake ó píuvá amúhama o íhjúva ímíñéúvu. Muurá mee íjraéémú méwaajácú mepée metéhmehíjcyané Mepájtyetétsoobe tsááiñe. Aabée muurá tsúúca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu íñe ícyooca oo dóhjítu.

21 Ehdúu Páávoró neénéllí dííbye neémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámíri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnáa téhullétú tsáárome ímityúné díhyallúvú úúbállehíjcyáne.

22 Áronáa íhdyu muha méimíllerá múúhake u úúballéné muhdú u íjtsámeíñe. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnáa béhjítu úráavyémeíñetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

23 Ehdúu íñéene dííbye eevémé kéjcoojí dííbye éllevu ítsááiñe. Ahdújucóo téijyu dítye tsááne dííbye éllevu mítyame. Áámemáa pajcóójívaré íhjúvahíjcyaaabe Píívyéébe avyéjtu. Aabée diityéké íbúwátsohíjcyá ténejcúvú éhnéhjáa Moitséeúvúma Píívyéébe íhjúu uubálle múnáa Jetsóodítýú cáátúnuhíjcyané uwááboj tééveri.

24 Ehdúu díbye úwáábohíjcyané ímí tsaatéké pájtyeme cáhcujtsóhi. Áánetúu tsíjtye tsá cáhcújtsotúne.

25 Aamée téénetu ípájúvanútsójcatsíñe péémekéréjuco tsiíñe díbye neéneé:

—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píívyéébe Apííchó méíhdé múnáaúvuke íhjúu uubálle múnáajpi Ítsaíaúvuj tééveri neéneé:

²⁶ Aatyé éllevu pééne diñe illu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure iáptyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméí ímí néétúnéllíi tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítyúme éhne múúne hállúvatúme íjcyadu. Aaméjii tehdu óhdi íjyácunúmekéjii ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píívyéébé Apííchó nées méihdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámuúhake ó úúballé Píívyéébé mééma pajtyété méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdúu Páávoró diityéké néené hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyíi íjcyaaabe tsaímíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áámekée úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé avyējú Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju múha ñná néjúcóótuúbe. Áyu tehdújuco.

ROMÁÁNO Róómáari íjcyáame éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéíñe mééma díbye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ó caatúnú Jetsocríjtó íicúve múnáajpi o íjcyáabe.

² Mekée ipájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri cáátunúné íwaajácúháámitu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube tsííjú icyánéjcutu míamúnáajpi Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáábej tééveri méénuúbe.

⁴ Aabée dsíjiveebe tsiiñe bóhíinetu méwaajácú ímiááne Píívyéébe Hajchi íhtsútuube díbye íjcyane Cáání icyánéjcutu.

⁵ Áábej tééveri meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsóvéenema. Áánemáa meke pícyoobe dííbye uwááboju úwááboméré mepéhíjcy panéva íñújíne múnáake díityédítú cáhcujtsómé teene iúráávyeki.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate dííbyeéjé méijcyá Róómá múnáadítú Píívyéébe ámúhake tújkevéeálléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íñe íhyaami ó caatúnú ámúhake íwájýúnéllí díbye újcúme éllevu. Aabe íhdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri óví ámúhake panévatu píaabó ímí ámuha méijcyaki.

Róómávu Páávoru ipyééíñeri íjtsámeíñe

⁸ Muurá ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyéné uubállé tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Áánéllí ámúhá hallúvú mítyane ó téhdútsohíjcyá Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri.

⁹ Áábeke ó íicúvehíjcyá Íllídityu íjcyané uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímiááne ámúhá hallúvú dííbyeke píaabó o táúmeíhijcyáne.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhijcyá díbye ímíllécooca ámúhake o ááhívetéki.

¹¹ Mítyane ó íjýacunú ámúhake o ááhívéíyóneri íñe dííbyeke meúrááveyéjé éhííñevu ámúhake o úwáábo ímí ámuha meúráávyeki.

¹² Ehdu ó íjtsámeí tsaméhjí panéjcuávú mepíáábójcatsí ímí dííbyeke mecáhcújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítyane ámúhake o ááhívetéíyóneri o íjýacunúhíjcyároobéi ámúhake o ááhívetétúne. Ó ímíllé ámúhadítú tsíjtyeke Píívyéébedívú o wáájácútsóné muhdú pahúllevá múnáá pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúrí teene díbye Jetsocríjtoj tééveri mééma mepájtyetéíñe méénunévú pamévakéré o wáájácútsóiyóné íhtsútujtémáyé ídáátsojtéke.

¹⁵ Áánéllí mítyane ó ímíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné díbye mééma mepájtyetéíñe méénune.

Ímiáájú meúraavyéné menúcojpíletúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíletú Críjtodítú ímiáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúnée Píívyéébe mewájyuri méénune íjcyanéllíhye. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetéé jodíómuu, jodíómú íjcyáturóme, íjcyame.

¹⁷ Ááne uwááboju meke waajácútsó muhdú ímiááne Píívyéébeke mecáhcújtsómeke díbye ímiáámedíyéjuco díllone. Muurá dííbye

waajácúháámitu néénee: “Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyéteéhi.”

Míamúnaa ímityúné íjcyane

18 Muurá ímityúné ícyahíjcyámedívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráiibye ímiáájú ímíletúme tééneríyé tsúúráméihíjcyáné hallútu.

19 Muurá waajácurómé Píívyéébeke díbyere ímiááné íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

20 Muurá díbyeke maájtyúmitúrónáa méwaajácú dibye íjcyane páneerée múhdúné tsíeméné dibye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááné tsá tene téévéturó mújyú níjkéváítyuube dibye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllíi ímíllédú ícyahíjcyámé tsá nééítyuró díbyeke iwáájácutúne.

21 Iwáájacújúcóóróbeke tsá ditye ávyejúúllehíjcyatúne. Tsá ditye téhdútsohíjcyatú dibye diityéké panévaturé píáábohíjcyárónáaáca. Tehdu imyéénúíyótsihvu ítsáméihíjcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátsó teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíaaane wáájácutúme éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

22 Aame ídátsó bañúháñé némeihíjcyá waajácu múnaa íjcyane átéréejte íinéubará wáájácutúme íjcyame.

23 Muurá Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi íícúvetúme míamúnáama páhduváré néené iyámé ‘tsucátsúcá’ íjcyáítyúme náávé íñíjcyone díllóhíjcyá Píívyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjcyámé ímiáábeke idyúúrúváíyótsihvu.

24 Áánéllíi diityéké ílluréjuco dibye íhvejtsóné ditye awáá ímíllédú íjcyaki. Aame méénuhíjcyá panévare núcójpítsó nénehji.

25 Ehdu méénuhíjcyámé ímiáájú díbyé uwááboju icyáhcújtsóíyótsihvu állíuháñéré icyáhcújtsónéllíihye. Aame díbyeke dúúrúvatúme kéénerá díbyée ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjcyáhi.

26 Áánéllíi diityéké íhvétsoobe ditye awáá ímíllédú núcójpítsówu íjcyaki. Muurá tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáhi.

27 Téhdure tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyá núcójpítsówu wálléemuma íjcyáíyóné ímíllétúnema. Áané níjcaúvú muurá ícúbáhráméihíjcyáme.

28 Muurá Píívyéébedi ditye íícuvéjúcóótúnéllíi awáá íhvétsoobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénúityuróne.

29 Ahdújuco muurá páhduváré néené imityuháñé ditye méénuhíjcyáne. Mítyane íéhnéváíyóneri íjyáacúnúhíjcyáme. Ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme. Nomíutáávahíjcyáme. Dsíjívétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbáme. Átééréénéhjiri ihjyúvahíjcyáme.

30 Píívyéébeke íéhdíiválléne tsíjtyedítyú nehníwu íhgyúvahíjcyáme. Uuhívatépiwu néeme ítsúcunúmeihíjcyá íhtsutúme íjcyane. Ímityúnéré imyéénúíyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhcújtsóíyóné ímíllétúne.

31 Wáájácúmeítyúme imyéénúityúnéré íhgyúvahíjcyáhi. Muucá iwájyútúnéllíi tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjcyatúne.

32 Waajácurómé ehdu néémeke Píívyéébe wáágóoiñe. Árónáa éhnííñevúré tehdu dáríívéméihíjcyáme. Ááneréi íjcyárónáa tsijtye ímityúné íjcyane duurúvahíjcyáme.

2

Míamúnaa íjcyanéjuco Píívyéébe néénee

¹ Aane ámuha diityédúré menééme ¿íveekí múhdurá ditye íjcyáneri meihjyúvahíjcyáhi? Tsá ámuha menééítyuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsijtye ímityúné íjcyáneri ámuha meihjyúvahíjcyámé hallúrí téhdure íjcyáné ímityúné diityédúré ámuha menéénéllíhíye.

² Muurá méwaajácú múhdurá ícyahíjcyámema teene Píívyéébe ímíbájchoíñe.

³ Ámuháubá méjtsúcunú ímityúné tsijtye íjcyáneri ámuha téhdure menééme meihjyúvahíjcyámé mepállójcoíñe Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoóca.

⁴ Muurá múhajchótájucó díbye ámuhá ímityúcoba áábúcu híjcyáné ámuhákye iwájyúne teene ámuha meihvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco mepájtyéroki.

⁵ Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meihvejtsópityú teéne? Áánéllí íllure ámuhá hallúvú líyájkímyeíñe Píívyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímíbájchoóca ámuha téené déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

⁶ Téjyu pámeere méújuu muhdú meícyahíjcyáne áhdo.

⁷ Muurá dííbyé avyéjú mújyú níjkéváítyúneri tsúúrameihíjcyámé díbye ímillédú íjcyámeke ájcúíbye mújyú ditye dsíjivéjucóóítyúne bóhívu.

⁸ Áanetu teene ímíletúme ímityujíjtóré úráávyehíjcyámeke icyááyóbáne waagóóíbye ditye ícúbáhrámeííhyullévu.

⁹ Muurá jodíómuma tsijtye jodíómú íjcyátúrómedítyú pámeere múhdumé ímityúné ícyahíjcyámé ícúbáhráméíhi.

¹⁰ Áanetu diityédítyú ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ávyéjuutétsóíbye tsaímiyéjuco dííbyema ditye íjcyaki.

¹¹ Muurá tsahdúré meke wájyuube pámeekéré míamúnáake. Tsá díbye tsaatéke múhdurá íjtsúcunútúne.

¹² Áronáa dííbyé taúhbajú Moitséeúvudi íjcyane muhdú néene wáájácúturómé ímityúné méénuhíjcyámeke waagóóíbye. Muurá teene taúhbaju muhdú néene wáájácúturómé waajácurá íjtsaméiyi keená ímityúné íjcyane imyéénútyuróne. Áanetu teene wáájácúturómé ímityúné ícyahíjcyámeke awáá téené déjúcotu waagóóíbye.

¹³ Muurá teene wáájácúturómé tene néhdu íjcyátúmeke tsá ímíáámedi díbye díllotúne. Tene néhdu íjcyámekéré dílloobe ímíáámedi.

¹⁴ Muurá tsaate jodíómú íjcyatúme teene wáájácúturómé íííbúwaríye téhdújuco ímí ícyahíjcyáne.

¹⁵ Íííbúwaríye muurá waajácúme muhdú múu ímí íjcyane. Áhdure waajácúme ímityúné íjcyane.

¹⁶ Muurá Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri míamúnáa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoó muhdú ámuhákye o úwáábóne o néhíjcyádu.

Píívyéébe taúhbaju jodíómú úraavyéne

¹⁷ Áronáa ¿íveekí ámuha jodíómú Píívyéébeéjité meíjcyámedi dííbyé taúhbaju íjcyájucóóneúvuri mémítyákímyeíhíjcyáhi?

¹⁸ Aame ímíááne ámuha méwaajácurá kéjijto meúraávyéiyóné díbye ímilléne. Muurá dííbyé taúhbájutu keená ímíáánee, ímityúnee, íjcyane tsúúca ámuha méwaajácúhi.

¹⁹ Áánéllí ámuha méitsúcunúmeíhíjcyá téjijto wáájácúturómé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu néémé túkevéjtsojte ámuha meíjcyane.

²⁰ Ámuha méjtsúcunúmeí dííbyé icyánéjcu wáájácúturómé tsímédúréi néémé úwáábojte ámuha meíjcyane dííbyé taúhbaju ámuha mewáájácújucóóneúvuri.

21 Muurá ámuha méúwáábohíjcyá tsíjtyeke. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meícyahíjcyatú ámuha meúwáábohíjcyádu? Muurá ámuha méúwáábohíjcyá menáníváityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha ménánihíjcyáhi?

22 Áhdure ámuha méúwáábohíjcyá ihdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha méméénuhíjcyá teéne? Áhdure ámuha ménehíjcyá níjcyotájteke mecááníváityuróne. Áronáa ¿íveekí téhdure íívane ámuha diityé duurúvajaáne pañétú tsíeméné méékéévehíjcyáhi?

23 Muurá ámuha dííbyé taúhbaju mewáájácúneri memítyákímyeíhíjcyarómé tsá tene néhdu meíjcyatúne. Ááneri ámuha tsá maávyejúúllétú Píívyéébeke.

24 Téénetu muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú meíjcyarómé ímítyú meícyahíjcyánetu jodíómú íjcyatúmé néhni ihjyúvahíjcyá Píívyéébedítyu.”

25 Muurá dííbyeéjte meíjcyáne uubállé mekíhdyahírótsámeíyómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame ihdícyaméduré meíjcyáhi.

26 Muurá jodíómú íjcyatúmé kíhdyahírótsámeítyurómé dííbyé taúhbaju néhdu íjcyámeke dílloobe ihñéjtedi tsíjtyere íjcyarómeke.

27 Áánetu mee jodíómú meíjcyarómé ménéétsáméíí diityédívú ímichi mééma teene taúhbaju íjcyaróne ímí meúráávyetúnéllíihye.

28 Muurá Píívyéébeéjte meíjcyáne uubállé mekíhdyahírótsámeíjyúcoorómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá dííbyeéjte meíjcyatúne.

29 Muurá ihdyu dííbyeke ímí cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímíááne dííbyeéjte. Áámeke ímí íjtsúcunúúbé tsáijyu múúne míamúnaa ímítyú íjtsúcunúrómeke. Tehdu Píívyéébe hállúejpi meke ííténejíivari. Muurá ihdyu ímichi íítebe méííbúuri muhdú meícyahíjcyáne.

3

1 ¿Aca meke píaabóné jodíómú meíjcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mekíhdyahírótsámeííne?

2 Ímíáánéhde meke píaabóné íínee íuwáábojúvú ímichi meke díbye níwááveíñúmedítyú tene bóhówaúcunúnéllíihye.

3 Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke ímí úráávyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá dííbyeke úráávyénéllíí tsáhájuco díbye ímíáábé íjcyáityúne?

4 Tsáhaá, muurá ihdyu ímíáábé dííbye. Áánetu mee míamúnaa állíu múnaa. Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe u íhjuváné tsá állíu íjcyatúne. Áábedítyú tsá múha nééítyuró ímítyuube u íjcyane.

5 Muurá ímítyúmé meíjcyarómeke Píívyéébe wájyúnetu méwaajácú ímíáábé díbye íjcyane. Áronáa tsaate nehíjcyá ímítyuube díbye íjcyane, ¿íveekívá méimítyú hallútú méhdi ícúbáhráhíjcyaaabe téénetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnáaaca? ¿A téénéllíí ímítyuube dííbye?

6 Tsáhaá. Muurá ímítyuube íjcyaca tsá díbye muhdú meícyahíjcyáne mééma ímíbájchóítyuróne.

7 Áhdurévā állíu múnaa meíjcyánetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnāa ¿íveekí meke díllóhíjcyaaabe ímítyúmedi?

8 Áánéllíihyēubā ímítyúmeréjucu meíjcyáiyóné méimítyú mééma ínījkéva ímíáánevu. Ehdu muurá nehíjcyáme. Áhdurévā ímítyúné o úwaabóné

nehíjcyámé óhdityu. Áronáa álliúré teene ehdu óhdityu ditye néhijcyáne. Muurá ihdyu ímiáané tehdu méénuhíjcyámé wágóóóveéhi.

Míamúnaa ímityúné íjcyane

⁹ ¿Aanéhaca muhdú teéne? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú íjcyátúmé ehnííñevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyane.

¹⁰ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Tsá tsaatéubaré míamúnáadítyú ímiáámé íjcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíletú Píívyéébeke icyáhcujsóne.

¹² Pámeere muurá dííbyedi íícúvetúmé ímityúné pañe íjcyame tsá wáajácúmeítyúne. Áánéllí tsá tsaatéubaré ímiáámé íjcyatúne.

¹³ Muurá diityé íjtsaméí nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu nééme íhjuváne meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namíjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímityúné imíllémé íhjuváne.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóne.

¹⁶ Ehdu idyáíívéjcatsíñeri íllure kímóvétsócatsíhijcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáajácútu ímí íjcyáiyóne.

¹⁸ Áhdure tsá ditye íllityú Píívyéébeke.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu míamúnáadítyu.

¹⁹ Muurá méwaajácúrá muhdú díbye ímíllédú meíjcyáiyóné taúhbajúu díbye mééma méénúnetu. Áronáa tene néhdu meíjcyámejii tsá menééítyuró ímiáámé meíjcyane. Áánéllí pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyá Píívyéébedívu.

²⁰ Muurá dííbyé taúhbaju meúraavyémé ímiáámé meíjcyane meíjtsúcunúmeíyómeke tsá díbye díllotú ímiáámedi tene néhdu meíjcyátúnéllííhye. Íllure téénej téeveri méwaajácú ímityúmé meíjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píívyéébe ímiáámedi meke díllotú ítyaúhbaju meúraávyérómeke. Muurá dííbyé waajácúháámitu íhjuú uubálle múnáa meke úúballé íínetú meke ímiáámedi díbye díllone.

²² Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájuryi dsíjívéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dííbyeke ímiáané cáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi tsaatéké múhdurá íjtsúcunútuúbe.

²³ Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénume tsá Píívyéébe ímíllédú meíjcyatúne.

²⁴ Áronáacáa meke mítyane ídaatsólléne Jetsocríjtoj téeveri ímiáámedi díllóobe múhdumé dííbyeke mecáhcújtsómeke.

²⁵ Muuráhjáa Críjtodívú pájaabe dííbyé tujpácyó wágóóóvéneri méimítyú ímíbbáavye pámeere dííbyeke mecáhcujtsómé mewágóóóvéíyónetu mepájtyeteki. Téhdurée téeneri ímíbbájchoobe méíhdé múnáaúvú dííbyeke úráavyehíjcyámé ímityuháñé éíjyuúvú íáábúcuíjcyáne.

²⁶ Ehdu néénetu méwaajácú Píívyéébe íjcyaduré ímiáábé íjcyane. Áánéllí ímiáámedi díllóobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

²⁷ Aane íñe ¿íveekí mémítyájkímyeíiyáhi? ¿Aca meere meímíbaávyémeke Píívyéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsónetúre meke ímiáámedi díllóobe.

²⁸ Tsá teene dííbyé taúhbaju meúraávyérómeke díbye ímiáámedi díllóityuróne.

²⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetétsóííbye? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyátúrómeke pájtyetétsóííbye.

³⁰ Muurá tsáápiye Píívyéébeé. Tsá tsijpi íjcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dííbyeke ímiááne cáhcújtsómeke pamévakéré mee jodíómuma jodíómú íjcyátúrómeke.

³¹ Áronáa idyé tsá dííbyé taúhbaju mewáágóotú díbyeé méema mepájtyetéíñe Jetsóo téeveri méénune mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téénej téeveri éhnííñevu ímí méúraavyé teéne.

4

Aavaráadítýú íjcyáne uwááboju

¹ Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méihdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píívyéébe díllone.

² Tsáhaa díbye ímí íjcyánéllii ímiáábedi díbye díllotúne. Tehdúu tene néeca muurá téeneri mityájkímyeííyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébere píáábónéllii tsá díbye mityájkímyeítyúne.

³ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllii ímiáábedi dííbyeke díllóobe.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

⁴ Aane muurá tsaatéké diityé wákímyéi áhdó maájcune tsá pevénéré maájcutú meímíllénema. Muurá ihdyu diityé wákímyéi áhdóré máajcúhi.

⁵ Ahdu muurá Píívyéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere íná ímiááne íjcyane meméénúnéllíihye. Ímiáámedi meke díllóobe apááñéré méimítyutúu meke díbye ímíjpyetétsóné mecáhcújtsómeke.

⁶ Ehdúhjáa muurá díbye méénune Dabíiúvú iwáájácúne néé íñe ímí méénútúrómeke díbye ímiáámedi díllome ímí íjcyane.

⁷⁻⁸ Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne ímítyú diityédítýú wáágóomé hallúrí íná íjcyájúcootúme.

⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómú ímí méijcyaáhi? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyáturómé ímí íjcyaaíhi. Aavaráaúvúhjáa muurá ímí Píívyéébeke cáhcújtsónéllii dííbyeke ímiáábedi díllóobe.

¹⁰ ¿Aanéhacáa múijyútú ímiáábedi díllóobe dííbyeke? ¿A díbyeé dííbyeéjpi íjcyáne uubállé kíhdyahírótsámeíñe boonétu? Tsáhaá. Teenéikyée díbye méénúmeítyúné íhdéjuco díbye ímiáábedi díllone díbye ímí cáhcújtsónéllíihye.

¹¹ Áané uubállée bóónétúi kíhdyahírótsámeííbye. Áanéllii diibye ídyéjúcóejpi kíhdyahírótsámeítyurómé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllómedítýu.

¹² Téhdure kíhdyahírótsámeímyé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú ídyéjúcóejpi diibye Aavaráaúvú díbyéhjáa ímí cáhcújtsódú ditye cáhcújtsónéllíihye.

Aavaráa Píívyéébeke cáhcújtsóne

¹³ Píívyéébéhjáa muurá dííbyeke néé pámeere dííbyej tsíiménémúúháábema díityéké ííñujívú íájcuíñé ímí dibye dííbyeke cáhcújtsónéllííhye. Tsáháa Píívyéébé taúhbaju néhdu íjcyánéllíi dibye tééné piáábó újcutúne.

¹⁴ Muurá dííbye taúhbaju néhdu meíjcyánej tééveríyé meke dibye piááboca bañúháñé Críjto dsíjívéné mecáhcújtsóiyáhi.

¹⁵ Muurá íllure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene íjcyátuca tsá íná méhdivu néétsóityuróne.

¹⁶ Áánéllíi Aavaráakéhjáa íájcuíñé Píívyéébe nééné piáábó téhdure meújcuú íñe múhdumé dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe meíjcyame Píívyéébeke mecáhcujtsóme. Tsá ínehjí meméénúnetu meújcuityú teéne. Muurá pámeere múhdumé dííbyeúvúu Píívyéébeke ímí cáhcujtsódú cáhcujtsómé újcuú tééné piáábo. Áánéllíi díibye Aavaráaúvú ídyéjúcóejpi Píívyéébeke mecáhcújtsómedítyu.

¹⁷ Téénetúhjáa muurá Píívyéébe néé íwaajácúháámitu: “Uke ó meménú mítyame míamúnááj caanídyú u néébe ímichi díityé déjúcóejpi u íjcyaki.” Ehdúhjáa neebe dííbyedítyú panévaturé íhtsútuube íjcyabe dsíjívémeke bóhíitsóóbeke dibye cáhcújtsoóbe. Áhduréhjáa cáhcújtsoobe dííbyedítyúu míamúnáake illíyaatétsoíñé dibye nééne tenéi pánéévétúrónáaáca.

¹⁸ Ávyetáhjáa múha cáhcújtsóityuróné cáhcújtsoobe Aavaráa Píívyéébeke. Árodújucóhjáa dibye íjcyane pámeere múhdumé Píívyéébeke cáhcújtsómedítyú ídyéjúcóejpi. Téénetúhjáa idyé neebe dííbyeke: “Úhdityu llíyaaténé míamúnáa mítyame íjcyáahi.”

¹⁹ Ehdúhjáa dibye nééne cáhcújtsoobe ‘muhtsi metsíímávácóóíñejíí’ néétuubéré keeméjuco 100 pijcyábá íjcyaróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáára tsúuca itsíímáváyotsíhjí pájtyérónáa cáhcújtsoobe dityétsí tsíímávaíñé Píívyéébe nééneé.

²⁰ Ávyetáhjáa ímiááné dííbyema tene pánééveíñé iwáájácúne íhdére tééné hallúvú dííbyeke téhdújtsoobe dúúrúvaabére.

²¹ Muuráhjáa ímiááné waajácuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyabe íñéhdu méénuíñe.

²² Ehdúhjáa ímí dibye cáhcújtsónéllíi Píívyéébe dííbyeke ímiáábedi dillóhi.

²³ Áronáacáa tsá apáábyeúvúré ímí cáhcújtsónéllíi dibye dííbyeke ímiáábedi dillone cáátúvatúne.

²⁴ Téhdurée caatúváné Máavyéjuubée Jetsóoke bóhíitsóóbeke mecáhcújtsómeke idyé dibye ímiáámedi díllóíñe.

²⁵ Muuráhjáa Jetsóo dsíjivé mewájuryi méimítyú iwáágóoki. Áábekée Píívyéébe bóhíitsó dííbyej tééveri ímiáámedi meke idílloki.

5

Píívyéébe ímiáámedi meke díllone

¹ Muurá ímiááné Píívyéébeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Tsáhájucu múhdurá meke dibye íjtsúcunútú Máavyéjuubée Jetsocríjtó tsúuca méimítyú mééma ímíbájchónéllííhye.

² Muurá teene mecáhcújtsónej tééveri Píívyéébe meke piáabó tsáimíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllíi méwaajácú dííbyeéjté meíjcyámeke dibye ávyéjújtsóneri méimíjyúúveíñe.

³ Téhdure méímíjyúúvéiyá meícúbáhrámeíyóneri. Muurá ténehji panéváré máaabúcu híjcyá ímiááméré meíjcyaki.

⁴ Áánetu méwaajácú ímí Píívyéébeke meúráávyémema iñéhdújuco díbye méénuííne.

⁵ Ááneri tsá menúcójpívétsámeítyú díbye meke báñúítyúnélliíhye. Muurá méwaajácú díbye meke wájjune Íapííchó méíbuúúné pañévú díbye pícyóónej tééveri.

⁶ Muuráhjáa méimítyú déjúcotu mewágóóóvéiyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjivé pámeere ímityúmé meíjcyáme wájjuri meke ipájtyetétsoki.

⁷ Tsá muurá múha ímílléítyuró tsíjtye wájjuri idsíjivéne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ipájtyetétso dsíjivéiyóme?

⁸ Áronáacáa muurá Píívyéébe Críjtoke wallóo díbye idsíjíve ímityúmé meíjcyárómeke ipájtyetétsoki. Áánerí meke úújétsoobe mítyane meke iwájjune.

⁹ Áánélli meke dílloobe ímiáámedi díbyeé mewájjuri dsíjivénej tééveri. Aame dílbyej tééveríyé mepájtyeté díbye meke ícúbáhráíyónetu.

¹⁰ Muuráhjáa Píívyéébema tsá meíjcyáítyuró ímityúmé meíjcyánélliíhye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjto mewájjuri dsíjivéneri méímíbaavyéjucóo dílbyema. Aame méwaajácú mepájtyetéíne díbye mépañe íjcyánélliíhye.

¹¹ Ááneri méímíjyúú Críjtóo mééma ímíbájchónej tééveri ímí Píívyéébema meíjcyáneri.

Adáa tútávajtsóné Críjto ímíbajchóne

¹² Muuráhjáa tsáápihdítyuré ímityúné ííñujívú ípívyeevéne tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyúu íjcyane íne médsíjívehíjcyá ímityúmé meíjcyánélliíhye.

¹³⁻¹⁴ Muuráhjáa Píívyéébe taúhbajúi íjcyátúnáa tsúúca míamúnáa ímityúmé ícyahíjcyá Adáaúvudítyú Moitséeúvudívújuco íjcyané míamúnáa. Áróme hallúríhjáa tsá íiná íjcyatú dítyéé muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléne wáájácútúnélliíhye. Áronáacáhjáa dsíjívehíjcyámé Adáaúvúu méénudu nééne ímityú méénúturóme. Aanée muurá ímichi dílbyedítyú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódú ííwane téhdure Críjto dsíjivéneri pámeere míamúnáa ímíjpyetéjucóo múhdumé teene cáhcujtsóme.

¹⁵ Muuráhjáa dílbye Adáaúvú Píívyéébe dílbyeke bóijcyúné lléébótúné déjúcotu íne pámeere míamúnáa médsíjívehíjcyáhi. Áánélliíhyéhjáa ihdyu Píívyéébe meke ídaatsólléne Ílli Jetsocríjtoj tééveri meenu mepájtyetéíne. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetéítyuróne. Apááñéré dílbyeke mecáhcújtsóneri mepájtyetéhi.

¹⁶ Aanée dílbyeúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere ímityúmeréjuco meíjcyame mewágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mééma ímíbajchóhi. Áánéllií apááñéré ímiááne dílbyeke mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi ímityúmé meíjcyárómeke.

¹⁷ Muurá méwaajácú tsáápiiyée ímityúné méénúné déjúcotu pámeere méímítyuuvémé mewágóóóvéiyóne. Téhdure méwaajácú Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi meke díllome dílbyé avyéjuri meíjcyaiñé mújyú dsíjivéítyúmeréjuco.

¹⁸ Tsúúcajáa mééma ímíbaavyéné tsaapi ímiáábé íjcyáábej tééveri Adáaúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere wágóóóvéiyóne.

19 Muuráhjáa tsáápi lleebótú nįjcaúvú ńne ńmityúme meé. Áhdurée idyé tsáápiye ńmiáábé ńjcyáábej téeveri Pńívyéébe dilló ńmiáámedi díłbyeke cáhcújtsómeke.

20 Muuráhjáa dibye teene muhdú meńjcyááyóné taúhbaju pńcyóónej téeveri éhnńńevu méwaajácú ńmiááne ńmityúme meńjcyane. Aane ehdu menééroameke dibye ńdaatsóllénetu méwaajácú mńtyane meke dibye wáyyune.

21 Aanée ńmiááne ńmityúme meńjcyáne déjúcotu pámeere méwágóóóvėyáhi. Áronáacáa Pńívyéébe mńtyane meke iwáyyúnėllii ńmiáámedi díllome tsúúca méujcú medsńjívėjúcóóńtyúne bóhń Máavyėjuube Jetsocńjtoj téeveri.

6

Crńjtokerėjuco meúraavyéne

1 ¿A ehdu Pńívyéébe meke mńtyane wáyyúnėllii tsá meńhvetėityú ńmityúne meńcyahńjcyánetu dibye meke éhnńńevu ńúújėtso muhdú meke iwáyyune? Tsáhaá.

2 Tsúúca muurá téenetu meńjchńvyé ńmiáámerėjuco meńjcyaki. Áhdńcyane tsáhájucó tsińne memėénúńtyuró teene ńmityúne téenėejte meńjcyájúcóótúnėllńhye.

3 ¿Aca tsá ámuha méwáajácú mépée Jetsocńjtoėjterėjuco meńjcyáne uubállé metsójtsótsámeńne?

4 Muurá téeneri méúújėtsó ńmityúnėjcutu dsńjívemédú meńjcyane. Téhdure téeneri ménaavėnú Crńjtóo dsńjívėébeke Pńívyéébe ńhnáhoori bóhńtsoobe tsńhdýurėjuco ńjcyadu ńcyooca tsńhdýurėjuco meńjcyane.

5 Muuráhjáa Crńjto dsńjívédú ńńvane ńmityunėhń meńhvėjtsóhajchń idyé dibyée bóhńhdu ńńvane tsańmiyėjuco meńjcyáńne Pńívyėébema.

6-7 Muurá méwaajácú ńmityúnée meńcyahńjcyáne tsúúca Crńjto méhdityu wáágoóné páwachėkevu ńdsńjívėneri. Áánėllii téenetu meńjchńvyémé tsáhájucó téenė pańe meńjcyatú éhne múúne tsaapi tsaaté hójtsń pańe ńjcyadu.

8 Aanée méhdityu Crńjto ńdsńjívėneri wáágoónėllii méwaajácú dibye ńjcyadu meńjcyáńne.

9 Muurá méwaajácú ńpyée ńdsńjívėnetu bóhńbe múńjyú tsińne dsńjívėjúcóóńtyúne.

10 Tsáneerée dsńjívėebe páneere méńmityú iwáágoókı. Aabe ńcyooca ńjcyá Pńívyėébema tsańmiyėjuco.

11 Áhdu dibye ńjcyadu meńjcyá dsńjívemédú ńmityúne ńcyánėjcutu. Ááne ńmiáámerėjuco meńjcyá dibye ńmilledú tsúúca díłbyeėjté ámuha meńjcyame.

12 Áhdńcyane panėváré ńmityúne ámuha memėénúńyóneri méúmúúpıvyėjúcóhđńne. Óvńjyacóóné ténehń ámuha memėénuhńjcyáne. Métáhjátsámeńjyúcóhđ téenėvu.

13 Pńívyėébedívurėjuco meńhvėjtsamėí ámúhakye dibye ńtyúkėvėjtso tsańmiyė ámuha meńjcyaki.

14 Tsá téenėvu metáhjátsámeńńtyuró Jetsóoke mecáhcujtsóme. Muuráhjáa méhđi ńđáátsóvėne dsńjívėebe téenėj téeveri meke ńńmbájcho téenėvu metáhjátsámeńjyúcóótuki. Aame meńjcyá Pńívyėébe píáábó pańe. Tsáhájucó teene ńhđėéné taúhbájú pańe meńjcyájúcóótúne.

ńmityúnetu meńjchńvyéne

¹⁵ ¿A ehdu tene néénéllii éhniíñevúré méméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjucu metsu téenetu meihvetéki.

¹⁶ Muurá ámuha méwaajácú tsané avyējuúbema íjcyame díbye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúne pañe meijcyame téené níjcaúvú íllure méwágóoovéhi. Áanetu ihdyu Píívyéébe ímillédú meícyane ímí mééma níjkéváhi.

¹⁷ Ahdu ícyooca meijcyá tsúúcajáa téenetu meijchivyémé dííbyé uwáábójú pañéréjucu. Áané hallúvú ihdyu mítyane ó téhdujtsó dííbyeke.

¹⁸ Aane tsúúcajáa téenetu meijchivyémé ícyooca ímiááneréjucu meúraavyéne.

¹⁹ Áánéllii teene ímíñeúvú méuráavyé íhdée ímityúne íjcyaróné ámuha meúraávyehíjcyádu. Áijyu ihdyu ámuha méíjcyáá ímiááné Píívyéébeéjteréjucu. Ehdu íñe ámúhakyé o néé ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

²⁰ Muuráhjáa ámuha ímityúne pañe meijcyácooca tsá meímíletú ímiájíjtó meúraavyéne.

²¹ Ehdúu éijyu múhdurá núcójpítsó meícyahíjcyané déjúcotu muurá méwágóóóvéiyáhi.

²² Árónáa tsúúca téenetu meijchivyémé Píívyéébeéjté meijcyame ímiáámeréjucu meijcyáiyóne.

²³ Muurá ímityúne méénuhíjcyámé ídátsó wágóóóvéé téené déjúcotu. Áanetu Píívyéébeke ímí úráávyémeke ájcúuibe múijyú dítye dsíjivéjúcóóítyúne bóhívu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

7

Táábávajcátsityu íjcyané uwáábo

¹ Ámuúha táñahbému, ámuha muurá méwaajácú tsaaté túkevéjtsójú pañe meijcyane meijcyané hajchóta. Áanetu medsíjívéné boone tsáhájucu téené pañe meijcyatúne.

² Muurá walle ityájívácooca íjcyá ájyú túkevéjtsójú pañe. Aane díbye dííllédívú dsíjívéhajchíí tsáhájucu téené pañe dílle íjcyájúcootúne.

³ Áijyu ihdyu tsá muhdú tene néétu dílle tsíjpiikyéréjucu tájíváiyóne. Áanetu ájyu dsíjívétúnáa tsíjpiikye dílle tájíváhajchíí ávyeta ímityúne méénulle íveekí ájyu ímíubááné íjcyánáa tsíjpiima íjcyáneri.

⁴ Ahdu ámuha táñahbému tsáhájucu meijcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyu dsíjívéné boone dííbyé túkevéjtsójú pañe íjcyájúcóótulle íjcyadu. Muurá meijcyá Críjtóo idsíjívénetu bóhííbe uráávyé múnáaréjucu. Muuráhjáa mééma ímíbájchoobe Píívyéébe ímillédú meijcyaki.

⁵ Íhdéuvúu muurá meímíllédú meijcyame ímityúne méméénuhíjcyáhi. Áanetúu teene Píívyéébe taúhbaju meke bóíjcyúrónáa éhniíñevúré méméénuhíjcyá ímityúne téené déjúcotu mewágóóóvéiyóne.

⁶ Árónáa tsáhájucu téené pañe meijcyatúne. Aame ícyooca ímiááné meímílléne tsaimíyé Píívyéébeke méúraávyehíjcyá tsíhdyuréjucu méíjtsaméi mecápáyoovéme. Tsáhájucu taúhbaju néénélliihyéré díbye ímillédú meijcyatúne.

Ímityúne méhdityu íjcyane

⁷ ¿Áánélliihyéhaca teene taúhbaju ímityúne? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúne íjcyanévu. Muuráhjáa tene íjcyátuca tsá o wáájácúítyuró ímityúneri meúmúúpivyéné ímityúne íjcyane. Muurá íllu nééneé: “Tsá múu úmúúpívyetú ímityúneri.”

⁸ Téhdurée tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró kénehjí ímityúné íjcyane. Aane o wáájácújúcoóroobe éhnníñevúré ó imíllehíjcyá tenehjírre o méénune.

⁹ Ópée teene taúhbaju o wáájácútúné hajchótá ó itsúcunúhijcyá ímí o íjcyane. Áronáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáríívémeíhijcyáhi. Áané nájcaúvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúúca ó waajácúhi.

¹⁰ Píívyéébé teene ítyaúhbaju mééma meenú tsaímíyé dílbyema meíjcyároki. Áronáacáhjáa tehdu o íjcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ópée ó íjtsúcunú ímí tehjújuco o ícyahíjcyáne. Áronáacáa téenej téeveri ó waajácú ímityúné o ícyahíjcyáné déjúcotu íllure o wágóóóvéiyóné.

¹² Áronáa tsá ímityúné teene taúhbaju íjcyatúne. Muurá ímí tehjújuco teene ímiáájú íjcyane.

¹³ Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáájácútsónáa ó nehíjcyá ímiáájú tene íjcyane? ¿Mityá ímityuube o íjcyanévú tene oke wáájácútsótuca tsá o wágóóóvéityuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííñe táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú íjcyaróné méhdivu bóhówajtsó méimítyu.

¹⁴ Aane méwaajácú teene Píívyéébedityúré tsááneé. Áronáa óhdityúré íjcyane ímityúné pañe ó ícyahíjcyáhi.

¹⁵ Aabe tsá o wáájácúmeítyú muhdú o íjcyane. Ímiáánéré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhíjcyá o méénúityuróne.

¹⁶ Aane ímityúné o méénuhíjcyánetu ó waajácú ímiááne Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyaca ímí o íjcyáiyóné.

¹⁷ Áronáa teene ímityúné tápañe íjcyanéré oke íbúwájtsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

¹⁸ Aane ó waajácú ímiááne ímityuube o íjcyane. Ó imíllehíjcyará ímiáánéré o méénune. Áronáa tsá o méénuhíjcyatúne.

¹⁹ Ááne ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

²⁰ Áronáa ihdyu téenere tápañe íjcyane oke íbúwájtsóneri teene o méénuhíjcyáhi.

²¹ Íllu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúíyócooca ímityúnéré óhdivu dsínévahíjcyáhi.

²² Ó imíllehíjcyará Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyane.

²³ Áronáa ímityúné íjtsaméi tápañe íjcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

²⁴ ¿Aabe máidáátsoju ehdííváibye o íjcyanej! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetétsoó ehdu o ícyahíjcyáné nájcaúvú o wágóóóvéiyónetu?

²⁵ Muurá íjcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúúca téenetu Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri oke pájtyetétsoóbe. Áánéllii mityane ó téhdútsohíjcyá dílbyeke. Aabe ihdyu óvíi ícyooca ó íjcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítyú tápañe íjcyane oke pásárícyohíjcyáhi.

8

Píívyéébé Apííchó meke túkévejsóne

¹ Muurá Críjtoéjté íimíllédú íjcyájúcootúme Píívyéébé Apííchó túkévejsó pañéréjuco íjcyámé hallúrí tsá íná íjcyatúne.

² Aane muurá Jetsocríjtoéjpí o íjcyánej téeveri Píívyéébé Apííchó tsúúca tápañe íjcyánéllii tsáhájuco ímityúné pañe o íjcyatúne. Aabe tsáhájuco o wágóóóvéityúne.

3 Muuráhjáa ítyaúhbaju meúráávyeromé mepájtyetéítyúrónéllí Íllíkye wálloobe mehdu néébe dsíjívénej tééveri méhdityu méimítyú iwáágóoki.

4 Ehdúu mééma méénuube muhdú teene taúhbaju néhdu meíjcyaki. Aame tsáhájucó meímillédú meíjcyatú Píívyéébé Apííchoréjucó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyánéllííhye.

5 Muurá íimillédúré íjcyame tééneríyé tsúúrámeíhijcyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóné pañe íjcyame tsúúrámeí díbye ímilledú íjcyáíyóneri.

6-7 Muurá meímillédú meícyahíjcyáneríyé metsúúrámeímyé illuréjucó metútávaavéne. Ááneríyé muurá tsúúrámeímyé tsá ímilletú Píívyéébema ímí íjcyáíyóne. Aame tsá ávyejúúletú dííbyé taúhbaju. Áánetu díbye ímilledú meíjcyáíyóneri metsúúrámeímyé tsáimíyé dííbyema meíjcyáhi.

8 Muurá íimillédúré ícyahíjcyámé tééneríyé itsúúrámeíñéllí tsá Píívyéébe ímilledú íjcyatúne.

9 Aane óví ímiáané Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáhajchíí tsáhájucó íhdée ámuha meícyahíjcyádú meíjcyatúne. Muurá Íapííchovu Críjto meke ájcune ípañe íjcyatúmé tsá dííbyeéjté íjcyatúne.

10 Muurá médsíjíveé méimítyú déjúcotu Críjtoéjté meíjcyaróme. Áronáa tsá muhdú meíjcyáítyú tsúúca Píívyéébe meke ímiáámedi díllónéllííhye.

11 Aane ímiáané mépañe Íapííchó íjcyáhajchíí muurá téhdure meke bóhíítsóíibye Jetsóókée íbóhíítsódu.

12 Ahdícyane tsáhájucó meímillédú meíjcyáítyúne, ámuúha táñahbémutj.

13 Muurá tehdu meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúhajchíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó piáábori teene metáhjáhajchíí mepájtyéteéhi.

14 Muurá íñe múhdumé téené túkévéjtsó pañe meíjcyame ímiáané dííbyej tsíímé meíjcyáhi.

15 Aane teene mépañe íjcyame dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llíhíyo múúháj Caánij.” Áánéllí tsá dííbyedi menúhnévéítyuróne.

16 Ehdú Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyáneri méwaajácú ímiáané dííbyej tsíímé meíjcyane.

17 Aane tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyame Críjtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeímyé dííbyema máávyejúúteé Cáání dííbyeke néené avyéjuri.

18 Muurá ímiáané meícúbáhrámeíhijcyámé íñé imíjyaúréjucó meíjcyáíñé Píívyéébé avyéjuri.

19 Páneere muurá díbyeé ípívyejtsóné téhmehíjcyá múijyú díbye íhñéjteke ávyéjújtsóíñe.

20 Muuráhjáa páneere díbye ípívyejtsóné tútávaavé díbye ímilledúre.

21 Áronáa ihdyu ímíbaávyeíñéi íítsiime meíjcyámeke díbye tsíhdyuréjucó ímíjpyetétsóijyu.

22 Muurá páneere díbyeé ípívyejtsóné tsá ímí néétune. Aane téhmehíjcyá múijyú ímíbaávyeíñé éhne múúne walle itsíímáváné boone ímíbaávyeíñé téhmehíjcyádu.

23 Áronáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeítyúne. Téhdure mee tsúúca Píívyéébeéjté meíjcyámé pañe Íapííchó íjcyaróme meícúbáhrámeíhijcyáhi. Aame téhdure météhmehíjcyá ítsíímedíi meke idíllómeke díbye tsíhdyuréjucó ímíbájchoíñe.

²⁴ Ehdu méúmiwa nééne mecáhcújtsóhajchíí mééma pánééveíñē tehdujuco. Muurá tsane meítsohíjcyáné tsúúca maájtyúmicoooca íllurējuco meíhveténé meíjtsohíjcyánetu.

²⁵ Áánetu meítsohíjcyáné maájtyúmitúné hajchótá tsá meíhvetétú meíjtsónetu.

²⁶ Muurá meíhnáhoótúnéllí Píívyéébe Apííchó meke píáábohíjcyá panéváré maáábúcuki. Muurá meere píáábó dííbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllí téenere wáájácúratúné mépañétú ihjyúvahíjcyáhi.

²⁷ Aane Píívyéébe pámé íjtsaméíyē wájacú néébe waajácú ñná dííbyé Apííchó mépañe íjcyane taúmeíñe. Muurá táúmeíhijcyáné ihñéjté meíjcyámé hallúvú díbye ímillédú meíjcyaki.

Ihñéjteke Píívyéébe píaabóne

²⁸ Muurá méwaajácú panéváré meke pájtyénej tééveri Píívyéébe meke píaabóné ímiááné dííbyeke mewáýyúmeke tsúúcajátújucóo ipítyájcámeídyú meke iújcúmeke.

²⁹ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye meke wáájacúné ihñéjté meíjcyame Íllídyu menééímyeke. Aame cahcújtso múnáa meíjcyámedítyú díbye Íllí ímichi ídyéjúcóejpi.

³⁰ Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájácúmeke díbye ímiáámedi díllone dííbyé avyéjéjte meíjcyaki.

³¹ Áánéllí Píívyéébe mééma ijcyá meke ipíááboki. Aanéjñí ¿múha muhdú meke méénúiyáhi?

³² Muuráhjáa Íllíkye wáýyútuubéré íhvejtsó mewáýyuri díbye idsíjíveki. Aabéjñí muhdú tsá meke panévaturé píáábóityúne.

³³ ¿Mityá íjcyámé tsaate díbye meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúúca díbye ímiáámedi meke díllomé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne.

³⁴ Aanéjñí ¿múha nééjuri méwágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Críjto mewáýyuri idsíjívéne bóhñibe ícyoooca íavyéjuri Píívyéébe úníuri íjcyaaabe máhallúvú táúmeíhijcyá píáábo.

³⁵ Áánéllí díbye meke wáýyúmeke tsá ñná dííbyedítyú dówajcáróityuróne. Muurá meícúbáhrámeíyonéhji, mávaríjchoháñe, ájyabááne, mewáýyamúúvátunéhji, ápíchó nééronéhji, téhdure dsíjívé íjcyaróné tsá meke dówajcáróityuró dííbyedítyu.

³⁶ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Dihñéjté muha meíjcyáné hallútú múúhakye dsíjívétsohíjcyáiyómé éhne múúne obééjámuke ditye dsíjívetsódu.

³⁷ Ehdu ápíchó nééronéhji métájhahíjcyá Jetsocríjto meke wáýyúúbej tééveri.

³⁸⁻³⁹ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe meke wáýyúmeke ñná dííbyedítyú meke dówajcáróityuróne. Muurá dsíjívé íjcyaróne, bóhñime íññújí hallúrí meíjcyaróne, níjkyéji múnáa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, íññújiri íhtsútujte ávyéjute íjcyaróme, ícyoooca téené pañe meíjcyáronéhji, bóónétu meke pájtyéiñéhji, téhdure caame íévéhóowari íjcyánéhjima íññújiri íjcyáronéhji tsá meke dííbyedítyú dówajcáróityuró Máavyéjuubée Jetsocríjtoj tééveri díbye meke iwáýyune úújétsómeke.

9

Píivýéébe ijraéémuke ihñéjtedívú mémenúne

¹ Aane Críjtoéjpi o íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o nées ímiáané mityane ámuhádi o ídáátsovéné ímityúné ámuhá hallúrí íjcyáneri.

² Tápañe Píivýéébe Apííchó íjcyane waajácú teene múhduúvúrá o íjtsúcunúne ídátsó o íjcyane.

³ Muurá ámuha tamúnaa ámuhá imityú déjúcotu mewágóóóóvéiyónéllii ámuhákye o wáýúne oore Críjtodítyú ó wágóóóóvéiyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

⁴ Muurá Píivýéébe meke tsúúca ítsíímedi dílloromé tsá dílbyeke melléébohíjcyatú Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyaróme. Áronáa ihdyu méwáábyutáro dílbyé avyēju. Áanélliihyéhjáa muurá méénuube muhdú meíjcyáiñé pityájcójuma taúhbaju. Áhduréhjáa neebe dílbyeke medúúrúvahíjcyámeke tsáímíyé meke ipícyooíñe.

⁵ Muuráhjáa méíhdé múnááúvúj tsíiménémúhaabe Críjto miamúnáajpi tsííjú icyánéjcutu. Aabe páné avyējuube íjcyá Píivýéébe múijyú níjkéváityúné dúúrúvameíhíjcyáabe.

⁶ Áronáa Píivýéébe mééma imyéénuiñé néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú diityéjúcooro Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyarómedítyu. ¿Íhya mityá pamévare dílbyééjté meíjcyátúnéllii tsá dítye cáhcútsohíjcyatúne? Muurá ítsúcunúhíjcyámé ípyée íñéhdu díbye méénutúné tsúúca díbye méénújúcooróne.

⁷ Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavarááúvúj tsíiménémúháabeke díbye wábyújtsotú diityéj téeveri miamúnáa pájtyétéíñe imyéénuiñe. Íllúhjáa muurá neebe dílbyeke: “Daachi Itsáadítyú lííyaatémé íjcyá páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.”

⁸ Ehdu néénetu méwaajácú ímiáané diibye Aavarááúvúj tsíiménémúhaabe íjcyaróme pámeere Píivýéébeéjté íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyée íñéhdu díbye dílbyeke ájcuube Itsááúvudítyú lííyaatémé páñétúejte dílbyéj tsíiménémúhaabe.

⁹ Íllúhjáa muurá neebe dílbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéíjy dityáaba tsíímávaá wájpííkye.”

¹⁰ Ehdúhjáa muurá Píivýéébe diityétsikye néhdújuco tene páneevéné diityétsima. Aanéhjáa diityétsí hajchi méíhdé múnáajpi Itsáadívu mewa Rebécá tsíímavá míityétsikye tsáijyúre.

¹¹⁻¹² Aanéhjáa dílléi diityétsikye tsíímávátúné íhdéjuco Píivýéébe néene díílleke: “Ámíáábé ehniíñevu bóneebe avyējuúhi.” Ehdúhjáa neebe diityétsikye muhdú dítyétsí íjcyáiñé diityétsímái tene pánéévétúrónáa íhjáa ípityájcámeídyújuco.

¹³ Téénetúréhjáa muurá idyé íllu neebe tsííñe íwaajácúháámitu: “Jacóóboke ó wáýú Etsaóoke o wáýúné ehniíñevu.”

¹⁴ ¿Áanélliihyéhaca ímityuube diibye Píivýéébeé? Tsáhaá, tsá ímityuube díbye íjcyatúne.

¹⁵ Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitséeúvuke: “O ímíllémedi o ídáátsovémeke ó píááboóhi.”

¹⁶ Tsá muurá méhdityu tene íjcyatú Píivýéébe méhdi ídáátsovéne. Muurá ihdyu íiye ityújkevééllémedíjyuco díbye ídáátsovéne.

¹⁷ Muuráhjáa Ejíhtó avyējuube Paraóóúvuke idyé neebe: “Oorée uke ávyējuúbedívú ó pícyóó uke pájtyénéhjitu pámeere ííñújiri íjcyané miamúnáa

iwaájácu ímiáané íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóuvuke neebe Píívyéébeé.

¹⁸ Aabe ímiáané ityújkevééllémedi ídáátsóvéne píaabóhi. Áanetu tsaate illéébone ímíllétúmeke pícyoobe ditye ímíllédú íjcyaki.

¹⁹ Áronáacáubá tsaate nééiyáhi: “Dííbyere meke pícyohdújuco meíjcyámeke ¿íveekí nehíjcyaaabe ímityúmé meíjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnaa Píívyéébe iwaájacúdú méénune múhdurá meíjtsúcunúityuróne.

²⁰ ¿Aca muutá mee dííbyema metáhjácatsíki? ¿Aca núpájkííhló nééiyá téihllóo níjcyómeke íveekí múhdurá ditye níjcyone?

²¹ Muurá núpájkityu nícyohíjcyámé piivyété páhduváré ímíllédú íñíjcyone. Piivyétémé ímiáané wáabyuta íñíjcyone. Áhdure piivyétémé átérééné wáabyuta íñíjcyone.

²² Muurá Píívyéébe ímílléduré aabúcu híjcyá díbye wáágóoímyé múhdurá ícyahíjcyanéhi. Ehdú aabúcu híjcyaaabe díityéj tééveri iúújétsó íhtsútu, ícyaaayóbaa, íjcyane.

²³ Áanetu tsúuca díbye méhdi ídáátsovémé méijcyá dííbyé avyéjújete tsúúcajátújuco meke díbye újcume. Ehdú méénuube mejtééveri íavyéjú íhtsútú iúújétsoki.

²⁴ Muuráhjáa ihdyu dííbyere meke ujcú íavyéjújete meíjcyáímye jodíómodíyuu, jodíómú íjcyátúmedíyuu, íjcyane.

²⁵ Íllúhjáa muurá díbye nééne Otséa caatúnúhi:

Tahñéjte íjcyátúné míamúnaa ídátsó íicúvératúmé ícyahíjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjuco ditye íjcyaki.

²⁶ Téhdure tsiiñe nééneé:

Tahñéjte íjcyátúrómeke áátsíímedíyéjuco o díllóíñe ímiáábé Píívyéébe o íjcyaaabe.

²⁷⁻²⁸ Áanetúhjáa Itsaía néé mee íjraéémudítyu: “Píívyéébe íicúiyéjuco muhdú míamúnaa ííñújiri ícyahíjcyané ímíbájchócooca íjraééj tsíménémúhaabe ávyetá mityámé íjcyárómedítyú uhjéméré pájtyetééhi.”

²⁹ Áhduréhjáa tsiiñe neébe:

Páné íhdéene íjcyané avyéjuube íjcyaaabe Píívyéébe méhdi ídáátsóvétuca tsúuca meke waagóoiyá tsaaté coéváratu éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake imyéénudu.

Jodíómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj tééveri mepájtyeténe

³⁰ Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodíómú íjcyátúrómeke tsúuca Píívyéébe dílló ímiáámedi éjyúu ténéhji éllevu íjcyatúmé botsíi dííbyeke cáhcújtsórómeke.

³¹ Áanetu mee íjraéémú métsúúrámeíhíjcyará dííbyé taúhbaju meúraavyémeke díbye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Áronáa tsá meke díbye díllotú ímiáámedi.

³² Aane ¿íveekí tsá meke díbye díllotú ímiáámedi? Muurá méjtsúcunúhíjcyá teene taúhbaju meúraavyénetu díbye meke ímiáámedi díllóiyóne. Áronáa tsá tene néhdu meíjcyatúne. Áhdure Jetsóópe mééma méénune mecáhcújtsótúnéllii tsá díbye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhíjcyá éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeíúdú néébeke mecáhcújtsótúnélliihíhí.

³³ Íllu muurá Píívyéébe néé íwaajácúháámitu:

Tsióo múnáa pañévú ó pícyoó tsáápiikyé éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeke. Áábeke cáhcújtsómé tsá ííneri báñúmeíityúne. Ehdúhjáa Píívyéébe nééhií.

10

¹ Ámuúha táñahbému, ó imíllé memúnaa jodíómú pájtyeténe. Áánéllí ávyetá iñnáhó piáábó diityé hallúvú ó táúmeñhijcyá Píívyéébeke.

² Imiááné imíllerómé dííbyeke iúraavyéne. Árónáa tsá ímí ditye úráávyetúne.

³ Tsá ditye cáhcújtsotú Críjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllone. Imíllerómé iye ímí ijcyáiyóné diityéké ímiáámedi díbye idílloki.

⁴ Árónáa tsá dííbyé taúhbaju meúraávyémeke díbye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi.

⁵ Árónáacáhjáa ihdyu Moitséeúvú nées ímiááné Píívyéébe taúhbaju néhdu ijcyámeke díbye ímiáámedi díllóiyóné ditye ipájtyetéki. Árónáa tsá múha ávyeta tene néhdu ijcyáítyuróne.

⁶ Áánéllíhyé Críjtoj téeveri mepájtyetéíñe díbye méénune mecáhcújtsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeítyú Críjtoke níjkyéj pañe iñéhcotéiyóné díbye meke ipiááboki.

⁷ Áhdure tsá múu íjtsámeítyú níjkyéné pañe dííbyeke iñéhcotéiyóné díbye meke ipiáábo tehdu téhulle ijcyácóobekéjivari. Muurá tsúuca mééma dííbye.

⁸ Íllu muurá téénetu nééneé: “Tsúuca ámuháma ijcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcújtsóne tsíjtyeke meúúbálléiyóne.” Aane muurá muha mecáhcujtsómé íñe meúwáábohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa Jetsocríjtó dsíjivéébeke Píívyéébe bóhiitsóné méííbúuri mecáhcujtsómé dííbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúbálléhajchíí mepájtyetééhi.

¹⁰ Muurá ímiááné méííbúuri mecáhcujtsóné tsíjtyeke meúúbálléhajchíí ímiáámedi meke díbye díllome mepájtyetééhi.

¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Dííbyeke cáhcujtsómé tsá íñerí bañúmeítyúne.”

¹² Áhdícyane pámeere tsííñe míamúnáama mee jodíómú Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé mepájtyetééhi. Muurá tsáápiye páme ávyéjuubéré ijcyaae piáábohíjcyá pámeekéré dííbyedi tsúúrámeímye.

¹³ Íllu muurá nééneé: “Dííbyedi tsúúrámeímyé pájtyetééhi.”

¹⁴ Árónáa ¿aca múhdutú dííbyedi tsúúrámeíiyómé dííbyeke cáhcújtsómejivari? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé dííbyeke wáajácúmejivari? ¿Kiatú waajácúiyómé teene dííbyedítyú ijcyáné uwááboju múha diityéké úúbállémejivari?

¹⁵ Áhdure ¿múhdutú tsaate diityéké úúbálléiyá múha diityéké téénevu pícyóomejivari? Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu diitye ímiáájú úúbálléhíjcyámej.”

¹⁶ Ehdú Píívyéébe waajácúháámitu tene néérónáa muurá tsá pamévare téeneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaiaúvú néehí: “Píívyéébeéj, ¿a ijcyámé tsaate méuwaábori íícúvehíjcyámej?”

¹⁷ Aane muurá Jetsocríjtodítyú ijcyáné uwááboju melléébone ímíñeúvú mewáajácúcooca tsúuca mecáhcujtsóhi.

¹⁸ ¿A téené uwááboju tsáhái múijyú mee ijraéémú melléébotúne? Áánerá tsúuca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsííñe Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: Tsúuca pahúllevávú ííñújiri tsújaavéné Críjtodítyú ijcyáné uwááboju.

19 Ehdu Píívyéébé waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácutúne? Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe neé illu Moitséeúvuj tééveri:

Tsíiñe miamúnaakéréjuco o pájtyetésóneri ámuha menómíutááváne diityédívú mécyóbááváteé átéréejte ditye ijcyane ámuha meítsúcunúhíjcyárómedívu.

20 Áhduréhjáa idyé tsiiñe dííbyeúvuj tééveri neébe:

Oke wáájácútúné miamúnáa táíibúwá íjcyáturómé tsúúca tahñéjté ijcyáhi.

21 Áhduréhjáa mee ijraéémudítýú Isaiaúvuj tééveri neébe: “Ó nehíjcyará aatyé lléébópítýúné miamúnáake ditye ookéréjuco iúráávyeki.”

11

Tsaate ijraéémú pájtyeténe

1 ¿Aanéhaca ehdu menéénéllii meke íhvéjtsoobe Píívyéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámuha múnáajpi Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe ímichi Bejamíí dohjíba múnáajpi o íjcyáábeke újcuúbe.

2 Tehdu meke íhvéjtsóíyóóbejí tsúúcajátújucóhjáa ihñéjté meíjcyaiñe iñéémeke.

3 Muuráhjáa Eriáúvú neéhií: “Píívyéébeéj, díhjú uubálle múnáake ídsíjívétsóne dííicúvé waíjíné wácávyáhcohíjcyáme. Áánetu íñe apáábyeréjuco o íjcyáábeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

4 Ehdúhjáa díbye Píívyéébeke nééronáa neébe: “Árónáa muurá íjcyámé 7,000-meva tahñéjté íjcyame ‘Baáa’ némeíñe níjcyotáábeke cáánívahíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píívyéébe neé Eriáúvuke.

5 Aane muurá íjcyámé tsaate méhdityu díbyeé ídáátsóvéne újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyáme.

6 Muuráhjáa meke iwáýúnéllii meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa ínehjí meméénúnéllii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsómeícyá tsá díbye meke wáýúneri mepájtyetéítyuróne.

7 Muurá mee ijraéémú mepájtyetéíyóneri meíjýacunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Árónáa íjcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

8 Áánetu dííbyé waajácúháámitu dííbyeke lléébohíjcyátúmedítýú nééneé: “Píívyéébere diityé íjtsaméi mújtatsó ditye íájtyumíjúcooróné iwáájácútuki. Áhdure illéébójúcooróné ditye icyáhcújtsótuki. Aame muurá téhdupíyé icyoóca.”

9 Áhduréhjáa Dabíiúvú neéhií:

Óvi ditye náhbévácatsíhíjcyáné wañéhjíné dahpédú nééne diityéké mújtatsó ímí Píívyéébema ditye íjcyátu diityémá ímítýú tene iníjkévaki.

10 Óvi íjcyámé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu ímítýuháñe diityéké mújtatsóme ímíbbáávyétuki.

Ehdúhjáa neebe Dabíiúvu.

Jodíómú íjcyáturómé pájtyeténe

11 ¿Anéhaca íñe ávyéta mújtaréjuco mee jodíómú Píívyéébedítýú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dííbyere Píívyéébe neéjuri ehdu mééma teene jodíómú íjcyatúme téené hóówari pájtyeténentu meííváne botsíi téeneri metsúúrameíki.

12 Ehdu Píívyéébeke melléébotúme ímítýú meíjcyaróné píaabó tsíjtyeke jodíómú íjcyátúmeke. Aanéjii awáá muurá dííbyeke meúráávyécooca éhniíñevu píááboíñe pamévakére.

¹³ Aane icyooca diitye jodíómú ijcyátúrómeke o nééhií: Ámúha éllévúu oke Píívyéébe wallóó ámúhakye dííbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéí o méénune ímí ó ijsúcunúhi.

¹⁴ Aane tsáijyu múu íñe ámúhakye o úwáábóneri ímí ámuha meijcyane tsaate tamúnáadítýú ííténe ámuhadú ímíjpyeté ipájtyeteki.

¹⁵ Muuráhjáa múúhakye múu íhvejtsódú Píívyéébe méénúné hóówari tsíjtye múnáa ámuha meijcyarómé méímíbaavyé tsáimiyéjuco dííbyema ámuha meijcyaki. Aanéjii muurá muha dííbyema méímíbaávyécooca mébóhííteé tsúúcajáa dsíjivemédú muha menéérome.

¹⁶ Muurá tsáoobíráutu pááaho meméénuho ímí néhajchíí páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkyé ímí néhajchíí páheere ímíhyeé. Áhdúu muurá méihdé múnáajpi Aavaráaúvú Píívyéébeéjpi íjcyánéllii téhdure mee dííbyedítýú mellíyaatémé méijcyá Píívyéébeéjte íñe múhdumé dííbyeke mecáhcujtsóme.

¹⁷ Muuráhjáa páñétúehe oríívóhé wajcánédú muuha jodíómú menéérómedítýú tsaatéké waagóoobe diityéjúcooro páñétúejte ihñéjte muha meijcyarómedítýu. Áámé cápayóóvéé ámúhakye díbye újcume ámuha meijcyá éhne múúne bájú oríívóhé wájcá ímíááhetu mecámahjácódu. Áánéllii muurá ámuha téhdure Píívyéébeéjte íñe muha meijcyadu.

¹⁸ Áronáa ihdyu méijtsúcunúmeídí muha páñétúejte meijcyarómé ehnííñevu ámuha meijcyane. Muurá múúhadítýú ámuha mééjécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdú ímichi tujkénúejte muha meijcyánélliihye.

¹⁹ Íhya mityá ámuha menééhií: Diityéjúcooro páñétúejte íjcyarómeke íhvejtsóne meekéréjuco díbye újcune diityé cápayóóve.

²⁰ Ihdyúhdée téhdújuco múúhakye díbye íhvejtsóné muha mecáhcújtsótúnélliihye. Áámé cápayóóvéé ámúhakye újcuube ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsónélliihye. Aame téíibúwá meijcyá. Mémitýájkímýeídí tééneri.

²¹ Muuráhjáa páñétúejte ihñéjte muha meijcyarómedi ídáátsóvétuubéré múúhakye íhvejtsóhi. Aabe téhdure ámúhadi ídáátsóvéíyónejíí ímityú ámuha dííbyema meijcyáhajchííjyu.

²² Muurá Píívyéébe ímíáábé dííbyema ímí meijcyámema. Áánetu ímityú meijcyámeke múhdurá ijsúcunúúbe. Áánéllii ímíááméré meijcyaco tsúúcajáa ámúhakye díbye újcume. Ímí ámuha meijcyátúhajchíí tsáhájuco ámúhadi díbye íícúvéityúne.

²³ Muurá tamúnáa ímíbaávyéhajchíí diityéké újcúííbye. Muurá piivyéteebe tsiíñe diityéké újcune.

²⁴ Muuráhjáa ámuha tsííñe míamúnáa meijcyarómeke díbye újcume ámuha meijcyá éhne múúne bájú oríívóhé wájcá ímíááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnáa ímichi awáá ihñéjte íjcyámeke tsiíñe újcúííbye.

Nihñéré ijraéémú pájtyeténe

²⁵ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhakye o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe wáájácúratúné Críjtoj tééveri méénune. Áronée tamúnáa tsá cáhcújtsotú téené hóówari ámuha tsííñe múnáa dííbyeke cáhcujtsómé mepájtyeteki. Ááneri ihdyu mémitýájkímýeídíñe.

²⁶ Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóííbye dítye ipájtyeteki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióo múnáa ijraéémudítýú íjcyáííbye tsaapi diityéké pájtyetétsoóbe. Aabe waagóoó diityé ímityu.

27 Ehdu diityéké ó ímíbájchoó ópée o néhijcyádújuco. Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

28 Aane tamúnaa jodíómú tsaríllé Críjtóo mepájtyetéíñe méénúné uwááboju téénej tééveri ámuha jodíómú meíjcyátúrómeke téhdure Píívyéébe ípíááboki. Áronáa ihdyu tsá díbye íhvéjtsóturó múúhake. Muurá mítyane múúhake wájyuube múúhá íhdé múnáaúvukée íhñéjtedívú imyéménúnéllííhye.

29 Aabe íñéhdú imyéénúnéllíi tsá íhñéjteke íhvéjtsotúne. Téhdure meke ípíaabóné tsá díbye dójtúcutúne.

30 Áábekée muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá ícyooca tamúnaa téénej tééveri díbye ámuhádi ídáátsóvéne ípíááboki.

31 Áané boone téhdure ámuhádi ídáátsovédú diityédí ídáátsóvéne píáábóiiibe díbye icyáhcújtsoki.

32 Muurá díbyere Píívyéébe meke paméva míamúnáake íhvejtsó díbyema múhdurá meíjcyá pámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsahdúré meke ípíááboki.

33 Aabe íhtsútuube íjcyaae panévare wáájacuube muhdú meke túkévétsohíjcyané mewáájacúyonévú tsá méíjtsaméí úújetétúne.

34 ¿Mityá íjcyámé tsaate díbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A íjcyámé tsaate díbyeke úwaabóiyóme?

35 ¿A íjcyámé tsaate tsíeménevu díbye díbyeke ájcúnéllíi tééne píaméí díbye píáábohíjcyáme?

36 Muuráhjáa ihdyu páneere díbyere Píívyéébe ípívyejtsóné díbye tájpíyé íjcyáhi. Áané avyéjuube díbye. Ahdícyane metsu díbyeke maávyéjújtso páijyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

12

Píívyéébé túkevėjtsójú pañe meíjcyane

1 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, Píívyéébe mítyane meke ídaatsóllénéllíi ámuháke o néé díbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbyé túkevėjtsójú pañéréjuco ámuha meíjcyame díbyeke meúraávyé muhdú díbye ímillédu. Ehdu muurá ámuha meíjcyáneri díbyeke méduurúváiyáhi.

2 Tsá múu íjcyájúcootú íñe íjiri míamúnáa múhdurá ícyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámuhá íjtsaméí ámuha mewáájacu tsaímíyé meíjcyáiyóné Píívyéébe ímilléne.

3 Muuráhjáa meke ídaatsóllédú íjcyaae oke picyóó ámuhá uwááboobe o íjcyaki. Aabe ámuháke o néé ámuha meíjtsúcunúmeítyu panévare ámuha mewáájacúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsámeí díbyeke icyáhcújtsóneri.

4 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyane tsá tsané wáábyutaré íjcyatúne.

5 Ahdu Críjtoéjte pívámeva meíjcyarómé tsáápihdyuré menééme mépíáábócatsíhijcyáhi.

6 Áámekée Píívyéébere ímillédú meke ájcúneri mépiivyeté páhduvaré nénehji meméénune. Áanéllíi tehdu nénehji meméénuhíjcyá ímíñeúvú meíjtsámeíñema. Muurá tsaate íná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné úúbállehíjcyámé tehdújuco úúbállehíjcyané díbyeke icyáhcújtsódú íjcyame.

7 Áhdure tsíjtyeke ípíaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú píaabóhi. Áhdure íúwaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú úwaabóhi.

8 Áhdure múhdurá néémeke íímíjpyetétsóné píívyetémé múu ímíñeúvú meenúhi. Tsáneetu píhtómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó pájúvatúmére. Tsaatéké ityúkëvejtsóné píívyetémé múu ímíñeúvú túkévejtsóhi. Ídáátsómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó ímíjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiyóne

9-10 Ámúhakye o nées ámuha mewájujcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájujcatsídyu. Ááne máavyéjúúllecátsí panévatúre. Ímityúneri íícúvetúmé ímíáánéré méuráávye ímí ámuha meíjcyaki.

11 Óvéheetúmé ímíñeúvú meméénú Píívyéébeke ámuha meíícúvéné wákimyéi.

12 Aame múu ímíjyúú ímí ámúhá úmíwa néénéllíihye. Ícúbáhrámeíyóné múu íáábúcúne óóchévetúmé pájyuvaré íhjuvahíjcyá Píívyéébema.

13 Áhdure tsijtye dííbyeéjté íjcyámeke mépíáábohíjcyá ditye píhtónéhjitu. Ámúhakye ááhívémeke múu tsaímíyé waatsúcúhi.

14 Tsaate ámúhakye tsáríllérómeke tsá múu tsáríllétúne. Íllure múu diityé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke.

15 Áánetu ímíjyúúmema múu téhdure ímíjyúúhií. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

16 Mépíáábojcatsí ímíñeúvú pájúvatúmére. Tsá múu iiye iéllevu ávyéjuuháñé ípíúváne ‘mityáhmítyá’ néétune. Múu pamévamáyé tsahdúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcunúmeítyú pámé ehnííñevu íwáájacúne.

17 Tsaate ámúhakye ímityúné méénúmeke tsá múu píámeítyúne. Múu ímíáánéré meenú ímí ditye ámúhakye íjtsúcunúki.

18 Tsaímíyé meíjcyá pamévamáyé úhbájcátsítyúme.

19 Ámuúha táñahbému, tsaate ímityúné ámúhakye méénúhajchíí tsá múu íjyácunútú diityéké íáhdó íujcúíñeri. Múu íhvejtsó Píívyéébere muhdú íwáájacúdú diityémá ímíbájcoki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámúhakye méénúmeke. Ehdu o nées Píívyéébe o íjcyáábe.”

20 Áhdure idyé tsiiñe nééneé: “Ámúhakye múnáájsórómeke mépíáábo panévatúre. Ditye ájyabáávatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye íadóíyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdu ámuha diityéké tsaímíyé meíícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpíveíñé ámúhakye íñéhníllehíjcyáneri.” Ehdu muurá meke úwaabóné Píívyéébe waajácúháámitu.

21 Áhdícyane ímityunévú métáhjátsámeídíñe. Múu ímíááméré íjcyáíyóneríyé tsúúrámeí ímityúné ámúhakye idyómájcótuki.

13

1 Múu avyéjuullé pámeere méiiñújí ávyéjujtéke. Muurá Píívyéébere diityéké pícyoome íjcyá patsíhjívári.

2 Aame nééne lléébotúmé muurá tsá Píívyéébeke ávyéjuúlletúne. Aane ehdu néémeke tééné hallútú ícúbáhraámyé diitye ávyéjujte.

3 Árómedi ímí meíjcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Aane ámúhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímíááméré meíjcyá muhdú diityé taúhbajúúné néhduú. Ájyú ímí ámuha meíjcyááhi.

4 Muurá Píívyéébere pícyóó diityéké téénevu diityé túkevéjtsó pañe ímí meíjcyaki. Áánéllíi ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénéré ditye úvanúityuró ímityúné méénúmeke.

⁵ Áánéllii múu avyéjuullé diityéke. Tsá múu ditye ámúhakye ícúbáhráiyóné apííchoríyé ávyejúulletúne. Múu avyéjuullé diityéké muhdú Píívyéébeke maávyejúúllédú dííbyeré diityéké pícyóónéllíhye.

⁶ Ááne iná néétuméré mááhdohíjcyá méiiñújí avyéjúúbé wáábyuta ditye áhdótsohíjcyáné Píívyéébere diityéké pícyóóomé túkevítso pañe meijcyánéllíhye.

⁷ Múu pamévakéré ajcú diityé wáábyuta íjcyanévu. Áhdure ámúhakye piáábó táumeímyeke mépiáábo. Méiiñújí avyéjujte meke áhdotsóné múu diityéké iávyejúúlléne ahdóhi.

⁸ Tsá múu tsaatédítýú ináhjíhenúné áhdótúmé íjcyatúne. Múu áhdójucóóhií. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdu meijcyame tsíjtyeke mewájýúhi. Imílleeb muurá pamévamáyé mewájýújcatsíñe.

⁹ Muurá dííbyé taúhbajúúné néehíí: “Tsá múu ihdícyáméhjima dómácójcatsítýúne. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu ímítýúneri úmúúpívyetúne.” Ehdu Píívyéébé taúhbajúúné néhdu meijcy tsiíñe íllu nées dííbyé taúhbaju: “Pamévakéré múu wájýú muhdú u wájýúmeídyu.”

¹⁰ Muurá ímiáané pamévake mewájýume tsá mújýú ímítýúné meméénúítýuróne. Aane tehdu meijcyame méijcyá dííbyé taúhbaju néhduú.

¹¹ Áánéllii metsu meijcy tēibúwá muhdú díbye ímillédu. Tsúuca muurá piíhíne mepájtyetémé tsíhdyuréjuco meímíbaávyeíñe.

¹² Muurá ímítýúné meícyahíjcyáné tsúuca níjkévaríjyuco. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meícyahíjcyáne. Métsu metsúúráméi muhdú ímí meíjcyáíyóneri téénetúréjuco mebóhówaúcunúki.

¹³ Métsu panévatúré ímiááméré meijcy ímítýúnetu menéétsámeítýuki. Óvíjyacóóné mewáñehjívaténé pañe mellíyícyávehíjcyáne. Áhdure óvíjyacóóné ihdícyáméhjima medómácócatsíhíjcyáne. Óvíjyacóóné menéhnílléjcatsíñe menómíutáávahíjcyáne.

¹⁴ Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodívuréjuco meíhvéjtsámei díbye meke túkévejtsómé ímí meijcyaki. Óvíjyacóóné meímillédú meijcyane.

14

Tsá meíhjúvátýuró ménahbémudi

¹ Tsaate Píívyéébeke cáhcújtsorómé ímí dííbyé uwááboju wáájácútúmema tsá múu táhjácatsítýú téeneri. Tsáimíyé múu nahbévájcatsí diityéma.

² Muurá íjcyámé tsaate pamévakéré dóómeé. Áánetu íjcyámé tsíjtye Píívyéébé uwááboju ímí wáájácútúme pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevène mājchóré mājchome.

³ Aane panévare dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsíjtye ténehji dóótune. Áhdure panévare dóótume tsá múu íhjúvatú panévare dóómedi. Muurá idy diityéké Píívyéébe wájýú téhdure íhñéjté íjcyámeke.

⁴ ¿Aca muutá mee muhdú Píívyéébeke tsíjtye úráávýeneri meíhjúvaki? Óví ihdyu dííbyere nées ditye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu dííbyere piivyété diityéké ipíaabóné ditye ímí íjcy muhdú íjcyáiyódu.

⁵ Muurá íjcyámé tsaate kéjcoojí dííbyeke idyúúrvahíjcyáné éhnííñevu ímí íjtsúcunúme. Áánetu íjcyámé tsaate pajcóójívaré idyúúruváné ímí íjtsúcunúme. Aane ihdyu óví ímíllejcoójí dííbyeke dúúrvahíjcyámé téjcooji duurúváhi.

⁶ Áhdure panéváre dóóme óvi dóóhií. Áánetu panéváre dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevène májchó íjcyároné hallúvú Píívyéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsahdúré ávyéjujtsó dííbyeke.

⁷ Tsá muurá meere meímillédú meíjcyatúne. Muurá Píívyéébere meke picyóó dííbyeke mebóhówájtsoki. Aame médsíjivé díbye ímílléijyu.

⁸ Muurá mebóhííne hajchótá méijcyá dííbyé hójtsiri. Aame medsíjivécooca téhdure tsá kiávú dííbyedítú mepéétune. Muurá dííbyemáyé méijcyá dííbyeéjté meíjcyánéllíhye.

⁹ Téénéllíhyée muurá Críjto dsíjívéebe tsiíne bohííhií. Aabe muurá téhdure dsíjívétúmei dííbyé cahcújtso múnáa íjcyámé avyéjuúbe. Áhdure dííbyé cahcújtso múnáape íjcyame tsúúca dsíjívéjúcóómé avyéjuube dííbye.

¹⁰ Aanéjii tsá múu ámuhá nahbémú cahcújtso múnáa múhdurá íjcyáneri íhjuvatúne. Tsá múu diityé piivyétetu néétune. Muurá pámeere mépíhcyááveé Críjtodívú díbye meke ínéé ímíáané muhdú meícyahíjcyáne.

¹¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnáa iwáájácúne táúmiwávú imíhmóúbáne oke duurúvaáhi.

¹² Aane muurá pámeere méúúbálleé dííbyeke muhdú meícyahíjcyáne meke díbye díllóijyu.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

¹³ Áánéllii tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri íhjuvatúne. Métsu ímíááméré meíjcyá ménahbémú Píívyéébeke cáhcújtsónetu diityéké metútávájtsótuki.

¹⁴ Muurá Críjtóéjpi o íjcyáabe ó waajácú panéváre medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panéváre medóóne ímityúne íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

¹⁵ Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri metútávájtsóhajchíi muurá tsá ámuha diityéké mewájyutúne. Áánéllii múu téibúwá íjcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjívémeke.

¹⁶ Aame tsáma ménéétsámeidí tehdujúcooro néérone ámuhadívú ímityú ítsúcunúhíjcyámedívu.

¹⁷ Muurá Píívyéébe avyéjéjte meíjcyame tsá apááñéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrameíityuróne. Téhdure métsúúrameíiyá díbye íapííchó mépañévú picyóónej téeveri ímíjyuuri tsáimíyé meíjcyáíyóneri.

¹⁸ Ehdu muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnáa ímí íjtsúcunúhi.

¹⁹ Áhdícyane métsu dííbyeéjté meíjcyame mepíáábójcatsíyóneri métsúúrameí tsáimíyé meíjcyame dííbyeke meúraávyeki.

²⁰ Áánéllii médohdí ámuhá nahbémú dóótunéhjii Píívyéébeke dítye úráávyénetu ámuha diityéké metútávájtsótuki. Tsáháturo dooháñé ímityúne íjcyatúne. Áronáa tsaate ménahbémú ímityúne íjtsúcunúne médohdí dítye íiténáa diityéké ámuha metútávájtsótuki.

²¹ Áánéllii tsá dítye dóótunéhjii medóóítyuróne. Áhdure tsá maádóítyuró ávyéjpacyóne diityéké metútávájtsótuki. Panéváre ímityúne dítye íjtsúcunúnehjii tsá meméénúítyuró Píívyéébeke dítye úráávyénetu diityéké metútávájtsóíyónéllíhye.

²² Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehdújuco ámuha meíjtsúcunúné múu meenúhi. Áronáa ihdyu tsá múu téeneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íné imíjyaú meíjcyá ímityúnetu menéétsámeítyúme.

²³ Muurá tsaate ímityúné íjtsúcunúróné idyóhajchíí tsúúca ímityúné meenúhi. Panéváré ímityúné meíjtsúcunúróné meméénúhajchíí muurá tsúúca ímityúné mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

¹ Aane tsúúca ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé metsu mepíáábo eene dííbyeke cáhcújtsorómé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Tsá meere ímí meíjcyáíyóneri metsúúrámeítyuróne.

² Áánéllíi metsu mepíáábo tsíjtyeke ditye éhnííñevu ímí Píívyéébeke iúráávyeki.

³ Tsáháa muurá Críjto íjyácunútú iiye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Muuráhjáa dííbyeke pajtyéné Píívyéébe waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjyuco úúhívatéhíjcyáne.”

⁴ Ehdúhjáa páneere Píívyéébe caatúnútsohíjcyá meke tene úwáábónej téeveri óóchévetúme méitsohíjcyá íné imíjyaú dííbyema meíjcyáiñe.

⁵ Muurá piivyéteebe meke ipíaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óvíi ámúhake píaabó ámuha ímí meíjcyá panévaturé muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

⁶ Aame máavyejújtsó dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkye.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímiáájú úwáábómeíñe

⁷ Ímíñeúvú múu nahbévájcatsí muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téeneri Píívyéébeke máavyejújtsoki.

⁸ Muuráhjáa múúhá ihde múnáaúvuke Píívyéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdú ímiááne díbye méénune.

⁹ Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyáturómedi ídáátsóvéne díbye ámúhake pájtyetétsóné hallúvú dííbyeke ámuha medúúrúvaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke o ávyéjutsóné dúúrúvaabéré ó mátsívahíjcyáá jodíómú íjcyátúróme pañétu.

¹⁰ Áhdure tsiíñe nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyáturóme méimíjyúúvé tsamééré Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame.

¹¹ Téhdure tsítsihdyu nééneé:

Pámeere panévá íñújíine múnáa máavyejújtsó Píívyéébeke.

¹² Téhduréhjáa Itsaíá dííbyere Píívyéébe túkévéjtsóneri illu caatúnúhi:

Itsaíj tsíménémúháábedítú íjcyáiíbye tsaapi téhdure jodíómú íjcyáturóme avyéjuube íjcyáabe. Áábedívú cátsípááveímye. Ehdúhjáa Itsaíá caatúnúhi.

¹³ Áhdícyane óvíi Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsómeke ímíjyúúvétsoobe tsaímíyé ámuha meíjcyaki, dííbyé Apííchó ámúhá pañe íjcyáne téeveri ímí dííbyema meíjcyáiñe ámuha meíjtsoki.

¹⁴ Muurá ó waajácú dííbyé icyánéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnéllíi mepíáábócatsíhíjcyáne. Aame ímí tehdújuco ámuha meúwáábócatsíhíjcyáne.

15 Aane íñe íhyaami ámuha élleu o cáátúnúháámí pañe ámuhakye o nées ámuha maábájíivétu muhdú Píivyeébeke meúraavyéne. Íllu íñe ámuhakye ó úwáábohíjcyá íwáábyudúu múhdurá o néeróóbeke Píivyeébe oke níwaavénéjuco.

16 Okée muurá níwááveebe ámuhakye jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábo Jetsocríjtoj téeveri mepájtyetéíñe mééma díbye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí íjcyaaabe ámuhakye ó úwáábohíjcyá Píivyeébema ámuha meímíjpyeteki. Muurá dííbyé Apííchoj téeveri ámuha meímíbaávyémeke ímí íjtsúcunúííbye.

17 Aane íñe Jetsocríjtoéjpi o íjcyaaabe Píivyeébeke o íícúvéneri ó imíjyúúhií.

18 Muurá tajtyéeveri méénuhíjcyaaabe méénúraítýúronéhjí téénetu ámuha jodíómú íjcyáturómé mecáhcújtso dííbyeke.

19 Ehdu ó méénuhíjcyá panévare dííbyé Apííchó piááboríye. Aane tsúuca pahúllevaré ó úwáábohíjcyá Críjtóo mééma mepájtyetéíñe méénune Jerotsaréetu Irííricó iñújivújuco.

20 Aane ó imíllé o úwaabóné dííbyeke waajácútúmeke. Áánéllíi tsá o úwaabójúcootú tsúuca tsaate uwáábohíjcyátsíhji múnáake.

21 Muurá Píivyeébé waajácúháámitu nééneé:

Mújyú dííbyé uubállé lléébohíjcyatúmé dííbyedítýú íjcyané uwááboju illéébone cáhcújtsoóhi.

Róómávu ipyéeíñe Páávoró íjtsámeíñe

22 Ehdu íñe tsaate mújyúíkyé Críjtodítýú íjcyané uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllíi tsá o píivyetéhíjcyatú ámuhakye o ááhíveténé mítyane o imíllérónáaaca.

23 Árone íñe múhdúne píjcyájucó ámuhakye o ájtyúmííyóneri o íjyácunúhíjcyaaabe tsúuca ó níjkévá íllé iñújíñe múnáake o úwáábónetu.

24 Aabe Ejpááñá iñújivu o péécooca ámuhakye ó aahíveíñuúhi. Átsihdyu o péébeke óvíi ámuha oke panévaturé mepíaabó ímí o úújeteki.

25-26 Áronáa tujkénúí ó úlléjeé Jerotsaréeri téhulle ménahbémú íjcyámeke Matsedóóniámá Acááyá iñújícúri íjcyané cahcújtso múnáa piáábóne dsíidsidívú o ájcutéébe.

27 Imíllémé íjcyánéjcutu ipíaabóné téhulle íjcyané cahcújtso múnáake. Muuráhjáa ímichi diitye jodíómudítýú teene pajtyeté uwááboju tsújaavéné diityédívú úújetéhi. Áánéllíi tehjújuco diityéké dítye panévaturé piáábóiyóne.

28 Ahdícyane óvíi teene dsíidsi Jerotsaréevu o pícyóhjéné boonétú Ejpááñavu o péébe ámuhakye ó aahíveíñuúhi.

29 Muurá ó waajácú ámuhadívú o úújetécooca meímíjyúúveíñé mítyane Críjto meke piáábohíjcyáneri.

30-31 Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame méwajyújcatsí Píivyeébé Apííchó meke piáábóneríye. Áánéllíi ámuhakye o nées táhallúvú dííbyeke ámuha piáábó métáúmeí oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnáa ímityúmé íjcyame oke ityútávájtsótu téhulle Jodéa iñújiri íjcyame. Áhdure métáúmeí diitye Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa hallúvú ímí dítye íjtsúcunú diityé élleu dsíidsike o tsájtyene.

32 Aane óvíi Píivyeébe ímílléhajchíí ámuhadívú o úújetécooca ímí ménahbévájcatsíhi.

33 Ahdícyane óvíi ámuhakye piááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Ehdu teéne.

16

Páávoró pítyajcône

¹ Téhdure ménaalle Péébe Tséékeréá cóómiyi íjcyáné cahcújtso múnáake píáábohíjcyalle ámuúhake aahívéteéhi.

² Áálleke ímíñeúvú méwaatsúcucu Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame mewáýújcatsídyu. Ááne mépíááboco ímíñeúvú panévatúré ííne tájpí dille íjcyáíñetu. Muurá tsaatéké ípíáábóné tsanéjcuvu téhdure oke píáábohíjcyalle.

³ Téhdure ámuúhake o néé Piritsíírama Akííramútsikye ámuha meúúbálle di-ityétsikye o dúúruváne. Diityétsíi oke píáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

⁴ Áhdurée oke pájtyetétsumútsí ápíchó néénetu. Áánéllii ó téhdújtsó di-ityétsikye. Téhdure tsijtye jodíómú íjcyatúmé cahcújtso múnáa téhdújtsó di-ityétsikye.

⁵ Téhdure diityétsi jávú diityétsima píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Diibyée muurá Acááyá ííñúji múnáadítyú cáhcújtsótujkénú Críjtoke.

⁶ Téhdure Maariáke ó duurúvá éhnée mítyane ámuúhama wákímyeíhíjcyálleke.

⁷ Téhdure ó duurúvá tamúnáajtétsí Adoróónicómá Joníamútsikye, diityétsimáa cúvéhóójari muha meíjcyámútsikye. Diityétsíhjáa táíhdéjuco cáhcujtsóné Críjtoke. Áámútsikye uwáábojte ímí íjtsúcunúhi.

⁸ Áhdure Píívyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiriáke ó duurúváhi.

⁹ Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múúhake náhbénuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívámeííbyeke Etáákikye ó duurúváhi.

¹⁰ Téhdure Apééré ímí Críjtoke úráávyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

¹¹ Téhdure tamúnáajpi Herodióoke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píívyéébeéjte íjcyámeke idyé ó duurúváhi.

¹² Téhdure ó duurúvá Tripéénamúpike Tripóótsama téenere Píívyéébe uwááboju méénuhíjcyámúpike. Téhdure ménaalle Péétsida téené wákímyeí méénuhíjcyálleke ó duurúváhi.

¹³ Téhdure ó duurúvá Róópoke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjpi íjcyáábeke. Tsííjuke idyé ó duurúvá ávyeta wahárodú o íjtsúcunúlleke.

¹⁴ Téhdure ó duurúvá Atsíícritoo, Peregóótee, Hééremaa, Paatoróóbaa, Hééremea, éhdúmema pámeere tsijtye íjcyámeke.

¹⁵ Téhdure ó duurúvá Piróórogoo, Jóoríaa, Neréoke íñáállemaa, Oríípa, éhdúmema tsijtye cahcújtso múnáa íjcyámeke.

¹⁶ Téhdure pámeere íílle íjcyáné cahcújtso múnáa ámuúhake duurúváhi. Áhdícyane óvíi téhdure ámuha mewáýújcatsííne méduurúvájcatsíhi.

¹⁷ Ámuúha táñahbému, téñbúwá meíjcyá eene múhdurá ííjtsaméi néeme ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyénetu ámuúhake tútávajtsóíyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúré úwáábohíjcyáme. Áánéllii tsá múu tehdu néemedívú pííhitúne.

¹⁸ Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícúvetúne. Muurá iiye tsaímíyé íjcyáíyóneríyé tsúúrameíhíjcyáme. Aame pánehjídú íihjyúváne íllure mútátsohíjcyá ímí wáájácútúmeke.

¹⁹ Áronáa tsúúca mítyame waajácú ímí Píívyéébeke ámuha meúraavyéne. Ááneri ó imíjyúú mítyane. Ahdícyane óvíi ámuha mébóhówaúcunú ímiáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

²⁰ Muurá Píívyéébe ámúhá pañévú picyóó ámuha tsaímíyé meíjcyáiñé íjtsaméi. Aabe ámúhama táhjaá Naavéneke ámúhakye díbye imújtátsótuki. Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakye píaabóhi.

²¹ Téhdure ámúhakye ó úúballé táwákímyéityu oke píáábohíjcyaaabe Timotéo ámúhakye dúúruváne. Téhdure tsijtye tamúnáa ámúhakye duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsíipatee, éhdume.

²² Téhdure páñetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámúhakye duurúváhi.

²³ Téhdure Gááyo ámúhakye duurúvá dííbyé jari o íjcyaaabe. Tééjavu muurá cahcújtso múnáa dóbéévehíjcyáhi. Téhdure ícyoomí dsíídsí tehmeébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámúhakye duurúváhi.

²⁴ Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakye píaabóhi. Ehdu teéne.

Píívyéébeke medúúruváne

²⁵ Ahdícyane metsu medúúruva Píívyéébeke. Diibye ihdyu piivvyété ámúhakye ityúkëvejtsóné ímí ámuha meúraávyé Ílli Jetsocríjtó uwááboju ámúhakye o úwaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ipájtyetétsoíñé tsúúcajátújuco ñnéikyé ípívyéjtsótúnáa díbye pítýájcámeíñé tsá íhdé múnáaúvú wáájácutúne.

²⁶ Árone tsúúca dííbyé ihjyú uubálle múnáahjáa néhdújuco panévá iñújííne múnáake úwáábómeíñé ditye icyáhíhíjtsó dííbyere Píívyéébe múijyú muhdú íjcyáítyuube néhdújuco.

²⁷ Ahdícyane metsu medúúruva dííbyeke Ílli Jetsocríjtoj tééveri múijyú níjkéváityúné íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájácúúbeke. Áyu tehdujuco.

1 CORÍNTIO

Tujkénú Coríntori íjcyáame élleву Páávorо cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávorо o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhtsi mécaatúnú ménahbe Tsójténémá elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáakée Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímíbájchóme élleву. Áhdure idýé múhdumé pahúllevá múnáa pámé avyéjuubéré íjcyáábedi íjýacunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óví Meécááni Píívyéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhakye píaabó tsaímíyе ámuha meíjcyaki.

Críjtoj tééveri Píívyéébe píaabóne

⁴ Páíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri ámúhakye díbye píáábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá dííbyema ímí ámuha meíjcyáneј tééveríyе Píívyéébe ámúhakye píaabómé ámuha mépiivyété meúwaabóné keená ímiááné íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa dííbyedítýú íjcyáné uwááboju ámúhakye o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

⁷ Áánéllii díbye tsááiñe ámuha metéhméné hajchótá méíjcyáá Píívyéébe píáábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhakye téhméiíbye éhnííñevu ímí ámuha dííbyeke meúraavyémé íínetú menéétsámeítýu Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácoóca.

⁹ Muurá Píívyéébe ímiááné meenú íñéhdúú. Aabée tsúúca meke ujcú Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábema dííbyé avyéjuri meíjcyaki.

Cahcújtso múnáa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbémuј, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhakye ó bóijcyú ámuha metáhjacatsíhíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha meítsámeíhíjcyáne. Tsajíjtóré meíjtsámeíñe ímíñeúvú ménahbévajcátsi.

¹¹ Ehdu ámúhakye o néé ámuhává meúhbácatsíhíjcyáné oke Coroéémudítýú tsaate úúbállénéllííhye.

¹² Ámuhává tsaate ménehíjcyá Páávoróéjté meíjcyane. Áánetúvá tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Péédoróéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcámeíhi? Pane ¿acáa ó íhvéjtsámeí ámuha wájjyuri páwachékevu oke ditye iwátyétyéhcuki? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtsótsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtsoú Críjpoma Gááyómútsikyе o tsójtsóné boóne. Áánéllii ó téhdújtsó Píívyéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítýuró támamyémú íjcyame tamyémeri itsójtsótsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idýé ó tsojtsó Ejtéépanáké imúnáama. Átsihdyúu tsáhájuco muuca o tsójtsójúcootúne. ¿Íhýáa mityá ó tsójtsorá? Tsáhájuco o ítsáávetúne.

¹⁷ Tsáháa Críjto oke pícyootú o tsótsohíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícyoobe mépée mepájtyetéíñe díbye méénune úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o

úwáábohíjcyatú táíjtsaméityuré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca dibyée páwachékevu dsíjivéné tsá íinetú meke píáábóityuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsútuube íjcyane

¹⁸ Muurá wágóóóvéímyedívú álliuré teene meké ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjivéné uwááboju. Áanetu ihdyu mecáhcujsómé mepájtyetéímyedívú tsá tene álliú íjcyatúne. Muurá Píivyéébé íhtsútú teéne.

¹⁹ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:
Waajácu múnáa iiye ipájtyetétso méíyóneri tsúúrameíhíjcyámedítú ó waagóóó
tééné íjtsaméi. Ehdu ditye íjtsaméiyóné óhdivu atéréenére.
Ehdu muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

²⁰ Aanéhaca íne ¿íinetú diitye waajácu múnáake píaabóné ditye panévare íjtsaméíne? Áhdure ¿íinetú píaabóné ditye páhduvare úwáábócatsíhíjcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiáané íjcyaróné Píivyéébedívú atéréene.

²¹ Aabe muurá íná túhúúlléébejéí waajácú ehdu míamúnáa iiye páhduvare íjtsaméiyómé pájtyetéityuróne. Áanéllíhyée muurá pícyoobe íne míamúnáa álliuri díllóhíjcyáne uwááboju cáhcujsómé téénej téeveri ipájtyeteki.

²² Muurá tamúnáa jodíómú ímíllé íévéhoowávú Píivyéébe méénúráityuróné méénune íajtyumíné botsíi icyáhcújtso tééné uwááboju. Áanetu gríéégomu íjtsúcunú iiye íjtsaméiyi panévare iwáájacúne.

²³ Áronáa ihdyu muha ímiáané íjcyane méúwáábohíjcyá dityée páwachékevu wátyétyéhcuube Críjtodítú íjcyané uwááboju. Árone tamúnáa ítsúcunúhíjcyá íllure téeneri muha diityéké memávárichohíjcyáne. Téhdure jodíómú íjcyatúmé nehíjcyá álliuré íjcyane íinetú meke píáábotúne.

²⁴ Áronáa tsúuca tsaatéké diityédítú Píivyéébe újcume waajácú dibyée íhtsútuube pane wáájacuube íjcyane Críjtoj téeveri úújetsóne.

²⁵ Aabe Píivyéébé íjtsaméi míamúnáa álliuri díllóhíjcyáronévú tsá diityé íjtsaméi úújetétúne. Áhdure díbyeke íhtsúuvúdú ditye íjtsúcunúróóbé íhtsútuvu tsá múha úújetétúne.

²⁶ Cáhawáa méíjtsúcunu, ámuúha táñahbému. Muuráhjáa meke dibye újcúme pañe tsá mítyame íhtsutúmé íjcyatúne. Uhjéméré muurá diityédítú cáhcujsóhi.

²⁷ Aane muurá míamúnáa meke éhdiiválléhíjcyáromeke újcuube mejtéeveri diitye íhtsutúmé waajácu múnáake ínúcójpívétsoki.

²⁸ Muurá meke ditye éhdiivállérómeke újcuube meke dibye íhtsútújtsóné líiínevú diitye íhtsutúmé íjcyarómé ílluréjuco ídáátsonúki.

²⁹ Téhdurée tsá ííneri memítyájkímyeíityuróne.

³⁰ Muurá ihdyu díbyere Píivyéébe meke újcú Jetsocríjtoéjté meíjcyaki. Áanéllíhyée díbyeke pícyoobe meke dibye ímiá tujkévejúvú íajcuki. Áhdurée díbyej téeveríyé ímiáámedi meke idíllómeke ímíbájchoobe mepájtyeteki.

³¹ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímítyájkímyeííne ímíllémé múu mítyajtsó Píivyéébekére.”

2

Críjtodítú íjcyané uwááboju

¹ Ámuúha táñahbému, muuráhjáa íne Críjtodítú íjcyané uwááboju ámuúhake o úwáábócooca tsá o íhjúvahíjcyatú íhtsútúúnécóbaúvu.

² Téhdurée ámuháj piine o íjcyabe tsá tsíñéhjiri o wátyánúmeíhíjcyatúne. Apááñerée ó imíllehíjcyá ámuhakye o úwaabóné dityée páwachékevu wátyétyéhcuúbedítýú íjcyáné uwááboju.

³ Ároobée tsá ámuhadívú o úújetétú ‘mityáhmítýa’. Ídátsohrée muurá ó úújeté ámuhadívú ílityécunúúbére.

⁴ Aabée tsá ámuhakye íhnáho o úwáábotú muhdú míamúnáa íhdityúré iújcúné íjtsaméiyi úwáábohíjcyádu. Píívyéébedítýúré tsáané íjtsaméiyi ámuhakye o úwáábónéllii dííbyé Apííchó ámuhadívú bóhówátsohíjcyá ámuha mecáhcújtsoki.

⁵ Aane íñe ámuha mecáhcujtsó Píívyéébe íhnáhorí ámuhakye píáábóneri. Tsá míamúnáa íjtsaméi ámuhakye píáábóneri ámuha mecáhcújtsotúne.

Píívyéébedívú Íapííchó meke wáájácutsóne

⁶ Muurá Píívyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohíjcyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá ííñújiri íjcyáné míamúnáa íavyéjútémá wágóóóvéímyé íjtsaméi muha méúwáábohíjcyatúne.

⁷ Muha méúwáábohíjcyá muhdúhjáa Píívyéébe pane iwáájacúdú íjcyabe míamúnáake ipájtyetétsoíñé tsúúcajátújuco ííñujíí ípíívyéjtsótúné íhdéjuco pítýájcámeíñe.

⁸ Ehdúhjáa dííbyé pítýájcoju néene muurá tsá tsáápiúbaré wáájacutú íñe ííñújiri íjcyáné avyéjútédítýu. Muuráhjáa iwáájacuca tsá ditye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcuítýuró avyéjuube íhtsútuube íjcyáábeke.

⁹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé:

Tsá múha wáájacutú muhdíívané Píívyéébe méénune dííbyeke ávyejúúllémé wáábyuta. Áánéllii tsá múha úúbálléítýuró muhdíívané tene íjcyane.

¹⁰ Áronévú tsúúca meke dííbyere Píívyéébe waajácutsó mépañévú Íapííchó ipícyóónej téeveri. Muurá páneere dííbyé íjtsaméi Íapííchó waajácúhi.

¹¹ Muurá mee míamúnáa tsá mewáájacutú tsíjtyé íjtsaméi. Meere tsáápiitsa méwaajácú muhdú meíjtsámeíñe. Ahdu Píívyéébe íjtsaméi apááñeré Íapííchó waajácúhi.

¹² Aanée mépañévú pícyoobe meke íídaatsólléne téenej téeveri mewáájacu muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñé apííchó díbye mépañévú pícyootúne.

¹³ Aane íñe muha méúúbállehíjcyá tsúúca dííbyé icyánéjcúejte muha meíjcyámeke dííbyé Apííchó túkévejtsódújuco. Tsá míamúnáa íjtsaméi muha méúúbállehíjcyatúne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe icyánéjcúejte íjcyatúme tsá cáhcújtsotú díbye Íapííchoj téeveri meke túkévejtsóné ténejcúejte íjcyátúnéllíhye. Áánéllii íjtsúcunúme állíuré tene íjcyane.

¹⁵ Muurá íhdyu Píívyéébe Apííchó mépañe íjcyaméré méwaajácú dííbyé icyánéjcu. Áánetu dííbyé Apííchó ípañe íjcyatúme tsá wáájacutú ténejcu.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu néeneé: “¿A íjcyámé tsaate Píívyéébe íjtsaméivu úújetéme? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá íhdyu dííbyejité muha meíjcyame méwaajácú Críjtó íjtsaméi.

3

Píívyéébe wákimyéi méénúmeíñe

¹ Ámuúha táñahbému, muurá Píívyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó tükévéjtsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjcyádú tsá ámuúhake o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúraávyétúnéllíhye.

² Áánéllíhyé muurá ítyuhúútutsíhíré ámuúhake o úwáábohíjcyá éhne múúne tsííméneke tsíju majchótú ájcútulle ímujpáñetúréi ñóhñótsohíjcyádu. Aamée ámuha tsá téijyu mepíívyetétú uwáábó meújcune teetsi tsíímene majchói méénútutsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréi ícyoocápi.

³ Téénéllí muurá ámuha méúhbácatsíhíjcyáhi. Áhdure ámuha ménomíutáávácatsíhíjcyáhi. Ehdu múhdurá ámuha meítsámeíhíjcyánéllí muurá ámuha méijcyá Píívyéébeke wáájácútúmé íjcyadu.

⁴ Muurá ámuha tsaate ménéhíjcyá oo Páávoróéjté méijcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Ehdu ámuha múhdurá médáíívémeíhíjcyá íhíjcyame íjcyadu.

⁵ Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá dííbye Apóóro? Áánerá Píívyéébe íicúve múnáajtétsíyé muhtsi méijcyamútsí téénevú múhtsikye díbye pícyoone méméénuhíjcyáhi. Aanée muurá múhtsi wákímyéíjyucó íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítúyú íjcyané uwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mécáhcujsóhi.

⁶ Ópée muurá ímichi o úwáábohíjcyá éhne múúne tsíeméné mebájtso. Aanée dííbye Apóóro éhnííñevu tsííñe úwáábohíjcyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchohíjcyádu. Aane muurá dííbyere Píívyéébe píáábóneri cáhcujtsómé dííbye uwááboju eene mebájtso dííbyere píívyétsohíjcyádu.

⁷ Aane ímichi o úwáábohíjcyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure dííbye eenée táuwaábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá íhdyu Píívyéébe apáábyéré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsohíjcyámé dííbye uwááboju.

⁸ Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwaábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Áronáa íhdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsi tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákímyeíhíjcyádu.

⁹ Muurá ámuha úmihédu, téhdure jahdu. Áané aabájaabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákímyéi múnáajtétsí muhtsi méijcyamútsí ámuúhake méúwáábohíjcyá téneecúdú ámuha menéémeke.

¹⁰ Muuráhjáa meke iwáýúnéllí oke pícyoobe páñétúejpi jááháñé wákímyéi múnáajpídyú o néébe dííbye uwááboju o úwáábohíjcyá éhne múúne já apíhajcúné mewádúhcútujkénúdú nééneé. Aane muurá bóone tsíjtyeréjucó teeja wákímyeídyú nééne tsíjtyeréjucó táuwaábó éhnííñevu úwáábohíjcyámé íhdyu óvíi téíibúwá úwaabóhi.

¹¹ Muurá íjcyabe tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhajcúnetu éjkedu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha nééítyuró tsijpi íjcyane.

¹² Áánéllí múu ímíñeúvú dííbye wákímyeí meenú éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhíjtu óórótu, ímíwu néené newáýúúnetu, tsítsíñe uwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénúiyá 'tsucátsúcá' íjcyatúné úméhewáánee, úméhecóónee, ajíi, éhdúnetu. Áhdu tsá múu íjcyatú átéréénéhíjtu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhíjtu méénuubédu.

¹³ Muurá jaa ímichi apíhajcúnetu éjkedu néébedítúyú íjcyané uwááboju muhdú méméénuhíjcyané waajácúmíi Píívyéébe teene mééma ímíbájchócoóca. Ímíá wákímyeí méméénuhíjcyané coévaá éhne múúne cúújúwari átéréene áíívyéné boone ícyohpéneréjucó cóevádu.

¹⁴ Muurá ímí tééné wákímyeí méméénuhíjcyámé íáhdó méújcuúhi.

15 Áánetu múhdurá meméénuhíjcyámé tsá iáhdó meújcutúyúne. Arónáa ihdyu mépájtyéteé tsúúca dííbyeéjtéjuco meíjcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyérónáa pájtyetédu.

16 ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meíjcyame dííbyé duurúvajádú menéémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane?

17 Muurá meke tsúúca díbye ímíbajchómé metútáváávéhajchíí ílluréjuco meke díbye íñe ííñújitu wáágóoíñe.

18 Áánéllíi tsá múu állímyeítúyúne. Tsaate ííñújíene iwáájácúhajchíí múu íjcyá ídaatsóméré íiná wáájacútúmeúvúdú ímíá waajácu múnaa ámuha meíjcyaki.

19 Muurá íjíene mewáájacúné Píívyéébedívú atéréene. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Waajácu múnáake Píívyéébe tééneríyé túhúúvetsómé íllure báñúmeíhi.”

20 Téhdure tsiíñe nééneé: “Waajácu múnáa íjtsaméí Píívyéébe waajácú atéréene íjcyane íínetú díityéké píáábotúne.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

21 Áánéllíi tsá míamúnáajpi méhdure néébeke íhtsútúúbedi medíllóne meúráávyéítyuróne. Téhdure tsá dííbyedi memítyájkímyeíítyuróne. Muurá páneere ííñújiri íjcyane méwáábyuta.

22 Muurá meke píáábohíjcyaaabe ííñújiri meíjcyáné hajchóta. Téhdure meke píáábohíjcyaaabe medsíjivémé ímí meíjcyaki. Aane íñe oo Páávoroo, Apóóroo, Péédoroo, íjcyámeke múúhake pícyoobe ámúhake muha mepíááboki.

23 Aane tsúúca meíjcyá Críjto Píívyéébeéjpi íjcyáábeéjte.

4

Uwáábojte úwaabóne

1 Aane muurá ámuha méwaajácú ídátsó ámuháduré muha menéérome Críjto wákímyeí múnaa meíjcyane. Muuráhjáa múúhake pícyoobe Píívyéébé muhdú meke ípíááboíñe pítyájcámeíñe uwááboju muha meméénuki.

2 Áánéllíi téené wákímyeí máhallurí íjcyane ímíñeúvú meméénúiyáhi.

3 Tsá muurá muhdú óhdivu tene néétu ámuha tsíjtyema muhdú o ícyahíjcyáné oke menééiyóne. Tsá muurá o némeítyuró muhdú o ícyahíjcyáne.

4 Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácú muhdú o íjcyane. Árónáa ihdyu o waajácú táhallurí ímityúné íjcyatúne. Ároobe tsá o némeítyú ímíáábé o íjcyane.

5 Ahdícyane tsá múu Críjto wákímyeí muhdú tsaate méénune múhdurá díityédívú íjtsúcunútúne. Óvíi ihdyu páñetu tsaabe muhdú dííbyé wákímyeí meméénuhíjcyáné meke íñéekíí. Áijyu ihdyu muhdú mewákímyeíñe meke téhdújtsóiiíbye Píívyéébeé.

6 Aane íñe muhdú muhtsi Apóóroma meícyahíjcyáné ámúhake ó úúballé tehdu ámuha meíjcyá tsíñehji íjtsámeítyúne. Tsá múu tsaatékére ímí íjtsúcunúne tsíjtyeke éhdiíwálletúne.

7 ¿Aca múha meke pícyóó tsíjtyé ehniíñevu meíjcyaki? Áhdure ¿aca íiná méhdi Píívyéébé píáábori meújcutúne? Áánerá Píívyéébé píááboríyé meíjcyáhi. Ááneri tsá memítyájkímyeíítyuró méihnáhoríyé meíjcyáneríjívari.

8 Ámuháubá méijtsúcunúmeí Píívyéébé icyánéjcutu íñe imíjyaúrójucó ámuha meíjcyane íínetú vííotúne. Ááne muurá tsáhájucó múúhadi ámuha meíícúvetúne. Ímíááneíyó ihdyu ámuha ténejcutú meíhtsútuuvéné ímí tsaméhjí meíjcyaki.

9 Píívyéébéubáhjáa muurá ihdyu muuha uwáábojtéké picyóó ávyeta ïdáátsojte muha meíjcyaki. Aame muha méijcyá ïdaatsóné éhne múúne ditye dsííjívétsoímyé íjcyadu. Áámedi múúhadi míamúnáama níjkyéji múnaa ullévenúhijcyáhi.

10 Muurá íñe Críjtoke meúraávyénéjcutu ámuha múúhadítýú ménehíjcyá átéréejte ïná wáájácutúmé muha meíjcyane. Ááne ámuháyé méijtsúcunúmeí íhtsutúmé ámuha meíjcyame ímí tehjújuco dííbyeke meúraavyéne. Aane muurá míamúnáa múúhakye ávyejúúllétúmé ámúhakyéré ávyejúúlléneri ámuha mémítýájkímýeíhijcyáhi.

11 Muurá ihdyu muha ídátsó múúhá ajyábama meíjyunúhíjcyámedi ïdaatsóné tsájaare múúhá wajyámu. Áámedi míamúnáa ícúbáhrahiíjcyá múúhá ijcyátsííúbamáyé muha meíjcyátúmedi.

12 Muurá muha meúwáábóné tsanéjcuvu méwákímýeíhijcyá tééne tájpi muha meíjcyaki. Áámeke míamúnáa páhduváré idyáíívémedítýú nehníwu íhjúvaróné muha maáábúcúne ímíjyuuríyé méihjúvahíjcyá diítýéma.

13 Ehdu múúhakye ditye dáriívéronáa ímiááméré muha méicyahíjcyáhi. Ároné pañe ícyoocápi múúhadítýú nehíjcyámé átéréejte muha meíjcyame íllure míamúnáake metútávátsohíjcyáne.

14 Tsá ámuhakye o núcójpívétso ehdu o néétune. Íllure ámuhakye ó úwaabó áátsíimédú ámuha menéémeke o wáájúnema.

15 Muurá mityame ámuhakye Críjtodítýú íjcyané uwááboju úwáábórómedítýú ó ijcyá ámuháj caanítýú o néébe ímichíi táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéllíhýe.

16 Áánéllii ímíñeúvú o íjcyadu meíjcyane.

17 Muurá tájtsíiménédú néébe Timotéó ímiáábé íjcyáábeke ó wallóo ámuha élleu. Aabe óvíi ámuhakye úúballé muhdú Críjtoke o úráávyeebe o úwáábohíjcyané o ááhívehíjcyátsíhí cahcújtsó múnáake.

18 Áronáa ¿íveeki ámuhadítýú tsaate múhdurá dáriívémeímyé mityákímýeíhijcyáhi? ¿Íhya mityá íjtsúcunúmé ámuhakye tsííñe o úújéityúne?

19 Muurá Píívyéébe ímílléhajchíi lléváhréjuco ámuhakye o ááhívetéíñe. Áijyu ó waajácuú ïná ditye méénuhíjcyané eene 'mityáhmityá' íhjúvahíjcyáme. Tsá ímyéénutúnéré ditye íhjúváltýuróne.

20 Muurá tsá Píívyéébe avyéjuejte meíjcyatú pevénéré méihjúváne. Apáámyéré ihdyu dííbyé íhtsúturi íjcyame téénéejte íjcyáhi.

21 Ahdícyane ¿muhdú ámuha méimíllé ámuhakye ellévú o úújetécooca o túkëvejtsóne? ¿A chooco ímíjyuúri? ¿Mityá íhnáhóónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúne tsaapi méénune

1 Muurá ó waajácújucoó tsaapívá ámuhadítýú tsííjúdúéllema ícyahíjcyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píívyéébeke wáájácútúrómedívú idyé teene ávyetá ímityúne.

2 Ááneréi íjcyáronáa ámuha mémítýájkímýeíhijcyá Píívyéébeéjte ámuha meíjcyáne íllure múu kímoovéme. Muurá tehdíívané ímityú méénúmeke ámuha méijchívyétsóiyá ámuháj píñétu. Tsáhájuco ámuháma ditye píhcyááváltýuróne.

3 Aane ámuháma o íjcyátúroobe tsúúca ó waajácú muhdú meméénuñé dííbyeke.

4-5 Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dííbyeke. Aane téhdure ámuhákye ó nahbénuú táijtsaméiyi. Áábeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévuréjuco díbye ícúbáhrámeíñe nájcaúvú idsíjive Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácooca díbye ipájtyeteki.

6 Aane tsá tene ímityú Píívyéébeéjté ámuha meijcyáneri memítyájkímyeíñe múhdurá ámuháma tene pájtyenáaaca. Muurá hariínallíjyú metátsájcóné pañévú áyánéwu téené ooríchotu mepícyooróné páneeréjuco óórichóne. Ahdu néene muurá tsaapi ímityúné méénúúbeke ñná menéétúhajchíí pámeekéréjuco díbye tútávajtsóne.

7 Áánéllii ílluréjuco dííbyeke méijchívyetso teene pááá ooríchódú néébeke ámuha meímíbaávyeki. Muuráhjáa Críjto Píívyéébé obééjáuúdu néébe ipájámeíñe ícúbáhrámeí mewájjyuri mepájtyeteki.

8 Áánéllii metsu ímiááméré meijcyáne meúraávyé tsaímíyé dííbyeke. Ovíjjacóóné átérééné íjtsaméí méhdityu bóhówaúcunúhijcyáne. Métsu ténejcu méihvéjtsóne dííbyé ihjy ímiá májchódú nééneréjuco menújtsoki.

9 Muuráhjáa íhde ámuhá éllewu o wállóháámí pañe tsúúca ámuhákye ó úwaabó ámuha menáhbevájúcóótu íhdícyámema dómácócatsíhíjcyámedívu.

10 Áronáacáa tsá ámuhákye o bójjcyutú ámuha meíhjuvájúcóótu diitye ímityúmema mítyane iéhnéváyóneri tsúúrameíhíjcyámee, naní múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, íhdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyámee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu nééróméj pñe mépiivyété meijcyane tsají hallúríyé diityémá meijcyánéllíhíy.

11 Muuráhjáa ihdyu ámuhákye o néé eene 'cahcújtso múnáa muúha' néérome íhdícyáméhjima idyómácócatsíyónee, éhnííñevúré iéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi íhíjyúvarónee, illíyícyáverónee, íñáníyónee, éhdune méénuhíjcyámedívu ámuha menáhbevájúcóótyuróne. Áhdure tsá ámuha díityémá memájchóítyuróne.

12-13 Muurá tsá o ícúvetú cahcújtso múnáa íjcyatúmé muhdú ícyahíjcyáneri. Óví ihdyu Píívyéébere diityémá teene ímíbajchóhi. Áronáa ihdyu ámuha cahcújtso múnáa méíitéiyá ámuhadítyú múhdurá dáríívémeíhíjcyámeke ámuha méijchívyetso ámuháj pñétu.

6

Cahcújtso múnáa ímityúné ímíbáchójcatsíyóne

1 ¿íveekí ímityúné ámuha medáíívéjcatsícyooca mépehíjcyá cahcújtso múnáa íjcyatúné ímíbajchojté éllewu? ¿íveekí tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnáa meímíbáchócatsíhíjcyatú ténehji?

2 ¿Mityá tsá ámuha mewáájácutú Píívyéébé cahcújtso múnáa meijcyame dííbyeke cáhcújtsótúmema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímíbajchoíñe? Aanéjii muurá ámuha mépiivyété ámuháma pájtyenéhji ámuháyé meímíbáchójcatsíñe.

3 Áhdure muurá níjkyéji múnáa íjcyáromema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímíbajchoóhi. Aanéjii muurá mépiivyété tsamééré cahcújtso múnáa meímíbáchójcatsíñe.

4 Áánáa ¿íveekí ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnáa íjcyatúné ímíbajchojté éllewu ímityúné ámuha medáíívéjcatsícyooca?

5 Ehdu íñe ámuhákye o néé ámuha téneri menúcójpívéne tehdu meméénújúcóótuki. ¿Aca tsá ámuha elle meijcyáné cahcújtso múnáadítyú tsaatéuba íjcyatú teene ámuháma ímíbajchóiyóme?

⁶ ¿Íveekí ámuha páhduváré medáriívéjcatsíñe cahcújtso múnaa íjcyátúme éllevu mépehíjcyá ditye ámuháma teene íímíbájchoki?

⁷ Ehdu ámuha medáriívéjcatsíñetu íllurējuco ámuha metútáváávehíjcyané ímí Píívyéébeke ámuha meúraávyérónetu. ¿Íveekí tsá ámuha maáábúcu híjcyatú ámuhákye tsaate iúhbarónee, íñáníyónee, dáriívéne?

⁸ Tehdu ámuha meíjcyáíyótsihvu ¿Íveekí diityéké ámuha mépiámeíhíjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha meíjcyarómé íllure métútávátsócatsíhíjcyáhi.

⁹⁻¹⁰ ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúme Píívyéébe avyéjuvu úcáávéityúne? Ahdícyane tsáma mébáñúmeídíñe. Muurá íhdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme, níjcyotájteke cáánívahíjcyáme, tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyáme, tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáme, naní múnaa, mítyane iéhnéváiyóneri íjyácunúhíjcyáme, líiyícyáve múnaa, tsíjtyedi ícúbáhrahíjcyáme, tsíjtyedítú nehníwu íhíjyúvahíjcyáme, éhdume muurá tsá Píívyéébe avyéjújte íjcyatúne.

¹¹ Ehdúu muurá tsaate ámuháditú ícyahíjcyáhi. Árómekée Píívyéébe Jetsóoj téeveri újcúmeke tsúúca dííbyé Apííchó ímíbájchómé hallúrí tsáhájuco íñá íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

¹² Muurá tsaate néehí: “Mépiivyété panévare meímilléné meméénune.” Ihdyúhde tehdújúcoóro. Áronáa tsá panévare ímí néétune. Áánéllí tsá ténehjívú metáhjátsámeíityuróne.

¹³ Muurá ímiáané majcho íjcyá téene tájpi meíjcyaki. Áronáa idyé tsá panévare majcho ímí néétune. Muurá íjcyaiñé téene tájpi meíjcyájúcoóityúne. Tsáháa Píívyéébe meke ípívyéjtsotú meímillédú íhdícyáméhjima medómácójcatsíki. Mekée ípívyéjtsóobe íhñéjté meíjcyame dííbyé túkevéjtsójú pañe meíjcyaki.

¹⁴ Muurá Píívyéébe ípíívyetédú íjcyaaabe íhñáhoori meke bóhíitsoó tsúúca medsíjívérómeke Jetsóokée íbóhíitsódu.

¹⁵ Aane ¿aca ímíiyóné tsúúca Críjtoéjté meíjcyame nahtsíwamééwake medómajcóné? Tsáháa.

¹⁶ Muurá tsaapi dííllema íjcyáhajchíí tsahéécorējuco dityétsí íjcyane. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsahéécorējuco dityétsí íjcyaiñé tsáápiye íjcyáiyódu.”

¹⁷ Ahdu muurá Jetsocríjtoke mecáhcujsómé méijcyá dííbyeéjterējuco.

¹⁸ Ahdícyane óvíjyacóóné íhdícyámema ámuha medómácócatsíhíjcyáne. Íllurējuco méihvété téenetu. Muurá íjcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íñe méjpiíyi íhdícyáméhjima medómácójcatsíñé tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdu meméénúneri meere métútávájtámeíhi.

¹⁹ ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meíjcyámé pañe tsúúca dííbyé Apííchó íjcyane? Aane tsúúca ámuhá pañe íjcyame tsáhájuco ámuha meímillédú medáriívémeíityuróne.

²⁰ Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe meenú Ílíkye ditye dsíjívétsóneri. Áánéllí metsu dííbye maávyejúúlléne tsaímíyējuco meíjcyaki.

7

Metáábávájcatsícyooca meíjcyane

¹ Aane ícyooca ámuhakye ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewállóháámí pañe oke medíllone. Ímiááné ímí tehdújúcooro teene tsaapi táábávátuube íjcyane.

² Áronáa ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé ávyeta ímityúné íjcyánéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsíñé.

³ Aane ityáábávállema ihdyu múu ímí íjcyáhi. Áhdure idyé walle ityájíváábema múu ímí íjcyáhi.

⁴ Aane tsúuca ájyúma íjcyalle tsáhájucó ímíllédú íjcyatú dílbyé wáabyutálléréjucó íjcyánéllíihye. Téhdure diibye ájyu tsáhájucó ímíllédú íjcyatú tsúuca dílle méwá wáabyutááberéjucó íjcyánéllíihye.

⁵ Aamútsí idyómácócátsíhijcyané tsá íhvéjtsóítyuró Naavéné téenej téeveri diityétsikye tsíñejcúvuréjucó íbúwájtsóneri ityútávájtsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íhnáhó Píívyéébema íhjyúvácooca muhdú íñéhajchíí wahájchotáwu íhvéjtsóíyomútsí teéne.

⁶ Ehdu íñe ámuhakye tsánejcúvú o nées okée ámuha teene medíllónéllíihye. Áronáa tsá ámuhakye o táúhbatú ámuha metáábávájcatsíki.

⁷ Táicyánéjcutu ihdyu ímí ó íjtsúcunú pámeere ohdu táábávátumé, tájívátumé, íjcyáiyóne. Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe páhduváré meke ípívyéjtsónéllii tsaate píivyété iiye íjcyane. Áánetu tsijtye tsá píívyetétú iiye íjcyane.

⁸ Áánéllii íyéejte íjcyámema pámeere pííbájujteké o nées táábávájcatsítyúmeréjucó íjcyáiyóné íñe o íjcyadu.

⁹ Áronáa ihdyu iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíí múu apáhajchíí táábávájcatsí teéneri ícúbáhrámeítyuki.

¹⁰ Áánetu tsúuca tájívámé walléémú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píívyéébe táúhbaju néehíí. Tsá oore ámuhakye o néétune.

¹¹ Áronáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhajchíí tsáhájucó múu tájívájúcootúne. Tsá tene ímityú tsíjpiikyéréjucó dílle tájíváne. Áánetu tsiíñe ityájíváné ímílléhajchíí óví tsiíñe óómille ájyú éllévúre. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

¹² Aane ícyooca Píívyéébe táúhbaju néétune oore táicyánéjcutu ámuhakye o nées tsaapi cahcújtso múnáájpi taaba cahcújtsótúrolle ímí dílbyema íjcyáhajchíí tsá díbye dílleke íhvéjtsóítyuróne.

¹³ Áhdure tsáápille cahcújtsóllé taji cahcújtsótúroobe ímí díllema íjcyáhajchíí tsá dílle dílbye íhvéjtsóítyuróne.

¹⁴ Muurá ímíbaávyéíyoobe dílle ímí íjcyáneri. Áhdure idyé cahcújtsóóbé taaba ímíbaávyéiyá díbye ímí íjcyáneri. Aane muurá ímí íjcyáromútsí íhvétsócátsíhajchíí tsáijyu múúne ítsiime ílluréjucó tútávaavéne.

¹⁵ Aane ihdyu cahcújtsóllé taji cahcújtsótúube dílleke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óví íhvéjtsóhi. Téhdure idyé cahcújtsótulle cahcújtso múnáájpi ájyu íjcyáábeke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óví íhvéjtsóhi. Aane tsá Píívyéébeke cahcújtsómé hallúrí íjcyatúne. Muurá ímíllebe tsáímíyé metáábávájcatsímyema méijcyane.

¹⁶ Muurá tsá mewáájácutú cahcújtsóllé taji dílle íjcyadu cahcújtsóíhajchííjyu. Áhdure tsá mewáájácutú cahcújtsóóbé taaba díbye cahcújtsódú cahcújtsóíhajchííjyu.

¹⁷ Áronáa ihdyu óví muhdú pamévaré méijcyá Píívyéébé ímíllédú meke pícyohdu. Áánéllii óví tehdújucó tsaate íyéejteré íjcyane. Téhdure idyé óví tehdújucó tsaate méwámyuma íjcyane. Ehdu pámeere cahcújtso múnáake ó nehíjcyá dítye tehdu íjcyaki.

18 Muurá kíhdyahírótsámeímyeke Píívyéébe ujcúhi. Áhdure tehdu meénúmeítyúrómeke díbye újcume ihdyu óvi éhduréjuco.

19 Muurá tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyóne. Muurá ihdyu apááñéré muhdú dííbyé taúhbajúúné néhdu meíjcyane imílleébe.

20 Áánéllii Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meíjcyaduré múu ijcyáhi.

21 Tsaaté hójtsí pañe íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé tsá múu íjyácunútú diityédítýú íjchívyéíyóneri. Árónáa ihdyu múu ipíívyetéhajchíí diityédítýú íjchívyéhi.

22 Muurá tsíjtyé hójtsí pañe íjcyámema tsíjtyé hójtsí pañe íjcyátúrómeke Píívyéébe újcume tsahdúré ijcyá dííbyeéjte. Aame tsaméhíí ijcyá Críjtó ñcúve múnaa.

23 Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe mééma meenú mepájtyetéíñe. Áánéllii tsá múu míamúnáa íjtsaméí cáhcujtsójúcootúne.

24 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyane tsá múu íínerí íjyácunútúne. Óvi ihdyu Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meíjcyaduré meíjcyame dííbyeke méúraavyéhi.

25 Ehdu íñe ámuúhake ó úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábavátúmé íjcyáiyóné medíllone. Ténejcútú Píívyéébe tsá muhdú meke néétune. Árónáa ihdyu oke díbye píáábóneri o wáájacúné o nées dítye táábavájcatsítýúné téhdure ímí nééneé. Ehdu ímí dííbyeke o úráávyeebe ámuúhake o nééhií.

26 Aane ó ijsúcunú ímí tehdujuco dítye íyéejteré íjcyáiyóné íñe Críjtoke meúraávyenécú íhnáhó néénéllííhye.

27 Árónáa ihdyu tsúúca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú méwakye. Áánetu iiye íjcyame tsá múu íjtsámeítyú ityáábaváiyóneri.

28 Aane tsaate ityáábaváhajchíí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájíwáhajchíí óvi tájíváhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne. Árónáa ihdyu íhnáhóóné táábavámeke ííñújí icyánécúene dómajcóne. Áánéllii ámuúhake o nées ámuha ténehjívú metáhjátsámeítyuki.

29 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsiiñe Críjto tsááíñe. Áánéllii ihdyu méwámyuma íjcyámeke o nées dítye íhnáhóóróné pañe íyéejte wákímyeíyódú Píívyéébé wákímyeí imyéeénuki.

30 Téhdure ámuúhake tsaatéké kímóóve pájtyerónáa tsá múu kehóvéméhjívú néétune. Téhdure wáñehjívátéhijcyámé tsáhájjuco tééneri íjcyáityúne. Áhdure tsíeméné áhdome tsá tééneri íjívéityúne. Ténehji íjcyárónáa méíhvéjtsodí Píívyéébé wákímyeí.

31 Tsá múu ííñújiri muhdú íjcyáiyóneríyé itsúúrameíñe íhvéjtsotú dííbyé wákímyeí. Muurá íñe íjí hallúrí íjcyáné tsíeméné imíwu meíjtsúcunúróne níjkévaáhi.

32 Áánéllii ó imíllé ámuha tééneri meíjyácunúhíjcyánetu meíhveténe. Muurá íyéejte íínerí íjcyatúmé ímí Píívyéébeke íícúvéíñeríyé íjtsámeíhi.

33-34 Téhdure muurá walléémú tájívátúmé íjyácunú tsaímíyé dííbyeke íícúvéíyóneri. Aame ímíáané ténejcúrí íjívémé tsá tsíñéhjiri íjtsámeítyúne. Áánetu tájívámé íjyácunú muhdú áyúma íjcyáíñe wákímyeí imyéeénúíñeríyé. Téhdure wajpíímú méwámyuma íjcyame íjyácunú íjí wákímyeíyíyé muhdú diityéké ipícyóóíñerí.

³⁵ Ehdu íñe ámuhakye o néé ámuha wáyuri ímí Píívyéébeke ámuha meíícúveki. Tsá idyé ávyeta ámuhakye taabávatu o bóijcyúné ehdu o néétune. Ámuhakye ihdyu o néé tsaímíyé ámuha Píívyéébeke meíícúvéne wákimyéí meméénuki.

³⁶ Áhdure idyé tsaate tsúuca ityáábávájcatsííñe éévevu úújetémé iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíí óvi táábávájcatsíhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne.

³⁷ Aane tsaate ipíívyetéhajchíí óvi íyéejteré íjcyáhi.

³⁸ Áhdure ditye táábávácatsíhajchíí ímí teéne. Téhdure ditye táábávácatsítúhajchíí awáá éhniíñevu ímí teéne.

³⁹ Muurá tájívallye íjcyá ájyú wáabyutálle. Árónáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchíí piivyételle ímílléhajchíí tsíjpiikyéréjuco ityájiváne. Árónáa ihdyu tsá dille tájíváityuró ihdícyáábeke cahcújtso múnáajpi íjcyátúúbeke.

⁴⁰ Árónáa ó íjtsúcunú iiye íjcyalle íñe ímíjyaú íjcyáiyóne. Ehdu íñe ámuhakye o néé Píívyéébe Apííchó oke túkévéjtsóneri.

8

Níjcyotájte íícúve

¹ Aane ícyooca ámuhakye ó úúballé éhnée oke ámuha níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúuca ténejcu méwaajácúhi. Árónáa jíveekí panévare mewáajacújúcóóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi? Árone tsá íínetú meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu mewáajacújcatsíñe meke píaabóhi.

² Muurá panévare iwáajacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímíáané wáajácúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waajácú caatyé dííbyeke wájyune.

⁴ Aane níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú nééturóne. Atéréenéré íjcyane míamúnáa cáánívahíjcyaróné tsá díityéké íínetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaaabe tsáápiiye Píívyéébeé.

⁵ Muurá caame iévéhóowarii, ííñújirii, íjcyanéhjí icyáánívahíjcyánéllii ítsúcunúhijcyámé mítyame Píívyéébedu némehjí íjcyane.

⁶ Árónáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiiye apáabyéré Méécááni Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsóobe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsóobe dííbyeke maávyéjútsooki. Áhdure tsáápiiye Ávyéjuube Jetsocíjtoj tééveri páneere íjcyáábe tájpiyé méijcyáhi.

⁷ Árone muurá tsaate cahcújtso múnáa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáajácúne. Muurá ítsúcunúhijcyámé ímíáané níjcyotájte íbóhíma íjcyámeke íícúvehíjcyáne. Áanéllii ténehjí íícúvémeíñe iyámeke idyóóiyóné múhdurá ítsúcunúhijcyáme.

⁸ Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú néétune.

⁹ Árónáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáajácútúme teene medóóne múhdurá ítsúcunúhijcyámeke ityútávájtsótuki.

¹⁰ Muurá tsaate ténehjí dóóneri tsijtye teene dóótume iúmúúpívyéne díityé élletu idyóóneri íjtsaméí tútávájtsóiyáhi.

¹¹ Ehdu muurá ámuhá nahbémú ténejcu ímí wáajácútúmeke ámuha teene medóóneri métútávájtsóiyá ímí Píívyéébeke ditye úráávyéíyónetu téhdurée díityé wáyuri Críjto dsíjívémeke.

¹² Aane díityé íjtsaméí metútávájtsóneri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunútúne.

¹³ Áanéllii díityéké o tútávájtsótu tsá múijyú téeménéhjí o dóóityúne.

9

Uwáábojte iáhdó újcune

¹ Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóó uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmííbé uwááboju ámuúhakye o úwaabóné ámuha mecáhcuútsónetu muurá méwaajácú ímiááné ténejcú uwááboobe o íjcyane.

² Áronáacáubá tsaate tsá cáhcújtsotú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcuútsó ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Crištoke ámuha mecáhcuútsónéllííhye.

³⁻⁴ Aane eene múhdurá óhdityu ítsámeíhíjcyámeke o nées uwááboobe o íjcyáábeke oke ditye íícúvéiyóné panévátúre.

⁵ Muurá téhdure o táábávállema úwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsijtye uwáábojte Péédooroo, Jetsóó nahbémuu, íjcyame péhíjcyádu. Áábeke muurá idyé ámuha oke méíícúvéiyá diityéké ámuha meíícúvehíjcyádu.

⁶ Áronáa ¿íveekí muhtsi Benabéema múhtsiye mewákímyeíñe tájpi méúwáábohíjcyáhi?

⁷ ¿Aca múúne tsodáhó iye iáhdóne tájpi íjcyáhi? ¿Aca óova bájtsome tsá íñéevá lléénetúne? ¿Aca obééjámuke éénume tsá diityé mujpáñejpácýó ádotúne?

⁸⁻⁹ Ehdu ámuúhakye o nééne méijtsúcunúdí míamúnáá íjtsaméí tene íjcyane. Muuráhjáa Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íwaajácuháámitu néehíí: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye ímájchótuki.”

¹⁰ Ehdu Píívyéébe nées dííbyé wákímyeí meénume tééne áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítýú díbye néétune. Muurá tsaate úmíhe bájtsone kéémene tsíjtyeréjuco ááhívétsóne. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsahdúré ditye iújcuki.

¹¹ Ahdu muurá Píívyéébe ícyánéjcu ámuúhakye muha meúwáábohíjcyámeke ¿aca tsá ámuha múúhakye mepíáábóítyuró tsíeménetu tééne tájpi muha meíjcyaki?

¹² Áánerá tsijtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpi ícyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhakye ámuha mépíáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá tééneri meíjácunútúne. Tsáijyu múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléítyuró ícyáhcuútsóné muha meúwaabóne.

¹³ Muurá ámuha méwaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáábyuta ditye tsátyehíjcyánetu iújcúne tájpi ícyahíjcyáne. Téhdure muurá Píívyéébeke ditye iyámedi íícúvehíjcyánetu iújcune dohíjcyáme.

¹⁴ Ahdu ííwane muurá Píívyéébe nées uwáábojte íjcyáíñe cahcújtsó múnaa diityéké píáábóne tájpi.

¹⁵ Ehdu íñe ámuúhakye o nées pevénéré ámuha mewáájácuki. Tsá píáábó ámuúhakye o táúmeítýúne. Aabe ihdyu óví o dsíjívéhajchíí ó dsíjívé ámuha oke mepíáábótuubére. Muurá ímí ó íjtsúcunú oore o wákímyeíñe tájpi o íjcyabe o úwáábohíjcyáne.

¹⁶ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke picyóóné wákímyeí o méénúneri tsá o mítyájkímyeítyuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhajchíí ídátso oke pajtyeíyóne.

¹⁷ Íhya ihdyu oore táíjtsaméiyi tééne wákímyeí o méénuca tééneri ó mítyájkímyeíiyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne tééne wákímyeí o méénutúne. Píívyééberée oke picyóó téénevu.

18 Áánéllii ó imíjyúú téené uwááboju pevéneré áhdótsótuube o uwáábóneri. Tsá o íjyácunútú téene áhdó oke ditye píáábóne tájpi o íjcyáíyóneri.

19 Aabe múñcúve múnáajpi o íjcyáítyúroobe pamévá ñcúve múnáajpi o íjcyá téenej téeveri tsijtye Críjtoke icyáhcújtsoki.

20 Muurá íhdéené taúhbaju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnaa jodíómú muhdú ícyahíjcyádú idyé ó ícyahíjcyá diityémá o íjcyácooca téenej téeveri ímíñeúvú diityéké o uwáábo Críjtoke ditye icyáhcújtsoki.

21 Áánetu Píívyéébeke wáájácútúmema o íjcyácooca téhdure ditye íjcyadu o íjcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá ditye íjcyané pañévú o úcáávetú Críjtoéjpiyējuco o íjcyánélliíhye. Ehdu diityé pañe ó ícyahíjcyá téenej téeveri diityéké o uwáábo Críjtodítýú íjcyané uwááboju.

22 Áhdure Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé ímí ténejcu wáájácútúmema o íjcyácooca o íjcyá muhdú ditye íjcyadu téenej téeveri diityéké ímíñeúvú o wáájácútso ténejcu ditye ímí iúráávyeki. Ehdu ihdyu pamévamáyé ímíáábéré o nahbévahíjcyá téenej téeveri diityéké o píaabómé ipájtyeteki.

23 Aabe pamévakéré ó uwáábohíjcyá tsaméhjí diityémá ímí meíjcyame meímíjyuúki.

24 Muurá táhjajcátsiyi dsíínémedítýú tsáápiiye táhjaabe téene áhdó ujcúhi. Ahdu íivane ímíñeúvú méuráávyé Píívyéébeke iáhdó ámuha meújcuci.

25 Áhdure muurá ñcu iáhdoma íjcyanéúvú úcááveímyé téené ihde pííñúmeímyé tsá ñná dómájcotú diityéké tútávájtsóiyóne. Ehdu muurá pííñúmeímyé téene áhdó ímíwu néerone múhajchótá íjcyáítyúné iújcuci. Áánetu ihdyu mépííñúmeíhijcyá mújyú muhdú íjcyáítyúné meújcuci.

26 Áánéllii tsá pevéneré Píívyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kiávú ipyééne wáájácútúmé dsíínehíjcyádu. Aabe tsá ténejcúrí o báníúmeítyú éhne múúne méénújcatsííbyé bañúháñe pevétshíjré cátyétyehcúdu.

27 Áánéllii muurá Píívyéébedívú o íhvéjtsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Aabe ó téhmémeíhijcyá keená oke ténejcútú mújtátsóiyónetu ímichi awáá ténejcu o uwáábohíjcyaaabe o báníúmeítyuki.

10

Níjcyotájteke Píívyéébedi medíllóítyuróne

1 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa méíhdé múnáaúvuke Píívyéébe ojtsóri tükévejtsómé Tújpáñe Móóá pájtyene.

2 Ehdúhjáa dibye diityéké píaabómé íhvéjtsámeí Moitséé hójtsí pañévú dibye diityéké ityúkévéjtsoki.

3 Aaméhjáa ihdyu ícyahíjcyá Píívyéébere diityéké píáábóne tájpi.

4 Dííbyeréhjáa muurá diityéké ácuíhíjcyá majchóvu, adóvu, íjcyane méénúráítyuróné diityémá imyéénúneri. Áámemáhjáa téijyújuco nééwayúdú néébe Críjto íjcyaaabe diityéké tükévétsohíjcyáne.

5 Ehdúhjáa panévaturé ímíhyéjúcooro Píívyéébe diityéké tükévéjtsórónáa ímunáajte ímityúné dáríívémeíhijcyáhi. Áané déjúcotúhjáa mítyame dsíjivé ííneúbára píívyétúné ííñújivu.

6 Ahdu meke tene ipájtyétu tsá ímítyúnéhjiri meúmúúpívyéítyúne.

7 Tsá dityéé méénuhíjcyádú níjcyotájteke mecááníváityúne. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Níjcyotájteke idyúúrúvane wañéhjine pañe imájchóné hallúvú ádohíjcyáme.”

8 Ahdícyane tsá medómácójcatsíityú ihdícyáméhjima dityéhjáa méénuhíjcyádu. Tééné déjúcotúhjáa muurá tsajcóójíré diityédítyú dsíjívémé 23,000-meva.

9 Áánéllii tsá Píívyéébeke mepátsárijcyóityú ímityúné meméénune dibye iáábúcu híjcyá tsaatéhjáa diityédítyú méénuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá méénúmeke tééné déjúcotu ííñimyé mú ihdome dsíjívehíjcyáhi.

10 Aanéjii tsá múu diityé díívame ímityúné ihjyúvatú Píívyéébedítyu. Tehdúhjáa néémeke muurá tééné déjúcotu dííbyere Píívyéébe wálloobe 'Dsíjíve' némeííbyé níjkyéji múnáajpi dsíjívetsóhi.

11 Ehdúhjáa nénehji éjyúuvú méihde múnáake pátyehíjcyáné muurá Píívyéébe waajácúháámitu caatúvá íñe icyooca meíjcyámema ííñuji níjkévaríjyucu íjcyame teene meéévéne tehdu medáíívémeítyuki.

12 Áánéllii ímí Píívyéébeke iúraavyéné íjtsúcunúme téííbúwá meíjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

13 Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpívyehíjcyáné mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhi jcyáne. Áronáa mecátsipáávé Píívyéébedívu. Dibye íjcyátúcoocáji; tsá néhi ávyetá ihnáhó nééné mávaríjchoju meke dómájcóityúne. Diibye ihdyu tehdííváné mávaríjchoju meke dómájcóijyu meke píááboó maáábúcuki.

14 Ehdu teéne, ámuúha táñahbémuji. Áánéllii tsáhájucu níjcyotájteke ámuha medúúrúváityúne.

15 Ehdu íñe ámúhake o néé ámúhá íjtsaméima ámuha meíjcyámeke. Aane cáhawáa ihdyu ímííñeúvú meíjtsaméi ámuha mewáájácuki.

16 Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe méénune meítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsóhíjcyá teene dííbyeke. Aame méduurúvahíjcyá mewájuryíi Críjto tujpácýó páwachákevu wágóoovéne. Téhdure pááaho memájchóneri méduurúvahíjcyá mewájuryíi dibye ícúbáhrámeíñe meítsaavéne.

17 Muurá mítyame meíjcyarómé tsahóóre pááaho memájchome ímí ménahbévájcatsíhi. Ahdu muurá tsáápiye Críjto íjcyáábeéjte mítyame meíjcyarómé meíjcyá tsáápihdyúre.

18 Muuráhjáa tamúnaa íjraéémú Píívyéébe ícúvé dóhíjcyámé tsame íjcyá téénéejte.

19-20 Muurá dííbyeke wáájácutúme naavémukéré dooháñevu íícúvehíjcyá ímíúbááné ditye íícúvéíyoobe Píívyéébe íjcyánáaaca. Áánéllii ámúhake o néé tehdu ámuha naavémuke meíícúvétuki. Tsá ámúhake o néhíjcyatú níjcyotájte meke píaabóne.

21 Ahdícyane tsá tene ímityú tsúuca Píívyéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévácatsíhíjcyámé Naavéneke íícúvehíjcyámema menáhbéváne.

22 ¿Íveekí Píívyéébeke mepátsárijcyóiyá ehdu medáíívémeíñeri? ¿Aca dííbyé ehniíñevu meé?

Críjtoéjte wájuryájcatsíiyóne

23 Muurá ímíáané panévare meímilléné meméénúiyáhi. Áronáa tsá panévare ímí néétune. Tsá páneere meke píáábotú Píívyéébeke meúráávyénéjcutu.

24 Áánéllii tsá múu tsúúrámeítyú iiye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Téhdure múu íjtsamei tsíjtyeke ipíáábóíyóneri pámeere ímí meíjcyaki.

²⁵ Áhdure ditye dooháñé náhjihénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré iáhdone dóó tsáijyu múu ñcúvé íjcyane ámuha medóóne múhdurá meíjtsúcunúiyónéllíhye.

²⁶ Muurá íññújiri páneere múhdúné tsíeméné íjcyane Píívyéébe éhné díbyeé ípívyejtsóne.

²⁷ Áánéllíi múu cahcújtso múnaa íjcyáturómé ámúhake majchóvú píúváhajchíí cúúvéhulléré majchó ínehjí ditye pícyoone ámuha múhdurá meíjtsúcunútuki.

²⁸ Áánetu tsaate idyóótune 'íñe níjcyotájté ñcúve' néhajchíí tsá múu dóótu díityéké ámuha múhdurá meíjtsámeíchótuki.

²⁹ Ehdu o néé ihdyu ámuha medóórone ímityú meíjtsúcunútúrónáa díityéké múhdurá ámuha meíjtsámeíchóiyónéllíhye.

Árónáa tsáijyu múu ámuha téénetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú ííivane mewáájacúdú meméénune tsijtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?

³⁰ Muurá íñá memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píívyéébeke díbye ímíllédu. Aanéjñí ¿íveekí tsijtye ihjyúváiyá ímityúné íjcyáneríjñívari?”

³¹ Ihdyúhde tehdújúcoóro. Árónáa ihdyu múu panévare íñá imyéénúneri, imájchóneri, iádóneri, bóhówajtsó Píívyéébeke.

³² Ánéhjiri ihdyu tsá múu tútávajtsotú jodíómuu, jodíómú íjcyáturómee, íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhjimájuco.

³³ Muurá ihdyu ó imíllé pamévamáyé ímí o íjcyane ditye téhdure ípájtyetéki. Tsá oore ímí o íjcyáiyóneri o íjyácunútúne.

11

¹ Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyané o wáájáne dííbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléémú pihcyáávé pañe íjcyáiyóne

² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mityane ámúhake ó duurúvá Píívyéébe icyanéjcu ámúhake o úwaabóné ímí ámuha meúráávyéne oke meítsáávehíjcyánéllíhye.

³ Aane ó imíllé ámúhake o úúballéné Píívyéébe Críjtó túkevéjtsóobe íjcyane. Áánetu Críjto wajpíímú túkevéjtsóobe. Áánetu díitye wajpíímú mewámyú túkevéjtsote eene Críjtó túkevéjtsóobe Píívyéébe íjcyadu.

⁴ Aame wajpíímú íhñíwaúúné iwátájcómeíñe Píívyéébe uwááboju úwáábóhajchíí núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu imyéénúmeíñe ditye Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teéne.

⁵ Áánetu walléémú íhñíwaúúné wátájcómeítyúmé úwáábóhajchíí téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeítyúmé Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teéne ibyéérómeíñe ditye íjcyáiyódu.

⁶ Aane iwátájcómeíñe ímíletúmé óvíi íllure béérómeíhi. Áánetu tehdu imyéénúmeíyóné núcójpítsó íjtsúcunúhajchíí óvíi wátájcómeímye.

⁷ Áánetu wajpíímú tsá Píívyéébe pihcyáávé pañe wátájcómeítyuró dííbye náávé íjcyame dííbyeke iávyejúúllébeke íbóhówátsohíjcyánéllíhye. Áhdure walle ájyúke iávyejúúlléne bóhówajtsóhi.

⁸ Tsáháa muurá wájpíikye Píívyéébe ípívyéjtsotú wállehdítýú tsátsii iújcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wálleekéré ípívyéjtsóobe wájpíhdítýú tsátsii iújcúnetu.

⁹ Tsáháa muurá wálleke tujkénú ípívyéjtsólleke díbye náhbénutú wájpíhdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpíikyéré tujkénú ípívyéjtsóóbeke nahbénuube wállehdívu.

10 Áanéllii múu walléemú wátácámeíhijcyá íhñíwaúúné ájyúmuke iávyējuúlléné uubállé níjkyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

11 Muuráhjáa Píívyéébe ípívyejtsó wajpi wálleema iúcújcatsíñe ímí ípíáábójcatsíki.

12 Muuráhjáa ímiááné wájpíhdítýuré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca dílbyere Píívyéébe méénune wállehdítýuréjuco míamúnaa ípívyeevéne.

13 Aane ¿muhdú ámuha méijtsúcunú diitye walléemú dobéévé pañe íhñíwaúúné wátájcómeityúmé Píívyéébema íhjuváne? ¿A tehdújuco teénej? ¿Mityá tsáhaáj?

14 Muuráhjáa ihdyu mepíívyedújuco íjcyane wajpi íhñíwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítsóhree.

15 Áánetu ihdyu wállehdítýú uuvéné íhñíwácoma dille íjcyane íhñíwáu watájcódú tene néénéllíhye.

16 Aane íñe páneere ámúhake o nééne tsaate múhdurá íjtsúcunúhajchíí óví muhdú néé téénetu. Áronáa ehdu muha méúwáábohíjcyá pahúllevaré íjcyáné cahcújtsó múáake.

Jetsóope mépajtyeté méénúne májchó múhdurá dáríívémeíñe

17 Áánetu íjcyáné tsane ámuha meméénuhíjcyáné múhdurá ámúhadívú o íjtsúcunúne. ¿Íveekí ámuha medóbéévéne pañe múhdurá médáríívécatsíhijcyá ímiááméré íjcyatúme?

18 Muurá oke úúballémé ámuhává metáhjácatsíhijcyáné medóbéévécoóca. Ímiááanéubá tehdu ámuha méícyahíjcyáhi.

19 Áronáacáubá ¿mityá tsánejcútú tehdújuco teene, téénetu mewáájácu caatyé ímiááané Críjtoke cáhcujtsóne?

20 Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóó mewájyuri mééma méénune meítsáávéné májchó memájchoromé tsá ímí meméénuhíjcyatúne.

21 Ámuhává muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé ílluréjuco mellíyícyávehíjcyáne.

22 ¿Aca íveekí ehdu ámuha méméénuhíjcyáhi? ¿A tsá ámuhá jaaháñevúré ámuha memájchoítyuróne? Muurá ehdu ámuha meméénúneri tsá maávyējuúllétú Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame medóbeevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsohíjcyá ídáátsojtéke. ¿A ehdu ámuha meícyahíjcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

Jetsóó mewájyuri méénune meítsáávéné májcho (Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)

23 Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóó úwaabóné íñe ámúhake ó úúballéhi. Jóódáhjáa dílbyedívú ékéévétsoípyéjco pááaho iújcúne téhdújtsoobe Píívyéébeke.

24 Átsihdyúhjáa teehe idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pajyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.”

25 Átsihdyúhjáa idyé ado iékéévéné neébe: “Íñe tátyujpácyó ícúbáhrámeíñej tééveri Píívyéébema tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáíñe uubálle. Aane ámuha meítsaavéné tehdu méméénuhíjcyaco.”

26 Ahdícyane óví ámuha tehdu meméénúneri mébóhówátsohíjcyá díbyée míamúnáa wájyuri dsíjívéné mújyú tsííñe díbye tsááíñévújuco.

Jetsóoke meítsáávéné májchori menáhbévájcatsíñe

27 Aane muurá Ávyéjuubée mewájjuri méénune méitsáávène mājchó tsaate múhdurá néeme meélletu mājchome ímityúné meenúhi. Tehdu méénune tsá ávyéjuúlletú díbyée ícúbáhrámeíne ítyujpácýó wáágoóne.

28 Áánéllíi múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíneúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

29 Muurá peecútéré teene meméénúhajchíí máhallúvúré ímityúné mémeenúhi.

30 Ehdu néené nįjcaúvú muurá eene ámúhadítýú chémeme dúhcúméhjívú néemedítýú tsaate dsíjivehíjcyáhi.

31 Áánetu ihdyu ímiááméré ímíneúvú meíjtsámeíne teene meméénúhajchíí tsá Píívyéébe íiné hallútú méhdi ícúbáhrátýúne.

32 Muurá ihdyu tsájjyu meke íhvétsohíjcyaaabe meícúbáhrámeí téénetu meíllíjkívyéne ímiáámeréjuco meíjcyá cáhcújtsótúmema mewágóóóvétuki.

33 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllíi múu téhméjcatsí pámeeréi píhcyáávécoca ámuha ímíneúvú memájcho teene Ávyéjuubée mewájjuri méénune ámuha méitsáávène mājcho.

34 Áánetu tsaate íájyabáávatéhajchíí óví ihjýávú mājchóhi. Tsá dítye teene dómájcoítýuró Píívyéébe díityéké tééne hallútú ícúbáhrátuki. Áánetu eene tsíñehji ámuha meméénuhíjcyáné óví ámúhakye o ááhívetéjjyu méímíbjchóhi.

12

Píívyéébe Apííchó píááboríyé meméénuhíjcyanéhji

1 Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhakye o úúballéné ímíneúvú ámuha mewáájacu muhdú Píívyéébe Apííchó meke píáábónej tééveríyé ínehjí meméénune mepíívyeténe.

2 Muurá ámuha méwaajácú dííbyekée ámuha mecáhcújtsótúcooca nįjcyotájtekéré medúúrúvahíjcyáné íbóhíma íjcyátúmeke.

3 Aane ámúhakye o néé tsá muurá tsaate Píívyéébe Apííchó túkevįtsori nééítyuróne: “Jetsóó nehnįyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjuúbedi Jetsóoke díllóítyuró Píívyéébe Apííchó díityéké túkevįtsótuca.

4 Muurá ihdyu Píívyéébere meke píáábónej tééveri mépiivyété páhduváré nénehji meméénune. Áronáa ihdyu Ípííchoj tééveríyé meke píááboobe ténehji meméénuki.

5 Muurá dííbyé wákimyéi páhduváré nénehji meméénúróneri tsaapííkyéré méíicuvéhi.

6 Muurá dííbyere Píívyéébe tehdu mééma meenú ihñéjté meíjcyámema.

7 Aane muurá dííbyé Apííchóré meke píáábóneri mépiivyété tehdu nénehji meméénune mejtééveri téhdure tsijtye cahcújtso múnáake díbye ípíááboki.

8 Muurá tsaate téénere píáábónej tééveri piivyété tsíjtyeke ityúkëvejtsóne. Áané píááboríyé tsijtye piivyété ímí íúwaabóne.

9 Áhdure muurá tsaate téénere píáábónej tééveri ímí Píívyéébeke cáhcujtsóhi. Áané píááboríyé tsijtye piivyété chéméméhjike íbóhítsóne.

10 Tsaate piivyété méénúráítyuróné imyéénune. Tsijtye piivyété íná pájtyeíne íhdéjuco iwáájacúné íúúballéne. Tsijtye piivyété iwáájacúné caatyé pañé ímiááne Píívyéébe Apííchó íjcyane, caatyé pañé Naavéné apííchóré íjcyane. Tsijtye piivyété tsíjtye ihjyu illéébótúrójuri íhjjuváne. Tsijtye piivyété tsijtye íhjjuváne illéébóturóné íhñéjuvu ípájtyetsóne.

11 Ehdu muurá Píívyéébé Apííchó píáábónej téeveríyé mépiivyété páhduváré nénehji meméénune.

Pámeere Críjtoéjté tsáápihdyúré íjcyane

12 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyáné dobéévé méijcyá tsáápiíye. Ahdu téhdure Críjtoéjté mítyame páhduváré menéérome méijcyá tsáápihdyúre.

13-14 Muurá pamévaré jodíómuu, griéégomuu, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume pámeere méijcyá dííbyeéjte. Muuráhjáa Píívyéébé Apííchó mépañévú úcaavémé méijcyá tsané múnááréjuco. Aame Críjtoma tsáápihdyúré méijcyá Cáání Apííchó mépañe íjcyánej téeveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye méijcyadu.

15 Muurá méjtúha íihjyúvaca tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné hójtsi íjcyatúnéllíhíye.

16 Téhdure ménúúmiho tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné máhálluu íjcyatúnéllíhíye. Áronáa muurá páneere méjpiene.

17 Muurá páneere méjpi hálluúré íjcyaca ¿íñnerí mélléébóiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejúrú íjcyaca ¿íñnerí máarahjúcúiyá tsíeménej cúva?

18 Ehdúhjáa tene múhdurá nééíyónéllí ihdyu Píívyéébe méjpi ípívyejtsó muhdú íjtsúcunúdu ténéhjima.

19 Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

20 Aane muurá pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye.

21 Áánéllí máhálluúúcu íihjyúvaca tsá nééítyuró méhójtsicu íñnetú píáábotúne. Áhdure méhniwau tsá nééítyuró méjtúhaacyu íñnetú píáábotúne.

22 Muurá méjpiítyu íhtsúuvúdu méjtsúcunúrotsíhji ímichi éhniíñevu meke píaabóhi.

23 Áánéllí tétsihji múhdurá néérotsíhji tsáimíyé météhmémeí múha meke íajtyúmituki.

24 Áánetu muurá ímí méjtsúcunúrotsíhji tsá pahdu mewátájcómeítyúne. Píívyéébé ípívyejtsó méjpiítyu múhdurá néérotsíhji tsáimíyé metéhmeki.

25 Ehdúhjáa ípívyejtsoobe méjpi patsíhjiváré ímí meke píáábónetu tsátsii múhdurá méjtsúcunútki.

26 Muurá tsátsíyé metútáváávérónáa páneeréjuco méjpiíyi avye búuuvéne. Áánetu tsátsii metútáváávétúcooca pájpiíye íñe imíjyaú méllíñemuúcunúmeíhi.

27 Ahdu muurá tsáápiitsa Críjtoéjté méijcyame méijcyá tsáápiíye íjcyadu.

28 Áánéllí dííbyé cahcújtso múnáa méijcyámeke Píívyéébe pícyóó íná mewákímyeíñehjivu. Tsaatéke muurá pícyoobe Jetsocríjtodítyú íjcyáné uwááboju uwááboméré ditye ipyéhíjcyaki. Áánetu tsíjtyeke pícyoobe íhdéjuco íná pájtyeíñe iwáájacúné úúbálléímyeke. Tsíjtyéhjike pícyoobe dííbyé íhgyú uwáábojte ditye íjcyaki. Téhdure tsíjtyeke pícyoobe méénúráítyúronéhji méénúímyeke, chéméméhjike bóhítsóímyeke, ídáátsóméhjike píáábóímyeke, túkevétsojte íjcyáímyeke, tsííñe miamúnáa íhgyu illéébótúrójuri íhgyúváiímyeke. Ehdu muurá páhduváré néené wákímyeíháñevu pícyoobe Píívyéébe íhñéjté méijcyámeke.

29 ¿Aca pámeere dííbyeéjte méijcyame Jetsocríjtodítyú íjcyáné uwááboju uwááboméré mépehíjcyáhi? Áhdure ¿aca pámeere íná pájtyeíñe mewáájacúné méúúbálléhíjcyáhi? ¿Aca pámeere mee uwáábojte? ¿Aca pámeere méénúráítyúronéhji méméénuhíjcyáhi?

³⁰ ¿Aca pámeere chéméméhjike mébóhíitsohíjcyáhi? ¿Aca pámeere méihjyúvahíjcyá tsííñe múnáá ihjyu melléébótúrójuri? ¿Aca pámeere mépiivyété téjújiri tsaate ihjyuváne mepájtyetsóne? Tsáhaá.

³¹ Ahdícyane cáhawáá métsúúraméi keená éhniíñevu ímí ámuha meíjtsúcunúneri Píívyéébe ámuhakye iájcuki. Aane ó imíllé ámuhakye o úwaabóné muhdú éhniíñevu ímí meíjcyáiyóne.

13

Mewájurycatsíñe

¹ Muurá tsííñe míamúnaa, nįkyéji múnáa, íjcyámé ihjyúrí o ihjyúvároobe muucá o wájurytúhajchíí atéréepíyé o íjcyaaabe pevénéré ó ihjyúvahíjcyá éhne múúne cúúmúbama chehkéú ihjyuvádu.

² Téhdure íiná pájtyeíñe íhdéjucu o wáájacúne o úúbállehíjcyaaabe páné íhdéene o wáájacúroobe tsíjtyeke o wájurytúhajchíí tsá ímiáábé o íjcyatúne. Áhdure Píívyéébeke ímí o cáhcújtsónéllíi cámeébaúné tsiéllevu o ínétsóroobe tsíjtyeke o wájurytúhajchíí tsá ímiáábé o íjcyatúne.

³ Áhdure ídáátsóméhjike tátsíeméneri o píáábohíjcyaaabe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútú oke ditye cóvájtsóroobe tsíjtyeke o wájurytúhajchíí tsá íínetú oke tene píáábotúne.

⁴ Muurá ihdyu pamévakeré meídaatsólléne mewájuryme máaabúcú múhdurá néeronéhji. Aame tsá íínerí menómútááváityuróne. Tsá ávyéjuuháñe melííñéityuróne. Tsá 'mityáhmítýá' menééityuróne.

⁵ Tsá atéréenéhji meíhjuryváityuróne. Tsá méhllíihyéré tsane meméénúityuróne. Tsá mecááyóbáityuróne. Tsá tsiélleréjucu meíjtsúcunúityuró tsaate meke ímityúné méénune.

⁶ Áhdure tsaate ímityúné méénúneri tsá meímjuryúuvéityuróne. Ímiááneríyé méímjuryúuvéiyáhi.

⁷ Muurá ímiááne pamévake mewájuryme múhdurá tsaate íjcyámeke mépíaabó ditye íímjpyeteki.

⁸ Ehdu mewájurycatsíñe tsá mújyú mééma nįkéváityúne. Áánetu eene íiná pájtyeíñe íhdéjucu mewáájacúne meúúbállehíjcyáné mééma nįkévaáhi. Téhdure dííbyé píááboríyé tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvahíjcyáné nįkévaáhi. Áhdure dííbyé píááboríyé mewáájacuhíjcyáné tsáhájucu íjcyáityúne.

⁹ Muurá Píívyéébe icyánéjcu tsátsíhwuútsaré mewáájacúne meúúbállehíjcyáhi.

¹⁰ Áronáa ihdyu íjcyáiñei páneere mewáájacúne. Ájy tsáhájucu tsátsíhjítsaré mewáájacúityúne.

¹¹ Muuráhjáa tsíímene o íjcyácooca ó ihjyúvahíjcyá tsíímene ihjyuvádu. Aabée ihdyúhacáa múhdurá néerone ó itsúcunúhíjcyá tehdújucu. Aanée o kéémeebe tsáhájucu tehdú o néjúcootú tsúúca o wájacúúvénéllíihye.

¹² Ahdu muurá íñe icyooca tsátsíhwuútsaré méwaajácú Píívyéébe icyánéjcu éhne múúne mícúmí pañe tsíeméne náávé meítene mewáájacúdu. Áronáa ihdyu íjcyáiñei éhniíñevu ténejcu mewáájacúne. Muurá íñe icyooca tsátsíhwuútsaré o wáájacúne téjyju botsíi ó waajácúú ímíñeúvú muhdú Píívyéébe oke wáájacúdu.

¹³ Aane muurá dííbyeke mecáhcújtsóne mewájurycatsímyé méitsohíjcyáné tsá mújyú nįkéváityúne. Áánetu ímichi páñétúene teene mewájurycatsíñe.

14

Tsítjtyé ihjyúrí tsaate íhhyuváné píívyeténé

¹ Ahdícyane múu tsúúrámeí pamévamáyé ámuha mewáýýjcatsímyeke Píívyéébé Apííchó túkévetsómé panéváré ámuha meméénúíyóneri. Múu tsúúrámeí íhdétújuco díbye ámuhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáájacúné meúúbálléíyóneri.

² Muurá tsaate tsítjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhhyuvámé Píívyéébemáyé ihjyúvá tééjuri. Aane tsá múha lléébóítyuró íná dítye nééne Píívyéébé Apííchóré díityéké túkévetsóneri dítye íhhyuvánéllíhye.

³ Áánetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé cahcújtso múnáake tsápijtso éhnííñevu ímí dííbyema dítye íjcyaki.

⁴ Muurá tsítjtyé ihjyu illéébótúrójuri tsaate íhhyúvámekéré píaabóné Píívyéébeke dítye úráávyénéjcutu. Áánetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé éhnííñevu tsítjtyeke píaabóhi.

⁵ Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsítjtyé ihjyu ámuha melléébótúrójuri meíhhyúváiyóne. Árónáa éhnííñevu ó imíllé ámuha meúúballéné Píívyéébe íuwááboju ámuhadívú bóhówajtsóne. Teene ihdyu éhnííñevu píaabó cahcújtso múnáake. Áánetu tsítjtyé ihjyúrí ámuha meíhhyúvaróné tsaate díityé ihjyúvú pájtyétsótúhajchíí tsá díityéké tene píáábotúne.

⁶ Ámuúha táñahbému, muurá ámuhakye o ááhíveebe tehdu tsítjtyé ihjyúrí ámuháma o íhhyúváhajchíí tsá ámuhakye tene píáábóityú ámuha melléébótúnéllíhye. Áánetu ihdyu Píívyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbálléhajchíí ámuhakye píááboíñe.

⁷ Cáhawáá méíjtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturóné cúúmúbama chiíyóró ímíñeúvú mellíjchúcooca mélleebó ímíwu tsanéécú íhhyuváne. Áánetu múhdurá mellíjchúhajchíí tsá ímí melléébotúne.

⁸ Áhdure méénujcatsí íjcyácooca ímíñeúvú rojrócó llíjchúmeítyúhajchíí tsá múha íjcyátsííívyetúne.

⁹ Ahdu muurá tsaatémá dítye lléébótújuri meíhhyúváhajchíí tsá dítye lléébotúne. Pevénéré meíhhyúvá éhne múu pevetsíima íhhyuvádu.

¹⁰ Muurá ííñújiri míamúnaa páhduváré íhhyuvámé tsá wáájácúratúné íhhyúvatúne. Muurá ihdyu dítye íhhyuváné waajácúmeíhi.

¹¹ Muurá tsaate óóma tehdu o lléébótújuri íhhyúvaca tsá íínetú oke tene píáábóítyuróne. Áámedítyú ó nééiyá tsítjtye múnáaré dítye íjcyane. Áhdure óhdityu nééiyómé tsítjtye múnáajpíyé o íjcyane.

¹² Aane Píívyéébé Apííchó ámuhakye túkévetsóneri páhduváré nénehji ámuha meméénúíyóneri meíjyácunúhíjcyámé múu íjyácunú ámuhakye díbye píáábóneri cahcújtso múnáake ámuha metúkévetsóíyóneri.

¹³ Áánetu tsítjtyé ihjyúrí íhhyuváné píívyetémé múu Píívyéébeke píáábó táúmeí díbye túkévetsóneri teene ipájtyétso tsítjtye illééboki.

¹⁴ Muurá tsá oore táíjtsaméiyi tsítjtyé ihjyu o lléébótúrójuri Píívyéébema o íhhyúvahíjcyatúne. Dííbyé Apííchóré ihdyu tápañétú íhhyúvahíjcyáhi. Áánéllíi o íjcyároobe tsá o wáájácuhíjcyatú o íhhyuváne.

¹⁵ Aane íñe ¿kééjuri meíhhyúváiyá Píívyéébema? Méíhhyúváiyá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure dííbyeke medúúruváné mémátsíváiyá tsajúúcuri.

16 Muurá tsijtye lléébótújuri dííbyeke medúúrúvájchíí tsá múha meke náhbénúityú illéébótúnéllíhye.

17 Ímí tehdújúcooro Píívyéébema tééjuri meíhjúvaróné tsá tsíjtyeke píáábotú dííbyeke ditye úráávyénetu.

18 Áronáa ihdyu ímí tehdújúco teene melléébótúrójuri dííbyema meíhjúváne. Muurá ámúhá ehnííñevu ó ihjúvájchíí Píívyéébema oore o íjcyácoóca. Áánéllíi ó téhdujtsó dííbyeke.

19 Áronáa ihdyu tsame cahcújtso múnáa mepíhcyáávécoca ó imíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o íhjúvaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píáábóityuró cááménécóbaúvú tsíjtye íhjúrí o íhjúváne ditye lléébójurííívari.

20 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu ímíájító ámuha meúraavyémé tsiimédú néétune. Ímíñéúvú múu íjtsámeí kéémejte íjtsámeídyu. Áánetu ihdyu ímítyúné icyánéjcutu múu íjcyá diitye tsiime íná wáájacutúme íjcyadu.

21 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjté jodíómuma ó ihjúváj tsíjtye múnáaj tééveri diityé íhjúrí. Áronáa tsá oke ditye cahcújtsóityúne. Ehdu íñe o néé Píívyéébe o íjcyáabe.”

22-23 Aane muurá tsíjtye íhjú melléébótúrójuri Píívyéébe Apííchó meke íhjúvátsoneri cahcújtsótúmeke meúújtsó íhstútuube Píívyéébe íjcyane ditye iwáájacuki. Áronáa muurá medóbeevémé téjúhjiri meíhjúváne illéébóne méhdityu nééiyomé illure meméívaténe. Áánetu ihdyu cahcújtso múnáa wáábyuta méhdivu íuwaáboju bóhówájtsóobe diityéké meúúbálleki. Tsá cahcújtsótúme wáábyuta tene íjcyatúne.

24 Áronáa tsáijyu múúne tsáame meúwaabóné illééboki. Aane muurá teene illéébóne waajácúiyá ímíáané ímityúme íjcyane.

25 Aane múhduúvúrá íjtsúcunúne botsíi Píívyéébe mééma íjcyane iwáájacúne dííbyeke duurúváiyomé ímíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meíjcyáiyóne

26 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, ámuha mepíhcyáávécoca Píívyéébe ámuha medúúrúváne májtsí méenuhíjcyáamee, tsaatédívú díbye íuwaáboju bóhówájtsóné úúbállehíjcyáamee, tsíjtye íhjú illéébótúrójuri íhjúvájchíí, ditye íhjúváne melléébojúvú pátyétsohíjcyáamee, éhdume múu ímíñéúvú meenu cahcújtso múnáake tene píááboki.

27 Aane tsaate tsíjtye íhjú illéébótúrójuri íhjúváne píívyetéhajchíí óví mítyétsiye íhjúváhi. Téhdure ímílléhajchíí tsíjpi píívyeté íhjúváne. Áronáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhjúvatúne. Tsáápiitsadí múu íhjúváj llééboobe ípájtyétsoki.

28 Áánetu díbye íjcyátúhajchíí tsá múu ámuha mepíhcyáávéne pañe tééjuri íhjúvatúne. Iiye múu íjcyácooca Píívyéébemáyé tééjuri íhjúváhi.

29 Áhdure díbye íuwaáboju tsaatédívú bóhówájtsómé múu tsané dobéévé pañe mítyétsiuba, 3-meváuba, úwaabó tsíjtye illéébúcunúki.

30 Áronáa tsáijyu múúne Píívyéébe lléébúcunúmedívú téhdure íuwaáboju bóhówájtsóhajchíí ovíi tujkénú úwaáboobe íhveté diityéréjucu íuwaáboki.

31 Ehdu múu Píívyéébe íuwaáboju ámúhadívú bóhówájtsóné tsáápiitsadí ímíñéúvú úwaabó tsíjtye illéébóne dííbyedívú icyátsípááveki.

32 Dííbyé úwaáboju múu imyéénune píívyetémé ímíñéúvú meenuhi.

33 Tsá díbye ímíletú múhdurá dííbyé úwaáboju medáriivéne.

Imíleebe tsaímíyé pámeere metúkévetsójcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébé taúhbaju néhdu wal-léemú ímiááméré íjcyáne cúúvéhulléré uwáábó leebúcunúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhgyúváityuróne.

³⁵ Tsane idíllone ímílléhajchíí óvíi íhgyáhañévúré dillómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píívyéébé pihcyáávé pañe walle íhgyúváiyóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu díbye íuwaáboju méhdivu bóhówátsohíjcyané mewáájacutúne.

³⁷ Aane cáhawáá óvíi tsaate díbye íuwaáboju diityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhajchíí waajácú dííbyé taúhbaju néhdújuco o néhijcyáne.

³⁸ Áanetu tehdujuco néérone ditye múhdurá íjtsúcunúhajchíí muhdú idyé méméénúhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyane óvíi ámuha méúwáábohíjcyá Píívyéébe íuwaáboju méhdivu bóhówajtsóne. Tsá múu tsaate tsíjtyé íhgyu il-léébótúrójuri íhgyúvánetu diityéké bóijcyutúne.

⁴⁰ Ímiááméré múu íjcyáne panévare ímíñeúvú meenúhi.

15

Críjto dsíjiveebe bóhiíne

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa pajtyéteju ámuúhake o úwaabóné ámuha mecáhcujsóne. Aane muurá ímí ámuha méúraavyéhi.

² Aame tsúuca ámuha mepájtyeté ímiááné ámuha mecáhcújtsóhajchííjyu. Áanetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhajchíí íllure ámuha mébáñúméiíhi.

³ Muuráhjáa Píívyéébé waajácúháamitu tene néhdújuco méimítyú iwáágóo Críjto dsíjívénetu íjcyané uwááboju oke ditye úwaabódújuco ámuúhake o úwáábohíjcyáne.

⁴ Muuráhjáa tene néhdújuco dsíjivéébeke ditye cúúuube pápihchúúj coojívatu bóhiíne.

⁵ Aane íñe ó úwáábohíjcyá muhdúhjáa Péédoródívú íbóhówáávéne boone tsijtye ímamyémudívú díbye bóhówaavéne.

⁶ Áané boonétúhjáa muurá bóhówááveebe íhñéjté 500-mevá ehnííñevu íjcyámedívu. Áamedítyúu tsúuca tsaatétshíj dsíjívénetu muurá íjcyáméi mityame.

⁷ Áhduréhjáa muurá bóhówááveebe Jacóóbodívu. Áané boonétúhjáa bóhówááveebe pámehdívuréjuco.

⁸ Áané boonécóbaúvutúu téhdure óhdivu díbye bóhówaavéne ó íjtsúcunú éhne múúne walle itsíímáváyotsíhíj pájtyelle tsíímavádu.

⁹ Áanéllíi tsá o íjtsúcunúmeityuró dííbyedítyú íjcyané uwááboju úwááboméré péhíjcyáméejpi o íjcyane. Muurá ímiááné tsá o íjcyáítyuró ténejcú uwááboobe cahcújtso múnáakée o ícúbáhrahíjcyánéllíihye.

¹⁰ Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe pámeekéré iwájyudu íjcyaaabe óhdi ídáátsóvéne oke ímíbjachóhi. Aabe ihdyu óvíi tehdujuco o íjcyane dííbyé icyánéjcu uwááboobe. Áanéllíi muurá ímiááné tsijtye uwáábojté ehnííñevu ó méénuhíjcyá téené wákimyéi. Tsá idyé oóre. Dííbyere ihdyu Píívyéébe méénuhíjcyá tajtyééveri.

11 Áronáa tsá muhdú tene néétu tsaate éhniíñevu téené wákimyéi méénune. Aane ihdyu ímí tehdújuco ámuúhake muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóné.

Dsijivémé bóhiíñe

12 Muuráhjáa Críjto dsíjiveebe bóhiíne muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóhi. Áronáa jíveekí tsaate ámuúhadítú nehíjcyá dsíjivémé bóhíjúcóóityúne?

13 Muuráhjáa ímiááné tehdu tene néeca Críjto dsíjiveebe tsáhájucu bóhiítyuróne.

14-15 Aaca muurá ténejcú uwáábojte muha méijcyáiyá állíu múnaa díbyée bóhiitúnéré muha meúúbállehíjcyánélliíhye. Aaca téhdure téené uwááboju mecáhcujsóné tsá íínetu meke píáábóityuróne.

16 Muuráhjáa tehdu tene néeca Críjtoke ditye cúúuube tsá bóhíjúcóóityuróne.

17 Aacáa muurá íjcyáiyóné máhallúrí méimítyuháñe.

18 Aamée dílbyeke ímí mecáhcujsorómé medsíjivémé ávyetá wágoóóveréjuco meméénúiyóne.

19 Muurá dílbyeke mecáhcujsóné apááñéré ííñújí hallúrí meijcyánetu meke píááboca tsíjtyéhjí éhniíñevu ávyetá idáátsó méijcyáiyáhi.

20 Áronáacáa ímiááné Críjto idsíjívetsihdyu bohí medsíjivémé mebóhiíñe mééma déjucóónuúbe.

21-22 Muuráhjáa tsáápiye Adáa ímityúné méénúné déjucotu médsíjivehíjcyáhi. Ahdúu ííwane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaa be méénúnej téeveri medsíjivémé mebóhiíhi.

23 Áronáa tsá ihdícyáiyu mebóhiíityúne. Díbyei tsiiñe tsáacooca mebóhií dílbyejté meijcyame.

24-25 Áijyu páme avyéjuubéré íjcyaa dílbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhjáné hajchóta. Áané boone páneere Cáani Píívyéébé hójtsí pañévú íhvéjtsóiibye dílbyeréjuco páne avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere níjkévaáhi.

26 Dsijivé meke múnáátsohíjcyáné tsáhájucu íjcyáityúne.

27 Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe picyóó Críjtoke páne avyéjuubéré díbye íjcyaki. Ehdu muurá néene dílbyé waajácúháamitu. Tsá tene néétu Cáani dílbyé túkevéjtsójú pañe íjcyane.

28 Muurá ícyooca páneere Críjtó túkevéjtsójú pañe íjcyároobe téijyu íjcyaa Cáani Píívyéébé túkevéjtsójú pañeréjuco. Muurá Píívyéébe ávyeta páne avyéjuubéré ímichi dílbye tájpi páneere íjcyaa be. Áanéllii téijyu páneere dílbyé túkevéjtsójú pañeréjuco íjcyaiñe.

29 Áánetu íjcyáné tsane. Ehdu idyé medsíjivémé mebóhíjúcóóityúné nehíjcyámé jíveekí tsójtsómeíhíjcyá ímúnaa dsíjíveme mémeri 'ditye ipájtyeteki' néémere muhdú idyé medsíjivémé mebóhíjúcóóityúnáa íínetú diityéké tene ipíááboki?

30 Aane idyé ehdu tétsíhjí daíhañeréjuco medsíjivéiñáa jíñe muha úwááboméré mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhake téené hallútú dsíjívetsóhajchíí muha mepájtyetékijíívari?

31-32 Áanélliihyehacáa bañúháñe téené hallútú Éépetsó cóomi múnaa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néémema ó táhjácatsíhíjcyáhi. Aanéjííva, ané metsu ímiááné tehdu tene nehajchíí meijcyáné hajchótá mewáñehjívaténé

pañe panévare meóóvehíjcy tétshíjí daíhañéréjuco medsíjívéíñéllíhíe. Áronáa muurá ímíáané medsíjívémé mebóhiíne o úwáábohíjcyané hallútú oke ditye dsíjívétsóllehíjcyároobe ó ícyahíjcyáhi. Áróneri íllure ó ímíjyúúvehíjcyá eene ámuha Jetsocríjtoke meúráávyéneri o ímíjyúdu.

³³ Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ítsámeíhíjcyámedívu. Ámúhakye mújtátsodímíyé ímí ámuha meíjcyáíyómeke. Muurá tsaate neéhií: “Átéréejtédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi.”

³⁴ Ahdu ámuha meíjcyáíyónéllí ímíñeúvú méuráávyé ímíááju. Óvíjyacóóné ímítyunéjcu. Muurá íjcyáméubá tsaate ámúhadítyú Píívyéébeke wáájácutúme. Ehdu ámúhakye o neé núcójpítsóróné pañe ámuha téénetu mewájácúúveki.

Muhdú dsíjívémé bóhiíñe

³⁵ Áronáacáubá tsaate ámúhadítyú neéhi: ¿Aca íhya muhdííwáj píhíjmá medsíjívétsihdyu mebóhiíhi?

³⁶ ¿Aca muhdú ámuha méijtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsíeméné pañévau mebájtsou tsíhdyuréjuco ícyápáyóóvétsihdyu ííñeu botsíi páneevé úmehéréjuco.

³⁷ Tsá muurá apáhajchíi teeu mebájtsónemáyé pahéjuco íjcyáítyuróne. Tsáijyu muurá tríígó pañéváuma tsíñéhíjí pañevahúúné mebájtsócooca tsáhái téúhjítu ipáhé bóhówáávetúne.

³⁸ Píívyéébere ihdyu ímíllédú píívyetsóné tsaímíyé keemévé íínéhé neeváúhjáa íjcyahéjuco.

³⁹ Tsá muurá panévare tsahdúré neétune. Muurá úmehééné tsíhdyure. Áánetu mee míamúnáa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahdúré neétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

⁴⁰ Téhdure caame íévéhóówari íjcyanéhjí, ííñújiri íjcyanéhjí, tsíhdyúre.

⁴¹ Muurá cóójíejpi núhba ájchú péjcoéjpima mícúru ájchúné tsíhdyúre. Áhdure mícúruj péété tsá tsahdúré neétune.

⁴²⁻⁴³ Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjuco meíjcyane medsíjívétsihdyu mebóhiíme. Muurá medsíjívémeke ditye cúúume mechájááverómé tsííñe mebóhiícooca tsíhdyuréjuco néjpiima meíjcyame tsáhájucó múijyú muhdú meíjcyájúcóóityúne. Muurá íñe ícyooca meíjcyánej pí átéréenére.

⁴⁴ Aane muurá ííñújiri meíjcyánej píima meíjcyame téhdure méijcyáá tsíhdyuréjuco neénej pí múijyú medsíjívéjúcóóityúnéj pííma.

⁴⁵ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu neéneé: “Tujkénúejpíi Adáake Píívyéébe ípívyétsóóbé pañévú picyóó míamúnáa díbye íjcyáíñe bóhi.” Áábé boonétúu Críjto bóhówáávebe ihdyu meke ajcú múijyú muhdú meíjcyájúcóóityúne bóhiívu.

⁴⁶ Áronáa tujkénúí méijcyá íñe ícyooca meíjcyánej pííma. Áané boonétú botsíi méijcyáá tsíhdyuréjuco néjpi múijyú medsíjívéjúcóóityúnéj pííma.

⁴⁷⁻⁴⁸ Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe meenu ííñúbatu Adáake ííñújiejpi íjcyáábeke. Áánéllíi tééjí hallúrí meíjcyame méjpííháñema mee díbyée ípívyéjtsoobédújuco. Áánetúhjáa ihdyu Ávyéjuube Críjto tsáá níjkyéjitu. Áánéllíi dííbyema meíjcyácooca tsíhdyuréjuco meíjcyáíñe díbye íjcyadújuco.

⁴⁹ Muuráhjáa Píívyéébe ííñúbatu méénuube íjpííma íjcyadújuco mee méjpíímaá. Áhdure idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Críjtoduréjuco meíjcyáíñe dííbyema meíjcyácoóca.

⁵⁰ Ámuúha táñahbémut, muurá íñe icyooca meíjcyánéj piiháñema tsá meíjcyáityú Píívyéébé avyéjuri. Muurá íñe dsíjivéíñéj piiháñé tsá múhdutú dsíjívétúné íjcyáítyuróne.

⁵¹ Cáhawáá ámuúhake o úúbálle múha mewáájacutúne. Tsá muurá pámeere míamúnaa dsíjivéityúne. Muurá dsíjívétúméj piiháñé cápáyóóveé tsíhdyuréjuco néénéj piiháñevu.

⁵² Muurá ávyeta íícúíwuúré tsáneere metámihjyácóné hallurí méjpííhañe cápáyóóveé páneere tsíhdyuréjuco íímíbaávyé nihñéré rojrócó líjchúmeícyoóca. Tene muurá íhjuvacooca cahcújtso múnáape dsíjívehíjcyámé tsiíñe bóhime tsáhájucó dsíjivéityúne. Áané tujkéveri téijyu íjcyame dsíjívétúméj piiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe.

⁵³ Muurá íñe icyooca medsíjívehíjcyanéj piiháñé téijyu cápáyóóveé dsíjívétúnéj piiháñevuréjuco. Áijyu ihdyu botsíi méíjcyáá Píívyéébé avyéjuri.

⁵⁴⁻⁵⁵ Ehdu muurá íñe medsíjívehíjcyanéj piiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe Píívyéébé waajácuháámitu íllu tene nehdujúco: “¿Aanéhaca kiávújucó teene dsíjivé meke wáágóóiyóne? Tsúúca táhjátsámeíñe tsáhájucó íjcyatúne.” Ehdu Píívyéébé waajácuháámitu nééneé.

⁵⁶ Muurá ímityúme meíjcyané déjúcotu médsíjívehíjcyáhi. Aanée méhdivu Píívyéébé taúhbaju bohówajtsó ímityúme meíjcyane.

⁵⁷ Áronáacáa ihdyu tehdujúco Píívyéébe méhdi ídáátsóvéne Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri ímityúne mééma táhjane mewágóóóvétuki.

⁵⁸ Ahdícyane, ámuúha táñahbémut, méihvéjtsodí Píívyéébé icyánéjcu ámuha meúraavyéne. Óóchévetúmére méméénuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtó wákimyéi. Muurá méwaajácú dílbyé wákimyéi méméénume mebánúmeíityúne.

16

Cahcújtso múnáá wáábyuta dsíídsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíídsike cahcújtso múnáállíi ámuha mepíhcyuhíjcyané múu ímíñeúvú meenú íñe Garáátsiá ííñújiri íjcyané cahcújtso múnáake o néhduú.

² Ténevá tsemáánádú múu wáyeéévejcoójí idyóbeévacooca ámuhá wákimyéi hallúvú ámuha meújcúnetu tsánéhwu dówacárohíjcyá ámuhadívú o úújetécooca botsíi ámuha mepíhcyútuki.

³ Aane o úújetécooca tsaatéke ámuha metújkevééllémeke mewálloó Jerot-saréeri íjcyané cahcújtso múnáa élleu ámuha mewállóóné waajácúhaamínema dítye teene itsájtýeki.

⁴ Áámema téhdure muhdú o néhajchíí ó peéhi.

Muhdú ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

⁵ Áronáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóniá ííñújivu. Átsihdyu botsíi ámuúhake ó aahívéteéhi.

⁶ Aabe tsáijyu múúne ámuháma úúníjyá hajchótá ó íjcyá tsúcájáhreé. Átsihdyu óvíi kiávú o péébeke ámuha oke mépíaabóhi.

⁷ Tsá o ímíletú ámuúhake íícúíye o ááhíveíñúne. Ó ímíllé tsuucájááneúvúí ámuháma o íjcyane Píívyéébe ímílléhajchííjyu.

⁸⁻⁹ Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecójtée wañéhjí ó pájtyeé téené pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsaate díityédítýú o úwaabóné cáhcujtsó tsijtye oke téené hallútú tsaríllérónáaaca.

¹⁰ Áánetu Timotéo íñe o íjcyadu Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyabe ámuhadívú úújetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Áábeke ihdyu métsiménéélledíñe. Ímíñeúvú dííbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá dííbyeke ó ítsohíjcyá tsijtye ménahbémuma oke dítye iúújévaki.

¹² Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámuhakye iááhíveté tsijtye ménahbémuma. Áronáa tsá díbye péétune. Óví mújyú iímíllécooca ámuhakye aahívetéébe.

Páávoró pítyajcóné

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé ténejcútú ámuha íhtsutúme méijcyame ímityunévú metáhjátsámeityuki.

¹⁴ Múu ñná imyéénune ímíñeúvú meenú pamévakéré iwájuúnema.

¹⁵ Ámuúha táñahbémuj, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhnée Acááyá iññúji múnáadítyú ihyájkímuma tujkénú Píívyéébé icyánejcúvú pájtyéébeke. Aabe muurá diitye ihyájkímuma ímí piáábohíjcyá téhulle íjcyame ménahbémuke.

¹⁶ Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsijtye Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

¹⁷ Muuráhjáa diibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáícoo, éhdume tsaímíyé oke piáabó ílle ámuha méijcyaca oke mepiáábóíyónetu.

¹⁸ Aame oke tsápítsohíjcyá ámuhakyeé itsápijtsódu. Aane ímí ó íjtsúcunú tehdujúco. Tehdu néémeke múu avyéjuulléhi.

¹⁹ Áhdure ámuhakye ó úúballé Áátsiá iññújiri íjcyané cahcújtso múnáa ámuhakye dúúruváne. Téhdure Akííramútsí Pirítsíírama ámuhakye duurúváhi. Áhdure diityétsi jávú píhcyáávehíjcyámé ámuhakye duurúváhi.

²⁰ Pámeere íchíi múnáa ménahbémú ámuhakye duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvajcátsi.

²¹ Aane íñe ámuhakye o pítyajcóné páñetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

²² Aabe o néé Ávyéjuube Jetsocríjtoke wájuútúme hallúrí tsúúca ímityúné íjcyane. Aabe ihdyu óvi tsájucóó Máavyéjuúbe.

²³⁻²⁴ Muurá mítyane ámuhakye ó wajuú dííbyeéjté ámuha méijcyámeke. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeréjuco ámuhakye piáabóne. Áyu tehdujúco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori Íjcyáme éllewu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o Íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe ícyooca muhtsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyané cahcújtso múnáa éllewu. Téhdure pámeere Acááyá iñújiri Íjcyané cahcújtso múnáa wáábyuta téhaámí.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Ílli Jetsocríjtoma ámuhakye píaabó íbúwají ámuha meíjcyaki.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

³ Áánéllí metsu Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne Íjcyabe pájyuvaré meke bóhíitsohíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhíjtsóne píáábohíjcyabe téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdu Críjtoéjté meíjcyame díbye ícúbáhrámeíhíjcyádújuco meícúbáhrámeíhíjcyáne. Áámeke dííbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvu ácu híjcyáhi.

⁶ Muurá muhtsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvu ácu híjcyabe téhdure ámuhakye muhtsi meúwáábóneri mebóhíjtsómé tehdíwáné ícúbáhrámeí ámuha maáábúcúne mepájtyeteki.

⁷ Muurá muhtsi méwaajácú ámuha ímí Píívyéébeke meúráávyehíjcyané panévare ámuhakye pájtyeróné pañe. Muhtsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñéllí téhdure ámuhakye bóhíitsohíjcyabe múhtsikye íbóhíitsohíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuhakye o úúballéné muhtsí Áátsiá iñújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhtsi meícúbáhrámeí múha áábúcúityuróne. Tsáhájucóo muhtsi meíjtsúcunútú mepájtyetekiñe.

⁹ Ídátsohrée muhtsi éhne múúne dítye dsíjívétsoímyé Íjcyadu. Ehdúu múhtsima pájtyené Píívyéébedívú muhtsi mecátsípááve panévaturé íhtsútuube Íjcyabe dsíjívéro meke bóhíitsoóbedívu.

¹⁰ Aabée ihdyu múhtsikye pájtyetétso téijyu muhtsi medsíjívéíyónetu. Áánéllí dííbyedívú muhtsi mecátsípáávehíjcyá éhníñevu Íjcyarónéhjitu díbye múhtsikye ípájtyetétsoki.

¹¹ Aane óví ámuha píaabó métáúmeí díbye éhníñevu múhtsikye píaabóné tsíjtye íájtyúmine dííbyeke ityéhdújtsoki.

Coríntó cóómivúli Páávoró péétune

¹² Muurá muhtsi méwaajácú ímí tehdújuco muhtsi meíjcyane míamúnááj píñe ímichi ámuháma. Píívyéébere múhtsikye píáábóneri ímí muhtsi meícyahíjcyáhi. Tsá múhtsiye tehdu meíjcyatúne. Ááneri mítyane muhtsi méimíjyúúhí.

¹³ Aane íñe ámuhakye muhtsi mecáátúnuhíjcyané tsá túhú íhjúvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajácú téhaamíjí meéévéne.

¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha múhtsidi meímíjyúúveíñé ténejcúvúu ámuhakye muhtsi mewáájácútsónéllíhye. Áhdure ámuha méwaajácú ámuhadí muhtsi meímíjyúúveíñé múhtsí uwáábóo ámuha melléébónéllíhye.

¹⁵⁻¹⁶ Aanée ámuhadívú ímí o íjtsúcunúnéllí tujkénú ó imíllerá Matsedóóniá iññújivu o péébe ámuhakye o ááhíveíñúne. Aabée téhullétú o óómiibye ó imíllerá tsiíñe ámuhadítýú o pájtyene Jodéa iññújivu o péébeke ámuha oke mepíááboki. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

¹⁷ ¿A téénetúu ámuha méjtsúcunú pánehjídú o pítyácámeíhíjcyáne? ¿A ámuha méjtsúcunú cahcújtso múnáa íjcyatúme pánehjídú imyéénúityúne íhjúvahíjcyádú o íhjúvahíjcyáne?

¹⁸ Tsáhaá, muurá Píívyéébe múhtsikye waajácú tehdu muhtsi menéétune. Áanéllí muurá muhtsi menéhdújuco meméénune.

¹⁹ Muurá Crijto Píívyéébe Hajchi íjcyabe tsá mújyú íjtsaméí cápáyóóvéityuróne. Muurá muhdú ínéhdújuco díbye méénune. Áábedítýú íjcyáne uwááboju íñe muha méúwáábohíjcyá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

²⁰ Áábej téeveri muurá páneere Píívyéébe mééma meenú muhdúhjáa ínéhdújuco. Áanéllí dííbyeke medúúrúvane météhdútsóhíjcyáhi.

²¹ Téhdure dííbyere Crijtoj téeveri díbye meke ímíbajchomé méijcyá dííbyeéjté íhtsutúme.

²² Aabe meke ítsíímedi idíllomé pañévú Íapííchó pícyóóneri ímiááne méwaajácú meke ínéhíjcyanéví díbye ájcuíñe.

²³ Aabe waajácú ínéllíhyéikyé elle Coríitori ámuha meíjcyámeke o ááhívetétúne. Ímiáánée ó imíllerá ámuhakye o ááhíveténe. Áronáacáa tsáhái o péétu ámuhakye uhbádúré o tükévéjtsotéíyónéllíhye. Áanéllíhyée tsáhái ámuhakye o ááhívetétú ámuhakye o kímóvéjtsóíyónéllíhye.

²⁴ Áronáa tsá ámuhakye o táúhbáítyuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucóóhí.

2

¹ Apááñéré ó imíllé ámuhakye o tsápíjtsóneri o píaabóné ámuha meímíjyúúki.

² Muuráhjáa díityédíjyuco ámuhadí o ímíjyúúvéíyómeke o kímóvéjtsoca ¿múhdí o ímíjyúúvéíyáhi?

³ Áanéllíhyée muurá ámuha éllevu íhde o cáátúnúháámí pañe ámuhakye o úwaabó ámuha meímíbáávyé ellévú o péécooca oke ámuha meímíjyúúvétsóíyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá o waajácú oke ámuha meímíjyúúvétsoca tsaméhíjyuco meímíjyúúvéíyóne.

⁴ Muuráhjáa tujkénú ámuha éllevu o wálloháámí o caatúnú múhdurá ámuha meícyahíjcyané kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacáa tsá ámuhakye o kímóvéjtsó o cáátúnutúne. Mítanée ámuhakye o wájyúnéllí ámuhakye o caatúnú ámuha meímíbáávyeki.

Ímityúne méénúmedi méídáátsovéne

⁵ Áánetu eene ímityúne imyéénúneri oke kímóvéjtsóobéubá awáá éhnííñevu ámuhakye kímóvéjtsóhi. ¿Mityá tsá ámuhakye díbye kímóvéjtsotúnej?

⁶ Áábeke téhdunéjucu ámuha tééné hallútú meúwaabóne.

⁷ Ílluréjucu dííbyedi meídáátsóvéne máábajíívé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméí icyátoróóvéne íímíáávyé ávyetá tútavááveréjucu Píívyéébedítýú díbye imyéénútuki.

⁸ Áánéllíí ámúhake o néé ámuha tsiiñe ímí dííbyema menáhbévaki.

⁹ Ehdúu ámuha mejcyane o wáájácúne éjyu tééné uwáábó o cáátúnuháámí ámuha éllevu ó wallóó ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsóhajchíí o wáájácuki.

¹⁰ Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meídáátsóvéne teene maábajíívéne ímí ó íjtsúcunúhi. Áánéllíí téhdure táicyánéjcutu ámuha meídáátsóvémedi ó ídáátsóvehíjcyá Críjto mémeri.

¹¹ Ehdu mépiáábójcatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkévee meke imújtátsoki.

Tóróóá cóómiyi íjcyaae Páávoru múhdurá íjtsaméíñe

¹² Tóróóavúu muurá o úújetéébé tétsíi múnáake Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwááboca mítyame cáhcújtsóiyá Píívyéébé piááboríye.

¹³ Áronáacáa técoomíyí ménahbe Tíito íjcyatúné múhduúvúrá o íjtsúcunúnéllíi o péé diityédítýú Matsedóóniá íiñújivu dííbye néhcovu.

Críjtoma íhtsutúme mejcyane

¹⁴ Áronáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsohíjcyá Críjtoj tééveri panévare metáhjahíjcyané hallúvu. Muurá mejtééveri íuwaáboju pahúllevávú tsújaúcuhíjcyaae éhne múúne pácúúcuju cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

¹⁵ Ahdu Críjtoj tééveri meímíáávyémeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúme dííbyé uwááboju métsújaúcuhíjcyá pámehdívúré pájtyetéímyema wágóóóvéímyedívu.

¹⁶ Áané uwááboju muurá wágóóóvéímyé íjtsúcunú éhne múúne meke dsíjívétsóiyóné mejtsúcunúdu. Áanetu pájtyetéímyedívú ííne imíjyaú teene bohíívú diityéké ájcune. Aanéhaca íñe ¿caatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

¹⁷ Muurá tsá teene muha meúwáábohíjcyatú tsaate méénuhíjcyádú muha medsíídsívakíye. Áhdure tsá tsíhdyuhíjré muha meúwáábohíjcyatúne. Muurá tene néhdújucu muha meúwáábohíjcyané Píívyéébé múúhake níwáávéne wákímyeí Jetsocríjtó múúhake piáábónej tééveri dííbye muha meíícuvénéjucu.

3

Béhné pihtyájcoju

¹ ¿Aanéubá ámuha méijtsúcunú íllure muhtsi memítyájkímyeí ehdu ámúhake menéhiycyáne? ¿Áhduréubá ámuha méijtsúcunú tsaate méénuhíjcyádú uwáábojtétsí muhtsi mejcyané waajácúháámívu ámúhake muhtsi meúújétsóíñe? ¿Panéubá ámuha méijtsúcunú téeméháámí ámúhake muhtsi metáúmeíñe?

² Áánerá ihdyu ámuháyé teene waajácúháámí tujkévéejte múhtsí uwááboríi tsíhdyuréjucu ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámúhake pámeere íítténe waajácú ímíáané téhdújucu ámúhake muhtsi meúwaabóne.

³ Aame ámuha Críjtóo múúhaj tééveri cáátúnúne waajácúhaamídu. Áronáa ihdyu tsá ámuha mecáátúvatú caatúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátúvatú éhnéhjáa néwáyuwáacutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámuhá pañévú úcaavéné ámúhake ímíjpyetétsómeke tsijtye íítténetu

waajácú dííbyeéjté ámuha mejicyane, waajácuháámí cáátuvané iéévéne iwáájácúiyódu.

⁴ Ehdu íñe ámuhakye o nééne ímiááné tsá álliu íjcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtoj tééveri múhtsikye píáábohíjcyánéllii ó waajácú ímiááné tehdújuco o néhijcyáne.

⁵ Tsá múhtsí waajácúriyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye túkévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

⁶ Áhdure dííbyere múhtsikye píáábohíjcyá íñe muhdú mejicyaíñé béhne pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbyé Apííchó mépañe íjcyáne tééveri mépájtyetéhi. Tsá íhdeéne taúhbaju meúraávyéneri mepájtyetétúne. Muurá teene meúraávyeromé illure méwágóóóvéiyáhi. Áanetu ihdyu Píívyéébe Apííchó meke ajcú medsíjivéjúcóóityúne bóhiívu.

⁷ Muuráhjáa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetétsóityuróné nEWáyuwáácutu cáátuvané tamúnaa ijraéémudívú wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitséeúvuj tééveri. Áané ámitsaráhcóhjáa dííbyeúvú húmíri íjcyánéllii tsá imúnaa íítehíjcyatú dííbyeke. Aanéikyéhjáa chooco dííbyedítýú áábanúhi.

⁸⁻⁹ Ehdúhjáa muurá meke pájtyetétsóityuróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone íñe imíjyaú bóhówaavéhi. Aanéjii mityáubá awáá mepájtyetéíñé uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówájtsóíñej. Áané pityájcoju íñe icyooca méema díbye méénune muurá meke imíjpyetétsóhi.

¹⁰⁻¹¹ Áánevu tujkénú díbye méénúné taúhbaju ímí néérone tsá úújetétúne. Áanetu íñe icyooca mepájtyetéíñé pityájcojú díbye méénune awáá éhnííñevu meke píaabóné tsá mújyú níjkéváityúne.

¹² Aane muha mewáájácúnéllii meúwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹³ Tsá muha meméénuhíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvú ditye íajtyúmítu Píívyéébe ámitsaráhcó íhyúmíri íjcyane áábanútúné hajchótá wájyamubávú wátácámeíhijcyádu.

¹⁴ Téijyúhjáa íjcyané míamúnaa tsá wáájacúpityúne. Áhdure icyooca íjcyané míamúnaa teene íhdeéne pityájcoju éévéjúcooromé tsá wáájacutúne. Aame íjcyá éhne múúne tsane tsíeménevu maávohjácóné íjcyadu wáájacúmeítyúme. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo méema méénune mecáhcújtsóneri méwaajácúiyáhi.

¹⁵ Aane icyoocápí tsaate téenere Moitséeúvú cáátúnuhíjcyanéhjír é icyáhcújtsóne itsúcunúhijcyá ipájtyetéíñe. Tsá ditye wáájacúpityú Píívyéébe muhdú mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénune.

¹⁶⁻¹⁷ Árome muurá dííbyé icyánejcúvurjúco pájtyémeke píááboobe Íapííchoj tééveri ditye iwáájácu muhdú ipájtyetéíñe.

¹⁸ Muurá Píívyéébeéjté mejicyame tsúuca dííbyé icyánejcú méwaajácúhi. Aame míicumídú menéemedítýú dííbye ímí bóhówaúcunúhijcyámé icyóhbodu méíjcyáá Críjtodu Íapííchoj tééveri meke díbye ímíjpyetétsóme.

4

¹ Aane téenetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi meúwáábohíjcyáhi. Áanetu tsá muhtsi meóóchévéityuró mekéé íídaatsólléne Píívyéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéityu.

² Áanéllii muurá páneere núcójpítsó nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjijtóríyé

meúwáábotúne. Aane Píívyéébe waajácú muhtsi maállityúne. Aane téhdure míamúnaa waajácúiyáhi.

³ Aane íñe meke pájtyetétsoíñe muhtsi meúwáábohíjcyáné tsá bóhówáávetú wágóóóvéímyedívu.

⁴ Íjij caani Naavéné diityéké túhútsohíjcyá ditye icyáhcújtsótu Píívyéébere íjcyaaabe Crijtodítýú íjcyáné uwááboju.

⁵ Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Muhtsi meúwáábohíjcyá Jetsocrijtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewáájúnéllí méijcyá ámuhá íicúve múnáajtétsi.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe néhdújuco peete íjcyane. Áábere muurá íñe icyooca mépañéwú téenedu néene íuwaáboju picyóó téenej téeveri dílbyé ámítsaráhcó Jetsocrijtodítýú bóhówaúcunúné mewáájácuki.

Mecáhcújtsóné meke túkévejtsóhi

⁷ Aane muurá Píívyéébé ámítsaráhcó núpájkíihllódú menéérómé pañe tsúúca íjcyánetu ámuha méwaajácú dílbyé íhnáhooríyé muhtsi meúwáábohíjcyáne. Tsá múhtsí íhnáhoori muhtsi meúwáábohíjcyatúne.

⁸ Muurá múhtsikye tsíñehji páhduváré dáriívéronéwú tsá muhtsi metáhjátsámeítýúne. Tsáijyu múhtsikye íhnáhó tene íjtsámeíchórónáa tsá muhtsi íínerí maáábímyeíhíjcyatúne.

⁹ Tsáijyu muurá múhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meíhvétsohíjcyatú téené uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromúhtsikye Píívyéébe píáábohíjcyáhi.

¹⁰⁻¹¹ Muurá pájyuvá kiávú muhtsi mepéhulléwú múhtsikye dsíjívétsohíjcyarómé Jetsóokée imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívétu mépátyetéhíjcyá dílbyeke muhtsi meíicúvéne wákimyeí meméénúné déjúcotu Jetsóo múhtsikye panévatúré téhmene iwáájácúmeíki.

¹² Ávyeta múu dsíjívénétu muhtsi meúwáábohíjcyá teene ámuha mecáhcújtsóne múijyú medsíjívéjúcóóítýúne bóhí ámuha meújcuki.

¹³ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néeneé: “O cáhcújtsónetu íñe ó ihjývahíjcyáhi.” Ahdu idyé muhtsi mecáhcújtsónéllí íñe ámuhákye ménehíjcyá íínerí núhnévétumútsí ímíáané panévatú Píívyéébe meke píaabóné muhtsi mewáájácúnéllííhye.

¹⁴ Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbóhítsódú medsíjívémeke íbóhítsóne díbye meke tsájtyeíñe íúniúvu.

¹⁵ Aane muhtsi mewáájácúnéllí méícúbáhrámeíhíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsó mítyame méijcyame dílbyeke metéhdújtso díbye meke píáábohíjcyáné hallúvu.

¹⁶ Áánéllí tsá múijyú meíhtsunútyuró téené wákimyeí meméénúnetu. Muurá ídátso menééróme Píívyéébeke meúraávyénéjcutu íhtsutúme méijcyámeke téjcoojívádú meke píáábohíjcyaaabe.

¹⁷⁻¹⁸ Aane íñe icyooca páhduváré nénéhjiri meícúbáhrámeíhíjcyaróné tsá múhajchótá íjcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri meícúbáhrámeíyómé nihñévúré Píívyéébema méijcyame tsá múijyú muhdú méijcyáityúne. Áánéllí meere tsáimíyé méijcyáíyóneri tsá méijyácunútyuróne. Apááñeríyé méijyácunúiyá múijyú níjkéváityúné Píívyéébé avyéjuvu meúújetéíyóneri.

5

¹ Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meíjcyáityúne. Aane wágóóóvéne boone ihdyu Píívyéébe méema tsíhdyuréjuco méénúnéj piima meíjcyáá níjkyéjiri mújyú muhdú íjcyáityúme.

² Ááneri íñe métsúúrameíhijcyá téénéj piivu mepájtyéíyóneri ídátsó meícúbáhrámeíhijcyánetu mewáyéééveki.

³ Muurá téhulle tsá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityúne.

⁴ Múhdutúiyó íñe ícyooca meíjcyáne pííyé cápáyovéné mújyú medsíjívécúoóityúnéj piívu. Tsáháityuro ihdyu medsíjívécúooca múhajchótá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityuróne.

⁵ Áronáa ihdyu Píívyéébere méénudújuco méjpííhañe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Aanée mewáájácu mépañévu pícyoobe Íapíícho.

⁶ Aane ehdu méúmiwa íjcyane tsúúca méwaajácúhi. Áronáa íñe ícyooca meíjcyáne pímáyéi meíjcyáne hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóó úníuri meíjcyatúne.

⁷ Aane ímiáané íñéhdújuco Píívyéébe méema méénune muurá maájtyúmituróné mecáhcujtsóhi.

⁸⁻⁹ Aame medsíjívétúné hajchótá métsúúrameíhijcyá muhdú díbye ímillédú meíjcyáíyóneri medsíjívécúooca tsáimíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllíi tsá meíllityéityú dsíjiveri. Aame ihdyu medsíjívécúoóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyéjuco meíjcyaki.

¹⁰ Muurá dííbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé díbye meke idíílo muhdúhjáa medsíjívétúné hajchótá ííñújiri meícyahíjcyáne. Áijyu meke áhdóíbye muhdúhjáa meícyahíjcyáne. Ímiáámée ícyahíjcyámé téene áhdó íñé imíjyaú íjcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhíjcyámé téene áhdó ícúbáhráméíhi.

Píívyéébema ímí meíjcyane

¹¹ Áánéllíi muhtsi Píívyéébeke maávyéjúúllédú íjcyamútsí méimíllé tsijtye cáhcujtsóné dííbyeke. Aane waajácuube ímiáané tehdu muhtsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

¹² Ehdu ámúhake muhtsi menéeneri tsá memítyájkímeyéityúne. Íllure ámúhadívú muhtsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene ámuha mewáájácúne eene íííbúuri icyáhcújtsóturóné míamúnaa íítérokíyé íúwáábóneri mityákímeyéíhijcyámedívú téhdure ámuha mebóhówájsoki.

¹³ Ehdu íñe ámúhake muhtsi menéene méjtsúcunúdí muhtsi meméívatémútsí meíhijyúvahíjcyáne. Ehdu muhtsi meúwáábónej tééveri éhnííñevu Píívyéébeke máávyéjutsó ámúhake tene ipíááboki.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa Críjto pámeekéré meke iwájyúne idsíjívétsihdyu bóhiine mewáájácúne dííbyedívú méíhvéjtsámeí díbye meke ityúkévétso méimíllédú meíjcyájúcúotuki. Aame dííbyeke mecáhcujtsómé medsíjívécúoóityúne bóhiima meíjcyame ímityúnehjívú dsíjívemédú méijcyáhi.

¹⁶ Aame tsá meíjyácunútyuró tsaate muhdú íjcyáne eene cáhcújtsótúme ténehjiré íítehíjcyádu. Ehdúikyée Críjtoke o cáhcújtsótúné ihde táíjtsaméí néébe dííbyeke ó itsúcunúhijcyá íhdícyabédúre. Áronáa ícyooca tsáhájucó tehdu o íjtsúcunújucóotúne.

¹⁷ Muurá íñe tsúúca dííbyeéjté meíjcyame íhdée múhdurá meícyahíjcyánetu tsíhdyuréjuco mecápááyóóóvémedítyú ímiáájuréjuco bóhówaúcunúhijcyáne.

¹⁸ Ehdúu muurá Píívyéébere meke ímíbáávyetsó Críjtoj tééveri tsaímíyε dííbyema meíjcyaki. Áámekée meke níwááveebe tsíjtyeke meúwaabómé téhdure íímíbáávyeki.

¹⁹ Muuráhjáa Críjtoj tééveri Píívyéébe méimítyú ímíbajchó ímí dííbyema meíjcyaki. Aabée múhtsikye níwaavé téénε uwáábovu.

²⁰ Aamútsí íñe Críjto mémeri dííbyε uwáábójuma muhtsi méúllehíjcyá múhtsij tééveri ámuháma díbye ííhjúvaki. Aane dííbyere Críjto mémeri ámuhákye muhtsi menée ámuha meímíbáávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki.

²¹ Muuráhjáa Críjto ávyétá ímíáábé íjcyaaabe mújyú ímityúnε méénútúróóbeke Píívyéébe ímityúúbedi dílló méimítyú déjúcotu dííbyeéjtε meíjcyámeke ímíáámedíyεjucó idíllóki.

6

¹ Áánéllíi íñe muhtsi dííbyε wákimyéí meméénuhíjcyamútsí ámuhákye menée ámuha mebáñúmeítyu dííbyε píááboju mééma íjcyane ámuha mewáájacújucóóme.

² Muurá dííbyε waajácúháámitu nééneé:

Míamúnáakée o pájtyetétsóíñeri o íjyácunúnáa píáábó oke ámuha metáúmeíñéllíi ámuhákye ó píaabóhi.

Ehdu néénetu méwaajácú ícyooa tsúúca mepájtyetéíñe mééma íjcyane.

³ Áánéllíi muurá íñe muhtsi dííbyε wákimyéí meméénuhíjcyamútsí météhmémeíhíjcyá múhdurá muhtsi medáíívémeíñeri tsíjtyeke metútávajtsótuki.

⁴ Muhtsi méimíllehíjcyá Píívyéébe íícúve múnáajtétsí muhtsi meíjcyamútsí ímíáámútsíyε meíjcyane. Muurá muhtsi íná néétumútsí máaabúcuíhíjcyá panévaríyε meícúbáhrámeíyonéhji.

⁵ Muurá tsáijyu muhtsi cuwáháñeri, ájyáháñeri, meícúbáhrámeíhíjcyá ‘wayée’ néétune mewákímyeícyoóca. Áámútsikye tsáijyu múhtsikye íícúbáhráne iwátsíhcyúmútsikye cuvéhoojánuhíjcyáme.

⁶⁻⁷ Áronéhjí muhtsi máaabúcuíhíjcyá Jetsocríjtodítyú íjcyánε uwááboju muhtsi mewáájacúnej tééveri Píívyéébe ímíllédú muhtsi meícyahíjcyánéllíihye. Aamútsí tsíjtyeke muhtsi mépíáábohíjcyá dííbyε Apííchó múhtsí pañe íjcyáne tééveri. Ehdu muhtsi dííbyε wákimyéí meméénumútsí dííbyε íhnáhoori meícyahíjcyá tsaímíyε. Áánéllíi tsáijyu tsaate múhtsí hallúvú ímityúnε íhjúvarónε tsá pánéévehíjcyatúne.

⁸ Áronáa íhdyu tsaate múhtsikye ímí íjtsúacunúne duurúvahíjcyáhi. Áánetu tsíjtye múhtsidi úúhívatémε nehíjcyá állíu múnáajtétsí muhtsi meíjcyane.

⁹ Ááne múhtsikye wáájacurómε tsá múhtsidi íícúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyétá íhnáhó múhtsidi dítye ícúbáhráromútsí tsá muhtsi medsíjivehíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi meícyahíjcyá ídátso múhtsikye dítye dsíjívétsóllehíjcyáromútsi.

¹⁰ Ídátso muhtsi meíjcyáromútsí mítyámeke mépíáábohíjcyá Píívyéébe avyéjéjte dítye íjcyá íhtsutúme. Ááneri muhtsi méimíjyuhíjcyá ínéúbamá íjcyátúromútsí tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyérónááca.

¹¹ Ámuhá Coríito múnáa múhtsí nahbému, ámuhákye muhtsi mewájyúne méúúballé muhdú muhtsi meíjcyane tóónútumútsi.

12 Tsáháturo múhtsi icyánéjcutu ímityúné ámuhadítýú muhtsi meíjtsámeítýuró tsáijyu múúne ámuhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye meíjtsúcunúrónáaaca.

13 Áronáa ihdyu ámuhakye muhtsi mewájýúne méúwáábohíjcyá éhne múúne íítsíimeke cáani iwájýúne úwaabódú ámuha téhdure múhtsikye mewájýuki.

Píívyéébe jádú menéémeé

14 Aane tsá menáhbéváítýuró cahcújtso múnáa íjcyátúmema tsahdúré díityémá meíjtsaméí néétúnélliíhye. Cáhawáá meíjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójíma tsahdúré néétune. Ahdu ííivane tsá tene ímityú ímíáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbeváne.

15 ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméí tsahdúre? Aanéhjííva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcúejtémá náhbéváiyóne.

16 Áhdure ¿aca ímíiyóné ímíá Píívyéébeéjté meíjcyame dííbye jáhdú menééme menáhbeváne níjcyotájté íbóhíima íjcyátúmeke dúúrúvahíjcyámema? Muurá íllu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Píívyéébe o íjcyaaabe tsá kiá dityédítýú o íjcyatúne.

17-18 Téhdure tsiíne neébe:

Médowáávé ímityúné míamúnáadítýu. Áane mémeenújúcohdí ímityúné díitye méénuhíjcyádú ímí ámuhakye o íjtsúcunú ámuha tahñéjtéj Caani o íjcyaaabe. Ehdu o néé Píívyéébe panévaturé íhtsútuube o íjcyaaabe.

7

1 Ehdu íne Píívyéébe nehíjcyá meke iújcuíne, ámuúha táñahbémuji. Áánéllií ílluréjuco metstu meíhveté panévare ímityúné méjpiíyíí, meíjtsaméiyíí, meméénuhíjcyánéhjitu. Áane metstu meíhvéjtsámeí dííbyedívu.

Coríntó cóómíyi íjcyame cahcújtso múnáa ímíjpyeténe

2 Ahdícyane óvíjyucó múhtsima méímibáávyé tsaímíyé meíjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo íínerí ámuhakye muhtsi metútávájtótúne. Áhdurée tsáháturo ámuhakye muhtsi maállííne hallúrí ámuhá tsíeméné meékéévetúne.

3 Tsá íne ehdu ámuhakye o néétu ímityúmé ámuha meíjcyánélliíhye. Éíjyúu ámuhakye o néhdu mítyane ámuhakye o wájýúnéllií ó nehíjcyá ímí tsaméhjí meíjcyá múijyú medsíjívétsihvújuco.

4 Aane ó waajácú ámuha tehdújuco meíjcyane. Áánéllií mítyane ó ímíjyúu ámuhadí panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téénevu o cátóroóvénema.

5 Muuráhjáa Matsedóóníá íiñújivu muhtsi meúújetémútsí ávyetá íhnáho meícúbáhrámeííneri muhtsi mítyane méíllityéhi.

6 Áronáacáa Píívyéébe imyéénuhíjcyádú píáábónej péévé Tííto múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeténeri muhtsi méímíjyuuvéhi.

7 Áronáacáa tsá apááñéré díbye múhtsidívú úújeténeri muhtsi méímíjyúúvetúne. Ímichíí muhtsi méímíjyuuvé muhdú ámuha meíjcyane díbye múhtsikye úúbálléneri. Múhtsikyéé úúbálleebe ámuhává ímityú meícyahíjcyánetu tsúúca meíhvetémé meíjyácunúhíjcyáné ámuhakye muhtsi maááhívetéíyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri meíjyácunúhíjcyáhi. Ehdúu díbye múhtsikye úúbálléneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi.

8 Áronáacáa tsánejcúvú ámuhadí ó ídáátsové éhnée tujkénú ámuha éllevu o wállóháámí pañe íhnáho ámuhakye o úwaabóné kímóhcó ámuhakye pájtyéneri.

Áronée óvíjyuco múhajchótáwuúra ámúhake tene kímóvejtsóné ámuha meímíjpyetéki.

⁹ Áánéllii ó imíjyúú téeneri. Áronáa tsá ámúhake kímóhcó tene pájtyéneri o imíjyúúné o néétune. Ó imíjyúú ámúhake kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhdyuréjyuco ámuha meíjcyáneri. Aane ámuha maáábúcu híjcyáné ímí Píívyéébe ijtsúcunúhi. Aanée tsá téeneri ámúhake o tútávajtsotúne. Muuráhjáa íllure ámúhake téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsáijyu dííbyere Píívyéébe meke íhvejtsó tsané kimóóvé meke ipájtye téenetu meíllíjkívyéne ímityú meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne dííbye icyánejcúvuréjyuco mepájtye mewágóóóvétuki. Áánéllii tsá múu kímóóve íjcyácooca íiná íjtsámeítyú dííbyedítyu. Áánetu ihdyu cáhcújtsotúme ehdu nénehji diityéké pájtyéneri kímóóverómé wágóóóveéhi.

¹¹ Muuráhjáa Píívyéébe ímillédú ámúhake íhnáho o úwaabóné kímóhcó ámúhake pájtyeróné ámuha máaabúcúhi. Aanée ímiáánéjyuco múhdurá ámuha meícyahíjcyánévú ámúhake wáájácutsóné tsári ámúhake pájtyeróneri ámuha meíllityéne méimíllerá ámúhama teene o ímíbájchoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjyuco eenée ímityúné méénúúbeke íhnáho meúwáábóneri meímíbájchónéllii tsáhájyuco ámúhá hallúrí tene íjcyatúne.

¹² Ehdúu ámúhake ó caatúnú Píívyéébedívú o bóhówajtsó ímiááné ámuha múhtsikye mewájyune. Tsáháa apáámútsikyéré ímityúné dáriívéjcatsímútsikye tene ipíáábo o cáátúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámúhake muhtsi menéhdújyuco ámuha meíjcyánetu muhtsi méwaajácú ímiááné múhtsikye ámuha mewájyune.

Áaneri mítyane muhtsi meímíjyuuvéhi. Áhdurée Tííto ámuhávaa panévaturé dííbyeke meíícúvénéllii imíjyúwu múhtsidívú wájtsíneri éhnííñevu muhtsi meímíjyúúhií.

¹⁴ Áábekée muhdú ámuha meíjcyane o úúballéné ímí ijtsúcunúúbe. Tehdu tene íjcyátújtori mújyú o íhjúváyíónejívari. Muuráhjáa o néhdújyuco ámuha dííbyeke meíícuvéne tehdujyuco.

¹⁵ Áánéllii mítyane éhnííñevu ámúhake wájyuube ámuhávaa díbye nénehji mecáhcújtsóne ímí dííbyeke meíícúvehíjcyánéllíihye.

¹⁶ Téhdure mítyane ó imíjyuuvé ímí ámúhama menáhbévajcatsííne o wáájácúneri.

8

Píáábojcatsi

¹ Téhdure ó ímíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá ííñújiri íjcyáné cahcújtsó múnáa ícúbáhrámeímyeke Píívyéébe píáábohíjcyáné diityédí ídáátsóvéne.

² Aame muurá tsaímíyé íjcyame mítyane píáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

³ Aane ó waajácú ímiááné dítye píáábohíjcyáné íjcyátúrónetu diityéké ipíaabóné ímíllénéllíihye.

⁴ Aamée múhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtsó múnáake dítye píáábóne dsíídsí muhtsi diityé éllewu metsájtyeki.

⁵ Ávyetáa tsá muhtsi meíjtsúcunútú dítye tsíjtyeke píááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné illéébóne Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyedívuréjyuco íhvéjtsámeíñema.

⁶ Ehdúu Matsedóóniá iĩñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa méénune imíwu muhtsi meĩjtsúcunúne Tíítóke menéé amúhadítú tsiĩne díbye dsíĩdsike iújcuté íhdée imyéeénudu.

⁷ Muurá ámuha tehdújuco meméénuhíjcyáné iĩne Píívyéébeke meúráávyenéjcu. Aame ámuha ímí téjijtóríjyucó meúwáábohíjcyámé múhtsikye mewajyúhi. Ahdícyane óvíi ámuha meméénuhíjcyadú dsíĩdsídi mepíáábójcatsíhi.

⁸ Áronáa ihdyu tsá amúhakye o táúhbatúne. Íllure amúhakye ó waajácutsó muhdú ménahbémú píáábócatsíhijcyáné tehdu ámuha tsíjtyeke mepíáábónetu mewáájácu ímiááné ámuha diityéké mewájyune.

⁹ Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájyuri ihdícyaabédú ícúbáhrámeíĩne téenej téeveri tsaímíyé dííbyema maávyéjuutéki.

¹⁰ Áánéllii ó imíllé amúhakye o úwaabóné éhníĩnevu ámuha meúráávyé dsíĩdsídi mepíáábócatsíhijcyáné muhdúhjáa éhné pijcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu íimíllétúróné pañe píáábotúne. Múu píaabó ímiááné píaabóné íimíllénema.

¹¹ Ahdícyane óvíi ámuha tsaímíyé mepíáábójcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

¹²⁻¹³ Áronáa tsá amúhakye o néétu ámuha mepíáábóne bóónétu ílluréjuco mepíhtóveki. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú múhduná meíjcyátsodúneri tsaatéke mepíaabóne. Tsá meke díbye éhníĩnevu táúmeítyúne.

¹⁴ Muurá ámuha mepíhtótújyú tsíjtyeke mepíáábohíjcyá tsáijyú téhdure ámuha mepíhtónetu dítye amúhakye ípíáábo tsahtúré ímí ámuha meíjcyaki.

¹⁵ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Mítyane újcúmema áyánéwu újcúrómedívú tsahtúré úújeténe.” Ehdú néene Píívyéébe waajácúháámitu.

Tíítóke tsatétsí náhbenúne

¹⁶⁻¹⁷ Muurá iĩne amúhadi o íjyácunúdúré Píívyéébe túkévéjtsóneri Tíító amúhakye ípíáábóíyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe amúha éllewu o wálloóne. Aabe cáhawáá óvíi amúhakye aahívetéhi. Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Píívyéébeke.

¹⁸ Áábema ó wallóó tsijpi dííbyeke náhbénúíbyeke dííbyedítú cahcújtso múnaa ímí díbye úwaabóné nehíjcyáábeke.

¹⁹⁻²⁰ Áábeke téhdure meménúmé mepíáábójcatsíĩne dsíĩdsí Jerotsaréevu muhtsi metsájtyécooca díbye múhtsikye iĩnáhbénu tsaímíyé muha teene metsájtye míamúnaa íjtsúcunútu muhtsi menáníyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píívyéébeke muha maávyéjújtsoki. Áhdure diityéké muha mepíáábóíyóneri meíjyácunúhijcyáné téenetu dítye iwáájácuki.

²¹ Áánéllii muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtyene ímí Píívyéébe múúhakye íjtsúcunúki. Áronáa tsá apáábyéré dííbye ímí múúhakye íjtsúcunú ímí muha metsájtyeítyúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhakye íjtsúcunúne.

²² Aane iĩne Tíítómútsima ó wallóó ménahbe panévare Píívyéébe icyánéjcu wákimyéí tsaímíyé méénuhíjcyáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meíjcyane.

²³ Aane tsáijyú múúne tsaate muubá Tíító íjcyane díllóhajchíí múu néé tápiááboobe díbye íjcyane. Áhdure tsíjtyétsikye dítye díllóhajchíí múu néé Críjtoke ímí úráávyehíjcyámútsikye íllé cahcújtso múnaa wálloóne.

²⁴ Ahdícyane óvíi ámuha diityéké mewáýúne méíicuvé ímí ámúhakyé muhtsi meíjtsúcunúmedi idyé tsijtye cahcújtso múnáa ímíjyúúve teene iwáájácúnema.

9

Cahcújtso múnáa wáábyuta dsídsi pihcyúmeíñe

¹ Áánetu dsídsike mepíhcyúneri mepíáábócatsíhíjcyánéjcutu tsáhájucu ámúhakyé ìná o nééityuróne.

² Áronáa ó waajácú ímiááné ámuha Acááyá iñújí cahcújtso múnáa meímíllehíjcyaróné mepíaabóné tsijtye cahcújtso múnáake éhné píjcyábatújuco. Ááneri mityane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá iñújí cahcújtso múnáake ó úúballéhi. Aane diityéké ímíwu pájtyeme éhníñevu ímí píáábócatsíhíjcyáhi.

³ Aane o nééne íñe icyooca ó wallóó ménahbémuke ditye ámúhakyé iñéé apáhajchíí ámuha mepíhcyújuco dsídsi bañúháñé ámúhadítýú diityéké o úúballéhíjcyátuki.

⁴ Tsáijyu múúne tsájíubáréi ámuha meújcútúnáa ellévú o péébema muurá tsaate diitye Matsedóóniá iñúji múnáadítýú péhajchíí tsaméhíjjuco menúcójpíveíñe tééneri.

⁵ Áané ihdétú ó imíllé ménahbémú Tíítomu ámúhakyé ááhíveténé ámúhakyé ditye píáábóneri ámuha meúújetétsójúco múhdúneríhíjyáa ámuha diityéké mepíááboíñe menéhíjcyáne. Ahdícyane óvíi ámuha meúújetétsó ímiááné ámuha mepíaabóné meímíllénema. Tsá idyé muha menééné iijyéveríyé ámuha meméénúityuróne.

⁶ Cáhawáá méjtsúcunuj, íllu muurá tsaate néehíí: Áyánéwu bájtsome áyánéwu ujcúhi. Áánetu mityane bájtsome mityane ujcúhi.

⁷ Ahdícyane ihdyu óvíi tsáápiitsa mepíáábohíjcyá ímiááné mepíaabóné meímíllénema. Tsá meímíllétúné pañe mepíáábóityuróne. Áhdure tsá tsijtye meke néénéllíhyéré mepíáábóityuróne. Muurá Píívyéébe ímí ijsúcunú ímiááneturé meímílléne mepíáábómeke.

⁸ Aabe ihdyu íhtsútuube íjcyaaabe óvíi meke panévaturé píaabó ìná méhdityu ípíhtótu téhdure tsíjtyeke mepíááboki.

⁹ Muurá díbye waajácúháámitu nééneé:

Ídáátsojtéké píáábómedítýú tsá mújyú tene ábájíívemeíityúne.

¹⁰ Aane muurá íñe díbyere panévare bajtsóháñé píívyétsóne tájpi meícyahíjcyaaabe ámúhakyé píááboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹ Ehdu ámúhakyé éhníñevu panévaturé píáábóiibye tsíjtyeke ámuha mepíáábohíjcyaki. Aane ámúhakyé muha meúwaabódújuco ámuha ménahbémuke mepíáábónéllíi téhdújtsoímyé díbyeke.

¹² Tsá pevénéré diityéké ámuha mepíáábotú ditye píhtónetu. Muurá ámuha mepíáábóné hallúvú idyé téhdújtsoímyé Píívyéébeke.

¹³ Aane diityéké ámuha mepíáábóneri méwaajácútsó ímiááné Críjtodítýú íjcyané uwááboju ámuha mecáhcujsóne. Áánéllíi Píívyéébeke iávyéjújtsóne duurúvahíjcyáímyé pamévakéré ímí ámuha mepíáábohíjcyánéllíi hye.

¹⁴ Aame ámúhakyé iwáýúne ámúhá hallúvú píáábó táúmíí ámúhaj tééveri díbye diityéké píáábohíjcyánéllíi hye.

¹⁵ Ahdícyane metsu metéhdújtso Píívyéébeke ávyetáa méjtsaméí píruúvé íjcyané píáábó Jetsocríjtoj tééveri díbye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávoró miamúnáake túkévejsóne

¹ Ehdu íñe ámuhakye ó úwáábohíjcyá ímíñeúvú Críjtóo meke ñdaatsólléne úwáábohíjcyádu. Áronáa muurá ó waajácú óhdityu ámuha múhdurá meíhjuvahiíjcyáne. Muurévá ámuha ménéhíjcyá ámuháma o íjcyácooca ñná ámuhakye o néétuube tsiélléturé waajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétuube ñhnáhó ámuhakye o úwáábohíjcyáne.

² Aane ámuhakye o ááhívetécooca tsá o ímíllétú ámuha óhdityu menééne cáhcújtsotúme íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhjuvámema ñhnáhó téeneri ó íhjuvamáhi.

³ Muurá ihdyu oo miamúnáajpi. Áronáa tsá ehdu nénehji tatsíjpariyé o méénúityuróne.

⁴ Muurá Naavéné icyánéjcu ó táhjahíjcyá íhtsútuube Píívyéébé ñhnáhooríye.

⁵ Muurá miamúnáa Píívyéébeke íéhdíiválléduré ívame imítýájkímeyíñe óhdityu íhjuváronéñji ó táhjahíjcyáhi. Áameke ó úwáábohíjcyá Críjtodítýú íjcyáné uwááboju ditye icyáhcújtsóne ímíbáávyeki.

⁶ Ahdícyane tsúúca dííbyeke ámuha mecáhcujtsójucoórómedítýú tsaate díbye ímillédú íjcyátúmeke ñhnáhó ó úwááboóhi.

⁷ Muurá ámuha méijtsúcunú átéréejpi o íjcyane. Áronáa táíjtsaméi tsá ámuha mewáájacutúne. Muurá Críjtoéjpi o íjcyaaabe dííbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye dííbyeéjté méénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítýájkímeyítyuubéré dííbyeke meúraávyénéjcutu ámuhakye ó túkévétsóhíjcyá ñneri núcójpívétuubére. Ááneri tsá ámuhakye o tútávajtsotúne.

⁹ Ehdu ámuhakye waajácuháámí pañe o nééne méijtsúcunúdí o méénúityúné o íhjuváne.

¹⁰ Muurá ó waajácú tsaate óhdityu néhijcyáné atéréejpívá o íjcyaaabe ámuhadívú o úújetécooca ñná ámuhakye o nééítyuube waajácuháámííryé ámuháma o íhjuvahiíjcyáne.

¹¹ Áánéllíi ámuhá éllevu o péécooca ñhnáhó ámuhakye ó úwááboó muhdú waajácuháámí pañe o néhijcyádu. Áijyu botsíi waajácuímyé óhdityu íhjuvahiíjcyáme.

¹² Áronáa tsá o némeítýú ímíáábé o íjcyane eene tsaate íhjuvahiíjcyádu. Muurá páme ehnííñevu ímíáámé íjcyane íjtsúcunúmeíyómé íllure báñúmeíhijcyáhi.

¹³ Áánéllíi tsá mújyú tehdu o íjcyátúneri o mítýájkímeyítyuróne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke néhdújuco íñe dííbyé íhju o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríitori ó úllejé dííbyere oke túkévéjtsóneri.

¹⁴ Aane ímichíi ámuhakye Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úúbállétujkénúnéllíi ámuhakye ó nehíjcyá ámuhá túkevétsoobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétu apáábyéré ámuhá túkevétsoobe o íjcyane téhdure tsijtye ámuhakye úwáábohíjcyámé íjcyánaáaca. Apááñéré ó imíllé ámuha ímíñeúvú mecáhcujtsóné Píívyéébé uwááboju díbye nééne hajchótá ámuháma o íjcyaaabe o úwaabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tsícyoomíji múnáakéréjuco o úwáábotéíñe pajtyété uwááboju. Áronáa ihdyu ó úwáábóteé tsáijyúubái tsaate úwáábohíjcyátútsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákimyéi o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákimyéiyi tsaate imítýájkímeyíñe ímillémé ihdyu óvíi dííbyekéré mítýátsohíjcyáhi.

18 Áronáa ihdyu tsaímíyé téené wákimyéí méénume tsá iiye némeítyuró ímiáámé ijcyane. Muurá ihdyu Píívyéébere diityéké bóhówajtsó ímí ditye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

1 Ehdu íñe ámuhákye o néene ihdyu óvíjyuco ehdícyároné pañe melleebúccunu.

2 Muurá ávyeta ámuhádi ó ijyáccunúhijcyá muhdú Píívyéébe méhdi ijyáccunúdu. Áábekée oke Críjto níwaavé ámuhákye o túkévéjtsó díbye ímillédú ámuha meíjcyá éhne múúne wájpíikyéi úújétúné badsijcája ájyu íjcyáiibye ímillédú íjcyadu.

3 Áánéllii ámuhádi mítyane ó ijyáccunú Naavéné ámuhákye Críjtodítýú mújtátsóiyóneri éhnéhjáa Éébáke ííñimyéj tééveri imyéénudu.

4 Muurá Jetsocríjtodítýú íjcyané uwááboju ámuhákye o úwáábóné úníutu tsíhdyuréjuco ámuhákye tsaate úwááboróné ímí ámuha melleebúccunúhijcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá melléébúccunúné Naavéné apííchotu ámuhákye ditye úwaabóné tsúuca Píívyéébe Apííchó ámuhá pañe íjcyaróme.

5 Muurá tsá táehníñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha meíjtsúccunúróme.

6 Ihdyúhde ímiááné tsá eene ditye imíwu 'cáto' néétune úwaabódú o úwáábóturóne. Áronáa muurá ámuha méwaajácú ímiáánéjuco íjcyane ámuhákye o úwáábohíjcyané panéváré ámuháma o méénuhíjcyánetu.

7 ¿Mityá ámuháa meíjtsúccunú átéréepi o íjcyánéllii ámuhákye áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

8 Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcújtsó múnaa oke píáábóne tájpi o íjcyaae ámuhákye o úwáábohíjcyá áhdótsótuube.

9 Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámuhákye íínerí o pátsárijcyotúne. Tehdu muucá íínerí o pátsárijcyoíñejíivari. Áróóbekée Matsedóóniá íiñújitu tsáané nahbémú tsiíñe oke píaabóhi.

10 Ehdu íñe ímiáájú Críjtodítýú íjcyané uwááboju tápañe íjcyaae muhdú o ícyahíjcyané o úúbálee Acááyá íiñúji múnáake.

11 ¿Aanéhaca íñe ámuhákye o wájýútúne íjcyaae ehdu ámuhákye o nehíjcyáhi? Muurá Píívyéébe waajácú mítyane ámuhákye o wájýune.

12 Aabe o méénuhíjcyádú éhníñevu o úwááboó áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú iúwaabóné nehíjcyarómé tsá pevénéré úwáábóityuróne.

13 Muurá álliu múnaa íjcyame Píívyéébe uwáábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhíjcyá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnaa méénuhíjcyádu.

14 Aane ehdu némehji tsá píhtotúne. Muurá dílbyere Naavéné ímiá uwáábóóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehíjcyáhi.

15 Áánéllii muurá dílbyé íccúve múnaa ímiá uwáábojte méénuhíjcyádú méénuhíjcyáhi. Árone ídátsó diityémá nijkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

16 Áánetu tsiíñe ámuhákye o néé ámuha óhdityu menéetu mééídyu o íhjúvahíjcyáne. Ehdu ámuha óhdityu meíjtsámeíyóné pañe ihdyu óvíjyuco ámuháma o íhjúvahíjcyané eene tsijtye múhdurá iúwáábóroneri mítyájkímíjcyádú téhdure o mítyájkímíyíki.

17 Áronáa tsáháturo tene ímityú Píívyéébeéjpi o íjcyaae o mítyájkímíyíñe. Áronáa íñe muhdú o mítyájkímíyí mééídyu o íhjúváne pañe.

18 Ííneturó mityá ííienéré imyéénúróneri tsaate mityákímyeíhijcyáhi. Aanéjii muhdú tsá o mityájkímyeíityú awáá Píívyéébé wákímyeí o méénuúbe.

19 Áánetu idyéjuva ámuha panévare mewáájacúme žíveekí máállítsámeíhijcyá iwáájacutúnéré íhjuvahiijcyámedívu?

20 Ditye muurá ámuhádi páhduvare ícúbáhraroné ámuha máaabúcuhiijcyáhi. Muurá ámuhákye íúníu múnáádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámuhá tsíeméné ihñeriyéjuco ditye díllóhijcyáne. Ááne ámuhákye méénuhijcyámé iávyejúúllétúnema.

21 Áhdúwu muucá o méénutúné muhdú núcójpítsó ó íjtsúcunúhi. Óubá ó ihtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhjuváné pañe ó mityájkímyeí eene múhdurá imyéénúróneri ditye mityákímyeíhijcyádu.

22 Muurá mityákímyeíhijcyámé heeberéomú Píívyéébeéjté Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáneri. Áronáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

23 Áhdure mityákímyeíhijcyámé Críjtó ícúve múnáa íjcyáneri. Muurá téhdure dílbyé ícúve múnáajpi o íjcyaaabe díityé ehnííñevu téené déjúcotu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Muurá oke iwátsíhcyurónee, icyúvéhoojánurónee, dáríívehijcyáme. Ánéhíitu píváíjyúvájucó o pájtyeténé dsíjívetu.

24 Muuráhjáa oke 39-neva wátsíhcyúme tamúnáa íjcyaróme imyéénuhijcyádújuco. Aane tsáhojtsííjyúvájucó tehdu oke ditye méénune.

25 Áhdure pápíhchúúíjyúvájucó oke ditye úméhéiyi wápáajcóne. Áánetu tsáíjyúréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápíhchúúíjyúvájucó cúújwami óóma pámaáveebe tsáíjyú nújpácýó pañe ó íjcyá tsájcoójii, tsápejcoo, íjcyane.

26 Ehdúu úlleebére o péhíjcyáábeke patyéhijcyáné pahúllevávú nújpácýój píínévuu, cómiñévuu, múubará íjcyátútsíhvvuu, íjcyane. Aabe tsáíjyú ápíchó néeróméhíj pííne ó ícyahíjcyá naní múnáa, tsíjtye múnáa, tamúnáa, íjcyáméj pííne. Téhdure ó ícyahíjcyá cahcújtso múnáa íjcyáturóme ménahbémudi díllómeímyéhíj pííne.

27 Ehdúu nénéhjiri o ícúbáhrámeííbyé ídátsó o májchóíyónéhjiri, o ádóíyónéhjiri, ó ícyahíjcyáhi. Áhdurée tsáíjyú cúwátuube tsuucóri ó ícúbáhrámeí o wájjamúúvátuúbe.

28 Aabée tsánejcúvú muhdíívané tsíjtye cahcújtso múnáa íjcyáneri o íjtsámeíñe oke múhduúvúrá patyéhijcyáhi.

29 Muurá tsaate ímityúné íjcyáneri ó ídáátsóvehíjcyáhi. Áhdure ditye ténejcúvú mútátsójcatsíñeri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsári oke patyéhijcyáne.

30 Aabe muurá o mityájkímyeíñe o ímílleca ó mityájkímyeíiyá ídátsó o néeróóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

31 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkyé mújyú níjkéváityúné medúúrúvahiijcyaaabe waajácú ímíáánéjuco o néhijcyáne.

32 Muuráhjáa tsáíjyú Damájcori o íjcyácooca ávyéjuube Aréetá tsíjpiikye pícyoobe téhmetsó tsaatéke técoomí llehówaanévú okévaa ditye iékééveki.

33 Áronáacáa técoomí mijcótú cáámetu páheju néénetu oke tsaate úvérújtsií niityétsó áachívújuco. Ehdúu téíjyú ó pállójcóhi.

12

Píívyéébe Páávoróké úújetsóne

1 Aane tsá íínetú oke tene píáábóityuró o mityájkímyeíñe. Áronáa ámuhákye ó úúbálleé ínáhjáa nééíyóné Píívyéébe oke úújetsóné naavédú néené pañe.

²⁻³ Muuráhjáa ihdyu oke tsajtyéébé pañétúéhullévú níjkyejívú dílbyeéjpi o íjcyáábeke. Aane muurá tsúúca tétsihdyu 14 pijcyábájucó pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájácutú páneerée tájpiíma o péhajchíjyu, íhjáa mityá apááñeré táíbbu péeíí. Tsá o wáájácutúne. Apáábyeré ihdyu Píívyéébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímíáané ó úllejéhi.

⁴ Aabée muurá téhulle tsaimiyéjucó meíjcyáítsihyi o íjcyaaabe ó lleebúcunúhijcyá tsaate íhjuváne tsáijyúbáre melléébohíjcyátúnéhjiri. Áánetúu oke bóijcyúmé muucá o úúbállétuki.

⁵ Ááneri o mityájkímyeíyóné muurá tsá o ímíletúne. Apááñeríyé ihdyu ó mityájkímyeíyá íñe ídátso o nééroóbej téeveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

⁶ Áronáa tsá pevénéré o mityájkímyeítyuróne. Ó mityájkímyeíyá ímíáánéjucó o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímíletú oore o bóhówájtsómeíñe. Óví ihdyu o úwaabóné illéébónetu míamúnáa waajácú muhdú o ícyahíjcyane.

⁷ Muuráhjáa téeneri o mityájkímyeíyóné íhdétú Píívyéébere íhvéjtsóobe Naavéné oke tútávájtsóobe ó ícúbáhrámeí éhne múúne metójááveneri meícúbáhrámeídyu.

⁸ Áánéllihyée Píívyéébeke 3-ijyúvá ó táúmeíyá díbye oke íbóhíítsóroki.

⁹ Áronáacáa oke neébe: “Óví uke o píáábóneri ú aabúcúhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej téeveri ó bóhówájtsómeí íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye néénéllíí íñe ídátso o néeroobe ó ímíjyuhíjcyá tajtyéeveri díbye míamúnáake íhnáhoovu íúújétsoki.

¹⁰ Aabe íñe ícyooca panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe ó ímíjyúúhíí. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnáa ícúbáhráábeke nehniwu úhbahíjcyáhi. Aabe panévatúré ó píhtóhi. Ehdú panévari o ícúbáhrámeíñeri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjcyá o íhtsútúúveki.

Coríntó cahcújtso múnáadi Páávoro íjyácunúne

¹¹ Ároobée ihdyu ímíáané mééídyu o íhjuváne pañe ó mityájkímyeíhi. Ámuháa oke mityájtsótúme tsíjtyéhíkeré maávyéjútsohíjcyánéllíí oore ó bóhówájtsómeíhi. Árome ámuha maávyéjúttsorómé íñe oke ámuha meéhdíívallehíjcyáábé ehnííñevu tsá íjcyatúne.

¹² Muuráhjáa ámuháj píne uwáábori o íjcyaaabe panévaríyé o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhijcyáhi. Áijyúu páhduvare nénehjí méénuráítyúronéhjí o méénúneri ó bóhówájtsómeí ímíáané Píívyéébe uwááboobe o íjcyane.

¹³ Ároobée tsá ámuhákye tsíeméné o táúmeíñeri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méijtsúcunú ámuhákyé o éhdíívalléne íiná o táúmeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóóne.

¹⁴ Aabe ícyooca tsííñe ó íjcyátsíívyé tsúúca pápihchúúijyúvájucó ámuhákye o ááhívetéki. Aabe tsá íínerí ámuhákye o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámuhákye dsíídsike néhcotéébé o pééíñejíivari. Íllure ihdyu ámuhákye o píáábo ó peé éhne múúne téene tájpi ítsíime íjcyáíñe cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsíime wákímyeítyuró cáánímutsi téene tájpi íjcyáíñe.

¹⁵ Aane ihdyu óví o ícúbáhrámeíyóné pañe ámuhákye ó píaabó ímítyúne pañévú ámuha memújtátuki. Mítyane muurá ámuhákye ó wajyú íhya ihdyu oke ámuha mewájyútúrónáacáa.

¹⁶ Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdityu menéhijcyáné íllurévá o állíñe íñnerí ámúhake o íjyévéjtsotúné o néhíjcyároobe íñné hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

¹⁷ ¿Acáa íllure ámúhake o állíñe ó wallóo tsaatéké ámuha éllevu?

¹⁸ ¿Mityá téijyúu ámúhake álliibye Tíitoó? Áánerá tsaahdúré muhtsi dííbyema méijyácunúhijcyá ámúhake mepíáábóíyóneri. Áánélliihyée dííbyeke o néé tsijpi ménáhbema dityétsí ámúhake iááhíveteki.

¹⁹ Ámuháubá méijtsúcunú ámuha oke mewájjukíyé ehdu ámúhake o néhijcyáne. Muurá Píívyéébe waajácú Críjto mémeri ámúhake muha mepíáábo ehdu ámúhake o néhijcyáne. Aane muurá ámúhake táñahbémuke éhniíñevu ó píááboó dííbyeke ámuha ímí meúráávyekei.

²⁰ Muurá tsá ímí oke tene pájtyéítyuró ámúhake o ááhívetéébé múhdurá ámuha meíjcyánáa o úújeténe. Áhdure tsá ámúhake ímí tene pátyéítyuró téené hallútú ámúhake o nééneé. Áánéllii ó ijyácunúhijcyá ámuha meúhbájcatsíítyúróneri, ámuha menómíutáávajcatsíítyúróneri. Áhdure ó ijyácunúhijcyá iíye tsaate ímí íjcyáíyóneri tsúúráméítyúróneri, ámuha maáliúúnújcatsíítyúróneri, ámuha memityájkímyeítyúróneri. Tehdu ámuha medáíívéjcatsííñe nájcaúvú ámuha mewáchájánújcatsííyónéllii ihdyu ámúhadi ó ijyácunúhijcyáhi.

²¹ Aane tsáijyu múúne ténehji ámuha meíhvejtsótúnáa ámúhake o ááhívetéhajchíí muurá Píívyéébé úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñejíí ihdícyáméhjima medómácócatsíhijcyáné tsá meíhvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhíjcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóne

¹ Muurá pápihchúúijyúvájuco ámúhake o ááhívetéíñe. Áijyu eene ímityú ícyahíjcyámé hallúvú míityétsíuba, pápihchúúimeváuba, úúbálléhajchíí tehdújúcooí teéne.

² Muuráhjáa éijyu ámúhake o ááhívéjeebe tsúúca íhnáho ámúhake ó úwaabó pámeere ímityúné méénuhíjcyámeke. Aane íñe tsiíñe piéhdúré tsíhyullétú ámúhake ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámúhake o ááhívetéébé tsaate páhdure néemedi tsáhájuco o íícúvéityúne.

³ Áijyu ámuha méwaajácuú muhdú tajtyééveri Críjto íhjjyúvahíjcyáné ámuha mewáajácúíyóneri méijyácunúhijcyáne. Díbye tajtyééveri nééne álliu íjcyátúnéllii imíllebe muhdú dííbyé íhtsútú íjcyane ámuha mewáajacúne.

⁴ Dííbyekée ímiáané páwachékevu dsíjívetsómé átérééjpidi idíllónema. Áróobekée Píívyéébe íhnáhoori bóhíitsoobe ijcyá ícyooca íhtsútuubéréjuco. Aane dííbyekée pájtyedu ííivane tsáijyu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árónáa dííbyedívú o cátsípáávehíjcyánéllii oke píáábohíjcyaaabe téhdure ámúhake o píááboki.

⁵ Aane cáhawáa ihdyu ámuháye ímíñeúvú méijtsaméij. ¿A ímiáané tsúúca ímí ámuha mécáhcujtsó Píívyéébeke? ¿A ámuha méwaajácurá Jetsocríjtó páijyuvaré ámúhama íjcyane? ¿Mityá íllure ámuha maáliíñe ménehíjcyá dííbyeéjté ámuha méijcyanej?

⁶ Árónáa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímiáané dííbyeéjpi o íjcyane eene álliu múnáájpidi oke ámuha medílllohíjcyáme.

⁷ Muurá Píívyéébeke píáábó ó táúmeíhijcyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha meíjcyátuki. Aane tsá teene o méénuhíjcyatú míamúnaa ímí oke íjtsúcunúki. Muurá oke ditye múhdurá íjtsúcunúroobe ó imíllehíjcyá ámuha ímiááméré meíjcyane.

⁸ Aabe tsá múijyú állíuri o íhgyúvatúne. Ímiááneríyé ó íhgyúváhi.

⁹ Áánéllii íllure ó imíjyuhíjcyá oke ditye éhdíiválléroóbe. Ehdu oke ditye íjtsúcunúroobe ámuhakye ó píáábohíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoki. Ámuhá hallúvú píáábó ó táúmeíhijcyá ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímíbaávye ámuhakye o ááhívetécooca íhnáho ámuhakye o úwáábótuki. Píívyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú dííbyeke meúraávyénéjcutu ámuhakye o píááboki. Tsáháa téénevu oke díbye ajcutú ámuhakye o tútávájtsoki.

¹¹ Aane óví ámuha táñahbémú ímí meíjcyame métsúúrámeí Píívyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáíyóneri. Aane óví dííbyeréjuco ámuhakye iwájjyudu íjcyaaabe píaabóné tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii ámuhakye o néé ámuha ímiááméré meíjcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámuhakye duurúváhi.

Ahdícyane íhdyu óví Píívyéébe pámeekéré iwájjyudu íjcyaaabe Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévú ipícyóóneri meke tehmeíhi. Áyu tehdújuco.

GÁÁRATA Garáátsiárí íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedívú Jetsocríjtoke íbóhíítsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícyootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá iiñújiri ámuha cahcújtso múnáa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óvíi ámuhákye Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájyuri Jetsocríjtó dsíjívéné íjí imítyú meke mújtatsójúcóórónetu meke ipájtyetétsoki.

⁵ Áánéllii metso dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí mecáhcujtsó mekéé iwájyúne Críjtoj tééveri mééma díbye méénune. Áané mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju. Íllure ámuhákye tsaate iállíñe tsíjijtójiríyé iúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítyú íjcyáné uwáábójutu ámuhákye imújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallurí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyároóbedi ícúbáhráiyóobe tehdu díbye méénuca.

⁹ Aanée tsúúca éjyú ámuhákye o úúbálléróné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítyú íjcyáné uwááboju tsíjijtóríyé úwáábóhajchíi Píívyéébe díityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámuhákye o nééne méijtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokiyé o íhgyúvahíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevéélléneríjyuco o tsúúrameíhijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsaímíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó íicúve múnáajpi o íjcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáa íjtsaméi íjcyatúné o úwáábohíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívémeíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráavyehíjcyajíjtó o úráavyéijyú. Téjijtóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátyujkévéejte íjcyáromé ehniíñevu. Aabée téijyú ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnáa íjcyámedi ó ícúbáhrahíjcyá dityévaa téénetu ííhvetéroki.

¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyaaabe Píívyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíímávámeítyúné íhdéjuco oke iújcuíñé wábyujtsóne.

¹⁶ Aabée oke waajácutsó Ílli Jetsocríjtodívú dííbyedítýú íjcyáné uwáábojívú ámuhákye jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvátúne.

¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnaa táíhdéjuco íjcyaróme éllevu tsá o péétu díityémá téeneri o íhjúvaki. Aráábiá íiñújivúree o péébe téhulle íinéubará píívyétútsihi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíne ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiíne pápihchúú pijcyábatu o wájtshibe o péé Péédoró éllevu dííbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó íjcyá 15 coojíva.

¹⁹ Áijyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéree ó ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsííriámá Tsiríitsiá íñújicúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píívyéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámuhákye o úúballéne.

²² Áábekée oke tsúúca téhullé múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa íiñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa oke wáájácútsúne.

²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhíjcyáne: “Éhnée éjyju Críjtoke mecáhcújtsoné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúvaa tsaate óhdityu néhíjcyáne illéébóne mítyane Píívyéébeke durúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdyúu tsúúca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíne Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsí Tíítóma pééhií.

² Áámútsimáa o péé téhullévú Píívyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáa túkévéjtsojte píhcyáávémeke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéekií.

³ Áronáacáa oke néeme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íñá néétu Tíító óoma íjcyaaabe kíhdyahírótsámeítýúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeítýú jodíómuube íjcyátúnélliíhye.

⁴ Áronáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíne ímiáámédú múúhakyé náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame téené taúhbaju meméénújúcóótúmeke tsiíne múúhakyé téénevu íbúwajtsóne.

⁵ Áróneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítýú íjcyáné uwááboju mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténétu ámuhákye muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehnííñevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Áronáa tsá o íjyácunútú ditye táehnííñevu íjcyáneri. Muurá Píívyéébe tsahdúré meke íjtsúcunúhi.

⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúcunú Péédorókée tamúnáa jodíómú uwáábóóbedívú ípícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúróme uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Péédoroo, Jóóaá, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré néé muhtsi téené wákimyéí meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe téené wákimyéí ditye méénúné tujkéveri.

¹⁰ Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó íjtsúcunúhi.

Péédoróké Páávoró úhbane

¹¹ Áronáacáa Péédoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú dibye múhdurá íjcyáné hallútu.

¹² Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema dibye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtsímedítýú waabe diityédí íllityénema.

¹³ Áábedítýúu ííiváne tsijtye tamúnaa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityédítýú ííiváne wááhií.

¹⁴ Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríívemeíñé hallútú Péédoróké pámeere pihcyááve múnááj pñnévú o nééhií: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúúca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ííveekí téénevu ú táúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíívari?” Ehdúu o néé Péédoróke.

Mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténé

¹⁵⁻¹⁶ Muurá muha jodíómú páñétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúúca méwaajácú Moitséeúvuj tééverí múúhá íhdé múnáaúvuke dibye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhake pájtyetétsóityuróne. Apááñéré íhdyu Jetsocríjtóo mewájjyuri dsíjivéné paméváré mecáhcújtsómeke ímiáámedi díllóobe.

¹⁷ Aane dííbyej tééveri Píívyéébema meímíbaávyéíyóneri met-súúrámeíhijcyámé méwaajácú ímiáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánéllíihyéhaca Críjto nééjjuríyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

¹⁸⁻¹⁹ Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllíi ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédú teene o úraavyéjúcóótúnéllíihye. Aabe íhdyu ícyooca ó tsúúrámeíhijcyá muhdú Críjtoj tééveri tsaímíyé Píívyéébema o íjcyáíyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráávyéhajchíí oore ó tútávajtsáméíhi.

²⁰ Áánéllíi tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó íjcyá Píívyéébé Hajchíi tawájjyuri dsíjívéebeke o cáhcújtsoobe oke túkévéjtsóné pañe.

²¹ Aane tsá mújjyú o íhvéjtsóityuró mekéé íídaatsólléne mééma dibye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyáne ííveeríyé ímiáámedi meke dibye díllóca Críjto dsíjivéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3*Críjtore meke pájtyetétsóne*

¹ ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámuúhake tútávajtsómé tsáhájuco ímí ámuha meúráávyetú Jetsocríjtóo mewájjyuri páwachékevu dsíjivéné mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténé ámuúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí méúraavyé tééné uwááboju.

² ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámuúhá pañévú úcaávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ítyaúhbajúrée ámuha meúráávyénéllíi ámuúhá pañévú úcaavéne? Áyu cána oke menej.

³ ¿íveekí ayájú allíurá ámuha menééme múhdurá médáríívemeí tsúúcajáa Píívyéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méjtsúcunú ámuúhá íhnáhooríyé tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyáiyóne?

⁴ ¿Muhdú bañúháñé ámuha tééné hallútú meícúbáhrámeíhijcyáné íveekí méíhvejtsóhi?

⁵ ¿Mityá ámuha méijtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meijcyánéllii dibye mééma méénúráityúronéhjǵ méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañévu Íapííchó ipícyóónej tééveríyé mééma méénuhíjcyaaabé ténehji.

⁶ Muuráhjáa Aavarááuvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dííbyeke.

⁷ Áánéllii ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe meijcyáhi.

⁸ Tsúúcajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meijcyátúrómema tsaímíyé dííbyema meijcyáiñé Aavarááúvuke dibye íllu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii dijtyééveri pámeere ííñújǵri íjcyámeke ó píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavarááúvuke.

⁹ Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyekée ipíaabódu.

¹⁰ Áánetu eene taúhbaju iúráávyéneríyé ipájtyetéiyóné ítsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.”

¹¹ Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáíyóneri tsúúráameíyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiíñe nééne dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyetéehi.”

¹² Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri meke iájcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

¹³ Áronáacáa tehdu meijcyátúné déjúcotu méhdi dibye ícúbáhráíyóné íhdétú tsúúca Críjto meke iwáýyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéréejtéké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.”

¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj tééveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúróméhjima Aavarááúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapííchotu ípyé íñéhdújuco.

Píívyéébe Aavarááúvuke pítyajcóné

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsáné wákimyéí meméénu tééné waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjuco meijtsaméí cápáyoacóityuróne.

¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavarááúvuke néé dííbyéj tsiiménémúháábedítyú tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetétsóííbyeke. Tsáháhjáa dibye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítyajcóné boone 430 pijcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáacáa tsá tééné hallúhcuri díbyéé Aavarááúvuke pítyajcóné wáájácúratúné íjcyatúne.

¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúráávyéneríyé mepájtyetécá álliúreíyó teene dííbyeúvukée Píívyéébe pítyajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke íñéhdújuco dibye méénune.

¹⁹ ¿Aanéé íveenévúrá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetétsokíjǵvari? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj tééveri pícyoobe mewáájácu múhdurá meícyahíjcyáné Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta.

²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píívyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej téeveri pítýájcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píívyéébe taúhbaju

²¹ ¿Áánélliihyéhaca Moitséeúvuj téeveríi díbye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó díbye mééma imyéénuíñe nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá ímiáámedi meke díllóíyoobe teene meúraávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjijtóriyējuco díbye méénúityuróne.

²² Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu néene ímityúne pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááne éhne múúne tsííméké metúkévajtsódú taúhbaju meke túkévajtsóné pañe méícyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéebeke mecáhcújtsómeke bótsíi Píívyéébe ímiáámedi díllóhi.

²⁵ Aame ícyooca tsáhájuco taúhbájú túkévajtsó pañe meíjcyájúcootúne.

²⁶ Ícyooca méíjcyá Píívyéébej tsíímerējuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

²⁷ Muuráhjáa ímiááne dííbyeéjté meíjcyáne uubállé metsójsótsámeímyé méíjcyá dííbyedúréjuco.

²⁸ Áánéllii tsá menééityuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééityuró tsíjtyere griéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééityú tsaate ímí íjcyánaa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñe míamúnaa íjcyároméhjima wajpíímuma waalléemú méíjcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdú pamévare dííbyeéjté meíjcyame méíjcyá Aavaráaúvúj tsííménémúhaábe. Áánélli téhdure méwáábyuta teene dííbyekée Píívyéébe íájcuíñe nééneé.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíéméné aabájaabe íjcyáiibye íáyáne hajchótá ihdícyaabédú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíi ícyahíjcyá cááníuvúu diityéké téenevu níwaavémé díbye kéémécooca dííbyeke ájcúííbye.

³ Ahdúu muurá éíjyu méícyahíjcyá taúhbaju meke túkévajtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhíjcyá teene meúraávyéneríyé mepájtyetéiyóne.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Ílíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé íbúwá déjucóvú ípívyéévéenema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj téeveríi díbye ájcúné taúhbájú pañe.

⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétso taúhbajúu meúraávyerómé ímityúmé meíjcyámeke botsíi Píívyéébe ítsíímedi idíllóki.

⁶ Aane ímiááne dííbyej tsíímé meíjcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévu pícyoobe Íapííchó Íllij téeveri. Áánere muurá meke túkévajtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájuco íná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcúíibye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej téeveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyáacúnúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éíjyu ámuha Píívyéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáániváne méíícúvehíjcyáhi.

⁹ Áánetu ícyooca tsúúca ámuhákye díbye wáájacúmé ámuha méijcyá dííbyeéjte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíne íhdéené taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíne téené pañe méijcyane?

¹⁰ Muurá ámuháí méijtsúcunú pí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbavadú, kéjcoojíí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámuhákye díbye ímiáámedi díllóiyóne.

¹¹ Ehdu ámuha múhdurá medáíívémeíñetu ámuhadítú o nées bañúháñeubáhháa ámuhákye o úwáábohíjcyáne.

¹² Áronáa íhdyu ámuha táñahbémuke o nées íhdée ámuha meícyahíjcyáne meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjuco méijcyane. Muuráhháa tujkénú ámuhákye o úwáábócooca tsá oke ámuha metsáííletú tsíjijtórjúco o úwáábórónáaaca.

¹³ Muuráhháa téijyu ámuhákye ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o cheméroóbe.

¹⁴ Áróóbekée muurá ámuha oke éhdiívalletúmeré tsaimíyémewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéjímúnáájpiima ámuha méíícúvéiyódu.

¹⁵ Muuráhháubáhháa ámuha mepíívyetécá táhálluúúcu oke mecápáyoácóiyá ámuhá hálluúúnetúréjuco. Áámeke ¿íiná ámuhákye pájtyeme íveekí tsáhájuco óhdi ámuha méíícúvetúne?

¹⁶ ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámuhákye o tsáíílléne ehdu o néhíjcyáne? Muurá íhdyu ímiááané tehdujúco ámuhákye o néhíjcyáne.

¹⁷ Muurá eene ámuhákye ííne imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó méenuhíjcyatúne. Íllure muurá ámuhákye óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé díityé uwááborjúco ámuha meúraávyeki.

¹⁸ Áronáa íhdyu tehdujúcooíyó ímiá uwáábó ámuhákye imyéénu ámuhadí ditye tsúúráméíñe. Tsá idyé ámuháma o íjcyanéllíihyéré ámuhadí ditye tsúúráméíhíjcyáítyuróne.

¹⁹ Aane ámuha ááttsímédú menééme tsiíne múhdurá medáíívémeíñe ídátso oke pájtyé ehne múúne walle itsíímáváne ávyeri ícúbáhráméídyu. Aabe ámuhadí ó íjyáacunúhíjcyá Críjtokérjúco ámuha mecáhcújtsóne díbye íjcyadu méijcyáíyóneri.

²⁰ Múhduúvúrá ó íjtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllíi íhdyu múhdutúíyó ícyoocaré ámuháma o íjcyane ímííñeúvú ámuhákye o úwááboki.

Agáama Tsááramúpidítú íjcyáne uwááboju

²¹ Muurá ámuha méijtsúcunú Moitséeúvuj tééverí Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu méijcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

²² Muurá téhaamítú nééne Aavaráaúvúhháa mútyétsikye tsíímaváne. Páñétúelle méwadívúhháa tsíímávaabe tsáápiikye. Áánetúhháa tsíjpiikye tsíímávaabe íúnú múnáálledívu.

²³ Aanéhháa íúnú múnáálle Agáadívu díbye tsíímávaabe íhdícyaabéré íñe méijcyadu. Áánetúhháa páñétúélledívu díbye tsíímávaabe dííbyéjuco Píívyéébéhháa díityétsikye íájcuíñe néhíjcyáabe.

²⁴ Ehdúhháa tsíímávamúpi Píívyéébe míamúnáake míjijtócuri túkévéjtsoíñe. Díílléhháa muurá Agááj tsííménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbauvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

²⁵ Áánéllii muurá téhbau Aráábiá iññújiri íjcyahbáu memévá díílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díílleúvúj tsiiménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco.

²⁶ Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyáné Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájuco tééne pañe meíjcyatúne.

²⁷ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééne Tsáárádityu:

Ajchíba u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya. Muurá úi ú tsíímávaáhi.

Aame díítsiime ávyetá mityámé lííyááteé díúnú múnáállej tsíímé lííyaaténé éhniíñevu.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

²⁸ Ámuúha táñahbému, Píívyéébhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíímaváne. Áhduréhjáa díbye néhdújuco íñe tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyane.

²⁹ Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáriívehíjcyá íhdééne taúhbaju iúráávyeneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráa páñétúélledívú tsíímáváabeke iúnú múnáálledívú díbye tsíímávaabe tsárlílehíjcyádu.

³⁰ Téénetu muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééne: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú íllímájuco. Tsá páñétúelle dítyáabadívú u tsíímáváábé wáabyuta íjcyane dííbye éhne íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

³¹ Áhdícyane, ámuúha táñahbému, tsá meíjcyatú iúnú múnáálledívú Aavaráaúvú tsíímáváábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúellée Tsáárádivu díbye tsíímáváábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébe Hájchikye mecáhcújtsónéllíhye.

5

Jetsocríjtokéré meúraavyéne

¹ Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke íjchívyetsó taúhbaju meke tókévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dííbyekéréjuco meúraávyé ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrameíhijcyáné meke pájtyetétsoíyóneríjñvari.

² Aane cáhawáa ímíñeúvú melléébó ámuhakye o nééne. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámuhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhajchíí tsá Críjto ámuhakye pájtyetétsoítyúne.

³ Árónáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

⁴ Árónáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébe meke iwájyúne Críjtoj téeveri mepájtyetéíñe méénúnetu.

⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke tókévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke.

⁶ Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcújtsóné meke píaabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúúca tehdujuco ámuha meúraavyéne. ¿Áané mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájuco ámuha tééne uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri?

⁸ Ááneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámuhakye íjchívyetsó ténejcútú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dííbyedítyú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne.

⁹ Muuráhjáubá ihdyu ámuhadítýú tsáápihdítýúré íjcyane ehdu ámuhakye dáriivé éhne múúne hariínallíjýú metátsajcóné pañévu íooríchetu áyánéwu mepícyooróné páneeríjýuco mújtadu.

¹⁰ Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiíne ámuhakye piááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhíjcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooíñé díbye ícúbahráné ámuhakye mútátsohíjcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke dítye tsáílléítyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllíi oke tsaríllehíjcyáme.

¹² Aame ihdyu óvíi ílluréjuco ámuhadítýú dówaavéné téeneri ámuhakye pátsarícyohíjcyáme.

¹³ Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe ámuhakye íjchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyéjuco meíjcyame tsá ímityúné meméénújúcóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájýújcatsíñe mepiáábojcatsi.

¹⁴ Muurá tsane dííbyé taúhbaju nééhií: “Pamévakéré múu wajýú muhdú u wájýúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájýúhajchíí tsúúca mémeenú páneere dííbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyáne.

¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewájýújcatsíñe mepiáábójcatsííyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíí muurá íllure ámuha métútávátsójcatsííhi.

Píívyéébé Apíícho meke túkévéjtsóne

¹⁶ Áánéllíi ámuhakye o néé Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañéréjuco ámuha meíjcyá ímityunéhjí ámuha meméénújúcóótuki.

¹⁷ Tsá dííbyé Apííchó ímíllétú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllíi éhnííñevu métsúúraméí Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane.

¹⁸ Aane ímiááné ámuha dííbyé Apííchó túkévéjtsó pañe meíjcyáhajchíí tsáhájjuco ámuha íhdééné taúhbajú túkévéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

¹⁹ Muurá ímíllédúré ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí méénume íhdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáhi.

²⁰ Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu néeme tsané úhbajcatsiyíyé íjcyame itsáílléjcatsíñe waabyénúcatsíhíjcyáhi. Iíye ímí íjcyáiyóné ímílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco dítye dóhwábahíjcyané íhdyúeháhjiréjuco.

²¹ Aame nomíutááváwu néeme dsíjívétso múnaa, lííyícyáve múnaa, íjcyame majchó ávyetá mityáne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éíjýúu ámuhakye o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehji méénume tsá Píívyéébé avyéjéjete íjcyatúne.

²²⁻²³ Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyame mewájýújcatsíhi, méimíjýúúhií, tsíñehji meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsáimíyé pamévamáyé meíjcyáhi, tsíjtyeke mepiáabóhi, panévare óóchevéllétúmé mémeenúhi, ídaatsómé meíjcyáhi, tsá ímityúnehjívú metáhjátsámeítyúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyame tsá íhdééné taúhbaju néené tsíjítóríyé meíjcyatúne.

²⁴ Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhji éllevu méijcyájúcoótúnéllíhye.

²⁵ Aame méijcyá Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe. Áánéllíi metsu meíhvéjtsámeí tééneréjucu meke túkévéjtsóné pañe méijcyaki.

²⁶ Tsáhájucu ávyéjuuháñé mellííñéítyuróne. Tsá íínerí menómíutááváítyuróne. Tsá ímityúné medáríívéjcatsíítyuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañévú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe ímíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwáábó diityéke. Ááne téibúwá méijcyá ámuháýéjucu tehdu méijcyátuki.

² Ehdu mépiáábójcatsí múhdurá ámuha meícyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha méijcyaki.

³ Muurá iiye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ipíáábóíyónéhji éllevu íjcyatúmé állímyeíhi.

⁴ Cáhawáa ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé méijcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehniíñevu ímí íjcyane.

⁵ Muurá íjcyánéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyáne meméénújúcoóítyuróne.

⁶ Áhdure ámúhakye o nées íñe Píívyéébé ihjyu ámúhakye úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcúííbye.

⁸ Aame ílluréjucu wágóóóveíñe ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyámé méújcuú mújyíyú medsíjívéjúcoóítyúne bóhi.

⁹ Áánéllíi metsu óóchevélletúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé méijcyáhajchíí téene áhdó tsaímíyéjucu méijcyáíñe.

¹⁰ Áánéllíi metsu pamévamáyé ímiááméré méijcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú méijcyame ímityúné medáríívéjcatsíítyuróne.

Páávaro pítyajcóné

¹¹ Aane íñe ámúhakye o pítyajcóné ooréjucu páñetu o cáátunúne.

¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsíjtye ímityú íjtsúcunúíyónéllíhyéré ámúhakye táúhbahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

¹³ Árome muurá tsá panévare teene taúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyeí ámúhakye téénevu táúhbahíjcyáme.

¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíletú íínerí o mityájkímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájuryí Críjto páwachékevu dsíjívéebeke o cáhcújtsónéllíi táimítyú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcoótúnéllíi ténejcútú ó íjcyá dsíjívéebedu.

¹⁵ Áhdícyane tsá muhdú tene néétu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeítyóné tsá íínetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjucu mecápáyoovéné meke píaabóhi.

16 Aane óvíi Píívyéébe meke íídaatsóllédú íjcyaaabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámuúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámuúhake o úwáábohíjcyádu.

17 Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyáne matyáwááné tájpííyi íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákimyéi múnáajpi o íjcyaaabe ímiááné ámuúhake o néhíjcyáne.

18 Ahdícyane óvíi dííbyeréjuco ámuúhake pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Páávoró íhyaami ó caatúnú elle ámuha Éépetsóri meíjcyame Jetsocríjtoke meúraávyéme éllevu Píívyééberée dííbyedítú íjcyáné uwááboju o úwáábóíñévú oke pícyoóbe.

² Áámeke óvíi ámuhákye píáábohíjcyamútsí íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

Críjtoke mecáhcújtsóne áhdo

³ Ahdícyane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke méduurúváhi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoma meíjcyámeke tsáimíyé níjkyéjitu panévaturé píáábohíjcyáabe.

⁴ Tsúúcajátújucóhjáa ííñújíi ípívyéjtsótúné íhdéjucó díbye wábyujtsóné Jetsocríjtó téeveri meke íjucúmeke ímíbájchoíñé méimítú máhallúrí íjcyájucóótu dííbyejéte meíjcyame íínetú menéétsámeítuyuki.

⁵ Mítanéhjáa meke íwájýúnéllíi íjtsámeíbyé dííbyej téeveri meke ípájtyetétsómeke ítsíímedíyéjucó idíllóíñe. Ahdújucóo díbye meke tsíímaavámé dííbyejéte meíjcyane díbyéhjáa méhdítu íjtsámeídyújucó.

⁶ Áánéllíi páijyuvaré dííbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méhdi ídáátsóvéne díbye meke píáábónéllíihye. Mekée muurá píááboobe íllíkye mítane díbye wájýúbeéjéte meíjcyaki.

⁷ Muuráhjáa ávyetá íhnáhó meke íwájýúnéllíi díbye dsíjívénéj téeveri méimítuyháñé mééma ímíbájchoobe mepájtyeteki.

⁸ Ááneríi meke úújétsoobe mítane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panévare mewáájácúíñé tujkévejuvu.

⁹ Téhdurée meke waajácútsoobe tsúúcajátújucóo muhdú meke ípájtyetétsoíñé ítsámeíhíjcyáné tsúúca mééma ípánéévetsonévu.

¹⁰ Aane ehdu ípityájcó páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyóóíbye pámeere níjkyéjima ííñújíi íjcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

¹¹ Dííbyej téeveríhjáa muurá tsúúcajátújucó díbye meke újcune íavyéjúejte meíjcyaki.

¹² Ehdúhjáa méénuube muhdú íjtsúcunúdu íñe tujkénú muha Críjtoke mecáhcújtsómema ámuha bóónétu mecáhcújtsómé pámeere dííbyeke maávyéjútso dúúrúvamére.

¹³ Muurá Críjtodítú pájtyéteju íjcyane ámuha mecáhcújtsómé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyame ímiááné ámuha meíjcyá dííbyejéte díbyée néhdújucó.

¹⁴ Aane muurá dííbye Apííchó tsúúca mépañe íjcyánetu méwaajácú ímiááné meke díbye múijyú íñéjyu pícyooíñé íavyéjuvu tsáimíyéjucó dííbyema meíjcyaki. Ahdícyane metsu dííbyeke medúúrúvahíjcyá ávyéjúttsomé.

Cahcújtso múnáa hallúvú Páávoró Píívyéébe tujkéveju táúmeíñe

¹⁵ Muurá ó waajácú tehdújucó ámuha Máavyéjuube Jetsóoke mecáhcújtsómé ímí pamévamáyé cahcújtso múnáama mewájýúcatsíhíjcyáne.

¹⁶ Áánéllíi páijyuvaré ámuhá hallúvú Píívyéébeke ó téhdútsohíjcyáhi.

¹⁷ Téhdure ó táúmeíhijcyá dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani íjcyáábeke díbye ámúhakye iáju ítyujkévé íjtsaméityu díbyée Jetsóoj téeveri méhdivu úújétsámeíñe ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

¹⁸ Aane óvíi ámúhakye tújkévejúvú ájuube dííbyé avyéjújtee ámuha meíjcyáímyeke díbye újcúmé úmíwa íñe imíjyaú néene ámuha ímíñeúvú mewáájácuki.

¹⁹ Áhdure idyé óvíi ámúhakye waajácútsoobe muhdíívané íhtsútú íjcyáne tájpi íñe dííbyeke mecáhcujsómé meícyahíjcyanévu.

²⁰ Áánevuú muurá meke úújétsoobe Críjto dsíjívéebeke tsiiñe ibóhítsóne íúniúvú níjkyejívu itsájtýéebeke iávyéjújtsóneri.

²¹ Áábekée pícyoobe íñe múhdumé ávyéjújte níjkyejirii, ííñújirii, íjcyámé avyéjuube páñétúejpi díbye íjcyaki. Áábedívu muurá tsá múha úújetétú íñe ícyooca íjcyané avyéjútédítýu. Áhdure bóóne íjcyárómedítýú tsá múha úújetéityú dííbyedívu.

²² Áánéllíhyée muurá dííbyé hójtsí pañévu pícyoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné íjcyane. Áhdurée dííbyeke pícyoobe múhdumé dííbyé cahcújtso múnaa íjcyámé túkevjtsoobe díbye íjcyaki.

²³ Muurá dííbyé cahcújtso múnaa méijcyá tsané múnaa dííbyema. Aabe páneere ejécunú íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

2

Píívyéébe meke pájtyetétsóne

¹ Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe ámúhakye pájtyetétsó Críjtoj téeveri ámúhá imítýuháñe déjúcotu ámuha mewágóóóvéíyómeke.

² Muuráhjáa íhde ámuha ímityúné meícyahíjcyá íñe íji éhne Naavéné túkevjtsoju Píívyéébedítýú míamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meúráávyénéllíhye.

³ Ehdúu ímíááné meícyahíjcyá ímityúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mépée meímíllejítóré meúráávyehíjcyá méhdityúré íjchívyéné allíujúúne. Ááné déjúcotúu muurá máhallúrí íjcyájúcooróné Píívyéébe méhdi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtýe hallúrí tene íjcyadu.

⁴ Áronáacáa ihdyu mítyane meke iwáýýúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke pájtyetétsoobe Críjtoj téeveri mewágóóóvétu dííbyedúréjuco meíjcyaki.

⁵ Ehdúu Píívyéébe méhdi ídáátsóvéne meke píaabó mepájtyetéki.

⁶ Muuráhjáa Críjtoke ibóhítsóneri meke ávyejújtsoobe dííbyema meíjcyá níjkyejíri íavyéjuri.

⁷ Ehdúu mééma méénuube Críjtoj téeveri bóónétu íjcyané míamúnáake iwáájácútso ímíááné meke iwáýýune.

⁸ Aane íñe tsúúca mepájtyeténé tsá meere meíhnáhorí meméénutúne. Píívyéébere ihdyu meke ídáátsóllénéllíi pájtyetétsó Íllíkye mecáhcujsóne téeveri.

⁹ Tsá mepájtyetétú ínehjí meméénúnéllíhye. Áánéllíi tsá téeneri memítýájkímeítyuróne.

¹⁰ Muuráhjáa Píívyéébe Jetsocríjtoj téeveri méíjtsaméí cápáyoácó ímíááneréjuco meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúúcajátújuco meke íímíbájchoíñe íjtsámeídyújuco díbye méénune.

Críjtoke cáhcujtsómé ímí íjcyane

11 Aane cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa ámuha meícyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú ihdícyámedíyé ámúhakye díllóhíjcyáhi. Áánemáa iiye díllómeíhíjcyámé ímiáámé Píívyéébeéjté íjcyane íjpííye íkíhdyahírótsámeíñéllíhíye.

12 Téijyúikyée muurá ímiááne tsá ámuha mewáájácutú Mepájtyetétsoobe Críjtoke. Áánéllíhíyée tsá ámuha Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Idátsóhrée ámuha waagóojte meíjcyame tsá mewáájácutú muhdúhjáa Críjtoj téeveri meke díbye ípájtyetétsoíñé pítyájcámeíñe.

13 Áronáa ihdyu ícyooca Jetsocríjtóo mewáajyuri dsíjívéeébema ámuha meíjcyánéllí tsúúca ámuha meíjcyá Píívyéébema.

14 Áhdure muurá dílbyej téeveríyé ícyooca muuha jodíómuma ámuha meíjcyá tsáimíyējuco íhdée múhdurá medáíívécatsíhíjcyaróme. Aame ícyooca ámuha jodíómú meíjcyátúrómema meíjcyá tsamééréjúco.

15 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe ájcúné taúhbjáúúné hallútú jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsáíllécatsíhíjcyanéhjí Críjto ídsíjíveneri níjkévatsóhi. Ehdúu mééma méenuube íñe pamévá miamúnaa meíjcyarómé dílbyeke mecáhcújtsómé tsame dílbyeéjté meíjcyame ímiáámerējuco meíjcyaki.

16 Muuráhjáa múhdurá medáíívécatsíhíjcyanéhjí Críjto mééma níjkévatsó páwachékevu ídsíjíveneri. Ehdúu ímíbájchoobe pamévá miamúnaa meíjcyarómé tsamééréjúco meíjcyame tsáimíyé Píívyéébema meíjcyaki.

17 Ehdúu Críjto itsááne muuha jodíómuke waajácutsó muhdú tsáimíyé Píívyéébema muha meíjcyáíñé tsúúca dílbyeke muha mewáájácújúcóórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú meíjcyatúme awáá dílbyeke mewáájácútúmeke muurá waajácútsoobe.

18 Áánéllí dílbyej téeveri Méécááni Píívyéébema tsaméhjí menáhbévájcatsí dílbyé Apííchó mééma íjcyane meke píáábóneri.

19 Áánéllí tsáhájuco ámuha tsíjtye múnáa meíjcyájúcootúne. Muurá ícyooca meíjcyá tsané múnáaréjúco Píívyéébé avyéjúejte tsúúca dílbyeéjté meíjcyame.

20 Muuráhjáa muha Jetsóo mamýémú Píívyéébé íhjú uubálle múnáama uwáábó medéjucóónúné pañévú tsúúca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi pañétúejpi Jetsocríjtó dílbye tájpi meíjcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápihájúné hallúrí íjcyadu néébeé.

21 Aame íñe ícyooca éhnííñevu dílbyema méllíyaatéhíjcyá ímiááméré Píívyéébema meíjcyaki.

22 Aane muurá Críjtoma meíjcyame jahdu menéémé pañe Píívyéébe íjcyá Íapííchoj téeveri.

3

Jodíómú íjcyátúme uwááboobe Páávoró

1 Ááne hallútú íñe oo Páávoró o íjcyáábeke cuvéhoojánúmé ámuha jodíómú meíjcyátúmeke Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwáábohíjcyané hallútu.

2 Tsúúca íhya ámuha méwaajácú Píívyéébé meke íídaatsólléne oke níwaavéné ámuha jodíómú meíjcyátúróméke téénevu o wáájácútsoki.

3 Muuráhjáa ihdyu dílbyere óhdivu bóhówajtsó ámúhakye téhdure Críjtoj téeveri ípíááboíñé wáájácúratúné ípítyájcámeíñe. Aanée muurá tsúúca ámúhakye ó úúballé áyánéwu éhnée íhde ámuha éllevu o cáátúnúháámí pañe.

⁴ Téhaamíi ámuha meéévénetu íhya tsúúca méwaajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájácútsóne.

⁵ Tsáháa muurá teene éíjyu múnááúvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée íñe ícyooca tsúúca bóhówajcároobe Íapííchoj tééveri íhjuú uubálle múnáama dííbyeéjté muha meíjcyame Jetsóó mamýmú meíjcyámedívu.

⁶ Ahdícyane ámuha jodíómú meíjcyáturómé tsúúca meíjcyá Píívyéébé avyéjújete muha meíjcyadu Jetsocríjtodítú ímiáájú úwáábómeíñé ámuha mecáhcujsódú íjcyame. Aame ícyooca meíjcyá tsamééréjuco Píívyéébé Críjtoj tééveri íájcuíñé néene meújcuímye.

⁷ Ehdu néene íñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénúityuróné Píívyéébé téénevu oke pícyoonéjuco. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá dííbyé piááaboríye.

⁸ Aabe oo pámeere múhdumé Píívyéébeéjté meíjcyámedítú ídáátsoóbe. Áróóbekée oke ityújkevéélléne níwááveebe Críjtodi íñé imíjyaú meíjcyané uwááboju íjcyanévu ámuha jodíómú íjcyáturómeke o wáájácútsoki.

⁹ Ahdújuco muurá o bóhówátsohíjcyané pámehdívúré teene wáájácúratúnée Píívyéébe páneere ípívyéjtsoobe tsúúcajátújuco pítýájcámeíñe.

¹⁰ Aane muurá Píívyéébe meke úcu híjcyá pamévare dííbyeke mecáhcujsómé tsamééréjuco meíjcyá téénetu níjkyéjiri íjcyané íhtsútujte iwáájácu muhdíívané dííbyé tujkéveju íjcyane.

¹¹ Ehdúhjáa imyéénuíñé pítýájcámeíbyé tsúúcajájucó. Ahdújucóo muurá díbye teene méénune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹² Ahdícyane dííbyej tééveri tsúúca Píívyéébema menáhbévájcatsí íñerí íllityétúme ímiáánéjuco Críjtoke mecáhcujsónéllíhye.

¹³ Áánéllíi ámúhakye o née ámuha meíhvéjtsótu íñe téené déjúcotu ámúhállíi o ícúbáhrámeíhíjcyané uwááboju. Íllure méímíjyúuvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wájyune

¹⁴ Ehdu Méécááni Píívyéébé tujkéveju mééma íjcyanéllíi dííbyé úmíwávú o mímóúúvéne ó íhjuúvahíjcyá dííbyema dúúrúvaabére.

¹⁵ Áábé cahcújtso múnáa meíjcyame muurá tsúúca meíjcyá dííbyé dohjíba múnáa tsaate tsúúca níjkyéjiríjyucó íjcyámema íñe íñíjyú meíjcyame.

¹⁶ Áánéllíi ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Íapííchoj tééveri díbye ámúhá pañévú ipícyo íhnáhó ámúhakye tene itsípájtsoki.

¹⁷ Ahdure ó táúmeíhíjcyá Críjto éhnííñevu ámúhakye ipíáábo ímí dííbyeke ámuha meúraávyeki.

¹⁸ Aame óvíi ámuha tsijtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímíñeúvú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímiáané Críjto meke wájyune méíjtsaméí píruúvé íjcyane.

¹⁹ Aane ámúhá hallúvú ó táúmeíhíjcyá piáábó Píívyéébe ímiáábé íjcyáábeke muhdú díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

²⁰ Áánéllíi ihdyu metsu dííbyeke medúúrúva ávyéjújtsomé. Muurá meke piááboobe dííbyeke metáúmeíñé ehniíñevu meíjtsámeityúrónemájucó. Ehdu muurá meke piáábohíjcyaaabe Íapííchó mééma íjcyáne tééveri.

²¹ Aane ihdyu óvíi dííbyeke méduurúvahíjcyá dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame paíjyuvaré mújyú níjkéváityúné ípyée ipítýájcámeídyújuco Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéíñe díbye méénúnéllíhye. Ehdu teene.

4

Píívyéébeéjté meíjcyane Íapííchoj tééveri

¹ Aane muurá Máavyéjuube Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju úwááboobéré o péhíjcyané hallútú íñe cúvéhóójari oo ícyoóca. Aabe ámúhakye o néé tsúúca Píívyéébe ámúhakye újcume ímíñeúvú ámuha meíjcyane muhdú meíjcyáiýódu.

² Áhdure idyé ámúhakye o néé tsaííbuwáre ídáátsóméhjiúvú ámuha meíjcyané mewáýjýcátsí pamévamáye. Aame ímityúné ámúhama íjcyaróné máaabúcu híjcyá ímí ámuha meíjcyaki.

³ Ááne métsúúraméí tsané múnáaréjuco ámuha meíjcyame dííbyé Apííchó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyáiýóneri.

⁴ Muurá íñe tsané múnáaréjuco meíjcyámema íjcyané tsáneere Píívyéébe Apííchó meke ityúkévéjtsoki. Áánéllíi téhdure íjcyané tsáneere dííbyé avyéjú méwáábyuta.

⁵ Aabe tsáápiíye Máavyéjuube apáábyéré íjcyáábeke mecáhcujsóhi. Áábe mémeríyé muurá métsójtóméíhíjcyáhi.

⁶ Áánéllíi dííbye tsáápiíye Mépiivyéébe íjcyá apáábyekéré pámeere mecáánívahíjcyáabe. Áábé hójtsíri pámeere méíjcyá dííbye tájpiye. Aabe kíá méhdityu íjcyátúnéllíi panéváre mejtééveri méénuhíjcyáhi.

⁷ Áronáa ihdyu tsáápiítsa mépiivyété muhdú nénehji meméénune Píívyéébe Crijtoj tééveri meke ájcune.

⁸ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénekée ityáhjáne dííbyé hójtsí pañe ícyahíjcyámeke íjchívyétsóne peebe cáámevu. Aame ihñéjteréjuco íjcyame dííbye nééjuríyé píivyété páhduváre nénehji imyéénune.

⁹ ¿Aanéhaca ñná nééiyóné teene díbyée cáámevu pééneé? Téénetu muurá méwaajácu íhtsútuubée íjcyároobe ííñujívú íñítyéne ídáátsonúne.

¹⁰ Áronáacáa bóónétu tsííñe peebe cáámevu níjkeyjívú páñétúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

¹¹ Áábe tájpi muurá páneere íjcyaaabe meke ihñéjteke ájcúné waajácuríyé mépiivyété páhduváre nénehji meméénune. Muurá tsaate piivyété dííbyé ihjyu úwááboméré ipyéhíjcyáne. Áhdure tsijtye piivyété iwáájacúné muhdú méúmiwa íjcyane. Tsijtye piivyété tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné iúwaabóne.

¹²⁻¹³ Ehdu muurá Crijto meke píáábohíjcyá ihñéjté meíjcyame dííbyé wákimyéí ímí meméénu éhnííñevu dííbyé cahcújtso múnáa illíyaaté pámeere dííbyeke mecáhcujsómé mewáájacu muhdúhjáa Píívyéébe Hajchí íjcyane díbyée íjcyadu meíjcyaki.

¹⁴ Áijyu ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityúré iújcúné uwáábori muhdú tsíméké memújtátsóiyódu.

¹⁵ Aane ihdyu cáhawáa metsu ímiááméré meíjcyáne ímíñeúvú meúraávye teene ímiááju. Áijyu ímiááne Crijto métúkevétsoobe íjcyáábeéjté meíjcyame éhnííñevu méimíbaávyeéhi.

¹⁶ Áábe tájpi pámeere dííbyeéjté meíjcyame mewáýjýcátsíñe panéváturé mepiáábójcátsímyé muurá éhnííñevu mellíyaatéme ímí Píívyéébeke meúraavyéhi.

Crijtoke meúraavyéne

17 Áánéllii ámuhakye o nées Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri Píívyéébeke wáájácútúmé icyahíjcyádú ámuha meíjcyájúcoótuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméí íjcyánéllii ímíllédú icyahíjcyáme.

18 Tsá ditye wáájácútú muhdú ímí íjcyáiyóné Píívyéébé íjtsaméí diityé pañe íjcyátúnéllíhye. Aame tsá íjcyáityú dííbyema ímiánéjcu iwáájácúiyóné ímíllétúnéllíhye.

19 Muurá éhnííñevúré ‘nucójpí’ néétune méénuhíjcyá panévare ímityúne.

20-21 Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Críjto ímiá uwááboju ámuhakye úwáábocoóca.

22 Ahdícyane ámuhakye o nées ámuha meíhvétso ímiájíjtóo ámuha mewáájácútúné hajchótá ímityúné íjcyaróné ímiááneúvúdú ámuha meítsúcunúhijcyáné tsáijyu múu ámuhadí íjcyáhréi nééneé.

23-24 Ámúhá íjtsaméí mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtýe muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímíllénejcúvú tsaímiyéjuco ámuha meíjcyánetu mebohówaúcunúki.

25 Óvíjyacóóné ámuha maállícyatsíhijcyáne. Múu ímiááneré ihjyúvá pamévamáye íñahbémuma. Tsamééré meíjcyame tsá metútávátsójcatsíityuróne.

26 Tsá múu tsaatédívú icyáyobáávatéhajchíí páñetétsójcatsíityúne. Íícúí múu ímíbáchójcatsíhi. Tsá múu tsiélleréjuco íjtsúcunútú teéne.

27 Tsá múu Naavénedívú táhjátsámeítyúne.

28 Áhdure tsáijyu múúne tsaate ámuhadítyú nánihíjcyámé ílluréjuco meíhvété téénetu. Mewákímyeíñe tsijtye vííóméhjike mépiáábo.

29 Áhdure tsá múu íhgyúvatú ímityúneri. Ímiááneríyé múu ihjyúvá éhnííñevu tsíjtyeke tene ipiáábo Píívyéébeke ditye úráávyénetu.

30 Ahdícyane óvíjyacóóné múhdurá medáíívémeíhijcyáné Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañévú díbye pícyóónej tééveri méwaajácú ímiááané dííbyeéjteréjuco meíjcyámeke díbye újcúvaíñe.

31 Ahdícyane ílluréjuco meíhvété ímityúné ámuha medáíívéjcatsíñe páhduváre nehniwu meúhbácatsíhijcyánetu.

32 Ááne ímiááméré meíjcyáne ténehji méímíbáchojcatsí muhdúhjáa Píívyéébe ámuhadí ídáátsóvéne Críjtoj tééveri ámuhakye ímíbajchódu.

5

Píívyéébeéjte meíjcyáiyóne

1 Muurá ámuha ímiááané tsúúca Píívyéébej tsíímé meíjcyámeke wájjyuúbe. Áánéllii métsúúraméí dííbyedi díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

2 Ááne mewájjycátsí muhdú Críjto meke wájjyudu. Muuráhjáa meke iwájjyúnéllii meke ipájtýetétso íhvéttsámeíbyeke dsíjívetsómé éhne múu obééjake dsíjívetsódu. Ááneríi Píívyéébe mítyane ímíjyuuvéhi.

3 Ahdícyane tsúúca dííbyeéjte ámuha meíjcyame tsáhájucó múu íjtsámeítyú íhdícyámema idyómácójcatsííyóneri. Óvíjyacóóné panévare ímityúné ámuha meméénune.

4 Áhdure tsá múu átéréenéhji úbálléjcatsíityúne. Múu Píívyéébeke ityéhdújtsóneríyé ihjyúváhi.

5 Muurá íhdícyáméhjima dómácócatsíhijcyámé tsá Píívyéébé avyéjuejte íjcyatúne. Áhdure tsíñéhji ímityuháñe méénuhíjcyámema panévare ímityúneri úmúúpívyehíjcyámé tsá dííbyé avyéjuejte íjcyatúne. Aane muurá tsúúca ámuha

méwaajácúhi. Ténéhjiríyé muurá íjcyame tsá dííbyeke icyááníváíyóne éllevu íjcyatúne.

⁶ Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ícyahíjcyámé átéréenéhjí úwáábohíjcyámedívu. Muurá ehdu ditye ícyahíjcyáné hallútu Píívyéébe ícúbáhraá ávyetá ihnáho diityédí dííbyeke ditye lléébohíjcyátúné hallútu.

⁷ Áánéllii tsá múu tehdu néémema náhbévatúne.

⁸ Muuráhjáa íhde ámuha tehdu ímityúné pañe méícyahíjcyá ímiáájú ámuha mewáájácútúnélliíhye. Áronáa ícyooca tsúúca ámuha méwaajácújucóó Ávyéjuube Críjtoéjté ámuha meíjcyame. Aame ihdyu óvíi ámuha méijcyá ímiáámeréjuco.

⁹ Muurá téjijto mewáájácúme ímiáámeréjuco meíjcyame tsíjtyeke mépiáabóhi.

¹⁰ Áánéllii ihdyu métsúúraméi Máavyéjuube Críjtoke ámuha meímíjyújtsóíyóneri.

¹¹ Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáájácútúme ímityúné méénuhíjcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú íjcyane ditye iwáájácuki.

¹² Ehdu muurá teevétari wáájácúratúné ditye méénuhíjcyáneri meíhíjyúváiyóné nucójpítsóhi.

¹³ Aane muurá íñe Jetsocríjto uwááboju diityédívu bóhówajtsó páneere ímityúné ditye méénuhíjcyáne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Muhdú éhne múu dsíjivémé íjcyadu wáájácúmeítyuube u íjcyabe cána wáájácúvéne ímíñeúvú díjtsaméi Críjto uke iwáájácútso ímiáájítóvu. Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁵ Aane cána metéíbúwáávéne ímíñeúvú méíjtsaméi muhdú ámuha méícyahíjcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáájácútúme ícyahíjcyádú íjcyatúne. Múu ímíñeúvú íjcyá tsúúca ímiánéjcu ámuha mewáájácúme.

¹⁶ Muurá ihnáhoóné Píívyéébeke meúraavyéné panévare múhdurá néénélliíhye. Ároné pañe múu tsúúrameíhijcyá ténejcúriye.

¹⁷ Tsá múu ávyeta pevé íbuwáre íjcyatú wáájácúmeítyúme. Múu tsúúrameí muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléneri tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁸ Tsá múu llíyícyávetúne. Muurá tehdu meíjcyáhajchíi ílluréjuco metútáváaveíñe. Áánéllii ámúhá pañevú dííbye Apííchó meújcu ámúhake tene ityúkévéjtsoki.

¹⁹ Ááne múu ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne mājtsiyi dííbyeke dúúrúvaméré ihjyúvájcatsí ténejcúri.

²⁰ Áhdure idyé múu dííbyeke paíjyuvaré téhdútsohíjcyá panévá hallúvú Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métaábama mewáájycatsíñe

²¹ Múu Píívyéébeke ámuha maávyejúúllédú panéjcuávú avyéjúúlléjcatsíhi.

²² Ahdícyane óvíi ámúhá taabámú ámuha ájyúmuke avyéjuullé Máavyéjuube Jetsocríjtoke íavyejúúllédu.

²³ Muurá ájyu méwá túkevétsoobe Mepájtyetétsoobe Críjto ihñéjté meíjcyámé túkevétsoobe íjcyadu.

²⁴ Áabeke ihñéjté meíjcyame maávyejúúlléne mecáhcujsódú óvíi walléémú téhdure ájyúmuke íavyejúúlléne cáhcujsóhi.

²⁵ Áhdure idyé wajpíímú ícyánéjcutu múu méwámyuke íavyejúúlléne wajyú Críjtóo meke ihñéjteke mítyane iwáájúnéllii wájyúmeítyuubéré dsíjivédu.

²⁶ Muuráhjáa dsíjiveebe mewájuryi dííbyé uwááboju mecáhcújtsónej tééveri meke íimíbájchoki.

²⁷ Aame tsúúca méimíbaavyé íiné imítýú méhdi íjcyájúcootúmé ímiááméré dííbyema meíjcyaki.

²⁸ Ahdícyane múu ímíñeúvú wajyú méwakye muhdú ámuha mewájuryúmeídyu. Muurá ímí meíjcyane meímílleebe métáábake mewajyúhi.

²⁹⁻³⁰ Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráítyuróne. Muurá mewájuryúmeíñéllii ímí météhmemeí panévatúré muhdú Críjto ihñéjté meíjcyámeke téhmehíjcyádu.

³¹ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néene wajpi cáánímútsidítýú ííne ityáábávállema tsahéecoréjuco íjcyáiñe.

³² Ehdu ámuhakye o néené pañe íjcyáné muhdú Críjto ihñéjtema íjcyáné uwááboju.

³³ Ahdícyane tsiiñe ámuhakye o néé ámuhá taabámuke ámuha mewájury muhdú ámuha mewájuryúmeídyu. Áhdure idyé diitye ámuhá taabámú óví ícyánéjcutu ámuhakye íavyejúúlléne wajyúhi.

6

¹ Áhdure tsíime múu lleebó cáánímuke. Ehdu Píívyéébeéjté meíjcyane ímílleébe.

²⁻³ Muurá dííbyé taúhbaju néehií: “Ámuháj caanímuke mewájuryúne máavyéjuulle cáámene ííñújí hallúrí ámuha meíjcyaki.” Ehdu muurá ityaúhbaju néhdu íjcyámeke píááboóbe.

⁴ Áanéllii cáánumu tsá múu uhbádúré úwáábotú íítsíimeke. Muurá tehdu néené uwáábó diityéké ímítýúnejcúvúré íjtsámeíchóiyáhi. Áanéllii múu ímíñeúvú choocóré úwaabó diityéké Píívyéébé icyánéjcu dííbyeke ditye icyáhcújtsoki.

⁵ Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu diityéké íavyejúúlléne ditye táuhbané meenú Críjtoke íícúvéiyódu.

⁶ Tsá múu íavyéjujte íitécoocaré ímí wákímyeítyú ditye ámuhakye ímí íjtsúcunúrokiye. Múu ditye ámuhá íjcyátúrónáa tsáimíyé wákímyeí ímiááané Críjtó íicúve múnáa ámuha meíjcyaki. Ehdu meíjcyane ímílleebe Píívyéébeé.

⁷ Áanéllii múu ímiááméré meenú íwákímyeí Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícuvénéjuco.

⁸ Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahdúré áhdóiibye muhdú ditye íjcyadújuco.

⁹ Áanéllii múu íavyéjujte ícyánéjcutu ímíñeúvú picyóó ícúbáhratúmeré íúnú múnáake. Cáhawáa méijtsúcunuj, muurá páme Ávyéjuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe tsá tsaatéké éhniíñevu ímí íjtsúcunútúne. Muurá tsahdúré meke wájuube pámeekére.

Ímítýunéhjí metáhjane

¹⁰ Ámuúha táñahbému, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri dííbyé ihnáhoóri.

¹¹ Aame Píívyéébe ámuhakye tújkévejtsódú ímíñeúvú météhmeméí Naavéne ámuhakye mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹² Tsá muurá míamúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá diibye Naavéne ájkímú íjpíima íjcyátúné míamúnáa ímítýumé íjcyame Píívyéébeke wáájácútúmeke íimíllédú dáriívehíjcyámema.

¹³ Áánéllii ámuúhakye o nées muhdú Píívyéébe ámuúhakye túkévejsódú ímíñeúvú ámuha meíjcyá tehdiívanéhjí ámuha maáábúcuéne íhtsutúme meíjcyaki.

¹⁴ Ahdícyane ímíchi meíjcyáne ímiáájú ímíñeúvú ámuhá pañévú mepícyó éhne múúne cóhpene ócáimííhé méhdityu chíucunúdu. Ááne ímiááméré meíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyu éhne múúne méénujcátsi múnaa ityáhjátsámeítyu túémííhóvú pícyámeídyu.

¹⁵ Ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne méúwáábohíjcyá tsáimíyé meíjcyáne uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevu iújcámeíñe íjcyátsíiivyédu.

¹⁶ Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámuhá watájcódú néene téénej tééveri ámuúhakye Naavéné mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹⁷ Aane íñe tsúúca pajtyété mééma íjcyane tsáma méíhvéjtsodí éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji píaabódú néene ímítyúnéhjitu meke téhmehíjcyáne. Áhdure Píívyéébe ihjyu méníitsúwádú néene Íapííchoj tééveri mééma íjcyane ímíñeúvú meújcu ámuhá pañévu.

¹⁸ Aane ámuhá pañe íjcyáne tééveri óóchevélletúme dííbyema paíjyuvaré méihjyúvahíjcyá. Métáuméí dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métáuméí pahúllevaré dííbyeéjté íjcyámé hallúvú díbye diityéké ípíááboki.

¹⁹ Téhdure táhallúvú métáuméí díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojívú pamévakéré o wáájácútsoki.

²⁰ Muuráhjáa téené wákimyéivu oke Píívyéébe pícyoobe íñe téené déjúcotu icyooca oo cúvéhóójari. Áronáa ihdyu táhallúvú métáuméí píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcyá ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Aane cáhawáa ihdyu óví ménahbe Tííkico téené wákimyéityu oke píáábohíjcyaaabe ímíñeúvú ámuúhakye táuubállé meenuhi. Diibye waajácú páneere muhdú o íjcyaaabe íiná o méénuhíjcyáne.

²² Áánéllii dííbyeke ámuha éllevu ó wallóó díbye ámuúhakye iúúbálle muhdú muhcsi meícyahíjcyáne ámuha mewáájácúne metsájpínúki.

²³ Ahdícyane óví Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámuúhakye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujtsómé mewájyújcatsíñe íbúwají meíjcyá íínerí íjtsámeíjyúcootúme.

²⁴ Áámeke ihdyu óví ámuúhakye píáábohíjcyaaabe múhdumé ímiááne ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewájyúmeke. Áyu tehdujuco.

PIRIPÉÉTSE

Pirípori íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, íjcyamútsí Jetsocríjtó ñcúve múnáajtétsí íhyaami ámuha éllevu muhtsi mécaatúnú elle Pirípori dííbyé cahcújtso múnáa Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure ámuhá uwáábojtémá túkevétsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámuhakye píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó taúmeíñe

³⁻⁵ Muurá paíjyuvaré ámuhakye o ítsáávécoca ímíjyuuri Píívyéébeke téhdújtsoobéré ámuhá hallúvú ó táúmeíhijcyá píáábó ímiáájú mecáhjútsóné wákimyéityu ícyoocápi oke ámuha me píáábohíjcyánéllíhye.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe ámuhakye tsaímíyé píáábohíjcyáné ímí dííbyeke ámuha meúráávye mújyú tsiiñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

⁷ Ehdu íñe ámuhadítýú o nées oke ípíaabódúré Píívyéébe ámuhakye píáábohíjcyámeke o wájýúnema. Muuráhjáa íhde oke ípíáábohíjcyadúré íñe cúvéhóójari o íjcyároóbeke oke píáábohíjcyaaabe tsíjtyeke o úúbállehíjcyá dííbyé íhjuu toónútuubére.

⁸ Muurá Píívyéébe waajácú ímiááné ámuhakye o wájýune muhdú Jetsocríjtó meke wájýudu.

⁹⁻¹⁰ Aabe ámuhá hallúvú ó táúmeíhijcyá píáábó ámuha mewájýúcatsíñe mewáájácu muhdú dííbyeke tsaímíyé meúráávyeíyóne. Ááme ímiáámeréjuco ámuha meíjcyame íñerí menéétsámeítyu Jetsocríjtó tsiiñe tsáácoóca.

¹¹ Ehdu dííbyere Jetsocríjtó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyame Píívyéébeke máávyéjútsohíjcyáhi.

Críjtokeré ííícúvéiyóné Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuha mewáájacúné íñe páneere múhdurá oke pátyehíjcyáronéhjí íllure oke píaabóné éhnííñevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítýú íjcyane o úwáábohíjcyaki.

¹³ Áábeke tsúúca oke pámeere páñétúejpi avyéjúúbé já tehmejté íjcyámema tsíjtyehjí íjcyame waajácújucoó Críjtoéjpi o íjcyáné hallútú cúvéhóójari o íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cúvéhóójari o íjcyároobe ímí o úwáábohíjcyáné tsaate ménahbémú iwáájácúne téhdure úwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹⁵ Árónáa íjcyámé tsaate tsíjtye ímí méénuhíjcyáneríyé íñómíutááváne íhnáhó úwáábohíjcyáme. Áánetu ihdyu tsíjtye úwáábohíjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohíjcyámé oke iwájýúne íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o íjcyane iwáájácúnéllíhye. Áánetu tsíjtye úwáábohíjcyá íllure oke éhnííñevu ityútávájtsó íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Tsá ditye ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne.

¹⁸ ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénuíyónejíivari? Árónáa eene ímityúné íjtsámeíñe ímiáájú Críjtodítýú íjcyane ditye úwááboróné tsúúca míamúnaa lléébúccunúhíjcyánéllíi ó ímíjuhíjcyáhi.

19 Áhdure ó imíjyuhíjcyá íñe panévaré ímityunéhji oke pátyehíjcyaróné tsaímíyé óóma níjkévaíñé o wáájácúnema. Ehdu óóma tene níjkévaíñé ó waajácú ámuha táhallúvú piáábó metáúmeíhíjcyánéllii Jetsocríjtó oke piááboíñé Íapííchoj tééveri.

20 Aabe ihdyu ó imíllehíjcyá tsáneetu o núcójpívétsámeítyuróné ñná táhallúrí íjcyátuube panévaríyé Jetsocríjtóke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane pajyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke téené hallútú oke ditye dsíjívétsóhajchíí óvi ó dsíjívéhi.

21 Muurá íñe o bóhíibe dílbyeke o úraavyéné o ímilléduré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímíyējuco awáá dílbyema o íjcyaki.

22 Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhnííñevu dílbyedítú íjcyané uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Ahdícyane tsá o wáájácútú muhdú o íjcyáíñe.

23 Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyáiyóne. Tsánejcútú ímí tehjújúcooro teene íllurējuco o dsíjívéné tsaímíyējuco Críjtoma o íjcyaki.

24 Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhnííñevu ámúhakye o piááboki.

25 Aane tsúuca ó waajácú ói o íjcyáíñe ámúhakye o piáábo ámuha ímíñeúvú Críjtóke mecáhcújtsóneri meímíjyúúki.

26 Ehdu muurá ámúhakye éhnííñevu ó imíjyúúvétsoó tsiiñe ámuha élleu o péijyu dílbyere Jetsocríjtó oke piáábóneri téené hallúvú ámuha maávyéjútso dílbyeke.

27 Ahdícyane ihdyu ámúhakye o nées ámuha tsaímíyé meíjcyá muhdú dílbyé uwááboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllii ó imíllé ámuha élleu o péétúroobe o wáájácúné tsaímíyé ámuha meíjcyané uubáalle. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyánélliihyéré ímiáámé ámuha meíjcyáítyuróne. Ó imíllé ámuha tsaméhjí ímíñeúvú téené uwááboju mecáhcújtsóne ímí meíjcyane.

28 Aame tsá múu íllityétú ámúhakye múnáátsohíjcyámedi. Muurá eene Críjtóéjté ámuha meíjcyámeke ehdu ditye dáríívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóóveíñe. Áánetu tsúuca méwaajácú Píívyéébé piáábori ámuha mepájtyeténe.

29 Aane tehjújúcooro ímí ámuha dílbyeke mecáhcújtsóne dílbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyané téhdure téené déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

30 Aane ihdyu óvíi ámuha máaabúcu híjcyá páneere ámúhakye pájtyenéhjí muhdúhjáa o áábúcu híjcyádu. Ááneríyéi muurá íñe ícyoocápí o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjtó íjcyane

1 Ahdícyane ímiááné oke ámuha meídaatsólléne mewájuúhajchíí óvíi oke ámuha éhnííñevu meímíjyúúvétso ímí tsajíjtóré ámuha meíjtsámeímyé mewájuúcatsíñe mepíáábócatsíhíjcyáneri.

2 Óvíi Críjtó ámúhakye wájuúneri ámuha meímíjyúúvéme pañe dílbyé Apíícho íjcyane ámúhakye tsápítsohíjcyáhajchíí ámuha oke meímíjyúúvétso ímiááméré meíjcyáneri.

3 Aame ihdyu tsá múu tsaate tehdííhvane méénúne ímiyíyé idyé méénutú íllure tééneri ímítyájkímyeíki. Tsáííbuwáre múu íjcyáne piáábojcatsí panéjcuávú íávyejúúlléjcatsíñema.

⁴ Tsá múu iiye tsaímíyé ijcyáíyóneri tsúúrámétyúne. Téhdure múu tsúúráméi muhdú tsíjtyeke ipíáábóíyóneri.

⁵ Múu íjtsáméi muhdú Jetsocríjtó íjtsáméidy.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdu inééíyóneri íjyácunútúne.

⁷ Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíímáváméíne ihdícyaabédurējuco íjcyane meke ipíááboki.

⁸ Aabée íhtsútuuháñe lííñétuube iná néétuubéré ídátso íhvéjtsáméíbyeke nucójpítsó wátyétyehcúme páwachékevu éhne múu átéréejpi ímítyúúbeke méénudu.

⁹⁻¹¹ Ehdúhjáa méénuube 'tsíjyu' néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco. Áanéllíihyée dííbyeke Píívyéébe íávyéjuutétsóóbeke meménú páme ehniíñevúré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhduube níjkyéjiri íjcyámema ííñújiri íjcyame naavémuháñemáyé ímíhmoúbáne íávyéjútsoóbeke iwáájácu ímíááne avyéjuube díbye íjcyane téeneri Méécááni Píívyéébeke íávyéjútso.

Cahcújtso múnaa peetédu nééneé

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, éhnée ámuháma o íjcyabe ámuhákye o nééne ámuha melléébohíjcyádú idyé oke melléébó íñe tsíhyulle ámuhádítyú o íjcyároobe ámuhákye o néhíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímillédú meíjcyá teenējuco ámuha mepájtyetéíne íjcyáneri.

¹³ Muurá ihdyu dííbyere ámuhákye ácu híjcyá ímíá íjtsaméivu muhdú díbye ímillédú ámuha meíjcyaki.

¹⁴ Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevélletúme úhbájcatsítýmére.

¹⁵ Áijyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjte meíjcyame ímíá uwááboju uwááboméré mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuu ímítyúne míamúnáaj pínétú éhne múúne mícúru cúúvétsihdyu péétécunúdu.

¹⁶ Ehdú ámuha meméénúhajchíí mityane ámuhádi ó ímíjyúúveé Críjto tsáácooca ópée dííbyema bañúháñe o wákímyeíhíjcyátúneri.

¹⁷ Aane mityane téeneri o ímíjyúúnéllíí ámuhákye o néé téhdure ámuha meímíjyúúki. Áanéllíí eene ámuha mecáhcújtsóné hallúvú ihdyu ó dsíjívéiyá ehniíñevu ímí ámuha mecáhcújtso dííbyeke.

¹⁸ Aane ihdyu metsu tsaméhjí meímíjyúúki.

Timotéoma Epaporodítomútsikye Páávoru úwáábovu wálloóne

¹⁹ Aane óví Ávyéjuube Jetsóo ímílléhajchíí Timotéoke ó wálloó ámuhákye díbye iúújeté muhdú ícyooca ámuha meíjcyane oke díbye úúballéváneri ehniíñevu o ímíjyúúveki.

²⁰ Muurá apáábyéré dííbyé íjtsaméí táíjtsaméídyú néénéllíí íjyácunúúbé ámuhákye ipíáábóíyóneri.

²¹ Áánetu tsíjtyehji íjyácunúhíjcyá iiye ímí íjcyáíyóneri. Tsá dítye íjyácunútú Jetsocríjtó ímillédú íjcyáíyóneri.

²² Áánetu muurá ámuha méwaajácú dííbye ávyetá mityané oke píáábohíjcyané ímíáájú Críjtodítú íjcyané wákímyéityu éhne múu cááníkye íjcyadu.

²³ Aane óví íñe ícyooca o íjcyane muhdú óóma péé o wállo dííbyeke ámuhákye díbye iúújetéki.

²⁴ Áronáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébe píáábori lléváhrējuco oore ámuhákye o úújeténe.

²⁵ Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítóke ámuha éllevu o wállooíñé téhdure mítyane panévaturé oke piáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepiáábónema taéllevu mewállóóbeke.

²⁶ Aabe téhdure mítyane imíllé ámuhakye íajtyumíné díbyée chéméné uubállé ámuha méwáájacúné múhdurá dííbyeke íjtsámeíchónélliíhye.

²⁷ Imiáánée muurá dsíjívéroóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe dííbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhiĩtsó dííbyeke íñée muhdú ícyooa kímóhcó o íjcyánáa díbye dsíjívéné oke éhniíñevu ávyénéjcyúyónélliíhye.

²⁸ Áábeke ámuha éllevu ó wálloo ámuha meímíjyúúvéné tujkéveri o állíjchu eene dííbyedi ámuha mekímóóvehíjcyáné múhdurá oke íjyácunúhíjcyánetu.

²⁹ Áábeke ihdyu óvíi ámuha ímíjyuuri méwaatsúcúpejtsó Ávyéjúúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye dííbyedu néméhjike idyé múu wajyúhi.

³⁰ Muuráhjáa ávyeta wájyúmeítyuubéré ámuháa oke mepiáábóiyóné Críjtó wákimyéi imyéénúneri íllúhwu dsíjiveráhi.

3

Muhdú Críjtoéjté téhmémeíyóne

¹ Ámuúha táñahbému, tsáháturo muhdú tene óhdivu néétu tsiíñe biwáánéré ámuhakye o úwaabóné ámuhakye tene piáábóíñélliíhye. Ahdícyane múu imíjyúú Ávyéjúúbeéjté ámuha meíjcyame.

² Aame ihdyu tsáma téibúwá méíjcyaco oohímyédú nééme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahírótsámeítyúmé pájtyetétyúné úwáábohíjcyámeke.

³ Áronáa tsá téénetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyé Apííchó meke tükévéjtsóné piáábori díbye ímíllédú dííbyeke maávyéjútsohíjcyámé ímiááné dííbyeéjté meíjcyá Jetsocríjtóo mééma méénunéjuco. Áánélli dííbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere íná meméénúneri mepájtyetétsámeítyuróne.

⁴ Muurá tehdu tene néeca oore ó pájtyetétsámeíyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetétyuróne.

⁵ Muuráhjáa idyé oke waháro tsíimávátsihdyu íhyojtsítú pápihchúú coojívatu óhdivu kíhdyahírotsómé íjraééj tsíiménémúhaabe heeberéomuube o íjcyaae páñétúeju múúhá ihjyúrí o íhjuvábédívu. Díityééjtétsíi líhíyomútsi. Aabe muurá oo Bejamíi dohjiba múnáajpi. Áhdure paritséomuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráávyehíjcyáabe.

⁶ Aabée ó íjyácunúhíjcyá Jetsóoéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráiyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke íná nééítyuró taúhbajúu néhdújuco o íjcyánélliíhye.

⁷ Ehdúu o dáríívémeíhíjcyanéjji ó íjtsúcunúhíjcyá íhtsutúné o méénuhíjcyáne. Árone ícyooa Críjtoéjpiyéjuco o íjcyánéllií óhdivu atéréénéréjuco ínéúbatú meke piáábóityúne.

⁸ Áhdurée panévare tsíñehji íjcyaróné dííbyé hallúhcuri ó íhvejtsó díbye páné ehniíñevu íhtsútuube íjcyane o wáájácúnélliíhye. Ehdúu muurá panévare o ímílléronéhji ó íhvejtsó éhne múúne tsíeméné atéréene meíhvejtsódú Táavyéjuube Jetsocríjtokéréjuco o íccúveki.

⁹ Ehdúu ó meenu tsáimiyéjuco dííbyema o íjcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o íjcyároóbeke. Muurá ihdyu apááñéré

Críjtoke o cáhcújtsónej tééveríyé oke díllóobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dííbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

¹⁰ Áánéllii ó imíllé Críjtoke o wáájacúné tsúúcajáa dsíjívécúóóroóbeke Píívyéébe bóhíitsóné ihnáhó téhdure óóma íjcyaki. Muuráhjáa díbye ímillédújuco ícúbáhrámeíñe díbye dsíjívéne. Ahdu idyé ó imíllé o ícúbáhrámeíñe díbye dsíjívédú íívane téhdure Píívyéébe ímillédú o íjcyane o ímillénéllíhye.

¹¹ Ááne éhne múu dsíjívéebe tsiiñe bóhiibe íjcyadu o néébe ímiááberéjuco o íjcyaki.

Tsaímíyé meíjcyáíyóneri metsúúrámeíñe

¹² Áronáa idyé tsá ámuúhake o néetu panévatúré tsaímíyéjuco ímiáábé o íjcyane. Muurá ihdyu éhnííñevu ó tsúúrámeíhijcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o íjcyáíyóneri. Tehdúu dííbyema o íjcyane oke újcuúbe.

¹³⁻¹⁴ Ámuúha tañahbémuj, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o íjcyatúne. Áánéllii íhdée múhdurá o ícyahíjcyáné o íhvéjtsóne ícyooca ó tsúúrámeíhijcyá muhdú díbye ímillédú o íjcyáíyóneri bótíi tééne áhdó o újcu íñe múhdumé ímí dííbyema ícyahíjcyámeke tééne áhdóllii níjkyejívú Píívyéébe píúvácoóca.

¹⁵ Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o néé ámuúhake ímí tene íbúúúve íñe ámuúhake o néhijcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdyure ámuha meíjtsúcunúhajchíi óvíi Píívyéébe ámuúhake waajácutsó téénevu.

¹⁶ Áánéllii ámuúhake o néé ímíñeúvú ámuha meíjtsámeíñe meúráávyé muhdú tene íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúdu.

¹⁷ Áhdícyane, ámuúha tañahbémuj, íñe muhdú o íjcyadu meíjcyá. Áhdure tsijtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávyehíjcyámé íjcyadu meíjcyá.

¹⁸ Áánetu ámuúhake o néhijcyádú íjcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwááboju íllure tsáíílehíjcyáme. Aane íñe ídátso táábere tsiiñe ámuúhake ó úúballéhi.

¹⁹ Aame muurá ímityúné ícyahíjcyámé tééne déjúcotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetúme muhdú tsaímíyé ííñújiri ímillédú íjcyáíyóneríyé tsúúrámeíhijcyáhi. Ááneri íllure mítyákímyeíhijcyámé múu núcópívehíjcyánáaaca.

²⁰ Áánetu ihdyu mee níjkyéjéjtéréjuco meíjcyame íñe météhmehíjcyá Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcúváiíbyeke.

²¹ Aabe muurá íñe ídátso meícyahíjcyáne pi meke cápáyoácomé meíjcyáa dííbyeduréjuco dsíjívéítyúnéj piiháñema. Ehdu meke ímíbájchóibye panévaré ipíívyetédú íjcyáabe.

4

Múu imíjyúú pájyuváre

¹ Ámuúha, tañahbémú mítyane ámuúhake o wájyúmeke o ájtyumííyóneri o íjyácunúhijcyámej, ámuúhadi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákímyéi áhdódú nééne ímí ámuha táuwaábó mecáhcútsohíjcyánéllíhye. Áámeke ihdyu ámuúhake o néé tsaímíyé ámuha meúráávyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

² Téhdure Ebóódíamúpíke Tsíítikyémá o néé dityépí ímiáámúpíréjuco íjcyá tsáíílléjcatsítyumúpi. Tsá ehdu meíjcyáítyuró Jetsocríjtoéjté meíjcyame.

³ Aane íñe uke o néé táwákímyéityu oke u náhbénuhíjcyáabe díityépíke u píááboki. Muurá mítyane oke téhdure píáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjtó

uwáábójutu. Téhdure Creméétema tsijtye oke tééné wákimyéityu piáábohíjcyáhi. Ááme mémeháñé tsúuca ijcyá mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhí újcúímye mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu.

⁴ Áánéllii ámuhákye o néé ámuha paíjyuvaré meímíjy tsúuca ávyéjúúbeéjte ámuha meíjcyame. Áánéllii tsáma méimíjyuhíjcyá.

⁵ Muurá piihíjucóóné tsiiñe Máavyéjuube tsááiñe. Áámeke ihdyu óví ámuhákye pamévare waajácú ímiáámé ámuha meíjcyame pamévakéré mepiáábohíjcyámeke.

⁶ Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeityú tsíeméné ámuhákye pájtyécoóca. Múu paíjyuvaré Píívyéébeke úbállehíjcyá muhdú íjcyane. Áhdure múu dííbyeke téhdútsohíjcyá panéva hallúvúre.

⁷ Ehdu ihdyu ámuha meíjcyácooca dííbyere Píívyéébe ámuhákye piááboó íínerí íjtsámeíjyúcootúmé tsaímíyé ámuha meíjcyá múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdu meke Píívyéébe piáábonévú méíjtsaméí tsá úújetéityuróne.

Ímiááneríyé méíjtsámeíñe

⁸ Áhdícyane méíjtsaméí ímiááneríyé muhdú tsíjtyema ámuha maávyejúúlléjcatsíñe tsaímíyé meíjcyáíyóneri ámuha téénetu mebóhówaúcunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúki, ámuúha táñahbémuj. Ehdu múu nénéhjiríyé íjtsámeíñe tsáhájucó átéréénéhjiri íjtsámeíjyúcootúne.

⁹ Áánéllii ménútsohíjcyá ímíñeúvú ámuhákyé o úwáábohíjcyáné tehdu ámuha meíjcyaki. Muuráhjáa tsúuca ámuha mélleebó muhdú ámuhákye o néhíjcyanéhi. Áhdurée tsúuca ámuha máájtyumí muhdú ténehji o méénuhíjcyáne. Áhdu méméénucó Píívyéébe ámuháma íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtso múnaa Páávoróké piáabóne

¹⁰ Muurá ávyeta ó téhdujtsó Píívyéébeke íñe ícyooca tsiiñe ámuha oke mepiáábóneri mítyane o ímíjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveekí ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímiááné oke ámuha mepiáabóné meímíllérónáa tsá ámuha mepíívyetéhíjcyatúne.

¹¹ Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúne tájpi o íjcyáíyóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi íjcyane tsúuca téhdunéjucó.

¹² Aabe ó piivyeté o íjcyane éhnévátúroóbe. Áhdure idyé ó piivyetéíyá o íjcyane ehnéva múnáajpi. Téhdure ó piivyeté íbúwajíí íná májchótúroobe o íjcyane óóma tene íjcyácooca o ícyahíjcyádúre.

¹³ Aabe ó piivyeté panévare o táhjane Jetsocríjtó oke piáábóne tsíjpari.

¹⁴ Áábeke ihdyu tehdujucó ámuha oke mepiáabóné íñe ídátsó múhdurá o íjcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

¹⁵ Aame ímiááné apáámyéré ámuha Pirípori íjcyané cahcújtso múnaa tsúúcajátújucó méíjtsámeíñe muhdú oke ámuha mepiáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénuré Críjtodítyú íjcyané uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá ííñújitu tsiéllévúréjucó o péébeke apáámyéré ámuha oke mépiáabó Píívyéébe íhnyúvú ámuhákye o úwaabóné tsaímíyé ámuhákye búúúvénéllíhye.

¹⁶ Téhdurée Tetsaróónicáí o íjcyácooca ámuha taéllévu méwállohíjcyá oke mepiáabóne.

¹⁷ Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúíyóneri o íjyácunúnéllií ehdu ámuha meméénuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó imíllé ehdu ámuha meméénúneri éhniíñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyane.

¹⁸ Muurá ámuha oke maácuhiíjcyanéhi mityanéjuco éhnée Epaporodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píívyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúvááné pacúúcú meíjtsúcunúdu.

¹⁹ Áámeke ámúhake ájcúíibye ñná ámúhadítyú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú íjcyaaabe Jetsocríjtoéjté ámuha meíjcyánélliíhye.

²⁰ Aane ihdyu óví dííbyeke méduurúvahíjcyá pájyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Ahdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle íjcyámeke méuubállé mityane diityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

²² Áhdure ávyéjuube Tséétsá únú múnaa ámúhake duurúváhi.

²³ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

COROTSÉÉTSE **Coróótsari Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí**

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Jetsocríjtodítýú ímiáájú pajtyéteju Íjcyáné uwááboobe Píívyééberée ihdyu oke ityújkevééllédú Íjcyaaabe tééné wákímyéivu pícyoóbe.

² Aabe íñe íhyaami o cáátúnuháámí muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóó ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múúhá nahbému éllevu. Áámeke óví Méécááni Píívyéébe ámuhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú píáábó Páávoró táúmeíñe

³ Páíjyuvaré Píívyéébe Jetsocríjtó Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámuhá hallúvú dííbyema muhtsi meíhjuvacoóca.

⁴ Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsónéllí tsaímíyé mewáýúcatsíhijcyáné pámeemáyé Píívyéébeéjté Íjcyámema. Áánéllí muhtsi météhdútsohíjcyá dííbyeke.

⁵ Ehdúvá ímí ámuha meícyahíjcyá íñe imíjyaú meíjcyaiñe Píívyéébe méwáábyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muurévahjáa Jetsocríjtodítýú pajtyéteju Íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

⁶ Áané uwááboju muurá tsúúca tsújaavé pahúllevávú ííñújiri. Aane mítyame icyáhcújtsóne ímí úráávyehíjcyá éhnée ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Píívyéébe mítyane meke wáýyune ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujsóhi.

⁷ Téénevúu muurá Epáápara muhtsi wáýyú menéébe ímichi ámuhakye úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke úráávyeebe múhtsikye píáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepíáábóiyóne.

⁸ Aabée múúhakye úúballé ímí ámuha mewáýújcatsíñe.

⁹ Áánée muha mewáájácútsihdyu páíjyuvaré ámuhá hallúvú píáábó Píívyéébeke métáúmeíhijcyá díbye ámuhakye ímíñeúvú iwáájácútso íjtsaméivu.

¹⁰ Áhdurée idyé muha métáúmeíhijcyá ámuhakye díbye íájcu dííbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí dííbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímíllédú meíjcyámedítýú ímiááneréjuco íbóhówaúcunúki.

¹¹ Ehdu nééné píáábó muha métáúmeíhijcyá ámuhá hallúvú Píívyéébeke díbye íhnháhoori ámuhakye tsípajtsómé panévá imítyuháñe ámuha maáábúcuhijcyaki.

¹² Aame díbye ámuhakye ímíbájchóné hallúvú ímíjyuri ámuha dííbyeke météhdújtsoki.

¹³ Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú éhne múu cúúvétsihyi Íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mítyane iwáýyube Ílí avyéjuvuréjuco.

¹⁴ Díbyée muurá dsíjívénej tééveri mééma ímíbájchoobe méimítyuháñe méhdi ídáátsóvéenema.

Jetsocríjtó dsíjívénej tééveri ímí Píívyéébema meíjcyane

¹⁵ Muuráhjáa Píívyéébeke maájtyúmítuube Ílí Jetsocríjtoj tééveri méhdivu bóhówaavé páñe píívyéébéré Íjcyáabe.

16 Diibyéhjáa muurá Jetsocríjtoj tééveri ípívyéjtsoobe páneere múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánéhjima íévéhóówari íjcyanéhjí maájtyumínee, maájtyúmitúnee, íjcyane. Téhduréhjáa ípívyéjtsoobe níjkyéji múnáama naavémuke pámeere íavyéjútéma. Ehdúhjáa panévare ípívyéjtsoobe Ílilj tééveri ténéhjiri díbye íavyéjútámeiki.

17 Aabéhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyadúré ííneúbaréikyé íjcyátúné ihdejuco. Áábe tájpi muurá íne páneere múhdúné tsíeméné íjcyane íjcyáhi.

18 Aabe muurá dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyámé túkevjtsoobe íne méhniwau meke túkévétsóhíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjiveebe tsííne bohíi téhdure medsíjivémé mebohíííne tújkénuúbe. Áábekée Píívyéébe picyóó páné avyējuubéré díbye íjcyaki.

19 Ehdúu Píívyéébe imíllé íbohówátsámeííne Críjtoj tééveri.

20 Muuráhjáa páwachékevu ítyujpácýó waagóoobe páneere íne múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánema íévéhóówari íjcyanéhjí íímíbbáavyeki, téhdure tsáímíyé míamúnáa Píívyéébema íjcyaki. Aanée Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

21 Muuráhjáa íhde ámuha Píívyéébeke mémúnáátsohíjcyá ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéllííhye. Árómeke tsúúca ámúhake íímíbbájchómeke újcuube tsáímíyéjuco ámuha dííbyema meíjcyá Críjtóo míamúnáájpídívú ípívyéévéne dsíjivénej tééveri.

22 Ehdúu méénuube ííne ímityú máhallúrí íjcyájúcootúmé tsáímíyéjuco menéemeke íujcuki.

23 Áánéllíi ámúhake o néé íínevú táhjátsámeítyúmé tsáímíyé ámuha meúraávyé muhdú mepájtyetéííne úwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Ááne úwááboju muurá íne úwááboobéré o péhíjcyané tsúúca ííñújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Cahcújtso múnáa píááboobe Páávoró

24 Áánéllíi ó ímíjyúú ámúhake o píáábóné wákímyéí o méénúneri o ícúbáhrámeíyoóbe. Ehdúu muurá Críjto mewájjyuri ícúbáhrámeídyújuco o ícúbáhrámeíhíjcyáne.

25 Muuráhjáa Píívyéébe oke níwaavénéjuco íne cahcújtso múnáake o píáábohíjcyáne. Aabe ámúhake o úwáábohíjcyá tene íjcyadújuco.

26 Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye pítyájcámeííne tsá múha wáájacuhíjcyatúne. Méíhdé múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájacutú teéne. Áánevu íne ícyooca tsúúca meke waajácútsoobe íhñéjté meíjcyámeke.

27 Aane Críjto mééma íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsáímíyé Píívyéébé avyéjuri meíjcyáiíne. Eene muurá wáájacúratúné íjcyanévvú ímíllebe téhdure ámúhake íwáájacútsóné jodíómú ámuha meíjcyátúróméke.

28 Aane íne muha méúwáábohíjcyá pámeekéré panévaturé túkévéjtsóméré dítye Críjtoj tééveri éhniíínevu íwáájacúne ímíááméré Píívyéébema íjcyaki.

29 Áánéllíi muurá íne ávyetá íhnáhó ó úwáábohíjcyá ícúbáhrámeííbyéré Críjto oke píáábóneri.

2

1 Aane ó ímíllé ámuha Raoditséa cóómi múnáa tsíjtye oke wáájacútúrómema mewáájacúné ávyetá íhnáhó ámúhá hallúvvú píáábó o táúmeíhíjcyané Píívyéébeke ímííneúvvú ámuha Críjtoke meúraávyeki.

² Aabe ó imíllé ámuha tsaímíyé mewáýýújcatsíñe ímíñeúvú mewáájacúné muhdúhjáa Píívyéébe mééma Críjtoj tééveri wáájácúratúné méénuhíjcyáne.

³ Dííbyedi ihdyu páneere ímiá tujkéveju ijcyáhi.

⁴ Ehdu íñe ámuhakye ó téíbúwátsohíjcyá tsaate ámuhakye iállíñeri imújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámuháma elle o íjcyáturóne. Áronáa ámuháma ó ijcyá táíjtsaméiyi. Áánéllii ó imíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé tsaímíyé meíjcyáneri.

⁶ Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú dííbyeke mecáhcújtsóijyu meíjcyadu tsaahdúré ímíñeúvú meíjcyá dííbyema.

⁷ Ahdícyane ímíñeúvú mecáhcújtsóóbedívú meíhvéjtsámeíñe paíjyuvaré Píívyéébeke météhdútsohíjcyá muhdúhjáa ámuhakye o úwaabódu.

Críjtoke cáhcujtsómé tsíhdyuréjuco íjcyane

⁸ Téííbúwá tsáma meíjcyaco tsaate íjtsaméityúré iújcúné uwáábori ámuhakye imújtátsótuki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne méénuhíjcyáme. Tsá Críjtodítýú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáábohíjcyatúne.

⁹ Muurá muhdú Píívyéébe íjcyane méwaajácú Críjto míamúnáájpídívúu ípívyéévéébej tééveri.

¹⁰ Aabe muurá pámeere níjkyéji múnáa naavémuu, íjcyámé éhnííñevu íhtsútuúbe. Áánéllii dííbyema meíjcyámema téhdure íjcyaaabe Píívyéébeé.

¹¹ Aabe tsúúca ámuhakye íjchívyetsó ímityúnetu Críjto ámuháma íjcyánéllííhye. Tsá idyé mekíhdyahírótsámeíñeri meímíbaávyetúne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveriyé meke ímíbájchoóbe.

¹² Muuráhjáa metsójtsótsámeíñeri ménaavénú dsíjívéébekée ditye cúúune. Ááneríi méúújetsó íhdée múhdurá meícyahíjcyáné tsúúca meíhvejtsóne. Aame ícyooca tsíhdyuréjuco mee Píívyéébeé íhnháhoori bóhítsóóbeke mecáhcújtsónema.

¹³ Muuráhjáa éijyu ámuha éhne múu dsíjívemédú meícyahíjcyá ámuha ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúnéllííhye. Áronáa ícyooca tsúúca Píívyéébe ámuhakye ímíjpyetétso téénetu Críjtoj tééveri ámuhádi ídáátsóvéneema.

¹⁴ Muuráhjáa dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi ícúbáhráíyoóbe. Áronáacáa mééma ímíbájchoobe Ílli Críjtoke ditye páwachékevu wátyétyéhcuube dsíjívénej tééveri. Ehdúu mééma ímíbájchoobe mewágóóóvéíyónetu meke ipájtyetétsoki.

¹⁵ Muuráhjáa páwachékevu ditye wátyétyéhcuube Críjto idsíjíveneri tsúúca tahjá Naavéneke íhyájkímumájuco. Áánetu méwaajácú tsúúca ditye táhjátsámeíñe.

Níjkyéjéneri metsúúrámeíñe

¹⁶ Ahdícyane méíícúvedí tsaate ámuha memáchohíjcyánéhjitu íhgyúváneri. Áhdure méíícúvedí eene béébe nuhba íjchívyécooca ditye wáñehjívátéhíjcyáneri ámuha méíícúvétúneri ditye ámuhádi íhgyúvahíjcyáneri. Áhdure méíícúvedí kéjcoojí Píívyéébeke idyúúrvahíjcyáneri ditye íhgyúvahíjcyáneri.

¹⁷ Éhduhjíikyée muurá meméénúneri Píívyéébeke méúraáavyehíjcyáhi. Ááneríhgyáa ménaavénuhíjcyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Áronáa ícyooca tsáhájuco tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjcyánéllííhye.

18 Ahdícyane tsáma máállítsámeídí eene níjkyéji múnáakévá ámuha medúúrúvátúhajchíí ámuha mewágóóóveíñé tsaate ímiááneúvúdú úwáábohíjcyámedívu. Muurá iwáájácutúnéré bañúháñé meénuhíjcyámé naavéváa diityédívú bóhówáávéne pañe iájtyumíne. Ehdu imyéénúne pánehjídú ícyahíjcyámé idáátsóméhjiúvu. Áronáa mityákímyeíhijcyámé iye iíjtsámeíñé imyéénúneri.

19 Áane diibyējuco Críjto ítyúkevjtsoobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye íícúvehíjcyatúne. Muurá dííbye tájpiyé méijcyá dííbyeéjté meícyame. Aame meúraávyehíjcyá Píívyéébeke muhdú díbye ímillédú dííbye piááboríye.

20 Muuráhjáa mewájuryi díbye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá miamúnáa íjtsaméí álliúré íjcyane. Aame ámuha ténejcu mewáájacújúcótúnéllii méijcyá ténejcútú éhne múu dsíjívemédu. Áronáa jíveekí Píívyéébeke wáájácutúme íjcyadu ámuha íjienévú métahjátsámeíhijcyáhi?

21 jíveekí majchóháñetu ámuha mébóícyúcatsíhijcyáhi? Óvíjyacóóné ehdu ámuha meíllívyéébócatsíhijcyáne.

22 Muurá ténéhjitu ámuha mebóícyúcatsíhijcyaróné íjcyá memájchoki. Muurá miamúnáa íjtsaméityúré tsááne ámúhake úwáábohíjcyáme.

23 Aane pánehjídú meke bañuhíjcyá ímiááne ímí Píívyéébeke ditye úráávyéúvúdu. Muurá itsúcunúhijcyámé íícúbáhrámeíñe idáátsóméhjiúvú íjcyáneri tehdujuco Píívyéébeke íavyéjútsohíjcyáne. Áronáa tsá diityéké tene piáábotú ditye íímíbaávyeki.

3

1 Ahdícyane Críjtóo dsíjíveebe tsiíñe bóhíínej téeveri ímityúmé ámuha meícyahíjcyánetu tsúúca meíjchivyémé métsúúraméí níjkyéjiene íjcyáneri dííbyeke ámuha meíícuvémé dííbyema Cáání úniúvú maávyéjuutéki.

2 Áánéllii téeneríyé métsúúraméí. Óvíjyacóóné ííñújíene.

3 Tsúúca muurá ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé Píívyéébeéjtéréjuco meíjcyame ténejcúrí meíícuvéjúcótúnéllii ámuha ténejcútú méijcyá dsíjívemédu.

4 Aabe muurá tsiíñe tsáácooca dííbyema tsaímíyé méijcyáá íavyéjuri.

Tsíhdyuréjuco meíjcyane

5 Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó páneere ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Óvíjyacóóné íhdícyáméhjima ámuha medómácócatsíhijcyáne. Áhdure tsíñehji ámúhake tútávájtsóíyóneri ámuha meúmúúpívyehíjcyanéhi ílluréjuco méihvéjtso. Áhdure mityane ámuha meéhnéváíyóneri méítsámeíhijcyané méihvéjtso. Muurá níjcyotájteke medúúrúváne ímityúné íjcyané tujkévéenéré teéne.

6 Ehdu nénehji lléébotúme meénuhíjcyámedi íhnáhooíñé Píívyéébe ícúbahráne.

7 Tehdúu muurá nénehji téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

8 Árone ílluréjuco méihvéjtsó ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúné ámuha medáíívécatsíhijcyáne, néhni ámuha menéáyócatsíhijcyáne, núcópítsó nénehji ámuha meíhjuúvahíjcyáne. Énehji panévare ílluréjuco méihvéjtso.

9 Ténéhjitu tsúúca ámuha tsíñejcúriyéjuco meíjcyame tsáhájucó múu álliúúnújcatsíyúne.

10 Métsúúraméí éhniíñevu ámuha meímíjpyetéíyóneri ímíñeúvú ámuha Píívyéébeke mewáájacu dííbyedu ímiáámeréjuco ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááne tsúúca ámuha tsíhdyuréjuco.

¹¹ Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllíhýe. Muurá ihdyu paméváré dííbyeéjté ijcyá jodíómú íjcyáturómé kíhdyahírótsámeítyuróme, tsííñé iñújñé múnáa íjcyaróme, íñéubará wáájácúturóme, tsaaté únú múnáa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeítyuróme. Muurá pámeere Críjtóke mecáhcujsómé tsahdúré dííbyeéjté meíjcyáhi.

¹² Muuráhjáa Píívyéébere ámuhakye ujcú mítyane ámuhakye iwájýúnéllí dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aame múu ímíánejcúvú íjtsaméí icyápáyóóvéne wajýújcatsíhi, píáábójcatsíhi, idáátsóméhjiúvú ijcyáhi, ímíááméré pamévamáyé ijcyáhi, ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí aabúcúhi.

¹³ Ááne múu tsáijyu múhdurá ámuháma pájtyéronéhjí ímíbáchójcatsí ídaatsólléjcatsíñe Críjtó méhdi ídáátsóvéne meke ímíbachódu.

¹⁴ Áhdure múu éhnííñevu wajýújcatsí tsaímíyé ámuha meíjcyá íñevú táhjátsámeítyúme.

¹⁵ Áámeke ihdyu óví ámuhakye Píívyééberéjuco tükévejsóne. Muurá ímíleebe Críjtoj tééveri ámuhakye ípíaabóné ímí tsame meíjcyaki.

¹⁶ Áané hallúvú múu dííbyeke ityéhdújsóne ímíjyuuri duurúvahíjcyá ámuhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wajácúnejcútsi meíjcyáne meúwáábohíjcyá Críjtó uwááboju ámuhá pañe íjcyane tsápítsójcatsímyére.

¹⁷ Panéváré múu íñá imyéénunee, íhjuváne, íjcyane méénuhíjcyá muhdú ímíáané Ávyéjuube Jetsóóéjté meíjcyame meméénúiyódú téené hallúvú Meécááni Píívyéébeke dííbyej tééveri téhdújtsomé.

Muhdú cahcújtso múnáa íjcyane

¹⁸ Ámuúha walléémuj, tsúúca Ávyéjuube Críjtó uráávyé múnáa ámuha meíjcyame múu avyéjuullé ámuhá tajímuke.

¹⁹ Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wajýú ámuhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáríívéjcatsítyúne.

²⁰ Áhdure tsíime mécahcújtsó ámuháj caanímuke. Ehdu muurá ámuha meíjcyane Píívyéébe ímílléhi.

²¹ Áhdure ámuha cáánu tsá múu ámuháj tsíimeke úmécójtsotú ditye ityútáváávétuki.

²² Téhdure idyé tsané avyéjútémá wákímyeímyé múu cáhcújtsó díityéke. Tsá múu ditye íítérokíyé tsaímíyé wákímyeítyúne. Múu Píívyéébeke íavyejuúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

²³ Áhdure panéváré íñá ámuhá wákímyeí íjcyane múu meenú ímíñeúvú óvéheetúmé dííbyeke ámuha meíícuvenéjuco.

²⁴ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtóke meíícuvéne áhdó díbye meke újcuíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaki.

²⁵ Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcúíibye tééne áhdovu. Muurá Píívyéébe meke pámeekéré tsahdúré wájýúroobe áhdóó muhdú meícyahíjcyádújuco.

4

¹ Aabe níjkyéjiri íjcyabe Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú meíjcyane. Áánéllí múu avyéjujte íjcyame ímíñeúvú íwákímyeí múnáake pícyóó ícúbáhratúme.

² Áhdícyane múu téííbúwá íjcyáne paíjyuvaré Píívyéébeke píáábó táúmeíhíjcyá óóchévetúmé panévá hallúvú téhdújtsomé.

³ Téhdure múúhá hallúvú métáuméí dibye múúhakye píáábónej péévé múúhakye múhá iná néétume éhnííñevu míamúnáake muha meúwáábo Críjtóo mééma pajtyéteju méénune. Teene o úwáábohíjcyáné hallútú muurá íñe icyooca oo cúvéhóójari.

⁴ Áánéllíi ámúhakye o nées táhallúvú píáábó ámuha Píívyéébeke metáúmeí dibye oke ipíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

⁵ Téhdure ámúhakye o nées panévatúré ímíááméré ámuha meíjcyáne cahcújtso múnáa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

⁶ Aame ihdyu múu ímíñeúvú ihjyúvahíjcyá tsaate ámúhakye díllócooca tsáimíyé diityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoro pítyajcóné

⁷ Ahdícyane óvíi ménahbe Tííkico ámúhakye táuubállé meenú dííbyema muhtsi Ávyéjuube Jetsocríjtó wákimyéí meméénuhíjcyáabe. Diibye muurá oke tsáimíyé tééné wákimyéityu píáábohíjcyáhi.

⁸ Áábeke ámuha éllevu ó wallóo ámúhakye tsápíjtsoobéré iúúbálle muhdú ílle muha meíjcyane.

⁹ Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímíáábé íjcyaaabe Onéétsimo péé ámuhadítyúu tsáábeé. Aamútsí óvíi ámúhakye úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

¹⁰ Áánetu íñe dííbyema muhtsi cúvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámúhakye dúúruváné ámúhakye ó úúballéhi. Áhdure Benabée nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámúhakye duurúváhi. Aabe ámúhakye ááhívetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcuco.

¹¹ Téhdure idyé Jetsóo dííbyere ‘Jójtoó’ némeííbyé ámúhakye duurúváhi. Éhdume tamúnáa jodíómudítyú cahcújtso múnáa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébe avyéjú wákimyéí o méénúnetu. Aame oke mítyane tsápíjsohíjcyáhi.

¹² Téhdure ámuhadítyúu tsáábe Epáápara Críjtó wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámúhakye duurúváhi. Téhdure ámúhá hallúvú mítyane píáábó Píívyéébeke táúmeíhíjcyaaabe ámuha tsáimíyé dííbye meúraávye muhdú dibye ímillédu.

¹³ Aane ímíááné ó waajácú ámúhá hallúvú mítyane píáábó dibye táúmeíhíjcyáne. Téhdure Raoditséá cóómiyi íjcyámema Hierááporíyí íjcyámé hallúvú táúmeíhíjcyáabe.

¹⁴ Téhdure wájyú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámúhakye duurúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dííbye jávú dóbéévehíjcyáné cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámuha éllevu o wálloháámí ámuha meéévéne boone méwállooco diitye Raoditséari íjcyáne cahcújtso múnáa éllevu téhdure ditye íééveki. Áhdure téhullétú ámuha éllevu ditye wálloháámí ímíñeúvú mééévecó.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene dibye ímíñeúvú iníjkéva Píívyéébe dííbyeke pícyóóné wákimyéí.

¹⁸ Ehdu íñe ámúhakye pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájíívedí íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Ahdícyane óvíi Píívyéébe ámúhakye píaabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TETSARONITSÉÉTSE

Tujkénú Tetsaróónicáí Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnáa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúraávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óvíi ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróónicá múnáa cáhcujtsóne

² Ímí ámuha Píívyéébeke meúraávyehíjcyánéllíi paíjyuvaré muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi.

³ Áhdure muha méitsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájyúne mecáhcujtsómé tsaímíyé dííbyé wákimyéí ámuha meméénume méitsohíjcyáné tsiíñe díbye tsááiñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámúhake táñahbému iwájyúnéllíi díbye újcune.

⁵ Muuráhjáa ámúhake muha pajtyeté tsúúca mééma íjcyáné uwááboju meúwáábócooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchó múnáake píaábóneri panévare méénúráítyúronéhí muha méméénuhíjcyá ímíáánéjuco íjcyane muha meúwáábohíjcyánéllíihye. Aane muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa ámúhama muha meíjcyame ámúhake mepíáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébé Apííchóré ámúhake ímíjyuuvu ájcume tsaímíyé ámuha mecáhcujtsó dííbyé uwááboju ámúhake muha meúwaabóne. Aame muurá eene muhdú muha dííbyeke meúraávyehíjcyádújuco ámuha meúraávyehíjcyáné ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe.

⁷ Ehdu nééróné pañe ámuha dííbyeke tsaímíyé meúraávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóóniámá Acááyá íñújícú cahcújtso múnáa ámúhadítýú ííívané tehdu úráávyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwáábojúu muurá ámúhadítýú tsújaavéné tsá apáámyéré téené íñújícú múnáa wáájácúne. Muuráhjáa tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Téhdurée waajácúme ámuha ímí Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllíi tsáhájucó muha muucá teene meúúballéítyuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhnée ámúhake muha maááhívéjémeke tsaímíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekéréé ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímíáábé Píívyéébekéréjuco ámuha mecááníwáábeke meíícuvéme metéhmehíjcyáné mújyú tsiíñe Ílli tsááiñe éhnée dsíjívéebeke díbye bóhítsoóbe. Dííbye muurá tsúúca meke pájtyetéstó méimítýú hallútú meícúbáhrámeííyónetu.

2

Tetsaróónicáí Páávoró úwaabóne

¹ Aane muurá ámuha táñahbémú méwaajácú bañúháñée ámuhakye muha maááhívéjetúne.

² Muuráhjáa Pirípovu múúhakye ditye ícúbáhráróné pañe íínerí íllityétúmé ámuhakye muha meúwááboté Píívyéébedívú muha mecátsípáávénema. Áámedíi múúhadi tsaate úúhívatéróné pañe ámuhakye muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujtsóhi.

³ Tsáháa ímityúné ámuhadítýú muha meíjtsámeíñe íllure ámuhakye muha maállityúne.

⁴ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe pámé íjtsaméíyé wájácú néébe múúhakye ityújkevééllémekéjuco níwáávéne uwááboju íñe muha meúwáábohíjcyá ámuhakye díbye ímillédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míamúnaa múúhakye ímí íjtsúcunúki.

⁵ Aane wájácú ámuha menééne tsáháa múúhakye ámuha maáhdórokíyé tsaímíyé ámuhakye muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píívyéébe waajácúhi.

⁶ Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míamúnaa múúhakye mítyájtsóíyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímíáané múúhakye ámuha mémítyájtsóiyá Críjtorée múúhakye uwáábojtédívú pícyóómeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú téeneri.

⁷⁻⁸ Muuráhjáa ihdyu ámuhakýéré muha tsaímíyé mépiáábohíjcyá éhne múúne tsiiméké tsíju téhmedu ámuhakye muha mewáýúnema. Aamée ámuhakye muha meúwáábohíjcyá ímíáájú ápíchó nénehji múúhakye pátyehíjcyáróné pañe.

⁹ Aane cáhawáa méitsáávé muhdúhjáa ámuhakye muha meúwáábo ámuháj píine muha meíjcyame mewákímyeíhijcyáné pécohajchótá cójihajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Tsáháa íínerí ámuhakye muha meíjyévétsohíjcyatúne.

¹⁰ Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaímíyée ámuháma muha meícyahíjcyánéllii íínetú muha menéétsámeítýúne. Aane téhdure Píívyéébe waajácúhi.

¹¹ Áhdure ámuha méwaajácú ámuhakýee muha meúwaabómé mecánaájánuhíjcyáné éhne múúne tsiiméké cááni méénudu.

¹² Muuráhjáa ámuhakye muha ménéhíjcyá Píívyéébema ímíñeúvú ámuha meíjcyá muhdú dííbyeéjté íjcyáiyódú íavyéjúejtee ámuha meíjcyáíñevú ámuhakye díbye méménúmeke.

¹³ Áané hallúvú muha paíjyuvaré météhdútsohíjcyá dííbyeke. Muuráhjáa dííbye uwááboju míamúnáa íjtsaméí jcyatúné muha ámuhakye meúwáábónéllii ámuha ímí mecáhcujtsómé tsúuca méímíjpyetéhi.

¹⁴ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbému, muurá Críjtoke ámuha mecáhcújtsóné hallútú ámuha múnáaré ámuhadi ícúbáhrahíjcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meícyané cahcújtso múnáadi múúha múnáaré jodíómú ícúbáhrahíjcyáhi.

¹⁵ Díityéré muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnáaré idyé íjcyámeke Píívyéébe íhýú uubálle múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píívyéébe ímillédú íjcyáítýuróne. Áánéllii pamévakéré tsarílléme.

¹⁶ Aame muurá tsá ímíllehíjcyatú jodíómú íjcyátúmeke muha meúwaabóne. Ááneri íhyallúvúre éhnííñevu ímityúné méénuhíjcyáme. Árómeke téené hallútú Píívyéébe ícúbáhraáhi.

Páávoró ímíllé Tetsaróónicáí íjcyané cahcújtso múnáake íááhíveténe

17 Ámuúha múúhá nahbému, éhnée ámuhadítú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámuhadítú tsíhyulle muha meíjcyarómé ámuhakye méítsáávehíjcyáhi. Áánéllí muha méimíllerá ámuhakye maááhíveténé tsiíñe maátyúmíjcatsíki.

18 Éíjyújúcooróo o ítsámeíhíjcyaróné oore ámuhakye o ááhívetéíyóneri. Áronáacáa Naavéné táíjtsaméí tútávajtsóhi.

19-20 ¿Aane íñe íñevú muha mecátóróóvéne méimíjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácooca? Muurá ihdyu diityéjuco ámuha ámuhadí téíjy muha meimíjyúúveímye.

3

1 Áámekée ámuhakye muha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyánéllí ámuha éllevu tsúuca muha mepéjúcooráhi. Áronáacáa muhtsi mécoévá Atéénávúre.

2-3 Átsihdyúu ménahbe Timotéó téhdure Píívyéébé íicúve múnáajpi íjcyáábekéréjuco muhtsi mewálloone ámuhakye díbye Críjtodítú íjcyáné uwááboju iúwáábóneri ítsápíjtsoté éhnííñevu ímí ámuha dííbyeke mecáhcújtsó tsaate ámuha múhdurá meíjtsámeítu íñe ícyooca meícúbáhrámeíhíjcyánéhjitu. Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Píívyéébeéjté meíjcyame ehdu nénéhjiri meícúbáhrámeíñe.

4 Muuráhjáa ámuháma muha meíjcyácooca ménehíjcyá meícúbáhrámeíñe. Ahdújuco muurá meícúbáhrámeíhijcyáne.

5 Áánerí mityane ámuhadí o íjyácunúnéllí Timotéoke ó wallóo díbye ámuhakye iúújeté muhdújucó ámuha Críjtoke mecáhcujtsóné o wáájacuki. Ópée mityane ó íllityé bañúháñe ámuhakye muha meúwáábohíjcyámeke Naavéné ícyánejcúvú lííúcúíyóneri.

6 Áronáa Timotéó ámuhadí Tetsaróónicárí úlléjeebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsóne pamévamáyé mewáýucatsíhijcyáne. Téhdure múhtsikye úúbálleebe ámuhadí muha meíjyácunúhijcyádúreva idyé múúhakye ámuha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhijcyáne.

7-8 Áánerí mityane muha méimíjyuuvé panévaríyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehdújuco ámuha Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúraávyéneri.

9 Áané hallúvú mityane muha Píívyéébeke météhdútsóhíjcyáhi.

10 Muurá paíjyuvaré muha dííbyeke píáábó métáúmeíhijcyá tsiíñe ámuhakye muha maááhívetémé éhnííñevu ámuhakye meúwáábo dííbyeke mecáhcújtsónéjcutu tsátsii ímíñeúvú ámuha mewáájacutúne.

11 Aane ihdyu óví Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhakye píáábomútsí ámuhakye muha maááhívetéki.

12 Áhdure óví ámuhakye píááboobe íñe ámuhakye muha mewáýyudu ámuha pamévamáyé mewáýjucatsíki.

13 Aane óví ámuhakye píááboobe tsaímíyé dííbyeke ámuha meúraávyé múíjyú Máavyéjuube Jetsocríjtó íhñéjteke újcúvácooca íñé imítú ámuhá hallúrí íjcyatúme ámuha dííbyedívú meúújetéki.

4

Píívyéébe ímillédú meíjcyane

¹ Áánéllii ámuhá hahbémuke muha menée Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévatúré tsaímíyé ámuha meíjcyá Píívyéébe ímíllédú muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódu. Aane óví ámuha meúraavyé éhniíñevu.

² Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbajúré ámuhákye muha meúwáábohíjcyáne.

³ Muurá Píívyéébe ímíllé dííbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbye ímíllédú meíjcyane. Áánéllii tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítýúne.

⁴ Múu ityáábávájcatsíñe tsaímíyé íjcyáhi.

⁵ Tsá múu Píívyéébeke wáájácútúmé dáríívcatsíhijcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsítýúne.

⁶ Tsá múu íñáhbé táábake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáríívémeíhijcyámeke téené hallútú íhnáhooíñe Píívyéébe ícúbahráne. Téenélliihyée muurá tsúúca ámuhákye éíjyu muha meúúballé teéne.

⁷ Tsáháa ímítyunéhjí meméenu díbye meke újcutúne. Mekée újcuube ténehjí meíhvéjtsóne meímíjpyeteki.

⁸ Áané uwááboju tsaate éhdiívallehíjcyámé tsá míamúnáake éhdiívalletúne. Píívyéébekéré ehdiívallémé mépañévúu Íapííchó ipícyóóneri meke ímíjpyetétsóóbeke.

⁹ Áánetu íñe muhdú ámuha tsané hahbémú mewájjújcatsííñetu tsáhájuco ámuhákye o cáátúnúityú tsúúca Píívyéébe túkevájtsójú pañe ámuha meíjcyame tehdújuco mewájjújcatsííñéllíhye.

¹⁰ Muurá Matsedóóniá íiñúji múnáa ménahbémuma ímí tehdújuco ámuha mewájjújcatsíhijcyáne. Áronáa ámuhákye muha menée éhniíñevu ámuha pamévamáyé mewájjújcatsíki.

¹¹⁻¹² Aame ihdyu tsaímíyé íbúwajíí ámuhá wákimyéiyi meíjcyá íiná ámuhádítyú ipíhtótu muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódú tsijtye cahcújtso múnáa íjcyatúmé ámuhákye íávyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóo tsiiñe tsááiñe

¹³ Ámuúha múúhá hahbémuj, téhdure muha méimíllé ámuhákye meúúballéné íñe tsúúca cahcújtso múnáa íjcyame dsíjivehíjcyámé muhdú íjcyaiñe ámuha ídátso meíjtsúcunúne mekimóóvétu eene pájtyetéityúmé ídátso kímóóvehíjcyádu.

¹⁴ Muuráhjáa Jetsóo dsíjiveebe tsiiñe bóhiñe mecáhcujsómé méwaajácú téhdure Píívyéébe meke bóhiítsóíñe dííbye meceáhcujsómé medsíjivemeke.

¹⁵ Muurá tsiiñe díbye tsáácooca téijyu íjcyame tsá pééityú medsíjivémé íhdéré dííbye élleву. Ehdu Píívyéébere néene íñe ámuhákye muha meúúballéhi.

¹⁶ Aabe Jetsóoma wáloo níjkyéji múnáa avyéjúbéke dííbyé rojrócori díbye meke ipíúva dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyámeke. Áijyu muurá pámeere múhdumé dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame tsiiñe mébóhihi.

¹⁷ Átsihdyu ihdyu botsíi téijyu íjcyámema tsaméhíjuco mepééíñe cáámevu Máavyéjúbema maátyúmíjcatsíki. Aame dííbyema méijcyáá muhdú íjcyáityúmeréjuco.

¹⁸ Áánéllii téénevu mecátóroóvéne métsípátsócatsíhijcyá.

5

¹ Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóo tsááiñe, ámuúha múúhá hahbémuj. Áronáa ihdyu tsá mewáájácútú múijyú díbye tsááiñe.

² Muurá tsúúca ámuha méwaajácú meíjtsótúnáa díbye tsááiñe éhne múúne naní múnáajpi pejco meke ábájínejcúdu.

³ Muurá míamúnaa nehíjcyáá íñé imíjyaú íjcyaiñe. Áhdure íjtsúcunúimye mújyú íná pájtyéityúne. Áronáa ílluú néétútsihdyu íjcyaiñe ícúbáhrameí éhne múúne wállehdivú peecutére tsímáva ávyé wájtsidu. Áanetu muurá tsá múha pállójcóityúne.

⁴⁻⁵ Áronáa tsáhájuco ámuha meíjcyatú éhne múu cúúvétsii meíjcyadu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóóji páneere íná maájtyumíné mewáajacúdu. Áánéllii tsáhájuco ámúhake tene ábájínejcúityúne.

⁶ Áhdícyane metsu ímíááméré meíjcyá téííbúwaréjuco. Tsáhájuco tsaatédú wáajácúmeityúme meíjcyáityú éhne múúne cúwame íjcyadu.

⁷ Muurá cúwamee, lííícyavémee, éhdume tsá wáajácúmeityú éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

⁸ Áanetu ihdyu mee péététsihyi múu íjcyadu menéeme tsúúca teene mewáajacúme metsu ímíáámeréjuco meíjcyáne Píívyéébeke mecáhcújtso ímítyúnehjívú metáhjátsámeityu éhne múúne tsodáhó ityáhjátsámeityu cóhpéneúvú wátájcámeídyu. Ááne metsu ímíñeúvú meúráávyé íñe mepájtyeténé uwááboju éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji wátajcódú íivane mewágóóóvéíyónetu meke pájtyetétsoíñe.

⁹ Tsáháa Píívyéébe meke újcutú meícúbáhrámeíki. Muuráhjáa ihdyu íllure meke téenetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹⁰ Áánélliihyé dííbyeke wálloobe mewájyuri díbye ídsíjive mújyú meke díbye újcúvácooca pámeere téjyju íjcyámema medsíjivéjúcoorómé tsaméhjí dííbyema meíjcyaki.

¹¹ Áánéllii ámuha meméénuhíjcyádú éhniíñevu métsípátsojcatsí tsaimíyé Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoró túkévéjtsóne

¹² Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémut, ámúhake muha menéé ámuha maávyéjúúlle ámúhá túkévéjtsójtéke.

¹³ Ímíááméré meíjcyáne mewájyú diityéke. Tsá múu múnáátsójcatsítyúne.

¹⁴ Téhdure ámúhake muha menéé tsaate wákimyéityu óvéhéemeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévaturé íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdu múu píáábohíjcyá pamévakéré múhdurá ditye íjcyáronéhjí íáábúcúnema.

¹⁵ Aame ihdyu téííbúwá meíjcyaco. Tsá múu tsaate ímityúné ámúhake méénuróné píámeityúne. Ímíááméré meíjcyáne íllure mépiáábojcatsí.

¹⁶⁻¹⁷ Páijyuvaré Píívyéébema meíhjuváne méimíjyuhíjcyá.

¹⁸ Météhdútsohíjcyá panévá hallúvuré dííbyeke. Muurá íñe Jetsocríjtoéjté meíjcyame panévare meke pátyehíjcyánéhjí hallúvú dííbyeke metéhdujtsóné imílleébe.

¹⁹ Áábé Apííchó ámúhá pañe íjcyane ámúhake túkévétsóhíjcyané tsáma méíhvéjtsodíñe.

²⁰ Áhdure íñe dííbyere tsaatédívú bóhówájtsóneri íná pájtyeíñe ditye úúbálleneri tsá múu íícúvetúme íjcyatúne.

²¹ Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú íjtsó keená ímíááné íjcyane iúráávyeki.

²² Aame ihdyu mémeenújúcohdi ímityúne.

²³ Áhdícyane óvíi Píívyéébe ámúhake píaabó íñé ímítyú ámúhá hallúrí íjcyájúcóótuki. Aabe ihdyu óvíi ámúhake tehmé ámúhaj pí, ámúhá íjtsaméi,

ámúhá íbuúúné, mújyú tsiíñe Ávyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha íínerí menéétsámeíttyuki.

²⁴ Tsá muurá íínerí meke dibye báñúityúne. Muuráhjáa íñéhdújuco meke dibye újcune. Aabe muurá téhdure páneere mééma méénuú muhdú íñéhduú.

Páávoró pítyajcóne

²⁵ Ahdícyane ámuha múúhá nahbémú meíjcyame múúhá hallúvú Píívyéébeke píáábó paíjyuvaré métáuméí múúhake dibye ípíááboki.

²⁶ Téhdure ámuhake muha menéé ámuha tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki.

²⁷ Téhdure ámuhake muha méníwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri íñe íhyaamí pañe ámúhama o íhjuváné ámuha mewáájácútso pámeekéré elle íjcyané cahcújtso múnáake.

²⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhake píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 TETSARONITSÉÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróónicárí Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnáa múúhá nahbémuj, íhyaami íñe tsiíñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsáímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúraávyehíjcyáme éllevu.

² Aamútsí ihdyu óví ámuúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Ímítýúmema Píívyéébe ímibájchoju méénuíñe

³ Ámuúha múúhá nahbémuj, muurá Píívyéébeke muha météhdútsohíjcyá ámuúhá hallúvú ímí dííbyeke ámuha mecáhcujsómé mewáýjýcátsíñéllíhye.

⁴ Mítýane muha méimíjyúú ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe ímí dííbyeke ámuha mecáhcujsóné meúraávyéneri. Aane muha méúúbállehíjcyá tsijtye dííbyé cahcújtso múnáake.

⁵ Ehdu muurá ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáneri ámuúhake waajácútsoobe ímíáané tsúúca dííbyé avyéjýeje ámuha meíjcyane. Áánéllíi ámuha meícúbáhrámeíhíjcyá ímíáámeréjuco ámuha dííbyema meíjcyaki.

⁶ Áronáa ihdyu eene ámuúhadi ícúbáhráhíjcyámeke téhdure ícúbáhráííbye.

⁷ Áánetu ihdyu meícúbáhrámeíhíjcyánetu meke állíjchútsóiibye mújyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúme níjkyéji múnáama cúújuwádú péétécunúnéj píine tsáácoóca.

⁸ Ehdu tsááiibye íñe Píívyéébeke íéhdíiválléne dííbyedítyú Íjcyané uwááboju ímíáané Íjcyáneri íícúvehíjcyátúmeke ícúbáhraki.

⁹ Aame ílluréjuco wágóóóveíñe mújyú níjkéváityúne ícúbáhrámeííhullévu. Aame tsá mújyú dííbyé avyéjý íhtsutúne Íjcyane ájtyúmíityúne.

¹⁰ Ehdu muurá méénúiibye Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe itsáácoóca. Áijyu dííbyeéjé meíjcyame dííbyeke maávyéjujtsómé méduurúvaáhi. Muurá téijyu tsaméhíi dííbyema méjcyáá dííbyé uwááboju muha ámuúhake meúwáábohíjcyané ámuha ímí mecáhcujsónéllíhye.

¹¹ Áánéllíi paíjyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámuúhá hallúvú métáúmeíhíjcyá ámuúhake díbye újcume tsáímíyé dííbyema ámuha meíjcyaki. Áhdure muha métáúmeíhíjcyá dííbyeke ámuha mecáhcujsómé ímíáánéré meméénúíyóneri metsúúrámeíhíjcyané ámuúhama díbye ipánéévétsoki.

¹² Ehdu nénéhjiri máávyéjýtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke. Muurá meke ávyéjýtsóiibye Píívyéébé meke ídaatsólléne dííbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavéneéjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbémuj, muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñe úmíwari páhduvaré néene mávaríjchojúúne Íjcyáahi.

² Áánéllíi ámuúhake muha menéé íñe Píívyéébé uwáábódú nénéhji tsaate naavédú néene ííténé pañe íájtyumíné úwáábóneri ámuha meíllityéne

memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri illure iállíne icyáátúnúháámí pañe 'tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhií' iñéhaami ámuha éllewu wállóhajchíí méíícúvedí téeneri.

³ Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíne. Muurá ihdyu ímiááné dibye tsááíne ihde tsaate Píívyéébe uwááboju állíuríyējuco díllóíne. Téjyu muurá bóhówáávéiibe ímítyuube Naavéneéjpi íjcyáábeke Píívyéébe ícúbáhráíibe.

⁴ Aabe páhduváré dárííveé Píívyéébeéjteke dííbyekéré ditye dúúrúváíyóneri íjyácunúnema. Muurá Píívyéébedi idíllómeíne dííbye duurúvájá pañévu úcáávéiibe.

⁵⁻⁶ Aane muurá ámuha méwaajácú íveekí ícyooca dibyéi bóhówáávetúne. Muurá ihdyu íéevéi úújetécooca bóhówáávéiibe. ¿A tsá ámuha meítsáávetú éhnée ámuhakye ehdu mééma tene pájtyeíne o néhijcyáne?

⁷ Téene pañéjúcooro muurá mee ícyooca. Áronáa ihdyu tsáhái dibye méhdivu bóhówáávetú Píívyéébere néhdújuco. Dibye ihdyu dííbyeke íhvéjtsócooca botsíi bóhówáávéiibe.

⁸⁻¹² Aabe muurá Naavéné íhnáhooríyé méénúráítyúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake imújtátsoki. Ehdu imyéénúneri mújtátsóíibe Críjtodítýú íjcyáne uwááboju ímiáájú cáhcújtsotúme wágóóóvéímyeke. Áánéllíi Píívyéébe diityéké íhvéjtsóo ditye awáá ímillédú teene icyáhcújtsoki. Aame téene déjúcotu illuréjuco wágóóóveíne. Áronáa Ávyéjuube Jetsóo itsáácooca eene ténejcúvú diityéké íbúwátsohíjcyáábeke íámítsaráhcori ícúbáhráábeke illure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíne

¹³ Áánetu ihdyu ámuhakye Píívyéébe wájyúnéllíi ámuha dííbyeke ímí mecáhcújtsóné hallúvú muha dííbyeke météhdútsóhíjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke újcune Ípíííchó meke ímíjpyetétsónej téeveri dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyeteki.

¹⁴ Ahdújucóo muurá íne ámuhakye muha meúwáábónej téeveri dibye ámuhakye újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí dííbye avyéjuri meíjcyaki.

¹⁵ Ehdu teene, ámuúha múúhá nahbému. Ahdícyane tsáma máábájíívedí éhnée ámuhádi muha meúlléjécooca ámuhakye muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íne waajácúháámí pañe ámuhakye muha menéhijcyáne méíhvéjtsodíne.

¹⁶⁻¹⁷ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema ámuhakye píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meíhjúvuhíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájyúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke újcuube múijyú níjkéváityúne meímíjyu dííbyema íavyéjuri meíjcyáiñévu mecátsípáávéenema.

3

Páávoró néé píááboju diityé hallúvú ditye ityáúmeíki

¹ Ahdícyane ámuúha múúhá nahbému, múúhá hallúvú téhdure Píívyéébeke píaabó métáuméi dibye múúhakye ipíáábo Jetsocríjtodítýú íjcyáne uwááboju muha pahúllevá múnáadívú metsújáucúné ditye tsaímíyé icyáhcújtsó ámuháa mecáhcujtsódu.

² Áhdure métáuméi dibye múúhakye ityéhme ímityúme múúhakye imyéénútuki. Tsá muurá pamévaré dííbye uwááboju cáhcújtsotúne.

³ Áronáa Píívyéébe ímiáábé íjcyabe ámuhakye píááboó tsaímíyé ámuha meíjcyaki. Áhdure idyé ámuhakye téhméiibye ímityúnéhjitu.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámuhakye muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméenuíñe ámuhakye díbye túkévéjtsóneri.

⁵ Aabe ihdyu óvíi ámuhakye píaabó ímíñeúvú ámuha mewáájácu mityane meke díbye wáyyune. Áhdure idyé óvíi ámuhakye píááboobe ímityunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcu híjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámuhakye muha menée íñe ámuhakye muha meúwáábohíjcyádú íjcyátúmema ámuha menáhbévátu eene iwákímyeíñe ímíllehíjcyátúmema.

⁷ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú muhdú muha meíjcyadu ámuha meíjcyáiyóne. Muuráhjáa elle ámuháma muha meíjcyácooca tsá wákímyeítyúmé muha meíjcyatúne.

⁸ Aamée tsá muha mumájchó pevénéré áhdóratúné memáchohíjcyatúne. Muuráhjáa muha méícúbáhrámeíhijcyá wákímyeíyi cójáhajchótá pécohajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíhijcyá íñerí ámuhakye muha meíjyévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímiáánéjuco múúhakye ámuha mepíáábóiyóné íñe Píívyéébe wákímyeí muha meméénúmeke. Áronáacáa ihdyu múúhaye mewákímyeíñe tájpi méícyahíjcyá tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámuháma muha meíjcyácooca ménehíjcyáhi: “Iwákímyeíñe ímílleítúmé tsá múu májchotúne.”

¹¹ Áánacává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méícyahíjcyáhi.

¹² Áánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjtó taúhbaju íjcyane muha menée ímiááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, méóóchévedí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdu íñe ámuhakye muha waajácúháámí pañe meúwaabóné tsaate lléébótúmeke mewáájaco caatyé íjcyane. Áámema ménahbévájúcohdí ditye téeneri íñúcójpívéne iwájácúúve múhdurá idyáríívémeíhijcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu diityéké téené hallútú múnáájtstotúne. Íllure ihdyu chooco ímíñeúvú méuwaábó ditye ímíjpyeté ménahbémújuco íjcyámeke.

Páávaro pítyajcóne

¹⁶ Aane óvíi Píívyéébe ímiáábé íjcyabe ámuhakye túkévejtsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óvíi ámuhakye panévaturé píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámuhakye pámeekéré o dúúruváné páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdu muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyáne páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Áhdícyane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhakye píaabóhi. Áyu tehdujuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Mepájtyetétsoobe Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íhyaami diéllevu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píívyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tájtsiiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óví meke íídaatsóllédú íjcyamútsí Máavyéjuube Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Átééréne uwáábotu Páávoró teíbúwajtsóne

³⁻⁴ Muuráhjáa Matsedóóniá iínújivu o péébe uke ó neínú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnááuvúu ícyahíjcyanéhéjí úwáábohíjcyámeke u bóíjcyu ditye teene íúwaabójúcóótuki. Muurá bañúháñé ténéhjiríyé meíjcyame tsá meméénúityuró Píívyéébe tsíjtyeke ímíáájuvu mewáájácútsóíñévú meke níwaavéne.

⁵ Áánéllii uke o néé diityéké u úwáábo ííné íjtsaméí ííbuúúneri íjcyájúcootúmé tsáimíyé Píívyéébeke icyáhcújtsóne iwáájúycatsí muhdú ímíááné mewáájúycatsíhdyu.

⁶ Ehdu íjcyáíyótsihvu tsaate íínetú diityéké píáábóítyúnéhjiríyé ityáhjáycatsííne tsá tehdu íjcyatúne.

⁷ Aame muurá imíllerá Píívyéébe taúhbájú uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá ditye wáájácútú íínélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé íévenéré iwáájácútúne.

⁸ Muurá íínélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhahjchíí tehdujucu teéne.

⁹ Tsá teene taúhbaju tsáimíyé íjcyámé wáábyuta íjcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímítyunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píívyéébeke ávyejúúlletúmé dsíjívétso múnáa, cáánímuke, tsííjúmuke, dsíjívétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

¹⁰ Áhdure íhdícyáméhjima idyómácójcatsííne, tsamééré wajpíímú walléémú dómácócatsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadívú náhjihénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú imyéénúityúné íhjúvahíjcyáme, ímíá uwááboju íllure éhdíívallehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

¹¹ Ááné uwááboju muurá ííne ímíáájú pajtyéteju úwááboobéré o péhíjcyá Píívyéébe oke níwaavéne.

Páávoró duurúvá Píívyéébe dííbyedi ídáátsovéne

¹² Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke ávyetáa múhdurá o néeróóbeke oke téénevu ipícyóóbeke díbye tsípátsohíjcyánéllííhye.

¹³ Dííbyedíi o úúhívaténe dííbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhráhíjcyáróóbeke oke téénevu picyóóbe. Áronáacáa ihdyu táwaajácútubáané ehdu ó dáríívémeíhíjcyá dííbyekéikyée o wáájácútúnéllííhye. Áróóbedíi ihdyu Píívyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane píáábóneri íñe Críjtoke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáávéne botsíi pamévakéré ó wajyúhi.

¹⁵ Áánéllii ó iyyácunúhijcyá pámeere dííbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímíááné mewájjyuri tsaabe íñuújívú ímityúmé meíjcyámeke ipájtyetésoki. Aanéhjáa muurá oo pámé ehnííñevúré ávyetá ímítyuúbe.

¹⁶ Áróóbedíi óhdi Píívyéébe ídáátsóvéne oke ímíjpyetétsó muhdú pámeere ímityúmé íjcyárómeke iwájjyune tajtyéeveri iúújétsoki. Áánetu méwaajácú pámeere ímityúmé íjcyarómé Críjtoke icyáhcújtsócooca újcuíñé mújyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhi.

¹⁷ Áánéllii metsu Píívyéébe apáábyéré íjcyaaabe mújyú muhdú íjcyáítyuube pane wáájácúúbeke maávyéjútsohíjcy maájtyúmítúróóbeke. Ehdu teéne.

¹⁸ Ahdícyane Llihú Timotéoj, imíchi díícyáne íhnáhóóróné pañe ímíñeúvú tsaííbuwáre díícyáne dúwááboco Píívyéébe íhjuvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dííbyere tükévéjtsóneri úhdityu néhijcyádu.

¹⁹ Muurá tsaate ímí íjcyáíyóné wáájácújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné nájcaúvú ílluréjuco tútáváávehíjcyáne. Ááne ílluréjuco Críjtodi ditye úúhívatéhíjcyáne.

²⁰ Tehdúu Himenéomútsí Arejááadorómá dáríívémeíñéllii diityétsikye ó íhvejtsó Naavéné hójtsí pañevú dityétsí iwáájácú Píívyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píívyéébema meíhjuváne

¹ Aane uke o néé pámeere míamúnáá hallúvú Píívyéébeke píáábó ámuha métáúmeíhíjcy panévá hallúvúré téhdújtsomé.

² Múu táúmeíhíjcya múhdumé méííñújí avyéjuchte íjcyámé hallúvú Píívyéébe díityéké píáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévéjtsó tsaímíyé dííbyema meíjcyame maávyejúúlléjatsíki.

³ Ehdu meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píívyéébeé.

⁴ Muurá ímíllebe pámeere míamúnáa dííbyé uwááboju icyáhcújtsóne pájtyeténe.

⁵ Muurá tsáápiye Píívyéébe íjcyáhi. Áábemáa ímí meíjcyaiñé téhdure tsáápiye mééma ímíbjachó Jetsocríjtó míamúnáájpidívú ípívyéévéne.

⁶ Muuráhjáa wájjyúmeítyuubéré dsíjívé pámeere míamúnáa ipájtyeté Píívyéébeé dííbyeke nééne éévé úújetétsihvu.

⁷ Áané uwáábojúu jodíómú íjcyátúrómeke úwááboobéré o péhíjcy oke díbye pícyoobe íñe ó úwáábohíjcyá teene mecáhcujtsómé mepájtyeténe. Ehdu íñe uke ó nehíjcyá ímíáánéjuco íjcyane Jetsocríjtó cahcújtsó múnáajpi o íjcyánéllíhye.

⁸ Áánéllii uke o néé pahúlleváre íjcyané cahcújtsó múnáa ímíááméré íjcyáne íñevú táhjájcatsítyúmé tsaímíyé Píívyéébema íhjuvúvahíjcy íhyójtsine cáámevu íhíbúcúnema.

⁹ Aane walléémú waajácutábáre ímíbjákímyeíyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeíjjahíjvú iújcámeíñe páhduváre íhñíwauúné idyáíívéne icyáávéítyuró téhdure mítyane áhdómeíñe icyáávevu.

¹⁰ Píívyéébedívúré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáíyóme.

¹¹ Aame dííbyé uwááboju íávyejúúlléne cúúvéhulléré lleebúcunúiyáhi.

¹² Tsá muurá walle úwáábóityuróne. Áhdure tsá dille wájpikye ityáhjálléne dííbyeke túkévéjtsóityuróne. Áánéllii o nées walléemú cúúvéhulléré ijcyá pihcyáávé pañe.

¹³ Muuráhjáa Píívyéébe tujkénú Adáake ípívyéjtsóné boone Éébáke ípívyéjtsóhi. Ehdu néénéllii tsá walle wájpí túkévéjtsolle ijcyáítyuróne.

¹⁴ Tsáháa muurá Adáa Naavénedívú állítsámeityúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre iállítsámeíñéllii ímityúné meenúhi.

¹⁵ Ehdu néénéllii muurá walle itsíímáváneri ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árólleke ihdyu Píívyéébe pájtyetétsoó dííbyeke icyáhcújtsóne dille ímiáálléré ijcyáhajchíjyu.

3

Muhdú cahcújtso múnáá uwáábojte ijcyane

¹ Áánetu cahcújtso múnáá uwáábojte tsaate ijcyane ímílléhajchíi tehdujuco ímiá wákimyéi ijcyane ditye ímilléne.

² Áronáa ihdyu téené wákimyéi méénume íínetú néétsámeityúmé panévatúré ímiááméré ijcyane úwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Áhdure tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúpétsohijcyáiyóme.

³ Aame tsá llíyícyávéityuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbájcatsíityuróne. Tsá mityane ídsíídsívaiyóneri ditye ijyácunúityuróne. Ímiááméré ijcyane píáábóiyá pamévakéré íídaatsóllénema.

⁴ Áhdure piivyétéiyóme méwámyuma ítsíímeke ímíñeúvú ityúkëvejtsóné ditye ímiááméré ijcyane pamévakéré iávyejúúlleki.

⁵ Muurá ítsíímeke ityúkëvejtsóné píívyetétúme tsá Píívyéébe cahcújtso múnáake túkévéjtsóityuróne.

⁶ Áhdure botsíi béhnere cáhcujtsómé tsá uwáábojte ijcyáítyuróne. Muurá béhmérei ijcyame tsáijyu múúne íllure ímityájkímyeíñeri tútávajtsámeíiyá muhdúhjáa Naavéné tútávajtsámeídyu.

⁷ Áhdure panévatúré ímiááméré ijcyáiyá cahcújtso múnáa ijcyáturómé díityéké iávyejúúlleki. Áijyu tsá íínej tééverí Naavéné díityéké ícyánejcúvú llíúúityuróne.

Muhdú túkevétsojte ijcyane

⁸ Téhdure idyé túkevétsojte ímiááméré ijcyáiyá pame díityéké iávyejúúlleki. Tsá ditye állíúúityuróne. Áhdure tsá ditye llíyícyávéityuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsívaiyuróne.

⁹ Tsá ditye íínetú néétsámeíityuróne. Aame íñe mecáhcújtsonéjcú ímíñeúvú waajácúiyáhi.

¹⁰⁻¹³ Áánéllii múu tujkénú díityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíi botsíi díityéké téené wákimyéivu ipícyoóki. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Téhdure piivyétéiyóme méwámyuma ítsíímeke ímíñeúvú ityúkëvejtsóne. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré ijcyáiyá ditye díityéké iávyejúúlleki. Tsá ditye állíúúújcatsíityuróne. Ehdu muurá tsaímíyé téené wákimyéi múnáa ijcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhcújtsóné uwááboju éhniíñevu íínerí núhnévetúme úwaabóhi.

Muhdú néjijto meúraavyéne

14-15 Aane lléváhréjucu uke o ááhívetéíñe. Áronáa ihdyu tsáijyu múúne íícúi o péétúnéllii íñe uke apáhajchíí ó nehíjcyá muhdú Píívyéébeéjté íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráávyehíjcyámema u íjcyaiñe.

16 Muurá íñe meúráávyehíjcyajíjtó ímiááné íhtsutúné íjcyánéllii íllu nééneé: Píívyéébeé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpídívú ípívyéévéenema. Aabée ímiáábé íjcyane íapííchó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekée níjkyéji múnaa íícúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsiíñe peebe íavyéjuvu níjkyejívu. Ehdu muurá nééneé.

4

Píívyéébeke icyáhcujtsóné tsaate íhvétsoíñe

1 Aane Píívyéébe íapííchoj téeveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdyuréjucu cápáyóóvéíñe ihde nihñéétsihvúré tsaate dííbyeke icyáhcújtsoróné íhvéjtsóne naavéneéjté átéréenéhjí úwaabóneréjucu úráávyéíñe.

2 Aame ílluréjucu mújtaíñe eene íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé pánehjídú ímiáámeúvúdú úwáábohíjcyáné icyáhcújtsónema.

3 Muurá téeméjtéjucu úwáábohíjcyáné metáábávájcatsíñe ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháñe ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píívyéébe páneere majcho ípívyejtsó dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyame tééne tájpi meíjcyáné hallúvú dííbyeke metéhdútsohíjcyaki.

4-5 Muuráhjáa páneere tsaímíyé ípívyéjtsóobe. Áánéllii tééne tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunúityuróne. Muurá panévare dííbyedívú ímí néénéllii tenehji méóóvéiyá dííbyeke téhdújtsomére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

6 Ehdu íñe uke o úwaabóné ménahbémuke ímí u úwáábóhajchíí ímiááné Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi u íjcyaaíhi. Aabe dííbyedítyú íjcyáné uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráávyéhajchíí éhniíñevu ímí u íjcyaaíhi.

7 Áánéllii éhniíñevu ténejcúrí pííñuméi ímíñeúvú u wáájácuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íhdityúré iújcune tsaate úúbállehíjcyánéhjiri.

8 Muurá íínetú meke píáábóityúnéllii meíhnáho méjpi mépiiíúhi. Áané éhniíñevu muurá panévaturé meke píaabóné Píívyéébé icyánéjcuri mepíííúmeíñe. Muurá meke píaabóné ííñújí hallúrí meíjcyánetu. Téhdure meke píáábóné dííbyema tsaímíyéjucu meíjcyáiñetu.

9 Ehdu íñe uke o néé ímiááné íjcyane. Aane ihdyu óví pámeere cáhcujtsóhi.

10 Muurá méwaajácú ííne ímíjyaú tsaímíyé Mépájtjetétsoobe Píívyéébema meíjcyaiñe dííbyeke mecáhcujtsóme. Áánéllii muurá nehníwu méhdityu míamúnaa íhgyúvahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeíyóné pañe tééne wákimyéi méméénuhíjcyáhi.

11 Aane páneere íñe uke o nehíjcyanéhjí óví u úwaabóhi.

12 Áronáa ihdyu uke tsiíménéélledímyé ováhtsaré u íjcyáábeke. Áánéllii uke o néé cahcújtso múnáake u úújétso muhdú múúne ímiáábé Críjtó cahcújtso múnáajpi íjcyadu u íjcyáneri, u úwáábóneri, pamévakéré u wáýjúneri, panévaturé ímiáábé u íjcyáneri.

13 Áámema íñe ílle o íjcyáné hajchótá Píívyéébé waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápíjtsóobére.

¹⁴ Aabe ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá Píívyéébé uke ájcúné waajácuri ñná u méénune u píívyeténe. Muuráhjáa dííbyere túkévéjtsóneri cahcújtso múnáa túkévéjtsote dííhállúvú íhyójtsine ípícyóóne dííbyeke piáábó táúmeíñe tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

¹⁵ Áané wákimyéi ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá pámeere iwáájácu ténejcu ímí u úraavyéne.

¹⁶ Áánéllii uke o nées u úwáábohíjcyánéjcutu panévatúré ímíñeúvú u téhmeméíñe tsaímíyé ténejcu u úráávyeki. Ehdu u íjcyáhajchíi ámuha tsaméhjii mépájtyéteé múhdumé díuwaábó illéébone cáhcújtsómema.

5

Muhdú cahcújtso múnáama meíjcyane

¹ Aabe múu kéémeke díícyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco túkévéjtsóhi. Tsá múu uhbádúré túkévéjtsotúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó.

² Kéémélleke díitsííjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó. Bádsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó ímityúné diityédítýú íjtsámeítyuubére.

³ Téhdure píibájyujtéke piáábó tééne tájpi ditye íjcyáiñetu.

⁴ Áánetu íitsíímema íaachímuma íjcyámeke óvíi diityéré piáabó cáánímutsíi diityéké píívyétsóne áhdódú ííwane. Ehdu nééne Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Áánetu ímiáané iiye íjcyané piibájyulle óvíi Píívyéébedívú icyátsípáávéne pájyuvaré piáábó táúmeíhijcyá díbye díílleke ípiááboki.

⁶ Áánetu íimillédú íjcyané piibájyulle ímityúné méénuhíjcyálleke tsá múu piáábotúne.

⁷ Íllu íñe uke o nehíjcyanéhjii páneere duwáábó cahcújtso múnáake ditye íínetú íñéétsámeítyuki.

⁸ Muurá tsaate íhyájkímuke íñahbéjteke ípiáábóiyóné ímíletúmé tsá ímiá cahcújtso múnáa íjcyatúne. Ímityúmé diitye cáhcújtsótúmé ehnííñevu.

⁹⁻¹⁰ Téénéllii mépiáábohíjcyá píibájyujte walléémudítýú tsúúca 60 pijcyábájucó íjcyame ímiááméré íjcyánetu bóhówaúcunúmeke, tsáápiikyérée tájívámeke, tsaímíyee íitsíímeke píívyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyé wáátsúcu híjcyámeke, cahcújtso múnáake piáábohíjcyámeke, tsaatéke kímóhcó nénehjii pájtyémeke piáábohíjcyámeke, ímiáánéré méénuhíjcyámeke. Ehdu ícyahíjcyané piibájyujtékére múu piáabóhi.

¹¹ Áánetu badsíjcaíchóméhjiiúvú nééne piibájyujtéke mépiáábodí tsáijyu múúne bañúháñe ámuha mepiáábohíjcyánáa tsiíñe ityájívane tútávaavémé Críjtoke icyáhcu jtsónetu.

¹² Aame téeneri ityútáváávéhajchíi íhyallúvúré ímityúné meenú téené déjúcotu iwágóóóveíñe ípyée íñéhdú íjcyátúnéllííhye.

¹³ Muurá téeméjté jááháñeri pehíjcyá tsííjyaturéjucó óvéhe múnáa íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjúváméré pehíjcyá átéréenéhjii úbálléjcatsímyére.

¹⁴ Áánéllii o nées ditye ityájívane itsíímávámeke tsaímíyé ityéhme múha diityédítýú ñná íihjúvátuki.

¹⁵ Muurá tehdu nééne piibájyujtédtýú tsaatétsáhjii Críjtoke icyáhcujtsóné ííhvéjtsóne Naavénekéréjucó úraavyéne.

16 Ahdícyane ámuha cahcújtso múnáadítyú ámuha hájkímú pílbájujite íjcyáhajchíí múu iiye píaabó tsíjtyedívú tájpityúme. Áánetu ihyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múnáa píaabóhi.

17 Áhdure múu túkevítsojtémá uwáábojtéké avyéjuulléhi.

18 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócáikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye imájchótuki.” Áhdure nééneé: “Wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

19 Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáa túkevítsoobe tsáijyu múhdurá íjcyane tsáápiye dííbyé hallúvú úúbálléhajchíí tsá múu íícúvetúne. Áánetu ihdyu míityétsiuba pápihchúúmeváuba úúbálléhajchíí múu íícuvéhi.

20 Múu pámeere cahcújtso múnáa húmíj pínévú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejsópítyúmeke tsijtye téeneri ínúhnévéne tehdu íjcyátuki.

21 Aane íñe Píívyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjtoó, níjkyéji múnáa, íjcyámé húmíj pínévú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdí núhnévétuubére.

22 Áronáa ihdyu tsá múu tsaatéké peecútéré méménutú cahcújtso múnáa túkevítsojte dítye íjcyaki. Muurá peecútéré tsáijyu ímityúmé íjcyámeke u méménúhajchíí tsaate uke íjtsúcunúiyá téhdure ímityuube u íjcyane. Áánéllii uke o néé panévá ímityunéhjitu u téhmémeíki.

23 Áánetu eene díhbáu uke ávyéneri u chémehíjcyánéllii uke o néé áyánéwu bíínójpácyotu u ádo uke tene ipíááboki. Tsá múu tsanééré nújpacyo ádotúne.

24 Muurá tsaate ímityúné méénune tsá téévetú díityémái tene ímíbájchómeítyúrónáaaca. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné páneere ímíbájchómeícyooca bóhówááveéhi.

25 Muurá ímiánéhji meméénuhíjcyané tsá téévetúne. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné bóhówááveéhi.

6

1 Áánéllii múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame ímíñeúvú díityéké panévaturé avyéjuullé ímityúné Píívyéébedítyú múha ííhjuvátu muha meúwáábohíjcyánetu.

2 Ahdícyane tsaaté avyéjujite cahcújtso múnáa íjcyáhajchíí múu avyéjuulléhi. Tsá dítye cahcújtso múnáa íjcyánéllii ávyejúúlletúmé íjcyáítyuróne. Awáá tsame íjcyame múu ímíñeúvú píáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnáa meíjcyame mewájujycatsíñe tsáimíyé mépíáábójcatsíiyáhi. Ehdu íñe uke o néhíjcyanéhji dúwáábohíjcyá.

Píívyéébeke meúraavyéne

3 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúraávyéné tsíjítoríyējuco tsaate úwáábohíjcyáne.

4 Ehdu úwáábohíjcyámé atéréejte íjcyame íñeubará wáájácúturómé íllure téeneri ímityájkímyeíki. Áámé ííbúwari muurá tsaanééré atéréené íjtsaméi íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áamedítyú ímichi dóhéjúúvehíjcyané ímityunéhji íjcyane nómiutááva, úhbajcatsi, áábojcatsi, tútávátsojcatsi.

⁵ Aame ímiáájú wáájácutúmé méénúcatsíhijcyá íjtsaméí wáájácutúméityúme. Aame itsúcunúhijcyá téené hallúvú medsíídsíva meúwáábohíjcyáné Píívyéébe uwááboju. Tsá múu ehdu néémedívú náhbévatúne.

⁶ Muurá ihdyu íñe méhdi íjcyadúnéwúuma tsíñéhjiri íjtsámeityúmé tsaímíyé Píívyéébeke meúraáveyejító meúraavyémé nihñéétsihvúré íñe imíjyaú méíjcyááhi.

⁷ Tsáháa muurá ehnémá íñujívú metsíímávámeityúne. Áhdure medsíjívécooca tsá íñná metsájtyetúne.

⁸ Áánéllíi múu téene tájpíjyuco memájchoma méwajyámuma, méíjcyane, ímí íjtsúcunú tehdújyuco.

⁹ Muurá éhniíñevúré íéhnéváiyóneri tsúúráméíhijcyámé tsá áábúcutú panévá umúúpi. Aame éhniíñevu idsíídsíva átéréenéhjí wákímyeíhijcyámé ílluréjyuco tútávaavémé téené níjcaúvú wágóóóveéhi.

¹⁰ Muurá medsíídsívaíyóneríyé méíjyácutunúhijcyánetu ímichi tsááne panévare ímityúne. Muurá tsaate Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé téeneríyé íjyácutunúhijcyámé ílluréjyuco teene íhvejtsóne. Aame ídátso íjcyáhi.

Tsaímíyé mecáhcujsóne

¹¹ Áánetu ihdyu tsúúca Píívyéébeéjpi u íjcyaaabe tsá múu téeneri íícúvetúne. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcujsójító duráávyé. Ááne pamévakéré wajyu. Aabe panévare ímityunéhjí uke pátyehíjcyáronéhjí ímiáábéré díícyáne daabúcuhi. Tsá múu 'mityáhmíyá' néétune.

¹² Aabe ímichi díícyáne íñevú táhjátsámeityuubéré ímíñeúvú Máavyéjuube Jetsocríjtoke cahcújtsó múijyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí u újcuki. Muuráhjáa téenéllíi Píívyéébe uke ujcúhi. Áábeke ímí u cáhcujtsóné tsúúca mityame waajácúhi.

¹³⁻¹⁴ Áhdícyane ícyooca dííbye tájpi páneere íjcyaaabe Píívyéébe húmíj píínévuu, éhnée Póótsio Píráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeíbyé Jetsocríjto húmíj píínévuu, íjcyane uke o nées íñe muhdú uke o néhijcyádú u úwáábohíjcyá íñetú néétsámeityuubéré múijyú tsííñe díbye tsááíñevújyuco.

¹⁵ Muurá Píívyéébe páñétúejpi íhtsútujte ávyéjyute íjcyároméhjí ávyéjuube íjcyaaabe Crijto tsááíñe éévé úújetécooca wálloó dííbyeke.

¹⁶ Aabe apáábyéré Píívyéébe íjcyá muhdú íjcyáítyuúbe. Áábé ámitsaráhcovu muurá tsá múha pííhívéityuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmíityuróne. Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcyá múijyú níjkéváityúne. Ehdu téene.

¹⁷ Áhdícyane ícyooca uke o nées téhdure éhnéva múnáake u úwááboki. Tsá dítye ítsíeméné múhajchótá íjcyáíñevújji icyátsípáávéne mityájkímyeíityuróne. Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñetú meke píhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

¹⁸ Dúwaabo díityéké íéhnévádú íjcyame tsaate píhtóméhjike ítsíeméneri ípíáábóiyóneri íjtsámeíki.

¹⁹ Áijyu muurá panévaturé tsaímíyé íjcyámé úmíwa íñe imíjyaú nééme újcúiyá múijyú idsíjívéjúcóóítyúne bóhí.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

²⁰ Ahdícyane uke o néé Timotéoke Píívyéébée uke níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjienéré íjcyane míamúnaa iwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

²¹ Muurá ténehjí iúráávyéne tsaate tsáhájuco Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óvíi uke píaabóhi. Áyu tehdújuco.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe oke ityújkevéélléne picyóó Jetsocríjtóke mecáhcujsómé múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íñe tsiíñe íhyaami diéllevu ó caatúnú ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbeke mítyane o wájuube Timotéo éllevu. Aane óví uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébe pámeeke ídaatsóllédú íjcyabe píaabó ímí u íjcyaki.

Críjtodítýú Páávoró úwaabóne

³ Áánéllíi páijyuvaré Píívyéébeke píaabó díhyallúvú ó táúmeíhijcyá panévá hallúvúré téhdújtsoobére. Áabeke tsaímíyé ó íícúvehíjcyá íínerí íjtsámeítyuube méíhdé múnáaúvú íícúvehíjcyáabeke.

⁴ Aabe ó ítsáávehíjcyá éhnée uke o pícyoíñúnerí ídátsó u kímoovéne. Áánéllíi ó ímíllé uke o ájtyumíné o ímíjyúúveki.

⁵ Muurá ó waajácú ímí Píívyéébeke u cáhcujtsóné dítyáállée Róóidámúpí díítsíju Eonítsema cáhcujtsódu.

⁶ Muuráhjáa díhyallúvú táhójtícu o pícyoóne dííbyeke píaabó o táúmeíñé tujkéveri uke díbye píááboobe ú píivyeté dííbyé wákimyéí u méénune. Áánéllíi uke o nées ímíñeúvú teene u méénuki.

⁷ Tsáháa Píívyéébe Íapííchó mépañévú pícyoótú meíllityéki. Mépañévúu pícyoobe téénej tééveri íhtsutúmé meíjcyá íínevú táhjátsámeítyúmé ímíááméré meíjcyame mewájyújcatsíki.

⁸ Ahdícyane núcojpíllétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju. Áhdure íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o íjcyánerí núcojpívétuubéré Píívyéébedívú cátsípáávéné téhdure téené déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

⁹ Muuráhjáa tsúúca meke ipájtyetéstómeke ímíáámedi díbye díllome meíjcyá dííbyejte. Tsáháa idyé íná ímíááné meméénúnéllíi meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ííñují íjcyátúné íhdéjuco meke iwájyúne díbye íjtsámeíñe Críjtoj tééveri meke íujcúíñe.

¹⁰ Áhdújucóo dííbyeke iwállóónerí meke díbye úújetsóné ímíááné meke iwájyune. Aabée mééma ímíbajchó mépée mewágóóóvéiyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúíñe uwááboju.

¹¹ Aane íñe úwááboobéré ó pehíjcyá jodíómú íjcyátúmeke okée Píívyéébe níwaavédújuco.

¹² Aabe téené déjúcotu páhduvaré nénéhjirí o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcojpívetú dííbyedívú o cátsípáávénema. Muurá ó waajácú oke díbye píááboíñe tsiíñe Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú dííbyé uwááboju cáhcújtsóne duráávyé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Áane pamévakéré wajyu Críjto meke wájyudu.

¹⁴ Aabe óví Píívyéébe uke ityújkevéélléne níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú ú meenú dííbyé Apííchó mépañe íjcyane uke píaabónerí.

¹⁵ Áánetúu Áátsiá iinújí cahcújtso múnáadítyú tsaate oke náhbénuhíjcyaróme óhdityu péémema téhdure Pijééromútsí Hemóójenémá pééhií. Aane muurá tsúuca ú waajácúhi.

¹⁶ Áánetúu Onetsíiporo píváijyúvá oke aahíveje 'bohíbohíúvú' cúvéhóójari o íjcyane núcojpíllétuubére. Áábedi óví Píívyéébe ídáátsóvéne píaabó panévatúré pámeekéré ítsíimema.

¹⁷ Íllevúhjáa Róómávu wájtsiibe íjcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyáné níjcaúvú ájtyúmité cúvéhóójari o íjcyáábeke.

¹⁸ Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke dibye píáábohíjcyáné Éépetsóri meijcyámútsikye. Ahdu óví dííbyeke Píívyéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca tsáimíyé dííbyeke iújcuki.

2

Muhdú uwáábojte íjcyane

¹ Aane ovíi Píívyéébe uke píaabó íne Críjtoke mecáhcújtsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

² Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj piínévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíneúvú duwáábó téhdure diityéréjucó iúwáábo tsíjtyeke.

³ Áané wákimyéiyi u ícúbáhrámeíyonéhjí ímíchi díícyáne daabúcuhiíjcyá dííbyéjucó Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi u íjcyáábe.

⁴ Tsá muurá tsodáhó íimillédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújucó dibye íjcyane.

⁵ Muurá tsáne íicuri ímíneúvú íicutúme tsá téene áhdó újcutúne.

⁶ Áánetu úmíhéneri wákímyeímyé íbájtso kéémécooca ujcú téene tájpi íjcyaki.

⁷ Íllu íne uke o néhíjcyáné cáhawáá ímíneúvú díjtso Píívyéébe páneere úhdivu íbóhówájtsoki.

⁸ Cáhawáá díjtsúcunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáá icyánéjcutu Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáabe ídsíjívétsihdyu tsiíne bóhíne. Áábedítyú íjcyáné uwááboju íne méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

⁹ Áané hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáájpikye icyúvéhoojánúdu oke míamúnáa cúvéhoojánube ó ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Áronáa téene uwááboju tsúuca pahúllevávúré tsújaavéné tsá múha muhdú méénúíturóne.

¹⁰ Áánéllii o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhiíjcyá Píívyéébéé újcúmeke o úwáábo múijyú muhdú íjcyáityúmeréjucó Jetsocríjtoj tééveri ípájtyeteki.

¹¹ Íllu muurá néene ímíáánéjucó:

Críjtoke mecáhcújtsómé medsíjívécooca ííne ímíjyaú dííbyema meijcyáhi.

¹² Áhdure meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuhiíjchíí dííbyema máávyéjútééhi. Áánetu dííbyéjté meijcyane metóónúmeíhajchíí téhdure tóónúibye íhñéjté meijcyaróne.

¹³ Muurá múhdurá medáíívémeíyónáa íjcyadúré ímíáábé íjcyánéllii meke píáábohíjcyáábe.

Ímíá uwáábojte

¹⁴ Áánéllii ímíneúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri ditye átéréénéhjiri ityáhájcatsíjyúcóótuki. Muurá ténéhjiri íllure tútávátsohíjcyámé ímíá uwááboju lléébóíyómeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyaae ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju íínerí núcójpívétuubéré Píívyéébedívú u úújeteki.

16 Áteréénéhjí ditye úbállécatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjiri éhñíñevu iye tútávátsámeíhíjcyáme.

17 Áané uwááboju muurá míamúnáadi tsújaavéné íllure díityéké tútávátsohíjcyá éhne múúne cheme méjpííyi lííyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Piréétoma tééné uwááboju tútávajtsóhi.

18 Aamútsí muurá nehíjcyá meeva medsíjivémé tsííñe mebohíjúcóóityúne. Ááneri cahcújtso múnáake tsíñejcúvuréjuco dityétsí íbúwátsohíjcyáné tsíhdyuréjuco iúwáábóneri.

19 Áronáa méwaajácú íllu tene nééneé: “Píívyéébe waajácú ihñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Crijtoéjté tsáhájuco ímityúné méénúityuróne.” Ehdú Píívyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Muurá tsájá pañe tsá apááñéré ímiáané wáábyuta óórótuú, tsítsííne uwáñewáánetuu, méénúmeíñe líiyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyáné áteréénéhjí wáábyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

21 Ahdu muurá ímityunéhjí méénújúcootúme ímiáámeréjuco íjcyámej tééveri Píívyéébe meenú íwákimyéi.

22 Ahdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehíjcyáneri. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú duráávyé u cáhcújtsojító. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne dííbyedi tsúúrámehíjcyámema íbúwají ámuha meíjcyaki.

23 Tsá múu íícúvetú áteréénéhjiri míamúnáa táhjácatsíhíjcyáneri. Muurá ú waajácú téeménéhjí níjkevané úhbajcatsívuréjuco.

24-25 Tsá tene ímityú Píívyéébe wákimyéi méénume úhbajcatsíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcuhiíjcyáiyá ímityunéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mityájkímyeítyúme chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Píívyéébe píáábori ditye ímíjpyeténe iwáájácú ímiá uwááboju.

26 Ááne ditye íjchívyé Naavéné hójtsí pañétú ímillédú díbye díityéké dáríívehíjcyánetu.

3

Muhdíívané míamúnáa íjcyáíñe

1 Áánetu wajácútsi díícyaco. Muurá nihñéétsihvuré páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñe úmíwari míamúnáa ímityúné íjcyááhi.

2 Imílleímyé tsáimíyé íjcyá mityane idsíídsíváiyóne. Mityájkímyeíhíjcyáímye. Ááne nehñíwu Píívyéébedítyú íhíjyúváne dííbyeke meúraávyejító tsá ditye ávyejúúlléityúne. Áhdure tsá ditye cáánumu íjcyarómeke ávyejúúlléityúne.

3 Tsá muucá ditye wájyúityúne. Míamúnáadi nehñíwu íhíjyúvahíjcyáímye. Ímityunéhjiri úmúúpívyehíjcyáímye. Íllure tsaríllehíjcyáímye páneere ímiáané íjcyane.

4 Íñáhbévahíjcyarómeke ímityúné dárííveímye. ‘Meíhméi’ néeme Píívyéébedi íícúvetúmeré iye tsáimíyé íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyááhi.

5 Pánehjídú dííbyeke meúraávyejító úráávyeímye. Áronáa tsá ditye ímiáánetúré cáhcújtsóityúne. Áámedi tsá múu íícúvetúne.

⁶ Muurá téeméjtéjuco míamúnáake íáhhívéne álliúré úwáábohíjcyáne. Ááneri walléémuke mótátsohíjcyámé ímityúné íjtsaméí íjcyame ténéhjír é llííñémeke.

⁷ Aane diityé uwáábó uráávyerómé tsá mújyú wáájácúityú keená ímíááné íjcyane.

⁸ Tehdúhjáa muurá ápííchojtétsí Jáánémutsi Jááberémá Moitséeúvú úwaabóné ehdiíwállehíjcyáhi. Ahdu nééme íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé tsá íícúvehíjcyatú Píívyéébé uwááboju ímíáájú íjcyáneri.

⁹ Ároméi wájácúúvétsáméí ímityúné imyéénuhíjcyanévú diityétsíhjáa ápííchojtétsí imyéénuhíjcyanévú wájácúúvétsáméídyu.

Timotéoke éhniíñevu Páávoru úwaabóne

¹⁰ Áánetu ihdyu ímí tehdújuco u ícyahíjcyáné ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o ícyahíjcyáne, muhdú o íjtsáméíñe, muhdú Críjtoke o cáhcujtsóne, panévare oke pájtyéronéhjí o áábúcu híjcyáne, pamévakéré o wájyuhíjcyáne, o úwáábóné déjúcotu o ícúbáhrámeíyonéhjí o áábúcu híjcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtiokíia múnáa, Icóónio múnáa, Ríítará múnáa, óhdi ícúbáhráronéhjí o áábúcu híjcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píívyéébe oke ténéhjitú pátyetétsohíjcyáne.

¹² Aane ímíááné íhnáhoóné Jetsocríjtoke meúraavyéné meímillémé tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

¹³ Áánetu ímityúmé állíu múnáa íjcyame ávyetá tútavááveréjuco méénume míamúnáake éhniíñevúré állíhíjcyá muhdú ímityúnehjívú íállítsáméíhíjcyádu.

¹⁴ Áánetu ihdyu ímíñeúvú duráávyé ukée o úwaabóné tsúúca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ímí tehdújuco tsííménédítyuré u wáájacúné Píívyéébé uwááboju muhdú íwaajácúháámitu nééneé. Aane uke túkévéjtsóneri tsaímíyé Jetsocríjtoke u cáhcújtsoobe ú pájtyeteéhi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píívyéébé uwááboju íwaajácúháámitu íhjáyú uubálle múnáa caatúnú dííbyere túkévéjtsóneri meke tene íúwáábo keená ímíáájú íjcyane, téhdure meke tene ityúkévétso keená álliúré íjcyánetu, áhdure meke tene íúwáábo múhdurá meícyahíjcyánetu meímíbaávyéne ímíáámé dííbyema meíjcyame ímíánéhjír éjuco meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéjuube Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyabe tsííñe tsaá pámeere míamúnáa dsíjívécóóróméhjíma muhdú ícyahíjcyáné ímíábájchoki. Áánéllí dííbyee, Píívyéébeé, íjcyámútsí úmíwávú uke o néé dííbyedítyú íjcyáné uwááboju pájyuvaré u úwáábohíjcyá íhdícyajcójí íjcyaróne.

² Ímíñeúvú múhdurá néérónéhjí pañe óvéhéétuubéré cáhcújtsótúmeke chooco duwáábó muhdú tene néhdújuco. Áánetu cáhcujtsójúcoorómé múhdurá ícyahíjcyámeke íhnáhoónécoba duwáábó dítye ímíjpyetéki.

³ Muurá íjcyaiñé míamúnáa ímíá uwááboju íhvéjtsóne ímíllehíjcyádú átéréénéhjí uwáábojtékeréjuco néhcoíñe.

⁴ Aame úúbállénéhjír íyéjuco íjcyame ílluréjuco íhvéjtsóíñe ímíá uwááboju.

⁵ Áánetu ihdyu ímíáábéré díícyáne daabúcu híjcyá ímityunéhjí uke pájtyeróne. Ááne dúwáábohíjcyá ímíáájú pájtyéteju míamúnáa ícyáhcújtsoki. Ehdu ímíñeúvú méénuhíjcyá díwákímyéíjyucó íjcyane.

⁶ Muurá íñe tsúúca tééneri o ícúbáhrámeíhíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotaréjuco o íjcyánetu o dsíjíveíñe.

⁷ Tsúúca íñe okée Píívyéébe níwáávéne wákimyéí o méénúnetu ó níjkéváhi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvéjtsotúne.

⁸ Áánéllii Jetsocríjtó ímiáábé íjcyabe tsiíñe itsáácooca tééne áhdó oke ávyéjútsoóhi. Áronáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjútsoóityúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke téhdure ávyéjútsoóíbye.

Timotéoke Páávoró túkévejtsóne

⁹ Aane óvíjyuco íícúí oke duhjéva.

¹⁰ Muurá oke náhbénuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Dééma péjucóó Tet-saróónicávú íjienéré ímíllehíjcyánéllííhye. Áhdure Cretséeté péjucóó Garáátsiá íiñújivu. Áhdure Tíito péjucóó Damáátsiá íiñújivu.

¹¹⁻¹² Áánetúu Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyeréjyuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllii uke o néé kiá Mááco íjcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákimyéityu ipíááboki.

¹³ Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsíva Tóróóavúu Cáápo jávú tátsuucójama táwaajácúhaamíné o pícyoíñúne. Tsáma dábájíívedí ímichi tápañétúéhaamíí íjcyane.

¹⁴ Áánetu uke ó úúballé Arejááodoro ímityúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévare méénuhíjcyáábe. Áábema ihdyu óví Píívyéébe ímíbjachó tééne.

¹⁵ Áábeke téííbúwá díícyaco. Uke mújtátsódííbye. Muurá íñe meúwáábohíjcyané ehdíívallehíjcyáábe.

¹⁶ Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu pééné boone ímityúnéhíí ímíbjachójté úmíwávú o íhjúvúáábeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íná pájtyéityú tééné hallútu.

¹⁷ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri pajtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú íjcyátúrómedívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímíyé oke dóóíyónetu.

¹⁸ Aabe muurá oke panévaturé téhmeé tsaímíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o íjcyaki. Áábeke metsu maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu tééne.

Páávoró pítyajcóne

¹⁹ Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onet-sííporóké pámeere íítsíímema ó duurúváhi.

²⁰ Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánetúu Tóróópimo chéméébeke o pícyoíñú Miréétovu.

²¹ Áánéllii uke o néé íícúí úúníjyabái íjcyátúné ihde u tsáákií. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke dítye dúúruváné Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódiaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehji ménahbémú uke duurúváhi.

²² Áhdícyane óví Píívyéébema Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Áyu tehjújucu.

TÍTOÓ

Títo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píívyéébé ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré ó pehíjcyá díbyée tsúúca újcúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjijto meúraavyémé múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcune.

² Tsá muurá Píívyéébe állíuutúne. Aabée téénevu meke íájcuíñé née tsúúcajátújuco íñuújikyée ípívyéévéetúne íhdéjuco.

³ Áané uwáábojúu mewáájácúíñe éévé úújetétsihvújuco muurá íñe meke díbye wáájácútsóné téénevu. Aane úwááboobéré ó pehíjcyá Mépájtyetétsoobée Píívyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Títo éllevu táuwaáaborí Píívyéébeke u cáhcújtsónéllí tájtsíiménédú uke o íjtsúcunúúbe éllevu. Aane íhdyu óví pámeeke ídaatsóllédú íjcyamútsí Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwají u íjcyaki.

Cahcújtso múnáake Títo píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke 'Créetaá' némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsí íjcyácoomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake panévatúré u píááboki. Áhdurée uke o née díityémá túkevétsootéke u méménuki.

⁶ Aame díitye túkevétsojte íjcyáiyá panévatúré ímíááméré íñetú néétsámeítýúme. Tsáápíllekére táábáváiyóme. Áamej tsíímé cahcújtso múná íjcyáiyá cáánímudívú íñéétsótuki.

⁷ Muurá túkevétsoobe páneere Píívyéébé icyánéjcu wákimyéí ejécunúhi. Áánéllí téené wákimyéí méénume panévatúré ímíááméré íjcyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñe lííñéítýuróne. Tsá ditye cááyóbáítýuróne. Tsá ditye líííícyávéítýuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváítýuróne.

⁸ Keená ímíáané íjcyane Píívyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íñevú táhjátsámeítýúme. Aame tsáímíyé íaahíve múnáake waatsúcúiyáhi.

⁹ Tsáímíyé ímíá uwááboju tsúúca iwáájácúné úráávyéiyóme. Ááne úwáábóiyómé téénetu ímityúné íhjuvuhíjcyámeke ímí díityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá íjcyámé mítyame tamúnáa jodíómú ímíáájú úraavyéjúcoorómé úwáábohíjcyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeííyónetu. Ááneri íllure míamúnáake állíhíjcyáme.

¹¹ Áánéllí múu díityéké bóijcyú téénetu. Múhdurá úwáábohíjcyámé téené hallúvú ídsíídsívákíye. Muurá píwájavá múnáakéjuco ditye mújtatsóné ímíájíjtó ditye úráávyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsí múnáajpíyé uwááboobe nééhií: "Créeta múnáa ávyétá állíujte iyámédú nééme ovéhe múnáa íjcyame mítyane majchóhi."

¹³ Ímíáanéjucóhjáa díbye nééneé. Áánéllí uke o née íhnáhóónécoba tétsí múnáake u úwáábo ditye ímíñeúvú Críjtoke icyáhíjtsoki.

¹⁴ Aame tsá íícuvéjúcúóóítyú átéréénéhjí íjtsaméítýuré íújcune ditye úúbállehíjcyáneri. Áhdure tsá ditye íícúvéítýú ímíájíjtó úraavyéjúcootúmé díityéké tsíñejcúvúré túkevétsooneri.

¹⁵ Muurá cahcújtso múnaa ímiáánéré íjtsámeíhi. Áanetu cáhcújtsotúmé tsá mújyú ímiááné íjtsámeíityuró ímityúnéré diityé íbúwari íjcyanélliíhe.

¹⁶ Tehdu néeme muurá bañúháñe nehíjcyá Píivyéébeke iwáájacúne. Áronáa múhdurá ditye ícyahíjcyánetu méwaajácú illure ditye állihíjcyáne. Aame ímityúmé íjcyame tsá mújyú ímiááné méénúityuróne.

2

Imiá uwááboju

¹ Áanetu ihdyu ímíñeúvú dihjyúvahíjcyá muhdú ímiá uwááboju nehduú.

² Áane dúwáábohíjcyá kéememújuco íjcyané nahbémuke ditye tsaííbuwáre íjcyáne pamévakéré iávyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjátsámeityuki, Crijtoke ditye ímí icyáhcújtsoki, ímityunéhjí íjcyaróne iáábúcúne ditye pamévamáyé iwájyújcatsíki.

³ Áhdure kéememújuco íjcyané naallémuke duwáábó pamévakéré iávyejúúlléne tsíjtyedítýú állíunéhjí ditye íihjyúvátuki. Áhdure tsá ditye llíyícyávéityuróne. Ímiáánetúre bóhówaúcunúiyóme.

⁴ Aame úwáábóiyá bádsíjcake muhdú múúne walle ájyúma iwájyújcatsíñe tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

⁵ Úwáábóiyóme ímityunévú ditye ityáhjátsámeityuki, panévatúre ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ipíááboki, ájyumu túkëvejtsódú tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdú íjcyáiyóme Píivyéébe uwáábójutu múha ímityúné íihjyúvátuki.

⁶ Áhdure ováhtsámuke ímíñeúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

⁷ Áane panévatúre ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu májchíjyuri díllotú diityéké iúwaabóne.

⁸ Tsaate úhdityu ímityúné íhgyúváneeri díícúvedí ditye téeneri íñúcójpívéne tsiíñe íihgyuvájúcóótuki.

⁹ Téhdure idyé uke o nées tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u úwáábo ditye ímiááméré íjcyáne íavyéjute táuhbané imyéénuki. Tsá tene ímityú llííñetúre diityéké ditye áñújcúiyóne.

¹⁰ Tsá ditye náníityuró diityé ehne. Panévatúre ímiááméré íjcyáiyá Mepájtyetétsoobe Píivyéébe uwááboju diityédítýú íbóhówaúcunúki.

¹¹ Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwájyúmeke waajácútsoobe muhdú mepájtyetéíñe.

¹² Áánélli tsúúca méwaajácú páneere íjí ímityuháñe meíhvéjtsóne tsaímíyējuco dííbyeke meúráávyéiyóne íínevú táhjátsámeityúme.

¹³ Áhdure tsúúca méwaajácú ípyée íñéhdu íhtsútuube Mépiivyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocrijtó ííne ímíjyaú tsááiñe metéhmehíjcyáne.

¹⁴ Dííbyée muurá dsíjivé mewájyuri mepée mewágóóóvéiyónetu meke ípájtyetétsooki. Ehdúu meke ímíjpyetétsoobe dííbyeéjté meíjcyame ímiááné meímílléne ímiáánerējuco meméénuki.

¹⁵ Ehdú múu úwaabó miamúnáake tsápíjtsoobére. Áhdure múu íhnáhóónécoba úwaabó múhdurá ícyahíjcyámeke diityédívú táhjátsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

¹ Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye pámeere ííñújí avyéjuktéké íavyejúúlléne muhdú ditye néhdu íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjucó.

² Ááne ímiááméré íjcyáne mityájkímyeítýmé miamúnáake ídaatsólléne ípíáábohíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhjúváyítýúne.

³ Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllíi tsá Píívyéébeke mel-
léébohíjcyatúne. Ídátsohrée ímityúnéhacáa íjcyane páhduvaré nénehji pánehjídú
imíwu meíjtsúcunúne méúraávyehíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjí pañe meíjcyame
tsíñéhjiri ménomítáávahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhíjcyáhi.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Mépájtjetétsoobe ímiááne pámeekéré miamúnáake
iwájjyune úújtsó meke ípájtjetétsóneri.

⁵ Tsáháa íiná ímiááne meméénúnéllíi meke díbye pájtjetétsotúne. Mekée
ídaatsóllénéllíi pájtjetétsoobe Íapííchoj tééveri meke díbye ímíbajchómé béhné
íjtsaméimáyéjucó meíjcyaki.

⁶⁻⁷ Teenée Íapíícho mépañévú pícyoobe Mépájtjetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri
ímiáámeréjucó meíjcyame mújjyú medsíjivéjúcóóítýúne bóhí méitsohíjcyáne
meújcuki.

⁸ Aane éhnííñevu dúwáábohíjcyá Píívyéébeke cáhcujtsómé keená ímiááne
íjcyanére imyéénúíñeri itsúúrameíki. Ehdu íñe uke o néé pámeekéré píááboíñe.

⁹ Áánetu eene átéréénéhjí meke píáábóítýúné muhdúhjáa méíhdé múnáaúvú
íhdééné taúhbáju úráávyehíjcyáneri ditye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Íllure
ténéhji meke mújtatsóhi.

¹⁰ Áánéllíi múu tsaate ténéhjiri táhjácatsíhajchíí bójjcyúra míjjyúcúre. Aane
ditye lléébótúhajchíí múu ílluréjucó íjchívyetsóné díityéké tsíjtyeke ditye
ímújtátsótuki.

¹¹ Muurá ehdu dáríívémeímyé tsáhájucó ímííletú ímí íjcyane. Aame
waajácurá íhyallúvúre ímityúné imyéénune.

Tíítóke Páávoró túkévejsóne

¹² Aane díéllevu Tííkicyómá Atéémamútsidítýú tsáápikye o wálloobe
úújjetécooca íícúí oke dúhjetécó Nicóóporíyí o íjcyáábeke. Técoomíyí úúníjjyaba o
pájtjeíñe ó wábyujtsóhi.

¹³ Áánetu íhdyu óvíi muhdú u píívyetédú ú píaabó Apóóromútsikye ímityúné
múúne méénúmé hallúvú íhjúvaabe Tséénáma dítyétsí kiávú ípyéhullévú
péécoóca.

¹⁴ Aane íhdyu óvíi éhnée méuwaábori cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke
píaabó ímiáájú díityédítýú íbóhówaúcunúki.

Páávoró pítyajcóne

¹⁵ Áhdícyane óvíi Píívyéébe pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Pámeere
ménahbémú íílle íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi.
Áyu tehjújucó.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Críjtoke o úráávyéné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáábema ménahbe Timotéo íjcyáábema muhtsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhtsi meméénuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhtsi mewájyuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávú píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáá wáábyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke píáábohíjcyaahe Akíípoo, ménaalle Áápiaa, íjcyamútsí wáábyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámuhákye Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema píaabó íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcújtsóne

⁴⁻⁵ Muurá paíjyuvaré Píívyéébema o íhgyúvácooca díhyallúvú ó téhdútsohíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoke u cáhcújtsóne pámeekéré cahcújtso múnáake u wájyuhíjcyáné uubállé o lléébónélliíhye.

⁶ Áánéllií díhyallúvú ó táumeíhíjcyá píáábó íñe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveriyé mééma píáábó íjcyane éhniíñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí tehjújuco ménahbémuke u wájýúne panévariyé diityéké u ímíjyúúvétsohíjcyáneri.

Páávoró Onéétsimó hallúvú íhgyuváne

⁸ Áábeke muurá uke ó piivyéterá o táuhbáané ñná u méénúíñévú Críjtorée oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátso keeméjuco o íjcyaahe dííbyeke o cáhcújtsóné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyaahe úuma ó íhgyúvá Onéétsimó hallúvú táuwáábori díbye Píívyéébeke cáhcújtsónéllií tájtsiménédú o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllií uke o nées oke u wájýuhajchíí dííbyeke u píááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éíjyu díhyójtí pañe íjcyaahe tsá íñetú uke píáábohíjcyatú átéréejpi íjcyánélliíhye. Ároobe ícyooca tsúúca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíñe diéllevu o óómíchóóbeke ihdyu ímíñeúvú waatsúcúpéjtsoco muhdú oke u wáatsúcúiyódu.

¹³ Ó ímíllerá díbyéi óómaye íjcyane íñe ímíá uwáábójú déjúcotu cúvéhóójari o íjcyané hajchótá oke díbye ípíáábo oke u píáábóiyódu.

¹⁴ Árónáa tsá o ímíletú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóeváne. Ihdyu díicyánéjcutu u ímílléhajchíí tehjújuco óhdivu icyóeváne oke díbye píáábóiyóne.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe ímíbáávyéne úumaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíñe díhyójtí pañévú úújetéébeke éhniíñevu u wájyuúhi. Muurá téhdure dííbyeke mítyane ó wájýúhi. Ááné éhniíñevu dííbyeke wájyu tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbéduréjuco néébeke.

¹⁷ Áhdícyane tsáma ímíñeúvú dííbyeke waatsúcucó muhdú oke u wáatsúcúiyódu ímíáané díñahbéébé o íjcyáábeke u wájýuhajchííjyu.

¹⁸ Aabée uke ímityúné dáríívéhajchííjyu, díbyée tsíeméné úhdityu áhdótuube újcúhajchíí néhi páneere ookéréjuco dahdótso.

¹⁹ Aane uke o áhdoiñé o nééne oo Páávoroo ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o néétu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o píaabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícyane óvíi Ávyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéjcutu táñahbe u íjcyaaabe oke ú tsípajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu ó caatúnú panévatúré ímiáábé u íjcyane o wáájácúnéllíhye. Áánéllii ó waajácú uke o néhíjcyáné ehniíñevu panévare tsaímíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímíbájchoki. Tsáijyu múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú píaabó metáúmeíhíjcyánej péévé ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávoroo pítyajcóne

²³ Áhdure uke ó úúballé Epáápara uke dúúruváné téhdure Jetsocríjtoke iúráávyéné déjúcotu óóma cuvéhóójari íjcyaaabe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róócaá, ehdume muha mewákímyeíhíjcyáme.

²⁵ Ahdícyane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

HEEBERÉO

Heeberéo mu éllevu cáátúnú meíháámi

Píívyéébe Íllij tééveri míamúnáama íhjuváne

¹ Éíjyuúvúhjáa Píívyéébe íhjuvahíjcyá méíhdé múnáaúvuma páhduváré nénehji íhjuú uubálle múnáadívú íbóhówajcáronéj tééveri.

² Áánetu ícyooca íjcyané míamúnáama íhjuvaabe Ílli Jetsocríjtoj tééveri. Aanéhjáa dííbyej tééveri páneere múhdúné tsieméné ípívyéjtsóne dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Píívyéébeke bóhówájtsóobe meke úújetsó muhdú díbye íjcyane. Áábedítýú dííbyé ámítsaráhcó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáábe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa idsíjíveneri méimítyuháñé ímíbájhóne Cááni éllevu níjkyejívú ipyééne ílluréjuco díbye avyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehnííñevu Píívyéébe Hajchi avyéjútúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehnííñevu íhtsútuube Cááníye Píívyéébe dííbyeke avyéjútsoóbe.

⁵ Tsáhájháa muurá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú neétune: Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke o avyéjútsoóhi.

Áhdurée tsá díbye dííbyedítýú neétune:

Dííbyej caani o íjcyánéllii tájtsiiméné dííbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Íllíkye apáábyéré íhtsútuube íjcyáábeke ííñujívú íbóhówajcároóbedítýú neébe:

Óvíi pámeere tahñéjté níjkyéji múnáa Hájchíwúuke íavyéjútsoóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu diitye níjkyéji múnáadítýú neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnáa kííjyebádu. Áhdure cúújuwádú diitye.

⁸ Téhduréhjáa tsiiñe Íllídityu neébe:

Uu íhtsútuube Píívyéébe u íjcyáábé avyéjút tsá múijyú níjkéváityúne. Aabe ímiáábé u íjcyaaabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénúíñe.

⁹ Muurá ímiáábé u íjcyánéllii tsá ímityúné u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivyéébé o íjcyaaabe uke páme ehnííñevu ó piááboó ííne ímíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiiñe dííbyedítýú neébe:

Uu íhtsútuube avyéjuube u íjcyaaabé ú ípívyejtsó páneere íévéhóówari íjcyánéhjima ííñuji.

¹¹⁻¹² Áronéhji wágóóóveé wájyamu nójcanújá wágóóóvédu. Ehdu ténehji u wágóóóné boone béhnéréjuco u ípívyéjtsóíñé éhne múúne wájyamu nójcanúné boone béhjáréjuco ditye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu dííjtsaméi tsá múijyú cápáyoóóvéityúne. Áhdure tsá múijyú muhdú u íjcyáityúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú neétune:

Íchihvúi táúniúvú diicya dímunáake úúma o táhjáne hajchóta.

¹⁴ Muurá diitye níjkyéji múnáa Píívyéébe piáábojte íjcyame tsá íjpííma íjcyatúne. Aame panévaturé piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá meíhvéjtsóityú mepájtyetéíñe mecáhcujsóne

¹ Áánéllii metsu té#búwá meíjcyáne ímíñeúvú meúraávyé íñe mepájtyetéíñe úwááboju melléébohíjcyáne téénetu memújtátuki.

² Éíjyuúvúhjáa muurá diitye níjkyéji múnáaj tééveri Píívyéébe úwáábohíjcyá ímí tehdújuco. Aanéhjáa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke tééné hallútú ícúbáhrahiíjcyáabe.

³ ¿Aane íñe teenéjuco mepájtyetéíyóneri meíícúvétúhajchíí múhdutú mepájtyetééhi? Muuráhjáa dííbyere Ávyéjuube Jetsocríjtó úúballé tsúúca teene mééma imyéénune. Áané uwáábojuu lléébótujkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

⁴ Áánevuú Píívyéébe meke ímíñeúvú waajácútsó páhduváré nénehji méénúraítyuróné imyéénúneri. Muuráhjáa dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Íapííchó ipícyóónej tééveri páhduváré píáábohíjcyaaabe muhdú íjtsúcunúdu.

Jetsocríjtó míamúnáajpidyú íjcyane

⁵ Áronáacáa tsá díbye néétu béhné iññújiri meíhjuúvahíjcyaji ípívyéjtsoji níjkyéji múnáa hójtsi pañévú ipícyooíñe.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

¿Aca muhdú ííwámedi míamúnáadi ú ijayácunúhíjcyáhi? Áhdure ¿muhdú ííwáábedi

Míamúnáajpidívú ípívyéévéébedi ú ijayácunúhíjcyáhi?

⁷ Muuráhjáa dííbyeke ú picyóó wahájchotáwu díbye níjkyéji múnáa íhtsútú lliíñévuréjuco íjcyaki. Áróóbekée bóónétu u ávyéjútsoone ú picyóó páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁸ Ehdú Píívyéébe waajácúháámitu nééne páneere Críjtó hójtsi pañe íjcyane. Áronáa tsáhái panéváré dííbyé hójtsiri íjcyatúne. Íjcyaiñéi ihdyu mújyú páneere dííbyé hójtsiríyéjuco íjcyane.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe dííbyeke wahájchotáwu picyóó níjkyéji múnáa lliíñévuréjuco míamúnáa wájjuri díbye ídsííveki. Ároobe ícyooca ílluréjuco ávyéjuuténe.

¹⁰ Dííbyej tééveri páneere Píívyéébe ípívyéjtsó tééneri íávyéjúttsámeíki. Áánélliihyéé mewájjuri dííbyeke íhvéjtsoobe Mepájtyetétsoobe íjcyaaabe ícúbáhrámeíñej tééveri meímíbbáavyeki.

¹¹ Aame dííbyema tsané nahbémuréjuco meíjcyame tsaapííkyéré mécaaníváhi. Áánéllii Píívyéébe Hajchi tsáhájucó meke núcojpííletú tsúúca íñahbémú meíjcyámeke.

¹² Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke ó bóhówájtsoó táñahbémudívu. Aame tsaméhjí uke muha medúúruváné mémátsívahíjcyáahi.

¹³ Téhdure nééneé:

Píívyéébedívú ó cátsípáávehíjcyáahi.

Téhdure tsiiñe nééneé:

Tsúúca okée Píívyéébe náhbénúmema oó.

Ehdú nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁴ Muurá íñe míamúnáa meíjcyadúrée idyé Jetsocríjtó íjcyá íjpííma, ítyujpácyoma. Ehdú míamúnáajpidívú ípívyéévééne dsííívebe mepée mewágóóóvéíyónejcúvú meke íbúwátsohíjcyaaabe Naavéneke ityáhjaki.

¹⁵ Ehdú dííbyé hójtsi pañétú meke pájtyetétsoobe mewágóóóvéíyónetu.

¹⁶ Tsáháa Críjto tsáátu níjkyéji múnáake ipíááboki. Tsaabée Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe meíjcyámeke ipíááboki.

¹⁷ Áánélliihyée míamúnáájpídívú ípívyééveebe ímiá lluvváábé íjcyaaabe íñe muhdú meícyahíjcyáné iwáájácu méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Píívyéébeke píáábó ityáúmeíki. Aabée mewájuryi pájámeííbyedi ícúbahrámé méimítyuháñé iábáíívémeíki.

¹⁸ Téhdurée dííbyeke Naavéné máváríjchóneri ícúbáhrámeíñéllii waajácuube muhdú ténehji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyété meke téenetu ípíaabóne.

3

Moitsée ehnííñevu Jetsóó ávyejúúne

¹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbémut. Áánéllii Píívyéébeéjté meíjcyame metsu ímíñeúvú meúráávyé uwááboobe Jetsocríjtoke, dííbyeke meúráávyehíjcyánéjcu lluvváábé páñétúejpi íjcyáábeke.

² Muuráhjáa Píívyéébe dííbyeke níwáávéne wákimyéi tsaímíyé nijkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye íhñéjtedívú níwáávémeke díbye tsaímíyé téhmehíjcyádu.

³ Áronáa ihdyu Moitséeúvú ehnííñevu avyėjúúllémeííbyé páneerée díbye ípívyéjtsónéllii éhne múúne jaa méénuube tééj á ehnííñevu ávyėjúúllémeídyu.

⁴ Muurá míamúnaa jaa meenúhi. Áronáacáa ihdyu páneere Píívyéébere ípívyéjtsónéllii éhnííñevu díbye avyėjúúhií.

⁵⁻⁶ Ehdu muurá Críjto Moitséeúvú ehnííñevu avyėjújtsámeíhi. Muuráhjáa dííbyeúvú Píívyéébeéjté jahdu néemeke ímí téhmehíjcyáhi. Ároobée dííbyé ícúve múnáajpíye. Áánetu ihdyu Ílli Críjto dííbyeéjté avyėjúúbe. Áábedítýúu muurá dííbye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímiááné dííbyeéjté meíjcyame dííbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvúré ímí dííbyeke meúráávyéhajchíi tsaímíyé meíjcyáahi.

Píívyéébeéjté tsaímíyé íjcyane

⁷ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé Apííchó túkevéjtsóneri dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

Píívyéébe o íjcyaaabe ámuúhake o néene melléébo.

⁸ Tsá múu oke táhjáletú éhnée ámuúhá íhdé múnáaúvú ííneúbá píívyétúné íiñújiri íjcyácooca oke dáríívehíjcyádu.

⁹ Ehdúu téhulle íjcyame dáríívémeíhijcyá 40 píjcyá hajchótá diityémá méénúraítýúronéhjí o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcooróme.

¹⁰ Aanée oke cáyobáávatétsoobe diityédítýú o nééhií: “Íjtsaméi tútávaavémé tsá ímíletú diityéké o túkévéjtsóné illéébone.”

¹¹ Ehdúu diityédívú o cáyobáávaténe ímiááneturé o néé diityékée tsaímíyé o pícyooíñé o nehíjcyátsihvu dítye úújetéityúne.

Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi néé dííbyé Apííchóré túkévéjtsóneri.

¹² Ahdícyane tsáma téibúwá meíjcyaco, ámuúha táñahbémut. Ámuúhá íjtsaméi métútávaávedí diibyējuco ímiá Piivyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

¹³ Múu tsápítsócatsí teenējuco ícyooca meíjcyarááhori meíjcyáné hajchótá ímityúné ámuúhake ímújtátsótuki.

¹⁴ Muurá tujkénutújuco nihñéétsihvúré tsaímíyé Píívyéébedívú mecátsípáávéne dííbyeke meúráávyéhajchíi ííne ímíjyaú Críjtoma meíjcyaa íavyėjuri.

- ¹⁵ Áánéllii máábájíívedí Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu nééneé:
Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjálletú ámúhá
ihde múnáaúvúu oke táhjállehíjcyádu.
- ¹⁶ ¿Acáa caatyé Píívyéébeke ímityú dáriívehíjcyáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáa
hójtí pañétú Moitséeúvú íjchívyetsómé Píívyéébeke ímityúné dáriívehíjcyáhi.
- ¹⁷ ¿Acáa caatyédí Píívyéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 píjcyá hajchóta? Diityéree
muurá ímityú níjcaúvú úújetémé ínéubará píívyétúné ííñújivu dsííjivehíjcyáhi.
- ¹⁸ ¿Acáa caatyéké neebe tsaímíyé diityéké ipícyooíñé íñéerótsihvu ditye
úújetéityúne? Diityédityúree ehdu neebe ditye dííbyeke lléébohíjcyátúné
déjucotu.
- ¹⁹ Áhdújucóo muurá tsá ditye úújetétú dibyee diityéké néhíjcyátsihvu ípyee
icyáhcújtsótúnéllíihye.

4

- ¹ Áhdure muurá icyooca mééma ijcyájúcooróné Píívyéébe meke néhijcyáné
tsaímíyé dííbyema maávyéjuutéiyóne. Áánéllii téñbúwá méijcyaco téeneri
mebáñúmeityu dityéhjáa báníúmeídyu.
- ² Muuráhjáa diityéké iúwáábohíjcyádúré icyooca Píívyéébe méhdivu muhdú
mepájtyetéíñé uwááboju bóhówátsohíjcyáhi. Aane muurá dityee íjcyadúré
melléébójúcoorómé mecáhcújtsótúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábóityúne.
- ³ Áánetu ihdyu ímiáané cáhcújtsómé tsaímíyé íjcyaa Píívyéébema. Muurá
cáhcújtsótúmedítyú neébe:
Cáhcújtsótúmedívú o cáyobáávaténe o nées mújyú ditye úújetéityúné diityékée
tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.
Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedítyú neebe ííñujíí ípívyéjtsóijyújuco pámeere
míamúnáa íné ímíjyaú dííbyema íjcyaiñé íñéijyu.
- ⁴ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:
Páneeree Píívyéébe íwákimyéí ínjkévátsihdyu 7 coojíwá úújetéjcoójí ílluréjuco
wáyéeevéne.
- ⁵ Áhdure nééne cáhcújtsótúmedítyu:
Tsá mújyú ditye úújetéityú diityékée tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.
- ⁶ Áronáa ijcyámé tsaate pajtyeté uwááboju icyáhcújtsóne ímí Píívyéébema
íjcyame. Áánetúu tujkénú téené uwááboju illéébójúcooróné cáhcújtsótúmé íllure
báníúmeíhi.
- ⁷ Áánélliihyée Píívyéébe meke íyaahóvú íajcúrááhorí Dabííúvuj téeveri
íwaajácúháámitu néehíí:
Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjálletúne.
Ehdúu Píívyéébe nées íwaajácúháámitu.
- ⁸ Aanée muurá méihde múnáaúvuke tsaímíyé ipícyooíñé íñééne Jotsoéeúvuj
téeveri imyéénuca tsáhájucó Dabííúvuj téeveri mééma dibye íhjúváiityuróne.
- ⁹ Áánéllii muurá ijcyánéí méumíwari tsaímíyé Píívyéébema méijcyaiñé. Tsáhái
mééma tene pánéévetú meké íajcuíñé dibye nééneé.
- ¹⁰ Muurá ihdyu dííbyema tsaímíyé méijcyácooca ílluréjuco mewáyéééveíñé
dibyee panévare ípívyéjtsóné níjcautu wáyéeevédu.
- ¹¹ Áánéllii metsu tsaímíyé Píívyéébeke meúraávye ímí dííbyema méijcyá méihde
múnáaúvúhjáa báníúmeídyú mebáñúmeityuki.

12 Muurá dííbyé ihjyu íhtsutúné ijcyánéllí páneere míamúnáá ííbúwá íjtsaméí bóhówajtsó éhne múúne niitsúwari tsíeméné mewáhdahíroné pañe muhdíívané íjcyane maájtyumídu.

13 Dííbyerée páneere ípívyéjtsónéllí tsá ñná dííbyedívú téévetúne. Páneere muurá waajácuúbe. Áábé úmíwari meíjcyácooca páneere mééma ímíbájchóibye muhdú meícyahíjcyáne.

Jetsóó páñétúejpi llúúváabe íjcyane

14 Áábé Hajchi muurá Jetsocríjtó páñétúejpi méhlluuváábé íhtsútuúbe. Aabe dííbyema íjcyaaabe máhallúvú piáábó táúmeíhijcyáhi. Áánéllí metsu ímíñeúvú dííbyeke meúráávyeke.

15 Muurá meke íídaatsólléne piáábohíjcyaaabe mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítyuki. Muuráhjáa téhdure íjñiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllí waajácuube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá díbye ímityúné méénutúne.

16 Ahdícyane cáhawáá metsu dííbyedívú mecátsípáávéne Píívyéébeke piáábó metáúmeí méhdi ídáátsóvéne meke díbye ipiááboki.

5

1 Muurá mee míamúnáadítýú páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé ityújkevééllémeke dítye Píívyéébema tsaaté hallúvú íihjyúváne dííbyeke íícúvéne iyámeke icyóvájtsó diityé ímityú iábájíívemeíki.

2 Áronáa llúúváabe íjcyároobe míamúnáajpi íjcyánéllí waajácú muhdú mávaríjchó íjcyane. Áánéllí tsaate ímíñeúvú wáájácutúme mújtámeke pi-ivyéteebe chooco iúwaabóne.

3 Aabe tujkénú íhyallúvú Píívyéébeke íícúvéne iyáábeke cóvajtsó ímityú iábájíívemeíki. Áané boonétú tsíjtyé hallúvú méénuube diityé ímityú iábájíívemeíki.

4 Tsá tsaapi iye méménúmeítyuró llúúváábedívu. Píívyéébere ihdyu ityújkevééllémeke téénevu picyóó Aróóúvukéhjáa ipícyohdu.

5 Ahdúu Críjtóke Píívyéébere picyóó páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyaki. Tsáháa iye díbye méménúmeítyúne. Áábedítýú muurá neebe íwaajácúháámitu: Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó ávyéjutsóhi.

6 Téhdure tsííñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúné íhtsútuube llúúváabe u íjcy Mekitsedéé íjcyadu. Ehdu Píívyéébe neé íwaajácúháámitu Críjtodítýu.

7 Aabée Críjto íjñiri íjcyácooca Cááni Píívyéébema ávyetá íhnáhó kímóóveebéré íhjuvahíjcyá díbyée dsíjívéíñetu díbye muhdú íñéhajchíí dííbyeke ipájtyetésoki. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú díbye ímillédú dííbyema tene ipájtyeki. Áánéllíhyéhjáa Píívyéébe dííbyeke piáabóhi.

8 Aabée muurá dííbyé Hajchi íjcyaaabe páñetu ícúbáhrámeíñéllí waajácú muhdú mecáhcujtsóne.

9 Ehdúhjáa ímiáábé íjcyánéllí mepájtyetéíñe méénuube dííbyeke cáhcujtsómé muhdú íjcyáityúmeréjuco dííbyema íjcyaki.

10 Áánéllíhyéhjáa Píívyéébe dííbyeke picyóó íhtsútuube páñétúejpi llúúváabe díbye íjcy Mekitsedéé íjcyadu.

Mecáhcujtsóné meíhvéjtsómé úmíwa ápíchó nééneé

11 Íjcyaróné téénetu mítyane ámuhakye o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájucu ámuhakye o úwáábóityú téeneri ámuha meíícúvehíjcyátúnéllíhye.

12 Tsáhájucu béjite ámuha meíjcyájúcóóturóne. Muurá icyooca ámuha tsíjtyekéréjucu meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú íivane ámuhakye túhuutúné piéénéréi tsiiñe ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíimene majcho méénútutsi tsanééré mújpañe óóvedu.

13 Aane ehdu tsíimenédú néeme tsáhái ímíñeúvú wáájácútu muhdú ímíájító meúraávyeyóne.

14 Áánetu ihdyu kéémejte tsanééréjucu majcho méénudu néeme tsúúca waajácú ímítyúnetu keená ímíáané íjcyane.

6

1-2 Áánéllí metsu ímíñeúvú Píívyéébé uwááboju meúraávye éhnííñevu ténejcu mewáájácuki. Tsá apááñeríyé meíhjuváytyuró Píívyéébema meímíáávye meíjtsaméí mecápáyóóvéneri, dííbyeke mecáhcujtsómé ímítyunéhjí meméénúné déjúcotu mewágóóóvéiyóneri, metsójtsótsámeíñeri, cahcújtsó múnáá hallúvú méhójtsine mepícyóóne dííbyeke piáábó metáúmeíñeri, medsíjivémé mebóhííñeri, díbye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchóíñeri. Éhdúneri tsá apááñeríyé tsúúca Críjtodítyú íjcyáné uwááboju mewáájácúneri meíhjuváytyuróne.

3 Aane óví meke piááboobe éhnííñevu tsíñehjí mewáájácuki.

4 Muurá dííbyé uwááboju tsúúca iwáájácúné ímí íjtsúcunúné úráávýmé pañe íjcyájucóóné dííbyé Apíícho.

5 Aame tsúúca waajácú dííbyé ihnáhoori béhjiréjucu ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyaiñe.

6 Áronáa ihdyu téénetu ávyéta mújtá imyéénúhajchíí tsáhájucu dítye mújyú tsiiñe ímíáávyeityúne. Ehdu dáríívémeímyé Píívyéébé Hájchikye múu tsiiñe dsíjivetsódú meenú míamúnáake dííbyedívú iúúhívatétsóneri.

7 Áánetu ihdyu ímíáané dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbé éhne múúne tsáápi bájtsó níjyaba pípájchóneri imíwu ííñene díbye íjtsúcunúdu.

8 Áánetu éhne ímí ííñuji néérótsihdyu tsanééré bñiva ííñedu ímítyú Píívyéébeke meúraávvehajchíí cúújúwá pañévú meke waagóóíbye.

Tsaímíyé meíjcyaiñé meíjtsone

9 Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyáhi, ámuúha táñahbémut. Áronáacáubá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehjújucu ámuha meíjcyame mepájtyetéíñe.

10 Muurá Píívyéébe ímíáábé íjcyaaabe tsá ábájíívéityú tehjújucu ámuha mewákímyeíhíjcyáne. Áhdure tsá díbye ábájíívéityú tsijtye cahcújtsó múnáake ámuha mewájyúne mepíáábóné raahóvú tsíñehjí ímíáánéré ámuha meméénuhíjcyáne.

11 Ahdícyane ó imíllé ámuha óóchévetúme méitsohíjcyáné íñé imíjyaú meíjcyaiñé méumíwari íjcyane ámuha téeneri mebáñúmeítyuki.

12 Méóóchévedí téénetu. Ihnáhóóróné pañe ímíñeúvú mécahcújtsó éíjyuúvúhjáa tsaate ímí icyáhcújtsóne díbyee díityéké nehíjcyádú tsaímíyé dííbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

¹³ Píívyéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyánéllii Aavaráaúvuke páñetu iiye néé ímiááné dííbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatéj tééveri dííbyeke ipiááboíñé dibye néétune.

¹⁴ Íllúhjáa neebe dííbyeke: “Uke panévatúré mityane ó piááboóhi. Áánéllii díjtsiménémúhaabe mityane lííyááteéhi.”

¹⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke nééne icyáhcújtsóne óóchévétuube ítsohíjcyánéllii ímiááné íñéhdújuco dííbyema dibye méénune.

¹⁶ Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécoca íehníñevu íhtsútúube mémé dómajcó tsijtye icyáhcújtsoki. Ehdú dííbye mémé dómajcómé ‘óvíi oke muhdú méénuube o állíhajchííjyu’ íñéénema.

¹⁷ Ahdúhjáa ímiááné imyéenuíñé páñetu iiye Píívyéébe néé ditye icyáhcújtsoki. Aanéhjáa imíleebe diityéké iwáájacutsóné ávyeta íñéhdú imyéenuíñé íjtsaméi cápáyoácótuúbe.

¹⁸ Ahdícyané muurá tsúuca méwaajácú íhtsútuube íjcyaaabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñe. Tsá dibye meke állítyúne. Áánéllii dííbyedívu metájpimye tsaimíyé méijcyá ípyée íñéhdú meke dibye ipájtyetetsoki.

¹⁹ Aane mewáajacúme tsaimíyé dííbyeke meúraavyémé ímí méijcyá éhne múúne cújúwami dóhjívami íoovéjúcóótumi íjcyadu. Áánéllii tsúuca icyooca mépiivyété meeréjuco Píívyéébema meíhjuváné muhdú páñétúejpi llúúváabe duurúvájá pañévú páñétúétsihvu dííbyema íhjuúvahíjcyádu.

²⁰ Ehdúu meeréjuco Píívyéébema meíhjuvaíñé mééma Jetsóó ímíbajchóhi. Aabe páñétúejpi llúúváabe íjcyá Mekitsedéé íjcyadu múijyú muhdú íjcyáítyuúbe.

7

Mekitsedéé íjcyadu Jetsóó páñétúejpi llúúváabe íjcyane

¹ Dííbyéhjáa Mekitsedéé Tsáaré cóomí avyéjuube íjcyaaabe idyé llúúváabe páñétúejpihjáa Píívyéébere pícyoóbe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavaráaúvúu íhtsútúrómejhike ávyéjuktéké ityáhjáétsihdyu méénujcátsityu óómííbyedívu. Áábé hallúvúhjáa Píívyéébeke piáábó táúmeííbye.

² Áábekéhjáa Aavaráaúvú ajcú tsáneevu ípyée ityáhjámé tsíeméné itsívánetu. Áábe mémé Mekitsedéé ‘ímiá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu díbyée íjcyácóomi mémé Tsáaré ‘íbúwají meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllii téhdure dííbye mémé ‘tsaimíyé meke pícyóóné avyéjuúbe’ nééiyóne.

³ Dííbyéhjáa Mekitsedéé pevétsihdyuré bóhówaavénéllii tsá mewáajacutú díbyée cááníma, tsíijuma, ííhdé múnáama, íjcyáhajchííjyu. Tsá mewáajacutú muhdúhjáa dibye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáajacutú díbyée dsíjívéhajchííjyu. Ahdúu muurá Píívyéébe Hajchi páñétúejpi llúúváabe múijyú muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiááné Mekitsedéé íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú íjcyároobe dííbyeke ajcú tsáneevu méénujcátsiyíi íhtsutúme íjcyárómeke ityáhjámé tsíeménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvuke Píívyéébe néé Revíiúvúj tsiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyámeke imúnaa ítsíeménetu íacuhíjcyaki. Ehdúu neebe Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe íjcyame ipiáábójcatsíki.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedéé Revíiúvúj tsiménémúhaabe íjcyátúróóbeke Aavaráaúvú ajcú itsíeménetu tsáneevu. Áijyúu dííbye Aavaráaúvú hallúvú

táúmeíbyé piáábó Píívyéébée panévatúré dííbyeke ipiááboiñé néhíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavaráaúvú Mekitsedée hallúvú piáábó táúmeítyúne. Muuráhjáa Mekitsedéeéré táúmeí dííbyé hallúvu. Áánéllii méwaajácú Aavaráaúvú ehniíñevu díbye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáápí hallúvú ímí díbye íjcyáiñé piáábó táúmeíbyé ehniíñevu avyējúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúúvájteke métsíeménetu maácu híjcyarómé dsíjiveéhi. Áánetúu Mekitsedée íhtsútuube llúúváabe íjcyáábedítýú Píívyéébé waajácuháámí néé díbye ícyoocápi íjcyane.

⁹ Áánéllii méwaajácú Aavaráaúvúhjáa Revíj tsíiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyáímyemájucó ítsíeménetu Mekitsedéeke ájcune dityée ájcúiyódú ívane dityéi íjcyátúrónáaaca.

¹⁰ Téijyúikyéhjáa tsáhái dííbyéj tsíiménémúhaabe Reví tsíimávámeítyúne.

¹¹ Aanée Revíj tsíiménémúhaabe Aróodítýú llúúvájte íjcyame Píívyéébé taúhbaju meúráavyeneríyé mepájtyetéiñé ímíbájchoca muurá tsáhájucó Críjtoke Píívyéébe Mekitsedéeéhjáa ícyahíjcyádú íhtsútuube llúúváábedívú pícyóóityuróne. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye Aróoúvú íjcyadu néébeke pícyootúne. Tsíhdyurējucóhjáa néébeke díbye pícyóóne.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyējuube tsá Revíúvú dohjíba múnáajpi íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Jodáa dohjíba múnáajpíyé íjcyaróóbeke Píívyéébe llúúváábedívú pícyóónéllii ítyaúhbaju cápáyoové tsíhdyurējuco. Áronáacáa tsá Móitséeúvú néétu tsaate diityé dohjíba múnáadítýú llúúvájte íjcyáiñé.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedéeéhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píívyéébe Críjtoke ipícyóónéllii tsíhdyurējuco ítyaúhbaju cápáyoácóne.

¹⁶ Tsáháa díbye llúúváábedívú mémévatú Reví dohjíba múnáadítýúu tsaate llúúvájte íjcyáiñé némeíhíjcyádú dííbyedítýú tene némeíñéllíhye. Muuráhjáa ihdyu memévaabe mújyú muhdú íjcyáítyuubéréjuco íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píívyéébe dííbyedítýú íwaajácúháámitu nééhií:

Uu íhtsútuube llúúváabe ú íjcyá Mekitsedée íjcyadu mújyú muhdú u íjcyáítyuúbe.

Ehdu Píívyéébe néé dííbyedítýu.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdééné taúhbaju Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénune meúráavyerómé mepájtyetéityúrónéllii tsíhdyurējuco mééma díbye teene cápáyoácóne. Áánéllíhyée Críjtoj téeveri meke ehniíñevu piááboobe ímí dííbyema meíjcyaki.

²⁰⁻²¹ Muuráhjáa tsíjtyehji llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetúu Críjtoke páñetu Píívyéébere meménú mújyú muhdú íjcyáítyúné lluvváábé díbye íjcyaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe ímiáánetúré nééhií: “Uke ó pícyóó Mekitsedée íjcyadu mújyú muhdú u íjcyáítyuube llúúváabe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa mújyú ehdu tsíjtyedítýú díbye néétune.

²² Aabée Jetsóó mééma béhné pityájcoju meenú íhdééné taúhbajúu meúráavyehíjcyáné ehniíñevu tsáimíyé Píívyéébema meíjcyaki.

²³ Muuráhjáa éjyuuúvú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécooca tsijpi cápáyoóvehíjcyáhi.

²⁴ Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsóó mújyú muhdú íjcyáítyuube llúúváabe íjcyáábeke tsá múha cápáyoóvéityúne.

25-26 Aabe piivyété meke ipájtyetéstóné ímiáábé ijcyánéllíhye. Tsá dibye ímityuube ijcyatúne. Áanéllíhyée tsá dibye múijyú ímityúne méénutúne. Aabée Cáání éllewu níjkyejívú ipyééne ílluréjuco ávyéjuuténe. Aabe icyooca dííbyedi tsúúráméímyé hallúvú Píívyéébeke piáábó táúmeíhijcyá muhdú íjcyáityúmeréjuco tsaímíyé dííbyema íjcyaki.

27 Tsáháa míamúnaa llúúvájte méénuhíjcyádú dibye méénutúne. Díityéhjáa muurá Píívyéébe úmíwávú tujkénú cóvátsohíjcyá iyáábeke ímityú íábájíívemeíki. Áané boonétúhjáa botsíi tsíjtyé hallúvú méénuhíjcyámé díityé ímityú téhdure íábájíívemeíki. Ahdúu tsá Jetsóo méénutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere pañetu iiye pájáméíbyé dityée iyámeke cóvátsohíjcyádú íivane páme hallúvuréjuco.

28 Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébe Moitséeúvuke néhdújuco ditye míamúnaa ímityúme íjcyáromedítyú méménuhíjcyané pañétúejte llúúvájte ditye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe íñéhdújuco Ílli ííne ímityú méénutúúbeke pícyoone pañétúejpi llúúváabe dibye íjcyá múijyú cápáyóóvéítyuubéréjuco.

8

Jetsóoj téeveri béhné pityájcoju íjcyane

1 Aane íñe meíhijyúvahíjcyánetu éhnííñevu ímí méijtsúcunú pañétúejpi Críjto mélluuváabe íjcyane. Aabe icyooca íjcyá Cáání Píívyéébe úníuri níjkyejíri.

2 Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá pañétú pañétúétsihdyu Cááníkye máhallúvú piáábó táúmeíhijcyáhi. Tsá míamúnaa méénújari dibye íjcyatúne. Píívyéébere méénújari dííbye.

3 Muuráhjáa míamúnáadítyú pañétúejte llúúvájte íjcyame Píívyéébe úmíwávú iyámeke cóvátsohíjcyá tsíjtyé ímityuháñe íábájíívemeíki. Ahdúu Críjto pañétúejpi llúúváabe íjcyánéllí meenu míamúnáama. Áronáacáa tsá dibye díityée méénuhíjcyádú méénutúne. Muuráhjáa ihdyu iiye pájáméíbyé páme ímityuháñéré ímíbájchoki.

4 Muuráhjáa ííñúíejpíyé íjcyaca tsá dibye llúúváabe íjcyáityuró tsúúcajáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe pícyóóné taúhbaju néhdújuco tsaate llúúvájte dííbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíhye.

5 Muuráhjáa díitye lluuvájte Píívyéébeke íícúvehíjcyá pañétúejta duurúvaja níjkyejíri íjcyajádú imyéénújá pañévu. Píívyéébéhjáa muurá Moitséeúvuke néehí: “Ímíñeúvú tsáma méénuco éhnée ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú pañétúejta náávevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséeúvuke.

6 Áronáa éhnííñevu icyooca pañétúétsihyí Jetsóo llúúváabe íjcyabe máhallúvú Píívyéébeke piáábó táúmeíhijcyáhi. Dííbyej téeveríhijyáa muurá Píívyéébe mééma béhné pityájcoju meenu tsaímíyé dííbyema meíjcyaki.

7 Tujkénúhjáa dibye méénúne pityájcoju néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá tsáhájucó béhné pityájcoju dibye méénúityuróne.

8 Tujkénúéne pityájcojúu néhdu míamúnaa ícyahíjcyátúnéllí béhné pityájcojúrjúco dibye méénune. Muurá íwaajácúháámitu neébe: Béhné pityájcojúrjúco o méénúíñe tahñejtema ijraéemuu, jodaámuu, íjcyámema.

9 Tsáhájucó o méénúityú díityé íhdé múnáaúvukée Ejíhtó ííñújitu o íjchívyétsócooca díityémá o méénudu néene pityájcoju. Dityée téene pityájcoju néhdu íjcyátúnéllí díityéké múu íhvejtsódú ó meenuhi. Ehdu o néé Píívyéébe o íjcyáabe.

¹⁰ Ahdícyane tsíhdyuréjuco néené pityájcoju o méénuíñé ijraéémuma ditye ímíñeúvú téené uwááboju iwáájácúne muhdú tene néhdu íjcyaki. Áijyu ímíáané tahñéjté íjcyámé Piivyéébé ó íjcyáahi.

¹¹ Téijyu tsáhájuco múha óhdivu wáájácútsójcatsítyú pámeere íhtsútúroméhjimáyé ícyátútsiméné oke wáájácúíñéllíhye.

¹² Áámedi o ídáátsóvéne ílluréjuco diityé imítyú o ábájííveíñe. Aane tsáhájuco múijyú o ítsáávéityúne.

¹³ Ehdúhjáa Píivyéébe béhne pityájcojuréjuco bóhówajtsóné íhdéené pityájcoju pañe meijcyarómé mepájtyetéityúrónéllíhye. Aane tsúúca mééma cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétújeja duurúvaja

¹ Teenée tujkénúéné pityájcoju tükévétsohíjcyá ííñújiri íjcyané duurúvájá pañétú muhdú dííbyeke ditye íícúvehíjcyaki.

² Aanéhjáa teeja imyéénúcooca meenúme míhyóócu mójcohóócú imichi tétsihvu Píivyéébeke íícúveki. Tujkénúétsí méméhjáa 'ímiátsí'. Átsihyíhjáa imíwu néené peetéihcyú úníuri méétsáwá hallúrí pááa dííbyé íicúve.

³ Áané bóunáálleríhjáa íjcyaho wájýamuwávú wátájcámeítsí mémé 'Páñétúétsí ímiátsí'. Átsihvúhjáa apáábyéré páñétúejpi llúúváábe Píivyéébema ihjyúvahíjcyáhi.

⁴ Átsihyíhjáa óórótu méénúmeíñé wáíjí téijí hallúvú ditye Píivyéébeke idyúúruváne imyéwu cúvaane cóvátsohíjcyáíji. Áané úníuríhjáa cajóónaba imíwu téenere óórótu hálluú, pañee, méénúmeíba. Áhbá pañéhjáa Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwáácuu, Aróóuvú cuujúí béhjívaii, 'manáa' némeíñe pááá óóróíhlló pañe íjcyanee, éhdune.

⁵ Áhbá hallúríhjáa níjkyéji múnáajtétsí níjcyota 'tétsihyí Píivyéébe íjcyane' nééiyóne. Áámútsí nuwáácyúhjáa wállúríjícunúne lliíñevú páñétúejpi llúúváábe iyáábé tujpácyó pícyohíjcyá míamúnáa imítyú íábájíívémeíki. Aane óvíí éhdunéré téeneri méihjyúváhi.

⁶ Ehdúhjáa duurúvaja imyéénújá pañévú paíjyuvaré llúúvájte tujkénúéhó pañévú iúcaávéne Píivyéébeke íícúvehíjcyáhi.

⁷ Áánetúhjáa páñétúétsihvu tsáne pijcyábá lliíñe tsáijyuré páñétúejpi llúúváábere úcaávehíjcyá iyáábé tujpácyoma ímítyuu, tsíjtyé imítyuu, íjcyane íábájíívémeíki.

⁸ Ehdúu méénuhíjcyámé pamévárei Píivyéébema méihjyúvaíñé ímíbaávyétúné hajchóta. Aane méwaajácú Píivyéébé Apííchó túkevéjtsori.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénúíñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévaríyé Píivyéébeke íícúvehíjcyáme. Áronáacáhjáa tsá ditye teene imyéénúneri ímíbaávyéítyuróne.

¹⁰ Muuráhjáa panévare majchóháñé, dooháñé, adóháñé, téibúwáre méénuhíjcyámé Píivyéébe diityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávecooca nityámeihíjcyámé ímíbaávyeki. Éhdúu méénuhíjcyámé imyéénuhíjcyádú Píivyéébe téené taúhbaju Críjtoj téeveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí diityéké íjtsúcunúki.

¹¹ Aabée Críjto bóhówáávebe icyooca páñétúejpi llúúváábe íjcyá tsáimíyé meijcyaiñé mééma méénúbe. Aabe icyooca míamúnáa méénútuja tsáimíyé Píivyéébere méénúne duurúvájá pañétú máhallúvú piáábó táumeihíjcyáhi.

12 Tééjá pañévúu úcááveebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvájtee méénuhíjcyádú ténevá pijcyábádú ócájíwuu, cáávaraa, íjcyámeke idsíjívétsómé tujpácyoma úcáávetú téeneri Píívyéébeke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ítyujpácyóré waagóoobe tsáijyúré pámé hallúvuréjuco téeneri mepájtyeteki.

13 Muuráhjáa éíjyuúvú ímítyúúvémeke ócájimuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácyori wáchíyáhcu híjcyámé dítye íímíjpyeteki. Téhduréhjáa ócájiméewáwúuke icyóvájtsóné ballíjyú iúúrúnúneri wáchíyáhcu híjcyámé dítye íjpi íímíbaávyeki. Áronáacáhjáa tsá díityé ímítyú ímíbaávyehíjcyatúne.

14 Áánetúu ihdyu Críjto ítyujpácyori meke ímíjpyetétsó méímítyutu. Píívyéébe Apííchóo mújyú muhdú íjcyáityúné dííbyeke píáábóneri pájámeííbyé mewájuryi ííne ímítyú méénútúroóbe. Áánéllí dííbyé tujpácyó tsúúca meke ímíjpyetétsó ímítyúnéhjitu tsaímiyéjuco Píívyéébeke meíícúvéébema meíjcyame mewágóóóvétuki.

15 Díibyée muurá Jetsocríjtó tsáá béhné pityájcojuréjuco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe méénúné pityájcojú pañe íjcyámé ímítyuháñé téhdure tsúúca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áánéllí icyooca pámeere Píívyéébe tsúúca meke újcume tsaímiyéjuco dííbyema meíjcyaiñé díbyée néhduú.

16 Muurá múúne medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíeméné caatyé újcuíñé úúbálléné waajácuháámi. Aane medsíjívécoca botsíi ujcúme teéne.

17 Áánetu méi medsíjívétúné hajchótá tsá múha dómájcóityuró tééne waajácuháámi mecáátúnúrónáaaca.

18 Ahdúhjáa íivane Jetsocríjtó dsíjívétúné hajchótá Píívyéébe íhdé múnáaúvuma tujkénúné pityájcoju méénune néhdújuco dítye dííbyeke íícúvehíjcyané iyámeke illííhyánúme tujpácyori.

19 Téijyúhjáa Moitséeúvú Píívyéébe taúhbajúúné úúbállehíjcyáhi. Átsihdyúhjáa obééjámú ihjíné tújpáihdsiúvú nééne úméhéi níjcautu ípícyoone ócájíwuúmuuke, cáávaráwuúmuuke, idsíjívétsómé tujpácyó nújpácyotu icyátáhbóné pañévú iééníyóneri wáchíyáhcube teene taúhbaju íjcyané waajácuháámi. Téhduréhjáa míamúnáake wáchíyáhcúbe.

20 Áánemáhjáa neebe díityéke: “Ámúhake íñe tújpácyori ó wáchíyahcú muhdú meíjcyaiñé pityájcoju Píívyéébe mééma méénúné uubálle.”

21 Áhduréhjáa duurúvaja wáchíyáhcube páneere tééjá pañe íjcyánéhjimájuco.

22 Muuráhjáa teene Píívyéébe taúhbaju néé páneere tútávaavéné tújpácyoríyé ímíbájchoméíhíjcyaiñe. Áánéllí tsá míamúnáa ímítyuháñé pevénéré ímíbaávyéítyuróne.

Críjto mewájuryi pájámeíñe

23 Ehdúhjáa iyámeke idsíjívétsómé tujpácyori duurúvaja ímíbáchohíjcyámé tééjá pañévú iúcáávehíjcyá Jetsocríjtó mééma ítyujpácyori méímítyú ímíbájchomé dííbyema pañétúétsihvu meúújetéíñe nááve.

24 Tsáháa díbye úcáávetú míamúnáa méénúné duurúvájá pañévú méímítyú íímíbájchoki. Muuráhjáa ihdyu pañétúeja níjkyéjiri íjcyájá pañévúré úcááveebe máhallúvú Píívyéébema íihjyúvaki.

25 Áronáacáa tsá díbye míamúnáajpi llúúváabe méénuhíjcyádú ténevá pijcyábádú iyámé tujpácyoma pañétúétsihvu úcáávehíjcyatú míamúnáa hallúvú Píívyéébema íihjyúvaki.

26 Muuráhjáa ditye méénuhíjcyádú imyéénuca ííñujíi ípívyéévétshdyu múhdújyúvájúcooíyó dibye méimítyú hallúvú dsíjivéne. Áronáacáa iéévé úújetétsihvu íbóhówáávéne tsáneere pájámeíbyé pámé hallúvuréjuco.

27 Téhdure mee míamúnaa tsáneere medsíjívémema Píívyéébe muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchoóhi.

28 Muuráhjáa Críjto tsáijyuré pájameí pámé imítyuháñéré ímíbájchoki. Aabe tsiíñe itsáácooca tsáhájuco téénevu tsááityúne. Tsáiibye tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke itsájtyeki.

10

1 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjtó mééma méénúíñe náávére. Áánéllihyée ténevá pijcyábádú iyámeke illííhyánúmedi Píívyéébeke ditye íícúvehíjcyárónáa tsá ditye ímíbáavyehíjcyatúne.

2 Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúúca ímíbáavyeca tsáhájuco tsiíñe ditye tehdu méénuhíjcyáityuróne. Áacáa diityé hallúrí tsáhájuco íiná íjcyáityuróne.

3 Áronáacáhjáa ténevá pijcyábádú íhyallúvú iyámeke ídsíjívétsohíjcyánéllii waajácuhíjcyámé imítyúmé íjcyane.

4 Áronáa tsá ócájimuu, cáavarámuu, íjcyámé tujpácyó méimítyú ímíbájchoítyuróne.

5 Muuráhjáa Críjto ííñujívú itsáácooca néé Píívyéébeke:
Míamúnaa imítyú hallúvú iyámeke illííhyánúmedi uke íícúveróné diityéké tsá ímíbáavyétsotúne. Áánéllii íñe oke míamúnáájpídívú ú ípívyéévetsó o dsíjíveneri botsíi diityéké o ímíbájchoki.

6 Muurá ímítyuháñé ímíbáavyéro ditye iyámeke cóvátsohíjcyaróné tsá diityéké píáábotúne.

7 Áánéllii uke o nééhií: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óvíi muhdú óhdityu díwaajácúháámitu tene cáátuvádú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Críjto néé Píívyéébeke ííñujívú itsáácoóca.

8 Tujkénúhjáa neebe míamúnaa Píívyéébe taúhbaju néhdújúcooro iyámedi dííbyeke íícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíñéhjiri ditye íícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne.

9 Áané boonétúhjáa tsiíñe neébe: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óvíi muhdú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocríjtó íñéene íhdééné pityájcoju tsíhdyuréjuco cápáyoácóne.

10 Aabée Píívyéébe ímillédújuco mewájuryi tsáneere pájameíñé pámé hallúvuréjuco. Ehdúu dibye dsíjívénej téeveri Píívyéébe méimítyuháñé tsúúca ímíbajchóné tsá máhallúrí íjcyájúcootúne.

11 Áánetúu éíjyúvú íhdééné taúhbaju néhdújuco llúúvájte paíjyuvaré Píívyéébeke iyámedi íícúvehíjcyáne. Áronée tsá mújyú míamúnáa imítyuháñé ímíbájchoítyuróne.

12 Áánéllihyéhjáa Jetsocríjtó mewájuryi tsáneere ídsíjívéné boone Cááni Píívyéébe úniúvú ávyéjuutéhi.

13 Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píívyéébe dííbyema ímunáake táhjaíñe.

14 Muuráhjáa tsáneere dsíjívéebe pámeere dííbyeke mecáhcujtsómé téenej téeveri Píívyéébema meímíbáavyeki.

15 Aanéhjáa éhniíñevu Píívyéébe Íapííchoj téeveri méhdivu bóhówájtsoobe nééhií:

16 Ícyooca tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju diityémá o méénúíñé ditye ímíñeúvú tééné uwááboju iwáájácúne ímíááné ímílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

17 Áhdure tsiíñe neébe:

Diityé ímityuháñe o ábájívéne tsáhájuco mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píívyéébe méhdivu bóhówajtsó Ípííchoj tééveri.

18 Áánéllí tsáhájuco dííbyeke méimítyú hallúvú tsíeménéhjiri meíícúvéityú tsúúcajáa mééma díbye teene ímíbajchóné ábájívéjúcóónéllííhye.

Tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáne

19 Ámuúha táñahbému, ícyooca tsúúca mépiivyété pamévare Píívyéébema meíhjuvane íínerí núhnévetúme Jetsocríjtóo dsíjívénej tééveri.

20 Teenée nééiyóné díbye dsíjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúetsí watájcó wájamuwa dóchéreevé wajítahnécú. Ehdúu mééma ímíbájchoobe ícúbáhrámeíñeri téénej tééveri Píívyéébema ímí meíjcyaki.

21 Aabe Jetsóo pañétúejpi méhlluuváábé Píívyéébejté meíjcyámé avyējuube íhtsútuúbe.

22 Áánéllí metsu ímíááméré meíjcyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcújtso tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa tsúúca páneere méimítyuháñé mééma ímíbájchoobe ídsíjíveneri. Ehdúu meke ímíbájchoobe Píívyéébe Apííchoj tééveri.

23 Áhdícyane óví ímíñeúvú meúraavyé tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáiñé mééma díbye méénujíto. Muurá Píívyéébe páneere méénúu muhdú íñéhijcyádu.

24 Áánéllí metsu keená ímíááné íjcyanéréjuco meméénuhíjcyaki. Métsu ímíááné mewájyújcatsíñe panévatúré mepíáábójcatsíki.

25 Tsá tsaate méhdityu ícyahíjcyádú pihcyáávevu tsáátuméréjuco meíjcyáítyuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe paíjyuvaré mepíhcyáávehíjcyaki. Muurá méwajácú lléváhréjuco tsiíñe Máavyējuube Jetsocríjtó tsááiñe.

26 Muurá tsúúca ímíájíjtó meúraavyéjúcoorómé meímillédúré ímityúné meméénuhíjcyámé tsá múhdutú meímíáávyéítyuróne.

27 Tehdu néemeke Píívyéébe waagóo dííbyeke icyáhcujtsóné ímíllétúmeke ícúbáhráiñe cuujúwá ávyetá íhnáho péétécunúwá pañévu.

28 Muuráhjáa éjyuúvú Moitséeúvuj tééveri díbye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate ícyahíjcyátúme hallúvú mítyétsúba, pápihchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúúca dsíjívétsohíjcyámé ídáátsóvetúmére.

29 Aanéjííva awáá muurá éhííñevu ícúbáhrámeímye Íllí mewájyuri ítyujpácýó wáágoóné icyáhcútsótúne dííbyé Apííchó meke píáábóneri úúhívatéhíjcyáme.

30 Muurá Píívyéébe néehíí: “Ooréi ó ícúbáhraá amúhá hallútú ímityúné amúhake méénúmeke.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tahñéjteke ímityúné méénúmema teene ó ímíbájchoóhi.”

31 Muurá apíchó teene Píívyéébe mééma ímíbájchoíñe.

32 Áánéllí máábájíívedí muhdúhjáa Críjtóke ámuha mecáhcújtsótujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeíyonéhíí maáábúcuíjcyáne.

33 Muuráhjáa amúhadi tsaatédí tsijtye nehniwu iúúhívaténe miamúnááj pñévu ícúbáhráhíjcyáhi. Áhdurée tsijtyeke ditye méénúneri ámuha méídáátsóvehíjcyáhi.

³⁴ Dityée cuvéhojánímedi ámuha méídáátsóvehíjcyáhi. Ámúhá tsíeménée ditye dójtúcúrónáa íllure ámuha méimíjyuhíjcyá níjkyéjiri ímiátsíí íné imíjyaú mújyú níjkéváityúne ámuha meíjcyaiíne mewáájácúnema.

³⁵ Áánéllii Críjtoke ámuha mecáhcújtsónetu méihvetédííne. Muurá dííbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámúhama níjkévaáhi.

³⁶ Áánéllii múu íícúbáhrámeíyonéhí panévare íáábúcúne Píívyéébe ímillédú íjcyá meke díbye néhíjcyádú tsáimiyéjucu dííbyema ámuha meíjcyaki.

³⁷ Muurá dííbyé waajácúháámitu Críjtodítyú nééneé:
Lléváhréjucu díbye tsííne tsááiíne.

³⁸ Ahdícyane dííbyeke cáhcújtsómeke ímí tehjújucu o íjtsúcunúme pájtyéteéhi. Áánetu dííbyeke cáhcujtsójúcoorómé tsííne ímítyúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

³⁹ Áánéllii tsá tsííne ímítyúnejcúvú meóómíjyúcóóityú tsaate ímiááne cáhcújtsótúme wágóóóveímyé méénuhíjcyádu. Muurá ihdyu ímiááne dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyéteéhi.

11

Cahcújtso

¹ Muurá ímiááne Píívyéébeke mecáhcujtsómé méwaajácú muhdú íñehdu mééma díbye méenuííne teenéi maájtyúmitúrónáaaca.

² Tehdúhjáa méíhdé múnáaúvudítyú tsaate ímí dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbe.

³ Ahdu muurá íne páneere múhdúne tsíeménéhjáa díbye meíítenáa ípívyéjtsóturóné mecáhcujtsó ímiááne díbye ípívyéjtsóné pevetsihdyuré íllure íhíjyúváneri.

⁴ Abééhjáa muurá ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllii íñahbe Caíí ehniíínevu tsáimíyé dííbyeke íícúvehíjcyáhi. Aanéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunúne dííbyeke dílló ímiáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii icyoocápí dííbyeke méítsáávehíjcyá tehdu mecáhcújtsómeke Píívyéébe téhdure ímí íjtsúcunúki.

⁵ Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újcúúbeke tsáhájucu múha ájtyúmitúne. Áábedítyú Píívyéébe néé ímíhyeváa díbye icyahíjcyáne díbye ímillédu.

⁶ Tsá muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunútú dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Áánéllii ihdyu dííbyema tsáimíyé menáhbévajcatsííne meímílléhajchíí mecáhcujtsó ímiááne díbye íjcyane. Áijyu meke píááboobe dííbyedi metsúúrámeímyeke.

⁷ Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcujtsóhi. Áánélliihyéhjáa Píívyéébe nújpacyo icyáájávétsoííne dííbyeke nééne cáhcújtsoobe tsáijyúubaréi tehdííwane ájtyúmitúroóbe. Áánemáhjáa míínécoba méénuube téémíri íítsíímema ípájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhcujtsódú íjcyaaabe pájtyeténáa tsijtye míamúnáa ícúbáhrámeíhi. Áábekéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunú díbye ímí dííbyeke cáhcújtsónéllííhye.

⁸ Téhduréhjáa Aavaráa ímí cáhcujtsóhi. Muuráhjáa Píívyéébe kiá dííbyé ííñújí íjcyáíhullévú dííbyeke wállóónéllii iwáájácútúróhullévú peebe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁹ Aabéhjáa úújeté Píívyéébe dííbyeke íñéhdújucu ájcúné ííñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu tétsii icyahíjcyaaabe éhne múúne ullé múnáa íjcyadu

nújuwááneríye. Téhduréhjáa Itsáamútsí ílli Jacóóboma nújuwááneríye ícyahíjcyá tééné pityájcójú pañéré ijcyánélliíhye.

¹⁰ Ehdúhjáa Aavaráa ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá mújyú muhdú íjcyáityucóómí páñetu Píívyéébere méénúcoomívú iúújetéíñe.

¹¹ Téhduréhjáa mewa Tsáára ímí icyáhcújtsónélli tsíimavá ajchíba íjcyalle kéémelléjuco íjcyárolle. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe ímiáané dille tsíimávaíñe néene icyáhcújtsónélli tsíimavalle.

¹² Ehdúhjáa ávyeta kéémemútsíjyuco íjcyáromútsí tsáápiwúuke tsíimáváábedítýú mityane miamúnaa lílyaate mícúruma néwayúúhá íjcyadu eevératu.

¹³ Aaméhjáa pámeere dsíjivé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píívyéébée diityéké nénehji ájtyúmitúmere. Áronáacáhjáa ihdyu cáhcujtsómé ímiáané diityéké inéhíjcyádú díbye diityémá méénuíné díbyei méénútúrónáaaca. Aaméhjáa nehíjcyá ííñújiri ullé munaáre íjcyane.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye nénetu méwaajácú tsíji ííñuji ditye ítsohíjcyané tééjiri botsíi íiné imíjyaú íjcyáíji.

¹⁵ Muuráhjáa tsáháturo muhdú tene néetu tsííñe ditye íííñújí ítsáávéne óómíyóne.

¹⁶ Áronáacáhjáa ihdyu ávyeta imíllémé éhnííñevu ímí ditye íjcyáíñe ííñújí Píívyéébe níjkyejívú diityémá méénuji íájtyumíne. Áanélliíhyéhjáa tsá Píívyéébe núcópítsó íjtsúcunútú diityé Piivyéébe íjcyane.

¹⁷⁻¹⁸ Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadítýú neébe: “Daachi Itsáadítýú lílyaatéme íjcyáá páñétúejte díjtsíménémúhaábe.” Ehdúhjáa Píívyéébe íñéeróóbedi Aavaráake waajácullé díbye ídsíjívétsóne icyóvájtsóóbedi dííbyeke íícúveki. Ahdújucóhjáa díbye méénújúcooróné dííbyeke ímiáané icyáhcújtsónélliíhye.

¹⁹ Ímiáánée cáhcújtsoobe Píívyéébe íhtsútuube dsíjívémeke tsííñe bóhiítsóne. Áanélliíhyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca íllíkye díbye lílíhyánúúbeke Píívyéébe tsííñe bóhiítsóuvúdu.

²⁰ Áhduréhjáa Itsáa cáhcujtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsaóoo, íjcyámútsí hallúvú píáábó Píívyéébeke díbye táúmeídyú diityétsikye díbye píááboíñe.

²¹ Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcujtsó íáachimútsí Jotséé hájchimútsí hallúvú píáábó díbye táúmeídyú Píívyéébe píááboíñe. Aabéhjáa ídátsó dsíjiveríjyuco íjcyaaabe icyuujúityu icyátoróóvéne Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi.

²² Áhduréhjáa díbye íaachi Jotséé ímí icyáhcújtsónélli ídsíjívéíñe ihde néé ihyájkímú íjraéémuke Píívyéébe diityéké íjchívyétsoíñe Ejíhto múnáá hójtsí pañétu. Téhduréhjáa neebe diityéké ditye tétsihdyu ipyéécooca dííbyé bajcúné tééné ííñújivu iúújeíñútuki.

²³ Áhduréhjáa Moitsééj caanímútsí ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónélli tsá íllityétú tééné ííñújí avyéjuube diityéj tsíímé wapímúj tsííméwuúmudívú dsíjívétsótsóneri. Aamútsíhjáa díbye Moitséé ímíwu néébéwúuke ítsíimáváábeke páátanú pápihchúú nuhbává hajchóta.

²⁴ Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónélli tsá ímíllétú teene Ejíhtó avyéjúúbé ajoyúwá hájchidi idíllómeíñe diityémá ímí íjcyáíyónáaaca.

25 Imílleebéhjáa ihdyu imúnaa ijraéémú Píívyéébeéjté íjcyame ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáromemáyé íjcyane. Tsáháhjáa díbye ímíletú íñe íñújíene ímityúné múhajchótá dííbyeke ímíjyúúvétsóíñeríííva íjcyáiyóne.

26 Waajácuubéhjáa imúnáama íjcyaaabe ícúbáhrámeíyónáa nihñéétsihvúré Críjtoma tsaímiyéjuco íjcyaiñé Ejíhtó íñújí avyējuri ímí íjcyáiyóné ehnííñevu.

27 Aabéhjáa Píívyéébeke íájtyúmitúróobeke ímí icyáhcújtsóóbedívú icyátsípáávéne íjchívyé téené íñújí avyējuube dííbyedívú cáyobáávatéroneri íllityétuubére.

28 Aanéhjáa ímiááné icyáhcújtsónéllí ihyájkímuke neebe ditye obééjámuke ilííhyánúmé tujpácyori ihjyáháñé llehówááné iwáchíyáhcú níjkyéji múnáájipikye Píívyéébe wálloobe Ejíhto múnáaj tsíímé ámiájtéké dsíjívétsoíñetu diityéj tsíímé ípájtyetéki.

29 Aaméhjáa idyé ímí icyáhcújtsónéllí tsaímíyé Tújpáñe Móóá pajtyé nújpacyo dówáávéjítori. Áame déjutúhjáa diitye Ejíhto múnáa péérómé hallúvú nújpacyo wátáhaavémé mājcanúhi.

30 Áhduréhjáa ímí icyáhcújtsónéllí Píívyéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúrí pápajtsi péhíjcyánéj pñnévú 7 coojívatú técoomí mijco cáhvyabáne.

31 Áhduréhjáa Raáá nahtsíwamééwá íjcyárolle ímí icyáhcújtsónéllí tsaate diityédítýú técoomí wáájavu péémeke tsaímíyé ihjyávú waatsúcúpejtsóhi. Áánéllíihyéhjáa muurá técoomí múnáa icyáhcújtsótúné níjcaúvú úújetémé dsíjívemedítýú pájtyetélle.

32 Áánetu íjcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, íjcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa ímí cáhcujtsóhi.

33 Ehdúhjáa ímí Píívyéébeke ditye cáhcújtsónéllí panévatúré díbye píaabómé tsaate tsijtye múnáa íñújíné caavácu híjcyáhi. Aaméhjáa tsaímíyé túkévétsócatsíhíjcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéké bájú oohímyé dóóíyómeke pájtyetétsoóbe.

34 Áánetúhjáa tsaatéké cúújúwá pañévú ditye wájójcórómeke pájtyetétsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhíjcyá nñtsúmuri ditye llííhyánúíyónetu. Áhduréhjáa íhnáhóóturómé ímunáake táhjáhíjcyá dííbyere Píívyéébe píáábóneri.

35 Áhduréhjáa tsaate walléémú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllí íitsime dsíjíverómé tsííñe bóhíhíjcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píívyéébeke icyáhcujtsóné íhvéjtsótúné hallútú ícúbáhrámeke dsíjívétsohíjcyáme. Ehdúhjáa wájýúmeítyúmeré dsíjívehíjcyá dsíjíverómé Píívyéébema ímí íjcyaiñé icyáhcújtsónéllííhye.

36 Áhduréhjáa tsijtyeke téené hallútú ícúbáhrámeke úwáñehííñeri íchíjchúmeke cuvéhoojánuhíjcyáme.

37 Tsaatékéhjáa dsíjívétsohíjcyámé néwayúúnevu íáámúneri. Tsíjtyekéhjáa tsaahúnéhjí wácherécohíjcyáme. Áánetúhjáa tsijtyeke ditye cáhcújtsónetu íbóíjcyúróné dsíjívétsohíjcyámé nñtsúmuri. Áánetúhjáa tsaate ídátsó íñéúbamá íjcyatúmé úlleméré pehíjcyá obééjámuu, cáávarámuu, íjcyámé mñíhénévu íbíjívánéhjima ícúbáhrámeímyére.

38 Ehdúhjáa ídátsó íñéúbará píívyétúné íñújiri, cáméhbaúneri, pevétsihíjiri, páhejújí pañe cúwaméré pehíjcyá Píívyéébeke cáhcújtsótúmé diityéké cáávájúcoótúnetu.

³⁹ Ehdúhjáa mítyame ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco díbye íjtsúcunúróme tsáhái újcutú diityéké iájcuiñé díbye nééneé.

⁴⁰ Muurá imíleebe tsaijyúi meke téenevu iájcune tsaímíyé díbyema meijcyaki.

12

Jetsóope ícyahíjcyádú meijcyáiyóne

¹ Aane tsúuca méwaajácú méihde múnáaúvúhjáa íhnáhoóróné pañe tsaímíyé Píívyéébeke úráavyehíjcyáne. Ahdu metsu panévare meke mújtátsóiyonéhjí meihvéjtsóne tsaímíyé óochévetúmeré díbyeke meúráávyeki.

² Muuráhjáa tsúuca Jetsóo méema ímibajchó tsaímíyé díbyema meijcyaiñé núcojpítsó páwachékevu idsíjíveneri. Áronée muurá tsá díbye núcojpíletú bóónetu íiné imíjyaú Píívyéébema iávyéjuutéiñe iwáajácúnema. Áabeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne díbyeé ícyahíjcyádú meijcyaki.

³ Cáhawáa méijtsúcunu muhdúhjáa díbye míamúnáake iwáiyúne ímityúme hójtsí pañevú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsotúme tsaímíyé díbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímityúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsíjívétúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píívyéébe ítsime meijcyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháamitu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyabe uke o túkévejtsóne.

⁶ Muurá áátsime íjcyámeke íhnáho ó úwaabó diityéké o wáiyúnema. Ehdú muurá Píívyéébe néehíí.

⁷ Ahdícyane ovíi ímiááméré meijcyáne máaabúcu híjcyá éhne múúne méétsimeke meúwaabódú meke díbye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsimeke úwáábotúme? Pámeere muurá méétsimeke meúwaabó mewáiyúnema.

⁸ Muurá Píívyéébe méétsimeke meúwaabódú meke úwáábotúhajchíí tsá díbyej tsime meijcyatúne. Aame meijcyá ídátsó cáánívatúme íjcyadu.

⁹ Muurá tsime meijcyácooca méécáánímútsí meke úwaabóné melleebó diityétsikye mewáiyúnema. Aanéjiva ¿íveekí tsá Méécááni Píívyéébeke mecáhcújtsóityú awáá muhdú meijcyáityúme díbyema meijcyaiñéllí meke díbye úwáábohíjcyáne?

¹⁰ Muurá méécáánu meke úwáábohíjcyá wahájchotaré íñújí hallúrí ímí meijcyaki. Áanetu Píívyéébe meke úwaabóné éhníñevu meke píaabó díbye íjcyadu ímiáámé meijcyaki.

¹¹ Muurá íhnáho meke ditye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téijyu méijtsúcunúhi. Áronáa téenetu meíllíjkívyéne bóónetu tsaímíyéjuco meijcyane.

Píívyéébeke éhdivállémé hallúri apíchó nééneé

¹² Áanéllí ímíchi meijcyá tsaímíyé Píívyéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméí tsaímíyé díbyeke ámuha meúráávyéíyóneri tsijtye ámúhake íitene ímíbaávyé ímí tsaméhjí ámuha díbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame pamévamáyé ímiááméré meijcyá ímityúne dáríívéjcatsítyúme. Muurá ímiáámé meijcyatúhajchíí tsá múijyú Píívyéébema meijcyáityúne.

¹⁵ Áanéllí panévare ímityúnéhjitu météhmemeí ámúhake díbye ípiááboki. Tsá múu tsíjtyeke tútávajtsotú éhne múúne námijtya meke tútávajtsódu.

¹⁶ Ihdícyáméhjima médómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píívyéébema ámuha meíjcyáiyóné éhnehjáa Etsaóó ámíaaabe piáábó iújcúiyóné íbonéébedívú dójtúcútsámeídyu.

¹⁷ Muurá ámuha méwaajácú díbyéhjáa újcúiyóné piáábó íñahbe újcúné boonéréjuco téénevu cáání éllevu pééroobe ílluréjuco báñúmeíñe. Ááneríhjáa ávyetá íhnáhó támeíyoobe tsáhájuco újcutúne. Ahdu ámuhakye tene ipájtyétu ímíñeúvú météhmeméi.

¹⁸ Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú Píívyéébe íhjuvájyú tétsii íjyunúnáa cúújuwa peetécunúhi. Áhduréhjáa apííchówu kíjyébama níjyaba íjcyané tujkéveri ííñuji vááúmeíhi.

¹⁹ Áijyúhjáa lleebómé Píívyéébe díityémá íhjuváne tujkéveri rojrócó íhjuváne. Ááneríhjáa íllityéne néeme éhnííñevu díbye íhjuvátuki.

²⁰ Íhdétújucóhjáa muurá díbye téenetu néeneé: “Tsaate íhdícyame iyáábéuba íñe cámeíhbaú túváameke néwayúneri, hójtsívari, médsíjívetsoco.” Ehdúhjáa íhdétújuco Píívyéébe néene apíchó íjtsúcunúnéllii mítyane íllityémé téijyu díityémá díbye íhjuváne.

²¹ Díibyéhjáa Moitséeúvú íjcyároobe téijyu muhdú tene pájtyene íájtyúmíne néehí: “Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi.” Ehdúhjáa díityéké tene pájtyedu néene muurá tsá ámuhakye pájtyetúne.

²² Áronáa ihdyu tsá ámuha Píívyéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéji múnáa ámuhakye náhbenúme ámuha méúújetéjucóó páñetúétsihvu Tsióó caméíhbaúvú dííbye cóómí Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácoomívu. Áánéllii ámuha tsúúca mépiivyeté dííbyema meíhjuváne.

²³ Aame ámuha pámeere íhdéejte cahcújtso múnáaúvuma téhullétú ámuha mémeháñe tsúúca cáátuvámé ímí méijcyá Píívyéébema muhdú meícyahíjcyané pámeemáyé ímíbájchóííbyema.

²⁴ Áhdure tsúúca ámuha Jetsóoma ímí méijcyá ítyujpácyóo iwáágóóneri mééma béhne pítajcojuréjuco méénúúbema. Tsáháa díbye pevénéré ítyujpácyó iwáágóóne dsíjivetú Abéeúvúhjáa dsíjivédu. Muuráhjáa ihdyu díbye ítyujpácyó wáágóónej tééveri Píívyéébe meke ímíbájchóhi.

²⁵ Áánéllii tsá múu táhjálletú díbye meke iwájyúne úwaabóne. Éijyuúvúhjáa muurá Moitséeúvuj tééveri díbye úwaabóné lléébohíjcyatúme ícúbáhrámeíhijcyá téene déjúcotu. Aanéjii muurá díbyere níjkyéjiri íjcyaaabe meke úwaabóné melléébótúhajchíí téhdure meke ícúbáhráiíbye.

²⁶ Muuráhjáa ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú díbye Moitséeúvuma díbye íhjuvájyú ííñuji ávyetá íhnáhó vááúmeíñetu neébe: “Tsiíñéi ávyetá íhnáhó ííñuji ó vááúmeíchoó páneere iévéhóówari íjcyánéhjimájuco.”

²⁷ Ehdúhjáa neebe páneere ípyée ípívyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áánetu ihdyu tsane coévaá múijyú muhdú íjcyáityúne.

²⁸ Áánevuú tsúúca meke ájcuube íavyéjuvu muhdú meíjcyáityúme dííbyema meíjcyaki. Áánéllii metsu díbye ímillédú meíjcyáne dííbyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

²⁹ Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaaabe ímítyúmeke waagóó éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíúcúdu.

13

Píívyéébema ímí meíjcyáiyóne

1 Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtso múnáa meíjcyame mewáýjýcatsíñé méihvéjtsodíñe.

2 Máábájíívedí tsaímíyé ámúhá aahíve múnáake ámuha mewáátsúcúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnáake wáátsúcu híjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnáake íícúvehíjcyáhi.

3 Áánéllii cúvéhóójari íjcyámeke mepíáábohíjcyá diityémá ámuha meíjcyáiyóduré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídáátsové ícúbáhrámeíhíjcyámedi téhdure ámuha diityéduré meíjcyane meíjtsúcunúmeíñema.

4 Téhdure ámuha metáábávájcatsímyema múu wáýjýcatsíhi. Tsá múu íhdícyáméhjima dómácójcatsítyúne. Muurá tehdu néémema Píívyéébe íhnáhooíñé teene ímíbajchóne.

5 Áhdure tsá múu mítyane ídsíídsíwáíyóneri íhýácunútúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehdujúco. Muurá Píívyéébe nééhíi: “Oke cáhcújtsómeke tsá o íhvéjtsóityúne. Aame tsá íínerí báníúmeíityúne.”

6 Áánéllii muurá dííbyedívú mecátsípáávène íínerí áábímyeítyúmé ménehíjcyáhi:

Píívyéébe tápiááboobe íjcyánéllii tsá o ílityétú míamúnáa óhdi ícúbáhráíyóneri.

7 Ahdícyane tsáma máábájíívedí muhdúhjáa tujkénú Píívyéébé íhýu ámúhakye úwaabómé ícúbáhrámeíyóné pañe tsaímíyé dííbyeke úráávyehíjcyáne. Ahdu tsaímíyé dííbyeke mécahcújtso.

8 Tsá muurá Jetsocríjtó mújýú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyaduré dííbye paíjyuváre.

9 Áánéllii máállítsámeídí tsíhdyuhjírè úwáábohíjcyámedívu. Muurá Píívyéébere meke iwáýyúne tsípátsohíjcyá tsaímíyé dííbyeke meúraávyeki. Tsá muurá meke díbye éhniíñevu píáábóítyuró téene tájpíjyuco meíjcyáiyóné tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdu méénuhíjcyarómé íllure báníúmeíhi.

10 Áánetúu íhdyu Críjto mewáýyuri pájámeí ííne ímíjyaú Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañévú dííbyeke íícúvéneri tsúúrameíhíjcyarómé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

11 Muuráhjáa páñétúejpi llúúváabe iyámé tujpácyoma tééjá pañévú páñétúétsihvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé ímítyuu, íjcyane ímíbáávyeki. Ehdúhjáa ímyéénúne diitye iyámeke tsíéllevu itsájtyéne cóvátsohíjcyáme.

12 Ahdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsíéllevu itsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácyó wágóóóvéneri pámeere míamúnáá ímítyuháñé ímíbáávyeki.

13 Áánéllii óvíjyacóóné tsíjítóríyé úwáábómeíñé meúraávyehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúraávye tsíjtye meke dííbyekéé itsárllehíjcyádú tsárlílléróné pañe.

14 Tsá ííñújiri meíjcyatú paíjyuváre muhdú íjcyáityúme. Píívyéébe íhdyu meke újcúcooca botsíi dííbyema méjicyaá muhdú íjcyáityúmeréjuco.

15 Áánéllii metsu Jetsocríjtoj tééveri dííbyeke medúúrúváne dííbyé uwááboju tsíjtyeke meúúbálléneri dííbyeke meíícúveki.

16 Ahdícyane méihvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mepíáábohíjcyáne. Ehdu meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

17 Áhdure idyé múu ámúhá túkevétsojtéké íávyejúúlléne lleebó ditye ámúhakye úwaabóne. Muurá Píívyéébeke úúbálleímyé muhdú ímyéénuhíjcyáne.

Áánéllii panévatúré ímiááméré meíjcyá diityéké ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímityúné ámuha medáíívémeíhajchíí tsá íínetú ámúhake tene píáábóityúne.

¹⁸ Muurá ícyooca muha ímí tsaííbuwáré meíjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áánéllii múúhá hallúvú píáábó métáuméí ehdícyárónéhjí pañe ímí muha meíjcyaki.

¹⁹ Ímichi táhallúvú métáuméí íícúi ámúhadívú o úújetéki.

Dibye pítajcóne

²⁰ Ahdícyane óví Píívyéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébédú néébe dsííjvéébeke tsiiñe bóhíitsoobe ámúhake ímíbajchóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácýó iwáágóóneri mééma béhné pityájcoju meenú múijyú níjkéváityúne.

²¹ Áábej téeveri ihdyu óví meke túkévéjtssoobe muhdú dibye ímillédú meíjcyaki. Áánéllii metsu Jetsocríjtoke maávyéjútso múijyú níjkéváityúne.

²² Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe ámúhake o túkévejtsóné tsáma tsaríyóné pañe melléébo.

²³ Téhdure ámúhake ó úúballé ménahbe Timotéo tsúuca cúvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúi wátsíhajchíí dííbyema muhtsi ámúhake máaahívéteéhi.

²⁴ Téhdure ámúhake ó úúballé Itáaría íiñúji múnáa ámúhake dúúruváne. Téhdure idyé ámúhá túkévéjtsójtémá pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

²⁵ Ahdícyane óví Píívyéébe ámúhake píaabó pámeekére. Áyu tehdújuco.

TSAJTIÁGO

Tsajtiágo cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Tsajtiágo Avyéjuube Jetsocríjtoma Píívyéébemútsí ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe ámuúhakye ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnáa ijraéémú meíjcyámedítýú ámuúhakye ditye wáchájanúme panévá iñúñínévú ámuha memújtámeke.

Píívyéébedítýú tsááne waajácu

² Ámuúha táñahbému, páhduváré nééne evéllejúúné ámuúhama íjcyáróné pañe múu íllure imíjyuhíjcyáhi.

³ Muurá méwaajácú Píívyéébeke mecáhcújtsómema íjcyáné evéllejúúné meke pátsárijcyoróné íllure meke píaabóné éhníñevu ímí dílbyeke meúráávyeki. Ááneri muurá mépiivyété imítýunéhjí meke pájtyeróné maáábucúne.

⁴ Áánéllíi imíñeúvú métémmeméi ténéhjí ámuha maáábucúne ímiááméré meíjcyaki. Áijyu muurá ímí ámuha meíjcyáá íñe imítýú ámuúhakye táhjatúmeréjuco.

⁵ Áánetu tsaate ámuúhadítýú muhdú meíjcyáiyóné wáájácútmé múu Píívyéébeke táúmei ámuúhakye díbye iwáájácútsoki. Díbye ihdyu ámuúhakye waajácútsóo panévavúré íná néétuubére.

⁶ Áronáa ihdyu ámuha metáúmeícyooca tsá múu íjtsámeítýú díbye ámuúhakye píáábóítýúne. Múu cáhcujtsó díbye ámuúhakye píááboíñe. Muurá páhduváré ámuha meíjtsámeíhajchíí ámuha méijcyá éhne múúne mooa kíjyébári nóhjine íjcyadu.

⁷ Aane ehdu nééme tsá íjtsotú Píívyéébeke ityáúmeíñe iújcuíñe.

⁸ Muurá ehdu páhduváré íjtsámeímyé tsá múijyú tsajíjtóré íjtsámeítýuróne.

⁹ Áánetu ihdyu idáátsóméhjívú ímiááméré íjcyáné cahcújtso múnáa imíjyúúhí. Muurá tehdu néémeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

¹⁰ Téhdure íhtsutúme éhnéva múnáa íjcyame imíjyúúiyá ídáátsonúcooca. Muurá diitye tsáimíyé íjcyá múhajchótáwuúrá éhne wajco íñe imíjyaú néérone wáhájchótáwuúré íjcyadu.

¹¹ Muurá núhba ájchuri íjtone ílluréjuco tsóuuvéne. Ehdu muurá diitye íhtsutúme éhnéva múnáa dsíjívécooca diitye tsíeméné ílluréjuco níjkeváne.

Ímítýúne úmuupívyeháñe

¹² Áánetu ihdyu maímijyu diitye eene imítýúneri iúmúúpívyeróné áábúcu híjcyámé íjcyanej. Muurá tehdu néémeke tééne áhdó Píívyéébe ajcú múijyú ditye dsíjívécóóítýúne bóhñvu dílbyekée wájýúmeke iájcuíñe íñéhdújuco.

¹³ Áánetu tsaate imítýúne imyéénúíyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá nééítýuró Píívyéébe nééjuri tééneri iúmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá múijyú díbye úmúúpívyéítýuró imítýúne imyéénúíyóneri. Áhdure tsá díbye muuca úmúúpívyétsóítýuró ditye imítýúne imyéénuki.

¹⁴ Muurá ihdyu méhdítýuré íjcyane meere ténéhjiri meíjtsámeíñéllíi méúcaávehíjcyá tééne pañévu.

15 Aane téenevúréjuco meibúwáávéne níjcaúvú muurá illuréjuco mewágóóóvéiyóne.

16 Ehdu teene, ámuúha táñahbému. Ahdícyané tsáma ténehjívú máállítsámeídíne.

17 Muurá ímiáané íjcyane tsáa caame íjcyabe Píívyéébedítú íyévéhoowávúu peetéháñe ípívyéjtsóóbedítu. Aabe muurá tsá mújyú íjtsaméi tsíhdyuréjuco cápáyoácóityuróne.

18 Muuráhjáa ímíllénellí meke ímíjpyetétsoobe múhdurá menéérómeke dííbyejté meíjcyaki.

Píívyéébeke meúraávejito

19 Ahdícyané, ámuúha táñahbému, múu ímíñeúvú lleebúcunú tsaate ámuúhama íhjuváne. Tsá múu pecútéré íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

20 Muurá cááyobámé tsá Píívyéébe ímillédú íjcyatúne.

21 Áánellí ímityúne ámuha meméénuhíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébedívú meídátsójkímyeíne dííbye uwááboju ímíñeúvú méúraávyé. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétso mewágóóóvéiyónetu.

22 Áronáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha meíjcyátúhajchíí ámuháye máállímyeíhi.

23 Muurá tsaate ávyetá lleebúcunúré meenú éhne múúne mícúmiri méhúmi meítémeídyu.

24 Muurá meítémeícyoocaré méwaajácúmei muhdíívamé meíjcyane. Áánetu meítémeítyúcooca tsáhájucó mewáájacutú muhdíívamé meíjcyane. Ehdu muurá diitye uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénuhíjcyáme.

25 Áánetu ihdyu Píívyéébe ímityúnéhjitu meke túkévejtsóné ábájívetúmeré tsaímíyé meúraávyémeke píááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

26 Áánetu 'tsaímíyé Píívyéébeke ó úraavyéhi' menééróme peecútéré ímityúne meíhjuvánhíjcyáhajchíí meere máállímyeíhi. Aane tsá íínetú meke píáábotúne.

27 Muurá ihdyu ímiáané Méécáánikye meúraavyémé mépíaabó úújóveke. Téhdure mépíaabó pílbájuytéke panévatúré íná diityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájucó meícúvetú múhduná íjéne ímityúne íjcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré meícúvéiyóne

1 Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsómej, tsá tsaatékére ímí meíjtsúcunúityuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunúiyáhi.

2 Tsáijyu muurá tsaapi ehnéva múnáajpi ímíwu néené wajyámuma óóropáájí íhyójtswapáájí íjcyabe ámuha éllewu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi ídáátsoobe átéréja íwajyámuma uubámyénúiyáhi.

3 Aane diíbye ehnéva múnáajpikyére ámuha ímí mewáátsúcúne 'íchihvu ímítsihvu dacúúve' menééne diíbye ídáátsoóbeke 'étsihjívúré baavu dacúúve' menéhajchíí muurá ímityúne íjtsaméiyé ámuhá pañe.

4 Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhajchíí tsúúca ímityúne mémeenúhi.

⁵ Aane cáhawáá íñe ámuháma o íhjuváné ímíñeúvú melleebúcunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píívyéébe ídáátsojtéké ujcú dííbyeke ditye icyáhcujsóne iávyéjuutéki. Muurá neebe dííbyeke wájuúmeke iávyéjujtsóíñe iávyéjuvu.

⁶ Áánáa ¿íveeki ámuha diityéké meéhdíiválléneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure íhtsutúme ámuhádi ícúbáhráne ávyéjujté éllevu ámuhákye tsátyehíjcyáne?

⁷ Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ditye túútávátuube Mépájtjetétsoobe Crijtóke meúráávyejíjcyáábedi úúhívatéhíjcyáne?

⁸ Áánetu ihdyu Píívyéébe taúhbaju íwaajácúháámitu ‘pamévakéré múu wajuú muhdú u wájuúmeídyu’ néhdu ámuha meíjcyáhajchíí ímiááné tehdújuco ámuha meméénune.

⁹ Árónáa tsaatékére ámuha ímí meíjtsúcunúhajchíí ímityúne ámuha mémeenúhi. Ááneri ámuha ménéétsámei Píívyéébe taúhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

¹⁰ Muurá tene néhdújuco meúráávyerómé tsane néhdu meíjcyátúhajchíí tsúúca íjcyáne ímityúne máhallúri.

¹¹ Muurá Píívyéébe néehíi: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítýúne.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsojúne.” Aane muurá íhdícyámema medómácójcatsítýurómé tsaatéké medsíjívétsohajchíí tsúúca ímityúne mémeenú tsane Píívyéébe taúhbaju néhdu meíjcyátúnéllííhye.

¹² Áánéllíi múu ímíñeúvú íjtsámeíñe ímiáánéré meenúhi. Muurá Píívyéébe mééma ténehji ímíbájchoó muhdú béhné pityájcoju néhdu.

¹³ Muurá tsíjtyedi meídáátsóvétúmedi téhdure tsá díbye ídáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meídáátsóvémedi téhdure ídáátsóvéiíbye pámeere muhdú meícyahíjcyáne ímíbájchoóca.

Píívyéébeke mecáhcujsóne

¹⁴ Ámuúha táñahbému, ¿a ímí tehdújuco teene ‘Píívyéébeke mecáhcujsóhi’ menéérome díbye ímillédú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mépájtjetéiyáhi?

¹⁵ Tsáijyu muurá tsaate ménahbému ídátsó imájchoma íjcyatúme idyé wájamúúvátúmeke ámuha ménééiyáhi: “Ámuhá wajuámuunévú tsaímíyé meújcámeíñe memájcho.”

¹⁶ Ehdu diityéké íínevú ájcutúmeré ámuha menééne ¿aca íínetú diityéké píáábóiyáhi?

¹⁷ Ehdu muurá ‘Píívyéébe ó cáhcujsó’ menéérómedítýú ímiáánéré meméénune bóhówaúcunútúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne.

¹⁸ Muurá tsaate meke nééiyáhi: “Ú nehíjcyá apááñéré Píívyéébeke u cáhcújtsóneri tsúúca dííbyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure dííbyeke o cáhcújtsóobe ímiááné o méénúneri dííbyeéjpi o íjcyane.” Ehdu muurá tsaate meke nééiyáhi. Aane íñe ¿muhdú meúújétsó Píívyéébeke mecáhcujsóné díbye ímillédú meíjcyátúhajchííjyu? Muurá ihdyu apááñéré ímiááné meméénúneri meúújétsó dííbyeke mecáhcujsóne.

¹⁹ Aane íhya ihdyu tehdújuco ámuha mecáhcujsóné tsáápiye Píívyéébe íjcyane. Muurá idyé naavémú dííbyeéjté íjcyaturómé téhdure dííbyeke íwáájacúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjííva ¿muhdú ámuha meíjtsúcunú pevénéré dííbyeke mecáhcujsómé díbye ímillédú meíjcyaturómé dííbyeéjté meíjcyane? Tsá ehdu tene néétune.

²¹ Muuráhjáa méihdé múnáajpi Aavarááuvuke Píívyéébe ímiáábedi dilló díbyeke icyáhcújtsóóbeke ííicúve illi Itsáake dsíjívetsóiyónéllíihye.

²² Aane muurá méwaajácú ímiáánée Píívyéébeke díbyeúvú ímí cáhcujtsóné díbyéhjáa néhdu díbye méénúnéllíihye.

²³ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllíi ímiáábedi díbyeke díllóóbe.” Ehdúhjáa díbye ímí cáhcújtsónéllíi Píívyéébe nahbévaabe díbye.

²⁴ Ahdícyane íhya tsúúca ámuha méwaajácú Píívyéébe meke ímiáámedi díllone díbyeke mecáhcujtsómé díbye néhdu méíjcyámeke.

²⁵ Téhduréhjáa muurá nahtsíwamééwá Raáake díllóobe ímiáálledi dílléhjáa íjraéémudítýú waajá múnáa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnáa dsíjívetsóiyónetu pájtyetétsónéllíihye.

²⁶ Aane muurá Píívyéébeke mecáhcújtsorómé díbye ímillédú méíjcyátúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame méíjcyá ídátsó wáájácúmeítýúmé éhne múúne medsíjívéné boone pevénéréjuco méjpi íjcyadu.

3

Meíhjuváne

¹ Ámuúha táñahbémut, tsá múu uwáábojtédí iye idíllómeíñe peecútéré tsíjtyeke ímityúné dítye íjcyane néétune. Muurá méwaajácú uwáábojte panévare wáájácúromé ímityúné méénúhajchíí éhniíñevu íhnáho díityémá tene ímíbájchómeíñe.

² Muurá pámeere ímityúné mémeenúhi. Áánetu ihdyu tsaate tsáíjyúbaré ímityúné íhjuvátúhajchíí ímiáámé dítye. Aame píivyété panévaturé ityéhmémeíñe.

³ Muurá íjímuke métsajtyé meímílléhullévú íhjuháñetu úwáñéíwuúné mepícyóóneri.

⁴ Téhdure muurá cújúwamííne témíhjí túkevjtsojte kémúúturóné itýúkevjtsojínéri ímílléhullévú túkévejtso íhnáho kíjyeba íjcyáronáaaca.

⁵ Ahdu muurá méjpiítyu méhniíjwa áyárowari ímityúné mémeenú meíhjuváne. Cáhawáa méjtsúcunu muhdú cújúwari tsátsíhhuuré pééteróné líyaaténé báju áíucúne.

⁶ Ehdu muurá ímityúné meíhjuváne méútávajtsámeí teene cúújuwa báju tútávajtsódu. Aane tsahíjcyá cúújúwá pañévú wágóóóvéiibye Naavénédítyu.

⁷ Muurá paméva íyámedítýú ííñújiri úllemee, wahpéjtee, nújpacyó pañe úllemee, íjcyámedítýú ápíchó néérómeke ímí metéhmeme ívámeímyé tsá meke tútávajtsotúne.

⁸ Áánetu tsá múijyú méhju metéhméítyuró meke dsíjívetsóné námijtyádú nééne néhni meíhjuvahíjcyaju.

⁹ Muurá tééjuri Méécáánikye medúúrúvahíjcyájuríyé idyé díbyerée ípívyejtsómé míamúnáake méuhbáhi.

¹⁰ Ehdu míñéecu tééjuri meíhjuvahíjcyá ímiáánee, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene nééítyuróne, ámuúha táñahbémut.

¹¹ ¿Aca ímiáa nújpacyó íjchívyétsihdyuré idyé nehníwu néjpacyo íjchívyéiyáhi?

¹² Áhdure ¿aca hígyéerahe néévaiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe néévaiyá hígoó? Áhdure muurá tsá tsahéjuturé núpáhyéjutu ímiáa nújpacyoma cánáamajpacyó meújcúítyuróne.

Imiá waajácu

¹³ Aane ímiááné waajácu múnáa ámuha meíjcyáhajchíí óví ímiááméré ámuha idáátsóméhjiúvú meíjcyane ámuhadítýú bóhówaúcunúhi.

¹⁴ Áánetu ámuha tsíjtye íjcyari menómíutááváne ámuháyé ímí meíjcyáíyóneri metsúúrámeíhahjchíí tsá ímiá waajácu múnáa ámuha meíjcyatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá íínerí ámuha memítýájkímeítyuróne.

¹⁵ Muurá ehdu nénehji tsá Píívyéébedítýú tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

¹⁶ Muurá iiye ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyámé tsíjtye íjcyari íñómíutááváne panévare ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Áánetu ímiá waajácu Píívyéébedítýú tsáánema íjcyame ímityúné méénutúmé pamévamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiívalletúne. Áhdure tsá dítye állíuutúne. Pamévakéré ídaatsólléne píaabóme.

¹⁸ Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene níjkévaá tsáímíye.

4*Ííñújíene*

¹ Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi? Muurá ihdyu ámuhadítýúré íjcyane ámuháyé ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyánéllíi ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi.

² Muurá ámuha tsíjtyé tsíeméné múhdutú díityédítýú meújcúityúroné nomíúú téené hallútú díityémá méméénúcatsíhijcyáhi. Aane muurá tsáijyu ámuha médsíjívétsohíjcyá díityéké téené hallútú ámuhadítýú píhtone Píívyéébeke ámuha ímíñeúvú metáúmeíhíjcyátúnéllíihye.

³ Muurá ámuha dííbyeke metáúmeíyónáa tsá díbye ámuhakye ácuhijcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíihye. Muurá ámuha metáúmeíhijcyá íllure tééneri ámuha meímíjyúúveki.

⁴ Ámuúha, Píívyéébeke ímíñeúvú úraavyépítýúné míamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ímityúné ííñújíene meméénúneri íllure Píívyéébeke mémúnáátsóhíjcyáne? Muurá dííbyeke wájyutúmé téeneríyé tsúúrámeíhijcyámé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

⁵ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe Íapííchó mépañéví pícyoone meke iwájyúne nomíuuváhi.”

⁶ Aane meke iwájyudu íjcyabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsííñe dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmítýá’ néémedi tsá díbye íícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁷ Áanéllíi dííbyeke maávyejúúlléne dííbyedívú méíhvéjtsaméí Naavéné ámuhadí tsúúrámeíyóneri íícúvetúmére. Áijyu muurá ílluréjucu ámuhadítýú díbye íhvetéíñe.

⁸ Áhdícyane ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéhjitu meímíbáávyéne ímíñeúvuréjucu Píívyéébema meíjcyá téhdure díbye ímí ámuháma íjcyaki. Téhdure míjijtócú ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbáávyéne dííbyekéréjucu méuráávyé.

⁹ Aame mékímóóveméí ímityúné ámuha meméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjacóóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

¹⁰ Íllure méídátsójkimyéí Píívyéébedívú díbye ámuhakye ípíááboki.

Ménahbémudítýú meihjyuváne ímityúne

¹¹ Ahdícýane, ámuúha táñahbémuj, tsá múu ímityúné íhgyúvatú íñahbémudítýu. Téeneri muurá íllure ámuha méehdǵíwállehíjcyá Píívyéébé taúhbaju. Muurá meke neebe méwájyújcatsíki. Aane mecáhcújtsóíyótsihvu ímityúné meíjcyáneri dííbyé taúhbaju méehdǵíwállehíjcyáhi.

¹² Muurá ihdyu ápáábyéré diilbye téené taúhbajúvúu meke ájcuube nééiyá muhdú meíjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetétsóhi. Áhdure meke waagóóobe. Aanéjǵíva ámuha ǵmuhdú tsijtye íjcyáneri méihjyúváiyáhi?

Tsá mewáájácutú méúmiwa

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú melléébóne méíjtsaméi eene ‘técoomívú mépeé tsáné pijcyábá náhjihe meméénúneri medsíídsívakí’ ámuha menéhíjcyáme.

¹⁴ Muurá tsá ámuha mewáájácutú muhdú méúmiwa íjcyane. Muurá éhne cúúvénetúré íjcyáne ójtsó íicúiyé kiávú péiñúdú meé. Aame tsá mewáájácutú múhajchótá ííñújiri meíjcyáiñe.

¹⁵ Áánéllíi múu íllure nééhií: “Óvíi Píívyéébe ímílléhajchíí teene mémeenúhi.” Éhdure múu íhgyúváhi.

¹⁶ Áronáa ǵíveekí ímíñejíí íllure ámuha metúmeíñe ménéhíjcyá ámuháyé meímillédú meméénúiyóne?

¹⁷ Muurá ímiááné íjcyane imyéénúiyóné wáájácurómé teene méénútúhajchíí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5

Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe

¹ Ahdícýane, ámuúha ehnéva múnaj, mékímóóveméi ímityúné ámuhákye pájtyeíñeri.

² Muurá ámuhá tsíeméné ámuha mewájyuhíjcyaróné nójcánuúhi. Ámuhá wajyámúúné ímiájáhjí máharúmú májchoóhi.

³ Áhdure ámuhá dsíídsí ámuhádivú tútávááveéhi. Aane múhdurá ámuháma níjkevámé ámuha méíjcyáá wáájácurátúmeréjuco éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíucúdu. Ehdu ámuháma níjkévaíñe nihñéétsihvúré ímityúné hallúvú bañúháñe ámuha medsíídsívahíjcyáne.

⁴ Muurá ámuhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri ditye íhgyúvahíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

⁵⁻⁶ Áhdure waajácuube ííñújiri ííne ímíjyaú ámuha meíjcyame íná ámuhákye píhtotúme ííne ímityú ámuhákye méénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá éhne múúne ócájímuke iújcávátsoámeke ditye lííhyanúdu. ¡Ehdu ámuháma tene níjkévaíñevú tsúúca méúújéteéhi!

Píívyéébema meihjyuváne

⁷ Ámuúha táñahbémuj, óóchévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmeíjcyá mújyú tsííñe díbye tsááíñévújuco éhne múúne úmíhé múnáajpi íbájtsó téhmeíjcyádu. Muurá óóchévetuubéré téhmeíjcyá níjya áálléneri kéémevéné iújcuki.

⁸ Ahdu múu íjcyáhi. Muurá Jetsóó tsááíñe tsúúca píhíjucóóhií.

⁹ Áánéllíi ímityúné médáííwéjcatsídí ámuhá hallúrí teene íjcyátuki, ámuúha táñahbémuj. Muurá ténehji mééma ímíbájchóíibye tsúúca meke tehmeíhi.

¹⁰ Áánéllíi múu íjcyá íhdée Píívyéébé íhgyú uubálle múnáaúvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévari íicúbáhrámeíyonéhjí aabúcuíjcyáme.

¹¹ Aane méwaajácú icyooca tsáimiyéjucó ditye ijcyane ípyée iáábúcuhijcyánéllíhí. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóuvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcuhijcyánéllí Píívyéébe dííbyeke íné imíjyaúréjucó pícyoóne. Muurá ímiááné mítyane meke idáátsólleébe.

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejí, ííñují, íjcyánema tsíñéhjí mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállityúné menéecoóca. Tsá múu óví muhdú níjkyéjima ííñuji ijcyá o állíhajchíjyu néetu téené hallútú Píívyéébe ámuhakye ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhajchíí 'ééé, tehdújucó teéne' nééhií. Áanetu ímiááné tene íjcyátúhajchíí múu 'tsáhaá' nééhií.

¹³ Aane ámuhadítú tsatéké ímityúné pájtyeme ícúbáhrámeíhajchíí múu ihjyúvá Píívyéébema ámuhakye díbye ipiááboki. Áane múu imíjyuri májtsivá dííbyeke idyúúruvane.

¹⁴ Téhdure ámuha mechémecooca múu píuvá cahcújtso múnáa túkevétsojtéké ditye ámuhakye Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácyori ipípájchóne ámuhá hallúvú piáábó ityáúmeí ámuhakye díbye ibóhíítsoki.

¹⁵ Ájyu muurá ámuhakye bóhíítsóibye ímiááné ámuha mecáhcújtsóne dííbyeke metáúmeíhajchíjyu. Ahdure ímityúné ámuha meméenuhíjcyané ámuhadí idáátsóvéne ábájívéíbye.

¹⁶ Áanéllí ímityúné ámuha meméenuhíjcyané tóónutúmeré míamúnáa úmíwávú Píívyéébeke meúúbálléne dííbyeke piáábó metáuméí ámuhakye díbye ipiááboki. Muurá ímiááné ímí dííbyema íjcyame tsá bánímeítyú íná ityáúmeíñeri.

¹⁷ Muuráhjáa éjyuúvú méhdure nééroobe Eríuúvú dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi dííbyeke táumeí tene iáállétuki. Ahdújucóhjáa tsá tene állétú 3 pijcyábáj piínévu.

¹⁸ Áané boonéhjáa idyé tsiíñe táumeíbyé díbye iállétsoki. Ahdújucóhjáa tsiíñe maálléneri panévare ííñéne néévane.

¹⁹⁻²⁰ Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámuhadítú ímiáájú iúráavyénetu mújtámeke tsijtye imíjpyetétsóhajchíí muurá diityéké piáabomé Píívyéébe diityédí idáátsóvéne diityé imítyuháñe iábájíve ditye iwágóóóvétuki. Áyu tehdújucó.

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwáaboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllewu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiíñújitu ámuhakye ditye wáchájánúme éllewu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóotsiaa, Áátsiaa, Bitííniaa, éhdúné íñújínneri ámuha meíjcyáme éllewu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámuhakye íñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámuhakye píáábohíjcyaaabe Jetsóope mewájyuri ítyujpácýó wáágóónej tééveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuhakye panévatu píaabó íbúwajíí íñnerí íjtsámeítyúmé ámuha meíjcyaki.

Ímí meúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo ídsíjívéne tsiiñe bóhíínej tééveri. Áánéllíí íñé imíjyaú meúmiwa íjcyane méítsohíjcyáhi. Ahdícýane ihdyu metsu Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke meúúrúváne metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyáné níjkyéjiri ítsiime meíjcyámé wáábyuta múijyú muhdú íjcyáityúné díbye pícyoone meke téhmene.

⁵ Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllíí íhnáhoori meke píáábohíjcyaaabe nihnéétsihvúré téhullévú meúújetécooca teene meújcuiki.

⁶ Áánéllíí múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeíyónááaca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúlleebe ímiááné dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óoro cúújúwari ditye wáájácullédu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá múijyú mééma níjkéváityúne. Áánéllíí dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé íñetú menéétsámeítyúhajchíí íñé imíjyaú ámuhakye ávyéjújtsóiibye dúúrúvaabéré tsiíñe Jetsocríjtó tsáácooca.

⁸ Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmítúróóbeke mewájyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhíí.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllíí tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébe íhgyú uubáalle múnaa íhgyúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájácútú muhdú tene íjcyáíñe.

¹¹ Áánéllííhyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyaaabe múijyú muhdú ícúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébe Apííchó díityéké néhijcyáne.

¹² Áánéllííhyéhjáa Píívyéébe díityéké waajácútsó ditye íjcyáijyúi tene pájtyéityúne, bóónétúi tene pájtyeíñe. Áánée muurá tsúúca ámuhakye tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébe Apííchó níjkyéjitu tsááne píáábónej tééveri. Aane muurá idyé níjkyéji múnaa téhdure imíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéíñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

13 Aane ímiááméré meijcyáne métsúúraméi tsiiñe Jetsocrijtó tsácooca Píívyéébe ámuhakye ídaatsólléne ájcúñeri.

14 Aame tsúúca Píívyéébej tsíímé ámuha meijcyame múu díbye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu díbyekée ámuha mewáájácútúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube ímiááméré meijcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá díbye íjcyadu.

16 Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímiáámé meijcyá ímiáábé o íjcyadu.”

17 Aane dílbyeke ámuha mecáánívahíjcyámé múu íñújiri ámuha meijcyáne hajchótá díbye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahdúré mééma ímíbájchóihbye muhdú meícyahíjcyáne tééne áhdovu meke íajcuki.

18 Muurá ámuha méwaajácú mépée mepájtyetétyúrojító méihdé múnááuvú úráávyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsidívú íáhdóneri.

19 Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájuube Críjtó tujpácyó wágóóóvéneri éhne múúne obééjáwu imíwu néébeke míamúnáa ímityuháñe hallúvú ditye dsíjívetsódu.

20 Píívyéébéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco dílbyeke mémenúné íñúji ípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewájuuri idsíjíveki. Ahdújucóhjáa díbye tsááne meke ipíááboki.

21 Áánéllii dílbyej téeveri Píívyéébeke mecáhcujtsómé dílbyedívú mecátsípáávehíjcyá díbyée dsíjívéébeke íbóhítsóne ávyéjuutétsónéllíhye. Aame méwaajácú dílbyema meijcyame íñnerí mebánúmeítyúne.

22 Ahdícyane tsúúca Píívyéébe Apííchó ámuhakye píáábónej téeveri ímiáájú ámuha mecáhcujtsómé óví ámuha méwajyújcatsí ámuhá íbúuri.

23 Muurá Píívyéébeke mecáhcujtsómé tsíhdyuréjuco meijcyane. Tsáhájuco meúráávyetú méécáánimúu meke tsíímávátsihdyu meijcyajító íllure níjkévájíjto. Áánetu ihdyu Píívyéébe ihju mecáhcujtsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

24-25 Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnáa wahájchotaré ijcyá tsójcómuji íjcyadu. Téhdure ijcyámé wahájchotaré íñé imíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébe tsá múijyú níjkéváityúne.

Ááne uwááboju ímiáájú muurá tsúúca ámuhakye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómiutáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjuvatú tsíjtyedítyu.

2 Ímiá uwááboríyé métsúúraméi éhne múúne tsíímene ñohñorí íjyacunúdu. Ááne tééne uwáábó ímíñeuvú meúráávyé ámuha mepájtyeteki.

3 Aane óví ehdu méijcyá Jetsocrijtó ímiáábé meke wájuune tsúúca mewáájacúme.

Críjto páñétúeipi

⁴ Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíivú ájcúúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnaa éhdiiválléróóbeke Píívyéébe picyóó ávyeta íhtsútuube pañétúejpi díbye íjcyaki.

⁵ Ahdu óví meke téhdure nééwayúdú menéemeke picyoobe ihjyádú meíjcyaki. Téhdure óví meke llúúvájtedívú picyoobe díbye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíícuvémé ímí dííbyema meíjcyá Jetsocríjtoj tééveri.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióó cóomi múnáa pañévú ó picyoó ávyeta wáyyúmeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá íínerí báñúmeíityúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁷ Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáyyutú Píívyéébe waajácuháámitu illu tene néhdújuco:

Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa íñéhnílléne waagóórou picyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu.

⁸ Téhdure tsiíñe nééneé:

Diíbye muurá éhne múúne nééwáyutu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityéúdu néébeé.

Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

⁹ Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámúhake iújcúmeke picyoó llúúvájtedívú dííbyé wákiméi ámuha ímiááméré meíjcyáne meméenu dííbyeke dúúrúvamére. Aane imíllebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámúhake ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne.

¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha íhdícyaméréi meíjcyame tsá dííbyé piáábójú pañe meíjcyatúne. Áronáa ícyooca tsúuca dííbyeéjte ámuha meíjcyame téené pañe meíjcyáhi.

Píívyéébekéré meíícúvéiyóne

¹¹ Ahdícyane tsá ííñújiejte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébe avyéjuejtéréjuco ámuúha. Áánéllíi ámúhake o néé meke tútávájtsóiyónéhjiri ámuha meúmúúpívyétuki.

¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájacutúmé ímityúné ámúhadítú íhjúvárónáa ímí ámuha meíjcyáne hallúvú dííbyeke dítye íávyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáacoóca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé pañétúejpi méiiñújí avyéjúúbeke pahúllevaré dííbyé piáábo múnáa íjcyámamájuco. Muurá Píívyéébere diityéké picyoó dítye ímityúmeke iúwááboki, áánetu ímiáámeke dítye ipiááboki.

¹⁵ Muurá imíllebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáájacutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné íhjúvátuki.

¹⁶ Áánéllíi ímiááméré meíjcyá tsúuca ímityúnetu ámuha meíjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné mémeenújúcohdí tsúuca Píívyéébe hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame.

¹⁷ Aame múu dííbyeke ííllíñe díbye ímillédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiiñújí avyéjúúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhraméi maáábucúne

¹⁸ Áhdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame diityéké iávyejúúlléne meenú ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyáromema múu ímiáámé íjcyáhi.

¹⁹⁻²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe ímillédú meíjcyáné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúrónáa ¿aca meke ímí íjtsúcunúúbe? Tsáhaá.

²¹ Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewájuryi ícúbáhrámeííbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki.

²² Tsáháa muurá dibye múijyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá dibye állityúne.

²³ Muuráhjáa dííbyedítýú ímityúné íhgyúvárómeke tsá dibye píámeíhíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhráromeke tsá dibye méénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeííbyé Píívyéébedívú dibye teene diityémá ímíbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

²⁴ Aabée muurá Críjto dsíjívé páwachékevu mépée medsíjívéiyóné tsúúcajáa méimítýú déjuco dsíjívemédú meíjcyarómé meímíbaávyeki. Ehdúu mewájuryi dibye ícúbáhrámeíínej tééveri méimíbaavyéhi.

²⁵ Muuráhjáa éjyu ídátso méícyahíjcyá Píívyéébeke wáájacutúme éhne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Árónáa icyooca tsúúca métehméébé Críjtoma méíjcyáhi.

3

Muhdú métaábama meíjcyane

¹ Ámuúha walléémuj, ámuhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímíyé meíjcyá diityémá Críjto uwaáboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane ííténe botsíi icyáhcújtso íiná diityéké ámuha menéétúrónáaaca.

² Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane ííténe imílléiyómé téhdure Píívyéébeke iúraavyéne.

³ Tsá múu ávyeta ímíbájkímyeííyóneri íjyacunútúne. Téhdure tsá múu íjyacunútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeííne tsaímíyé ipíhdámeííyóneri, mítyane áhdómeííne icyááveháñevu íícyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeííyóneri.

⁴ Apááñeríyé múu íjyacunú tsaííbuwáre íjcyáíyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Tehdúhjáa muurá éjyuúvú íjcyáné walléémú Píívyéébedívú íhvéjtsámeííne dibye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi.

⁶ Tsáaráuvúhjáa muurá ájyu Aavaráaúvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane dillée íjcyadu ámuha ímiááméré ámuhá tajímuma meíjcyáhajchíí tsá ámuha íínerí meíllityéityúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpíímú ámuhá táábámuma ímíñeúvú meíjcyane. Tsá múu diityedí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké iávyejúúlléne muhdú ipíáábóíñeri ámuhá tsíjpá tujkévevu ditye íjcyatúnéllííhye. Muuráhjáa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dityétsí ipíáábójcatsííne ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíí Píívyéébema ámuha meíhgyúvácooca tsá íiná ámuhakye pátsaríjcyóityúne.

Ímiáané hallútú meícúbáhrámeííne

8 Ahdícyane ihdyu pámeere tsaímíyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíne méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájujcatsídyú mityájkímyeítýmére.

9 Tsá múu píámeítýú ámuáhake ímityúné méénúmeke. Téhdure ámuáhake úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú píáábó métáuméí Píívyéébe. Ehdu díbye ímillédú ámuha meíjcyáhajchíí ámuáhake píáábóííbye.

10-12 Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé:

Ímí íjcyane ímillémé tsá ímityúné íhjuvatúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéenuhíjcyánetu íhveténe ímiááneréjuco ditye méénune. Aame íjcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke ditye táúmeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá díbye íícúvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

13 Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíí ¿aca ííne hallútú múha ámuáhake ímityúné méénúiyáhi?

14 Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíhajchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyane tsáma íínerí maáábímyeídíñe. Muurá Píívyéébe ámuáhake píaabóhi.

15 Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíivyé ámuáhake díllómeke ámuha mewáájácútso íveekí dííbyedi ámuha meíjyáacunúhijcyáne. Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú chooco úúballé mityájkímyeítýmére.

16 Aame téíibúwá meíjcyá Críjtoke ámuha meúraávyénetu tsaate ímityúné íhjuvánéri íñúcójpíveki.

17 Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímiááneré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchííjyu. Muurá téené hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcúhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcúrónáa tsá díbye meke ímí íjtsúcunútúne.

18 Muuráhjáa Críjto múijyú ímityúné méénútúroobe ícúbáhrámeí méimítýú hallúvu. Aabée tsáijyuré dsíjívé méhllí pámeere ímityúmé meíjcyáme wájuryi téénej tééveri meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa ííbbuu íbóhí íjcyáhi.

19 Aanéhjáa péé éíjyuúvúu dsíjívémé íbuúúné íjcyátsihvu diityéké íúwááboki.

20 Muuráhjáa éíjyuúvú Noéé mííncoba méénuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnáa dííbyeke icyáhcújtsóne téémí pañévú iúcaáve ípájtyetéki. Áronáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájáveneri májcanúnetu. Áámeúvú íbuúúnéhjáa íjcyátsihvu Jetsóó ííbbuu péé diityéké íúwááboki.

21 Aanéhjáa téijyu nújpácyotu ditye pájtyeténé naavénú íñe icyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéíñe. Aane tsá metsójtsómeítýú méjpi ííñú íñityááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújetsó Píívyéébedívú mecátsípáávéébe metáúmeíñe díbye meke ímímbájchoki. Aane ihdyu meke ímímbájchoobe Jetsocríjtóo dsíjívéebe tsiíñe bóhííbej tééveri.

22 Dííbye muurá icyooca íhtsútuubéréjuco níjkyéjiri Cááni Píívyéébe úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéji múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke meíicuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájuryi. Áánéllii metsu meícúbáhrámeíyóné maáábúcu díbyée áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeíyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújúcootúne.

2 Aame tsáhájucó meúmúúpívyetú ímityúné meméénúíyóneri. Píívyéébe ímillédú meíjcyáíyóneríyájucó metsúúrámeíñe.

3 Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha meúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehívaténé pañe méllíyíícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekée ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúítyuróne. Ánehji óvíjyacóóne.

4 Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámuhakye náhbévahíjcyámé tééneríyé íjcyame íllure ámuhádi uuhívatéhíjcyáhi.

5 Árómemá Píívyéébe muhdú dítye ícyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjívétúmema ímíbájchóiibye tsúúca dsíjívéjúcóóróméhjimájucó.

6 Téénélliihyéhjáa muurá éjyú múnáaúvuke téhdure úwáábómeíñé díityé íbuúúné íbóhí ímí íjcyá Píívyéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñuji mééma níjkévaríjyucó. Áánéllii ímíááméré meíjcyáne páijyuvaré Píívyéébema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame múu wájuryúcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájuryume ímityúné meke méénúrómeke mepiáameííyóneri tsá meíjyáacunútúne.

9 Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúcújcatsí ámuha maááhívéjcatsícyooca íná íjtsámeítyúmére.

10 Mépiáábojcatsí muhdú ámuha mepiívyetédú Píívyéébe meke ájcúné píáábori bañúháñe díbye meke ipíáábótuki.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú meúwáábohíjcyá dííbyé ihjyú néhdújucó ámuhaj tééveri díbye íihjyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepiáábocooca ímíñeúvú mépiáábó muhdú díbye ámuhakye túkévejtsódu. Aane páneere íná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dííbyeke ámuha Jetsocríjtoj tééveri maávyéjújtsóne. Áábedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñe dííbyeke maávyéjújtsó mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

12 Ámuúha táñahbémut, tsá múu mávaríjchojúúné ámuháma íjcyánetu íjtsámeítyú tene ámuháma íjcyáítyuróne.

13 Íllure múu ímíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiíñe íavyéjuma díbye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dííbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámuhakye tsaate úhbáhajchíí múu ímíjyúú Píívyéébe Apííchó ámuhá pañe íjcyánéllíihye.

15 Árónáa ihdyu núcójpítsóhreíyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhne menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtyé ihjyú pañévú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñe.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñé tsá núcójpítsotúne. Íllure Píívyéébeke tééné hallúvú dúúrúvaméré météhdujtsó dííbyeéjté meíjcyánéllíihye.

17-18 Muurá tsúuca muhdú meícyahíjcyáné dibye mééma ímíbájchóíñe éévé úújeteéhi. Aane méhdityu tujkénúibye ihñéjté meíjcyámedítyu. Aabéjii awáá ¿muhdíívanéami íhya tsáma ímíbájchooi eene dííbyé uwááboju cáhcújtsótúmema, ímiáámé íjcyaromé íhtsútúnetu pájtyetéíñáaaca?

19 Ahdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñe dibye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónáaaca. Muurá meke ípívyéjtssoobe íñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtso múnáá túkevétsoju

1 Téhdure ó ímillé cahcújtso múnáá túkevétsojtéké o úwaabóné téhdure túkevétsoobe o íjcyaaabe muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeíñe o ájtyúmiñbe. Aabe téhdure ó íjcyáa dííbyé avyéjuri tsiiñe dibye tsáácooca.

2 Áánéllii ámuhakye o nées ímíñeúvú ámuha metúkévétso Píívyéébeéjté ámuhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu dibyee ámuhakye níwáávéne íjyeveríyé tééne wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu tééne hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenu Píívyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpánécoba diityéké úwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pañétúejpi Métehméébe tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema múijyú níjkéváityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámuhá túkevétsojtéke. Panéjcuávú máavyéjúullejcatsí mityájkímyeítyúmére. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmityá’ néémedi tsá dibye íicúvetúne.

6 Áánéllii mityájkímeítyúmére meíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéébedívú dííbyere ámuhakye ityúkévétsoiki. Áijyu muurá ámuhakye ávyéjútsoíibye dibye meke ávyéjútsoíñe éévé úújetéijyu.

7 Áánéllii íínerí áábímyeítyúmére dííbyedívú mecátsipááve. Muurá imíllebe meke ípíaabóne.

8 Árónáa ihdyu téibúwá meíjcyá Naavéné ámuhakye imújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyaaabe meke imújtátsóiyóneri íjyácunú éhne múúne bájú oohíbye iyámeke idyóóiyóneri íjyácunúdu.

9 Áróóbeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré ííñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne.

10 Árónáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeíñe níjcáutu Mépiivyéébe meke ávyéjuutésoo múijyú níjkéváityúne Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájjuri meke ímíbajchó íhtsutúme meíjcyame íínevú metáhjátsámeítyuki.

11 Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke maávyéjútso pájjyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéeneré pityájcoju

12 Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámuha élleu o wallóo ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámuhakye ó ítsáávetsó ímiááné ímí Píívyéébe ámuhakye píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

¹³ Ámúhake Babiróóniá cóómiyi íjcyané cahcújtso múnaa duurúvá ámúhakee iújcudu téhdure Píívyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiménédú néesbe Mááco ámúhake duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámúhake táicyanéjcutu o nées ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú méijcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwajíí ámuha méijcyáhi. Áyu tehdújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocríjtó ïicúve múnáajpi o íjcyáábekée oke dííbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj téeveri Píívyéébe meke ájcúné uwááboju muha mecáhcujtsódú idyé ámuha mecáhcujtsóme éllevu.

² Aane óvíi Píívyéébe tsúuca ámuha mewáájácuube Jetsocríjtoj téeveri ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Muhdú Críjtoéjté íjcyane

³ Muurá díbye íhnháhorí meke píaabómé ímiááméré méijcyá díbye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube díbye íjcyadu meíjcyá dííbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñéhdu píáábohíjcyá dííbyedu meíjcyá ííñújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meúmúúpívyétuki.

⁵ Áánéllíi ímiááméré Píívyéébeke mecáhcujtsóne méwaajácú muhdú ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóne.

⁶ Ááne météhmeméí ámuha panévare ímityunéhjí maáábúcúne íñevú táhjátsámeityúme díbye ímillédu meíjcyaki.

⁷ Múu wajyújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wáyyújcatsídyu.

⁸ Ehdu ámuha tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke meúraavyémé ímí dííbyé wákimyéí meméénúhajchíí tsá ámuha dííbyedi mebánúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu íjcyáiyóné ímilletúme íjcyá hállúvatúme íjcyadu. Aame ílluréjuco ábájíwéné muhdúhjáa Píívyéébe díityéké ímíjpyetétsóné ímityutu.

¹⁰ Ahdícyane ihdyu tsúúcajáa díbye ámúhake újcume métsúúraméí ímiááméré ámuha meíjcyáiyóneri ámúhadítú tene ibóhówaúcunú dííbyedítú ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

¹¹ Áijyu ihdyu ámúhake waatsúcúpéjtsóibye ímíjyuri Máavyéjuube Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó avyéjuri mújyú níjkéváityúné dííbyema tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllíi éhniíñevu ámúhake ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píívyéébe meúraavyéné tsúuca ámuha mewáájácuune tehdújuco meíjcyárónáaáca.

¹³ Ímí ó íjtsúcunú ói o dsíjívétúné hajchótá ámúhake téenevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúuca Máavyéjuube Jetsocríjtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjíveíñe.

¹⁵ Áánéllíi ó ímíllé ímíñeúvú ámúhake o úwaabóné o dsíjívéné boone ámuha teene maábájíwétuki.

Críjto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene íjcyatú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyaae ííñújiri úlléjéébedítú ámúhake muha meúúbállehíjcyáne.

¹⁷ Muuráhjáa ávyeta muha meíténeríyé Cááni Píívyéébe dííbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha melleebó díbye dííbyedítú nééneé: “Áánu Hájchíwúuke o wáyyúúbedi mítyane ó ímíjyúúhíí.”

¹⁸ Ehdúu níjkyéjitu díbye nééne muha melleebó cámeháuvú Jetsóo múúhadívú tsíhdyuréévécooca dííbyema muha meíjcyame.

19 Áánéllii Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa dííbyedítýú néhijcyáné tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii melléébó dííbyedítýú ditye úwaabóne. Muurá ditye úwaabóne meke waajácutsó mewaájácútúnehjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúcunúdu. Áánetu méwaajácú ímíáábé dibye íjcyane éhne múúne ííné imíjyaú tsítsívé miícúruwa ájchúcunúdu.

20 Téhdure muurá méwaajácú Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa dííbye waajácuháámitu cáátunúné diityé tujkéveeu íjcyatúne.

21 Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íiná pájtyeííne iwáájacúné ditye cáátúnutúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré diityéké tükévjtsóneri caatúnuhjcyáme.

2

Állíu múnáá uwááboju

1 Árónacáhjáa téhdure ijcyámé téjyu állíu múnáa iiye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeíhijcyáme. Téhdure icyooca diityédú néeme ámúháj pñine íjcyáá ámúhake állíuúné átéréenéhjí uwááboímye. Aame íllure ehdííwálleé Máavyéjuube Jetsocríjtó diibyējuco ipájtyetétsoobe íjcyároóbeke. Ááneri iiye iéllevu lílcyúhcoímyé Píívyéébé diityéké ícúbáhraííne.

2 Aane mityame diityéké icyáhcuítsóne ímityúné méénuúhi. Críjtoke cáhcútsotúme ímityúné ihjyúváa dííbye uwáábotu.

3 Aane diitye átéréenéhjí uwáábojte íllure ámúhake állihíjcyáá ámúha dsíídsí iújcúroki. Áróme hallúrí tsúúca íjcyáné ícúbáhraméí Píívyéébé tsúúcajátújuco ehdu néémé wáábyuta méénune.

4 Muuráhjáa níjkyéji múnáa íjcyáromedítýú ímityúné méénúmedi ídáátsóvétuubéré íllure diityéké waagóó ditye ícúbáhrámeíki. Aame icyooca cúúvétsii dóhjinúmeímyé téhmehíjcyá múijyú Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye icyahíjcyáné ímíbájchoííne.

5 Téhduréhjáa muurá éjyuúvú ímityúme íjcyámedi tsá dibye ídáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji dibye cáájávetsóneri májcanúmedítýú apáábyekéré pájtyetétsoobe ditye ímíjpyetéro diityéké uwáábohíjcyabe Noéke 7-meva íítsíímema.

6 Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake áíúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke úújétsoobe ííne icyooca téhdure ímityúné méénuhíjcyámeke muhdú ícúbáhraííne.

7-8 Téhduréhjáa muhdú ímíáámeke ipájtyetétsoííne úújétsoobe ípyée íáiúcurócoomícyutu Róóke ipájtyetétsoóneri. Muuráhjáa diityéj pñine íjcyároobe ímíáábé íjcyánéllii múhdurá itsúcunúhijcyá ímityúné imyéénúneri ditye íhjúvahíjcyáne.

9 Áánéllii muurá méwaajácú Píívyéébe meke pájtyetétsoné meke mújtátsóiyónetu dííbyedívú meíhvéjtsámeímye. Áánetu ihdyu ímityúme tsúúca ícúbáhraméí pañe íjcyá dibye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchoíínevújuco.

10 Muurá ícúbáhráíibye eene íimíllédú ímityúné imyéénúne dííbye ávyéjúúllehíjcyátúmedi. Muurá uuhívatéhijcyámé íhtsutúme níjkyéjiri íjcyáromedi núhnévetúme.

11 Muurá níjkyéji múnáa diityé ehnííínevu íhtsutúme íjcyaróme tsá múijyú ávyéjútédítýú ímityúné íhjúvatú Píívyéébé úmíwávu.

¹² Áronáa diitye állíu múnáa átéréénéhí uwáábojte nehníwu uuhívatéhiycyá iwáájácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáájácúmeityúmé ímillédú dáríivemeíhiycyáhi. Árome wágóóóveé diitye iyámé wágóóóvehícyádu.

¹³ Muurá ímillédú íjcyáne itsúcunúhiycyámé ímí tehdújuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahícyáneri tsíjtyeke ityútávátsohícyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyetá nucójpitso néeme ámuháma nahbévahícyá ímiáámeúvúdu.

¹⁴ Muurá tenáhtsírē íitéme. Aame tsá mújyú íhvetéityú ímityúné imyéénuhícyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohícyáme. Aame panévare íéhnéváyóneri úmúúpívyehícyá ímityúmé íjcyame.

¹⁵ Muurá ímiájíjtó iúráávyérónetu imújtáne ímityúné pañéréjuco ditye ícyahícyáne tsaapíhjáa Píívyéébé íhjáy uubálle múnáajpi Beóóúvú hajchi Baraáá íjcyadu. Diibyéhjáa imíllará ímityunéhí imyéénúné hallúvú ídsídsiváne.

¹⁶ Áronáacáhjáa íju mújyú íhjáyváhiycyátuube íne meíhjáyvájuri dílbyeke úhbánetu íhvetéébé téénetu.

¹⁷ Aane muurá diitye állíu múnáa átéréénéhí uwáábojte éhne múúne nújpacyo íjcyátúné nupáhyejúdu, áhdure diitye éhne múúne ojtso kíjyeba íhdícyáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnáa íjcyame tsá íinetú píáábotúne. Aame wágóóóveé ávyetá cúuvé néhullévú mújyú níjkéváityúne.

¹⁸ Muurá ímityunéhí íhjáyváneri tsúúcajáa téénetu íhvetéjucóórómeke tsiíne íbúwátsohícyámé ténejcúvu.

¹⁹ Muurá nehícyáme: “Tsúúca mepájtyetémé hallúrí íná íjcyájucóótúnéllí mépiivyété meímillédú meíjcyane.” Áronáa tsá ditye wáájácúmeityú ímityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metáhjátsámeíne pañe méjcyáhi.

²⁰ Aane muurá ímityúné meícyahícyánetu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtóke mecáhcújtsónej tééveri meímíjpyetéjúcoorómé bíwáhduré íhdée meícyahícyádú meíjcyáhajchíí éhníínevu ídátsoórejuco meíjcyane.

²¹ Aame tsáháa íhdyu ímiájíjtó Píívyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsónejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájacújúcooróné meéhdíivállehícyámé úmíwa ídátsohree.

²² Ehdu méjcyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímyé íllímutúhcú tsiíne majchóhi. Téhdure méénimu nítyááverómé bíwáhduré ínújcaámíri cávíhyííúmeíhi.”

3

Jetsocríjtó tsiíne tsááíne

¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, íhyaami ámuúha éllevu o cáátúnúháámí pañe tsiíne ámuúhake o úwaabó íhdééháámí pañe ámuúhake o úwaabónere.

² Aane íhdyu tsáma máábájíívedí Píívyéébé íhjáy uubálle múnááhjáa tsúúcajátújuco meke nehícyáne. Téhdure máábájíívedí Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó uwááboju dílbye uwáábojte ámuúhake uwáábohícyáne.

³ Áanéllí wajácútsi méjcyaco ditye nééne Jetsóo tsiíne tsááíne íhdéwu tsaate ímillédú ímityúné imyéénúne dílbyedi úuhívatéíne.

⁴ Muurá neeímye: “¿Mújyúami tsááiíbye Críjto idyéjuvú tsááiíbyej? Muurá íne meíhdé múnááúvú íjcyáiyu ícyahícyádúré ííñuji ícyoocápívu ípyée ípívyéévétsihdyu.”

⁵⁻⁶ Ehdu neeímye Píívyéébéhjáa ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhí íhjáyváneríyé ípívyejtsóné wáájacuróme. Muuráhjáa díbye neéjuriyé nújpacyo tsatsíhvú dóbeevé ííñuji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá ínéhdújuco díbye

éíjyuúvú ííñuji icyááávétsóneri míamúnáake májcanútsóné diityé imítyú hallútu. Aane wáájacurómé állíu múnáa átéréénéhjǵi uwáábojte tsá tééneri íícúvehíjcyatúne.

⁷ Áronáa muurá Píívyéébe nées íimílléijyu ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjǵi iwáágóoíñé cúújúwari. Áijyu muhdú meícyahíjcyané mééma díbye ímíbájchócooca dííbyeke cáhcújtsotúmé imítyú ícyahíjcyámé ílluréjuco wágóóóveíñe.

⁸ Cáhawáa méijtsúcunu, ámuúha táñahbémuj. Muurá Píívyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojǵi hajchótáre. Muurá tsájcoojǵiuvúdúré íjtsúcunúúbé éhdúné pijcyábá íjcyaróne.

⁹ Áánéllii tsá múu néetu íveekí Jetsóó íícúí tsáátune. Muurá ihdyu téhmehíjcyabe míamúnáa imítyúné íicyahíjcyánetu ííhveténe ímíjpyeténe. Tsá díbye ímílléturó tsaatéuba wágóoovéne.

¹⁰ Aabe muurá ihdyu meíjtsótúnáa tsaá éhne múúne naní múnáajpi meke ábájínejcúdu. Téijyu páneere íévéhóowari íjcyanéhjǵi áiivyéné ihjyúvaá ávyetá apíícho. Téhdure ííñuji cámaráúúveé páneere tééjǵi hallúrí íjcyanéhjǵimájuco.

¹¹ Ehdu páneere cúújúwari wágóóóveéhi. Áánéllii téíibúwá meíjcyáne ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé dííbyedívuréjuco mecátsípááávénema.

¹²⁻¹³ Ááne météhmehíjcyá múijyú tehdu tene pájtyeíñé díbye nééneé. Muurévá páneere íévéhóowari íjcyanéhjǵi ííñújimájuco cúújúwari chócoovéné wágóóóvéné boonétú béhjíréjuco ííñuji díbye ípívyéjtsóíñé páneere íévéhóowari íjcyanéhjǵimájuco. Áájǵi hallúríva páneere tsaímiyéjuco íjcyáíñe. Tsáhájucóvá íñá imítyúné íjcyáityúne.

¹⁴ Ahdícyane teene ámuha metéhméné hajchótá ímíááméré meíjcyá íínetú ámuha menéétsámeítyúmeke Críjto íájtyúmívakí, ámuúha táñahbémuj.

¹⁵ Muurá Píívyéébe téhmehíjcyá páneere míamúnáa ípájtyetéíñé uwááboju cáhcújtsóne. Áánéllii tsáhái Críjto tsáátune. Ehdu téhdure ménahbe mityane mewájyuube Páávoró ámuhákye caatúnuhíjcyá Píívyéébe dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁶ Muurá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa éllevu iwállóhaamíjǵi pañe tééneri íhgyúvahíjcyáabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohíjcyatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájacurómé tsíínejcúvúré úwáábohíjcyané Píívyéébeke ímí íúráávyétúnéllííhye. Aame ehdu dííbyé íhgyu íúníutúré íúwáábóneri íhyallúvúré imítyúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Ahdícyane ámuha táñahbémú tsúuca ámuha íñehjǵi mewáájacúmé ímíñeúvú météhmeméí állíu múnáa ámuhákye ímíáájú ámuha mecáhcújtsónetu ímújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllii éhnííñevu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtodívú mecátsípááávé ámuhákye díbye ípíáábo ámuha mewájyújcatsíki. Ahdícyane ihdyu óvíí dííbyeke máávyéjtsó múijyú níjkéváityúne. Áyu tehjújuco.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóáa cáátúnuháámi

Mepájtyeténé uubálleju

¹ Ámúhake o caatúnú Críjtodítýú dííbyej tééverí Píívyéébe meke pájtyetétsóóbedítýú íjcyáné uubálle. Dííbyéhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube ííñují ípívyéévéetúné ihdéjuco. Áábekée muha maájtyúmíbe íhjuváné muha mélleebóhi.

² Aabée bóhówáávéébedítýú íjcyáné uwááboju íñe ámúhake o úúbállehíjcyá mújyú medsíjivéjúcóóítýúne bóhí dííbyedítýú meújcné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyaduré Cááníma ícyahíjcyároobe bótší méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanée páneere díbye méénunéhjí muha máájtyumíhi. Áhdurée díbye íhjuváné muha mélleebóhi. Aane ámúhake o úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píívyéébeé, díbye Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake o úúballé téeneri ámuha meímíjyuúki.

Píívyéébedi ímíáájú

⁵ Áané uwáábojúu dííbyere Jetsocríjtó múúhake úwaabóné íñe ámúhake o úúballé Píívyéébe ímíáábé íjcyáábedi íñe ímítýú íjcyatúne.

⁶ Áábeke 'ímí o úraavyé' menéérome ímítýunéhjí meméénúhajchíí íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímíáábé díbye íjcyadu meíjcyáhajchíí ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íñá máhallúrí íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílli Jetsocríjtó ítyujpácýo iwáágóóneri páneere méímítýú ímíbájchónéllíhíe.

⁸ Áánetu ímítýúmé meíjcyarómé 'tsá ímítýuube o íjcyatúne' menéhajchíí íllure máállímyéímyé pañe tsá ímíáájú íjcyatúne.

⁹ Árónáa ihdyu Píívyéébe ímíáábé íjcyaa íñéhdú méénúúbeke méímítýuháñé meúúbálléhajchíí méhdi ídáátsóvéne mééma ímíbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu 'tsá mújyú íñe ímítýú o méénutúne' menéhajchíí Píívyéébeke állíu múnáájpidi médillóhi. Aane ehdu menéeme tsá ímí dííbyé uwááboju mecáhcújtsotúne.

2

Críjto mépiááboóbe

¹ Ámuúha Llihíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímítýúné meméénútuki. Árónáa ihdyu ímítýúné meméénúhajchíí Jetsocríjtó ímíáábé mépiááboobe íjcyaa meke Méécááni húmíj pñénvú píaabóhi.

² Muuráhjáa pájámeíbyé méímítýuháñé mééma ímíbájchoki. Árónáacáa tsá apáámyéllíhyéré méhllí díbye dsíjivetúne. Muuráhjáa pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyáméllí dsíjiveébe.

³ Aane muurá ihdyu Píívyéébe taúhbajúúné néhdu meíjcyánetu méwaajácú ímíááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁴ Áánetu tsaate 'dííbyeéjté muúha' néérome dííbyé taúhbajúúné néhdu íjcyatúmé állíu múnáa. Áámé pañe tsá ímíáájú íjcyatúne.

⁵ Muurá ihdyu Píívyéébe néhdu meíjcyame dííbyeke méwajyúhi. Áánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁶ Áánéllii múu tsaate 'Píívyéébeke ímí ó úraavyéhi' nééme ijcyá muhdúhjáa ííñújiri Jetsocríjto ícyahíjcyádu.

Tsiíne taúhbaju bóhówaavéne

⁷ Ámuúha táñahbémuj, ííne ámuúha éllevu o cáátunúné tsá béhné taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ámuúhama tene íjcyane. Áánéllii tsúúca ámuha teene méwaajácúhi.

⁸ Áronáa béhnéuvúdú ámuúhake ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wájjyudu ámuha mewájjycatsíki. Muurá tsúúca ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiáájuréjuco meúraavyéne.

⁹ Aane muurá 'ímiáájú ó úraavyéhi' menéérome ménahbémuke menéhnílléhajchíí ímityunéjcuréi meúraavyéhi.

¹⁰ Áánetu ihdyu ímiááné ímiáájú meúraavyémé méwajyú ménahbémuke. Aame tsáhájuco ímityúné pañévu memújtatúne.

¹¹ Áánetu ménahbémuke menéhníllémé ímityúné pañe méijcyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méijcyá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeítyúme.

¹² Aane ííne ámuha áátsíimédú menéémeke ó caatúnú tsúúca Jetsocríjto téeveri Píívyéébe ámuúhadi íídáátsóvéne ámuúhí ímityú ímíbájchómeke.

¹³ Aane ámuha kéémejtéké ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoke páneeréikyée ípívyéévétúné íhdéjuco íjcyáábeke ámuha mewáájácúnéllíihye. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúúca ámuha Naavéneke metáhjánéllíihye. Áhdure ámuha tsíiméké ó caatúnú tsúúca Méécáánikyee ámuha ímí mewáájácúnéllíihye.

¹⁴⁻¹⁵ Áhdícyane pámeere kéémejtemá ováhtsámú tsúúca Píívyéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múu íjyácunújucootú ííñújíénéhjiri. Muurá tsaate ténéhjiríyee íjcyame tsá Píívyéébeke wájjyutúne.

¹⁶ Muurá páneere ííñújíene tsá Píívyéébedítyú tsáátune. Naavenedítyúre tsááne méjpiíyi ímityúné meméénúíyóneri meúmúúpivyéne, ííná meííteneri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítyájkímyeííne.

¹⁷ Áronéhjii muurá páneere tééjima wágóóóveéhi. Áánetu ihdyu Píívyéébe ímíllédú ícyahíjcyámé tsá múijyú muhdú íjcyáityúne.

Ímiáájú

¹⁸ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsúúca ííñuji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú téené íhde Críjtoke múnáátsohíjcyabe bóhówááveííne. Muurá tehdu nééme mítyaméjuco méhdivu bóhówáávénetu méwaajácú tsúúca ííñuji mééma níjkévaííne.

¹⁹ Muuráhjáa tujkénú meke íñáhbévahíjcyároné méhdityu íhvetémé ímiá nahbémú íjcyátúnéllíihye. Ímiá nahbémúu íjcyaca tsá ditye méhdityu dówáávéityuróne. Áánetu méwaajácú ménahbémú ditye íjcyatúne.

²⁰ Áánetu ihdyu tsá ámuha díityédú menéétune. Muurá ihdyu tsúúca Píívyéébe Apííchó ámuúhí pañe íjcyánéllii ámuha méwaajácú ímiáájú.

²¹ Tsá idyé ámuha mewáájácútúnéllii ámuúhake o cáátúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú keená álliúre íjcyane. Áánéllii ámuúhake ó caatúnú ámuha maállítsámeítyuki.

²² ¿Aane caatyé ííne díitye állíu múnáa? Jetsóó Críjto Mépájtyetétsoobe íjcyatúné nehíjcyámé muurá állíu múnáa. Aame íllure dííbyeke ehdíívállehíjcyá Cááni Píívyéébema díityétsikye icyáhcújtsótúnéllíihye.

²³ Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píívyéébe íjcyatúne. Áánetu ihdyu dííbyeke cáhcújtsómema íjcyaaábe.

²⁴ Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújuco teene melléébone ímí mecáhcújtsóhajchíí ííné imíjyaú ámuha méíjcyaa Méécááni Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima.

²⁵ Muuráhjáa dííbyere Jetsocríjtó néé múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhívu meke íájcune.

²⁶ Ehdu íñe ámuéhakye ó caatúnú tsaate ámuéhakye mújtátsóíyóné ihdétu.

²⁷⁻²⁸ Áronáa tsá múha ámuéhakye állíityuró Píívyéébé Apííchovu tsúúca Jetsocríjtó ámuéhakye ájcúmeke. Áánélli tsá múha ámuéhakye úwáábóítyuró téenere ámuéhakye úwáábohíjcyánélliíhye. Áané uwááboju muurá tsá álliu íjcyatúne. Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímíñeúvú méíjcyá Críjtoma muhdú Píívyéébé Apííchó ámuéhakye túkévejtsódú múijyú tsiíñe díbye tsáácooca íínerí núcójpívetúme tsáimíyé dííbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

²⁹ Muurá ámuha méwaajácú Jetsocríjtó ímiáábé íjcyaaabe múijyú ímityúné méénutúne. Ahdu íjcyame Píívyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píívyéébej tsííme

¹ Cáhawáa méijtsúcunu muhdú Píívyéébe mítyane meke iwájyúnélli ítsíímedi díllone. Aame ímiááné dííbyej tsíímé méíjcyáhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsótúme tsá wáájacutú dííbyeéjté méíjcyane dííbyeke iwáájacutúnélliíhye.

² Ámuúha táñahbémuj, ímiááné tsúúca dííbyej tsíímé méíjcyarómé tsáhái ímí mewáájacutú muhdú méíjcyaiñé nihñévúre. Áronáa méwaajácú Críjto meke újcúvácooca dííbyedúréjuco méíjcyaiñé dííbyeke maájtyúmííñélliíhye.

³ Muurá ímiááné dííbyeke mecáhcujtsómé métsúúrámeíhijcyá ímiáámeréjuco méíjcyáíyóneri díbye íjcyadu méíjcyaki.

⁴ Áánetu ímityúné meméénuhíjcyámé Píívyéébé taúhbaju íllure méehdíívalléhi. Muurá tsá díbye ímílletú ímityúné meméénune.

⁵ Muurá ámuha tsúúca méwaajácú Jetsocríjtó múijyú ímityúné méénútuube ííñujívú tsááne méimítyuháñé méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aane pámeere ímí dííbyema íjcyame tsá ímityúné méénutúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé tsá dííbyeéjté íjcyatúne. Aame tsá dííbyeke wáájacutúne.

⁷ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ímiááneré méénuhíjcyámé ímiáámé íjcyá Jetsóo íjcyadu.

⁸ Áánetu Naavéneéjté íjcyame ímityúné méénuhíjcyá tsúúcajátújucóo díbye íjcyadu íjcyánélliíhye. Áánélliíhye muurá Píívyéébé Hajchi tsáá ííñujívú dííbyeke ityáhjáne díbye tútávájtsonéhí íímíbájchoki.

⁹ Aane ímiááné Píívyéébej tsíímé méíjcyame tsáhájucó ímityúné meméénutú béhné íjtsaméivúréjuco díbye meke ájcúnélliíhye. Aame tsáhájucó ímityúmé méíjcyatú tsúúca ítsíímedi díbye meke díllome.

¹⁰ Aane muurá méwaajácú caatyé Píívyéébej tsíímé íjcyane. Ahdure méwaajácú caatyé Naavénej tsíímé íjcyane muhdú ditye íjcyánetúre. Muurá ímityúné meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewájyutúme tsá Píívyéébeéjté méíjcyatúne.

Méwájyújcatsíñe

11 Muurá ámuha méwaajácú tujkénúu meúwáábójcatsíñé muhdú mewáýjúcatsíyóne.

12 Aame tsá meíjcyatú Caiíúvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjpi íjcyánéllíi íñáhbeke lííhyánuube. Aanée ¿íveekí lííhyánuube íñáhbeke? Díbyéhjáa múhdurá méénúnáa íñahbe ímí méénune itsárálléne dííbyeke lííhyánuube.

13 Ahdícyane múhdurá méjtsúcunúdí ámuúhake Píívyéébeke cáhcújtsotúme nehnílléhajchíjyu, ámuúha táñahbému.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébeéjté meíjcyame ménahbému me wáýjume mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhiima meíjcyane. Áanetu íñahbému wáýjutúme tsá téenema íjcyatúne.

15 Muurá dsíjívétso múnaádú néeme íñahbému nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjívétsóiyóneri íjyáunúhjýámema mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi íjcyatúne.

16 Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocríjtó meke iwáýjune úújetsóné idsíjíveneri. Ahdu téhdure ménahbému meúújétsóiyá díityéké mewáýjune.

17 Dítye píhtónetu díityedí meídáátsóvéne mepiáábótúhajchíí tsá ímiáánetúre Píívyéébeke mewáýjutúne.

18 Ámuúha átsíímédú ámuha menéemeéj, tsá múu apááñéré íhýúri íñahbému wáýjutúne. Múu ímiááné díityéké iwáýjune úújetsó díityéké ipiáábóneri.

Píívyéébema ímí meíjcyane

19 Ehdu meméénune ímiáánéjucó ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááné ímí Píívyéébema meíjcyane.

20 Muurá ímityúné meméénune méwaajácúhi. Aane Píívyéébe íná túhúúlléébejíí waajácú muhdú meícyahíjcyáne.

21 Ámuúha táñahbému, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píívyéébe meke íjtsúcunúne.

22 Aabe meke ajcú páneere dííbyeke metáúmeíñé dííbyé taúhbaýúne mecáhcújtsóne díbye ímíllédú meíjcyámeke.

23 Meke muurá táuhbaabe Ílli Jetsocríjtóke mecáhcújtsóne mewáýjúcatsí muhdú meke díbye wáýjudu.

24 Díbye meke néhdu meíjcyame ímí dííbyema méjcyáhi. Aame méwaajácú mééma díbye íjcyane Ípííchó mépañévú ipícyóónej tééveri.

4

Ímiáájú Píívyéébedítýú tsááneé

1 Ámuúha táñahbému, tsá múu peecúteré cáhcújtsotú tsaate ámuháma Píívyéébe icyánéjcuri íhýuváne. Tujkénú múu ímíñeúvú íjtsó iwáájacu ímiááné dííbyedítýú tene íjcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állíu múnaa dííbyé íhýú uubálle múnaadi idíllómeíñe úwáábohíjcyáhi.

2 Aane cáhawáá ámuúhake o néé muhdú mewáájacúné ímiááné Píívyéébe Apííchó túkevíttsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa íhdyu Jetsocríjtó Píívyéébe Hajchi íjcyaaabe Míamúnáápidívú ípívyéévéne ííñujívú tsááne cáhcújtsómé úwáábohíjcyá Píívyéébe Apííchó túkevíttsóneri.

3 Áanetu teene cáhcújtsotúme tsá téené túkevíttsori úwáábotúne. Críjtó munáajpi Naavéné apííchó túkevíttsoríyé úwáábohíjcyáme. Aane díityé úwááboju tsúuca íjcyá ííñújiri éhnée éjýújucó téené uubállé ámuha melléébone.

⁴ Ámuúha Llihíúmuj, muurá Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame tsúúca diityéké métahjá diityémá íjcyáábé ihnáhó éhnníñevu ámuháma íjcyáábé ihnáhó íjcyánéllíhye.

⁵ Íji múnáaré íjcyánéllí míamúnáadítýuré tsááné íjtsaméí ditye úwaabóné diitye míamúnaa lleebúcunúhijcyá téhdure tééji múnáa íjcyánéllíhye.

⁶ Áánetu ihdyu Píívyéébeéjté meíjcyánéllí téhdure dííbyeke wáájacúme meke lléébohíjcyáhi. Áánetu dííbyeke wáájacutúme tsá meke lléébotúne. Áánetúré méwaajácú caatyé ímiááné Píívyéébé Apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé álliúré Naavéné apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne.

Píívyéébe meke wájjune

⁷ Áánéllí metsu Píívyéébedítýú tsááné íjtsaméima meíjcyame mewájjújcatsíki, ámuúha táñahbé muj. Muurá mewájjújcatsíñeri méúújetsó ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyame dííbyeke mewáájacúne.

⁸ Áánetu tsíjtyeke wájjutúme tsá dííbyeke wáájacutúne. Muurá dííbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wájjúiyá muhdú díbye meke wájjudu.

⁹⁻¹⁰ Muuráhjáa méicyánéjcutu dííbyeke mewájjútúrónáa meke mityane iwájjune úújétsoobe apáábyéré Ílli íjcyáábeke ííñujívú díbye wáalloobe dsíjívénej tééveri méimítyuháñé ábájíívémeímyé mújjyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújcuki.

¹¹ Áánéllí méwájjújcatsíiyáhi, ámuúha táñahbé muj.

¹² Muurá dííbyeke mújjyú maájtyúmíturómé mewájjújcatsíhajchíí méwaajácú Íapííchó mépañe íjcyane.

¹³ Áánevu meke díbye ájcúnéllí méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

¹⁴ Muuráhjáa muha Jetsocríjtoke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécáání dííbyeke ííñujívú wáalloone dííbyej tééveri pámeere míamúnáake ípájtyetétsoki.

¹⁵ Aane Jetsóo Píívyéébé Hajchi íjcyane mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípaavémé tsaímíyé Píívyéébema méíjcyámé pañe íjcyaaabe Íapííchoj tééveri.

¹⁶ Aane díbye meke wájjune mewáájácúnéllí dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyadúré meke wájjuuúbe. Aane pámeekéré mewájjume ímí dííbyema meíjcyámema idyé íjcyaaabe Íapííchoj tééveri.

¹⁷ Muuráhjáa muhdú Jetsocríjtó ííñujíri íjcyadu meíjcyáneri méúújetsó ímiááné dííbyeke mewájjune. Aabe meke wájjúnéllí tsá meíllityétú níhñéétsihvúré mééma díbye muhdú méicyahíjcyané ímíbájchóíñeri.

¹⁸ Muurá meke wájjúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wájjútúmeke meíllí ditye meke ímítyú dáríívéíyónéllíhye. Muurá tsaate meke wájjune mewáájácútúnéllí diityéké meíllíiyáhi.

¹⁹ Áronáacáa ihdyu Píívyéébe tsúúcajátújuco meke wájjune mewáájácúnéllí dííbyeke méwájjúhi.

²⁰ Áánetu 'Píívyéébeke ó wájjúhi' menéérome ménahbé muke menéhnílléhajchíí íllure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewájjúmejjííva Píívyéébeke méwájjuuú awáa maájtyúmííbekéjjíivari?

²¹ Áronáacáa meke neebe dííbyeke mewájjúne téhdure ménahbé muke mewájjuki.

5

Ímityúné metáhjane

¹ Muurá Jetsóó Mepájtyetétsóóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méijcyá Píívyéébej tsíime. Aane dííbyeke wájurye téhdure íítsíimeke wajyúhi.

² Aane dííbyeke mewájuryúnéllii díbye meke néhdu méijcyame téhdure tsijtye dííbyej tsíimé íjcyámeke ménahbémuke méwajyúhi.

³ Muurá díbye néhdu méijcyáneri méúújtsó dííbyeke mewájurye. Aane tsáháturo túhuutúne.

⁴ Muurá dííbyej tsíimé méijcyame ííñújí imítyuháñé metahjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

⁵ Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane mecáhcujtsómé metahjá panévare meke tútávájtsóiyóne.

Jetsóó Píívyéébé Hajchi

⁶ Muurá méwaajácú Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane díbyée tsójtsótsámeícyooca Ílli díbye íjcyane dííbyere Píívyéébe cáámetu néénéllíhye. Áhdurée díbye dsíjívécóoca úújétsoobe Ílli díbye íjcyane. Aane muurá Ípííchó méhdivu bóhówátsohíjcyá ímiááné tene íjcyane.

⁷ Muurá íjcyámé níjkyéjiri pápihchúúmeva Píívyéébé Hajchi Jetsóó íjcyane néémeé: Díbye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cáánií, Ípííchoo, éhdume. Aame pápihchúúmeva íjcyame tsáápiiyéro.

⁸ Téhdure íñe ííñújiri pápihchúúmeva teene bóhówajtsóhi: Díbyée tsójtsótsámeícyooca Cááni nééneé, díbyée dsíjívécóoca tsííñe dííbyere nééneé, Ípííchó meke néhíjcyánee, éhdune. Aane pápihchúúmeva íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

⁹ Muurá mecáhcujtsó miamúnaa meke nééneé. Aanéjii muurá mecáhcújtsóiyá Píívyéébe meke nééneé. Muurá dííbyere meke néé Jetsóó Ílli íjcyane.

¹⁰ Áánéllii pámeere dííbyeke cáhcujtsómé waajácú íííbúuri ímiááné Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állíu múnáájpidi dilló dííbyeke.

¹¹ Áronáa neebe Íllij téeveri meke íajcuíñe mújyú medsíjívécóóítyúne bóhívu.

¹² Aane pámeere dííbyé Hájchima íjcyame tsúúca teene ujcúhi. Áánetu dííbyema íjcyátúmedi tsá tene íjcyatúne.

Nihñéneré túkevétsoju

¹³ Ehdu íñe ámuhákye ó caatúnú Píívyéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáajácú tsúúca ámuha mújyú medsíjívécóóítyúne bóhíma méijcyane.

¹⁴ Muurá méwaajácú Píívyéébe ímillédújuco tene néhajchíí dííbyeke metáúmeíñe díbye meke lléébone.

¹⁵ Áánéllii méwaajácú díbye meke píááboíñe páneere dííbyeke metáúmeíñetu.

¹⁶ Aane tsaapi ménahbe ímityúné méénúhajchíí múu dííbyé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke díbye dííbyedi ídáátsóvéne dííbyé imítyú íábájííve díbye téené déjúcotu idsíjívétuki. Áronáa íjcyané tsane ímityúné meméénúné déjúcotu medsíjívéiyóne. Aane téenéeméné díbye méénúhajchíí metáúmeídí píáábó dííbyé hallúvu.

¹⁷ Muurá páneere Píívyéébe ímííletúné meméénunéhjí ímityúne. Áronáa íjcyané tsane téené déjúcotu medsíjívéiyóne.

¹⁸⁻¹⁹ Áronáa méwaajácú ímiáané Píívyéébeke mecáánívahíjcyámé ímityúne pañévú meúcaavéjúcootúné dííbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóíyónetu téhmehíjcyánéllííhye. Áánéllíi muurá tsá díbye meke mújtátsóítyuró Píívyéébeéjté meíjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnaa Píívyéébeke cáhcújtsotúme díibye Naavéné hójtsí pañe.

²⁰ Muurá méwaajácú Píívyéébe Hajchíi tsáane ííñújívú meke iwáájácútso muhdú ímiáábé Cááni íjcyane dííbyema ímí meíjcyaki. Aame ícyooca ímí dííbyema meíjcyá Ílli Jetsocríjtoma meíjcyánéllííhye. Aane ímiáábé Píívyéébe íjcyabe meke ajcú mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhíívu.

²¹ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíyacóóné dííbyedítyú ámúhake mújtátsóíyonéhjí ámuha mecáánívahíjcyáne. Áyu tehdújuco.

2 JÓÁA

Hállúvúeháámí Jóaa cáátúnuháámí

Muhdú mewájyune

¹ Muúllej, Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevétsoobe o íjcyabe díitsíímema ámuhakye o wájyúmeke tsúúca Píívyéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáábyéré ámuhakye o wájyutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámuhakye wajyúhi.

² Aane ímiááné ámuhakye ó wajyú ímiáájú mújyú muhdú íjcyáityúné mépañe íjcyánelliíhye.

³ Ahdícyane óví Méécááni Ílli Jetsocríjtoma ámuhakye wájyumútsí ámuhadí ídáátsóvéne píaabó íbúwají ámuha meíjcyaki.

⁴ Mítyane ó ímíjyuuvé tsaate díitsíímédítú ílle ímí tehdújuco ímiáájú úráavyémeke o íténema. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdújuco ditye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájyújcatsíki. Tsá béhné taúhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe meke táuhbáané mewájyújcatsíki.

⁶ Muurá ímiááné dííbyeke mewájyúhajchíí díbye meke néhdu méíjcyáhi.

Állú múnaa

⁷ Aane téibúwá méíjcyaco állú múnáake. Muurá mítyame íjcyá íñújiri Jetsocríjtóo íñujívú itsááne ímiááné mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsotúme. Aame íllure dííbyeke ehdíívallehíjcyá icyáhcújtsótúnema.

⁸ Ahdícyane téibúwá méíjcyaco ámuha mebañúmeítyu ámuhá wákimyéi áhdori Píívyéébe meke ájcune ámuha meújcuci.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyané tsíjítorejúco meúraávyéhajchíí tsá Píívyéébé icyánéjcuri ámuha meíjcyatúne. Áánetu téené uwáábóré ímí ámuha meúraávyéhajchíí Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méíjcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsotúme ámuha éllevu ámuhakye íuwáábo péhajchíí tsá múu ihjyávú wáátsúcúpéjtsotúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha mepíáábóhajchíí tsúúca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóaa pítyajcóne

¹² Aane íjcyaróné mítyane ámuhakye o nééiyóne. Áronáa tsáhájuco ó ímííletú éhniíñevu íhyaamí pañétú o cáátunúné lléváhréjúco ámuha éllevu o pééíñelliíhye. Téijyu botsíi ámuhakye ó neé éhniíñevu meímíjyuúki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píívyéébeke úráávyéllej tsíímé mítyane ámuhakye durúváhi. Áyu tehdújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóáa cáátúnuháámi

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyaaabe íhyaami diéllevu ó caatúnú uke o wájuube Gááyó élleву.

² Aane Píívyéébeke, muube, piáábó ó táúmeíhijcyá díhyallúvú panévaturé ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dííbyeke u úraavyédu.

³ Mityane ó ímíjuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsááme oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyetá mityané ó ímíjuuvé ópée ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u piáábohíjcyané ménahbémuke ímichi tsiélletu tsááme Píívyéébé ihju úwáábomé péhíjcyámeke.

⁶ Muurá ílleву ménahbémú dóbéévémeke úúballémé muhdú diityéké u wájuúne u piabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u piáábohíjcyané Píívyéébe ímíllédújuco.

⁷ Muurá dííbyé ihjú u wáábori úllehíjcyámé tsá ímílléturó cáhcújtsotúmé diityéké piabóne.

⁸ Áánéllí metsu meere mepiáábohíjcy diityéké ditye ímiáájú iúwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjyu waajácuháámí ó wallóó elle íjcyané cahcújtso múnáa élleву diityéké o túkevjtsoháámi. Áronévaa tétsí túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímíllénéllí tsá lléébotú táuwaábo. Imílleebévaa iye iúwaabóne.

¹⁰ Áánéllí téhullévú o péecooca dííbyeke ó díllóó táhallúvuváa díbye állíñe. Aabévá muurá tsá wáátsúcuhijcyatú Píívyéébé ihjú u wáábo múnáa téhullévú úújetémeke. Muurévá ímí diityéké wáátsúcúmeke íbóíjcyúróné tsaméhíjkéjuco díbye íchívyétsohíjcyane.

¹¹ Tsá múu ihdyu, muube, ehdu ímítyuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu ijcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píívyéébeéjte. Áánetu ímityuné méénume tsá dííbyeke wáájacutúne.

Deméétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Deméétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dííbye. Muurá uure wájacú u nééne tsá múijyú állíu o íhjúvatúne.

¹³ Aane íjcyaróné mityane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhniíñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsíñe botsí ímíñeúvú meíhjúvájcatsíki.

¹⁵ Ahdícyane óví íbúwajíí u ijcyáhi. Ílle íjcyane ménahbémú uke duurúváhi. Áhdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúruváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe íhyaami ó caatúnú ámuhákyé Méécááni ímíbáychóne újcúmeke Jetsocríjtó téhmehíjcyáme élleu.

² Aane ihdyu óví ámuhákye ídaatsólléne píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyame mewájujcatsíki.

Állú uwáábo múnáa

³ Ámuúha táñahbému, ó imíllerá éhnííñevu ámuhákye o cáátunúné muhdúhjáa mepájtetéíñe Píívyéébe mééma méénúnetu. Áronáa tsaate ámuhákye pátsáricyohíjcyánéllíi ó imíllé íllure ámuhákye o tsápijtsóné Píívyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúme Píívyéébeke cáhcújtsóturómé íllure íállíñe ámuhá pañévú úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocríjtoke íéhdíiválléne nehíjcyá Píívyéébe meke iwájuúnéllíi muhdú meke méénúityúné ímityúme meíjcyáromeke. Tehdu néeme muurá wágóóóveé Píívyéébe waajácuháámí pañétúu tsúúcajajuco tene néhduú.

⁵ Aane ó imíllé tsúúca ámuha mewáájacújucooróné ámuhákye o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píívyéébe íjraéémú íhñéjté íjcyáromeke méénune dííbyeke dítye cáhcújtsótúnéllíihye. Muuráhjáa Ejíhtó íiñúji múnáa hójtsí pañétú dítyéké díbye íjchívyétsórónáa díityédítú tsaate dííbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnáa ímí dííbyema íjcyatúme múhdurá dáríívemeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíí pañévú úwáñehííñeri íchíjchúmeke dítye tétsii íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyané ímíbáychóíñévújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, íúníúécoomíji múnáa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújuwari íhdícyáméhjima dítye dómácócatsíhíjcyané déjúcotu. Áanetu méwaajácú Píívyéébe ímityúmeke ícúbahráné cúújuwari múijyú níjkéváityúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbáhránáa ííveekí dííbyé taúhbajúúné íéhdíiválléne ímityúné íhjuúvahíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítu? Aame ímityúné íjcyáneri íjpííhañe íllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútuube níjkyéji múnáa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúné íhjuúvatú Naavenedítú dííbyema Moitséeúvú ítéméhó hallúvú ityáhjácatsícyoóca. Tsáháa díbye dííbyedi íúúhíváténe néétu díbye ímityuube íjcyane. Ílluréhjáa neebe dííbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píívyéébe uke nééhií.”

¹⁰ Áronáa muurá díitye állú múnáa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúné íhjuúvahíjcyámé iwáájacútúnéhjiri íúúhíváténema. Aame iyámédú dáríívemeíhíjcyáhi. Ehdú ímíllédú íjcyáneri íiye íhyallúvú llícyúhcohíjcyámé iwágóóóveíñe.

¹¹ ¡Máídaátsoju ihdyu díityéké tene pájtetíñej! Éhnéhjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó dííivane muurá méénuhíjcyáme. Áhdure éhnéhjáa Baraáa ímityúné

méenu díivane idsiídsíwáíyóneri iyyácunúhijcyáme. Aame muurá múhdurá idyáíívémeíhijcyané níjcaúvú wágóóóveé éhnéjháa Corée ílleebótú níjcaúvú dsíííveebe wágóóovédu.

¹² Muurá eene ámuha menáhbévájcatsíñé wañéhjinévú nucójpitsówu ímiáámeúvúdú múúbaké ávyejúúlletúmé ipyééne majchóháñé iiye óróhcohíjcyá tsíjtyéjtane diityéké ítsáávetúme. Aame éhne múúne maálléítyúcooca ojtso kíjyeba pevénéré tsájtyedu. Áhdure diitye éhne úmehééne íñééváíyótsihvu néévátúnéllí illurájucó meíllone tébajkyéjímájucó mewáágoódu.

¹³ Áhdure diitye éhne nohji páné íhdéene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure diitye éhne mícúru wáájácúráityúmeréjucó íjcyáíhullévú áákityédu. Aame wágóóóveé cúúvetsíí pañévú múijyú níjkéváityúne.

¹⁴⁻¹⁵ Muurájháa Enóó Adáaúvúj tsíménémúhaabe 7-íjyúvájucóo dííbyeúvudítyú ditye lííyaaténáa íjcyaaabe Píívyéébe túkévéjtsóneri néé ehdu néémedítyu: “Ávyéjuube tsájucóó mítyame íhñéjtema pámeere míamúnáama muhdú ditye ícyahíjcyané íímíbjchoki. Muurá pámeere ímityúné méénuhíjcyámema ímityúné dííbyedítyú íhgyúvahíjcyámé íáhdó újcuúhi.” Ehdújháa Enóóúvú nééhií.

¹⁶ Aame muurá tsá múijyú íjtsúcunútú tsíeméné ímí tehdújucó íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne íímíllédú ímityúné íjcyáne mítyákímyeíhijcyáme. Aame ímiáámeúvúdú tsaatémá tsaímíyé íhgyúvahíjcyá diityé tsíeméné diityédítyú iújcúroki.

Cáhcújtso múnáá túkevétsoju

¹⁷ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé éhnéjháa Jetsocríjto mamýémú nééneé:

¹⁸ “Muurá Jetsocríjto tsííñe tsááíñe pííhícooca íjcyáímyé tsaate íímíllédú ímityúné íjcyame íllure dííbyedi úúhívatéimye.”

¹⁹ Aaméjucó muurá eene míamúnáake páhduváré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehijcyáne. Áámé pañe tsá Píívyéébe Apííchó íjcyatúne.

²⁰ Áánetu íhdyu imíchi meíjcyáne Píívyéébema méihgyúvahíjcyá dííbyé Apííchó pííáabori ámuha metéhmémeí Críjtoke mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

²¹ Áhdícyane ímiááméré meíjcyá díbye ámúhake iwájýúne ípííáboki. Óóchévetúmeré météhmeíhijcyá Jetsocríjto meke ídaatsóllédú íjcyaaabe múijyú medsíjivéjucóóítyúne bóhiivu íájcuki.

²² Múu tsaate páhduváré íjtsámeímyeke úwaabó ditye iwájácúúvéne ímíñeúvú icyáhcújtsoki.

²³ Ehdu múu pájtyetétso cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíyónetu. Árónáa íhdyu múu téííbúwá íjcyá ditye ímityúné méénúnetu ámuha meíívatuki.

Duurúvaju

²⁴⁻²⁵ Aane íhdyu óví Píívyéébe Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámúhake tehme ámuha dííbyedítyú memújtátuki. Áhdure óví ámúhake túkévéjtsóobe íínetú ámuha menéétsámeítyu dííbyedívú ámuha meúújetécooca ímíjyuuri ámuha meíjcyaki. Áánéllí metsu Píívyéébeke apáábyekéré maávyéjútso panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe múijyú níjkéváityúúbeke. Áyu tehdújucó.

APOCARÍHTSI

Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó iicúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtóke née díbye iicúve múnáadivú teene ibóhówájtsoke. Áanée óhdivu bóhówájtsoobe naavédú néene pañe níjkyéji múnáájpíj tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiááné Píívyéébe ihjyu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówájtsoné o ájtyumíne.

³ Aane ihdyu maímijyu teene éévevej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjuco téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnáa íjcyáme élleju Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá iñújiri meíjcyáné cahcújtso múnáa élleju. Aane óví Píívyéébe ipíívyema íjcyátuube íjcyaduré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú néene óví téhdure ámúhake píaabóhi.

⁵ Téhdure óví Jetsocríjtó páñétúejpi dsíjivetúu bóhítujkénuube ámúhake píaabó pámeere iñújiri íjcyáné avyéjute avyéjuube íjcyáabe. Díbye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllí ítyujpácýo waagóoobe téenej tééveri méimítyú méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aabée meke picyóó Cááni Píívyéébe avyéjute meíjcyaki. Áhdurée meke picyoobe llúuvájte meíjcyame díbyeke meíicúveki. Aabe íhtsútuube avyéjuube íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjútsohíjcyá paíjyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teene.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnáa dííbyekee cáváájcómema maájtyúmií ojtsó pañe tsáábeke. Aane dííbyeke cáhcújtsotúme íájtyumíne taáhi. Ehdu pajtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe néehí: “Oo panévatúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.” Ehdu muurá Píívyéébe néehí.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámúhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhíjcyá téhdure dííbyé avyéjutejpi o íjcyáabe. Áhdure ámuha teene maáábucúduré ó aabúcuíhíjcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj píinétú páhbau ‘Pámoó’ némeítsihvu Píívyéébe ihjyu Jetsocríjtodítýú íjcyane o úwáábohíjcyáné hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyaaabe Píívyéébe wáábyuta íjcyajcójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kéévánécoba óóma ihjyúvá éhne múúne rojrócó mellíjchune íhjuváu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. Áhdícyane páneere ícyooca u ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúne ú wálloó Áátsiá iñújiri 7 coomíva Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo,

Tiatííraa, Tsáádií, Piradéépieaa, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdúu oke díbye néénéllíi ó révoové múha óóma íhjuváné o wáájácuki.

¹³ Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj pñine tsaapi míamúnáajpídyú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajyámú íjcyaaabe íjyócunúúbeke. Áábéj pñinétúu óóro mííhé chiúcunú íjpíuájívújucó íjcyamííhe.

¹⁴ Áábé nííwacóo ávyéta tsítsi obééjá íhjinédu. Áánetúu íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétécunúdu.

¹⁵ Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu. Áánetúu díbye íhjuváné keeváwu téhiñe níívácunúne íhjuváu.

¹⁶ Aabée ímiánéjcéhótsiri ejécunú 7-meváké mícúruke. Áánetúu íhjuútu nñtsúwá kéhiúcunú ‘pajtyo’ nééwa panéjcuvaré tsúhjívawa. Áábé húmí ámitsaráhcóo nuhba ájchúcunúdu.

¹⁷ Áábekée o ájtyúmíne dílbyé lliñéví ó áákityéiñú múu dsíjívédu. Árónáacáa íhyótsi ímiánéjcéhótsi táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhlityedíñe. Muurá ímichi téhípi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye.

¹⁸ Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiíñe ó bohíí. Aabe tsáhájucó mújyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cúújúwá pañéví ó waagóóhi.

¹⁹ Áhdícyane páneere íñe ícyooca tsúúca íjcyánema bóónétu pájtyeíñé u ájtyumíne caatúnú waajácúháámitu.

²⁰ Muurá táímiánéjcéhótsiri 7-meva mícúruke u ájtyumíne 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéihcyúné u ájtyumíne díitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Áhdícyane Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “7-meva mícúruke ímiánéjcéhótsiri ejécunúúbé 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj pñine úllehíjcyaaabe ámuhákye nééhií:

² Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákímyéi meméénuhíjcyané panévare ámuha maáábúcúnema. Téhdure ó waajácú ímí tehdújucó ámuha meúwáábohíjcyané ímityúmeke. Muurá Píívyéébé uwáábo múnáadi iye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré dítye íjcyane.

³ Aane ímiáané ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyané oke íhvéjtsotúmére.

⁴ Árónáa íjcyané tsane ímityúné ámuhá hallúri: ¿íveekí tsáhájucó oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtsóijyu mewájyudu?

⁵ Aane meítsáávéne méíhvété ímityúné ámuha meméénuhíjcyánetu. Ááne meímibáávyé éíjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjucó ámuhákye o íhvéjtsóíñe wáájácúratúmeréjucó ámuha meíjcyaki.

⁶ Árónáa tehdújucó ámuha metsárillehíjcyané nicoraítámú ímityúné méénuhíjcyanéjhi téhdure idyé o tsáriléne.

⁷ Aane íhdyu óví ímiáané lléébome cáhcújtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeítyúmé ímí ícyahíjcyámeke

nihñéétsihvúré ó ájcuú mújyú ditye dsíjívájúcóóítyúne bóhiivu Píívyéébé avyéjuri tsaímíyé ditye íjcyaki.”

Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

⁸ Téhdure Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe élleu íllu caatúnu: “Ímichi téhijpi páneerée ípívyéjtsoobe téhdure níjke íjcyaaabe páneere níjkévátsóiibye éhnée dsíjívéebe tsiíñe bóhiibe ámúhake nééhií:

⁹ Ó waajácú ídátso ámuha meícúbáhrámeíhíjcyané oke ámuha meúraáavyéné déjúcotu. Muurá tsaate íllure iállíñe Píívyéébeéjtedi díllómeíyómé nehníwu ámúhadítyú ihjyúvahíjcyá Naavéneéjteré íjcyanéllíhíye. Ehdu ídátso ámuha ííñújiri meíjcyarónáa ámúhá avyéjuri níjkyéjiri íjcyáhi.

¹⁰ Ahdícyane mááábímyeídí éhniíñevu ámuha meícúbáhrámeíñeri. Muurá ámúhadítyú tsaatéke Píívyéébere wáajácúllémeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha meícúbáhráméí pahójtscúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúraáavyeco ámuha medsíjívétsihvújuco ámúhake o avyéjujtsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco.

¹¹ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá íinerí táhjátsámeítyúme tsá nihñéétsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

¹² Téhdure Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe élleu íllu caatúnu: “Nítsúwá ‘pajtyo’ nééwa panéjcuvaré tsúhjíváwama íjcyaaabe ámúhake nééhií:

¹³ Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyané Naavéné ávyéjúkímyeíñe ííñújiri. Árome ímí tehjújuco oke ámuha meúraáavyehíjcyané oke ámuha mecáhcujsónema. Muuráhjáa táubállé méénuhíjcyaaabe Atípake ditye dsíjívétsórónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

¹⁴ Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj piine íjcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsóme. Muuráhjáa diibye Baráake úwáaboobe íjraéémuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícyámema dómácócatsíhíjcyáme.

¹⁵ Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámúháj piine nicoraitámú uwáábó o tsáriléné cáhcujtsóme.

¹⁶ Aane ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ihdyu meíhvéjtsóne méímibáávyé. Muurá ámuha meímibáávyétúhajchíí lléváhréjuco ámuha élleu o pééíñe ílluréjuco ámúhadi o ícúbáhraki.

¹⁷ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá íinerí táhjátsámeítyúmeke ó ájcuú ímiáájuvu wáajácúratúné majchódú néénevu. Áhdure diityéké ó ájcuú tsítsíj néené neewáyuvu wáajácúratúne mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácúú mumémé íjcyane.”

Tiatíirari íjcyané cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

¹⁸ Téhdure Tiatíirari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe élleu íllu caatúnu: “Píívyéébé Hajchí cúújuwa péétécunúdu íhyálluúúcú néébéj tuháacyú ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu néébe ámúhake nééhií:

¹⁹ Ó waajácú páneere muhdú ámuha meíjcyame tehjújuco mewájyúcatsíhíjcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujsóne, ímí táwákímyeí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maáábúcuíhíjcyáne. Áhdure ó

waajácú táwákimyéí ímí tehjújuco ámuha meméénuhíjcyáné tujkénúu ámuha meméénuhíjcyáné éhnííñevu.

²⁰ Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámuhá hallúri: Ámuhá pñe Jetsabée íjcyalle Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáálledi díllómeílleke ñná ámuha menéétulle táicúve múnáake íuwáábori állihíjcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícyáméhjima ditye dómácójcatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle ditye níjcyotájté íicúvé mājchoróné ímityúné íjcyatúne.

²¹ Aane ó téhmehíjcyará dille múhdurá ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiáállerejúco íjcyaki. Áronáa tsá dille ímilletú ímíjpyetene.

²²⁻²³ Áánéllíi ó íhvéjtsóo dílleke dille chemerí ávyetá íhnáho íicúbáhrámeíki. Téhdure díllej tsíímé dsíjiveéhi. Áhdure díllema ímityúné méénuhíjcyámé ícúbáhráméíi teene íhvéjtsótúhajchííjyu. Áánetu pámeere cahcújtso múnáa waajácúu ímiááné miamúnáa íbuúúné íjtsaméí o wáájacúne. Aabe ámuhákye ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu.

²⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámuhadítýú Tiatíírari dílle Jetsabée uwáábó uráávyetúme. Aame tsá wáájacutú állíuré íjcyane Naavenedítýuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye uráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré téeneri ámuháma ó ihjyúváhi.

²⁵ Áhdícyane tsúúca oke ámuha meúraavyémé ímíñeúvú météhmémeícyó tsiíñe o tsááíñevújuco.

²⁶ Muurá ííneri táhjátsámeítýúmé o ímillédú nihñéétsihvúré ícyahíjcyámeke ó pícyóo íñujííne avyéjute ditye íjcyaki.

²⁷ Aame miamúnáake íhtsútú táúhbaá éhne múúne núpájkityu méénúmeíñe líiyíhllóné úmehéiyi mewápújuhcodu. Ehdu ávyéjuutéimye Líhíyóo oke ávyéjutsódu.

²⁸ Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé mīcúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu.

²⁹ Aane ihdyu óvíi ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne.”

3

Tsáádíyi íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Téhdure Tsáádíyi íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Apííchó 7-nevádú néene dííbyedi íjcyabe 7-meváké mīcúruke éjécunúhíjcyabe ámuhákye néehíi: Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhíjcyará Píívyéébeke ámuha meúraávyenetu. Áronáa tsá ámuha ímí meúraávyetúne.

² Áánéllíi téibúwá meíjcyáne métsúúraméí ímí dííbyeke ámuha meúraávyéíyóneri dííbyedítýú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácú díbye ímillédú ámuha meíjcyatúne.

³ Méitsáávé éíjyúu ámuhákye ditye úwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujtsóne. Ááne meímíbaávyéne tsiíñe ímíñeúvú dííbyeke méúraávyé. Muurá ámuha meímíbaávyetúhajchíi éhne múúne naní múnáajpi wáájacúratúné tsáhdu o tsáábe ámuhákye ó tuvááóvaáhi.

⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámuhadítýú ímityúné méénutúme. Aame ímiáámé íjcyánéllíi óoma íjcyaa tsáímíyé tsítsíj néené wajyámuunévú iújcámeíñema.

⁵ Īnerí táhjátsámeityúmé ehdu ĩjcyáahi. Ááme mémeháñé tsá o páacyúityú wágóóóvéityúme mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu ĩjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoó Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

⁶ Aane ihdyu óví ĩmiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéépiári ĩjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeĩñe

⁷ Téhdure Piradéépiári ĩjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu ĩllu caatúnu: “Īmiáábé állíúútuube Dabíiúvú avyējú dííbyedi ĩjcyabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátájcóné tsá múha pááyúcúityuróne. Aabe ámuħakye néehíi:

⁸ Ó waajácú muhdú ámuħa meicyahĩjcyáne. Muurá dúhcú ĩbúwá ámuħa menéérome ĩmí táuwaábó meúraávyehĩjcyá oke tóónutúmére. Áánéllii ámuħa meúwaábóĩñé uwááboju ámuħama o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

⁹ Áronáa ĩjcyámé tsaate jodíomú ĩjcyarómé Naavéné icyánéjcúré úraavyémé ĩllure iállĩñe tahñéjtedi díllómeĩmye. Árome ĩcúbáħrameĩñetu ámuħa lliĩñévú ĩmíhmóúbáne ámuħakye ávyējújtsoó ámuħakye o wájuryne ĩwáájácúnema.

¹⁰ Muurá ĩhnáhoóróné pañe ĩmí oke ámuħa mecáhcújtsónéllii ámuħakye ó téhmeé ĩĩńújiri ĩcúbáħrameĩ ĩjcyánetu.

¹¹ Aane lléváħréjuco o tsááiñe. Áánéllii múu muhdú ámuħa meicyahĩjcyádú tsaímíyē ĩjcyá ámuħa wáabyutájucó ĩjcyáneri ámuħa mebáñúmeityuki.

¹² Muurá ĩnerí táhjátsámeityúmeke ó pícyoó Tápiivyéébé duurúvájá apíhájácúnédú néeme dítye ĩjcyaki. Aame tsá múijyú dííbyedítyú ĩñéityúne. Áamedítyú ó caatúnuú dííbye mémema ĩhcyóómi béhne Jerotsaréé níjkyéjiri ĩjcyácóómi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé díityédítyu.

¹³ Aane ihdyu óví ĩmiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari ĩjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeĩñe

¹⁴ Téhdure Raoditséari ĩjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu ĩllu caatúnu: “Píivyéébe páneeréé ĩpívyéjtsoobe ĩjcyadúré icyahĩjcyabe állíútuube ámuħakye néehíi:

¹⁵ Ó waajácú muhdú ámuħa meicyahĩjcyáne. Muurá ĩmí oke ámuħa meúraávyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó ĩmíllerá tsaímíyē oke ámuħa meúraavyéne. Aane ámuħa meímíllétúħajchíi óvíjyacóóne.

¹⁶ Ehdu múħdurá oke ámuħa medáríívénéllii ĩlluréjuco ámuħakye o wáágóoĩñe.

¹⁷ Muurá ámuħa ménéhĩjcyá ĩhtsutúme ámuħa tsaímíyē meĩjcyame ĩñetú mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuħa mewáájácúmeityú nucójpítsówu íévejte múúne ĩjcyadu ámuħa meĩjcyane. Áhdure tsá ámuħa mewáájácúmeityú hállúvatúme múúne ĩjcyadu ámuħa meĩjcyane.

¹⁸ Áánéllii oke métáuméi ámuħakye o ĩmíbájcho núcójpítsó nénéhĩjtu ámuħa mebóhówaúccunújcóótuki. Muurá ámuħakye o píáábóneri botsíi ámuħa mewájácúúveé ĩmiánejcúvú éhne múúne ĩhyálluúúné ĩmityúme ityáábótsámeĩñe botsíi ĩmíñeúvú ĩñtedu. Óhdi ĩmiá uwááboju ĩjcyane ĩmíñeúvú mecáhcújtsóne meímĩjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu ĩñéhní wágóóóvéne boone ĩñé ĩmĩjyaú tene ĩjcyadu ámuħa meĩjcyaki.

¹⁹ Muurá o wájurymeke ó úwaabó dítye óóma ĩmíbáávyeki. Áhdícyane ĩmiááméré meĩjcyáne meímibáávyé múħdurá ámuħa meicyahĩjcyánetu.

²⁰ Ámúhakye ó píúvahíjcyá éhne múúne llééhówatu mepíuvádú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhakye o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki.

²¹ Muurá íínerí táhjátsámeítýmé ímí ícyahíjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú llihiyó oke íúniúvú íavyéjuvu pícyohdu.

²² Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhijcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjúttsámeíñe

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu llééhowa pááyúacunúne. Ááné pañétúu oke tsiíñe éhnée íhde rojrócó mellíjchúnej kéévádú íhgyúvaabe nééhií:

—Cáhawáá taéllevu dica muhdú pájtyéíñehjívú uke o úújétsoki.

² Áijyúu Píívyéébé Apííchó piáábori ó ájtyumí teene níjkyéjé pañe ávyéjúttsámeíñe íjyáwá hallúrí tsaapi ácuúacunúúbeke.

³ Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, íjcyáne neewáyúúcú ‘rutúrútú’ nééne ámítsaráhcódu. Aanée teewa íjyáwá hallútú tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmeráada’ némeíñe neewáyú áchaúacunúdu.

⁴ Ááwá úniúúcuríi tsíwahji 24-wava íjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhji hallúríi téhduméré 24-meva túkevjtsojte óóró chahíwáánema íjcyame ácuúcatyémé wajyámúúné tsítsíjáhjiúvu.

⁵ Aanée pañétúéwatu rórihcyóné íhnáho íhgyúvá éhne múúne chijchi íhgyuvádu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñe 7-nevádú nééne Píívyéébé Apííchó íjcyáne nááve.

⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nújpacýódú ‘raúrú’ nééneé. Átsihyíi 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcuvaré íjcyame tééwá hallúrí panéjcuvaré.

⁷ Áámedítýúu tsaapi báju oohíbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájidyu. Áánetúu tsijpi húmí miamúnáájpi humídu. Ááne tsíjpíi méwáájicobádú néébe wálluúríjucunúhi.

⁸ Áámedítýúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú íjcyámé hálluúúné patsíhjiwátúre. Aamée ‘dáj’ néétune cójáhajchótá pécóhajchótá nehíjcyáhi: Panévatúre íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe íjcyadúré u íjcyá dipíívyema íjcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjúttsámeíñe íjyáwá hallúrí ácuúacunúúbe múijyú dsíjvéítýúúbeke duurúvahíjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojte dííbyé úmíwávú ímíhmóúbáne dííbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé lliíñévú iwájójcóne nééhií:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u íjcyaaabe ihdyu téhdújuco panévatúre íhtsútuube u íjcyaaabe u ávyéjúttsámeíñe. Áábeke ihdyu uke muha máavyéjúttsóhíjcyá páneerée u ímíllédú u ípívyéjtsónéhjí dityájpíyé íjcyáábeke. Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjúttsámeíñe íjyáwá hallúrí ácuúacunúúbe panéjcuvaré cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúne ímiánéjucúéhójtsiri. Áhaamíi 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuki.

² Áijyúu níjkyéjé múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba nééhií:

—¿A ijcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúcuíyóme?

³ Tsá muurá tsáápiúba níjkyéjima ííñújiri íjcyámedítýú ímiáábé íjcyatú téhaami ipááyúcuíne éévéiyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítýú tsá tsáápiúbaré íjcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu díbye nééneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaaabe tsaapi Jodáá dohjíba múnáajpi Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyaaabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábée íjcyane úújetsoóbe.

⁶ Ehdúu oke díbye néérónáa teene ávyéjú iyyáwá úníuri diitye túkevjtsojtemá 4-meva iyámédú nééméj pñe ó ájtyumí obééjáuúdu néébe íjyócunúúbeke. Áabekée boohówáné dityée idsíjívétso dílbyeke méénunéhji. Áabejtóóné 7-jtoova íjcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne páneere ííñújívú wállómeííñe náávé íjcyane.

⁷ Aabée dílbye obééjáuúdu néébe íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbe éllevu ipyééne ujcú téhaami dílbyé ímiánéjcuéhójtširi íjcyaháámi.

⁸ Aabée téhaami újcúúbe lliíñévú diitye 24-meva túkevjtsojtemá 4-meva iyámédú nééme míhmóubáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óoróihllóne. Áihllójí pañée tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dílbyééjte meíhjuvúné dílbyedívú úújetéhíjcyane nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dílbyeke idyúúruvúné béhju mājtsíjyú mājtsívaju íllu nééhií:

Apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe ihdyu ú píivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúha wájjyuri u ícúbáhrámeííñe ú dsíjívéhi. Aabée dítyujpácýó u wáágóonej tééveri múúhake panévá íñújjíne múnáa páhduvaré íhjuvámema ú ímíbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhake ú picyóó dílbyé avyéjújte muha meíjcyaki. Áhdurée múúhake ú picyóó llúúvájte muha meíjcyame dílbyeke meíícúveki. Aame muha meíjcyáa ávyéjujte ííñújiri.

Ehdúu nééju mājtsíváme.

¹¹⁻¹² Áámekée o íítehíjcyánáa ávyétá mityámé níjkyéji múnáa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba íllu nééju mājtsíváhi:

Obééjáuúdu néébée ícúbáhrámeííbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco díbye ávyéjúúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjújtso dúúruvámére.

Ehdúu nééju mājtsíváme.

¹³ Téhdurée idyé ó lleebó páábé íhdéejpi níjkyéjiri, ííñújiri, ííñújí pañe, nújpácýó pañe, íjcyame íllu nééju mājtsíváne:

Eene ávyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, obééjáuúdu néébeé, íjcyamútsí panévatúré íhtsútujtéstí íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco metsu maávyéjújtso dúúruváméré múijyú níjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu nééju ditye mājtsíváné boone diitye 4-meva iyámédú nééme nééhií:

—Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu diitye túkevjtsojte ímíhmóubáne díityétsikye duurúváhi.

6

Waajácuháámi páyuuvéne

¹ Átsihdyúu o íiténáa tsúúca diibye Obéejáwuúdú néébe teene waajácúháámí éjketa tujkénúene idyóváajcáróne paayúcúhi. Áánáacáa ó lleebó chijchi múu íhjuvádú oke tsaapi diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nééneé:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

² Ahdújucóo o íitécunúné dibye pááyúcúháámí pañe tsítsííbeúvú íjju hallurí tsaapi tubóowama íjcyáábeke. Aabée íhtsútuube méénujcátsityu íjcyáábeke cháhiiwávú ditye ávohjácoobe péé méénujcátsivu tsíjtyeke ityáhjaki.

³ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé oke tsijpi diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁴ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju tújpáábyeúvú néébeke. Áábé hallurí íjcyáábeke némeíñé dibye pámeere ííñújiri míamúnáa íjcyámeke ityútávájtsó ditye illííhyánújcátsíki. Áábedí ávyetá íhtsútú néené cávaájco.

⁵ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsijpi oke nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju cúúvéébeúvú néébe hallurí íjcyaaabe eevéjé éjécunúúbeke.

⁶ Áánáacáa ó lleebó diitye 4-meva iyámédú nééméj pínétú tsaate nééneé:

—Ícyooca tsájcoojí wákimyéí hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tsebáadá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánélli tsáhájuco múu íjyáacunújúcootú bíínójpácyoma dúúrúbajpácyó íujcúíyóneri.

⁷ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítýú nihñéejpíyé oke nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁸ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju llíjcyáábeúvú néébe hallurí Dsijívé imyémé íjcyáábeke. Áábe déjutúu tsijpi tsáabe mémé ícúbáhraméi. Áámútsikyée némeíñé tsahdúnéécuéllé míamúnáa ííñújiri íjcyámeke dityétsí ídsíjívétso méénujcátsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñé iyámedi diityéké dityétsí ídsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

⁹ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe idyé ó ájtyumí Píívyéébe ícúvé waijé lliíñe dííbyé íhjuú íhvéjtsotúmé ímí úwáábohíjcyané hallútú ditye dsíjívetsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúnée tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba illuú:

—Ávyéjuube Píívyéébe ímíáábé u íjcyaaabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menéé ¿mújyú ííñújiri íjcyame míamúnáa múúhakyée dsíjívetsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánéllíhyée diityéké némeíñé diityékée ídsíjívetsódú téhdure íñahbémú Críjtó ícúve múnáake dityéi dsíjívetsóné ditye ityéhmeki.

¹² Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe ó ájtyumí ávyetá íhnáho ííñuji váúmeíñe tujkéveri cóójiejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcóejpi tújpacyódurējuco íjcyane.

¹³ Áánáacáa mícúru dojco ííñujívú éhne múúne higyééráhe néévá tsíjpáné kíjyébári dójcodu.

¹⁴ Ájyúu caame íévehóowá pevétsíyējuco éhne múúne waajácuháámí mepívíyoácódu. Áhdurée cámevajúnema móóáj píine íjcyáhbaújí íñé tsiéllévuréjuco.

¹⁵ Ájyúu pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyame ávyéjutee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí nēwáyúcobané raahóvú wáhyejúné pañévu.

¹⁶ Aamée teene nēwáyúcobáneke, cáme wájúneke, nééhií:

—Múuhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbe múúhake íájtyúmituki, áhdure Obééjáuúdu néébe múúhadi ícúbáhráiyóné íhdétu.

¹⁷ Muurá tsúuca múúhadívú ícúbáhraméí wajtsí múha áábúcuíturóne. Ehdúu néeme téhaamí pañe o ííte me.

7

Ijraéemudítýú tsaate Píívyéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsiíne naavédú néené pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa ííñújiri patsíhjívárí íjyócújcatýemeke. Téhmehíjcyámée ííñujii, móañee, bájunee, íjcyane kíjyeba ívááútuki. Áámekée némeíne ííñújima nújpacyo dítye ityútávájtsoki.

² Áronáacáa tsijpi diityédítýú nuhba tsáhícyánéjcutu Píívyéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáábe néé kéévánécoba:

³—Métútávájtso dííne ííñujii, móañee, bájunee, íjcyane Píívyéébe ícúve múnáá úmicóónetu dííbye mémé mepícyóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnaa íjraéémú íjcyámedítýú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píívyéébe mémé tsúuca pícyámeíne: Jodáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Robée dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Atsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríi dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó dohjíbatu 12,000-mevaa, Revíi dohjíbatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjíbatu 12,000-mevaa, Jotsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Bejamíi dohjíbatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsíjáhjima íjcyame

⁹⁻¹⁰ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyi diibye íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, íjcyámútsí úmíwari ávyetá mityáné míamúnaa eevératu panévá íñujíine múnaa íjcyame páhduváré íhjuvámeke. Áámé wajyámúnée tsítsíjáhjiúvú néeme wájyuhóónema íjcyame kéévánécoba nééhií:

Muurá pajtyéteju tsáá íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, íjcyámútsidítýu.

¹¹⁻¹² Téhdurée idyé tétsihyi diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj píine pámeere níjkyéji múnaa íjcyame imíhmóúbáne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

Tehdújuco ihdyu Mépiivyéébe múijyú níjkéváítyuube panévaturé íhtsútuube ávyéjuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúrúvamére. Ehdú teéne.

Ehdúu néeme níjkyéji múnaa.

¹³ Áánáacáa tsaapi túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—¿Aca aatye eene tsítsíjáhjima íjcyámeke ú waajácú kiátú dítye tsááneé?

¹⁴ Áánélliihyée o nééhií:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánélliihyée oke néébe:

—Íjtyée ímíbaavyé Obééjáwuúdú néébé tujpácýó wágóóóvénej tééveri. Aamée ávyétá íhnáho nééne ícúbáhraméí ííñújiri íjcyánetu pajtyéhi.

¹⁵ Áánéllíi ícyooa Píívyéébema íjcyame dííbyeke íícúvehíjcyámeke ííne imíjyaú pícyoóbe.

¹⁶ Aame tsáhájucó múijyú ájyabáávatéityúne. Téhdure tsáhájucó ditye ádópívyenúityúne. Tsáhájucó múijyú nuhba díityéké áñúityúne.

¹⁷ Muurá ávyéjyú íjyáwá úníuri íjcyaahe díityé tehmeébé Obééjáwuúdú néébe tsaímíyé díityéké túkévejsómé ííne imíjyaú íjcyáhi. Áamedítyú Píívyéébe kímóóve wáágoómé tsá íínerí kímooovéjucóotúne. Ehdúu oke túkevétsojtédítyú tsaapi néé naavédú nééne o ííténé pañe.

8

Nihñéeháámíré waajácúháámí páyuuvéne

¹ Áijyúu idyé nihñéeháámí éjketaré idyóváajcáróne díibye Obééjáwuúdú néébe pááyúcúháámí pañe ó íté níjkyéji dáíhañéréjucó íjcyane wahájchotáwu.

² Áánáacáa ó ájtyumí 7-meva níjkyéji múnaa ítyujkévevu rojrócoónema íjcyame Píívyéébé úmíwari íjcyámeke.

³ Áánetúu tsaapi dííbyé íícúvé waíjí úníúvú íjyócuuvévá dííbyeéjté dííbyema íhjúvahíjcyáne náávé mítyane pácúúcu óóróíhlló pañe íjcyánema teene icyóvájtsóneri dííbyeke íícúveki.

⁴ Aanée teene pácúúcu díibye cóvájtsóne ójtsó úújeté Píívyéébedívu.

⁵ Átsihdyúu dííbyeke íícúvéjítu teene líyíhlló pañévú cújúwayúúhá íujcune díibye ííñújí hallúvú wááónemáyé apííchówu chíjchímuba ‘roríhrórí’ dóvájaavéhi.

Rojrócoóné líjchúmeíñe

⁶ Áánáacáa díitye 7-meva níjkyéji múnaa tsúúca ímíbájkímyeí írojrócoóné illíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojróco líjchúné tujkéveri cújúwama tújpacyo úmeváné páwahji nééne dójcóneri tsahdúnéécuéllé ííñuji áiiivyé bájúnemájucó.

⁸ Áané boonétúu idyé tsijpi írojróco líjchúné tujkéveri cámeháúcobádú nééne péétécunúné móóá pañévú áákityéné nújpacyo tsahdúnéécuéllé píívyetétsó tújpacyóvuréjucó.

⁹ Ááneríi tsahdúnéécuéllé téjpacyó pañe íjcyame dsíjivéhi. Áhdurée tsahdúnéécuéllé téjpacyórí úllénéj cújúwamííne wágóoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Áané boonétúu idyé tsijpi írojróco líjchúné tujkéveri níjkyéjitu ‘Paapáwa’ némeíñe mícúruwácoba áákityé péétécunúúbéré páneere téhíñe pañévu. Ááneríi tsahdúnéécuéllé nújpacyo páapañújpácýó mítyame miamúnaa iádóne dsíjivéhi.

¹² Áané boonétúu idyé tsijpi írojróco líjchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, mícúruu, íjcyame tsahdúnéécuéllé áabatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áijyúu méwaajídú néébe íévéhóówari wáhpeebe kéévánécoba néehíi:

—Ímáídaátsoju ihdyu ííñújí hallurí íjcyáne miamúnáake tene pajtyeíñe níhñéjteré 3-meva níjkyéji múnaa írojrócoóné líjchúcoóca!

9

¹ Áróne illúhwuúrée tsúúca tsijpi írojróco líjchúné tujkéveri mícúruwa níjkyéjitu ííñujívú áákityé wáhyéjucoba ávyéta pañé néhejú watájcó ipááyúcuki.

² Aabée téhejúcoba pááyúúnetu mityane ojtso ijchívyé éhne múúne wájcyoha pééte ne ójtsodu. Aanée cóójiejpi núhbake wátajcó cúúvéncóbaúvuréjuco.

³ Aanée teene ojtso pañétú tséreemu cájtume tsújaavé páneere ííñújiri óóvimu núúodu míamúnáake íñúúoki.

⁴⁻⁵ Áamekéé némeíñé apáámyekéré Píívyéébe mémé úmícóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbává hajchótá diityéké dsíjívetsotúmére. Téhdurée diityéké némeíñé ííñújiri páneere úmehéénema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

⁶ Ehdú tene pájtyécooca míamúnaa idsíjívéíyóneri íjyácunúrómé tsá dsíjívéityúne.

⁷ Aamée diitye tséreemu panéjuco míamúnáá humínédú íhyúmine néeme óóró chahíwaanédú néénema íjcyame tsúúca íjcyátsíiivyé éhne múúne méénucátsílli íjyumu íjcyátsíiivyédu.

⁸ Áámé níwacóóné walléémú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé ihwájíñé bájú oohíbyécóbá ihwájíñédu.

⁹ Ááméj píujíñéé úwáñé miihónédú néénevu wátajcámeímyé wáhpene ihjyúvá apííchówu éhne múúne méénucátsívu íjchíemíñé íjyumu lícyuhcóné íhjuváu.

¹⁰ Áámé nuówáánéé óóvimú nuówaanédú tééneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbává hajchótá ícúbáhraíñé.

¹¹ Áámé avyéjuubée íjcyabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú avyéjuube íjcyáábe mémé heeberéómú ihjyúrí Abadóo. Áánetúu gríéégómú ihjyúrí Aporíó ‘tútavájtso múnáajpi’ nééíyóne.

¹² Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhaméí pájtyene. Áronáacáa némeíñé tsiíñéi míñéécú íjcyane.

¹³⁻¹⁴ Átsihdyúu idyé tsiíñe téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéj múnáadítýú írojrócó líjchúné tujkéveri Píívyéébe ícúvé wáíjí óórótu méénúmeíjí hallúrí ócájí tóónédú néénéj píñétú tsaapi dílbyeke nééhií:

—Tsíñaácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáátej téehí úníutu dóhjívámeke.

¹⁵ Ahdújucóo díbye tsíñaácómé tsahdúnéécuéllé míamúnáake dsíjívetsóné ímichíi ihdyu téijyú wáábyutájucó pícyámeímye.

¹⁶ Áijyúu némeíñé diityé tsodáhómú íjyúmudi úlleme 200 millóóné íjcyane.

¹⁷ Ááméj píujíñetúu ímyéénucátsí miihóné chíájcatyé páhduvaré némiihójí tújpámiihójíúvu, líjcyámiihójíúvu, ajtyúvámiihójíúvu, íjcyane.

¹⁸ Áánetúu diityé íjyúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsóóperee, íjcyane íjchívyéneri tsiíñe mityane míamúnáa dsíjívé tsahdúnéécuélle.

¹⁹ Muhdú íhyyáa íhyyúháñema íbówaañe ííñimyé mú níwaúúnédú nééneri míamúnáake líihyánuhíjcyáme.

²⁰ Áronáacáa dsíjívétúmé tsá ímityúné ímyéénuhíjcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánívahíjcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé íjcyátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánívahíjcyane.

²¹ Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú idsíjívetsócatsíhíjcyáne, iwáábyénúcatsíhíjcyáne, íhdícyámema idyómácócatsíhíjcyáne, íhánícyatsíhíjcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámima íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé tsiiñe naavédú nééne pañe ó ájtyumí tsijpi ihtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútú tuuhi cápátsiúcunúúbé ojtsó pañe cáámetu nítyéébeke. Áábe húmíi ajchúcunú cóójíejpi nuhba ajchúcunúdu. Áánetúu íjcyúbaacu peetécunú cúújuwa péetécunúdu.

² Aabée waajácúháámíwu wájihtúcunúháámí éjécunúúbé ímiánéjcúejtúhá túvaúcunú móóatu. Áánetúu náníñéjcúejtúhá túvaúcunúúbé ííñújitu.

³ Aabée éhne múúne bajú oohíbyécoba íhjuvádú ávyétá ihnáho íhjuváne tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjuvára ávyétá ihnáho.

⁴ Aanée ditye muhdú nééne o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu nééhií:

—Caatúnudí ditye íhjuváne. Téhdure muuca dúúbállédí teéne.

⁵ Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívajaúcunúúbé ímiánéjcúehójtí cáamevu íhbúcúhi.

⁶ Áánemáa múijyú dsíjívéityuube páneere íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúne tsíeméne íjcyanéjji ípívyéjtsóóbe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúuca páneere níjkévaíñe éévé úújetéhi.

⁷ Muurá 7-meva níjkyéji múnáa íjcyámedítyú nihñéejpíyé írojrócó líjchúcúcooca páneere ílluréjuco níjkévaíñe Píívyéébé múha wáájácutúné íhjuu uubálle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívajaúcunúúbé.

⁸ Áánetúu cáámetu óoma íhjuúvaabe tsiiñe oke nééhií:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama ííñújitu tárívajaúcunúúbedítyú éhaami waajácúháámíwu duúcu.

⁹ Ahdújucóo o pééne o táúmeíñe téhaamíwu dílbye. Áánéllíhyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaami. Muurá u májchone iimúwu néérone díhbáu pañévú páápáñuúhi.

¹⁰ Ahdújucóo o újcúháámíwu o májchone ímiáané iimúwu néérone táhbáu pañévú páápáñuúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyáneí díhyallúrí tsiiñe pámeere míamúnáake u úúballeíñe íná díityéke pájtyeíñe panévá íñújine múnáa páhduváré íhjuvámeke pámeere íavyéjutmájucó.

11

Míityétsi uubálle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke íñééne boonétu eevéivu oke íájcúne neébe:

—Íiyyi dehvété Píívyéébé duurúvájama dílbyé ícúvé wáji. Áhdure ú éévéé múhdúmevá tééjari dílbye dúúrúvahíjcyámeke.

² Áánetu ihdyu tééjá llaájtsí tsúuca tsííñe ííñúji múnáa hójtí pañe íjcyane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbáva tétsi Píívyéébé cóómiyi íjcyame técoomi tútávajtsoóhi.

³ Áijyu ó wálloó míityétsi kímóóvé wajyámuma íjcyamútsí táuubállé méénúúmútsikye dityétsí tamyémeri 1,260 coojíva hajchótá iúúbálle íná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óoma íhjuúvaabe.

⁴ Aane diityétsí íjcyane nééiyóné eene páné ííñúji avyéjuubéré Píívyéébe íjcyáábé úmíwari orívohéécuma míñéecu peete íjcyane.

⁵ Áámútsikye múnááajtsórómeke dsíjívétsóimútsí cúújuwa diityé hallúvú írípiácóneri.

⁶ Ehdu iná pájtyeíñe iúúbálléné hajchótá nééimútsí tene iállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacyóvurējuco dityétsí píívyetétsoíñe ííñújiri íjcyámeke páhduváré nééne chémeháñeri ichémétsoki.

⁷ Áronáa teene iúúbállehíjcyané dityétsí níjkévacooca iyáábécobádú néébe teene wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíivyebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi.

⁸ Áámútsí itémehóócú dómájcóratúné ícyahíjcyaa íhtsútu cóomí Máavyéjuubée wátyetyécúmeícyóomí uulléjijtónéj piine técoomíyé Tsodóoma, Ejíhto, némeícóomí pañe.

⁹ Áhóocuúvuke pápihchúúj coojíváj piinévújuco panévá íñujíñe múnáa íítehíjcyáhóócuke tsá múha ímílléityú tsaate cúúune.

¹⁰ Aame ávyeta tééneri ímíjyúúvéne iwáñehjívaténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsíhi. Ehdu ímíjyúúveímyé íjyévéhreváa dityétsí diityéké Píívyéébé ihjyu iúwáábóneri pátsáricyohíjcyanéllíhiye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj piinévú Píívyéébe tsiíñe diityétsikye bóhiítsómútsikye iájtyúmíne miamúnáa ávyetá ihnáho íllítyeéhi.

¹² Áámútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa illevu. Ahdújuco diityétsí pééiñe cáámevu ojtsó pañévú ímunáa diityétsikye íiténáaaca.

¹³ Áijyu ávyetá ihnáho ííñuji vaaúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva miamúnáa dsíjíveéhi. Ááneri cóejte ávyetá ihnáho íllítyéne Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsoóhi.

¹⁴ Ehdu míjyúcújuco ícúbáhraméi pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiíñe íicúiyé tééne boonétú pájtyeíñe.

Níhñéepíyé írojróco llíjchune

¹⁵ Aanée nihñéepíyé níjkyéji múnáajpi írojróco llíjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhií:

Naavéné avyéjú ííñújiri íjcyaróné Mépiivyééberējuco cáavacúné iiyējuco Crijtoma íavyéjuutéki. Ááberējuco tééji avyējuube íjcyaiñe mújyú níjkéváityúne.

¹⁶⁻¹⁸ Áanáacáa 24-meva túkevétsojte Píívyéébé úmíwari íavyéjú iyyáwáané hallúrí acújcatyémé dííbyé lliñévé ímíhmóubáne dííbyeke dúúruvámé neéhií:

Tehdújuco Ávyējuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyaduré u ícyahíjcyaaabe díihnáhoru u ávyējuuténe. Aabe ííñújiri íjcyané miamúnáa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé úújetéhi. Áhdure tsúúca dsíjívéjúcóórómema muhdúhjáa ditye ícyahíjcyané u ímíbájchóíñe éévé úújetéhi. Aabe díicúve múnáa íhtsútujtémáyé ídáátsojte uke íavyejúúlléne ímí díwákimyéi méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri miamúnáake tútávátsohíjcyámedi ú ícúbáhraáhi.

¹⁹ Ehdúu Píívyéébeke ditye dúúrúvánáa níjkyéjiri íjcyaja dííbyé duurúvaja páyúcúúvéne pañe ó ájtyumí dííbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyané cajóónaba. Áanáacáa chíjchímuba dónávaavéné ávyeta ‘roríhrórí’ néénáa ííñuji vaaúmeíhi. Áhdurée mítyane nújpacyowáané dojcóhi.

12

Wálleemútsí ápihó néené iyáábema

¹⁻² Áané boonétúu idyé tsiíne muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée ééválle íévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójíejpi núhba ájchúdú íwajyámú néélleé. Aallée péjcóejpi núhba hallúrí íjyócunúllé chahíwá 12-meva mícúru. Aallée ihjyúcunúhijcyá íavyéneri.

³ Áánáacáa idyé apíhówu níhbácobádú néébe tújpáabyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwáané ávócatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

⁴ Aabée íbówari tsahdúnéécuéllé mícúruke wájojcó ííñújí hallúvu. Átsihdyúu íjyócúúvetéébe dílle eenée tsímáváiñeri íjcyállé úniúvú dílle tsímávátsike idyóókií.

⁵ Áánáacáa tsúúca tsímávälle wájpíwúuke páné íñújíne avyéjuube íhtsútuube íjcyáíbyeke. Áábekée Píívyéébe íavyéjuvu ujcú díbye díbyemáyéjuco íjcyaki.

⁶ Áané boonée tsíju úmívá íñéubará píívyétúné ííñújívu tsátsii Píívyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyí íjcyálleke díbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

⁷ Áané boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa avyéjuube Migyééré íhyájkímuma díbye apíhówu níhbácobádú néébe téhdure íhyájkímuma íjcyáábema méénúcatsíhi.

⁸⁻⁹ Aabée Migyééré díbyeke ityhjáne waagóó tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere íhyájkímumájuco éhnéhjáa éjyuúvú ííñimyédí miamúnáake tútávátsohíjcyaa Naavéneke.

¹⁰ Áané boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

–Tsúúca Píívyéébe íhtsútuube íjcyaa íavyéjuejtéké pájtyetétsóíne éévé úújetéhi. Muuráhjáa Ílli Críjtoke pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki. Aane tsúúca díbyeke díbyé cahcújtso múnáa hallúvú pájyuvaré cójihajchótá pécóhajchótá álliúúnuhíjcyaa wágóoovéjucóó níjkyéjitu.

¹¹ Díbye tsúúca táhjátsámei Obééjáuúdu néébe tújpácyó wágóóóvéneri. Aanée díbye Obééjáuúdu néébe uwááboju cáhcujtsómé téhdure tsúúca díbyeke tahjáhi. Áánéllihyée tsá ditye íllityétú idsíjívéñeri.

¹² Ahdícyane méimíyúu pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúúca Naavéné wahájchotáréjuco íúmiwa íjcyane iwáájácúne ávyetá íhnáho icyáyobáávaténe nihñéréjuco miamúnáadi ícúbáhraíne. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

¹³ Aabée díbye níhbácobádú néébe tsúúca ííñújívú iwágóóóveíñe iwáájácúne imíllérá eenée wájpíwúuke tsímáválleke idsíjívetsóne.

¹⁴ Áronáacáa Píívyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne dííllédítýú íjcyáneri wááménelle ípyée ícyahíjcyáhullévú íñéubará píívyétúné ííñújívu tsiíne ííñimyédiyéjuco díbye díílleke ipátsárijcyótuki. Aallée 3 pijcyábáj píñévu téhulle íjcyálleke díbyere Píívyéébe téhmehíjcyáhi.

¹⁵ Áánéllihyée idyé díbye níhbácobádú néébe díbyere ííñimye íjcyaa íllímúthjáco nújpacyo páneere icyáájávétsoneri díílleke imájcanútsóroki.

¹⁶ Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áánetúu awáa éhniíñevu dííllédívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco díbye méénúcatsíñe Jetsocríjtó uwááboju tsáimíyé úraavyémé Píívyéébe taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyámema.

13

Ápíchó nééné iyáábemútsícyobácu

¹ Átsihdyúu móóá úniúvú díbye íjyócuúveténáa téémó pañétú apííchówu nééné iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyáúhjitú nehniwu Píívyéébedítú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwááne.

² Aabée báju oohííbyécobádú néébéj tuhááne báju ííjúj tuhááñédú néébe íhju apííchówu. Áábekée díbye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube díbye íjcyaki.

³ Áábé níwaúúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívérrou tsiíñe bóhíneri panévá íñújíne múnáa mítyane iúllévénúne dííbyeke ávyéjujtsóhi.

⁴ Áhdurée díbye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé díbye iyáábécóbake ávyéjuutétsónéllííhye. Áánemáa díbye iyáábécóbádítú néémeé:

—¿Aca íhya íjcyaaabe tsaapi áadidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha íjcyatú dííbyeke táhjaíyóme.

⁵⁻⁷ Áábekée díbye níhbácobádú néébe picyóó díbye ííñújí ávyéjuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe díbye ímityúné Píívyéébedítú íhjuvákí. Áhdújucóo ávyéta néhni díbye íhjuváné dííbyedítúu, dííbyé duurúvátúu, níjkyéjiri íjcyámedítúu, íjcyane. Áánemáa dííbyejtema imyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsí pañée pámeere páné íñújíne múnáa páhduváre íhjuváme.

⁸ Aamée pámeere dííbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamére. Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke ávyéjujtsotú ííñújíkyée ípívyéévetúné íhdéjuco ídsíjívéíñe pítýájcámeíbyé Obééjáuúdu néébedi íjcyáháámitu imyémeháñe íjcyame.

⁹ Aane íhdyu óví ímíááné llééhome cahcújtsóhi.

¹⁰ Muurá tsíjtyeke cúvéhoojánúmeke téhdure cuvéhoojánúmye. Tsíjtyeke dsíjívétsómeke idyé dsíjívétsoímye. Áhdícyané tsúuca Píívyéébeéjté íjcyame múu ímíñeúvú dííbyeke icyáhcuújtsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi iyáábécoba ííñújí pañétú íjchivyéné obééjáuúj tódú íjtyóócu néébeé. Aabée íhjuvává ávyétá apííchó níhbácobádúu néébe íhjuváu.

¹² Aabée íhtsútuube éhnée tsau íhñíwau cáváájcámeíu tsiíñe bóhííbe iyáábécoba íhtsútuube íjcyadu. Aanée díbye obééjáuúj tódú íjtyóócu néébe táuhbá pámeere míamúnáa ííñújíri íjcyámeke dítye díbye eenée íhñíwau tsau cáváájcámeíu tsiíñe bóhííbeke idyúúrúvaki.

¹³⁻¹⁴ Áánemáa dííbyé úmíwávú méénúráítýuróné méénuhíjcyáábe. Aabée míamúnáa ííténeríyé cáámetu níityétsó cúújuwa ííñújívu. Ááneríi míamúnáake iállíñe táúhbaabe dítye díbye íhñíwáu cáváájcámeíu tsiíñe bóhííuma íjcyáábe níjcyota imyéénuki.

¹⁵ Áhdújucóo dítye níjcyóné pañévú díbye ííhnáhoori íbóhí pícyoobe íhjuváváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé díbye níjcyotáábeke dúúrúvatúmeke ídsíjívétsoíñe.

¹⁶ Téhdurée táúhbaabe pámeere idáátsojte tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, íhtsutúme éhnéva múnáa, íjcyámeke íúmícóónetu ímíánéjcuéhojtsíjúbatu dííbye mémé íjcyaki.

¹⁷ Áijyúu teene dííbye mémema íjcyatúmé tsá píívyetétú ñná ññáhjíhenúne. Apáámyérée dííbye mémema, dííbyé nóómerómá, íjcyame piivyeté tsíeméné ññáhjíhenúne.

¹⁸ Aanée dííbyé nóómero 666 íjcyane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú ímichi cáábyé nóómeró teene íjcyane, ñná nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjáwuúdú néébe Tsióó caméwájú hallúrí íjyóconúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa íjcyámé úmicóónetu dííbye mémema Cááni mémé caatúváhi.

² Áánáacáa níjkyéjitu tsane ihjyúvá éhne múu teehe níívácunúne íhjuváu. Áhdurée ó lleebó chijchi íhjuváu. Áronáacáa botsíi ímíñeúvú ó lleebó éhne múu cúmbáané dítye áámune íhjuváu tene íhjuváne.

³⁻⁴ Áánáacáa Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábé úníuri 4-meva iyámédú néémema túkevítsojte íjcyámé úmíwari dítye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsíjyu. Aajúu tsá múha tsijtye píívyetétú imájtsiváne. Apáámyérée tsúúca Píívyéébe újcume tsaimíyé Obééjáwuúdú néébeke úraavyémé ímityúne méénújúcootúmé piivyeté teeju imájtsiváne. Muuráhjáa dííbyej tééveri ííñújiri íjcyané míamúnáadítyú tsúúca pájtyetémeke Cááni Píívyéébema ímí íjtsúcunúmútsí tehdújuco ímíá ícúvédu.

⁵ Aamée tsá állíuutúne. Áhdurée tsá dítye íínerí néétsámeítyúne.

Níjkyéji múnáa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi íévéhóowari wáhpéébeke. Aabée panéva íñújííne múnáa páhduváré íhjuvámeke ímíáájú pajtyéteju mújyú níjkéváityúne úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébeke ímíñeúvú mecáhcújtsóne máávyejújtso. Muurá tsúúca míamúnaa muhdú ícyahíjcyané díityémá díbye ímíbájchóííne éévé úújetéhi. Áhdícyane dííbyeke méduurúvá páneerée íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe nééhií:

—Tsúúca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoové panéva íñújííne múnáake técoomí múnáa ímityúnejcúvúré íbúwátsohíjcyané déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééhií:

—Téhdure pámeere múhdumé díibye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóónetu, íhyójtsínéúbatu, dííbye mémé cáátúnútsámeímyedívú Píívyéébe ávyetá íhnáhó ícyáyobáávaténe cúújuwa atsoóperémá péétécunúwá pañévú díityéké waagóóóhi. Aame ícúbáhráméí mújyú níjkéváityúne Obééjáwuúdú néébema níjkyéji múnáa íjcyámé úmíwávu. Aane dítye tééwá pañe ícúbáhrámeííne ójtsó tsá mújyú níjkéváityúne.

¹² Áané íhdétú múu pámeere ííne múhdumé tsúúca Píívyéébeéjté íjcyame dííbyé taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímíñeúvú Jetsóoke úraavyé panéváré mávaríjchojúúné íáábúcúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke níjkyéjitu nééhií:

—Íllu nééne caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocríjtoke cáhcujtsómé dsíjivémé íjcyanej. Muurá Píívyéébé Apííchó néé íwákimyéityu diitye wáyéeevéne. Áané wákimyéí ímí diityémá nijkéváhi.”

Ííñújiri íjcyame újcúmeíñe

¹⁴ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóówari tsitsíwu nééne ójtsó hallúrí tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíiwama íjcyabe ejécunú tsuhjívawu nééwa niítsúwa.

¹⁵ Áánáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píívyéébé dúúrúvájá pañétú íjchíívyeebe kéévánécoba dííbyeke nééhií:

—Tsúúca ííñújiri bajtsóháñe íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíiwama íjcyabe ejécunú tsuhjív ílluréjucó wáhdáhínúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívétsóíñe éévé úújetéhi.

¹⁶ Ahdújucóo díbye iwáhdáhínúné ááhívétsóne.

¹⁷ Áané boonée idyé tsijpi Píívyéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchíívyé téhdure tsuhjívawu nééwa niítsúwá ejécunu.

¹⁸ Áábekée tsijpi cúújúwá tehmeébé Píívyéébé ícúvé waijí íjcyátsihdyu tsáábe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óóva néévá naamé ííñújiri. Aane ílluréjucó pééne daahívétsóte.

¹⁹ Ahdújucóo díbye ipyééne újcune wájojcóné tééné dotsúhcúíhcyú pañévú muhdú Píívyéébe ímítyúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

²⁰ Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsaréé tsiéllévúré ícúbáhrámé tujpácýó caajávé tétsii íjumu íjcyámé ihjyúháñe tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá ííñújí hallúri.

15

Nihñéénere 7-neva ícúbáhraméí íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiíñe apííchówu nééne iévéhóówari. 7-meváa níjkyéji múnáa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhduváré ícúbáhráíñéhjima tsáámeé.

² Áhdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacyo ávyeta ‘raúráu’ néhdu nééne pañétú cúújuwa péétécunúne. Áané úníurí diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyatúmé téhdure dííbye mémema íjcyatúme.

³⁻⁴ Aamée Píívyéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dííbye ícúve múnáajpi Moitséeúvú majtsíjyú Obééjáwuúdú néébedítýú íllu nééjuú:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímíáábé u íjcyabe u állíúútuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújíñe múnáa iávyejúúlléne duurúvahíjcyáhi. Muurá waajácúmé ímíáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdújucó u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

⁵ Áané boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébé duurúvájá pañétú páñétúeho mójcoho páyúcuuvéné dííbyé taúhbajúúné cáátuváné tééhó pañe íjcyaho.

⁶ Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnáa íjchíívyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúné ávyéta ‘namínámí’ néémé ocájímíñéne óórómíñéne diityéké íjpíujínevújucó íjcyane.

⁷ Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllójuvu. Áihllóji pañée teene Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyuube míamúnáadi ícúbáhraíñe.

⁸ Áánáacáa dííbye íhtsútú ojtsódú nééne wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnáa míamúnáadi ícúbahráne níjkévátúné hajchóta.

16

Icubáhraméihllóne

¹ Áánáacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake nééhií:

—Ííñujívú mepéene eene éihllóji pañe íjcyane Píívyéébe míamúnáa wáábyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyéene ihñéihlló pañe íjcyane cáhpíoneri pámeere iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyámé téhdure dííbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Áané boonétúu tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane móóacóbá pañévú cáhpíoneri éhne múúne dsíjívémé tujpacyódú nújpacyo íjcyáneri pámeere téjpacyó pañe íjcyame dsíjívéhi.

⁴ Áané boonétúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane íayáhíhjí pañévú cáhpíoneri nújpacyo píívyeté tújpacyóvréjuco.

⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píívyéébe ímíáábé íjcyadúré u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁶ Muuráhjáa díhjúu uubálle múnáama tsijtye ímí uke cáhcújtsómé tujpacyó waagóome. Áánéllíi tehdújuco diityéké tújpacyóvu u íjchone.

⁷ Áané boonée tsijpi Píívyéébe ícúvé waijí íjcyátsihdyu nééhií:

—Tehdújuco ihdyu Píívyéébe panévatúré íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane cóójíejpi núhbá hallúvú cáhpíoneri nuhba éhnííñevu állóócoténé míamúnáake áíúcúhi.

⁹ Ááne tsárii nehníwu Píívyéébedítú íihjúváne ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímíletú íhveténe. Áánemáa tsá dííbyeke ditye ávyejúúlletúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane diibye iyáábécoba eenée móóá pañétú íjchíívyéébe avyéjú iyyáwá hallúvú cáhpíoneri dííbye avyéjú tútávaavéhi. Áijyúu míamúnáa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhníjwááñe íhdóhi.

¹¹ Aamée éhnííñevúre nehníwu íhjúvá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébedítú áhlláháñema tsíñéhjiri ícúbáhrámeíñe déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

¹² Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane Eoparááté pañévú cáhpíoneri teehi áraavé ávyéjute nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñejcúehívú ipájtyeki.

¹³ Áánáacáa diibye níhbácobádú néébeé, tsijpi iyáábécobádú néébeé, Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpidi díllómeííbye, éhdúme íhjúháñetu naavémú ahcómúdú némehji cájtume méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

¹⁴ Aamée panévá íñújííne múnáake íavyéjutéma pihjúcú íhtsútuube Píívyéébe muhdú ditye ícyahíjcyané diityémá ímibájchócooca dííbyema imyéénújcatsíki.

15 Áanáacáa Jetsóó oke néehíi:

—Peecútétsihdyuré muurá ó bóhdií múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhduú. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íínerí núcójpívéityú éhne múúne íévejte íjcyame núcójpívédu.

16 Aanée diitye naavémú tsúúca pihjyúcú pámeekéré miamúnáake íavyéjútémájucó tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí ‘Amagedóo’ némeítsihvu.

17 Átsihdyúu idyé nihñéejpíyé ihñéihlló pañe íjcyane íévéhoowávú cáhpióné tujkéveri Píívyéébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéévánécoba néehíi:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúúca páneere níjkéváhi.

18 Áanáacáa ávyetá ihnáhó chíjchímuba dówájaavéné ‘roríhróri’ néené tujkéveri ávyetá ihnáhó ííñuji váúmeí íhdée ivááúmeíhíjcyané ehniíñevu.

19 Ááneríi Babiróónia íhtsútu cóómí íjcyárocóómí wáhcabá 3-neva panéjcuávú. Ehdúu técoomí múnáa ímityúné méénuhíjcyané déjúcotu Píívyéébe icyáyobáávaténe ávyetá ihnáhó diityedí ícúbahráhi. Áhdurée páneere ííñújiri íjcyácoomíjí wáhcávyabáhi.

20 Áhdurée páneere móáñej pñine íjcyáhbaújima íjchí ííñújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne.

21 Áijyúu Píívyéébedítyú nehníwu miamúnáa uhbá díbye diityé hallúvú nújpácyówácobané dójcoótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

1 Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnáa 7-meva íjcyámedítyú oke néehíi:

—Dícha uke o úújétso aalle eene nújpácyó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe.

2 Muurá panévá íñújííne múnáa íavyéjútémáyé ímityúné dííllema imyéénúneri íjtsaméi tútávajtsóhi.

3 Ehdúu naavédú néene o ííténé pañe oke íñééne tsajtyéébe ííneubará píívyétúné ííñújivu. Áhullée ó ájtyumí tújpáábyécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábedítyúu mítyane meméháñé caatúvá nehníwu Píívyéébedítyú íhjuváne.

4 Áábé hallúríi díille walle ácuúcunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínuúdú nééja tsánííne tújpájuvu. Aallée ícyaavé tsaímíyé óórótu, péérátu, páhduváré ímíwu néené newáyúúnetu, méénúmeíñehjívú. Aallée ejécunú óóróihlló pañe páhduváré néené ímityuháñé imyéénuhíjcyanéj jí wáhpécunúne.

5 Áállé úmícotúu caatúváné íínáhjáubáhjáa nééiyóné íllúu: “Íhtsútu cóómí Babiróónia pámeere nahtsíwamééwámúj tsííju; téhdure páneere ímityunéhjí ííñújiri íjcyánéj tsííju técoómi.”

6 Áállekée o ííténe ó waajácú Píívyéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsííjivehíjcyámé tujpácyori dílle lííyícyavéne.

7 Ááneríi mítyane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnáajpi néehíi:

—Ííveekí ayájú íhnáhorá u úllévenúne? Cáhawáa eene dííbyé hallúrí dílle íjcyané iyáábé 7-uva íhñíwaúúné íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema díityétsidítyú uke o úúbálleki.

8 Muurá díibye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsiíñe íbóhííne wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé múijyú tsiíñe íbóhíjúcóóítyúhullévú iwágóóóveki. Áábedi

míamúnaa ullévénuú ííñují ípívyéévéjyújuco pájtyetéme mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu imyémeháñé íjcyatúme.

⁹ Aane ihdyu óví wájácúnejcúme waajácú íínerí tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá cámeháúné hallúrí diille walle ácuúcunúhbaújí nééiyóné eene 7-ua íhñíwaúúne.

¹⁰ Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóné. Áámedítýú icyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pajtyéhi. Áánetu tsijpi nihñéejpíyé ávyéjúuteé wahájchotáwuúre.

¹¹ Áábedítýú diibye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjivéroobe tsiiñe bóhiibe cámaáveéhi. Áábema 8-mevájúcooi teene 7-neva íjcyáné avyéjutu pájtyeíñe. Ároobe bóónétu ávyetá wágoóóveréjuco méénuíñe.

¹² Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuutéíñe nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

¹³ Aame ipítýácójcatsíñe dííbyeke píááboó díbye éhñíñevu íhtsútúúveki.

¹⁴ Aame Obééjáuúdu néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuúré táhjáiibye pámeere ávyéjuté ehñíñevu íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabe. Áánetu ihdyu ípyée itýújkevééllémeke díbye újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyámé dííbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

¹⁵ Átsihdyúu idyé tsiiñe oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácýó hallúrí ácuúcunújpácýó ú ájtyumí mítyane míamúnaa panévá íñújíñe múnáa páhduváré íhjuvámé dóbééveíñé nééiyóné.

¹⁶ Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjute íjcyame diille nahtsíwamééwake nehnílleéhi. Aame díílleke itýútávájsóne íhvéjtsolle íjcyáá íícúvérátulléréjuco. Áalleke bóónétu ílluréjuco dítye cóvájtsóíñe.

¹⁷ Píívyéébere díityéké téené íjtsaméivu ájcuú díbye muhdú néhdújuco tene ipájtyeki. Áánéllí díitye ávyéjute 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó dííbyere Píívyéébe néhdújuco.

¹⁸ Áánetu diille wálleke u ájtyumíne panévá íñújíñe avyéjú comíñe nééiyóné. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágóoovéne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube íjcyáabe cáámetu níityéébé ámítsaráhcó ííñují ájchúcunúúbeke.

² Aabée kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóóóvéne Boone téápajyúrí naavémuréjuco nehníwu néené wahpéjtema. Aane ihdyu óvi téhdújuco técoomi wágóoovéne.

³ ¿íveekí panévá íñújíñe múnáake ímítyunévú íbúwátsohíjcyacóomí? Téhdure ¿íveekí técoomíyí álliúré úwáábómeíñe íñújíñe avyéjute icyáhcuútsóne ávyetá ímítyúné méénuhíjcyáhi? Áhdure técóomí múnáa mítyane íéhnéváiýóneri íjyácunúne panévá íñújíñe nahjíhe múnáake mítyane dsíidsínuhíjcyáhi.

⁴ Ehdúu díbye néénáa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhií:

—Méijchívyé écoomítyú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímítyúné méénuhíjcyáné ámuha meméénútuki, áhdure téené hallútú dítye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítyuki.

⁵ Muurá técoomí múnáá imítyúcoba éhniíñevúré lliyaaténé oo Píívyéébe múhdurá o íjtsúcunúnéllii téené déjúcotu diityéké ó ícúbáhraáhi.

⁶ Ahdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbahrá muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhrahíjcyáne áhdó ditye iwáájácuki.

⁷⁻⁸ Muurá ííbúwá pañe imítyájkímyeíñe nehíjcyámé íhtsutúme íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyéityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóómi íjcyáityúne. Áámeke ihdyu téene áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsíjiveri. Muurá panévaturé íhtsútuube Píívyéébe o íjcyabe diityé imítyú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíívyeehi.

⁹ Aane muurá panévá iñújíné avyéjute técoomí múnáama imityúne méénuhíjcyámé tsaímíyé ímíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovéné íajtyúmícooca kímóóveéhi.

¹⁰ Aame téeneri íllityéne tsíhyulléturé ííteme neéhi:

—¡Máídaátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijíí Babiróónia ñná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

¹¹ Áaneri panévá iñújíné nahjíhe múnáa mityane kímóóveé íhñénéhjí kiá íñáhjíhenújucóóityúneri.

¹² Muurá técoomi nahjíhénuhíjcyámé óoroó, páráátaá, bóróótseé, iéeroó, péeraá, tsíñehjí panévare mityane áhdómeíñe néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúne ríínoó, tséedaá, íjcyane tújpájáhjiúvú néenema duujínuúdúnéjahjí. Áhdure nahjíhénuhíjcyámé páhduvaré nénehjí imyéwu cúváané uméheénema imíwu néené néwáyúúnetu méénúmeíñéhjí.

¹³ Áhdure páhduvaré néené pacúúcuháñe imyéwu cúvanéhjí mííraá, íjtsiéetsoo, íjcyane nahjíhénuhíjcyáme. Majchóháñe nahjíhénuhíjcyámé bíínoó, dúúrubaa, haríínaa, tríígoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjcyámé canéerama tsíñehjí. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé jéemú ocájímuu, obééjámuu, íjyumuu, íjchíemíínee, míamúnáa, íjcyane. Ánehjí kiá íñáhjíhenújucóóityúneri kímóóveímye.

¹⁴ Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kíávújuco icyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúuca páneemáyé técoomi wágóoovéné tsá mújyú maájtyumíjucóóityúne.

¹⁵⁻¹⁶ Aame téeneri íllityéne técoomíúvú íjcyátsíí kémuélléturé ííteme íkímóóvéne neéhi:

—¡Máídaátsoju íveekí íhtsú cóomijíí Babiróónia muhdú íjcyá ehne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaímíyé icyáávellédú nécoómi! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

¹⁷ Aane muurá muhdú técoomi wágóoovéné cújúwamííneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjutéma íwákímyeí múnáa ájtyúmííhi.

¹⁸ Aame técoomi áíivyéné ámópácyoúcunúne ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóomí tsícyoomi écoomíúvú dú nécoómij?

¹⁹ Aame íkímóóvéne íhñíwaúúné íbállííñúmeíñe neéhi:

—¡Máídaátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijíí ñná pajtye técoomíújuco múúhá wákímyeí cújúwamííneri muha metsájtyéné hallúvú medsídsívahíjcyacóómi! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúuca wágóoovéhi?

²⁰ Ehdu ditye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjté íjcyame táuwaáboju úwaábohíjcyámé imíjyuúhi. Áanetu técoomí múnáadi ó

ícúbáhraá tahñéjteke díbye ímityúné dáriívehíjcyáné déjúcotu. Ehdúu Píívyéébe nééhií.

²¹ Átsihdyúu idyé o íténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwáyúcoba móóá pañévú iwááóne nééhií:

—Eene móóá pañévú nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóómí Babiróónia wágóóóvecóómí tsáhájucó mújyú maájtyúmíityúne.

²² Tsáhájucó mújyú técoomí múnáa iwáñehjíváténe cúmbáánema chiíyóro líjchune melléébóityúne. Téhdure tsáhájucó técoomíyí ípyé imyéénuhíjcyádú panévá wákimyéi dítye méénune maájtyúmíityúne.

²³ Tsáhájucó mújyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájucó técoomívú dítye ityáábávájcatsíñe wañehjíné méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkévaáhi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnáa íhtsutúmé tsíjtyé nahjíhe múnáa ehníñevu íjcyame panévá iñújjíne múnáake mútátsohíjcyá waabyénujúúneri.

²⁴ Áhdurée técoomívú Píívyéébe íhgyú uubálle múnáama pámeere dííbyeéjteke dsíjívetsóme. Ehdúu níjkyéji múnáajpi néé naavédú nééne o íténé pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebó cáámetu mítyame miamúnáa kéévánécoba nééneé:

Métso Mépiivyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke maávyéjújtsoki.

² Muurá muhdú tene íjcyadújucó díbye muhdú miamúnáa ícyahíjcyáné ímíbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwamééwá panévá iñújjíne múnáake ímityúneri ityútávájtsóne dííbyé ícúve múnáake dsíjívetsóné déjúcotu dííllédi ícúbáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiiñe néémeé:

—ÍMétso maávyéjújtsó Píívyéébeke! Muurá técoomi íhtsútu cóómí áíívyéne ójtsó tsá mújyú íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé díitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééme Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé líiñévú ímíhmóúbáne nééhií:

—ÍMétso maávyéjújtsó Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyí íjcyaaabe nééhií:

Métso pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé Mépiivyéébe ícúve múnáa meíjcyame díbye ímillédú meíjcyame dííbyeke maávyéjújtsoki.

Obééjáuúdu néébe wáñehjíváténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiiñe ó lleebó éhne múúne teehe níívacunúné tujkéveri mítyane chíjchimu íhgyuvádú miamúnáa íhgyuváne. Íllúu néémeé:

Panévaturé íhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe íjcyáábeke íhdyu metsu maávyéjújtsóneri meímíjyúki. Muurá Obééjáuúdu néébe tsúúca íhñéjtema wáñehjívátéé éhne múúne tsaapi ityáábáváné wáñehjí méénudu. Áánéllíi tsúúca íjcyátsíiivyémé ímiá wajyámúúné tsítsijahjívú íujcámeíñema.

Ehdúu néémeé. Aane teene tsítsijáhjí Píívyéébeéjté ímiáámé meíjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi oke nééhií:

—Íllu caatúnu: “ÍMaímíjyú íhdyu Obééjáuúdu néébe méwadyu nééme íhñéjteke ímíñútsómema wáñehjíváténej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímiáané Píívyéébere nééhií.

10 Áánélliihyée dííbyé lliíñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváíyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadíñe! Muurá ámuháduuré oo Píívyéébé ïcúve múnáajpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocriítoke ímí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúvá dííbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáábeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsítsííbeúvú nééne íjju hallúrí íjcyáabe

11-13 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íjju tsítsííbeúvú néébeke. Áábé hallúrí ácuúcunúube mémé ímiáábé Állíúútuúbe. Tsiiñée dííbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnáa muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyádújuco. Aabée íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcú cúújúwayúdu peetécunúhi. Áánetúu imyémé dííbyedítýú cáátúnúmeíñe ïná nééiyóné tsá múha wáájácutúne. Apáábyéree diibye waajácúhi.

14 Áábekée mityame míamúnáa tsítsijte íjju mudi úraavyé ímiá wajyámúúné tsítsijáánema íjcyame.

15-16 Aabée tsuhjíváwu nééwa niítsúwá díbeúcunú tééwari panévá íñújííne múnáake ícúbáhráíwa. Áábedítýúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúváné illu néénee: “Páné avyéjute éhniíñevu íhtsútuube avyéjuúbe.” Aane muurá dííbyé hójtsí pañe panévá íñújííne múnáa íjcyáahi. Áhdure dííbyej téeveri íhtsútuube Píívyéébe icyáyobáávaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari dítye dótshucúdu.

17-18 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójíejpi núhba hallúrí íjyócunúubeke. Aabée wahpéjteke kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútujtékee, íjju muke diityédí méénújcatsímyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

19 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí diibye iyáábécóbama ihyájkímú panévá íñújííne avyéjute píhcyaavéné diibye íjju hallúrí íjcyáabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki.

20 Áronáacáa diibye iyáábécóbama Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídí díllómeíbyé méénúraítýuróné méénúúbema tsúúca diityétsikye ékeevéme. Diibyée eene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídi díllómeíbyé íllure állihíjcyá míamúnáake diibye iyáábécóba mémema íjcyame dííbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhíímútsíyé wágóoové ávyétá íhnáho atsóóperémá péetécunúne cuujúwá pañévu.

21 Áánetúu tsijtye ímunáajtéké diibye íjju hallúrí ácuúcunúúbé íniítsúwari dsíjívétsómeke diitye wahpéjté dóóhií.

20

Jetsóó ávyéjuube íñújííri íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu íñújívú níityene ápíchó néheju wáhyéjúcóba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema.

2 Aabée níhábacóbadú néébeke dííbyere íñimye íjcyáabe Naavéneke tééhiyi idyóhjinúubeke waaó teene wáhyéjúcóba pañévu.

³ Áábé hallúvúu cóhpéj wátájcoobe dibye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchóta iállíjyúcoótuki. Áané boonétúu tsiíne ácadśííveebe wahájchotáwuúréjuco.

⁴ Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ditye ímíbájchóiñévú Píívyéébe níwaavémé íavyéjú ijyáwáané hallúrí ácújcatyémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píívyéébe ihjyu Jetsóodi íjcyane úwáábohíjcyámeke téené hallútúu ditye íhñíwaúúné kípíyúúcuhiíjcyámeke. Diityée muurá tsá múijyú diibye iyáábécóbake íñíjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéllíhyée dííbye mémé tsá diityéké íumicóónetu íhyójtśínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiíne bóhime Críjtoma ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁵ Aane cahcújtso múnáa dsíjívémé bóhítujkénúíñé nééiyóne. Áánetúu tsijtye cahcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhííne.

⁶ Maímijyu ihdyu tsaímíyé Píívyéébema ícyahíjcyámé tujkénú bóhííccunúíñej. Áámeke tsáhájuco bóónétu íjcyáné ícúbáhrameí dómájcóityúne. Aame Píívyéébema Críjtomútsí íjcyánéjcu lluvájté íjcyame ávyéjúúteé íñíjji téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁷ Áané boone tsiíne Naavéné ácadśíjcaáyóméíhi.

⁸ Aabe ípyée imyéénuhíjcyádú tsiíne páné íñújííne múnáakéré iállííne mújtátsoóhi. Ááne Góóó, Magóoo, íjcyáné íñújíícu múnáa ávyetá mityámé eevératu íjcyame Críjtoke néhníllehíjcyámema iúcújcatsííne dííbyema méénújcatsíimye.

⁹ Aanée naavédú nééne o ííténáa pahúllevátú tsááme Píívyéébe íhcyóómi wájyú nécoomi tsúuca mícavévá pámeere dííbyeéjteke ípírújtsóroki. Áronáacáa Píívyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áíúcú tsáápíúbá coéváratu.

¹⁰ Áánetúu diibye Naavéné míamúnáake állíhíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañévú tééwá pañe tsúuca iyáábécobaa, iiye Píívyéébe ihjyú uubálle múnáájpídi díllómeíhíjcyáábee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúuca tééwá pañe ícúbáhrameí múijyú níjkéváityúne.

Ímíbájchoju

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsíj nééne avyéjú ijyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedítyúu íñíjima íévéhóówari íjcyanéhjí peíñú pevétsíiyéjuco.

¹² Áijyúu dííbyé úmíwari íhtsútúméhjimáyé ídáátsojte dsíjívehíjcyámé tsiíne bóhíímedívú pááyuube muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúváné waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyetéme mémeháñé íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímíbájchoobe téhaamíjí pañétú muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúnúmeídyújuco.

¹³ Téijyúu pámeere dsíjívémé íjchívyécunú móáñé pañétuu, íñíjí pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímíbájchoobe muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhjí.

¹⁴ Áijyúu tsáhájuco dsíjívé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsíjívémé úújetéhíjcyatsíí tsúuca wágóoové cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíwá pañévu.

¹⁵ Ááwá pañévúu wágóoovémé íñe múhdumé pájtyetéme mémeháñé íjcyaháámitu imyéme íjcyatúne.

21

Béhné íñíjima níjkyejí

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné iññújí íévéhóowari íjcyánéhjima bóhówaavéné íhdéenéhjí tsúuca wágóóóvéne boóne. Áronáacáa tsáhájucó móañe íjcyatúne.

² Ájyúu o ítténáa béhné Jerotsarée niityé níjkyéjitu Píívyéébedítu. Ácoomíi tsaímíyé íiné imíjyaú éhne múúne walle ityájíwáne wañéhjí pañe ímíbájkímyeídyu.

³ Áánáacáa tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

—Ícyooca Píívyéébe íhñéjtéj pñe íjcyaabéréjucó diityéké túkévéjtsoíñe. Áábema íjcyáimíyé tsaímíyéjucó.

⁴ Áámema tsáhájucó kímóóve, dsíjívé, panévá ícúbáhraméí, íjcyájúcóóityú tsúuca díbye páneere tsíhdyuréjucó cápáyoácónéllííhye.

⁵ Ehdúu díbye néené boone íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé nééhií:

—Panéváre béhnéréjucó o ípívyejtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úúma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

⁶⁻⁷ Átsihdyúu tsiiñe oke neébe:

—Áyu tsúuca páneere muhdú o néhdújucó pájtyene. Aabe panévátúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyadúré o íjcyaaabe ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. Aabe áátsimédú néeme ímítyunévú táhjátsámeítýmé tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúráméímye ó ájcuú ímiá bóhiívu áhdóratúne. Áámé Píívyéébe o íjcyáahi.

⁸ Áánetu oke iúráávyené déjúcotu ícúbáhráméíyóneri ííllityéne cáhcújtsotúmee, dsíjívétso múnaa, íhdícyámema dómácócátsíhijcyámee, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, waabyénu múnaa, állíu múnaa, éhdume wágóóóvee cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañévu. Ehdú botsíí ávyetá wágóóóveréjucó dítye méénuíñe. Ehdúu oke Píívyéébe nééhií.

Béhcóomi Jerotsarée

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi éhnée 7-mevádítu níhñéénéré ícúbáhraméí íjcyáíhlloma íjcyaaabe oke nééhií:

—Cáhawáá uke o úújétso Obééjáuúdu néébe uráávye múnaa éhne múúne tsáápi taaba íjcyadu néémedívu.

¹⁰ Aanée teene naavédú nééne o ítténé pañe oke tsajtyéébe cáméhbáu níjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsoobe Píívyéébe cóomí Jerotsarée imíwu nécoomi níjkyéjitu íññújívú níityécoomívu.

¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébe ámítsaráhcó cádiúcunú éhne ‘jájpeé’ némeíñé neewáyú ‘raúráú’ nééu imíwu ‘rutúrútú’ néhduú.

¹²⁻¹³ Ácoomí mójcáo cáámé mójcócoba ávyeta píímí némijcótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuwátúu 3-wavátsá 4-tsihjívatu. Áwáhjitúu íjraéémú dohjíbá 12-neva íjcyáne mémeháñe caatúvá téwavádu. Áwahjii níjkyéji múnaa tsáápiitsa tehméhi.

¹⁴ Áhdurée idyé témijcótú 12-uva néwáyúcobané ímichi témijco éjkeúhji. Áúhjitúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáuúdu néébe mamýemu mémeháñe caatúváhi.

¹⁵ Ájyúu díbye níjkyéji múnáajpi óoma íhjuvávábedi óórówa eevéwá díbye tééwari técoomi íééve páneere témijco íllehówáánemájucó.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomíi ávyeta tsahtú cóomíyé páhijyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meéévehíjcyádú panéjcuwáre icyáámema íwatyúúve éhnéjcu éévebe

tsahájchotaré 2,200 kiróómetro. Áánetúu técoomí mijcój pĩmí éévebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámijcáo méénúmeí tsanééré 'jájpeé' némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óórótu méénúmeícyóomí mĩícúmijídú íñé imíjyaú 'rutúrútu'.

¹⁹⁻²⁰ Ácoomí mijcáo imichi éjkéné newáyúcobáné icyáávétsámeí 'jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeraádaa, óónitsee, coonaríínaa, critsóóritoo, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsíjto, amatíjtaa', némeíñé newáyúúné imíwu páhduváre néuhjitu.

²¹ Áánetúu técoomí mijcój llehówáané 12-wava méénúmeí téhdunéré 12-uva peérá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejjító técoomí ulléjjító téenere óórótu méénúmeíjjító mĩícúmijídú imíwu 'rutúrútu'.

²² Áronáacáa ihdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévaturé íhtsútumútsí Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí tééjadu néémutsi íjcyánéllíhye.

²³ Ácoomi muurá tsáhájuco núhbmútsí ájchúnej tééveri íjcyáityúne. Muurá ihdyu Píívyéébe ámitsaráhcoréjuco Obééjáwuúdú néébedítyú ájchúcunúnej tééveri técoomi íjcyáiñe.

²⁴ Áábej tééveri pámeere mĩamúnaa panévá iñújjíne avyéjútémá tsáimíyé íjcyame técoomi avyéjútsoóhi.

²⁵ Ácoomí llehówáané tsá wátáhájcatyéityú tene mújyú íjyunúityúnéllíhye.

²⁶ Muurá técoomívú panévá iñújjíne avyéjú dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íiná ímityúne íjcyáityúne. Tsá núcójpítsó nénehji méénúmema állíúumé téhullévú úújetéityúne. Apáámyéré ihdyu múhdumé pájtyeteme mémeháñé Obééjáwuúdú néébedi íjcyáháamitu cáátuvámé técoomívú úújéteéhi.

22

¹ Átsihdyúu díibye níjkyéji múnáajpi oke úújetsó tééhivu Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí avyéjú íjcyátsihdyu ííñécunúhí pañétúejjító técoomí ulléjjító pĩnétú níivahívu. Aahí nujpácyóo avyéta ímí 'rauráú' néjpacyo meke bohíivú ajcúhi.

² Ááhí úníurí tsanéjcúcuri úmehééne meke medsíjivéjúcóóityúne bóhíivu ájcuhéhjí ténuhbávádú néévahíjcyahéhji. Áhéhjíaamíneé panévá iñújjíne múnáake bohíivú ajcúhi.

³ Aane Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí avyéjú técoomí pañe íjcyánéllí tsá íñé imítyú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píívyéébe ícúve múnáa íjcyame díibyeke duurúvaáhi.

⁴ Aame díibyeke ájtyúmií múhdumé díibye mémé íúmicóónetu cáátuváme. Aame avyéjúúteé díibyema mújyú níjkéváityúne.

⁵ Tsáhájuco mújyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllí tsáhájuco peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsáhájuco nuhba íjcyáityúne. Píívyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjuco peete íjcyáiñe.

Jetsocríjto tsááiñe pĩhíjucóone

⁶ Átsihdyúu díibye níjkyéji múnáajpi oke néehí:

—Íñe uke o néene muurá ávyeta ímíááne. Tsá állíu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píívyéébe íapííchoj tééveri íhgyú uubálla múnáake íiná pájtyeíñe

íhdétújuco wáájácútsohíjcyaaabe oke wallóó téhdure dííbyé ñcúve múnáake o úúbálle muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe.

⁷ Muurá Jetsóó nééhií: “¡Lléváhréjuco o tsááiñe! Ahdícyane ihdyu maímijyu ditye íjcyaiñé ñne íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñe cáátuvané cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

⁸⁻⁹ Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñe oke úúbállémeíñéhji. Áanélliihyée diibye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliiñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadíñe! Muurá ámuháduuré oo Píívyéébé ñcúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé ihjyú uubálle múnáa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyané uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áanéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúva.

¹⁰ Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu ñne u cáátúnuháamí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene néene lléváhréjuco pájtyeíñe.

¹¹ Ahdícyane óví Píívyéébema ímí íjcyaiyóneri tsúúrámeímyé ímíñeúvú íjcyá dííbyema. Áánetu ihdyu óvi ímityúmé ímíllédú íjcyáhi. Ehdúu níjkyéji múnáajpi oke nééhií.

¹² Áané boonétúu idyé Jetsóó oke nééhií:

—¡Muurá lléváhréjuco o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahíjcyáne áhdovu.

¹³ Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe tapíívyema o íjcyátuube ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.

¹⁴ Ahdícyane maímijyu ditye íjcyaiñé tsaimíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhné Jerotsaréevu iúújetécooca bohíívú ájcúné uméhe néévá lléeneímye.

¹⁵ Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhijcyámee, dsíjivétso múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, állíu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

¹⁶ Aane ñne níjkyéji múnáajpikye diéllevu ó wallóó díbye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhji uuréjuco tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe ó íjcyá tsítsívé mícúruwádú o neébeé. Ehdúu Jetsóó oke nééhií.

¹⁷ Ahdícyane Píívyéébé Apííchó íhjyú uubálle múnáaj téeveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuúdu néébe cahcújtso múnáa éhne múúne tsáápí taaba íjcyadu néeme míamúnáake píuváhi. Aane ihdyu óví lléébome itsááne adóvá bohí nujpácyotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane ñne tsúúca íhyaamí pañe cáátuvané uwááboju lléébómeke o nées ditye éhniíñevu iiyéjuco tsíñéhji íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píívyéébe ávyetá íhnáho ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújuco.

¹⁹ Áhdure idyé téené uwáábójutu tsane wáágóóme mémé páacyúíibye tsúúca pájtyetéme mémeháñe cáátúváháamitu. Aame tsá dííbyé cóómivu úújetéityú ñne íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyaaabe nééhií:

—Ímiáané lléváhréjuco o tsááiñe.

Áanélliihyée dííbyeke o nééhií:

—Juúuj, tehdujuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa ícúí tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óví amúhakye píaabó paíjyuváre. Áyu tehdujuco.